

29.6.2020_irozhlaz.cz- Sledovací program si může koupit kdokoli, oběti někdy nezbude než vyměnit telefon

29. 6. 2020 | 08:49

Sledovací software pro počítače a telefony dovede zprovoznit i člověk bez technických znalostí, kupují ho žárliví partneři nebo starostliví rodiče. Sledování odhalit a vypnout je řádově těžší. Policisté přitom přiznávají, že s rostoucí oblibou online komunikací přibývá i různých „ataků formou elektronických prostředků“. Zmiňují SMS zprávy, e-maily, ale i útoky na účty obětí.

Celý článek zde: https://www.irozhlaz.cz/veda-technologie/technologie/stalkerware-sledovani-eff-bezpecnost-internet-soukromi-policie_2006290704_cib

24.6.2020-Ekonomický deník - Do čipování lidí nevtahujme medicínu, říká senátor Žaloudík. Covidová doba by neměla být příčinou omezování svobody

25. 6. 2020 | 14:23

Pandemie covid-19 s sebou přinesla obrovské výzvy a rychlé rozšíření používání informačních technologií a elektronických nástrojů. Ruku v ruce s tím se však objevily nové otázky – a jedním takovým velkým je ochrana osobních údajů. V některých odbornících vzbuzuje pochybnosti projekt Chytrá karanténa, který by proto podle šéfky Úřadu pro ochranu osobních údajů Ivany Janů měl mít legislativní oporu. Senátor Jan Žaloudík k tomu však dodává, že do „čipování lidí“ bychom už neměli zatahovat medicínu a covid-19 by neměl vést k tomu, abychom zásadně omezovali svou svobodu. Problém se ale zdaleka nekoncentruje jen na tuto oblast. Zvýšený počet kyberútoků v době pandemie podtrhl potřebu kvalitního zabezpečení citlivých zdravotnických dat, která jsou na černém trhu velmi žádaná. Problematice se věnovalo včerejší veřejné slyšení v Senátu na téma Pandemie v kontextu bezpečnosti osobních dat a informačních systémů.

Celý článek zde: <https://ekonomickydenik.cz/do-cipovani-lidi-nevtahujme-medicinu-rika-senator-zaloudik-covidova-doba-by-nemela-byt-pricinou-omezovani-svobody/>

Tisková zpráva- luRe se obrací na Ústavní soud v souvislosti s rizikem využívání individuálních dat ze zdravotních registrů v souvislosti s COVID-19.

5. 6. 2020 | 12:41

Iuridicum Remedium (IuRe) vyzvalo ve svém [stanovisku](#) (tzv. amicus curiae) Ústavní soud, aby se vyjádřil k možnému budoucímu využívání individuálních dat ze zdravotních registrů v rámci boje s COVID-19. Možné budoucí využití informací z registrů a propojování dat o jednotlivých pacientech s

údaji vedenými v registru hygieniků představil v polovině dubna na jednání zdravotního výboru Poslanecké sněmovny ředitel Ústavu zdravotních informací a statistiky Ladislav Dušek.

„Navázali jsme na návrh skupiny senátorů na zrušení stávající právní úpravy fungování Národního zdravotního informačního systému, který sdružuje obrovský objem citlivých zdravotních informací o každém z nás. Tento návrh čeká na rozhodnutí Ústavního soudu již od roku 2016. Zasláním našeho stanoviska se snažíme Ústavní soud upozornit na možný budoucí vývoj využívání zdravotních registrů, který je dle našeho názoru důležitý i pro posouzení ústavní konformity stávající právní úpravy,“ uvedl právník IuRe Jan Vobořil.

IuRe dlouhodobě kritizuje skutečnost, že údaje ve zdravotnických registrech, které slouží primárně k vyhodnocování kvality péče a sestavování statistik mapujících české zdravotnictví, jsou ze strany státu uchovávané v podobě osobních údajů, tedy lze zpětně vysledovat informace o zdravotní péči každého z nás, ačkoli to pro naplnění účelů registrů není nezbytné. To je i jeden z hlavních argumentů návrhu senátorů na zrušení dané právní úpravy. Profesor Dušek prezentoval možné budoucí využití dat z registrů, které by zásadně měnilo jejich stávající účely. Informace IuRe ještě ověřovalo dotazem u pověřence pro ochranu osobních údajů ÚZIS.

A jak by takový systém vypadal? Z registrů by se fakticky stala jakási obří centralizovaná zdravotnická dokumentace. Data o zdravotní péči poskytované konkrétním lidem v uplynulých deseti letech by se propojovala s podrobnými daty z registru hygieniků o nakažených osobách. Takto spojené informace by se pak používala k predikci vývoje stavu pacientů nakažených COVID-19, využívat by se mohly v extrémním případě třeba i při třídění pacientů dle pravděpodobnosti účinnosti léčby.

„Právě takové možné změny ve využívání citlivých osobních údajů v registrech - které i ÚZIS ústy svého ředitele označil za „brutálního Velkého bratra“ - považujeme za zásadní argument pro to, aby byly zpracovávány ve zdravotních registrech pouze údaje anonymní, které obdobné využití ani do budoucna neumožní. Je třeba říci, že jde zatím opravdu o představení možného budoucího využití registrů, k jehož realizaci by bylo potřeba udělat další kroky. ÚZIS nicméně nemá jasno třeba v tom, zda by bylo třeba měnit legislativu. Což by byl dle nás zcela nezbytný krok. Rozhodli jsme se proto využít příležitosti, že stávající právní úprava čeká na posouzení Ústavním soudem. I kdyby Ústavní soud návrhu senátorů nevyhověl, tak má jedinečnou možnost se vyjádřit k ústavněprávním podmínkám, které by bylo třeba splnit, pokud by se do budoucna uvažovalo o využívání individuálních dat o pacientech tímto či podobným způsobem.“ uvedl Jan Vobořil.

1.6.2020- irozhlas.cz- Zákon o vojenském zpravodajství míří do sněmovny, kritici se bojí o soukromí i bezpečnost sítí

1. 6. 2020 | 12:21

Novela zákona o vojenském zpravodajství, kterou se začíná zabývat Poslanecká sněmovna, má rozvědce umožnit jak sledování, tak i protiútoky na internetu. Nejde o plošné sledování internetu. Kritici ale varují před nedostatkem kontroly. „Chybí definice aktivního zásahu, seznam údajů, ke kterým mají zpravodajci přístup a nevíme, nakolik půjde o individualizované informace,“ říká Jan Vobořil z organizace Iuridicum remedium.

Celý článek zde: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/rozvedka-zakon-odposlech-soukromi-kyberneticka-bezpecnost-ransomware-viry_2005311505_cib

28.5.2020- Hlidacípes.cz- Chytrá karanténa, eRouška a sledovací mapy pohledem Velkého bratra. Jaká jsou rizika?

28. 5. 2020 | 13:18

ROZHOVOR. Druhá fáze tzv. Chytré karantény nebude spuštěna od června, ale až na podzim. Vyjde na 200 milionů korun, oznámila hlavní hygienička Jarmila Rážová. Pozor na přecenění dosahu sledovacích aplikací, varuje právník Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium. Ta v Česku každoročně vyhláší Ceny Velkého bratra pro největší slídily v soukromí.

Celý rozhovor s Janem Vobořilem zde:

<https://hlidacipes.org/chytra-karantena-erouska-a-sledovaci-mapy-pohledem-velkeho-bratra-jaka-jsou-rizika/>

26.5.2020- Lupa.cz -Ochrana soukromí v eRoušce podrobně. Jaká data sbírá a jak čelí rizikům?

26. 5. 2020 | 09:23

Už od začátku dubna 2020 si můžete do svého chytrého telefonu stáhnout aplikaci **eRouška**, jejíž používání má zpomalit šíření nákazy **COVID-19** a při tom chránit vaše soukromí. Otázky ochrany soukromí patří mezi hlavní zájmy naší organizace, a proto jsme se rozhodli podrobit eRoušku přísnější technické analýze. Využili jsme informace získané z oficiálních webových stránek projektu, ze **zdrojových kódů aplikace** a také přímo od lidí ze společnosti Keboola, kteří se na vývoji aplikace podíleli.

Zdroj: <https://www.lupa.cz/clanky/ochrana-soukromi-v-erousce-podrobne-jaka-data-sbira-a-jak-celi-rizikum/>

V první řadě bychom rádi zmínili, že naším cílem není odrazovat potenciální uživatele od užívání eRoušky. Oceňujeme, že otázky ochrany soukromí byly při vývoji aplikace zohledňovány výrazně více, než je u mobilních aplikací běžné. Chápeme, že mnohá zvolená řešení byla těžce hledaným kompromisem mezi celou řadou požadavků: od technických limitů přes uživatelskou přívětivost, kompatibilitu s praxí hygieny až po ochranu soukromí uživatelů.

Přesto považujeme za důležité, aby měla veřejnost k dispozici informace o těchto kompromisech a o problémech z nich plynoucích. Jedině tak se budou

moci uživatelé rozhodnout skutečně svobodně, zda budou eRoušku používat. Tvůrcům tímto snad také dodáme pár nápadů, kterým směrem se při dalším vývoji aplikace vydat.

Provozní předpoklady

Jako u každé mobilní aplikace musíte i u eRoušky počítat s tím, že si vezme nějaké místo v úložišti vašeho telefonu (řádově desítky MB) a při provozu nepatrně sníží životnost baterie. Specifikem eRoušky je to, že nebude fungovat správně, pokud ji váš telefon bude na pozadí vypínat kvůli optimalizaci výkonu. V takovém případě musíte [přidat výjimku do nastavení telefonu](#).

Dobrá zpráva je, že eRouška generuje pouze minimální datový provoz.

Aplikaci si můžete nainstalovat na libovolný telefon s operačním systémem iOS od verze 11 (iPhone 5S a novější) nebo Android od verze 5 s podporou Bluetooth LE. Pokud ale používáte operační systém bez Google Play Services (k čemuž se někteří uživatelé uchylují ve snaze lépe chránit svoje soukromí), nebude vám na něm eRouška fungovat.

K provozu eRoušky je potřeba zapnutý Bluetooth, což může na starších telefonech otevírat bezpečnostní díry, jako například [kritickou bezpečnostní chybu CVE-2020-0022 v operačním systému Android](#), k níž vyšla oprava teprve v únoru 2020. Pokud svůj telefon pravidelně neaktualizujete nebo už pro něj aktualizace nevycházejí, může zapnutý Bluetooth narušit jeho bezpečnost.

Sběr a ukládání dat

Podle [podmínek zpracování osobních údajů](#) sbírá eRouška následující informace:

- telefonní číslo uživatele,
- informace o setkáních (které lze v aplikaci zobrazit i smazat) a
- informaci o modelu telefonu a verzi operačního systému.

Z textu dále nepřímě vyplývá, že se sbírají navíc ještě „náhodná identifikační čísla“. Tato čísla jsou ve zdrojovém kódu označována jako „TUID“ a ukládají se jak do telefonu, tak na server.

Vzhledem k tomu, že se pro ukládání serverových dat používají cloudové služby společnosti Google (konkrétně Firebase), budou tato data fyzicky uložena mimo Českou republiku. Mohou se dostat do USA a do těch zemí EU, [kde má Google svoje servery](#). Ke zvážení pro tvůrce určitě je, jestli je využití služeb společnosti Google a lokalizace dat v USA nejšťastnějším řešením a nebylo by vhodnější - místo zpracování dat v rámci tzv. Privacy Shield - zvolit řešení,

které garantuje zpracování dat v rámci EU, a tudíž plně v dosahu pravidel GDPR.

Z informací o setkáních a telefonních číslech lze teoreticky zkonstruovat graf interakcí, tedy jakousi sociální síť všech nakažených lidí a jejich společných známých (a to včetně těch, které se hygienická stanice rozhodne nekontaktovat, protože jejich setkání nebylo epidemiologicky významné). Aby k tomuto zneužívání nedocházelo, je v podmínkách uvedeno prohlášení, že informace o setkání budou smazána „do 12 hodin od jejich odeslání z vašeho telefonu“.

Sledování telefonu

Jak je na oficiálních stránkách zdůrazňováno a [podloženo nezávislymi audity](#), eRouška nesleduje vaši polohu.

Nicméně telefon s aktivní eRouškou již z principu vysílá do svého okolí Bluetooth signál a kóduje do něj již zmíněné TUID. Za specifických okolností lze tento signál zneužít ke sledování vašeho telefonu. Tři způsoby takového sledování se nyní pokusíme popsat.

Všechny tyto typy sledování lze zneužít nezávisle na tom, jestli je uživatel zdravý, nebo už byl označen za COVID-19 pozitivního.

Všechny popsané situace fungují pouze tehdy, pokud váš telefon s eRouškou přijde do blízkého kontaktu se zařízením nebo zařízeními subjektu, který vás chce sledovat. Může to být člověk s telefonem, ale například taky obchodní dům nebo dopravní terminál, který by se rozhodl s pomocí sítě přijímačů Bluetooth sledovat pohyb osob.

1. Sledování počtu osob v okolí

Nezávisle na TUID lze již ze samotného Bluetooth signálu odhadnout, kolik zařízení, a tedy i kolik osob se v okolí nachází. Na veřejném prostranství není takové sledování problematické, ale v prostředí domova by takto mohl například zvědavý soused zjistit, zda je u vás někdo doma.

2. Detekce pohybu a opakovaného kontaktu

Pokud si někdo v minulosti spojil vaše TUID s vaší identitou (například ze záznamů bezpečnostní kamery a ze své eRoušky), může vás v budoucnu rozpoznat jen na základě TUID a sledovat, kudy se váš telefon pohybuje.

Proti tomuto typu sledování existuje v eRoušce ochranný mechanismus, který funguje tak, že vysílané TUID pravidelně mění. Tato ochrana bohužel není zcela dokonalá, protože všechna TUID, která vaše eRouška může použít, jsou předem

vygenerována. Po nějakém čase tedy může váš telefon stejné TUID použít znovu.

Ve výchozím nastavení se generuje 50 TUID a vždy jednou za hodinu se z nich vylosuje jedno, které se začne vysílat (konkrétní nastavení si aplikace načítá z Firebase Remote Config a uživatel aktuální hodnoty nevidí). Pokud by váš telefon byl sledován po dobu více než 8 hodin, je šance, že se stejné TUID objeví dvakrát, větší než 50 %.

3. Přímá identifikace uživatele

Databáze eRoušky, uložená v Google Firebase, umožňuje propojit jakékoliv TUID registrovaného uživatele s jeho telefonním číslem. Tato čísla se používají pro hygienickou stanici a neměla by se používat k žádnému jinému účelu.

Pokud by ovšem data z databáze dostal do rukou neoprávněný subjekt, mohl by je zneužít k tomu, aby v reálném čase zjišťoval telefonní čísla všech uživatelů eRoušky ve svém okolí.

Alternativní přístupy

Ne všechny z výše uvedených nevýhod jsou nevyhnutelné.

Projekt [DP^3T](#) ukazuje, že sledování kontaktů (*contact tracing*) pomocí Bluetooth lze řešit i jiným způsobem, ovšem za jinou cenu:

- Aplikace by nemusela sbírat telefonní čísla uživatelů už při registraci; namísto toho by mohla uživatele, kteří přišli do styku s nakaženou osobou, upozornit pomocí push notifikace nebo po otevření aplikace. Odpadlo by tím riziko vyzrazení telefonních čísel. Autoři eRoušky argumentují tím, že pro hygienickou stanici je jednodušší zavolat na telefonní číslo a že u push notifikací mohou nastat problémy s doručením.
- Generování náhodných identifikátorů by mohlo probíhat opakovaně a staré identifikátory by mohly být po čase mazány. Snížilo by se tak riziko opakování stejných identifikátorů a zmenšilo by se časové okno pro sledování uživatelů v případě úniku dat z databáze. Aplikace by pak ale musela trochu častěji používat datové přenosy, aby si mohla stahovat nové identifikátory.
- Aplikace by si mohla náhodné identifikátory generovat sama. Tento přístup se označuje jako decentralizovaný, neboť žádný centrální server nezná identifikátory všech uživatelů. Tento model nabízí silnější ochranu soukromí. Zato vyžaduje, aby si aplikace pravidelně stahovala seznam nakažených zařízení a porovnávala ho s lokálně uloženým seznamem kontaktů, což je náročnější na baterii a data.

Je možné, že zmíněné alternativy budou používat zahraniční aplikace pro sledování kontaktů. V takovém případě jsou autoři eRoušky slovy Petra Šimečka „připraveni změnit model fungování tak, aby byl kompatibilní se zbytkem EU“.

Důsledky vašeho rozhodnutí

Pokud stále nevíte, zda eRoušku používat, zvažte, jaký význam pro vás mají rizika popsána v tomto článku. Je možné, že už jste zvyklí podobná (a možná i větší) rizika podstupovat, když například používáte Bluetooth na propojení svého telefonu s fitness náramkem nebo když používáte služby Google pro sledování své polohy. Používáním eRoušky navíc neohrožujete soukromí nikoho dalšího. Naopak tím můžete ostatním pomoci.

Používání eRoušky je stále dobrovolné a věříme, že je to tak správně. Rozhodnutí je na vás.

1.5.2020- irozhlas.cz- Exkluzivní průzkum: Češi se úniků osobních údajů pro chytrou karanténu neobávají

4. 5. 2020 | 11:59

Vzít data od mobilních operátorů nebo třeba bank a vytvořit virtuální mapu kontaktů nakaženého covid-19 s ostatními lidmi. Právě tak má fungovat projekt chytré karantény, který od pátku zahajuje ostrý provoz po celé republice. Jak se ukazuje, lidé o svá citlivá osobní data příliš strach nemají. Vyplynulo to z exkluzivního průzkumu společnosti Median pro Český rozhlas.

Celý článek zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-chytra-karantena-pruzkum-median-cesko-unik-dat_2005010615_kro

22.4.2020- Česká Televize- Spory o databázi DNA

23. 4. 2020 | 10:49

Příspěvek na webu ČT v odkazu níže:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/220411000100422/obsah/763727-spory-o-databazi-dna>

Analýza nabídky dotace na nákup a instalaci biometrických nebo obdobných domovních vstupních systémů učiněné MČ Praha 1

22. 4. 2020 | 14:12

Dle nedatovaného dokumentu opatřeného v záhlaví znakem MČ Praha 1 a podepsaného starostou MČ Praha 1 Petrem Hejmou, předsedkyní Výboru proti vylidňování centra a pro podporu komunitního života Bronislavou Sitár Baborákovou a radním pro majetek Janem Votočkou, nabízí MČ Praha 1 jednorázovou a nevratnou dotaci na nákup a práci spojenou s osazením systému biometrické nebo obdobné identifikace (dále též jako „*Identifikační systémy*“), kamerového systému a ročního pojištění proti poškození biometrického nebo obdobného systému, a to všem společenstvím vlastníků jednotek a bytovým družstvům, která o takovou dotaci požádají.

V souvislosti s užíváním Identifikačních systémů je třeba upozornit na pravidla stanovená zejména NAŘÍZENÍM EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (dále též jako „GDPR“).

Dle výše uvedené nabídky mají Identifikační systémy chránit domy „proti nezvaným návštěvníkům“. Lze tedy usuzovat, že jednotlivé vstupy do budov mohou být po získání předmětné dotace osazovány Identifikačními systémy, které budou snímat, resp. zpracovávat citlivé údaje o konkrétních fyzických osobách (dále též jako „Subjekt údajů“).

Dle článku 4 odst. 14 GDPR se biometrickými údaji rozumí „*osobní údaje vyplývající z konkrétního technického zpracování týkající se fyzických či fyziologických znaků nebo znaků chování fyzické osoby, které umožňuje nebo potvrzuje jedinečnou identifikaci, například zobrazení obličeje nebo daktyloskopické údaje*“

Z článku 9 odst. 1 GDPR pak mj. vyplývá, že je zakázáno zpracování genetických a biometrických údajů, jsou-li zpracovávány za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby. Tento zákaz může být prolomen v některém z případů, které jsou uvedeny ve druhém odstavci článku 9 GDPR. Z tam vypočtených případů lze prakticky uvažovat o jediném, který by mohl v posuzované situaci prolomit zákaz zpracování biometrických či genetických údajů prostřednictvím dotovaných Identifikačních systémů, a to o případu, **kdy každý Subjekt údajů udělí výslovný souhlas se zpracováním** těchto osobních údajů pro jeden nebo více stanovených účelů (článek 9 odst. 2 písm. a) GDPR).

Jakkoli lze předpokládat, že společenství vlastníků jednotek, potažmo bytové družstvo, které o dotaci požádá, si rovněž bez větších obtíží schválí osazení domu dotovaným Identifikačním systémem, tj. naplní potřebná hlasovací kvóra, nelze tak snadno usuzovat na udělení souhlasu se zpracováním citlivých osobních údajů všemi vlastníky jednotek v domě. Pak vyvstává prostá otázka – **jak se vlastník jednotky, který se zpracováním biometrických či genetických údajů prostřednictvím dotovaných Identifikačních systémů neudělil souhlas, dostane do domu a ke své jednotce, pakliže vstup bude umožněn pouze osobám identifikovaným skrze zmíněné citlivé osobní údaje? Tento problém se navíc netýká jenom vlastníků, ale i dalších osob, které legálně byty užívají (nájemci, spolužijící osoby).**

Racionálně lze na uvedenou otázku odpovědět pouze tak, že společenství vlastníků jednotek, (resp. bytová družstva) bude **povinnou zajistit takovému vlastníku alternativní přístup do budovy**, při kterém nebudou jeho biometrické či genetické údaje zpracovány. Nadto by mělo být zajištěno, že

nikdo (tj. nejen vlastníci jednotek v domě) nebude snímán bez předchozího souhlasu, což v praxi znamená např. nutnost vyvolat snímání biometrických či genetických údajů například stiskem tlačítka. Tyto závěry vyplývají mj. z Pokynu 3/2019 ke zpracování osobních údajů prostřednictvím video zařízení (plenární zasedání Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) 9-10. července 2019).

S ohledem na výše popsané závěry je pak otázkou smysluplnost celé dotace na pořízení identifikačních systémů, je-li jejím účelem tvrzená ochrana domu „proti nezvaným návštěvníkům“. V situaci, kdy neposkytne se zpracováním biometrických či genetických údajů souhlas byt jediný vlastník jednotky v domě, bude muset být do domu zajištěn přístup alternativní (čti v podstatě stejný jako doposud). Alternativním přístupem je v tomto případě třeba rozumět takový přístup, který každému umožní vstup skrze přenositelný prostředek, tj. typicky klíč či kód, jehož prostřednictvím bude moci do domu kromě vlastníka jednotky vstoupit též např. osoba blízká či krátkodobě ubytovaný host, a to bez přítomnosti vlastníka jednotky. Lze tedy shrnout, že dotované řešení je naprosto bezzubé a „nezvaní návštěvníci“ budou mít do jednotky vlastníka, který se zpracováním biometrických či genetických údajů neudělil souhlas (a tedy do budovy), přístup „bezproblémový“ tak, jako měli dosud bez identifikačních systémů.

Vedle výše uvedeného problému je třeba zmínit i **nepraktičnost zvoleného řešení** pro uživatele bytových jednotek. Do domu zcela legálně vstupují i další osoby, které v domě přímo nebydlí. Může jít např. o poštovní doručovatele, zaměstnance poskytovatelů sociálních služeb, osoby pověřené vlastníky či nájemce (např. zalévání kytok během dovolené apod.) Přístup těchto osob, které v běžném režimu disponují klíči, které jim poskytl uživatel bytu, by byl velmi zkomplikován ke škodě vlastníků či jiných oprávněných uživatelů bytů. Zřejmě by se řešení opět neobešlo bez nutnosti zajištění alternativního vstupu do domu.

Problematický může být i záměr vstupy na biometriku opatřit kamerovými systémy. Fungování těchto systémů má rovněž svá pravidla daná GDPR. Jejich užití v bytových domech není paušálně možné, ale vždy je třeba zvažovat celou řadu faktorů počínaje bezpečnostní situací v tom kterém domě, výběrem kamer a jejich rozlišení, nastavení zabíraných úhlů, zajištění zabezpečení záznamů atd.

Závěr:

Ačkoli vsoučasné době poskytování krátkodobého ubytování ustoupilo v důsledku omezení souvisejících s epidemií COVID-19, lze předpokládat, že v řádu měsíců se situace opět začne pomalu vracet do starých kolejí. Z tohoto pohledu je pozitivní snaha o řešení negativních jevů spjatých s poskytováním krátkodobého ubytování. Máme nicméně za to, že zavádění biometrické kontroly u vstupů do budov je zcela nevhodným řešením, které ve většině případů povede k porušování ustanovení o ochraně osobních údajů zakotvených v GDPR. Obáváme se, že SVJ či bytová družstva nemají dostatečné kapacity na to, aby možné důsledky posoudily ve všech souvislostech. Máme za to, že by mělo být úkolem MČ Praha 1, pokud daný dotační program vypisuje, aby byly důkladně zváženy možné dopady.

v Praze dne 20. 4. 2020

Zpracovali: Mgr. Marek Hučík, Mgr. Jan Vobořil, Ph.D.

Tisková zpráva- Návrh nových pravomocí policie a nové role zpravodajských služeb naráží na stopku právních expertů

21. 4. 2020 | 10:55

Poslanci dnes obdrželi otevřený [dopis varující před novelou zákona o Policii](#), kterou mají na stole. Více než padesátka právníků z řad advokátů, ale také akademických expertů na ústavní či trestní právo se rozhodli

zákonodárcům poslat veřejný apel, aby odmítli zásadní rozšíření pravomocí Policie a posílení zpravodajských služeb, které novela obsahuje. Mezi signatáři dopisu je například ústavní expert **Marek Antoš**, docent z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, dr. Jaromír Hořák z tamnější katedry trestního práva či advokáti jako Petr Kočí, Jiří Mikš, Petra Buzková či Lucie Vaverková. K dopisu se připojilo 56 právníků.

Poslanecká sněmovna bude od úterý 21. dubna na řádné schůzi projednávat také novelu zákona o policii. Tisk 642 obsahuje průlomovou změnu: jako důkazy by mohly v trestním řízení sloužit i informace od zpravodajských služeb. Ty jsou však pořizovány zcela mimo standardní procesy a jejich pravost a věrohodnost nelze obvykle přezkoumat. Novela rovněž obsahuje druhou kontroverzní změnu: dává nově policii pravomoc shromažďovat citlivé údaje o komkoli (nemusí být ani v pozici podezřelého). Takovéto „preventivní složky“ jsou velmi zneužitelné a jsou v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech.

„Tato celkem nenápadná novela dává velkou moc v možnostech kriminalizace různých nepohodlných skupin a na to jsme v luRe dost citliví“, říká právníčka Helena Svatošová, která otevřený dopis iniciovala. „Máme svěřit policejním složkám pravomoc vytvářet složky s citlivými údaji na kohokoli si vzpomenou, i když má Policie ve své skříni takové kostlivce jako akci Fénix? V ní se snažila vyprovokovat teroristický útok, který by přivedl skupinu mladých lidí do mnohaletého vězení.“

Ve větvi **kauzy Fénix zvané „teroristický útok na vlak“** (druhá část kauzy se ještě projednává) soudy zafungovaly a obviněné osvobodily, mnohaleté stíhání však těmto lidem tvrdě poškodilo osobní i profesní život. „I když se v justici o tomto hrozivém lapsu ví, žádná veřejná reflexe nikdy ani náznakem neproběhla. A v tomto stavu by mohla policie vytvářet složky citlivých informací na koho si vzpomene?“ připomíná Svatošová.

Signatářům - osobnostem českého právního života – vadí rovněž možnost používat informace od BIS, ÚZSI či Vojenského zpravodajství služeb v trestním řízení. Problém je, že tyto informace jsou před soudem v pozici „králíka vytáhnutého z kouzelníkovy klobouku“ – soud (a ani nikdo jiný) nemá možnost ověřit si jak tyto „důkazy“ vznikly, zda jsou věrohodné či přímo nezfalšované. Dlouhodobým problémem českých zpravodajských služeb je absence účinné kontroly jejich činnosti či jejich vzájemné spory; hrubé vybočení jejich praxe z ústavních mezí (zde Vojenského zpravodajství) pak vynesla na světlo tzv. kauza Nagypová.

„Projednávání tohoto návrhu nesmí být proběhnout nenápadně. Jde o zásadní změnu ve využívání informací od tajných služeb, která může dostat do vězení prakticky kohokoli“, říká Václav Vlček, člen prezidia **Unie obhájců**, která otevřený dopis poslancům podpořila.

Negativní stanovisko k tomuto návrhu použití zpravodajských informací v trestním stíhání zastává rovněž například **bezpečnostní expert z MUNI Tomáš Šmíd**, Česká advokátní komora, vládní zmocněnkyně pro lidská práva nebo ministerstvo spravedlnosti. Pozměňovací návrh na vynětí zpravodajských informací z trestního řízení již podal poslanec Dominik Feri.

luridicum Remedium (luRe) je nevládní organizace, která se zabývá občanskými svobodami a digitálními právy, poskytuje bezplatnou právní pomoc potřebným a každoročně uděluje Ceny Velkého bratra pro největší firemní a úřední narušitele našeho soukromí.

20.4.2020- Hlidaci Pes- Zpravodajské informace před soudem? Je to nebezpečné a zbytečné, varují advokáti

20. 4. 2020 | 14:24

Poslanci dostanou v úterý k projednání novelu zákona o policii a spolu s ní i průlomovou změnu: jako důkazy by mohly v trestním řízení sloužit i informace od zpravodajských služeb, například odposlechy. Proti se postavila padesátka advokátů a právních expertů, kteří změnu odmítají jako nebezpečnou a zbytečnou.

Celý článek zde: <https://hlidacipes.org/zpravodajske-informace-pred-soudem-je-to-nebezpecne-a-zbytecne-varuji-advokati/>

14.4.2020- Místní kultura- Češi drží během pandemie spolu. V březnu darovali přes 19 milionů korun

14. 4. 2020 | 10:58

ČR: Od začátku roku už Češi a Češky celkem darovali přes 38 milionů korun. Během března se na Darujme.cz zaregistrovalo 33 nových organizací, dohromady tedy platformu využívá již přes 650 organizací. Dárci mohou online podpořit organizace, které v době pandemie nabízejí právní pomoc seniorům, podporu nízkopříjmových rodin, služby porodních asistentek či provoz tísňových linek poskytujících psychologické poradenství. Celý článek zde: <http://www.mistnikultura.cz/cesi-drzi-behem-pandemie-spolu-v-breznu-darovali-pres-19-milionu-korun>

11.4.2020- Rozhlas- Jak bezpečná je chystaná chytrá karanténa

11. 4. 2020 | 10:55

k poslechu zde: <https://plus.rozhlas.cz/jak-bezpecna-je-chystana-chytra-karantena-8180652>

3.4.2020- deník referendum- Kdo rozumí pojmu „chytrá karanténa“, ať zvedne ruku

3. 4. 2020 | 11:00

Chytrá karanténa inzeruje do světa, že není jen tak ledaco. Sympaticky působí ujištění, že data se nebudou sbírat bez poskytnutí výslovného souhlasu. Při bližším pohledu se však zdá, že plán je spíše vychytralý nežli chytrý.

Heslem posledních dní v boji proti nákaze COVID 19 se stal pojem „chytrá karanténa“. Má jít o řadu opatření, které mají vést k uvolnění plošných omezení výměnou za důsledné vyhledávání nakažených či jejich kontaktů a jejich umístování do karantény.

Důležitou součástí má být i využití dat o poloze mobilního telefonu či údajů o platbách kartami. S nápadem přišla iniciativa soukromých firem sdružená v iniciativě COVID19CZ a státu se zalíbila.

Na první pohled nápad nevypadá špatně. Podstatou totiž má být získání souhlasu nakaženého, což je v dnešní době ohled na ochranu soukromí, který není úplně běžný. Když se ale člověk začne pít po detailech, jak by celý systém měl vypadat, kdo v něm bude mít jakou roli, a tedy i odpovědnost, naráží často na protichůdné informace. Spíše než odpovědi se množí otázky.

Budou data využívána opravdu pouze se souhlasem? Jak s tím pak korespondují výroky Romana Prymuly, že trasování bude využíváno ke kontrole dodržování karantény? A jak budou dohledávání potenciálně nakažených, na něž nemá nakažený kontakt?

Nebudou náhodou k tomu také sloužit lokalizační data o mobilech přihlášených v jeden čas k jedné buňce BTS nebo údaje o tom, kdo zrovna ve stejný čas platil v obchodě? A pro zpracovávání jejich dat už nebude potřeba souhlas?

Ale dobře, dejme tomu, že skutečně dáme souhlas s využitím dat. Komu ho vlastně budeme dávat? Kdo má jakou roli v jejich zpracování? Podle informací z iniciativy COVID19CZ pro server iRozhlas.cz se zdá, že třeba údaje o poloze mobilního telefonu budou zpracovávat jen telefonní operátoři a call centrum. Ale kdo jsou tito operátoři? Čí jsou to zaměstnanci? Kdo za ně odpovídá?

Data prý nebudou předávána státním orgánům. Ale na základě jakého ustanovení zákona bude jejich správce — zřejmě nějaká soukromá společnost — požadavky státu na poskytnutí informací odmítat, když tu není žádná specifická povinnost mlčenlivosti jako například u telefonních operátorů či bank? To vše je podstatné, protože platný souhlas ke zpracování dat lze dát jen tehdy, pokud osoba, která ho dává, skutečně ví, k čemu a komu ho poskytuje.

Řadě lidí se mohou tyto otázky zdát jako podružné tváří tvář ohrožení, kterému čelíme. Nejde ovšem jen o — pro někoho abstraktní — zachování lidských práv, ale vše může mít i zcela praktické dopady. Pokud by se například vyskytly obdobné úniky informací jako nedávno na Slovensku, pak by to ve spojení s již známými případy ostrakizace některých nakažených v rámci komunity mohlo vést k snižování ochoty — zejména nakažených s mírnějším průběhem nemoci — své problémy hlásit a nechat se testovat.

To by samozřejmě mohlo výrazně omezit pozitivní dopady chytré karantény. V takové chvíli by bylo už jasnější, že ochrana osobních údajů a důvěra v jejich zpracovatele je podobně klíčovým opatřením v boji proti koronaviru, jako je distribuce roušek.

Stát by měl podrobně vysvětlit fungování a role jednotlivých státních úřadů i soukromých subjektů v celém systému, měl by jasně sdělit, s jakými konkrétními daty jakých osob se pracuje, k čemu všemu a kým budou poskytnuté údaje využívány a jak se zamezí identifikaci nakažených. Ideálně by to měl udělat písemně, aby se předešlo dezinterpretacím.

A měl by to udělat pro širokou veřejnost, nejen pro ty, kteří budou k využití informací dávat souhlas. Obecná prohlášení o tom, že zpracování údajů je věnována maximální pozornost bez konkrétních informací a záruk, jsme bohužel v minulosti slyšeli už od mnohých a asi už nikdo je jako záruku proti zneužití dat vážně nebere.

Jan Vobořil- advokát, výkonný ředitel Iuridicum Remedium, z.s

Celý článek zde: <https://denikreferendum.cz/clanek/31008-kdo-rozumi-pojmu-%22chytra-karantena%22-at-zvedne-ruku>

2.4.2020- irozhlas.cz- Boj proti koronaviru v rukou armády. ‚Její úloha je u chytré karantény stěžejní,‘ říká Prymula

2. 4. 2020 | 15:26

Bezmála třicítka lidí dostal k ruce náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula, aby rozjel projekt takzvané chytré karantény. Hygienikům má s pomocí dat od mobilních operátorů a bank usnadnit hledání nakažených pacientů a urychlit tak jejich izolaci. Nově se do boje proti koronaviru zapojí více i armáda – vojáci tvoří hned polovinu týmu. Podle Prymuly je jejich role stěžejní. A co budou dělat? Server iROZHLAS.cz pročetl vládní podklady.

Celý článek zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-armada-chytra-karantena-sireni-osobni-data-prymula_2004020640_kno

26.3.2020 ČT24- Inteligentní karanténa bude založená na datech z mobilů a platebních karet

27. 3. 2020 | 10:46

Ministerstvo zdravotnictví využije údaje o poloze osob s potvrzenou nákazou novým koronavirem – použije na to data z jejich mobilů a platebních karet. Chce tak zrychlit trasování nakažených a zachytit až osmdesát procent nových případů.

Celý článek zde:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3067728-inteligentni-karantena-bude-zalozena-na-datech-z-mobilu-a-kreditnich-karet>

17.3.2020- A2larm.cz- Pod svícnem tma. Vláda schválila zákon o Vojenském zpravodajství

17. 3. 2020 | 10:48

V dobách, kdy médiím dominuje třaskavé téma koronaviru, se vyplatí sledovat, co se děje stranou pozornosti. Zatímco Million chviliek upozorňuje na to, že vláda v mediálním ryku kolem zákazu vycházení zařadila na svůj pondělní program návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, jenž může Andreji Babišovi umenšit problémy se střetem zájmů, dostal se potichu na pondělní program jednání vlády i další kontroverzní návrh: novela zákona o Vojenském zpravodajství, která nebezpečně ukrajuje ze soukromí na internetu. Vláda novelu zákona schválila a nyní půjde do parlamentu.

Celý článek zde: <https://a2larm.cz/2020/03/pod-svicnem-tma-do-vlady-jde-zakon-o-vojenskem-zpravodajstvi/>

Byly rozdány Ceny Velkého bratra za rok 2019

4. 3. 2020 | 12:49

Výsledky patnáctého ročníku Cen Velkého bratra (Big Brother Awards) - anticen pro největší slídily pořádaných nevládní organizací Iuridicum Remedium byly dnes vyhlášeny v Praze. Devítičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z čtyřiceti šesti nominací zaslaných širokou veřejností. Anticeny udělované ve čtyřech kategoriích získali Bezpečnostní informační služba, společnosti Pražská energetika a Avast a poslanec Vít Kaňkovský. Pozitivní cena pak putuje do hlavního města k Pražské koalici.

Cenu pro **Úředního slídila** získala **BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA (BIS)** za návrh zákona, který otevírá zpravodajským službám cestu k nekontrolovanému využívání technologií rozpoznávání obličeje. BIS zpracovala návrh novely zákona o zpravodajských službách, který ji umožňuje vytěžit digitální fotografie z celé řady státních registrů a ty využívat k identifikaci pomocí softwarových nástrojů automatického rozpoznávání obličeje. „Schválená novela otevírá cestu zpravodajským službám k vytváření alternativních databází digitálních fotografií a plošnému využívání metod automatického rozpoznávání obličeje, které radikálně promění dopady sledování veřejného prostoru,“ upozornil výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. Odůvodnění udělení ceny rovněž zdůraznilo chronicky nedostatečnou kontrolu zpravodajských služeb i problematickou snahu vyloučit z připomínkových řízení týkajících se takto významných zásahů do soukromí ze strany zpravodajských služeb Úřad pro ochranu osobních údajů.

Cenu pro **Firemního slídila** získala společnost **AVAST** za prodej dat svých klientů. Avast prostřednictvím dceřiné společnosti Jumpshot prodával velmi detailní data o tom, co uživatelé jejích produktů dělají na internetu. Ačkoli mělo jít podle prvotních tvrzení společnosti o data anonymizovaná, později vyšlo najevo, že lze údaje například s využitím údajů, které měli k dispozici velké společnosti, které data od Avastu kupovaly, propojit s identitou konkrétních osob. Tyto údaje o 100 milionech uživatelích se prodávaly společně jako Google, Coca-Cola, Microsoft a dalším, které je následně využívaly zejména k marketingovým účelům. Oproti jiným obdobným případům je třeba v dané věci zdůraznit dva problematické aspekty. Klienti za produkty zpravidla platili, takže se nedá říci, že by šlo o klasickou výměnu produktu za osobní údaje, s níž se lze setkat v celé řadě jiných případů na internetu. Společnost Avast navíc budovala svoji značku a produkty na ochraně před obdobnými zneužitími osobních dat. „Případ Avastu porota vyhodnotila poměrně jednoznačně, jako jeden z největších afér roku 2019 i roku následujícího. Dobře ukazuje, jak důležité je věnovat dostatečnou pozornost anonymizaci dat, pokud s nimi chceme přestat nakládat jako s osobními

údaji. Riziko zpětné identifikace je totiž velmi reálné i v případech, kde se to na první pohled nezdá. K identitě konkrétních osob se lze pak dostat i bez adresných údajů, i bez IP adres, třeba jen spárováním časů nákupů v konkrétních e-shopech,“ zhodnotil ocenění Avastu Vobořil.

Cenu pro **Dlouhodobého slídila** získala společnost **PRAŽSKÁ ENERGETIKA** za dlouholeté nahrávání svých klientů při hovorech na přepážkách v zákaznických centrech. Nahrávání probíhá minimálně od roku 2012. Společnost ho odůvodňuje potřebou zpracovávat nahrávky v souvislosti s uzavíráním a plněním smluv. Nijak ale nevysvětluje, jak mohou být tyto nahrávky uchovávané jeden a půl roku vlastně pro tento účel využitelné. Po-chybnosti vzbuzuje i na první pohled pozitivní možnost nahrávání odmítnout, protože v takovém případě zjevně PRE nahrávky nepotřebuje a na plnění smluv to nemá vliv. Odůvodnění upozorňuje na dlouholetý trend zby-tečného nahrávání prakticky jakýchkoli hovorů se zákazníky po telefonu napříč komerční sférou, který se ovšem postupně přenáší bez jasného účelu i na kamenné přepážky. „Taková praxe, která zasahuje do soukromí klie-n-tů, ale i zaměstnanců dle našeho názoru ve většině případů vede nejen k porušování pravidel dle GDPR, ale i zákoníku práce, který zakazuje až na výjimky sledování zaměstnanců,“ uzavřel Vobořil.

V další kategorii **Výrok Velkého bratra** získal ocenění poslanec **VÍT KAŇKOVSKÝ** za výrok: „Jsem připraven v Poslanecké sněmovně předložit pozměňovací návrh, který sankce dle GDPR vyloučí“. Tento výrok pana po-slance, který vycházel původně ze snahy pomoci malým obcím, předznamenal jeho poslanecký návrh vylučující možnost uložit za porušení pravidel dle GDPR jakékoli sankce všem orgánům veřejné moci. Výjimka, byť v konečné senátní podobě, byla oběma komorami schválena. Problém, který přinesla, se projevil krátce po nabytí účinnosti zákona, kdy ÚOOÚ nemohl uložit ministerstvu vnitra sankci za neoprávněné zpřístupnění dat tisíců občanů z jeho databází. „Považujeme za absurdní, aby velkým městům či úřadům nehrozila sankce za porušení stejných povinností, jaké mají všichni správci osobních údajů v této zemi, včetně nejmenších firem. Navíc pokud za stejné povinnosti orgány veřejné správy byly sankcionovány posledních 20 let a nepůsobilo to žádné problémy. Víťame postoj pana poslance, který nám v reakci na udělení ceny přislíbil tuto chybu napravit a předložit příslušnou novelu zákona, která by problém řešila. V tom ostatně vidíme smysl udělení našich cen,“ uvedl Jan Vobořil. Vít Kaňkovský se ve své reakci pro luRe vyjádřil: „Svůj slib připravit a podat poslaneckou novelu zákona o zpracování osobních údajů беру závazně a začnu na tom neprodleně pracovat, protože ten věčný výsledek mne opravdu netěší.“

Pozitivní cenu Edwarda Snowdena za ochranu soukromí si odnesla **PRAŽSKÁ KOALICE** za jednoznač-né odmítnutí zavádět technologie rozpoznávání obličeje v městském kamerovém systému v Praze. Pražská radnice ústy vrcholných představitelů všech tří koaličních stran odmítla žádost policie, aby se u vybraných ka-mer na veřejných prostranstvích v Praze instalovala technologie umožňující efektivnější sledování pomocí funkce rozpoznávání obličeje. „Využívání rozpoznávání obličeje, ale i dalších metod automatické detekce, jako je na-příklad rozpoznávání SPZ aut, navíc bez detailní právní úpravy, považujeme za významné kroky k společnosti Velkého bratra. To, že v tom nejsme sami se odrazilo i na velkém počtu nominací, které na problematiku rozpo-znávání obličejů mířily. U pražské koalice jsme ocenili jednotné stanovisko vedení všech třech koaličních stran odmítající požadavek policie, a to i přesto, že v dlouhodobém plánu rozvoje kamerového systému z roku 2016 Praha se zavedením face recognition počítá. Věříme, že tento postoj je příslibem, že dojde k zásadní revizi těch-to plánů,“ uvedl Vobořil.

Složení poroty Big Brother Awards 2019

Jan Cibulka - datový novinář, Český rozhlas

Eduarda Hekšová – ředitelka spotřebitelské organizace dTest

Oldřich Kužílek - poradce pro otevřenost veřejné správy a ochranu soukromí, Otevřená společnost

Ján Matejka – ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, člen rozkladové komise ÚOOÚ

Ondrej Mikle – odborník na ICT technologie

Pavel Růžička – expert na IT bezpečnost

Kateřina Smejkalová – politoložka, vědecká pracovnice Friedrich-Ebert Stiftung

Jan Vobořil - výkonný ředitel luRe a advokát

Václav Vlk – advokát, Moreno Vlk & Asociados

Podrobné oddůvodnění v odkazu níže:

<https://bigbrotherawards.cz/vitezove-cen-velkeho-bratra-za-rok-2019/>

4.3.2020- iRozhlas.cz- Bezpečnostní informační služba, Avast a Pražská energetika dostaly anticenu Velký bratr

4. 3. 2020 | 10:58

Anticenu Velkého bratra za loňský rok získaly Bezpečnostní informační služba a společnosti Avast a Pražská energetika. V 15. ročníku soutěže o největšího slídila jim je udělila devítičlenná porota neziskové organizace Iuridicum Remedium, která je ve středu představila novinářům.

Celý článek zde: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/avast-prazska-energetika-bezpecnostni-informacni-sluzba_2003041316_pj

4.3.2020- lupa.cz- Ceny Velkého bratra dostali BIS, Avast, Pražská energetika či poslanec Kaňkovský

4. 3. 2020 | 10:49

Patnáctý ročník Big Brother Awards zná své vítěze. Soutěž, pořádaná sdružením Iuridicum Remedium, se snaží pravidelně poukazovat na instituce, firmy či jednotlivce, kteří nejvíce zasahují do soukromí lidí. Devítičlenná porota určuje vítěze v celkem čtyřech negativních kategoriích a v jedné pozitivní:

Celý článek zde:

https://www.lupa.cz/aktuality/ceny-velkeho-bratra-dostali-bis-avast-prazska-energetika-ci-poslanec-kankovsky/?utm_source=twitter&utm_medium=soc-button&utm_campaign=ceny-velkeho-bratra-dostali-bis-avast-prazska-energetika-ci-poslanec-kankovsky

4.3.2020- ČT24- Anticenu Velký bratr obdržely BIS, Avast a PRE. Za sledování, nahrávání i prodej osobních dat

4. 3. 2020 | 10:10

Největšími „slídily“ v minulém roce byly Bezpečnostní informační služba (BIS) a společnosti Avast a Pražská energetika (PRE). Anticenu Velkého bratra jim udělila nezisková organizace Iuridicum Remedium. U BIS porotcům vadilo nekontrolovatelné využití technologie na rozpoznávání obličejů, Avast cenu dostal za prodej dat svých klientů

a PRE za nahrávání zákazníků při jednání na pobočkách. BIS a PRE kritiku odmítly, Avast dle svých slov už prodej údajů ukončil.

Celý článek zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3057870-anticenu-velky-bratr-obdrzely-bis-avast-a-pre-za-sledovani-nahravani-i-prodej>

Avízo: Vyhlášení Cen velkého bratra (Big Brother Awards) za rok 2019

27. 2. 2020 | 15:25

Tisková konference proběhne **4. března 2020 od 10 hodin** v kavárně Cross Clubu (Plynární 1096/23, Praha 7)

Ceny Velkého bratra (Big Brother Awards) budou v ČR udělovány již popatnácté nepřetržitě od roku 2005. Cílem anticen, které jsou zároveň udělovány v řadě dalších zemí, je upozornit na nejcitelnější zásahy do našeho soukromí. Anticeny se udělují ve čtyřech kategoriích: úřední slídlil, firemní slídlil, dlouhodobý slídlil a výrok Velkého bratra. Udělujeme rovněž jednu pozitivní cenu Edwarda Snowdena pro toho, kdo naopak k ochraně našeho soukromí přispěl.

Z nominací od veřejnosti vybírá odborná porota složená z právníků, odborníků na nové technologie či novinářů. Mezi letošními nominacemi můžeme najít třeba nové legislativní návrhy posilující bezpečnostní složky, zejména pak zpravodajské služby, snahy o využívání technologií jako je automatizované rozpoznávání obličejů, různé „chytré“ spotřební výrobky ale i úniky klientských dat, k nimž v roce 2019 došlo.

Ocenění bývají mediálně vděčná k oživení diskuse a nezřídka vedou k pozitivním změnám - např. v roce 2016 společnost Home Credit v reakci na udělení ceny ukončila přípravu své aplikace, která měla využívat analýzy obsahu mobilních telefonů k posuzování bonity žadatelů o půjčky.

V případě zájmu o novinářskou akreditaci nás kontaktujte na emailové adrese iure@iure.org nebo na čísle 776 703 170 či 728 937 902, a to do úterý 3. března do 18 hodin.

FB událost je <https://www.facebook.com/events/2452160534895536/>

Tisková zpráva- Ochránci soukromí předají anticeny největším slídlilům za rok 2019

18. 2. 2020 | 11:35

Nezisková organizace Iuridicum Remedium (IuRe) předá anticeny Big Brother Awards (Ceny Velkého Bratra) v letošním jubilejním 15. ročníku. Mezi nominovanými slídlily jsou například společnosti Mastercard, Avast, STEM/MARK či Hello bank. Ze státních úřadů jsou nominováni na jednu z anticen mimo jiné Bezpečnostní informační služba, ministerstva financí, vnitra nebo obrany. Pozitivní cena Edwarda Snowdena by mohla skončit třeba u demonstrantů z Hong-Kongu, ústavní soudkyně Kateřiny Šimáčkové nebo hlavního města Prahy, která je ovšem současně nominována i na jednu z anticen. Vyhlášení proběhne 4. 3. 2020 v pražském klubu Cross.

Soutěž pořádaná nepřetržitě od roku 2005 každoročně upozorňuje na nejcitelnější zásahy do soukromí a na problematiku ochrany osobních údajů. Anticeny se vyhláší ve čtyřech kategoriích (úřední slídlil, firemní slídlil, dlouhodobý slídlil a výrok Velkého bratra). Pozitivní cenu Edwarda Snowdena si naopak odnese ten, kdo se zasloužil o ochranu soukromí v uplynulém roce.

Vítězové jednotlivých kategorií jsou vybíráni odbornou porotou složenou z odborníků na nové technologie, novinářů a právníků. Ti i tento rok vybírali z několika desítek nominací od veřejnosti.

Mezi nominovanými se objevila například společnost Mastercard za dlouhodobé prosazování bezhotovostní ekonomiky, která by znamenala zásadní omezení anonymity placení. Na společnost Avast zase v roce 2019 vyplula aféra s prodejem uživatelských dat. Hello Bank neoprávněně uchovávala biometrické podpisy svých klientů, společnost STEM/MARK zase nakoupila v minulosti nelegální databázi s daty klientů společnosti T-Mobile.

Z veřejného sektoru se v nominacích tradičně objevilo třeba Ministerstvo vnitra za návrh legislativy umožňující splývání pravomocí zpravodajských služeb a policie. Ministerstvo financí je nominováno za zavedení povinnosti nahrávat hovory s finančními poradci, ministerstvo obrany pak za posilování pravomocí zpravodajců v kyberprostoru. BIS je nominována za novelu zákona o zpravodajských službách, která umožňuje vytváření vlastní databáze pro využívání technologií face recognition (rozpoznávání obličeje).

„Právě téma face recognition se nám v roce 2019 objevovalo v nominacích opakovaně, ať už šlo o zmíněnou aktivitu BIS, přes snahu policie zprovoznit v Praze kamery umožňující efektivnější využívání face recognition, až po pozitivní nominace pro města, která naopak tuto technologii odmítají, jako byla Praha či ze zahraničí San Francisco, které kompletně zakázalo využití této technologie na svém území. Nelze ani opomenout pozitivní nominaci pro demonstranty z Hong-Kongu za jejich kreativní přístup při maskování v odporu proti všudypřítomným technologiím čínského Velkého bratra,“ uvedl k nominaci právník luRe Jan Vobořil.

Kdo z nominovaných nakonec zvítězí v jednotlivých kategoriích, se veřejnost dozví ve středu **4. března** na dopolední tiskové konferenci v kavárně pražského **Cross Clubu (v 10.00 hodin, Plynární 1096/23, Praha 7)**. Na ni pak bude tamtéž od 19:30 navazovat večer Big Brothera, na němž se zájemci o téma soukromí mohou těšit na kvíz Velkého bratra i navazující koncert mezinárodní post punkové kapely death ponee a DJ's. Vstup na akci je dobrovolný.

Big Brother Awards 2019- vyhlášení největšího slídlila roku 2019

10. 2. 2020 | 17:02

Vyhlášení proběhne dne **4.3.2020- Cross Club Praha, Start 19:30**

Big Brother Awards nebo-li Ceny Velkého bratra jsou anticeny pro nejvzlejší firmy, úřady či technologie. Stále se rozvíjející technologie prodlužují prsty slídlilů, kteří s chutí zasahují do našeho soukromí – sledují nás kamerami, shromažďují naše data v databázích... I na první pohled neškodné věci, které nám zdánlivě zjednodušují život a zajišťují naši bezpečnost mohou být možným nebezpečím pro naše soukromí.

Letos již po patnácté během slavnostního večera odhalíme nejvzlejší slídlily roku 2019. Můžete se účastnit kvízu Velkého bratra, nebo se jen pobavit s přáteli a zároveň podpořit dobrou věc.

Vystoupí:

death ponee (UK/US/CZ)- Post punk, Electronics / New wave
Liveset by PSR B1257+12

a DJs:

Aztek

Raveboy
a další

28.12.2019- tv Prima- Někdo nainstaloval kamery u velvyslanectví ruské federace v Praze

28. 12. 2019 | 09:28

Video reportáž v odkazu níže: <https://prima.iprima.cz/zpravodajstvi/28-12-2019-velke-zpravy-nekdo-nainstaloval-kamery-u-velvyslanectvi-ruske-federace-v>

22.11.2019- praha1.cz- Debata o dopadech krátkodobých pronájmů

22. 11. 2019 | 13:03

Za velkého zájmu veřejnosti proběhlo diskuzní setkání na téma problémů s krátkodobými pronájmů. Společně s odborníky hledali přítomní odpovědi na otázky, jaká je pomoc ze strany zákonných norem a předpisů, či jaké jsou připravované změny zákonů a jak postupovat v konkrétních případech.

Celý článek zde:

<https://www.praha1.cz/debata-o-dopadech-kratkodobych-pronajmu/>

22.11.2019 ČR Rozhlas Vinohradská 12- Rozpoznávání obličejů? Policie má sklon sbírat údaje o lidech, kteří nic neprovedli, varuje datový novinář

22. 11. 2019 | 10:01

Policie chce v Praze testovat sledování obličejů. Magistrát už požádala, aby na šesti místech hlavního města aktivoval funkci automatického rozpoznávání obličejů. Ochránci soukromí ale varují, že k tomu není žádný důvod. Pomohla by tato technologie k pátrání po zločincích a ztracených dětech, nebo by spíš přibylo „šmírování“ v ulicích? Lenka Kabrhelová o tom mluví s datovým novinářem Českého rozhlasu Janem Cibulkou.

Celý příspěvek k poslechu v podcastu zde:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-ochrana-soukromi-police-technologie-sledovani-bezpecnost_1911220600_cen

22.11.2019-Praha 1 TV- Praha 1 radila, jak vyžrát na krátkodobé pronájmy

22. 11. 2019 | 09:28

Praha 1 seznámila své obyvatele s negativními dopady sdíleného krátkodobého ubytování a jak proti nim bojovat. Pražanům byl k dispozici také advokát a zástupci sdružení pod názvem Snesitelné bydlení v centru Prahy. Ti Pražanům poradili, jak s touto problematikou bojovat.

Celý příspěvek zde:

<https://prahatv.eu/zpravy/praha/praha-1/11746/praha-1-radila-jak-vyzrat-na-kratkodobe-pronajmy>

21.11.2019-ČR Rozhlas plus- Jste pro (nebo proti) automatickému rozpoznávání obličejů, které by mohla používat policie?

22. 11. 2019 | 09:26

Pražská policie otevírá diskusi s magistrátem. Chce totiž na šesti místech metropole použít funkci automatického rozpoznávání obličejů. Policisté by tak mohli sledovat a zaznamenávat pohyb osob, které kamery zachytí.

Celý příspěvek a audio, zde:

<https://plus.rozhlas.cz/hlasujte-jste-pro-nebo-proti-automatickemu-rozpoznavani-obliceju-ktere-mohla-8112614>

21.11.2019-aktualne.cz- Zaměřeno na Airbnb. Službu může ovlivnit novela občanského zákoníku i digitální daň

21. 11. 2019 | 09:28

Připravuje se několik legislativních návrhů, které by mohly napomoci řešit problémy spojené s platformami pro krátkodobé ubytování typu Airbnb. Jde o novely občanského zákoníku a živnostenského zákona, připravovaný legislativní návrh hlavního města nebo vládní návrh na zavedení digitální daně. Na čtvrteční panelové diskusi k tématu to uvedl Jan Vobořil z neziskové organizace Iuridicum Remedium.

Celý článek zde:

<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/zamereno-na-airbnb-službu-muze-ovlivnit-novela-obcanskeho-za/r~ebfa34480c8b11ea82ef0cc47ab5f122/>

20.11.2019- lidovky.cz- Pražská policie chce testovat technologii rozpoznávání obličejů. Schválit to musí magistrát

20. 11. 2019 | 09:57

Vedení pražské policie požádalo magistrát, aby aktivoval na šesti místech v hlavním městě automatické rozpoznávání obličejů. Policie by tak mohla automatizovaně sledovat a zaznamenávat pohyb osob, které kamery zachytí, informoval ve středu server iROZHLAS.cz. Předseda bezpečnostní komise magistrátu Petr Hlubuček (STAN) uvedl, že jde o citlivou záležitost a Praha požádá o stanovisko Úřad pro ochranu osobních údajů.

Zdroj: https://www.lidovky.cz/domov/prazska-policie-by-rada-testovala-technologie-rozpoznavani-obliceju-schvalit-to-musi-magistrat.A191120_085159_In_domov_rkj

20.11.2019- echo24- Pražská policie chce testovat technologii rozpoznávání obličejů

20. 11. 2019 | 09:28

Vedení pražské policie požádalo magistrát, aby aktivoval na šesti místech v hlavním městě automatické rozpoznávání obličejů. Policie by tak mohla automatizovaně sledovat a zaznamenávat pohyb osob, které kamery zachytí, informoval ve středu server iROZHLAS.cz. Předseda bezpečnostní komise magistrátu Petr Hlubuček (STAN) uvedl, že jde o citlivou záležitost a Praha požádá o stanovisko Úřad pro ochranu osobních údajů.

Více zde: <https://echo24.cz/a/SHpeB/prazska-policie-chce-testovat-technologie-rozpoznavani-obliceju>

20.11.2019-novinky.cz- Totální šmírování v Praze? Policie chce kamerový systém na rozpoznávání obličejů

20. 11. 2019 | 09:28

Vedení pražské policie požádalo magistrát, aby aktivoval na šesti místech v hlavním městě automatické rozpoznávání obličejů. Policie by tak mohla automatizovaně sledovat a zaznamenávat pohyb osob, které kamery zachytí, informoval server iROZHLAS.cz. Předseda bezpečnostní komise magistrátu Petr Hlubuček (STAN) uvedl, že jde o citlivou záležitost a Praha požádá o stanovisko Úřad pro ochranu osobních údajů.

Více zde: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/totalni-smirovani-v-praze-police-chce-kamerovy-system-na-rozpoznavani-obliceju-40304222>

20.11.2019-ct24-Pražští policisté „otevírají diskusi“ o technologii na rozpoznávání obličejů. Hřib je proti

20. 11. 2019 | 09:28

Vedení pražské policie požádalo magistrát, aby aktivoval na šesti místech v hlavním městě automatické rozpoznávání obličejů, informoval server iRozhlas.cz. Policie by díky tomu mohla automatizovaně sledovat a zaznamenávat pohyb lidí, které kamery zachytí. Primátor Zdeněk Hřib (Piráti) s krokem nesouhlasí. Předseda bezpečnostní komise magistrátu Petr Hlubuček (STAN) považuje věc za citlivou a Praha podle něj požádá o stanovisko Úřad pro ochranu osobních údajů. Systém už testují na pražském letišti.

Více zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2982332-prazsti-police-oteviraji-diskusi-zda-vyzkouset-technologie-na-rozpoznavani>

20.11.2019-irozhlas.cz - Policie chce v Praze testovat sledování obličejů. ‚Není důvod, jen chtějí hračku,‘ oponují ochránci soukromí

20. 11. 2019 | 09:23

Krajské ředitelství policie požádalo pražský magistrát, aby aktivoval na šesti místech v Praze funkci automatického rozpoznávání obličejů. Policie by tak mohla automatizovaně sledovat a zaznamenávat pohyb osob, které kamery zachytí.

Článek zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kamery-sledovani-praha-police-zlocin-soukromi_1911200600_cib

Avízo 21.11.2019- Jak se bránit negativním dopadům krátkodobého ubytování přes AirBnB - panelová diskuze s občany

18. 11. 2019 | 14:49

Prudký nárůst neregulovaných krátkodobých pronájmů tvrdě dopadá na kvalitu bydlení především v centrech velkých měst a v turisticky exponovaných lokalitách.

Důsledná regulace na úrovni samospráv, změna legislativy, či dokonce faktický zákaz těchto nových prostředků tzv. sdílené ekonomiky? A jaké prostředky mají vlastně v rukou obyvatelé z postižených lokalit dnes? Nejen na tyto otázky se budeme snažit najít odpověď v panelové diskusi k tématu obrany před negativními jevy spojenými s fenoménem krátkodobého ubytování typu Airbnb.

Advokát Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium k programu uvádí: "Cílem našeho setkání bude zejména výměna zkušeností s tím, co funguje a co ne. Z pohledu dlouhodobých obyvatel centra Prahy jsou krátkodobé pronájmy z větší části negativním jevem spojeným s celou řadou nepříjemných externalit od rušení klidu, přes nepřiměřené zatěžování bytových domů až po mnohohrstevnatou proměnu města. Jsme rádi, že jsme u pana místostarosty Nazarského z MČ Praha 1 našli otevřené dveře a chuť tyto problémy řešit."

Dále v panelu vystoupí místostarosta MČ Praha 1 Pavel Nazarský a zakladatel iniciativy Snesitelné bydlení v centru Prahy Petr Městecký, zúčastnit by se měli rovněž představitelé jednotlivých zainteresovaných odborů z úřadu MČ Praha 1.

Setkání s diskuzí pořádá právní organizace Iuridicum Remedium z. s. v úzké spolupráci s MČ Praha 1 dne **21.11.2019 od 17:30** v Galerii 1 v Štěpánské 47, Praha 1 a je součástí projektu Právní podpora pro hlavní výzvy v bydlení v roce 2019 a je realizována i díky podpoře Ministerstva pro místní rozvoj.

Jak se bránit negativním dopadům krátkodobého ubytování-pozvánka k diskusi

12. 11. 2019 | 14:19

Iuridicum remedium z. s. ve spolupráci s MČ Praha 1 pořádá dne **21.11.2019 od 17:30 v Galerii 1** v Štěpánské 47, Praha 1, setkání a panelovou diskusi k obraně proti negativním dopadům krátkodobého ubytování (Airbnb...). K problematice vystoupí výkonný ředitel Iuridicum Remedium Jan Vobořil, místostarosta MČ Prahy 1 Pavel Nazarský a zakladatel iniciativy Snesitelné bydlení v centru Prahy Petr Městecký.

22.10. Hospodářské noviny- Proč je vlastně důležité soukromí?

22. 10. 2019 | 14:24

Rozvoj technologií se od doby prvních zákonných regulací ochrany soukromí reagujících na konci 19. století na dostupnost levných fotoaparátů a první bulvární aféry v masovém tisku stále zrychluje. Náš často nekritický přístup k novým technologiím přitom znamená pro naše soukromí ohrožení. Obchodní modely největších technologických gigantů jako Google nebo Facebook stojí na dolování osobních údajů – skutečného zlata dneška. Přitom už nejde jen o lepší cílení reklamy, ale také třeba o účinné ovlivňování volebního chování, což dává těmto technologickým gigantům – či jejich dobře placeným zákazníkům – velkou politickou moc. Hodnota dat přitom rychle roste, zejména díky využívání největšího špiona v naší kapse – mobilního telefonu. Více na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66663580-proc-je-vlastne-dulezite-soukromi>

Seminář pro rodiče Děti online 24.10.2019 v Brně.

17. 10. 2019 | 13:39

24.10. od 17:30 na ZŠ Husova, Rašínova 3 v Brně, pořádáme ve spolupráci s organizací Replug me workshop pro rodiče s tématem digitální hygieny pro děti.

Co je obsahem semináře?

- sociální sítě a jejich význam z pohledu dnešních dětí
- bezpečí na internetu z pohledu práva a osobních údajů
- vlivy mobilních technologií na proces učení, paměť a spánek
- dětská sebereflexe a vývoj osobnosti v online prostředí
- závislostní prvky sociálních sítí a online her
- Praktická doporučení právníka, pedagoga a psychologa.

Na workshop se můžete registrovat na stránkách <https://www.replug.me/kavarna.html>

Workshop byl podpořen dotací v rámci programu prevence kriminality v prioritě "Děti a digitální média", Ministerstva zdravotnictví.

29.8.2019-irozhlas.cz- Vnitro neuhlídalo osobní údaje desetitisíců lidí. Pokutu platit nemusí, pomohla mu změna zákona

29. 8. 2019 | 08:13

Úřad pro ochranu osobních údajů odhalil během kontroly na ministerstvu vnitra neoprávněné přístupy k osobním údajům lidí ve víc než 90 tisících případech. Kontroloři ministerstvu za neuhlídání registru obyvatel uložili pokutu přes milion korun. Resort ale proti rozhodnutí úřadu podal rozklad a mezitím nabyla účinnosti nová pravidla o ochraně soukromí, pokutu tak ministerstvo ve výsledku platit nemusí.

Odkaz:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/osobni-udaje-vnitro-kontrola-pokuta_1908290...

Nové oficiální překlady Creative Commons licencí konečně zveřejněny i v češtině!

14. 8. 2019 | 10:58

Proces českých překladů licencí verze 4.0 započal již v roce 2014, po pěti letech veřejných konzultací, úprav a připomínek byly oficiální finální překlady licencí konečně zveřejněny na oficiálních stránkách Creative Commons. Několikaleté úsilí teamu Creative Commons Česká republika ve složení Matěj Myška, Lucie Straková, Anna Drgová, Jiří Marek a Martin Loučka tak konečně dospělo ke svému zdárnému konci. Plný text licencí najdete na [stránce licencí](#).

22.11.2019 ČR Rozhlas Vinohradská 12- Rozpoznávání obličejů? Policie má sklon sbírat údaje o lidech, kteří nic neprovedli, varuje datový novinář

22. 7. 2019 | 09:28

Policie chce v Praze testovat sledování obličejů. Magistrát už požádala, aby na šesti místech hlavního města aktivoval funkci automatického rozpoznávání obličejů. Ochránci soukromí ale varují, že k tomu není žádný důvod. Pomohla by tato technologie k pátrání po zločincích a ztracených dětech, nebo by spíš přibýlo „šmírování“ v ulicích? Lenka Kabrhelová o tom mluví s datovým novinářem Českého rozhlasu Janem Cibulkou.

Pořad k poslechu zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-ochrana-soukromi-policie-technologie-sledovani-bezpecnost_1911220600_cen

17.7.2019-Tv Prima-Češi by si během dovolené měli dát pozor na silniční kamery

19. 7. 2019 | 09:29

Odkaz na video zde: <https://prima.iprima.cz/zpravodajstvi/17-7-2019-velke-zpravy-cesi-si-behem-dovolene-meli-dat-pozor-na-silnicni-kamery>

3.7.2019- Denik referendum- Na hudební festivaly bez hotovosti. Ale i bez soukromí

8. 7. 2019 | 12:19

Bezhotovostní hudební festivaly se objevily poprvé již loni v létě. Toto léto se počet těchto bezhotovostních akcí mohutně rozrůstá a do příštích let můžeme počítat s tím, že si obdobné akce pouze s hotovostí už nejspíš ani nevychutnáme. Organizátoři argumentují řadou výhod pro zajištění fungování festivalu, ale argumentem je i snaha vyhnout se povinností souvisejícím s nástupem dalších vln EET.

Bezhotovostní fungování festivalů obvykle spočívá v tom, že si návštěvník nabije na čipový náramek určitou částku a tímto náramkem pak v areálu festivalu platí. Žádná alternativa obvykle neexistuje, za hotovost si nelze koupit nic a není možné zaplatit ani svou vlastní čipovou kartou. Kontroverze v minulém roce vyvolávalo zejména to, že festivaly často zpoplatňují zpětně vyplácení nevyužitých peněz na čipu, případně peníze vracejí až od určité částky. Už méně byl akcentován ale jiný aspekt, a to otázka ochrany soukromí a anonymita návštěvníků.

Obvyklým jevem je, že uživatel vlastně úplně neví, jaké informace o něm budou sbírány. Čipový náramek bývá propojen s e-mailem či číslem vstupenky, to zase bývá propojeno s dalšími údaji o užívající osobě. Představa, že používání bezhotovostních plateb může být anonymní podobně jako u hotovosti, je tedy na festivalech zpravidla zcela lichá.

Nejde ale pouze o sběr dat o tom, co a kde si na festivalu nakupujeme. Jak sami organizátoři festivalů přiznávají, byt často spíše mimoděk, data se využívají k řadě dalších účelů, jako je optimalizace zásobování, vyhodnocování rozmístění lidí na festivalu nebo propouštění jednotlivců do konkrétních zón areálu. S cashless platbami je pak spojena také řada marketingových akcí. Data mohou být předávána dalším subjektům, od provozovatelů platebního systému přes banky až po marketingové partnery. A opět nevíme, zda jsou to osobní údaje, či údaje anonymizované. A pokud anonymizované, jakým způsobem?

Celý tento systém je přitom často neprůhledný. V minulém týdnu v Praze proběhl festival Metronome, na němž se k placení využíval RFID náramek. Pokud bychom ale v sekci GDPR na webových stránkách festivalu, která se věnuje problematice zpracování osobních údajů, hledali nějaké informace o nakládání s osobními údaji v souvislosti s bezhotovostními platbami či využíváním čipových náramků v areálu festivalu, hledali bychom marně. A to ačkoli všeobecné obchodní podmínky věnované bezhotovostnímu placení nás s otázkami na podrobnější pravidla zpracování osobních údajů do této sekce výslovně odkazují.

Útok zprostředkovatelů bezhotovostního placení na hotovost je v posledních letech velmi výrazný a jde ruku v ruce s tlakem států na větší kontrolu nad občany a jejich finančními transakcemi. U nás je v tomto aktivní zejména

společnost MasterCard, jejíž generální ředitel Miroslav Lukeš získal v roce 2016 jednu z antiken Big Brother Awards za své výroky o nezvratnosti konce hotovosti a ztráty soukromí.

Češi se přitom agresivnímu tlaku karetních společností na prosazování bezhotovostního systému nekriticky podvolují, bezhotovostní placení je stále oblíbenější a s nějakými záporů si příliš nelámeme hlavu. A to přesto, že po zkušenostech s jiným zvěstovatelem neodvratného konce soukromí jménem Mark Zuckerberg by nám měl v hlavě blikat maják.

Je dost možné, že konec hotovosti bude skutečně v budoucnu neodvratný. I tak ale stále stojíme před volbou, jaká bezhotovostní budoucnost bude. Buď položíme důraz na soukromí a anonymitu placení a budeme používat takové systémy bezhotovostního placení, které si uchovají anonymitu podobnou dnešním hotovostním platbám, nebo upřednostníme zájmy datožroutů všeho druhu – od státu až po marketing – a uděláme z bezhotovostních plateb nástroj sběru dat o lidech. Zatím to bohužel spíše vypadá, že se jde druhou cestou. A hudební festivaly, které neumožňují svým návštěvníkům zůstat v anonymitě, bohužel na této cestě prorážejí směr.

Odkaz:

<http://denikreferendum.cz/clanek/29818-na-hudebni-festivaly-bez-hotovosti-ale-i-...>

4.7.2019- rozhlas.cz-Plošné sledování mobilů? Je to drahý cedník, ve kterém uvíznou hlavně ti, co nemají důvod se bránit, říká právník Vobořil

8. 7. 2019 | 12:13

Ústavní soud posvětil aktuální praxi, kdy mobilní operátoři musí půl roku zpětně uchovávat informace o pohybu svých zákazníků a o tom, s kým si volali a psali. Podle advokáta Jana Vobořila, který u Ústavního soudu zastupoval poslance žádající zrušení zákona, má sledování minimální dopad na potírání zločinu a přitom představuje významný zásah do soukromí.

Více zde: <https://plus.rozhlas.cz/plosne-sledovani-mobilu-je-deravy-cednik-ve-kterem-uviznou-hlavne-ti-co-nemaji-7966371#volume>

4.7.2019- irozhlas.cz- Sledování mobilů zůstává – pro policii i marketing. Co o vás ví váš telefon nebo e-mail?

8. 7. 2019 | 12:10

Ústavní soud potvrdil dosavadní praxi, kdy mobilní operátoři musí půl roku nazpět uchovávat informace o pohybu a komunikaci svých klientů. Na vyžádání je pak musí poskytnout bezpečnostním složkám. Soudci dokonce otevřeli otázku rozšíření sledování na služby, jako jsou Facebook nebo Skype.

Více zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ustavni-soud-data-retention-sledovani-soukromi_1907040815_cib

30.5.2019-lidovky.cz-Selhání základní funkce Ústavního soudu. Shromažďování dat je zásah do soukromí, říká právník

31. 5. 2019 | 08:35

Minulou středu zamítl Ústavní soud návrh na zrušení zákona věnujícího se tzv. „data retention“. Podle tohoto principu jsou o nás poskytovatelé komunikačních služeb, hlavně mobilní operátoři, povinni uchovávat šest měsíců choulostivá data týkající se naší polohy či osob, se kterými jsme byli v kontaktu. Advokát Jan Vobořil, který navrhovatele zastupoval, to považuje za selhání základní funkce Ústavního soudu.

Více zde: https://www.lidovky.cz/domov/ustavni-soud-rezignoval-na-svou-praci-shromazdovani-dat-je-zasah-do-soukromi-rika-pravnik.A190527_112627_In_domov_mber

23.5.2019-lupa.cz- Ústavní soud posvětil plošné sledování elektronické komunikace

23. 5. 2019 | 08:51

Ústavní soud ve středu zamítl návrh skupiny 58 poslanců na zrušení české právní úpravy data retention, tedy plošného uchovávání metadat o elektronické komunikaci (tzv. „data retention“). Jedná se o provozní a lokalizační údaje, které nám řeknou, třeba kdo s kým a jak dlouho telefonoval, kde se v tu chvíli pohyboval, jaký měl telefon a s kým zrovna byl, jakož i řadu dalších více či méně citlivých informací nejen o telefonování, ale i přístupech k internetu či e-mailové schránce.

Nápad podat návrh na zrušení české právní úpravy vzešel z nevládní organizace Iuridicum Remedium (autor je jejím výkonným ředitelem – pozn. redakce) poté, co česká vláda několik let v podstatě ignorovala rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (C-293/12 a C-594/12), který označil opakovaně samotný základní princip data retention (tedy plošné preventivní a nevýběrové shromažďování a uchovávání údajů) za nepřijatelný. Ve spolupráci s poslanci z České pirátské strany se podařilo získat na konci roku 2017 podporu poslanců napříč politickým spektrem (z celkem šesti poslaneckých klubů).

IuRe se věnuje problematice ochrany dat už od počátku data retention v ČR v roce 2005. V roce 2010 jsme připravili tehdy úspěšný návrh k Ústavnímu soudu na zrušení data retention dle předchozí právní úpravy a já jsem zároveň autorem a právním zástupcem navrhovatelů u tohoto tentokrát bohužel zamítnutého návrhu. Tento „střet zájmů“ je asi nezbytné zmínit předtím, než se dostanu k samotnému rozhodnutí Ústavního soudu.

Data retention jako ochrana soukromí?

Na všem špatném je třeba najít něco dobrého a tím ideálně začít. Ústavní soud ve svém nálezu (PDF) přiznává, že uchovávaná data jsou velmi citlivá, že jejich citlivost v některých případech dokonce může být větší, než je uchovávání obsahu komunikace, jako se tomu děje u odposlechů. Uchovávání těchto údajů tak představuje významný zásah do soukromí jednotlivce.

Dále už nález příliš pozitivních zpráv nepřináší. Hlavním důvodem podání návrhu bylo zpochybnění samotného principu data retention, tedy plošného a nevýběrového shromažďování a ukládání obrovského množství dat o každém z nás bez jakékoli vazby na nějaké další skutečnosti (individuální podezření, mimořádnou situaci, problematickou oblast apod.). Tento princip označil za nepřijatelný i Soudní dvůr Evropské unie ve dvou rozhodnutích ve věci Digital Rights Ireland Ltd ze dne 8. 4. 2014 a Tele2 Sverige AB ze dne 21. 12. 2016. Ačkoli Ústavní soud oba rozsudky několikrát uvádí, dále se s jejich závěry – zejména pokud jde o závěr o nepřijatelnosti principu data retention jako takového – nijak nevypořádává. Spokojí se s konstatováním, že přístupy evropských států v reakci na uvedená rozhodnutí jsou různé.

Hlavním argumentem pro obecnou přijatelnost plošného sledování je podle Ústavního soudu to, že komunikace se stále více odehrává v digitálním světě. A přesouvá se sem i zločin. To je nepochybně pravda. Je ale škoda, že Ústavní soud tuto úvahu nerozvinul i dál, jako to činí ve velmi pěkném disentaním stanovisku k návrhu (PDF) soudkyně Kateřina Šimáčková. Vedle zločinu se do digitálního světa přesouvají stále více i naše životy a také naše soukromí. Jak v bodu 12 svého stanoviska píše Šimáčková, tak „... právě tento druhý výklad spíše odpovídá tomu, jak by měl k ochraně lidských práv přistupovat Ústavní soud jako strážce ústavnosti a základních práv a svobod jednotlivce a touto optikou pak provádět vyvažování mezi ochranou práva jednotlivce a veřejným zájmem“.

Soud dále argumentuje, že údaje i bez data retention jsou uchovávány k jiným účelům, jako je vyúčtování služeb, reklamace, marketingové souhlasy uživatelů apod. Podle Ústavního soudu přitom nelze vyloučit, že by v případě neexistence úpravy data retention nedocházelo k vyžadování jiných údajů, což by mohl být nakonec mnohem větší zásah do soukromí. Ústavní soud bohužel už nerozvádí, že objem, doba uchovávání i citlivost osobních údajů uchovávaných operátory k jiným účelům je dost odlišná od povinně uchovávaných dat v rámci data retention. Například lokalizační údaje jsou uchovávány po velmi krátkou dobu. Navíc to, že operátoři nějaká data uchovávají i bez data retention, je naopak argumentem proti data retention a proti tvrzení, že bez povinnosti data uchovávat by byla policie zcela bez informací.

Ústavní soud dále uvádí, že tím, že podpoří princip data retention, vlastně chrání soukromí uživatelů nastavením jasných pravidel využívání údajů (bod 79 nálezu). Jako by zde neexistovala regulace ochrany osobních údajů založená v obecném nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), ale i v samotném zákoně o elektronických komunikacích. V čem je zvýšena úroveň ochrany dat tím, že se zavedla povinnost jejich plošného uchovávání? Zaniklo tím snad jediné oprávnění operátorů uchovávat data pro jiné účely? Nemluví soud spíše o pravidlech pro vyžadování údajů, u nichž návrh volá po zpřísnění, nikoli odstranění?

A co vyšetřování zločinů?

Jako červená nit se nálezem táhne tvrzení o nezbytnosti plošného sběru dat pro vyšetřování kriminality. Zní to logicky, k odhalování zločinů, k nimž dochází v kyberprostoru, je třeba disponovat plošnou povinností uchovávat stopy o tom, kdo co v tomto kyberprostoru dělá. Faktem nicméně je, že jak sám Ústavní soud uvádí, tak absence povinnosti plošně uchovávat data neznámá, že žádná data, která si může policie vyžádat, neexistují. Operátoři i tak uchovávají celou řadu údajů k jiným účelům.

Ze statistických údajů o kriminalitě z let 2010–2014 vyplývá, že poté, co v minulosti Ústavní soud zrušil povinnost data uchovávat, nedošlo k žádnému nárůstu kriminality, ale ani k poklesu její objasňenosti. Z policejních statistik, které byly Ústavnímu soudu předloženy, to je zřejmé nejen pokud jde o kriminalitu obecně, ale i pokud jde o vyšetřování závažných trestných činů (např. vražd), kdy jsou údaje využívány často. Dokonce to ale platí i u trestných činů, které jsou obhájci data retention označovány jako prakticky neobjasnitelné bez data retention (např. narušování tajemství dopravovaných zpráv, stalking, internetové podvody apod.). Zároveň ani po znovuzavedení data retention nedošlo k žádným změnám.

Ústavní soud uvádí, že ze statistik není možné dovodit, zda se vyšetřovací orgány bez data retention dokáží obejít, nebo nikoli (bod 102). Pokud ale plošně uchovávané údaje nejsou k dispozici, jako v roce 2011 a 2012, a žádný dopad na kriminalitu to nemělo, pak je přeci zřejmé, že to dokázaly. Pokud má být smyslem data retention boj proti kriminalitě a statistická data ukazují, že nezáleží na tom, zda je zde povinnost data plošně uchovávat, nebo ne, je pak logický jiný závěr, než že plošné uchovávání dat v této podobě potřeba není?

Zástupci policie či ministerstva vnitra opakovaně uváděli příklady jednotlivých vyšetřovaných případů, kdy uchovávané údaje při pátrání pomohly, nebo naopak chyběly. S nějakým jiným vysvětlením svých vlastních statistik ale nepřišli. Ústavnímu soudu to ovšem nijak nebránilo v tom, aby vzal jejich (troufám si říci, že statistikami vyvrácená) tvrzení o nezbytnosti data retention jako fakt.

Půl roku a dost

Vedle obecného principu návrh kritizoval i konkrétní nastavení pravidel pro uchovávání údajů. Soud se tak zabýval třeba dobou uchovávání dat, která je u nás nastavena na půl roku. V nálezů jsou uvedeny příklady států, kde je problematika řešena méně invazivním způsobem, než je tomu u nás. Ať už jde o Německo, kde platí podstatně kratší, a navíc odstupňované lhůty pro uchovávání například u lokalizačních údajů, nebo Slovensko, kde Ústavní soud zrušil původní úpravu a dnes zde nedochází k preventivnímu uchovávání dat vůbec. Platí zde systém jejich operativního „zmrazení“ a uchovávání do budoucna (tzv. data freeze).

Ačkoli tedy Ústavní soud sám připomíná méně invazivní systémy ze zahraničí a přiznává, že využitelnost údajů s časem výrazně klesá, rezignuje vzápětí na posouzení přiměřenosti šestiměsíční lhůty s tím, že je věcí zákonodárce, aby nějakou dobu nastavil. Přitom sám uvádí, že důvodem šestiměsíční lhůty je to, že šlo o minimální délku dle zrušené směrnice. Je tedy zjevné, že pokud se snažil zákonodárce směrnicí implementovat, tak mu velký manévrovací prostor nezbyval. Ústavní soud ale nepřichází ani s apelem na zákonodárce, aby se délkou doby uchovávání dat zabýval.

Podobně se nezabývá ani možným odstupňováním doby, kdy lze data vyžadovat podle závažnosti trestné činnosti, která je vyšetřována, ani rozlišováním různých skupin údajů. Absence snahy po minimalizaci zásahu do soukromí v testu proporcionality je kritizována v disentaním stanovisku soudkyně Šimáčkové, která v bodu 11 píše: „Shora uvedené minimalizační principy (omezení účelem, minimalizace rozsahu zpracovávaných údajů, omezení doby uložení apod.) jsou ostatně základními zásadami při jakémkoliv zpracování osobních údajů a musí se vztahovat také na „data retention“. Osobní údaje musí být zpracovávány na základě principu nezbytnosti pro dosažení cíle (need to know) nikoliv proto, že by mohly příslušnému orgánu potenciálně přijít vhod a ulehčit práci (nice to have).“

Bez povolení soudu

V neposlední řadě si zaslouží zmínku i posouzení ústavní konformity ustanovení zákona o policii, která upravují možnost policie vyžadovat údaje o hledaných a pohřešovaných osobách, a dále oprávnění zvláštního útvaru policie žádat o údaje v případě odhalování konkrétních teroristických hrozeb. Policie si zde data může vyžadovat bez povolení soudu nebo nějakého jiného nezávislého orgánu.

Lze částečně přisvědčit Ústavnímu soudu, že soudní povolení může zdržet v akutních případech pátrání po pohřešovaných osobách, i když zde bude spíše potřeba jejich aktuální lokalizace než využívání historických údajů. Otázkou nicméně je, proč by měl soudní dohled absentovat u hledaných osob, tedy těch, které z různých důvodů policie potřebuje omezit na svobodě – může jít o osoby, které nenastoupily do výkonu trestu, ale třeba i o ty, kterým se pouze nedaří doručovat.

Dle Ústavního soudu je dostatečným důvodem pro absenci soudního dohledu to, že jde zpravidla o osoby, které se vyhýbají svým povinnostem stanovených zákonem či soudním rozhodnutím. Informování těchto osob o tom, že byly vyžádány jejich údaje, pak prý rovněž není třeba, protože se to dozví tím, že jsou nalezeny. To, že neexistuje žádná povinnost sdělovat hledanému, jak ho policie našla a jaká všechna oprávnění při jeho hledání využila, soud nijak nerozvádí (bod 113).

V neposlední řadě si zaslouží zmínku i soudem posvěcená absence soudního přezkumu u činnosti protiteroristické jednotky policie. Její oprávnění je formulováno velmi vágně, neobsahuje žádné kritérium naléhavosti vyžadování údajů. Soud připodobňuje činnost této jednotky zpravodajským službám. Proč ale zpravodajské služby, jejichž činnost je rovněž utajovaná, mají pro vyžadování údajů povinnost zajistit si povolení vrchního soudu a policie žádnou takovou povinnost nemá, bohužel soud nevysvětluje.

Ochrana před sledováním

Ačkoli lze s řadou věcí v nálezů nesouhlasit, tak je samozřejmě potřeba rozhodnutí Ústavního soudu respektovat. To, že Ústavní soud došel k závěru o ústavní konformitě stávající úpravy data retention, ovšem neznamená, že jde o

úpravu, která by byla správná. Podpora návrhu od poslanců napříč politickým spektrem dává naději, že minimálně dílčí části stávající úpravy – jako je doba uchovávání údajů či okruh trestných činů, u nichž lze data vyžadovat – by šlo změnit novelizací právních předpisů parlamentní cestou.

Otevřena je rovněž možnost přenesení problému na evropskou úroveň, protože plošné sledování zakotvené v naší legislativě ve světle judikatury Soudního dvora EU, který odmítá princip data retention jako takový, odporuje stále platné e-privacy směrnici.

Po posvěcení plošného sledování Ústavním soudem nelze než přisvědčit ústavnímu soudci a zpravodaji návrhu Jaromíru Jirsovi, který se pro ČTK po vyhlášení nálezu vyjádřil: „Bavíme-li se o nějaké ochraně a trendu bezpečnosti, tak především musí každý začít sám u sebe, to za něj nikdo nevyřeší.“

Je tedy na každém z nás, aby si chránil v míře, kterou považuje za vhodnou, elektronickou komunikaci před sledováním, ať už ze strany soukromých společností, nebo státu. Dostupnost nástrojů pro šifrování či anonymizaci komunikace je stále lepší a je třeba chtít a naučit se je využívat. Ústavní soud nás – alespoň pokud jde o plošné data retention – neochrání.

Jan Vobořil, luRe

Zdroj: [Lupa.cz](https://lupa.cz)

Data retention - jak si poradí ústavní soudci s kanónem na vrabce?

15. 5. 2019 | 15:26

Teleoperátoři uchovávají dle příkazu zákona o každém z nás tolik metadat o naší komunikaci půl roku zpětně, že by původci složek StB mohli takové bohatství informací o člověku nasbíraných za šest měsíců jen závidět. Na rozdíl od někdejších státněbezpečnostních svazků se ale tyto masy dat týkají všech obyvatel (respektive těch, co mají mobil nebo internet). Tu samou povinnost zákon o elektronických komunikacích ukládá i providerům, poskytovatelům internetového připojení.

Toto povinné plošné uchovávání metadat o komunikaci populace (tzv. data retention) znamená u každého uživatele záznam mapující půl roku dozadu denní režim, pohyb, frekvenci hovorů a SMS, okruh lidí, se kterými komunikujeme, použití šifrování, měnění SIMek v přístrojích a další. Nasazení data science pak umožňuje získání vzorců komunikace, jakýchsi digitálních jedinečných otisků a dalších odvozených informací, o kterých držitel telefonu nemá sám ponětí.

Za toto preventivní shromažďování dat o komunikaci občanstva platí stát ročně jen teleoperátorům dalece přes sto milionů korun.

Jak se toto zavedlo a jak vypadají aktuální snahy o stopku této praxi?

Zákonné ustanovení, které data retention zavedlo, má původ v evropské směrnici z roku 2005. Směrnici „na sílu“ prosadila tehdy předsedající Velká Británie. Ta, aby se vyhnula tehdy nutnému jednomyslnému hlasování v Radě, označila směrnici jako nástroj jednotného trhu a tak mohla být prohlášována prostou většinou. (To je důvod, proč je dodnes oficiálně data retention „v gesci“ ministerstva průmyslu a obchodu nikoliv ministerstva vnitra, resortu který fakticky institut využívá a obhazuje). V průběhu let zafungovala justiční kontrola, a data retention bylo rušeno napříč Evropou ústavními soudy. Korunováno bylo rozhodnutími Evropského soudního dvora, které zrušily jak směrnici samotnou, tak prohlásily přetrvávající národní data retention zákony za rozporné se základním právem EU. To je pro soukromí občanů dobrá zpráva.

Bohužel se ukazuje, že časová prodleva nápravy takto vadné legislativy jí spíš hraje do karet. Za dobu fungování data retention si zejména policisté zvykli na snadný přístup k tomuto důkaznímu prostředku. Psychologicky se jim nelze divit, že se jej nechťejí vzdát. I operátoři si na masu uchovávaných dat za nemalé odměny zvykli a nemluvíme i o právně sporném ekosystému jako je třeba přeprodávání různých dat klientů pro „bodování“ jejich bonity a podobně (viz Telco skóre). Bohužel, tyto záznamy jsou také vysloveně zneužitelné. Krádeže dat u teleoperátorů a jejich nabízení na trhu se dějí. Pokoutní „služby“ pracovníků pro různé soukromé detektivní agentury také.

Iuridicum Remedium (IuRe), kde mám to potěšení působit, se věnuje data retention už od roku 2005. Povedlo se nám zrušení právní úpravy Ústavním soudem v roce 2011 (a její znovupřijetí v mírnější podobě rok poté). Naposledy jsme sehnali 58 poslanců napříč kluby a s nimi podali na konci roku 2017 Ústavnímu soudu návrh na zrušení této části legislativy.

Před měsícem nařídil Ústavní soud tuto věc veřejnému projednání pléna. Je to poměrně výjimečný postup, poslední veřejné jednání se konalo před dvěma lety. Ústavní soud chtěl získat vyjádření zástupců různých zájmových skupin a čísel o využívání data retention.

Shrnuji, co přineslo veřejné projednání za nejzajímavější informace:

1. většina přítomných předvolaných osob byla ze sféry uživatelů data retention – státní zastupitelství, hned tři útvary policie, ministerstvo vnitra. Vedle toho promluvil zástupce jednoho operátora a (nijak oslnivě) zástupce Unie obhájců; jako odborník na problematiku digitálních práv vypovídal rovněž doc. Polčák z brněnského Ústavu práva a technologií. Dočkali jsme se tak logicky více poukazů na případy, kdy data retention umí posloužit a tvrzení, jak jsou pro potírání kriminality, výslovně pak vražd, nebo pátrání po osobách nezbytná.

2. zásadní informací bylo, že se zřejmě zcela rezignuje na kontrolní funkci, která byla do trestního řádu vložena po prvním zrušení data retention – zpětnému informování lidí, že jejich data byla využita. To musí pro Ústavní soud, který tuto pojistku ve svém minulém rušícím nálezu doporučil, zásadní poznatek.

3. není jasné, na základě jakého právního důvodu jsou údaje o komunikaci lidí stažená (resp. zkopírovaná) na Útvar zvláštních činností Policie ČR. Z informací, které jsme zjišťovali dodatečně, uchovávají všechny odpovědi operátorů týkající se desítek či stovek tisíc osob, které nemají s žádným zločinem nic společného, pět let.

4. Objasněnost kriminality neklesla v době, kdy všechna metadata o komunikaci nebyla pro policii dostupná (tj. mezi účinnostmi nálezu Ústavního soudu z roku 2011 a přijetím nové právní úpravy). Tato skutečnost jednoznačně statisticky dokládající nízký přínos plošného sledování není přitom v ČR nějakým výjimečným jevem a platí třeba i pro Německo a další státy.

Co mi na jednání chybělo, že nezaznělo:

1. Více o praxi pátrání po osobách nebo dokazování kriminality v zemích, kde data retention zrušili, ev. nikdy neměli (paradoxně bude druhý případ z uvedeného důvodu nastavení systému, snazší). Například Slovensko se bez tohoto nástroje obejde.

2. S tím souvisí i pojednání o instrumentech alternativních, zejména data freezingu fungující částečně třeba v Německu, tedy uchovávání až od okamžiku, kdy k tomu dá v konkrétním případě policie příkaz.

3. Je škoda, že deset milionů lidí, o jejichž preventivní sledování jde, bylo zastoupeno v podstatě jen v osobě navrhovatelův- tj. skupiny poslanců zastoupené jedním advokátem, mým kolegou. Naopak velký prostor patřil těm, pro něž jsou naše data pracovním nástrojem či obživou od policie, přes státní zastupitelství až po operátory.

Ústavnímu soudu patří ocenění za pozornost věci věnovanou formou veřejného zasedání pléna. Doporučuji sledovat, jaké bude finální rozhodnutí. I díky náskoku technologie a pevně zaseté praxe před právní úpravou, to nebude jistě lehké rozhodování.

Helena Svatošová

Vyšlo na webu ceskenoviny.cz

9.5.2019-Denik referendum- Velký dálniční bratr prý nebude. Škoda, že už ho tu dávno máme

13. 5. 2019 | 12:47

Debata o elektronickém monitoringu vozidel je zbytečná, pokud ho v realitě policie s využitím zastaralé právní úpravy už dávno provozuje.

Před několika dny přinesl server iDnes.cz zprávu s nadějným titulem Velký dálniční bratr nebude. Plošné kontroly pomocí mýtných bran se ruší. Zpráva odkazuje na novelu zákona o pozemních komunikacích, která v současné době leží ve sněmovně a jejímž cílem je změna stávajícího způsobu výměru dálničních poplatků.

Ze známých papírových nálepek bychom měli získat možnost placení poplatku třeba i on-line platbou, což určitě řada lidí přivítá. Samozřejmě žádný „pokrok“ se dnes neobejde bez nového registru, takže všechny automobily se zaplacenými poplatky budeme mít uvedeny v centrální Evidenci vozidel v systému časového zpoplatnění.

Výše zmíněný článek uvádí, že kontrola zaplacení poplatku by neměla být prováděna prostřednictvím skenování SPZ a jejich porovnáváním s Evidencí. Ministerští úředníci se prý zalekli plošného monitoringu pohybu aut jako nového Velkého bratra. To nicméně o pár řádků dále uvádí na pravou míru ve svém vyjádření náměstek ministra dopravy Tomáš Čoček, podle něhož právě takovou technologii by policisté měli využívat při kontrole.

To ještě dále rozvádí důvodová zpráva k předloženému návrhu, v níž se lze dočíst, že „v provozu na zpoplatněných pozemních komunikacích bude možné prostřednictvím videodetekce porovnávat údaje o projíždějících vozidlech s údaji obsaženými v evidenci...“

Každopádně to, jestli policie nebude vůbec využívat rozpoznávání SPZ, jak píše autor článku, zda budou mít jakési ruční skenery, které sice SPZ rozpoznají, ale nepůjde o plošný monitoring, jak lze chápat vyjádření náměstka Čočka, nebo jestli půjde o plošné porovnávání SPZ projíždějících vozidel s databází, jak vyplývá z důvodové zprávy, nemůže nic změnit na tom, že již dnes nás Velký bratr na silnicích i dálnicích sleduje. A jak tomu bude u silničních poplatků, nebude úplně v rukou ministerstva dopravy.

Policie totiž už celou řadu let provozuje systém Automatické kontroly vozidel. Kdo jezdí autem, tak to jistě sám už mnohokrát zažil. Jemné červené zablesknutí, vyčítavý pohled manželky, že jste jeli rychle a vyfotili vás a pak marné čekání na pokutu.

Ne, nejeli jste rychle, ani jste se nedopustili žádného jiného přestupku. Právě vás vyfotil systém Automatické kontroly vozidel. Na stovkách průjezdních míst po celé republice policie sbírá údaje o průjezdech všech vozidel.

Vyfotí řidiče, a dle automaticky rozpoznané SPZ uloží záznam do databáze, v níž lze jednoduše dohledat, kudy se kdo pohyboval měsíce dozadu. Ukládána jsou data o všech bez ohledu na to, zda spáchali nějaký přestupek nebo trestný čin. Ve využití takových záznamů policii také nic nelimituje.

Člověk by očekával, že pro takto plošný monitoring vypovídající o pohybu milionů lidí a následné využívání údajů bude mít policie nějaké zvláštní oprávnění v zákoně. Faktem je, že jediným oprávněním, na něž se policie odvolává je ustanovení § 62 zákona o policii, podle něhož může policie, pokud je to nezbytné, pořizovat zvukové, obrazové a jiné záznamy týkající se osob na místech veřejně přístupných.

Problém spočívá v tom, že ustanovení bylo psáno v době, kdy automatická detekce obrazu byla stále v plenkách. Je něco jiného pořídít analogový kamerový záznam z ulice a něco jiného umět tento záznam zpracovat tak, že jsem schopen identifikovat objekty – auto podle SPZ, lidi podle tváří apod. Využitelnost, ale i zneužitelnost, takového systému raketově roste.

Využitelnost, ale i zneužitelnost takového systému raketově roste. Foto Městská policie Pardubice

Pohyb konkrétního auta či člověka, který byste na analogových kamerách museli dohledávat hodiny, dohledáte za zlomek vteřiny. Pokud se do obecného oprávnění policie vejde vytváření databáze s automaticky rozpoznávanými SPZ aut, proč by se tam nevešla i databáze s rozpoznáváním obličejů lidí a za pár let třeba databáze skenů mozkových vln, které budou odhalovat, co si chodec na ulici myslí?

Bohužel podobné dystopické vize budoucnosti, pokud jde o eliminaci našeho soukromí, mají nepříjemnou tendenci se stávat realitou. Bohužel ani udělení jedné z anticen Velkého bratra Policii ČR v roce 2015 právě za Automatickou kontrolu vozidel a následná kontrola ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů v roce následujícím k nápravě nevedly.

Policie je pověřena vyšetřováním dopravních přestupků. Pokud přistoupíme na její argumentaci, že Automatická kontrola vozidel je v pořádku, pak jí vůbec nic nebrání porovnávat takto zaznamenaná auta s evidencí aut se zaplaceným dálničním poplatkem.

Pokud ale ministerstvo dopravy vnímá plošný monitoring projíždějících aut jako Velkého bratra, což je správná úvaha, tak nejlepší cestou, jak mu zamezit, je inciovat u ministra vnitra přistřížení křídel policii. Lze přijmout novelu zákona o policii, která upraví mnohem podrobněji oprávnění a limity monitorování veřejného prostranství a následnou práci s takto pořízenými záznamy.

Jan Vobořil

21.4.2019-irozhlas.cz- Byli jste poblíž místa činu? Váš záznam zůstane v policejní databázi pět let, přiznávají policisté

23. 4. 2019 | 12:59

Policejní Útvar zvláštních činností archivuje veškeré provozní a lokalizační údaje od mobilních operátorů, které policii při vyšetřování projdou rukama.

V policejní databázi se tak objevují i informace o pohybu lidí, kteří se zločinem neměli nic společného, jen byli poblíž. K odhalování další kriminality je ale policisté prý nepoužívají.

Doba uchování je legislativním předpisem stanovena na pět let, potvrdilo pro server iROZHLAS.cz Policejní prezidium.

Tato skutečnost vadí například organizaci Iuridicum Remedium a části poslanců, kteří usilují o zrušení povinnosti operátorů sbírat a uchovávat citlivá data.

Představte si, že ve vaší ulici někdo vyloupil večerku. Policisté si při vyšetřování od mobilních operátorů vyžádají informace o uživatelích mobilních telefonů, které se v inkriminovanou dobu připojovaly na vysílače v okolí místa činu. Z celé databáze nakonec vyfiltrují informace, které pomohou s pátráním nebo jako důkaz u soudu, celý balík nezpracovaných dat ale skončí v databázi Útvaru zvláštních činností.

Více zde:

4.4.2019-irozhlas.cz- Všechno zkrátka nezašifrujete. A policisté to ví

4. 4. 2019 | 09:44

WhatsApp, Signal, Threema. Móda šifrovaných aplikací už dorazila i mezi tuzemské kmotry. Jak ale plyne z policejních spisů, moc platné jim to není, bezpečnost se zkrátka nedá nahradit jednou aplikací.

Více zde:

<http://www.iure.org/15/442019-irozhlas.cz-vsechno-zkratka-nezasifrujete-policiste-vi>

20.03.2019-aktuálně.cz- Odkliknu souhlas a je to. Licenční smlouvy Češi nečtou, v Číně pak mohou mít potíže

20. 3. 2019 | 14:49

Od českého operátora si koupíte přístup na internet, a následně zjistíte, že nejprve musíte souhlasit s podmínkami využívání softwaru od úplně jiné společnosti. Mnoho lidí takové smlouvy nečte a jednoduše je odklikne. Chyba. Podmínky využívání totiž mohou být absurdní, ale pokud je porušíte, můžete mít problémy například v Číně, kde řada dodavatelů softwaru i hardwaru sídlí a řídí se tamním právním řádem. Aktuálně.cz to potvrdil šéf neziskovky Iuridicum Remedium, která se zabývá ochranou soukromí.

Více zde:

<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/objednate-si-data-a-muzete-mit-potize-licencni-smlouva/r~8af3b632470c11e98a200cc47ab5f122/>

27.2.2019- edri.org- Czech BBA: Facebook and iROBOT the worst privacy intruders of 2018

27. 2. 2019 | 09:44

The 14th Czech Big Brother Awards – anti-awards for those who have done the most to threaten personal privacy in 2018 – were announced on 14 February 2019. A jury of nine technology experts, lawyers and journalists chose the worst privacy intruders based on suggestions made by the general public. The Awards in four different categories went to Facebook, the Financial Administration of the Czech Republic, the iRobot company, and the politician Petr

Stuchlík. The only positive award, named after Edward Snowden, went to BEUC, the European Consumer Organisation.

The “Biggest Privacy Intruder in the Long Term Perspective Award” went to Facebook for an invasive and continuously irresponsible approach to private data of its users as well as others. Data related activities of one of the largest data hoovering companies of the digital world were even more alarming in 2018 than its scandals in previous years. Facebook has already received the Czech Big Brother Award in 2009. The jury decided in favour of Facebook based on a series of scandals such as the Cambridge Analytica affair, security gaps enabling unauthorised access to tens of millions of accounts as well as unethical conduct when monitoring mobile phones used by children. 2018 has proven further illegal and unethical practices related to personal data of Facebook users but also others who try to avoid this social network.

The “Biggest Administrative Privacy Intruder Award” went to the Financial Administration of the Czech Republic for asking newlyweds for details regarding their wedding reception. The financial authorities requested people married on a certain day to provide information regarding their wedding reception such as costs, number of guests, the location and accommodation details. This is another controversial move connected to the newly introduced e-sales system aimed at fighting tax evasion. Should the newlyweds not provide the data, there was a potential fine of several hundred thousands Czech crowns. Even experts on tax law could not agree that such requests were justified. Yet the financial authorities did not question this practise. It was defended by the General Financial Directorate as well as the Minister of Finance. Thus the Award was granted to the entire Financial Administration of the Czech Republic.

The “Award for the biggest Corporate Data Intruder” went to iROBOT company for Roomba robot vacuum cleaners, designed to help creating a truly “intelligent” household. The vacuum cleaners can collect data on rooms where they are used – and also take pictures, as stated in its privacy information by the company itself. For marketing purposes, such data can be linked to other data obtained in a different manner, such as life style, free time activities or income of the customer. The company intends to share the data with other companies.

The “Big Brother Quote Award” went to the politician Petr Stuchlík, a former candidate for mayor of Prague. In 2018, he commented on the election idea of his political party ANO to install hundreds of security cameras in schools in Prague: “I cannot imagine why schools should not agree with our proposal. This will do no harm. It is always better to stay on the safe side.” Luckily, the representatives of some schools were wiser than him and refused. Stuchlík did obviously not consider that such a move would undermine the privacy of teachers, students as well as their parents. The award goes to Stuchlík for the blind belief that cameras always increase the security at schools.

The “Positive Edward Snowden Award” for privacy protection goes to BEUC, the European Consumer Organisation. BEUC made a motion to investigate Google in seven countries including in the Czech Republic in a coordinated way. The complaint highlights violations of personal data protection laws when obtaining information on the location of the users of this internet giant. In particular, the jury appreciated the fast and coordinated action taken in reaction to the findings of the Norwegian BEUC member Forbrukerrådet published in the study “Every Step You Take”. The study points out specific practices that the company uses – contrary to Google’s General Data Protection Regulation (GDPR) policy – to manipulate users in order to get access to sensitive data on the location of their mobile phone. The criticised practice of unethical or even illegal methods when obtaining consent to the processing of personal data is, unfortunately, a widespread phenomenon, especially in the digital environment.

The Big Brother Awards, based on a concept created by EDRI member Privacy International, are intended to draw public attention to privacy issues and alarming trends in data privacy. In the Czech Republic, it’s organised by EDRI member Iuridicum Remedium (IuRe) annually since 2005.

(Contribution by EDRI member Iuridicum Remedium (IuRe), Czech Republic) <https://edri.org/czech-bba-facebook-and-irobot-the-worst-privacy-intruders-of-2018/>

27.2.2019- irozhlas.cz- ‚Máme mlčenlivost, a to i vůči klientům.‘ T-Mobile neupozornil zákazníky na masivní únik citlivých dat

27. 2. 2019 | 09:24

Datum narození nebo číslo bankovního účtu. Někteří zákazníci T-Mobilu dodnes zřejmě netuší, že společnosti před třemi lety unikly právě jejich data. Celkem operátor podle MF Dnes přišel o citlivé údaje 1,5 milionu klientů. Firma na dotaz serveru iROZHLAS.cz uvedla, že zákazníky neinformovala, protože je vázána mlčenlivostí. V případě teprve před měsícem padla obžaloba. Mířit má mimo jiné na exzaměstnance, který tehdy data od operátora vynesl.

Více zde:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/t-mobila-unik-dat-osobni-udaje-zamestnanec-obzaloba_1902270605_kno

22.2.2019- linuxexpres.cz- Piráti připravili akční plán pro zavedení otevřeného softwaru na úřadech

22. 2. 2019 | 15:25

Česká pirátská strana vytvořila Akční plán pro boj s vendor lock-inem a rozšíření využití open source ve veřejné správě. Materiál vznikl na základě domluvy předsedy Pirátů Ivana Bartoše s vládním zmocněncem pro IT Vladimírem Dzurillou. Ve spolupráci s ním budou nyní Piráti jednat s Ministerstvem vnitra ČR o zasazení tohoto dokumentu do oficiální strategie Digitální Česko. Více zde: <https://www.linuxexpres.cz/pirati-pripravili-akcni-plan-pro-zavedeni-otevreneho>

14.2.2019- České noviny- Největšími slídily se staly Facebook, finanční správa a iRobot

21. 2. 2019 | 14:49

Soutěž o největšího slídila v loňském roce vyhrály sociální síť Facebook, finanční správa a společnost iRobot. Anticeny Big Brothers jim dnes udělila devítičlenná porota neziskové organizace Iuridicum Remedium (IuRe). Facebook dostal ocenění za invazivní a dlouhodobě nezodpovědný přístup k osobním datům, finanční správa za vyžadování informací o svatebních hostinách od novomanželů a společnost iRobot za inteligentní vysavače, které dokážou sbírat osobní údaje.

Více na:

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nejvetsimi-slidily-se-staly-facebook-financni-sprava-a-irobot/1721449>

Největšími českými slídily za rok 2018 jsou Facebook, Finanční správa ČR, inteligentní vysavač a Petr Stuchlík.

14. 2. 2019 | 15:11

Výsledky čtrnáctého ročníku Cen Velkého bratra (Big Brother Awards) - anticen pro největší slídily byly dnes vyhlášeny v Praze. Devítičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků nebo novinářů vybírala vítěze z nominací zaslaných širokou veřejností. Anticeny udělované ve čtyřech kategoriích získali: Facebook, Finanční správa ČR, společnost iRobot a Petr Stuchlík. Jediná pozitivní cena Edwarda Snowdena pak putovala spotřebitelské organizaci BEUC. Soutěž, která má své kořeny ve Velké Británii, pořádá nevládní organizace Iuridicum Re-medium již od roku 2005.

Cenu pro [Dlouhodobého slídila](#) získala společnost **FACEBOOK** za invazivní a dlouhodobě nezodpovědný přístup k osobním datům uživatelů i dalších osob. Společnost, která patří k největším datožroutům digitálního světa v roce 2018 celou řadou skandálů ještě předčila skandály spojené s přístupem ke zpracování dat z let minulých. Facebook tak navázal na vítězství z roku 2009, kdy mu byla jedna z cen rovněž udělena. Porota Facebook „ocenila“ za sérii skandálů v čele s kauzou Cambridge Analytics, bezpečnostními mezerami, které umožnily neoprávněný přístup k desítkám milionům účtů nebo neetické praktiky při sledování obsahů mobilních telefonů užívaných dětmi. Rok 2018 tak byl v životě této společnosti dalším dokladem jejích nezákonných a neetických praktik při nakládání s osobními údaji uživatelů Facebooku, ale i dalších osob, které se snaží této sociální síti vyhýbat.

Cenu pro [Úředního slídila](#) získala tento rok **FINANČNÍ SPRÁVA ČR** za vyžadování informací o svatebních hostinách od novomanželů. V rámci dalšího kontroverzní akce spojené s fungováním EET zaslal Finanční úřad Olomouckého kraje novomanželům, kteří dle informací z matrik uzavírali sňatek v určitý den, výzvu k dodání informací o jejich svatební hostině jako byla útrata, počet hostů, místo hostiny a místo, kde hosté byli ubytováni. Pokud by informace nebyly poskytnuty, hrozil správce daně statisícovými pokutami. To, že jde o střelbu naslepo, dokládá i skutečnost, že takto byli osloveni i novomanželé, kteří měli svatební hostinu doma. Samotnou oprávněnost výzvy následně zpochybnila řada expertů na daňové právo. Velmi extenzivní výklad rozsahu pravomocí a potlačení zásady přiměřenosti v daňovém řízení nicméně posvětilo svým vyjádřením následně i Generální finanční ředitelství či ministryně financí. Jestliže původně bylo možno brát postup Finančního úřadu Olomouckého kraje jako exces, tak tyto reakce ukázaly na to, že oceněna by měla být Finanční správa ČR jako celek.

Cenu pro [Firemního slídila](#) získala společnost **iROBOT** za své inteligentní vysavače Roomba, které mají přispět k vybudování skutečně „inteligentní“ domácnosti. Vysavače dokáží sbírat osobní údaje o místnostech, v nichž se pohybují včetně například snímků, jak potvrzuje ve svých pravidlech ochrany soukromí sama společnost iRobot. Tato data dále mohou být propojována k marketingovým účelům s řadou dalších osobních údajů klientů, které iRobot sesbírá z jiných zdrojů včetně údajů o životním stylu, volnočasových aktivitách, příjmech apod. Společnost se přitom snaží údaje dále sdílet s dalšími společnostmi.

V kategorii **[Výrok Velkého bratra](#)** tento rok zabodoval někdejší kandidát hnutí ANO na pražského primátora **PETR STUHLÍK**. Když měl minulý rok okomentovat volební nápad svého hnutí, aby do stovek pražských škol byly instalovány bezpečnostní kamery, tak pronesl: „... Nedokážu si představit, proč by náš návrh školy odmítly. Není to nic proti ničemu a je vždy lepší, když tam bude bezpečno...“ Na chybějící Stuchlíkovu představivost naštěstí vzápětí odmítavě reagovali představitelé některých škol. Z výroku je patrné, že jeho autora vůbec nenapadlo, že by třeba kamery mohly někomu vadit kvůli tomu, že jde o zásah do soukromí učitelů, studentů či jejich rodičů. Ocenění si ale výrok zasloužil i za nekritickou víru v přínos kamer pro zvýšení bezpečnosti ve školách.

Pozitivní cenu Edwarda Snowdena za ochranu soukromí si odnesla spotřebitelská **organizace BEUC**, která zastřešuje spotřebitelské organizace napříč Evropou včetně například české **organizace dTest**. Důvodem ocenění je podání podnětu ke kontrole společnosti Google, který byl koordinovaně podán k dozorovým úřadům v sedmi členských státech EU, včetně České republiky. Podnět upozorňuje na porušování předpisů o ochraně osobních údajů při získávání informací o poloze uživatelů internetovým gigantem. Porota ocenila zejména rychlý a koordinovaný postup, který reagoval na studii norského člena BEUCu Forbrukerrådet „Every step you take“ poukazující na konkrétní praktiky, které v rozporu s GDPR Google používá k manipulaci uživatelů k tomu, aby umožnili přístup k citlivým údajům o poloze jejich mobilního telefonu. Oceněno bylo i to, že kritizovaná praxe neetických či dokonce nezákonných praktik při získávání souhlasů se zpracováním osobních údajů je bohužel rozšířeným fenoménem zejména v digitálním prostředí.

Složení poroty Big Brother Awards 2018:

Jan Cibulka - datový novinář, Český rozhlas

Oldřich Kužílek – expert na otevřenost veřejné správy a ochranu osobních údajů

Robert Malecký – redaktor, Hlidacipes.org

Ján Matejka – ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, člen rozkladové komise ÚOOÚ

Ondřej Mikle – odborník na ICT technologie

Adam Ondráček – brand consultant a vítěz Pozitivní ceny BBA 2007

Pavel Růžička – expert na IT bezpečnost,

Jan Vobořil - výkonný ředitel luRe a advokát

Václav Vlček – advokát, Moreno Vlček & Asociados

14.2.2019- Hlidacipes.cz- Velkým bratrem je Finanční správa za slídění v účtech svatebčanů

14. 2. 2019 | 11:30

Řekněte nám, kde jste se brali a kolik jste přitom utratili. Výzva olomoucké finanční správy svatebčanům loni v létě rozvířila debatu, kam až smí správce daně při své pátrací činnosti zajít. Právě za snahu zjednodušit si práci a přehodit břemeno zjišťování na samotné svatebčany se stala Finanční správa úředním slídilem roku 2018. Jde o jednu ze čtyř anticen Velkého bratra, které každoročně uděluje odborná porota a nevládní organizace Iuridicum Remedium.

Více zde:

<https://hlidacipes.org/velkym-bratrem-je-financni-sprava-za-slideni-v-uctech-svatebcanu/>

14.2.2019- idnes.cz- Za špehování v domácnostech získal anticenu i robotický vysavač

14. 2. 2019 | 11:30

Ve čtrnáctém ročníku anticeny Big Brother Awards, která je udělována největším slídlům, letos „bodovala“ Finanční správa, Facebook, bývalý kandidát na pražského primátora z ANO Petr Stuchlík a robotický vysavač, který při své práci sbírá informace o domácnosti majitele.

Více zde:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/anticena-big-brother-vysavac-robot-soukromi.A190213_175803_domaci_onkr

14.2.2019- irozhlas.cz- Stuchlíkův slib kamer do škol nebo příliš chytrý vysavač. Porotci rozdali anticeny Velkého bratra

14. 2. 2019 | 11:30

Firemní slídlil, úřední slídlil, výrok roku. To jsou kategorie, ve kterých každoročně vyhlašuje nezisková organizace Iuridicum Remedium Ceny Velkého bratra. Upozorňuje tak na firmy, úřady i jednotlivce, kteří sledují spotřebitele a zasahují do jejich soukromí. Výrokem roku je podle organizátorů předvolební slib Petra Stuchlíka z ANO, že do všech škol zavede kamerový systém. Cenu Firemní slídlil organizátoři udělili výrobci chytrých vysavačů iRobot. Více zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/anticeny-velky-bratr-narusovani-soukromi-kamerovy-system_1902141049_dbr

14.2.2019- aktualne.cz- Největší čmuchalové v Česku: Facebook, finanční správa, vysavač a Petr Stuchlík

14. 2. 2019 | 11:30

Masivní zneužití dat na internetu, slídění berních úředníků po útratách ze svatebních hostin, špiónský vysavač a neúspěšný kandidát na pražského primátora za ANO Petr Stuchlík. To jsou vítězové čtrnáctého ročníku soutěže Cen Velkého bratra, která oceňuje největší slídlily.

Více zde:

<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/nejvetsi-cmuchalove-v-cesku-facebook-financni-sprava-vysavac/r~0b5aa4ac2fa711e99d3cac1f6b220ee8/>

Ochránci soukromí předají anticeny největším slídlům za rok 2018

5. 2. 2019 | 14:53

Nezisková organizace Iuridicum Remedium (IuRe) předá mezinárodní anticeny Big Brother Awards (Ceny Velkého Bratra) v letošním 14. ročníku. Mezi nominovanými slídily jsou například Čína, Policie ČR, česká Finanční správa, velcí internetoví hráči jako Google a Facebook, ale i čipové platby na hudebních festivalech nebo snahy zavádět kamerové systémy do škol. Vítěze se veřejnost dozví na tiskové konferenci 14. února od 10.00 v pražském Cross Clubu.

Porota složená z odborníků na nové technologie, novinářů a právníků vybrala z nominovaných, kteří vzešli z podnětů veřejnosti. Do hledáčku se dostali jednotlivci i firmy a státní instituce.

Soutěž každoročně upozorňuje na nejcitelnější zásahy do soukromí a na problematiku ochrany osobních údajů.

Anticeny se vyhláší ve čtyřech kategoriích (úřední slídil, firemní slídil, dlouhodobý slídil a výrok Velkého bratra).

Pozitivní cenu Edwarda Snowdena si odnese počín, který v uplynulém roce významně přispěl k ochraně soukromí a transparentnosti při nakládání s osobními údaji.

Mezi nominacemi zasílanými veřejností se objevila například společnost Google, když vyšlo najevo, že některé její aplikace automaticky sledují pohyb svých uživatelů. Poloha zařízení je permanentně mapována a ukládá se i navzdory předchozímu explicitnímu zablokování této funkce v bezpečnostním nastavení.

Jedním z kandidátů na Úředního slídila se v loňském roce stala Finanční správa ČR. Její úředníci zjišťovali od svatebčanů podrobnosti o svatebních hostinách kvůli kontrole elektronické evidence tržeb. Dalším nominovaným byla třeba Česká školní inspekce za úniky dat o žácích škol nebo Policie ČR za využívání dronů k odhalování porušování zákazu táboření v lesích.

Ze zahraničí získala opět jako v předchozích letech nominaci Čína za kroky směřující k budování systematicky prošpehované společnosti. Několikátou nominaci si v soutěži vysloužila také sociální síť Facebook. Rok 2018 se pro ni stal rokem rekordních tržeb. Čisté příjmy ve výši 22 miliard dolarů byly ovšem vykoupeny také rekordními úniky citlivých dat registrovaných uživatelů. Mezi dalšími navrženými slídily je také hit loňských hudebních festivalů čipové bezhotovostní platby nebo třeba Karlovarský kraj za zadání zakázky na vybudování inteligentních kamerových systémů ve školách.

Kdo z nominovaných nakonec obdrží anticenu za narušování našeho soukromí, se veřejnost dozví ve čtvrtek 14. února na dopolední tiskové konferenci v kavárně pražského Cross Clubu (v 10.00 hodin, Plynární 1096/23, Praha 7).

23.1.2019- Lupa.cz - Myšák Mickey už brzy zdarma. Kam se za devět let posunul svět Public Domain?

23. 1. 2019 | 10:11

Tento týden si připomínáme 9 let od vydání Public Domain Manifesto. Počet umělců, programátorů či vědců, kteří dávají svá autorská díla volně k dispozici, roste.

Od počátku poslední velké finanční krize uplynulo deset let. Pokud se zaměříme na to pozitivnější, je dobře, že naborala mnoho ekonomických a politických dogmat a ukázala mnoha lidem, že jiný svět je možný a dává smysl se o různé změny pokoušet.

Z té doby pochází i Public Domain Manifesto, manifest o volných autorských dílech vytvořený v rámci sítě Communia, která sdružuje veřejné instituce či nevládní organizace zabývající se problematikou autorských práv zejména ve vztahu k digitálním technologiím. Manifest má velký podíl na mentálním posunu ve vztahu k autorsky chráněným dílům, které jsou součástí společného kulturního dědictví. Dne 25. ledna oslaví Manifest deváté výročí od svého zveřejnění.

Manifest reagoval na dlouhodobou nespokojenost s copyrightovým utahováním šroubů, zejména prodlužováním doby ochrany. V roce 2009 bylo v EU navrženo prodloužení ochrany hudebních nahrávek z 50 na 70 let (a v roce

2011 schváleno); v USA byla o deset let dříve o dvacet let prodloužena copyrightová ochrana na dobu 50 let po smrti autora, respektive 95 let od vzniku díla pro zábavní průmysl.

Na okraj: smutně vtipné bylo, že hlavní lobbista za upevnění copyrightu, společnost Walt Disney, pro své produkty často využívá postav z veřejných volně dostupných kulturních statků, tedy Public Domain – Pocahontas, Sněhurka a sedm trpaslíků...

Autorská ochrana je výjimkou

Manifest jak shrnul, tak podpořil zájem autorů i uživatelů o režim sdíleného, společného, nekomerčního přístupu k nehmotným výsledkům tvůrčí činnosti. Definoval obecné principy, jako že volná díla jsou přirozeným stavem, autorská ochrana je výjimka, že dílo, které se jednou stane volným, jím také musí zůstat, že je třeba bránit omezování využívání volných děl a otevřít možnosti autorům dávat díla volně k dispozici, nebo že je třeba hledat rovnováhu mezi zájmy autorů a zájmy veřejnosti při stanovování délky ochrany díla.

Na tyto principy pak navazuje řada doporučení, jak je třeba oblast autorských práv zejména s ohledem na volná díla reformovat.

Volná díla, či jinak díla v Public Domain, představují dva základní typy děl:

Díla po uplynutí autorskoprávní ochrany

Díla vyňatá ze zákonné autorskoprávní ochrany

Do Public Domain se pak často řadí i díla, kde autoři dobrovolně omezili či vyloučili svá autorská práva a dali tak své dílo více či méně volně k dispozici.

Reforma autorského práva v EU

Oněch devět let od publikace Manifestu bylo dobrou rychlých změn i zásadních přenastavení v oblasti autorských práv. Především, nikdo si už nedovolil navrhnout další prodloužení zákonné doby copyrightu (i když se to v USA čekalo). Na druhou stranu i dnes je třeba dávat pozor na legislativní návrhy, které by do budoucna mohly významně omezit přístup k autorským dílům.

Aktuálně je dojednávána směrnice o autorských právech na jednotném digitálním trhu, která přináší zásadní reformu v oblasti autorského práva v EU. Na jednu stranu je směrnice vstřícným krokem právě k volnému užívání některých děl. Ve své poslední verzi dokonce operuje přímo s pojmem Public Domain. Kromě jiného by například měla upravit, aby reprodukce jednou volných děl byly jednou provždy vyjmuty z ochrany. Obsahuje také třeba ustanovení, která mají komplexně řešit problematiku digitalizace děl v knihovnách či muzeích nebo využívání děl, která nejsou dostupná na trhu nebo jsou tzv. osiřelá.

Na druhou stranu jsou zde kontroverzní články 11 a 13, které by naopak mohly vést k zásadnímu omezení přístupu k autorským dílům nebo přímo k zásadní proměně stávající podoby fungování internetu, včetně zásahů do svobody slova či práva na soukromí. I u této směrnice tedy platí, že nic není dojednáno, dokud nebude dojednáno vše.

Creative Commons

Vedle uvolňování děl z ochrany autorského práva současně dochází i k dalšímu posunu. Od doby Manifestu narostl počet umělců, programátorů či vědců, kteří dávají svá autorská díla volně k dispozici veřejnosti. Může za to i usnadnění této možnosti, které s sebou přináší koncept užívání volných, otevřených či veřejných licencí, které se z prostředí komunity tvůrců software rozšířily i na díla umělecká či vědecká. Růst tohoto ekosystému je radost pozorovat.

Nejnámější z těchto licencí je Creative Commons, která umožňuje autorům jejich díla nabídnout veřejnosti k více či méně volnému užití. Česká verze těchto licencí byla uvedena v život před deseti lety. U zrodu stála nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) spolu s Národní knihovnou a Svazem nezávislých autorů.

Dnes je český Creative Commons tým tvořen kromě luRe Ústavem práva a technologií z MU v Brně a Národní technickou knihovnou. V CC systému autorovi zůstávají nástroje, jak si určit podmínky licence podle svých preferencí – například umožnit volné užití díla jen pro nekomerční použití, v odvozených dílech zachovávat stejnou veřejnou

licenci, zakázat modifikace díla anebo dát uživatelům úplnou volnost, co mohou s dílem dělat, pouze pod podmínkou, že uvedou původ a autora díla. Někdy se tak o licencích Creative Commons mluví jako o „nepravé Public Domain“.

Volný Jan Masaryk

V českém prostředí se myšlenka uvolnění děl k širšímu a bezplatnému užití uchytila nejen u komunity autorů z umělecké sféry. Od minulého roku třeba ministerstvo školství požaduje, aby až na odůvodněné výjimky všechna díla vzniklá z veřejných peněz z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání byla nabízena pod jednou ze dvou nejliberálnějších CC licencí. Stejně jako v případě autorů i zde byl hnacím motorem osobní entuziasmus pro myšlenku otevřenosti a sdílení u jednoho z resortních náměstků. Přístup k dílům v Public Domain zas bude o kus větší, tentokrát z oblasti výzkumu a vědy.

A dobré zprávy máme i u dalšího modelu vzniku Public Domain děl – uvolnění děl po skončení doby ochrany: za rok bude volná Gershwinova Rapsodie v modrém, za dva roky to bude Fitzgeraldův Velký Gatsby a za pět se stane volným dílem Mickey Mouse. Od 1. ledna tohoto roku máme v Česku volná díla třeba E. E. Kische a Jana Masaryka. Díky kratší (padesátileté) době ochrany se od letoška mohou ve většině asijských zemí těšit z volných děl Martina Luthera Kinga či Johna Steinbecka.

Dobrých zpráv není nikdy dost; proto si výročí Public Domain Manifestu – s vědomím připomenutých posunů u všech typů volných děl – užijme.

Celý článek zde:

<https://www.lupa.cz/clanky/mysak-mickey-uz-brzy-zdarma-kam-se-za-devet-let-posunul-svet-public-domain/>

Ceny Velkého Bratra 2018

22. 1. 2019 | 16:10

Vyhlášení největšího slídila za rok 2018 se kvapem blíží.

Letos proběhne **14.2.2019** v pražském **klubu Cross**.

Srdečně zveme všechny zájemce o ochranu soukromí i kvalitní hudbu.

Kromě djs vystoupí i Specialání host Kitchén a Aid Kid a nový elektronický projekt Null Safety.

Odkaz na událost:

<https://www.facebook.com/events/1642388542573684/>

Navrhněte slídila roku 2018, do uzavření nominací na Ceny velkého bratra zbývá týden

16. 1. 2019 | 15:51

V pondělí 21. ledna se uzavřou nominace na Big Brother Awards v ČR za loňský rok. Veřejnost má v těchto dnech poslední možnost jmenovat kandidáty na největší úřední, firemní a jiné slídily.

Čtrnáctý ročník soutěže o Ceny Velkého bratra vrcholí. Poslední dny zbývají do uzavření návrhů, ze kterých koncem ledna odborná porota vybere laureáty za rok 2018. Vítěze oznámí pořadatel Big Brother Awards ČR nezisková organizace Iuridicum Remedium 14. února v pražském Cross Clubu.

Odborná porota složená z odborníků na nové technologie, novinářů a právníků vybere z návrhů zaslaných prostřednictvím webu "Loni si sošku odneslo například Ministerstvo průmyslu a obchodu za plošné shromažďování velmi citlivých dat o elektronické komunikaci s občany a jejich uchování pro potřeby policie a dalších orgánů. Soudní dvůr EU přitom takové počínání vícekrát označil za zcela nepřijatelné a neústavní," popisuje praxi úřadu výkonný ředitel Iuridicum Remedium Jan Vobořil.

I letos je mezi nominovanými řada ministerstev a státních institucí. Pozornost se nevyhýbá ani soukromým firmám. V minulých ročnících zvítězila například společnost Mattel s panenkou Barbie, která nahrává dětský hlas a získané informace shromažďuje, odesílá a vyhodnocuje. Dalším příkladem je úvěrová společnost HOME CREDIT, která avizovala, že chce své klienty prověřovat pomocí analýzy obsahu mobilního telefonu. Svůj záměr po udělení anticeny stáhla.

Soutěž každoročně upozorňuje na nejcitelnější zásahy do soukromí a na problematiku ochrany osobních údajů. Anticeny se vyhlašují ve čtyřech kategoriích (úřední slídlil, firemní slídlil, dlouhodobý slídlil a výrok Velkého bratra), novinkou posledních ročníků je pozitivní cena Edwarda Snowdena pro subjekty, které významně přispívají k ochraně soukromí a transparentnosti nakládání s osobními údaji.

Ceny nazvané podle postavy z románu George Orwella „1984“ byly poprvé uděleny ve Velké Británii v roce 1998. V České republice je organizace Iuridicum Remedium předává nepřetržitě od roku 2005.

Partneři

2.1.2019-České noviny - V novém roce se naučme vypnout a být občas „OFF-LINE“

3. 1. 2019 | 14:59

Zbyňka napadlo skvělé téma novoročního příspěvku – mělo to být „něco absurdního, prostě off“. Takovému zadání nešlo odolat. Právě „off“ je něco, co mi rezonuje už nějaký čas a to ve zcela přizemně ve smyslu „offline“. Offline (a) svátky na konci/začátku roku – to dává smysl.

Celý článek v odkazu níže:

Odkaz:

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-novem-roce-se-naucme-vypnout-a-byt-obcas-off...>

Brožura ochrany soukromí pro děti, Digi-Obránci nyní k dispozici!

14. 12. 2018 | 11:29

Brožura ochrany soukromí pro děti, Digi-Obránci je díky podpoře Ministerstva zdravotnictví České republiky nyní k dispozici i v tištěné podobě!

[Ke stažení Zde:](#)

Překlad a tisk brožury byl podpořen dotací v rámci programu prevence kriminality v prioritě "Děti a digitální média", Ministerstva zdravotnictví.

Český Rozhlas Plus 17.11.2018- Jak škodlivá může být myšlenka instalovat v ulicích kamery s rozpoznáváním obličejů?

19. 11. 2018 | 10:23

Pokud v Sasku projdou chystané zákony, mohlo by se nové opatření týkat koridoru do hloubky 30 km u hranic s Českem a Polskem. Plošné sledování a sběr údajů by se tak mohlo týkat i českých občanů, kteří vycestují do Německa. Moderuje šéfredaktor serveru Lupa.cz David Slížek.

<https://plus.rozhlas.cz/jak-skodлива-muze-byt-myslenka-instalovat-v-ulicich-kamery-s-rozpoznanim-7681255>

Lidovky.cz, 2.11.2018-Saský Big Brother

2. 11. 2018 | 15:50

Bezpečnostní kamery na veřejných prostranstvích jsou dnes již běžným koloritem našich měst. Většina občanů se s jejich existencí nejen smířila, ale často naopak vítá investice do rozšiřování kamerového systému. Příliš nikomu nevádí, že zpravidla chybí vyhodnocování alternativ při instalaci kamer, stejně jako jakékoli zhodnocení jejich přínosu v daném místě z pohledu proměny bezpečnostní situace. Kamera, která je nainstalována, zpravidla na daném místě zůstává navždy, maximálně je vyměněna za novější typ.

<https://www.lidovenoviny.cz/nahled.aspx?d=02.11.2018&e=LN-PRAHA&id=7692075>

Seznam Zprávy 31.10.2018 - Nepřípustné šmírování? Saská vláda chce na hranice s Českem umístit kamery, které rozpoznají obličeje

31. 10. 2018 | 15:50

Saský zemský sněm chce upravit některé pravomoci policie. Dva nové návrhy zákonů prosazují i instalaci moderních kamerových systémů s rozpoznáváním obličejů na silnicích u hranic. Jejich používání by ale zasahovalo i do práv

českých a polských občanů. Německá strana prosazuje umístění inteligentních kamer až do vzdálenosti 30 kilometrů od hranice s Českou republikou a Polskem. Návrh proto vadí nevládním organizacím, které plošné sledování osob vnímají jako porušení pravidel Schengenského prostoru. Rozpaky vyvolává i u některých českých politiků. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nepripustne-smirovani-saska-vlada-chce-na-hranice-s-ceskem-umistit-kamery-ktere-rozpoznaji-obliceje-59497>

Denik.cz, 26.10.- Konec Schengenu? Sasko chce u hranic s Českem kamery s rozpoznáním obličejů

26. 10. 2018 | 15:50

Německá spolková republika Sasko hodlá instalovat podél hranic s Českem kamery s rozpoznáváním obličejů. Fakticky tak bude docházet k plošné evidenci osob překračujících německé hranice. Návrh v listopadu projedná Saský zemský sněm. Pirátská strana požaduje interpelace ministra zahraničí Tomáše Petříčka. https://www.denik.cz/ze_sвета/obnoveni-schengenu-sasko-chce-u-hranic-s-zavest-kamery-s-rozpoznavanim-obliceju-20181026.html

Aktuálně, 26.10.-Záznamy pohybu, rozpoznávání obličejů. Sasko chce zpřísnit kontroly u českých hranic

26. 10. 2018 | 15:50

Záměr politiků křesťanské a sociální demokracie naráží na kritiku v Německu i Česku. Berlín - Saská vláda chystá změnu policejního zákona, která i v oblasti u českých hranic umožní přísnější kontroly a nasazení programů pro rozeznávání obličejů. Záměr politiků křesťanské a sociální demokracie naráží na kritiku v Německu i Česku. <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/saska-vlada-chce-umoznit-prisnejsi-kontroly-u-ceskych-hranic/r~58589bd6d91e11e895620cc47ab5f122/>

Tisková zpráva- Saská policie se chystá podél hranic s ČR instalovat kamery s rozpoznáváním obličejů

26. 10. 2018 | 08:08

Praha, 26. října – Saský zemský sněm v listopadu projedná legislativu upravující činnost policie v Sasku. Dva nové návrhy mohou znamenat řadu kontroverzních pravomocí, které se dotknou i českých občanů cestujících do Saska. Novou pravomocí policie má být instalace inteligentních kamerových systémů na silnicích do hloubky 30 kilometrů od

hranic s Českou republikou a Polskem. Fakticky tak bude docházet k plošné evidenci osob překračujících německé hranice. Proti navrženým zákonům se chystají v Německu rozsáhlé demonstrace v týdnu od 10. do 17. listopadu. Nevládní organizace Iuridicum Remedium upozorňuje na rozpor plošného sledování občanů ČR s pravidly fungování Schengenského prostoru. Poslanec Pirátů Ondřej Profant chystá interpelaci ministra zahraničí Tomáše Petříčka.

„Plně rozumíme protestům, které se proti navrhovaným zákonům v Sasku zdvihají. Z pohledu občanů ČR považujeme za nejnebezpečnější možnost instalace inteligentních kamerových systémů kolem hranic až do hloubky 30 kilometrů. Je zjevné, že faktickým cílem tohoto sledování jsou čeští občané, kteří jezdí do Saska, ať už jednorázově nebo třeba každodenně za prací. Ačkoli proklamovaným cílem je boj proti přeshraniční kriminalitě, nelze přehlédnout, že jde o plošný zásah do práv všech, kteří překročí hranice. Takové plošné sledování bylo opakovaně kritizováno třeba v případech elektronických komunikací ze strany Soudního dvora EU. Věci by se mělo zabývat české ministerstvo zahraničí a hájit práva českých občanů v Německu,“ uvedl k věci právník Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium.

O chystané kamerové sledování a jeho dopad na práva českých občanů se na základě podnětu luRe zajímá i Česká pirátská strana. Ta má zákaz plošného sledování kamerovými systémy přímo ve svém programu (<https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/soukromi/>).

„Připravovaná legislativa v Sasku nás nepříjemně překvapila. Je totiž v přímém rozporu se zásadami, které si Piráti ve svém programu pro využívání monitorovacích systémů stanovili. Mezi tyto zásady patří právo na anonymitu a soukromí, zabezpečení systémů určených ke sledování a především nastavení dostatečných pojistek proti zneužití. Saská legislativa tyto podstatné otázky zcela pomíjí, proto budu interpelovat ministra zahraničí,“ řekl Ondřej Profant, předseda sněmovního Podvýboru pro e-Government.

„Tato opatření na hranicích jsou důsledkem rozvoje populistických trendů v evropské politice. Piráti takový přístup důrazně odmítají, protože přispívá k erozi Evropské unie a jejích základních hodnot. Zavádění podobného kamerového systému v pohraničním pásmu totiž způsobuje rozklad principů, na kterých Schengenský prostor stojí,“ doplnil pirátský poslanec Mikuláš Peksa, místopředseda sněmovního Výboru pro evropské záležitosti. Navržené zákony nabízejí policii vedle instalace inteligentních kamerových systémů v pohraničních oblastech i zintenzívnění sledování elektronických komunikací, uvolnění podmínek pro provádění domovních prohlídek nebo militarizaci vybavení policejních složek.

AI2arm, 21.9.2018- Omezení internetových služeb pro všechny

21. 9. 2018 | 13:55

Evropský parlament minulou středu překvapivě schválil směrnici o autorském právu. Týká se to i kontroverzních návrhů na zpoplatnění odkazů na autorský obsah nebo zavedení faktické odpovědnosti provozovatelů platform za nahrávaný obsah. Pozoruhodný je obrat v hlasování u řady europoslanců oproti hlasování z počátku července, přitom v zásadě o stejné věci. Tehdy byl návrh směrnice zamítnut. Náhlá změna názorů se týkala i řady českých zástupců. Doufejme, že změny ve svých postojích dokážou svým voličům srozumitelně vysvětlit.

Efekt cenzury

Návrh směrnice je prezentován jako nutný krok k reformě autorských práv pro digitální věk. Je sice pravda, že autorské právo je v mnohém zastaralé a zasloužilo by si větší sjednocení pravidel mezi jednotlivými evropskými státy. Jenže některá schválená řešení budou mít pravděpodobně velmi negativní dopad na stávající podobu internetu. Zároveň je pochybné, jestli to nepoškodí i samotné tvůrce, jejichž práva se mají hájit. To je třeba případ často diskutovaného návrhu na zavedení povinnosti poskytovatelů internetových služeb platit vydavatelům za odkazování

na jimi publikované texty. Podobné pokusy v minulosti (třeba v Německu či Španělsku) nevedly k tomu, že by se vydavatelům, natož pak samotným autorům, zvedly zisky, ale naopak došlo k jejich poklesu.

Důsledkem bude konec řady menších platforem, které nebudou schopny dostát náročným požadavkům na poskytovatele, platit si drahá softwarová vybavení a právní služby.

Důvod je prostý: velcí internetoví hráči vydavatele kvalitní žurnalistiky nijak zásadně nepotřebují. Google prodá reklamu na leccos a novinářská kvalita obsahu je jen jedním z mnoha kritérií, proč lidé klikají na odkazy. Pokud Google nebo Facebook na požadavky vydavatelů nepřistoupí a přestanou jejich obsah zobrazovat, aby za něj nemusely platit, příliš je to nepoškodí, ale povede to k zásadnímu poklesu příjmů vydavatelů. Bude smutné, jestli výsledkem této dobře míněné snahy o záchranu kvalitní žurnalistiky bude poslední hřebíček do její rakve.

Ještě větší problém se ale skrývá v kontroverzním článku 13 zmíněné směrnice. Ten zavádí odpovědnost provozovatele za obsah nahrávaný uživateli. Jestliže dnes odpovídá provozovatel za to, že na jeho serveru nebude nahrán nelegální obsah až od okamžiku, kdy je mu obsah nahlášen, teď by měl zabránit už tomu, že někdo autorsky chráněné dílo bez licence na server nahraje. To samozřejmě nelze dělat bez automatizovaných softwarů, které budou vyhodnocovat, jestli zde licence je, nebo není. Asi to nebude až tak těžké u hollywoodských kasovních trháků. Jak ale tato úložiště budou přistupovat k tomu, když budeme nahrávat třeba fotografie nebo videa z dovolené, je opravdu těžko představitelné. Aby se poskytovatelé vyhnuli problémům, velmi pravděpodobně velkou část legálního obsahu nebudou na svá úložiště raději vůbec pouštět. Cenzura to sice oficiálně není, ale výsledek bude stejný.

Google a Facebook vyžrály na konkurenty

Často se argumentuje tím, že směrnice směřuje proti velkým společnostem, jako jsou Google nebo Facebook, které těží z práce jiných. Jenže důsledkem ve skutečnosti bude spíše konec řady menších platforem, které nebudou schopny dostát náročným požadavkům na poskytovatele, platit si drahá softwarová vybavení a právní služby. Vlastně by se dalo říct, že Google a Facebook si teď mohou mnout ruce nad tím, jak vyžrály na své menší konkurenty, a zabraly další část trhu.

Stále však existuje naděje, že se výše zmíněný scénář naplnit nemusí. Před námi je totiž další kolo vyjednávání směrnice v rámci tzv. dialogu a její konečnou podobu budou muset beztak schvalovat jednotlivé státy. Europoslanci ale každopádně udělali ve středu důležitý krok. Bohužel směřuje k omezení internetových služeb pro nás všechny – včetně těch, kteří si oprávněně stěžují, že dochází k porušování jejich autorských práv.

Autor je právník, působí v organizaci Iuridicum Remedium.

Deník referendum, 13.9.2018-Děti pod dohledem kamer

13. 9. 2018 | 12:22

Pražské hnutí ANO chce zavádět do škol ve svém volebním obvodu kamerové systémy napojené na městskou policii, které budou sledovat, co se děje na chodbách. Může takové opatření zvýšit bezpečnost žáků a žákyň?

Celý článek zde: <http://denikreferendum.cz/clanek/28276-deti-pod-dohledem-kamer>

Zavedení plošné cenzury internetu chystanou autorskoprávní směrnicí bude i v rukou českých europoslanců.

13. 6. 2018 | 14:22

Ve středu a ve čtvrtek, 20. a 21. června, bude výbor pro právní záležitosti (JURI) Evropského parlamentu, kterému předsedá europoslanec Pavel Svoboda, hlasovat o návrhu kontroverzní směrnice o autorském právu a jednotném digitálním trhu (EDSM). Směrnice má provést nezbytnou reformu autorského práva, nicméně přináší i řadu kontroverzních opatření prolobovaných držiteli autorských práv, která mohou mít velmi nepříjemné dopady. Asi tím nejdůležitějším je článek 13 návrhu, jehož důsledkem by bylo zavedení masivní cenzury na internetu ve jménu ochrany autorských práv.

Co tedy tato nešťastná třináctka přináší? Podle návrhu bude od internetových společností vyžadovat, aby zajistili automatické sledování a aktivní filtrování online sdíleného obsahu, potenciálně chráněného autorským právem na základě dohod s držiteli práv, zejména velkými vydavateli. Překlopí se tak stávající systém, kde platí, že poskytovatelé internetových platforem neodpovídají za to, co na ně vkládají uživatelé, pouze musí zajistit řešení stížností ze strany těch, jejichž práva byla porušena. Teď by ovšem měli zavést taková opatření, aby se autorsky chráněný obsah na jejich služby ani nedostal. Jedinou cestou, jak lze vůbec toto teoreticky zajistit je využívání algoritmů, které budou odhalovat autorsky chráněný obsah a to je jádro problému.

“Porušení autorských práv je třeba hodnotit v kontextu, který algoritmy neodhalí. Vezměme si třeba video uveřejněné autorem pod nějakou z veřejných licencí umožňujících zcela volné použití. Video je tak zajímavé, že ho použije v souladu s licencí třeba televize. Její obsah je už ale autorsky chráněn a algoritmus pak může blokovat odkazy na video s tím, že jde o autorsky chráněný obsah televize, i když autorem je úplně někdo jiný, kdo naopak připojením licence rozhodl, že chce, aby se dílo šířilo volně,” řekl k navrhovanému článku Jan Vobořil, výkonný ředitel nevládní organizace Iuridicum Remedium, která se věnuje digitálním právům.

Velcí internetoví hráči jako Google nebo Facebook, ale i mnoho podstatně menších internetových služeb, budou mít povinnost ve vyšší míře sledovat naši komunikaci a dělat tak práci jakési soukromé internetové policie, byť úkolované státem.

“Uvedený návrh je součástí širšího trendu, na nějž IuRe upozorňuje opakovaně, naposledy třeba v souvislosti s březnovým s Doporučením Evropské komise k regulaci odstraňování závadného obsahu na internetu. Rozhodovací pravomoci o tom, co je závadné a porušující zákony je stále častěji státy svěřováno soukromým společnostem a jejich algoritmům. To pak vede k plošnému omezování svobody slova, ale třeba i práva na ochranu soukromí, kdy tyto společnosti musí své uživatele a jimi ukládaný obsah více sledovat. I pokud pomineme, že jde o jednoznačnou a plošnou cenzuru, kterou zapovídá řada lidskoprávních kodexů včetně naší Listiny základních práv a svobod, tak je i diskutabilní přínos takových opatření pro společnost, či v tomto případě pro autory. Je důležité sledovat, jaké postoje europoslanci zaujmou k danému kontroverznímu článku a toto zohlednit při blížících se volbách do Evropského parlamentu,” uzavřel Jan Vobořil.

IuRe se zapojilo do podpory kampaně #SaveYourInternet, #CensorshipMachine a #DeleteArt13 usnadňující občanům přímé oslovení jejich europoslanců a zaslání výzvy k odmítnutí článku 13.

Zastavte cenzorskou mašinu! Napište českým zástupcům v Evropském Parlamentu, požadujte zrušení kontroverzního článku 13

12. 6. 2018 | 12:46

Zastavte cenzorskou mašinu, napište českým zástupcům v Evropském Parlamentu, požadujte zrušení kontroverzního článku 13, který může zásadním způsobem znesnadnit sdílení online obsahu!

Chceme svobodný Internet!

Je to jednoduché, klikněte na odkaz níže a vyplňte svůj email a kolonku "YOUR EU COUNTRY" následně, můžete z online formuláře přímo odeslat.

Zkuste také napsat email nebo tweet přímo europoslanci **Pavlu Svobodovi** (pavel.svoboda@europarl.europa.eu, @1PavelSvoboda), toho času předsedovi výboru JURI Evropského Parlamentu, který bude 20.června návrh projednávat.

Návrh textu, který můžete k oslovení poslanců použít:

Dobrý den,

žádám Vás o podporu vynětí čl. 13 z návrhu směrnice v aktuální podobě. Znamenal by konec otevřeného internetu, posílení kafkařské privátní cenzury, další odcizení veřejnosti Unii a nejspíš stejně jeho zrušení Evropským soudním dvorem.

Můžete tak pomoci ukázat smysl Evropského parlamentu, který se postaví za zájmy 99% uživatelů internetu a spotřebitelů. Můžete tak pomoci ukázat skutečné evropské hodnoty oproti čínskému modelu kontroly.

Rovněž prosím zvažte podobu čl. 11, který dává neúměrná práva velkým vydavatelským domům na úkor všech ostatních.

Stejný pohled má silná skupina výzkumných institucí, akademiků a odborníků - jejich [vyjádření](#) žádá totéž.

Děkuji

22.5.2018- Jak na GDPR-seminář na Praze 7 pro SVJ a bytová družstva

9. 5. 2018 | 14:24

Iuridicum Remedium ve spolupráci s radnicí Městské části Prahy 7, pořádá dne **22.5.2018** od **17:00 do 20:00 hod.** bezplatný seminář pro bytová družstva a SVJ, týkající se nové právní úpravy ochrany osobních údajů (GDPR). Kapacita je omezena, rezervace na emailu: gregorovaj@praha7.cz Seminář je podpořen Ministerstvem pro místní rozvoj v rámci projektu "Právní podpora pro hlavní výzvy v bydlení v roce 2018 – GDPR, bydlení v platformách a nájmy"

EDRi Gram-shrnutí newsletteru z 21.2.2018

26. 2. 2018 | 17:42

Evropský ombudsman sdílí obavy EDRi

13. února představila Evropská ombudsmanka Emily O'Reilly doporučení ohledně větší transparentnosti legislativní práce Rady Evropské Unie. Šetření ombudsmanky, včetně podrobné analýzy práce Rady v oblasti Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) mimo jiné prokázalo, že špatnou obecnou úřední praxí Rady je nezveřejňování dokumentů k její legislativní práci. Šetření dále prokázalo, že Rada nerespektuje práva občanů EU na účast v legislativním procesu rozhodování EU, který obsahuje i právo občanů vést své volené zástupce k odpovědnosti a neodpovídá tak nařízení 1049/2001 ohledně přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Komise i Rady EU.

Reforma autorského práva: Bulharské předsednictví vrací úder

Článek 13 je klíčovým tématem diskuze okolo „Návrhu směrnice o autorském právu a jednotném digitálním trhu“, která probíhá už od roku 2016. Návrh směrnice navrhuje, aby služby umožňující uživatelům ukládat obsah na internet „přijali opatření, jako je technologie automatického rozpoznávání obsahu, jehož cílem je zabránit sdílení obsahu, který porušuje autorská práva“.

Dle Evropské Komise to prý neznamená, že článek 13 tak přináší závazek k masovému monitorování obsahu, poskytovatelé online obsahu prý nemusí používat technologie k rozpoznávání obsahu, přesto ale musí zamezit

sdílení nelegálního obsahu online. Bulharské předsednictví v Radě Evropy se na druhou stranu vyjadřuje více „natvrdo“. Navrhuje cílit přímo na online služby, které nově navrhuje sdružit pod hlavičkou „služby sdílející online obsah“ (OCSS). Tito tak budou označeny jako firmy, které profitují na autorsky chráněném obsahu, sdíleném uživateli těchto služeb a budou tedy spadat přímo pod kontroverzní článek 13.

T-Mobile zachází s každým stejně nespravedlivě

Holandský Úřad pro spotřebitele a trhy (ACM), znovu rozhodl, že mobilní operátor T-Mobile respektuje Evropská pravidla síťové neutrality. Člen EDRi Bits of Freedom, považuje toto rozhodnutí za krátkozraké. Bits of Freedom oslovila Úřad ohledně služby nabízené T-Mobilem „Data-free music“ jedná se o službu kdy uživatel může poslouchat online výběr hudby bez toho, aby mu operátor za toto účtoval přenesená data, Bit of Freedom považuje takovou praxi za diskriminační, neboť je to právě T-Mobile kdo určuje, která streamovací služba se může Data-free music kampaně zúčastnit a zvýhodňuje tak některé služby před ostatními a tím popírá smysl síťové neutrality, jehož principem, je rovný přístup k obsahu pro všechny uživatele.

Indie chystá nejsilnější ochranu síťové neutrality na světě

28. října 2017 Indický telekomunikační regulační orgán (TRAI) doporučil poskytovatelům internetového připojení zavést do praxe několik opatření které, mají zajišťovat síťovou neutralitu. Prvně doporučuje, že by poskytovatelé připojení neměli nijak zasahovat do přenášeného obsahu, ani o takových opatřeních jednat. TRAI také doporučuje nastavit konkrétní pravidla která zabrání jakémukoliv blokování, zpomalování a upravování přenášeného obsahu a služeb. Tyto pravidla by měla být součástí smluv s koncovými uživateli a jejich porušení ze stran poskytovatele může být trestáno pokutou, dočasným či permanentním odebráním licence.

Nedovolte, aby byla vaše komunita závislá na Facebooku!

Facebook investuje desítky milionů dolarů do tzv. „community leaders“ – v rámci boje proti šíření „fake news“ a zneužívání služby teroristy, jejich cílem je vytvoření jakéhosi bezpečnostního teamu určeného pro konkrétní skupiny. Snaha o zvýšení bezpečnosti na Facebooku je jistě chvalitebná, ale jak poznamenává organizace Bits of Freedom také vzbuzuje o nejistotu a obavy, zda nové bezpečnostní funkce časem nezničí to, co činí Facebook Facebookem, komunitu. Chceme, opravdu aby hranice naší svobody se volně projevovat, byla přímo definována v pravidlech a podmínkách nadnárodní korporace. V minulosti např. považoval Facebook za nutné blokovat karikatury Tureckého prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana.

Všeobecné sledování komunikace a blokování „nevhodného“ obsahu

Automatického rozpoznávání „nevhodného“ obsahu se věnuje i poslední zpráva tohoto EDRi Gramu. Podrobná zpráva se zabývá tématem, kde předání zodpovědnosti za obsah nedokonalému automatickému rozpoznávání stroji, může vést k nepředvídatelným důsledkům, kdy s vaničkou pozitivní snahy o regulaci nenávistného a lživého online obsahu, můžeme vylítni i dítě s právem na svobodné vyjadřování a kritické relevantní příspěvky.

Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

Největšími českými slídily za rok 2017 jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu, poslanec Jiří Běhounek, Equa bank a Úřad vlády.

15. 2. 2018 | 14:32

Výsledky třináctého ročníku Cen Velkého bratra (Big Brother Awards) - anticen pro největší slídily byly dnes vyhlášeny v Praze. Osmičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z čtyřiceti nominací zaslaných širokou veřejností. Anticeny udělované ve čtyřech kategoriích získali Ministerstvo průmyslu a obchodu, poslanec Jiří Běhounek, Equa bank a Úřad vlády. Jediná pozitivní cena Edwarda Snowdena pak putovala neziskové organizaci Open Whisper Systems. Soutěž, která má své kořeny ve Velké Británii, pořádá nevládní organizace Iuridicum Remedium již od roku 2005.

Cenu pro **Dlouhodobého slídila** získalo **MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU**. Ministerstvo má na starost zákon o elektronických komunikacích. Ten obsahuje i právní úpravu tzv. data retention. Jde o povinnost poskytovatelů služeb elektronických komunikací shromažďovat metadata o elektronických komunikacích, a tyto plošně uchovávat pro potřeby policie a dalších orgánů po dobu šesti měsíců. Jde o velmi citlivá data o tom, kdo s kým komunikuje, ale i o podrobné údaje o pohybu každého z nás. „Říká se, že kdo nic nedělá, nic nezkaží. Toto ovšem u MPO bohužel neplatí. Soudní dvůr EU podobný plošný sběr dat označil již ve dvou rozsudcích za nepřijatelné a neústavní. K tomu lze přidat i statistiky, které ukazují, že takto masivní sběr dat zejména pro potřeby policie se nijak neodráží v poklesu kriminality či vzrůstu její objasňenosti. Navíc jak už to s obdobnými nástroji bývá, tak nejvíce zasáhnou ty, o něž vlastně vůbec nejde. Pachatelé organizovaného zločinu se pomocí řady nástrojů dokáží takovým sledováním vyhybat. Nečinnost ministerstva ve chvíli, kdy jsou dlouhodobě pošlapávána základní práva všech občanů, si dle poroty cenu jednoznačně zaslouží,“ uvedl k ocenění výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Cenu pro **Firemního slídila** získala **EQUA BANK** za vyžadování souhlasu klientů s poskytnutím tzv. TelcoScore sestaveného z dat telefonních operátorů. Typické užití TelcoScore je při prověřování kredibility klienta ze strany banky, kdy banka zažádá o sdělení tohoto skóre prostřednictvím provozovatele služby Společnosti pro informační databáze, a.s. telefonní operátory. Od nich získá jedno číslo, které je sestaveno na základě 60 různých údajů, s nimiž operátor o zákazníkovi disponuje. Ačkoli o skóre banka žádá se souhlasem zákazníka, tak v případě Equa bank nelze tento souhlas odmítnout, jak uvedla banka ve vyjádření na svém oficiálním twitterovém účtu pro server E15. V odůvodnění udělení ceny je poukázáno na nebezpečný trend, kdy vyžadování souhlasu i u dalších finančních ústavů povede k tomu, že takový souhlas bude stěží moci být považován za svobodný. „Vypočítávání skóre na základě nesouvisejících údajů například o pohybu člověka, o způsobu využívání mobilního telefonu, o počtu cest do zahraničí, o frekvenci výměny telefonu atd., tedy z údajů, kde lze těžko předpokládat nějaký významnější vztah ke kredibilitě zákazníka, povede v budoucnu k tomu, že naše jednání v jedné věci může mít zcela nečekané dopady v jiné oblasti, to povede k permanentnímu stresu, ke konformismu a autocenzuře,“ uvedl Vobořil. V odůvodnění je poukázáno i na roli všech třech mobilních operátorů, kteří tímto způsobem obchodují s daty svých zákazníků.

Cenu pro **Úředního slídila** získal tento rok jednotlivec, a totiž poslanec **JIŘÍ BĚHOUNEK** za svůj návrh novely zákona o zdravotních službách zavádějící neomezený přístup k elektronické zdravotnické dokumentaci, který se objevil jako příležitost k zákonu o elektronické identifikaci a bez problémů prošel legislativním procesem. Tato novela zákona o zdravotních službách zavádí tzv. Národní kontaktní místo, přes nějž má být umožněn široký přístup k elektronické zdravotnické dokumentaci, včetně přístupu ze zahraničí. Zákon nicméně zcela postrádá nezbytné limity tohoto přístupu, stejně jako zcela mlčí o tom, zda může pacient sdílení svých citlivých dat jakkoli ovlivnit. Vedle rozšiřování zdravotnických registrů či slídění ve zdravotnických datech ze strany ministerstva financí, za něž byla udělena jedna z anticen za rok 2015, jde tak dle poroty o další příklad útoku na důvěrnost zdravotnických informací.

V další kategorii **Výrok Velkého bratra** zabodoval **ÚŘAD VLÁDY ČR**, za definici jak poznat Roma v metodice ke sčítání Romů, které provedl v roce 2017. Definice zní: „Za Roma (je) označen takový jedinec, který se za něj sám

považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností hlásil, a/nebo je za něj považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů“ Dle odůvodnění udělení ceny je taková definice, která se v různých vládních materiálech objevila již opakovaně, neadekvátní a nepřijatelná. Není možné označovat kohokoli za příslušníka jakéhokoli etnika jinak, než že se k etnicitě sám přihlásí. Ačkoli cílem sčítání bylo získat celková čísla, tak k jejich získání bylo nezbytné, aby sčítající hodnotil etnicitu konkrétních lidí, bez toho, aniž by to oni sami mohli jakkoli ovlivnit. Místo větší integrace Romů do společnosti, což je nepochybně cílem Úřadu vlády, může požadavek na rozdělování lidí dle těchto kategorií přispět spíše k pravému opaku.

Pozitivní cenu Edwarda Snowdena za ochranu soukromí si odnesla společnost **OPEN WHISPER SYSTEMS**, která vyvíjí aplikaci **SIGNAL** určenou pro šifrovanou mobilní komunikaci. Signal je šifrovaný komunikátor určený především pro mobilní platformy (Android, iOS) pro přenos zpráv a hlasu. Dokáže šifrovat textové zprávy, obrázky i telefonní hovory. Dle odůvodnění je dnes Signal považován všeobecně za nejbezpečnější komunikační platformu, pokud jde o šifrování komunikace. Má dvě zásadní přednosti. Hlavní je to, že komunikace je šifrována tzv. end-to-end, což znamená, že k jejímu obsahu se nedostane ani provozovatel serveru, přes nějž se komunikuje, ale pouze sami uživatelé. Druhou výhodou je, že Signal je open source, tedy že každý může zkontrolovat, jak aplikace funguje, zda například neodesílá data někam, kam by neměla.

Složení poroty Big Brother Awards 2017

Jan Cibulka - datový novinář, Český rozhlas

Robert Malecký – redaktor, Hlidacipes.org

Ján Matejka – ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, člen rozkladové komise ÚOOÚ

Ondřej Mikle – odborník na ICT technologie

Pavel Růžička – expert na IT bezpečnost,

Jan Vobořil - výkonný ředitel luRe a advokát

Václav Vlk – advokát, Moreno Vlk & Asociados

Lukáš Zelený - vedoucí právní poradny časopisu dTest

podrobná odůvodnění k jednotlivým výhercům níže:

[Dlouhodobý slídlil](#)

[Firemní slídlil](#)

[Úřední slídlil](#)

[Výrok Velkého Bratra](#)

[Pozitivní cena](#)

EDRi Gram-shrnutí newsletteru z 24.1.2018

2. 2. 2018 | 13:40

Zajistíme aby proti-teroristická legislativa EU respektovala lidská práva?

První příspěvek aktuálního EDRi gramu pojednává o snaze evropských lidskoprávních organizací jako jsou Amnesty international, OSEPI, Human Rights Watch, či právě EDRi, dohlédnout aby se stále zpřísnující zásahy v Evropské legislativě ve jménu boje proti terorismu, nedotýkaly základních lidských práv a svobod. Nové „teroristické“ nařízení Evropské unie, formálně přijaté již v březnu 2017, by mělo být implementované v legislativě členských států EU do 8 září 2018. EDRi kritizuje v nařízení především vágní označení teroristických činů, které může vést ke zneužívání represivními složkami jednotlivých států. Za teroristický čin může být nově označena i např. opakovaná návštěva webových stránek teroristů, což již dříve označil Francouzský Ústavní soud za protiústavní.

Měl by Facebook zpracovávat více údajů svých uživatelů aby zabránil nenávistným příspěvkům?

Nejvyšší Rakouský Ústavní soud se obrátil ke konzultaci na Soudní dvůr Evropské Unie ohledně případu šíření nenávistných zpráv na soc. sítích. Řešit se bude případ z roku 2016, kdy bývalá předsedkyně Strany Zelených v rakousku Eva Glawischnig zažalovala Facebook, kvůli nenávistným příspěvkům v kterých byla označována za „zrádce lidu“ a „zkorumpovaného spratka“. Vídeňský soud v květnu 2017 rozhodl, že mají být nenávistné zprávy mazány a to nejen v lokální Rakouské mutaci, ale celosvětově. Nejvyšší Rakouský soud žádá prošetření a potvrzení zda je mazání příspěvků přijatelné pouze na soc. síť provozované v jednotlivých zemích, či vzhledem k charakteru internetové sítě i globálně a zda by měl Facebook mazat pouze příspěvky nahlášené jako „hatespeech“, či může využívat i automatizované algoritmy, které podobné nenávistné zprávy aktivně vyhledávají. Otázkou pak je, zda automatické filtrování dat uživatelů nenarušuje soukromí, svobodu vyjadřování a zda tato data nemohou být dále zneužita např. ke komerčním účelům bez souhlasu dotčených osob.

Nelze bránit právo jejich porušováním

Další zpráva referuje o vystoupení člena EDRi Bits of Freedom na novoročním semináři Evropské aliance Liberálů a Demokratů (ALDE). Ředitel Bits of Freedom Hans De Zwart, hovořil o tom, že především sama Evropská Unie by měla jít příkladem ve striktním dodržování práva dle rozsudků Nejvyššího soudu Evropské Unie a měla by se také zasadit o větší transparentnost celého legislativního procesu.

Bezpečnostní výbor OSN nařídil celosvětové profilování pasažérů v letecké dopravě

21. prosince schválil bezpečnostní výbor OSN rezoluci ve jménu prevence, odhalování a vyšetřování teroristických činů v dopravě, podle které by se měli všechny členské státy OSN zasadit o vytvoření společného postupu v analýze a zpracování záznamů o pasažérech (Passanger Name Record PNR). Naplňování této rezoluce může podle člena EDRi Acces Now vést k masivnímu celosvětovému shromažďování, sdílení biometrických údajů občanů represivními složkami států, aniž by byly tyto obviněni z jakéhokoliv zločinu, to vše pod záminkou poměrně vágní definice boje proti organizovanému zločinu a terorismu, dle zkušeností, navíc lze jen těžko předpokládat, že by sběr dat o více než 900 milionů každoročních cestujících v letecké dopravě v EU, pomůže chytit více teroristů a zločinců. Nařízení tedy zásadně odporuje základním lidským právům na soukromí a ochranu osobních údajů.

Rumunsko: Ministerstvo kultury šikuje lobbyisty za copyright

Rumunské Ministerstvo kultury 17. ledna zorganizovalo debatu o změnách evropské legislativy o autorských právech. Tři čtvrtiny účastníků představovalo především zástupce vydavatelů, nahrávacích společností a ochrany svazů autorů, takže to vypadalo, že ministerstvo spíše organizuje setkání lobbyistů všech, kdo na současné podobě restriktivních autorských práv hlavně vydělávají. Rumunští členové EDRi ApTI se v debatě snažili zastávat stanoviska změny autorských zákonů, které více reflektují 21. století. Jak se k reformě autorských práv Rumunsko nakonec postaví, stále není jasné.

Život jako na letišti.

Závěrečný příspěvek se zamýšlí nad směřováním Internetu, který metaforicky připodobňuje k životu na letišti, kde jsme také pod neustálým dohledem a pod nikdy nekončící palbou agresivních reklam útočících na naši pozornost od kterých není úniku.

Autor užívá připodobnění letištní mentality, kde se také zcela dobrovolně vzdáváme částí svých práv, z důvodů ať domnělého či skutečného ohrožení a připouštíme si Stát a jeho kontrolu více a více k tělu. Internet podobně jako letištní hala s velkou koncentrací potenciačních konzumentů se tak stává

nelítostným bojištěm o naši pozornost a kontrolu a kde je čím dále těžší najít kousek místa, bez reklam, kamer, zvukového a vizuálního smogu. Máme ještě právo nebýt cílovka?

Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

Pozvánka na afterparty po vyhlášení Cen Velkého Bratra za rok 2017

29. 1. 2018 | 15:28

Srdečně vás zveme na neformální afterparty při příležitosti 13.ročníku udílení anti-cen pro největší slídily Big Brother Awards 2017. Přijďte se pobavit a zároveň i dozvědět, kdo a proč loni nejvíce slídil v našich životech a kdo si naopak zaslouží pochválit za přínos ochraně soukromí.

Večerem pořádaným ve spolupráci se Studiem Alta vás provede mistr České republiky ve slam poetry Anatol Svahilec a hudebně doprovodí skladatel a hudebník Ian Mikyska.

Kde: **Studio Alta** (U Výstaviště 21, Praha 7, 170 00)

Kdy: 15. února 2018, od 18:30 hodin

Vstup volný

Událost na facebooku zde: <https://www.facebook.com/events/146334176075125/>

Piráti a luRe podali návrh na zrušení plošného sledování občanů Ústavnímu soudu ČR

22. 12. 2017 | 09:19

Pirátské straně se podařilo nasbírat potřebný počet podpisů pro podání návrhu k Ústavnímu soudu ČR, kterým chce zrušit plošné sledování občanů. Návrh iniciovali Piráti s neziskovou právní organizací Iuridicum Remedium (luRe), která návrh zpracovala. Konkrétním cílem je zrušení několika paragrafů v zákonech, které umožňují plošné šmírování lidí a uchovávání osobních dat.

Mikuláš Ferjenčík, který se problematice sledování osob na komunikačních sítích dlouhodobě věnuje, sháněl podporu pro návrh mezi všemi sněmovními kluby: „*Potěšila mě široká podpora našemu návrhu. Kromě celého klubu Pirátů jsou v petici podpisy poslanců z dalších pěti poslaneckých klubů. Celkem je to 58 poslanců. Věřím, že Ústavní soud ČR vyřeší existující rozpor*

mezi rozhodnutím Soudního dvora EU a legislativou České republiky, a že plošné šmírování skončí“.

Autor návrhu Jan Vobořil z luRe podotýká, že plošné sledování nevedlo k zefektivnění práce policie a je zjevné, že trestné činy lze vyšetřovat i bez těchto dat: „*Za loňský rok přitom žádaly oprávněné orgány údaje jen o mobilních telefonech v téměř půl milionech případech, což je víc než dvojnásobek oproti roku 2015. Přitom není žádný posun v objasňování případů ani v míře kriminality. Navíc náklady na šmírování představují pro stát výdaje v řádech několika stovek milionů ročně. Občané si ve výsledku daněmi připláceli za to, že je stát měl za sprosté podezřelé“.*

Předkladatelé návrhu se opírají o dvě rozhodnutí Soudního dvora EU, který naposledy v prosinci 2016 rozhodl, že státy nemají právo plošně uchovávat data o uživatelích komunikačních sítí. Porušují tím právo na ochranu soukromí a svou legislativu by měly náležitě upravit. Vláda České republiky však v této věci dosud neudělala nic.

Piráti na plošné sledování lidí a současnou legislativu již několikrát upozorňovali, a to dlouho před volební kampaní. Piráti jsou příznivci moderních technologií a digitalizace státu, avšak tyto prostředky musí lidem sloužit a pomáhat: „*Moderní technologie nevnímáme jako bič na lidi. Stát nemůže svévolně zneužívat své prostředky k tomu, aby šmíroval občany,*“ uzavírá Ferjenčík.

Kompletní text návrhu na zrušení, v příloze níže.

EDRi Gram-shrnutí newsletteru z 13.12.2017

20. 12. 2017 | 12:36

V úvodním příspěvku trefně pojmenovaném „Stroj na cenzuru: Vyvracení mýtů“, se autor snaží přehledně po bodech vyvracet zažité argumenty a mýty, obklopující kontroverzní návrh nařízení Evropské Unie na změnu legislativy autorských práv z roku 2016, která v současné podobě zahrnuje v podstatě implementaci svého druhu cenzurního mechanismu, jehož cílem je automaticky filtrovat obsah nahrávaného uživateli na internet a u něhož je podezření, že se jedná o obsah porušující autorská práva.

I následující zpráva pokračuje v daném tématu a referuje o aktuálním „leaku“ dokumentu, který unikl z Rady EU a který přidává nový výklad k druhu poskytovatelů online připojení v dokumentu označenou jako poskytovatel služeb ke sdílení obsahu (OCSSP), který může být postižen, pokud bude pro něho závazná nutnost filtrace online obsahu a to i zpětně, o čemž podrobněji pojednává právě předchozí příspěvek. V kombinaci těchto zdánlivě spolu nesouvisejících úprav legislativy se můžeme zcela reálně obávat, pokud bude v této podobě přijato, největší automatizované cenzury vůbec. Napište svým zástupcům v EU parlamentu, že si takovéto zásahy do svobody internetu nepřejete! (<https://edri.org/contact-ep-juri/>)

Příspěvek jednoho ze členů EDRi, organizace Privacy International představuje čtenářům výsledky vlastního průzkumu týkající se problematiky osobních údajů uživatelů a tzv. propojených automobilů, převážně ve společnostech zabývajících se pronájmem a půjčováním aut. Privacy international zjistilo závažné nedostatky v ochraně dat zákazníků těchto společností, kdy byla data předchozích zákazníků často přístupná i dalším, často z důvodů, že údaje z palubních infotainment systémů těchto automobilů nebyla nikterak kontrolována, zda např. neobsahují údaje o předchozích uživatelích a jejich aktivitách a ani následně mazána.

31 poslanců Evropského parlamentu je podepsáno pod dopisem Evropské komisi, v kterém požadují vyvážený postup v boji proti ilegálnímu obsahu online. Dopis kritizuje extrémní pozici zastávanou komisí, jejíž některé návrhy mohou být vážnou výzvou k zachování vlády práva v online světě.

Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

Piráti a luRe předloží návrh na zrušení plošného sledování občanů

19. 12. 2017 | 12:34

Piráti sbírají podpisy nutné k předložení návrhu Ústavnímu soudu na zrušení paragrafů zákona, díky kterému nyní probíhá plošné šmírování občanů. Dostatečný počet podpisů (41) chce strana nasbírat již dnes, během zasedání Sněmovny.

„Dopoledne jsme měli 34 podpisů poslanců, kteří jsou pro zrušení data retention, tedy plošného sledování občanů. Jako první podepsali všichni členové poslaneckého klubu Pirátů, následně TOP 09 a část ODS. Předpokládáme, že během dnešního zasedání Sněmovny nasbíráme potřebné minimum - 41 podpisů,“ uvedl pirátský poslanec Mikuláš Ferjenčík.

Autor návrhu, advokát Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium (IuRe), vysvětluje: „Jde o plošné sledování provozních a lokalizačních údajů, které nás všechny a priori považuje za podezřelé. Přitom nedochází ani k vyšší objasňenosti kriminality. Policie dokáže objasňovat trestné činy i bez těchto údajů. Podle ČTÚ žádaly v roce 2016 oprávněné orgány o údaje v celkem 472 522 případech, a to pouze u mobilních telefonů“.

Pirátský návrh se týká zrušení paragrafů v zákonu o elektronických komunikacích, v zákonu o Policii ČR a v trestním řádu, vedle toho také zrušení vyhlášky o uchování, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů. Tyto právní předpisy jsou podle Pirátů také v rozporu s ústavním pořádkem ČR a požadavek Pirátů má oporu i v rozhodnutích Soudního dvora EU, jak poznamenává Ferjenčík: „Je zjevné, že tato ustanovení nejsou v souladu s Listinou základních práv a svobod a garantovaným právem na ochranu soukromí. Dvě rozhodnutí Soudního dvora EU navíc označila samotný princip plošného sběru dat za nepřijatelný, naposledy v prosinci 2016. Považujeme za ostudné, že vláda dosud postoj Soudního dvora EU nerefletovala“.

Ochrana občanů před šikanou a šmírováním je jedním z prioritních programových bodů Pirátské strany. S předložením návrhu Ústavnímu soudu proto Piráti nechtějí otálet. „Podání očekáváme do konce týdne,“ dodává Ferjenčík.

Výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil hostem v pořadu Jana Pokorného Souvislosti

8. 12. 2017 | 11:35

Na ČT2 v pořadu Souvislosti Jana Pokorného vystoupil 6.12.2017 od 23:00 hod. výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil. Ve společné debatě s novinářem Robertem Maleckým, poradcem pro otevřenost veřejné správy a ochranu soukromí Oldřichem Kužilkem a kryptologem Tomášem Rosou, bylo tématem soukromí a všudypřítomná kontrola. Záznam dispozicí online na webu České Televize. <http://bit.ly/2nzaxY2>

EDRi Gram-shrnutí newsletteru z 29.11.2017

29. 11. 2017 | 11:50

EDRi shrnuje výsledky kampaně zaměřené na podobu nového E-privacy nařízení, které nahradí sdosavadní směrnici a stejně jako ona bude regulovat oblast elektronických komunikací. Evropský parlament i pod vlivem kampaně EDRi, do níž se zapojilo s oslovováním europoslanců i luRe schválil zásady pro další vyjednávání, které se staví na stranu ochrany soukromí. EDRi v textu shrnuje jednotlivé důležité body, které by se měly v následujících jednáních prosadit. Další příspěvek řeší nejasný právní základ technologií, které umožňují odhalování plagiátů (např. u kvalifikačních prací) z pohledu autorského práva. Další tři příspěvky se věnují dalšímu osudu data retention v rámci eU. V prvním příspěvku EDRi informuje o tom, že Itálie schválila novou právní úpravu, která umožňuje uchovávat data o telekomunikačních operátorech až po dobu šesti let. Podle prezidenta italské obdoby našeho Úřadu pro ochranu osobních údajů je tato regulace v rozporu s italskými předpisy o ochraně osobních údajů. Dle EDRi lze tedy očekávat, že bude brzy napadena u soudu. EDRi dále informuje o zajímavé zprávě Eurojustu, která se týká toho, nakolik členské státy EU reagovaly na rozhodnutí Soudního dvora EU, který opakovaně označil plošný sběr provozních a lokalizačních údajů za nepřijatelný. Eurojust na základě dotazníkového šetření zjistil, že většina států na uvedená rozhodnutí stále nereagovala. Česká republika v tomto není výjimkou a je to jasný signál, že ochranu práv je třeba hledat nikoli u exekutivy, ale u moci soudní. Což je další pádný důvod pro podání ústavní stížnosti, kterou luRe plánuje podat do konce roku. Na toto navazuje další příspěvek, který prostřednictvím informací zveřejněných organizací Statewatch poukazuje na aktivitu protiteroristického koordinátora EU (EU CTC), který prosazuje zavedení tzv. "restricted data retention", což ovšem není stále nic jiného než plošný sběr dat o celé populaci. Na takovou iniciativu samozřejmě členské státy slyší. V dalším příspěvku píše nizozemská Bits of Freedom o favoritech v nominacích na nizozemské Big Brother Awards. Ty budou vyhlášeny 11. prosince. V posledním příspěvku pak EDRi informuje o tom, že výbor Evropského parlamentu LIBE se vyjádřil proti schválení cenzury v podobě tzv. upload filtrů, o nichž se jedná v souvislosti s přijímáním tzv. Copyright směrnice. Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

EDRi Gram-shrnutí newsletteru z 15.11.2017

15. 11. 2017 | 12:00

První zpráva referuje o úspěšné společné iniciativě organizací EDRi, Communia a Wikimedia, pod názvem School of Rock (ing) Copyright, která spoluorganizovala sérii workshopů zaměřených na problematiku reformy copyrightu na úrovni EU. Diskutovalo se především obecných otázkách o tom, jak současná legislativa k ochraně autorských práv ovlivňuje běžné uživatele, jaké jsou rozdíly v zákonech jednotlivých zemí, či pomocí ukázkové „role-playing“ hry nastínit, jak mohou sami občané ovlivnit proces schvalování zákonů na úrovni EU. Další pozitivní zprávou je i představení nástroje, který popisuje přehledné pokyny k užívání síťových prvků a jejich nastavení, tak aby umožnily respektovat lidská práva přímo na úrovni protokolů. Popisují také jak jednotlivé technické prvky (DNS, http, VPN...) ovlivňují, ať už negativně, či pozitivně, lidská práva na síti. Dokumentaci připravila výzkumná skupina nezávislých expertů Human Rights Protocol Considerations Research Group. Holanďané pokračují v boji proti novému zákonu umožňující masivní sledování. 4. listopadu na 20 000 Holandských domácností obdrželo dopis od státní bezpečnostní služby Rijksveiligheidsdienst, s výzvou, podle které si musí na základě nového zákona o tajných a bezpečnostních službách, zažádat o termín instalace speciálního přepínače, který umožní tajným službám státu, hromadně sledovat internetový provoz domácností. Dopis vyvolal velké pozdvižení na sociálních sítích, Holandská tajná služba (AIVD) na tweeteru označila dopis za falešný a lokální policie dokonce vyzvala občany k zničení dopisu. První část kampaně členů EDRi, organizace Bits of Freedom, která chtěla touto formou upozornit na skandální novou podobu zákona o tajných službách, tak dosáhla i díky velké publicitě značného úspěchu. Bits of Freedom chystá i napadení kontroverzního zákona u soudu. Estonsko, které je často dáváno za příklad úspěšné aplikace prvků e-governmentů, má velký problém. Chyba v kryptografických privátních klíčích Estonských elektronických občanských průkazů způsobila, že jich mohlo být až 750 000 kompromitováno. Chyba, která je obsažena v široce rozšířeném kódu se používá též na Slovensku, Estonsko nyní horečně pracuje na jejich opravě. Naštěstí si politici s rozvojem digitálních infrastruktur si čím dále více uvědomují, že je nutné zajistit i kvalitní a bezpečnou ochranu šifrováním, těchto často již pro chod státu nenahraditelných prvků. O nutných změnách a o

nutnosti jejich prosazování i na vládních úrovních pojednává právě další bod tohoto EDRi Gramu. Názor, že o bezpečnost uživatelů by se měly zasadit též technologické společnosti, zajišťující online služby, především ty pocházející z USA, předkládá další příspěvek. Američtí právníci usilovně pracují na nové podobě zákona o Sledování Aktivit Tajných Služeb Cizích Států (FISA), kterému ve stávající podobě vyprší platnost již 31. prosince 2017. Sledování a uchování provozu na síti služeb firem jako Google, Facebook nebo Yahoo známý též jako PRISM, v aktuální podobě díky vágní definici umožňuje poměrně masivní sledování kohokoliv, koho vláda označí jako aktivitu zahraničních agentů. Právě tlak společností jako Apple a Google by mohl pomoci, jak práva svých neamerických zákazníků ochránit a zákon v tomto směru reformovat, i ve svém vlastním zájmu, neboť v opačném případě se trhlina v přístupech legislativy USA a EU bude i nadále rozšiřovat. Další zpráva v rámci cyklu EDRi Member Spotlight představuje organizaci zabývající se od roku 2009 jako jediná v Polsku ochranou lidských práv a soukromí před slíděním státu, Panoptikon Foundation. Na závěr též obvyklé upozornění na zajímavé akce jako je např. 20.11. Privacy Camp 2018 v Bruselu, 11. 12. Big Brother Awards v Holandsku anebo 27.12., Chaos Communication Congress v nedalekém Lipsku. Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

EDRi-Gram shrnutí aktuálního newsletteru 31.10.2017

31. 10. 2017 | 12:00

V prvním příspěvku EDRi upozorňuje na nový zákon přijatý v Portugalsku, který rozšiřuje možnosti přístupu k digitálním autorským dílům a legalizuje v určitých případech obcházení technických metod omezujících přístup k dílům (tzv. Digital Rights Management). Obcházení DRM by napříště bylo přípustné jak v případech užití na základě zákonných výjimek (např. pro vlastní potřebu), tak v případech volných děl, či děl vytvořených z veřejných peněz. V neposlední řadě by se opatření DRM neměla užívat bez souhlasu držitel autorských práv. Další příspěvek je věnován přijetí rezoluce Evropským parlamentem dne 24. 10. 2017, v níž parlament vyzývá Evropskou komisi k přípravě legislativy chránící whistleblowery. EDRi-gram rovněž přináší výzvu k účasti na Privacy Campu, který se bude konat 23. 1. 2018 v Bruselu. Konference by se měla zaměřit jednak na problematiku svobody slova v online prostředí i ve vztahu k algoritmům a rozhodování o diskutovaném mazání příspěvků obashujících propagandu či šířících nenávisť. Dalším tématem je pak státní hacking, tedy invaze státu do soukromí, což je i velmi aktuální téma v ČR vzhledem ke snahám zvyšovat v tomto směru pravomoci zpravodajských služeb. Další příspěvek se věnuje uniklým dokumentům, které dokládají snahu Francie, Španělska a Portugalska zavést nové povinnosti pro poskytovatele online služeb v oblasti ochrany autorských práv. Evropská komise v uplynulém týdnu rovněž zveřejnila svůj protiteroristický balíček obsahující mimo jiné i pohled Komise na problematiku šifrování. Stanovisko komise je zatím dost nekonkrétní, ale dle EDRi se zdá, že Komise zatím odolává politickým tlakům na omezení práva šifrování. Další příspěvek se věnuje zprávě Agentury EU pro základní práva (FRA) věnované sledování a jeho dopadu na základní práva. Zpráva navazuje na první díl z roku 2015 a věnuje se zejména sledování ze strany zpravodajských služeb. Zpráva ukazuje nárůst sledování od roku 2015 v jednotlivých členských státech. V dalším příspěvku pak EDRi informuje, že se obrátilo na komisařku Mariyu Gabriel v souvislosti se zářiovou zprávou Komise věnovanou problematice odpovědnosti online platformy za nelegální obsah. EDRi ve svém stanovisku zdůrazňuje nutnost, aby se při boji proti nelegálnímu obsahu dodržovala základní práva. Původní newsletter v angličtině zde: edri.org/newsletters/

Výsledky Velkého Bratra (Big Brother Awards) 2017 v Rakousku

29. 10. 2017 | 17:37

Nezávislá porota vybrala ze seznamu kandidovaných vítěze této anticeny pro každou kategorii v rámci ochrany dat.

Soutěž vyhráli

Kategorie "Komunikace a marketing"

Facebook - Micro-targetting, profilování osobnosti a Dark posts.

Kategorie "Obchod a finance"

Martin Auer - Kdo si koupil náš chleba

Kategorie "Orgány a správa"

W3C - DRM v prohlížeči jako standard W3C

Kategorie "Politik"

Sobotkovo vedení Rakouska do éry všeobecné kontroly

Kategorie "Celosvětová datová hvězda"

Amazon Echo - Zrcadlo našeho života v oblacích

Seznam kandidátů v jednotlivých oblastech:

Kategorie "Komunikace a marketing"

- Sony – Zrádná bezpečnost díky IP kamerám s backdoor.

Kamera SNC-DH160 obsahovala nedokumentované funkce, díky kterým mohl útočník nad zařízeními za určitých okolností převzít kontrolu (uvedené se testuje na dalších zařízeních této společnosti). Problém spočíval v zasílání určitých dat přes webové rozhraní. Dále mají podle výzkumu patrně všechny kamery společnosti Sony předdefinované účty a hesla správce (uživatelé debug a primana), které není možné změnit.

- Facebook – Microtargeting, profilování osobnosti a Dark posts.

Po volbách ve Spojených státech se otevřela diskuse rozebírající dopady obsahu prezentovaného na Facebooku konkrétním skupinám obyvatel. Zisk 10 miliard USD ve druhém čtvrtletí 2017 je ukázkou cíleného využívání sociálních sítí. Podobnou příčinou k diskusi i ziskům byl i Brexit a volby do německého Bundestagu.

Facebook v současnosti umožňuje takzvaný „microtargeting“, založený na specifických osobnostních profilech. Protože Facebook není a nemůže být jako soukromá společnost pod veřejnou kontrolou a jak využívá svá data, limitují pouze jeho interní předpisy. Díky tomu také není možné jednoduše identifikovat tzv. Dark posts, tedy falešné a lživé zpravodajství, které je tak možné prodávat jako reklamu. Uvedená forma marketingu byla analyzována v roce 2014, kdy byly analyzovány výsledky manipulací se zprávami pro více než 700 000 uživatelů. V současnosti má Facebook k dispozici skoro dvě miliardy potenciálních klientů, což z něj spolu s Instagramem (jeho dceřinou společností), dělá nejmocnější sociální síť současnosti.

- iRobot – Váš oblíbený domácí robot aneb špión z kuchyně.

Internet věcí je na vzestupu a společnost iRobot je jednou z vedoucích společností v tomto odvětví. Její výrobky se nacházejí v miliónech domácností po celém světě. iRobot je navíc i lídrem ve vývoji mapovacích a navigačních technologií, v interakcích mezi lidmi a roboty a ve fyzických řešeních. Cílem společnosti je vyvinout ekosystém robotů a dat, který umožní fungování inteligentní domácnosti.

Společnost iRobot umožňuje sdílení map domácností se společnostmi jako je Amazon, Apple, Google a další. Uvedené informace jsou v paragrafu 6 zákaznické smlouvy a jenom díky reakci trhu došlo ke změně z původní formulace „umožňuje prodávat mapy“ na „umožňuje sdílet mapy zdarma se souhlasem uživatele“. Slabinou uvedeného je princip IoT, kdy je na základě příliš velkého množství sdílených dat možné nejen zjistit půdorys bytu, ale i pravidelné zvyky a životní styl jeho obyvatel. Budoucnost společnosti iRobot je tedy nejenom v čištění špíny, ale i dat.

Kategorie "Obchod a finance"

- Sonos – Strategie změny smluvních podmínek

Společnost Sonos vyrábí hudební přehrávače a další audio technologie. Jejich novinka, produkt Sonos One spolupracuje s Amazon Alexa.

Stará zařízení dostala tento rok nové zásady ochrany osobních údajů. Zařízení, která to umožňují, mohou začít shromažďovat nastavení zvuku, údaje o chybách, účtu, a navíc sbírat další informace, jako jsou e-mail a IP adresa zařízení, údaje o WiFi a další údaje o hardware, názvy prostorů, systémové chyby a další. Uživatel nemusí s novými podmínkami souhlasit, ale v takovém případě nemá možnost stahovat aktualizace pro software svých systémů.

- Martin Auer – Kdo si smí koupit náš chleba

Grazer Bäckers Martin Auer v okrese Geidorf umožňuje koupit chleba a pečivo pouze bezhotovostně. Dle slov Martina Auera „... vždy máme nutkání dělat věci nově nebo odlišně. Tak proč ne bezhotovostně? ...“. Ale v případě základních potravin se spíše jedná o překážku, zvláště pokud jsou tu oficiální platidla i ve formě mincí či bankovek. Stejně tak možnost nabídky předplacené karty pro děti. To vše v době, kdy si karetní společnosti zařizují systémy pro analýzu transakcí a následné těžení dat.

- MasterCard – Patent zjišťující váhu zákazníka na základě jeho transakcí

S tělesnou hmotností se lidé moc nechlubí. Na druhou stranu, právě třeba pro letecké společnosti je to velice zajímavý údaj a mohlo by být spravedlivější vypočítat cenu palubních vstupenek na základě hmotnosti cestujícího, stejně jako se to

dnes již děje u zavazadel. Tento postup umožňuje určit fyzickou velikost držitele kreditní karty na základě transakcí platební kartou a zpřístupnění uvedených informací leteckým společnostem za účelem optimalizace míst k sezení. I když nejsou žádné konkrétní plány na vytvoření produktu na základě uvedeného patentu, je vhodné si uvědomit rizika platebních karet při nákupu, zvláště z pohledu big data.

Kategorie "Orgány a správa"

- ASFINAG – Plná transparentnost rakouských silnic a „videopůjčovna“

Christian Kern předložil dne 11. ledna plán, který umožňuje využití vestavěných možností kamerových systémů. Původní cíl kamerového systému byl monitoring provozu. Policie tak ale nemohla získat paušální přístup k těmto záznamům. Současný plán umožňuje plošný monitoring včetně detekce evidenčních čísel vozidel, a tedy i jejich pohybu. Díky tomu ASFINAG přestala nabízet dálniční známky pro automobily a začala nabízet virtuální známky, svázané s daným vozidlem. Evidence pohybu je díky těmto změnám k dispozici (například i z kamerových systémů kasin) i státním orgánům, navíc změna zákona prosazovaná Wolfgangem Sobotkou (ÖVP – další nominovaný) umožňuje policii podstatně větší volnost při přístupu k těmto informacím.

- IDA – Identita Austria (digitální identifikační systém na mobilním telefonu)

IDA splnila přání ministra vnitra Wolfganga Sobotky, aby se mohl každý občan identifikovat svým telefonem. V minulosti tu byl například digitální průkaz totožnosti pro mládež nebo MIA (cloudové řešení státní tiskové společnosti). IDA se používá k přístupu ke stávajícím státním registrům, uživatel ví, které údaje se načtou a komu jsou přenášeny. Dle ministerstva vnitra se jedná pouze o systém pro bezpečný přenos státních dat. Bohužel lze s IDA shromáždit obrovské množství údajů s odpovídající možností zneužití. Stát dosud nevěděl, kde je zobrazen průkaz totožnosti. Například, zákazník se u obchodníka musí prokázat, díky IDA vygeneruje QR kód, který obsahuje pouze potvrzení (neobsahuje osobní údaje). Stát ale zjistí jak lokalizační údaje, tak získá možnost vyhodnocovat všechny interakce. Jedná se tu například o kontrolu zletilosti při podávání alkoholu, digitální identifikaci mládeže nebo kontrolu pochybných identit...

- W3C – DRM v prohlížeči jako standard W3C

Dnes 18. září 2017 se konsorcium W3C rozhodlo představit rozšíření Encrypted Media Extension jako webový standard. Tím mají společnosti Google, Microsoft a Netflix splněnu svoji touhu po šíření šifrovaného mediálního obsahu prostřednictvím HTML5. Bohužel, DRM lze použít i ke sledování – firmware je spuštěn na samostatném hardware před zahájením práce s daty podléhajícími DRM a místo nákupu a vlastnictví dochází k dočasnému právu k užívání. Tedy o nákupu a každém dalším přístupu k těmto datům je zpravována společnost, spravující tato práva a teoreticky i majitel práv. První zkušenost s DRM měl uživatel Amazon Kindle dne 17. července 2009, kdy Amazon bez jeho vědomí smazal legálně zakoupenou kopii knihy „1984“ George Orwella. Mluvčí společnosti Drew Herdener prohlásil, že došlo k odstranění nelegálních kopií a refundaci nákladů. Zároveň měl uvedený uživatel problém knihu znovu zakoupit, protože již nebyla dostupná („No longer available for purchase“). Ironií v tomto případě je chování Kindle jako v tomto románu často zmiňovaného Velkého Bratra.

Kategorie "Politik"

- Změna zákona o osobních údajích v souvislosti s GDPR

Nařízení vstoupilo v platnost dne 24. května 2016 a během dvou let mají být lokální zákony uvedeny v soulad. Odborná veřejnost podala více než sto připomínek k novele zákona, zdůrazňujících nedostatky jeho návrhu. Přesto byl tento návrh podán k schválení. Z právního hlediska je zajímavá i situace, kdy není ústavní většina pro schválení, přestože se termín 25. května 2018 neúprosně blíží.

- Bundestrojan – státní trojský kůň

Nový špionážní software, který je možné nainstalovat na počítačích a mobilních telefonech vzdáleně. Pro uvedené účely se používají bezpečnostní díry, využívané také zločinci a hackery. Uvedená technologie má sloužit k zachycení zpráv, ale dle rozboru do těchto zpráv patří i informace o lokaci zařízení (pro mobilní telefony IMSI catcher), komunikace, rozhovory, obsah domovských stránek, příspěvky do diskusních skupin, informace o objednávkách, statistiky webových stránek, návrhy e-mailů a další data. Tento software má v příštích dvou letech stát minimálně 14 miliónů Eur.

- Sobotkovo vedení Rakouska do éry všeobecné kontroly

Za návrh zákona o plošném monitoringu, zahrnující dopravní kamerový systém, veřejné kamery, kamery kasin a bankovních institucí, monitorování komunikace přes mobilní telefon, e-mail, WhatsApp nebo Skype ... a spoustu dalších informací. Uvedený zákon kritizuje člen strany Zelených, právník Albert Steinhauser, ale také Maximilian Schubert, výkonný ředitel Asociace poskytovatelů systémů informačních technologií a další osoby.

Poznámka: jedná se o rakouského politika Wolfganga Sobotku (ÖVP) a Rakouského ministra vnitra, nikoliv českého politika Bohuslava Sobotku (ČSSD).

Kategorie "Celosvětový hlad po datech"

- Amazon Echo – zrcadlo našeho života v oblacích

Společnost Amazon díky svým aktivitám vytváří pro každého uživatele informativní profil na základě jeho přístupu k internetovým službám. V současnosti přichází s Echo, EchoPlus, EchoPot, EchoShow, EchoLook ... (a další zařízení či služby), které spolupracují se softwarem Alexa sloužícím jako mozek pro analýzu těchto signálů a následně je poskytují ke zpracování třetím stranám. Všechny hlasové příkazy a zprávy jsou následně trvale uloženy v cloudu, aby se zlepšilo

rozpoznávání hlasu. V prosinci 2016 byly tyto údaje poprvé použity americkou FBI pro objasnění trestných činů. Problémem je chování zařízení, pokud chcete používat analýzu hlasu – zařízení musí neustále poslouchat.

Zajímavostí je i možnost zneužití uvedeného software, kdy je modulován ultrazvuk tak, aby vydal „hlasový“ příkaz pro Alexu a odemknul tak například telefonní přístroj.

- Facebook – Více prodeje bez svědomí

Facebook umožňuje cílit reklamu na konkrétní příznivce či odpůrce náboženství. Pokud kolonku náboženství nevyplníte, Facebook se ji pokusí odhadnout na základě vašich známých a reakcí na jejich události. Každý může informace o sobě sdělovat svobodně, ale je naivní věřit, že není co skrývat. Tak se na Facebooku objevují skupiny jako je „Jew haters“,

- Tinder a analýza vašich nejhlubších tajemství

Mobilní telefon a internet jsou potřeba pro to, aby aplikace Tinder pomohla uživatelům Facebooku najít partnery po celém světě. Jméno, věk, pět profilových otázek a krátký text umožní vytvořit profil. Následně si můžete vybírat z předkládaných partnerů. Při testech chování Tinderu provedených Judith Duportail bylo k jejímu překvapení vytvořeno více než 800 stránek se všemi zprávami, rozhovory, přáteli, místy a časy, hodnoceními, a dokonce i dobou, kdy se dívala na fotografie, a to jak z Facebooku, tak Instagramu. Uvedené údaje slouží pro profilování, ale jedná se o důvěrné informace. Co se stane v případě napadení systémů? A co když je Tinder začne prodávat?

Za překlad děkujeme Janu Dušátkovi z Cryptosession.

Vyšel zbrusu nový EDRi Gram newsletter s datem 18.10.2017!

20. 10. 2017 | 14:17

V prvním příspěvku se EDRi věnuje záměru Evropské komise publikovaném 10. října rozšířit aplikaci tzv. eIDAS nařízení z roku 2014 vedle veřejné správy i na další on-line služby a tím usnadnit identifikaci v rámci těchto služeb. EDRi upozorňuje na možná rizika pro soukromí s tímto rozšířením spojená.

V dalším příspěvku se EDRi věnuje otázce, zda návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, konkrétně ustanovení o upload filtrech v ustanovení čl 13 nebude znamenat cenzuru, která je v rozporu se základními lidskými právy a svobodami. Jeden z dalších příspěvků se pak týká zaslání výzvy EDRi a dalších 56 organizací, které požadují odstranění čl. 13 z návrhu směrnice.

Další zpráva se zabývá porušováním zásad síťové neutrality ze strany nizozemského T-Mobilu a jejich posvěcení ze strany národního regulačního úřadu.

Další příspěvek se věnuje úspěchu rakouské členské organizace Epicenter Works, které se podařilo díky kampani zaměřené proti tzv. „surveillance package“, tedy balíčku legislativních návrhů reagujících na hrozby terorismu, docílit odmítnutí většiny z těchto návrhů, které se podobně jako podobné návrhy napříč Evropou včetně České republiky vyznačovaly slabou analytickou částí a zdůvodněním, proč je taková regulace nezbytná a v čem konkrétně má pomoci.

Plné verze článků na: <https://edri.org/newsletters/>

Dají poslanci zelenou plošnému sledování internetové komunikace vojenskými zpravodajci?

26. 6. 2017 | 14:44

Na schůzi Poslanecké sněmovny, která bude zahájena v úterý 27.6. je na pořadu jednání i kontroverzní bod týkající se významného posilování pravomocí zpravodajských služeb při monitorování, ale i aktivního zasahování do elektronické komunikace. To vše za velmi neprůhledných podmínek. Podle plánu by se k sněmovnímu tisku č. 931 měli poslanci dostat ve středu odpoledne. Schválení novely zákona o Vojenském zpravodajství, za jejíž přípravu získalo Ministerstvo obrany Cenu Velkého bratra za rok 2016, přinese možnost zpravodajců připojovat přímo do soukromých sítí svá vlastní zařízení, která budou moci nejen monitorovat internetový provoz, ale zároveň ho i aktivně ovlivňovat, měnit či blokovat. Předkladatelé zdůrazňují, že jejich cílem je „pouze“ sledování metadat, nikoli obsahu komunikace, byť ani tomu nic technicky bránit nebude. Každopádně zcela tak pomíjí, že z metadat - lze vyčíst celou řadu informací často mnohem efektivněji, než z analýzy obsahu. Zejména to pak platí při plošném zpracování obrovského množství dat, možnostem jejich počítačového zpracování a propojením s dalšími osobními daty, kterými zpravodajci disponují, nebo k nimž se mohou legálně dostat. „To, že sledování metadat zasahuje do soukromí minimálně stejně, jako sledování obsahu komunikace je dnes bráno odbornou komunitou jako fakt. Opakovaně se k tomu vyjádřila i judikatura, včetně Soudního dvora Evropské unie či našeho Ústavního soudu. Je zarážející, že se nám z úst předkladatelů novely vrací dnes již okřídlené a vysmívané vyjádření prezidenta Obamy „this is just metadata“ přednesené v reakci na aféru americké NSA před více než třemi lety. Ukazuje to pouze na to, že obavy z budoucí činnosti vojenských zpravodajců mají reálný základ,“ uvedl Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium, která na chystanou novelu dlouhodobě upozorňuje. Řešení otázek kybernetické obrany je nepochybně naléhavé a soukromé subjekty, které při této činnosti chtějí zpravodajci suplovat, s tímto ostatně mají již bohaté a každodenní zkušenosti. Navrhované znění zákona je ovšem tak neurčité, že ho lze považovat spíše za jakýsi bianko šek pro činnost zpravodajských služeb v sítích elektronických komunikací. Určité utajení zejména v technických detailech je u zpravodajských služeb pochopitelné. Zákon ale musí obsahovat pravidla, za nichž může docházet ke sběru osobních dat, jejich dalšímu zpracování. Měla by být upravena pravidla přístupu i likvidace. Nic z toho zákon neobsahuje, což už samo o sobě vede k pochybnostem o jeho ústavnosti. Je třeba připomenout, že plošné sledování elektronických komunikací, bylo koncem minulého roku jednoznačně odmítnuto jako neústavní ze strany Soudního dvora Evropské unie. Poslanci tak budou schvalovat něco, co s velkou pravděpodobností je v rozporu s evropským a tedy i naším ústavním právem. Místo aby byl s ohledem na tuto judikaturu vládou revidován stávající systém, kdy stát ukládá operátorům uchovávat několik měsíců zpětně údaje o komunikaci každého z nás, tak zde máme další nástroj plošného sledování, který je potenciálně mnohem invazivnější, a u něž se v tuto chvíli fakticky nepočítá s efektivní a nezávislou kontrolou.

Web Big Brother Awards má nový design! Nominovat svého slídila za rok 2017 můžete právě zde!

7. 4. 2017 | 08:19

Soutěž Big Brother Awards si zaslouží nový a moderní vzhled! Podívejte se na naše nové stránky <http://bigbrotherawards.cz/> a můžete třeba i nominovat Vašeho slídila pro rok 2017.

Vítáme, že šmírovací aplikace Home Creditu nakonec zřejmě nebude

21. 2. 2017 | 12:03

Po [vyhlášení Cen Velkého Bratra](#) ve čtvrtek Home Credit obrátil a tvrdí, že žádnou šmírovací aplikaci do mobilů používat nebude. Dokonce prý toto vůbec neměl v úmyslu. Každopádně, to, že nešlo o nějaký náš výmysl dokazují [vyjádření zástupců Home Creditu pro Lidové noviny stará necelé tři týdny](#), kdy Jan Macháň, vedoucí sekce zvláštních projektů Home Creditu šmírovací funkcionality chystané aplikace živě popisoval. Lze si jen těžko představit, že by si to pan Macháň celé vymyslel. Bereme to tedy tak, že Home Credit obrátil v reakci na naši cenu, jejíž udělení jsme jim oznámili už 8.2. To samozřejmě vítáme a bereme jako potvrzení toho, že udělení Cen velkého bratra má smysl. Pěkný úspěch, který navíc nakonec nedal ani moc práce.

Ceny Velkého bratra za rok 2016 pro největší slídily v našem soukromí byly rozdány

16. 2. 2017 | 12:23

Výsledky **dvanáctého ročníku** anticen pro největší slídily Big Brother Awards byly vyhlášeny v Praze. **Sedmičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků či novinářů vybírala vítěze z nominací od veřejnosti.** Anticeny udělované nevládní organizací Iuridicum Remedium ve čtyřech kategoriích získali Ministerstvo obrany, Home Credit, Úřad práce nebo generální ředitel Master Card v ČR Miroslav Lukeš. Jediná pozitivní cena pak putuje do Vsetína.

Cenu pro **Úředního slídila** získalo **MINISTERSTVO OBRANY za návrh novely zákona o Vojenském zpravodajství.** Ministerstvem obrany chce dát novelou vojenským zpravodajcům právo umístit na internetové linky „černé skříňky“, jež by mohly odposlouchávat, ale i blokovat, či měnit provoz českého Internetu. Cílem má být efektivní kybernetická obrana, což je bezpochyby téma velmi důležité. Vágní formulace zákona, pokud jde o meze sledování, spolu s dlouhodobě problematickou kontrolou činnosti zpravodajských služeb, ovšem naopak vytváří prostor pro zneužití nově nabytých pravomocí a mohou vést paradoxně k oslabení kybernetické bezpečnosti. „Ministerstvo obrany i zpravodajci tvrdí, že nepůjde o data o „konkrétních osobách“. A pokud ano, tak budou žádat o soudní povolení stejně jako dnes. Faktem ale je, že technicky sledování konkrétních lidí nic bránit nebude a odhalení takové činnosti bude vzhledem k chybějícím efektivním kontrolním mechanismům i povinné mlčenlivosti operátorů velmi obtížné,“ uvádí se v odůvodnění udělení anticeny. Snahu vlády provádět dílčí úpravy formou pozměňovacích návrhů (naposledy pozměňovací návrh schválený bezpečnostním výborem) považujeme spíše za snahu zastřít základní problém, kdy samotný koncept přímého plošného sledování internetového provozu včetně metadat o komunikaci je nepřijatelný.

Cenu pro **Firemního slídila** získal **poskytovatel nebankovních půjček HOME CREDIT, který přišel s novým způsobem prověřování žadatelů o půjčku a oznámil záměr využívat při prověřování klientů speciální aplikaci, která analyzuje obsah mobilního telefonu klienta.** V případě, že například najde kontakty na osoby, které v minulosti půjčky nespláceli, může být žadatel o půjčku odmítnut. Ačkoli na první pohled se celá věc týká pouze těch klientů, kteří by dali souhlas s použitím aplikace, tak tomu tak není. Home Credit by využíval osobní data nejen o těchto klientech, ale i další data shromážděná za dvacetiletou dobu jeho existence a také data o dalších lidech uložená v mobilním telefonu. Zde už si lze jen těžko představit legální používání takové databáze a lze jen doufat, že Home Credit od použití aplikace nakonec upustí.

Cenu pro **Dlouhodobého slídila získal ÚŘAD PRÁCE, které již řadu let vyžadují od žadatelů o některé sociální dávky, zejména pak od žadatelů o příspěvek na živobytí či doplatek na bydlení, kompletní výpisy z bankovních účtů.** Povinnost kompletní výpisy předkládat přitom nemá oporu v zákoně. Dotýkat se může nejen samotných žadatelů o dávky, ale i s nimi společně posuzovaných osob, které o dávky nežádají, jenom s žadatelem bydlí ve společné domácnosti. Ačkoli je na jednu stranu pochopitelná snaha bránit se zneužívání dávek, tak výpisy z bankovních účtů obsahují řadu údajů, které úředník k posouzení nároku na dávku jednoduše nepotřebuje, i když většina žadatelů pod hrozbou nepřiznání dávek tomuto požadavku vyhoví.

V kategorii **Výrok Velkého bratra tentokrát zabodoval generální ředitel MasterCard MIROSLAV LUKEŠ.** Jeho výrok: „... Každý z nás za sebou zanechává elektronickou stopu a množství těch údajů bude růst. Tak to zkrátka je a s tím už se nic neudělá...“ pochází z rozhovoru pro server Penize.cz a je v rozhovoru doplněn řadou dalších výroků, které by bylo možno v této kategorii s klidným srdcem také nominovat. Hlavním nedostatkem dnešních platebních karet v porovnání s hotovostí je ztráta anonymity plateb. V tomto směru je první část citovaného výroku pravdivá. Druhá část citovaného výroku podle nás ale nevyjadřuje objektivní a trvalý stav, nýbrž pouze zjevnou neochotu na zajištěném kurzu a sběru dat něco měnit konstatovanou z úst představitele společnosti, která si přitom může dovolit výzkum a vývoj takových elektronických platebních prostředků, které si udrží vlastnosti stávajících bankovek, zejména pokud jde o anonymitu běžných plateb. V interview nabízená cesta věnovat se až zabezpečení přístupu k ohromnému balíku dat přitom v praxi nutně končí otázkou: „Kdo hlídá hlídače“.

Pozitivní cenu Edwarda Snowdena pro ty, kteří přispívají k ochraně soukromí, či k transparentnosti nakládání s našimi osobními údaji získalo **město VSETÍN za způsob informování o umístění kamer městského kamerového systému.** Městské kamery jsou pro občany měst často velkou neznámou. Ne že by snad města přímo tajila, kde jsou kamery umístěny a jaké prostranství zabírají, ale tyto informace jsou dostupné buď pouze na vyžádání, případně je například na webových stránkách uveden pouze popis umístění kamery bez informace o místě, které kamera přesně zabírá. Vsetínský kamerový systém je se svým počtem 10 kamer relativně malý nejen absolutně, ale i v přepočtu na počet obyvatel. To, co ovšem porota udělením ceny ocenila, je způsob informování o kamerách, který je v rámci České republiky ojedinělý. Vsetín na svých webových stránkách umístil jednak mapu s vyznačenými body, kde jsou kamery umístěny, jednak pro každou kameru zveřejnil fotografii záběru či v případě otočných kamer záběrů míst, která kamera může monitorovat. Je třeba ocenit také to, že na zveřejněných fotografiích nejsou identifikovatelní lidé, i to, že k jednotlivým kamerám lze vznést přímo na stránkách dotaz či připomínku. Způsob informování o kamerách je jednoduše realizovatelnou inspirací pro další města či obce, ale třeba i pro Policii ČR. To, že občané vědí, kde kamery jsou a kam koukají, totiž v konečném důsledku přispívá i k jejich smysluplnému využití.

Složení poroty Big Brother Awards 2016

Jan Cibulka - datový novinář, Český rozhlas

Robert Malecký – redaktor, Hlídacipes.org

Ján Matejka – ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, člen rozkladové komise ÚOOÚ

Ondřej Mikle – odborník na ICT technologie

Jan Vobořil - výkonný ředitel luRe a advokát

Václav Vlček – advokát, Moreno Vlček & Asociados

Lukáš Zelený - vedoucí právní poradny časopisu dTest

Avízo: Tisková konference | Vyhlášení Big Brother Awards za rok 2016

9. 2. 2017 | 13:28

Příští týden se uskuteční 12. ročník vyhlášení cen Big Brother Awards. V případě zájmu o **novinářskou akreditaci** nás neváhejte kontaktovat na emailové adrese [libecajtova\[at\]jure.org](mailto:libecajtova[at]jure.org) nebo na čísle [776 703 170](tel:776703170), a to do středy 15. února do 18 hodin.

16. února 2016 od 10 hodin v Café Lajka (U Akademie 366/11, Praha 7)

Big Brother Awards jsou anticeny pro nejvlezejší firmy, úřady či technologie. Při letošním 12. ročníku vyhlásíme výherce čtyř anticen (v kategorii Dlouhodobý slídil, Úřední slídil, Firemní slídil a Výrok Velkého bratra) a jedné Pozitivní ceny za ochranu soukromí.

Jaké budou reakce „vítězů“ a kdo bude mít odvahu si svou cenu osobně převzít? Přijďte se přesvědčit, udělat rozhovor s organizátory a členy poroty.

Pozvánka na afterparty po vyhlášení Cen Velkého Bratra za rok 2016

2. 2. 2017 | 16:44

Srdečně vás zveme na **neformální afterparty** při příležitosti již **12. ročníku** udílení anticen pro největší slídily Big Brother Awards 2016. Přijďte se dozvědět, kdo a proč letos zvítězil, ve společnosti podobně smýšlejících “paranoiků”, kteří se nehodlají smířit s tezí, že soukromí je mrtvé.

Večerem pořádaným ve spolupráci s divadlem X10 vás provede “první dáma českého slamu” Bio Masha a k poslechu i tanci zahraje její kapela **Debbi Love**.

Kde: **Kavárna Strašnického divadla** (Praha 10 – Strašnice, ul. Solidarity 1986/53)

Kdy: 16. února 2017, od 19:00 hodin

Vstup volný

Pozvánku si můžete stáhnout [zde](#).

Událost na Facebooku zde: <https://www.facebook.com/events/977848695680231/>.

Veřejnost má posledních pár dní na nominování největších slídilů na Ceny Velkého Bratra

17. 1. 2017 | 14:11

Výsledky již dvanáctého ročníku Cen Velkého Bratra, které od roku 2005 pořádá organizace Iuridicum Remedium, budou **vyhlášeny 16. února 2017**. Vítězové anticen, které upozorňují na nebezpečí hrozící našemu soukromí zejména v souvislosti s rozvojem nových technologií, budou vybráni odbornou porotou z **nominací, které může veřejnost zasílat až do pondělí 23. ledna** přes web www.slidilove.cz. Ceny se udělují v pěti kategoriích: Dlouhodobý slídil, Firemní slídil, Úřední slídil, Výrok Velkého Bratra a Cena Edwarda Snowdena za ochrana soukromí.

V loňském roce získala anticenu například za dlouhodobé slídění Policie ČR za provoz systému Automatická kontrola vozidel. Ten Policie provozuje minimálně od roku 2001 na cca 250 místech v Praze, Moravskoslezském, Ústeckém, Plzeňském a Karlovarském kraji. Systém funguje tak, že na vybraných místech pomocí kamer plošně zaznamenává průjezdy všech vozidel, takže se uchovávají SPZ, místa a data průjezdu a fotografie auta s řidičem neváže na žádný přestupek nebo jiné nezákonné jednání řidiče, uchovávány jsou záznamy o každém vozidle. Další anticeny pak dostala společnost Mattel za špirovací panenku Hello barbie, Ministerstvo financí za slídění ve zdravotnických datech občanů nebo ministr Chovanec za své výroky o sledování internetu.

“V letošních nominacích se vedle stálic, které se nám následkem delšího legislativního procesu objevily již minulý, nebo dokonce předminulý rok, jako je třeba EET, domovní kontroly kotlů nebo registr hazardních hráčů, objevila i řada novinek. Zmínil bych třeba nominaci ministerstva obrany za návrh na posílení pravomocí Vojenského

zpravodajství, nominaci ministerstva školství za dotační programy na šmírovací opatření ve školách nebo několik zajímavých nominací na Výrok Velkého bratra – například pro několik poslanců v souvislosti s výroky týkajícími se zdravotních registrů nebo pro mluvčí společnosti T-Mobile v souvislosti s únikem klientských dat.”, uvedl ředitel Iuridicum Remedium Jan Vobořil.

Čeny Big Brother Awards, nazvané podle postavy z románu George Orwella „1984“, byly poprvé udělovány ve Velké Británii v roce 1998. V České republice byly předávány poprvé 28. října 2005 v divadle Na zábradlí a od té doby opakovaně každý rok.

Poslanci budou rozhodovat o plošném sledování internetu vojenským zpravodajstvím

10. 1. 2017 | 11:00

Na dnes zahájené schůzi budou poslanci rozhodovat o **novelě zákona o vojenském zpravodajství a dalších zákonů**, která by měla **významně posílit pravomoci vojenského zpravodajství v oblasti kybernetické obrany a monitorování internetového provozu**. Novela **přináší celou řadu otázek, na něž svými vágními formulacemi neodpovídá**. Je tedy otázkou, zda vůbec lze z novely říci, **o čem poslanci rozhodují, jaké pravomoci vlastně vojenskému zpravodajství dávají**. V každém případě jde o další velmi **netransparentní rozšiřování pravomocí zpravodajských služeb v době, kdy zde chronicky chybí jejich kontrola**.

Jedna z klíčových nových pravomocí, které vojenské zpravodajství dostává, je **právo požadovat od poskytovatelů služeb elektronických komunikací zřízení a zabezpečení rozhraní pro připojení vlastních technických prostředků kybernetické obrany**. Jinými slovy jakési **plošné monitorování internetového provozu s možností aktivních zásahů**.

Pokud jde o monitoring, tak **v současné době** je k zajištění odposlechu nebo získání provozních a lokalizačních údajů zpravodajskými službami potřeba **povolení soudu**. Bez tohoto povolení provider informace nepředá nebo neumožní nasazení zpravodajské techniky. **Na základě této novely bude technika vojenského zpravodajství nasazena bez jakéhokoli soudního povolení a efektivní kontroly toho, co vlastně zpravodajská služba sleduje a co se získanými informacemi dále dělá**.

“Požadavek na soudní povolení pro případy, kdy budou chtít zpravodajci sledovat konkrétní osoby, který je v zákoně obsažen, považujeme jen za snahu odvrátit pozornost. Problém je v tom, že monitorování internetového provozu samo o sobě je sledováním komunikace konkrétních lidí, které jsme schopni s různou pravděpodobností identifikovat. A to zejména propojováním dalších informací, které získáme a v jejichž získávání by právě zpravodajské služby měly být experty. Co tedy vlastně znamená pojem “konkrétní osoba” používaný v zákoně? S jakou mírou pravděpodobnosti tu osobu potřebujeme určit, aby byla konkrétní ve smyslu zákona, a aby zpravodajci museli žádat o soudní povolení ke sledování komunikace? Kdo bude kontrolovat, jaké informace zpravodajci propojují? A k čemu vlastně soudní povolení budeme žádat? Ke sledování komunikace nebo identifikaci osoby, jejíž komunikaci už máme zaznamenanou?” říká Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium.

Jestliže dnes je důležitým regulativem nadužívání zásahů do soukromí nutná spolupráce se soudem a s providerem, který v konkrétním případě umožňuje nasazení zpravodajské techniky nebo předává provozní a lokalizační údaje, a jehož přirozeným zájmem je chránit soukromí svých klientů a pohlídat existenci a kvalitu soudního povolení, tak napříště bude **spor o to, kdy už jde o zásah do soukromí a kdy ještě ne, řešit zpravodajská služba sama**. Vzhledem k tomu, že primárním zájmem zpravodajských služeb je získávání informací, je nasnadě, jak bude tento spor vyřešen, zvláště když zpravodajským službám chronicky chybí efektivní kontrola, a když se „konkrétní osoby“, o jejichž komunikaci půjde, o zájmu zpravodajských služeb o svoji osobu nikdy nedozví.

Návrh zákona tedy představuje obrovský prostor pro zneužití, u něhož je jen obtížně představitelné, že by ze strany vojenského zpravodajství, mimochodem držitele anticeny pro Úředního slídila za rok 2013 za své angažmá v kauze Nagyová, nebyl využit k obcházení soudních povolení pro nasazování zpravodajské techniky či zjišťování informací o elektronických komunikacích.

“Nad rámec těchto námitek je nutné zdůraznit i nekonceptnost návrhu, který neřeší konflikt pravomocí různých orgánů při obraně kyberprostoru, jako jsou pravomoci založené zákonem o kybernetické bezpečnosti nebo třeba pravomoci policie. Po schválení zákona dááme vládě a Vojenskému zpravodajství v podstatě bílanku šek, aby si v kyberprostoru dělali, co uznají za vhodné. Je otázka jestli toto chtějí poslanci, kteří budou pro zákon hlasovat,” zakončil Jan Vobořil.

K návrhu šmírovací novely zákona o Vojenském zpravodajství a dalších zákonů

3. 1. 2017 | 11:11

Návrh novely zákona o Vojenském zpravodajství a některých dalších zákonů dává Vojenskému zpravodajství **nové pravomoci související se zajišťováním kybernetické obrany**. Otázkou zůstává, **co konkrétně bude Vojenské zpravodajství v kyberprostoru dělat, s jakými informacemi bude pracovat, co vše bude považováno za kyber útok a jak na tyto útoky bude reagovat**. Pak je zde samozřejmě ještě jedna důležitá otázka, **jak v praxi bude fungovat Listinou základních práv a svobod garantované listovní tajemství**, které lze dnes vztáhnout i na veškerou internetovou komunikaci. Samotný návrh zákona ani důvodová zpráva **konkrétní odpovědi bohužel nedávají** a zůstává z valné většiny u velmi vágních pojmů a formulací, což je odůvodněno potřebou utajení konkrétních opatření.

Nejdůležitější pravomocí je právo požadovat od poskytovatelů služeb elektronických komunikací či sítí elektronických komunikací **zřízení a zabezpečení rozhraní pro připojení vlastních technických prostředků kybernetické obrany**. Tomu pak odpovídá povinnost poskytovatelů zakotvená v novém § 98a zákona o elektronických komunikacích pod sankcí toto připojení umožnit a zachovávat o něm mlčenlivost.

Lze jen obtížně hodnotit, nakolik konkrétní aktivity Vojenského zpravodajství prováděné na základě tohoto zákona budou zasahovat do práva na ochranu soukromí a informačního sebeurčení nás všech. Věnovat se budu jednomu z aspektů kybernetické obrany, kterým je monitoring, ponechme stranou další nástroje včetně aktivních zásahů, o nichž se ovšem **v zákoně i důvodové zprávě dočteme opravdu málo** a o jejichž podobě tak lze jen spekulovat.

V současné době je k zajištění odposlechu nebo získání provozních a lokalizačních údajů zpravodajskými službami potřeba povolení soudu. Bez tohoto povolení provider informace nepředá nebo neumožní nasazení zpravodajské techniky. **Na základě této novely bude technika Vojenského zpravodajství nasazena bez jakéhokoli soudního povolení** a to, co vlastně zpravodajská služba sleduje a co se získanými informacemi dále dělá, jakým způsobem je analyzuje, propojuje s dalšími informacemi, **nebude možno fakticky nijak kontrolovat**. V zákoně sice bude zakotvena obecná povinnost v případě, pokud lze očekávat, že bude narušena důvěrnost zpráv podle zákona o elektronických komunikacích a s nimi spojených provozních a lokalizačních údajů konkrétní osoby, žádat také o soudní povolení, otázkou ale je, jak bude vypadat výklad v praxi.

Už samotná **formulace** „provozní a lokalizační údaje konkrétních osob“ **nedává smysl a vede k pochybnostem o kompetentnosti těch, kdo návrh připravovali**. Osoba není počítač, nemá provozní ani lokalizační údaje, správně by tedy měla věta znít „provozní a lokalizační údaje vážící se ke komunikaci konkrétní osoby“.

A pak zde máme problém, na nějž nepochybně také praxe narazí. Kdo je to konkrétní osoba? Jistě se zde setkáme s argumentem, že IP adresa, i když by nám třeba identifikovala konkrétní zařízení, nám ne nutně identifikuje i konkrétní osobu. V praxi je řada případů, kdy můžeme osobu identifikovat s různou mírou jistoty a to i kombinací informací, které získáváme z řady různých zdrojů. Kdy se pak zpravodajská služba bude obracet na soud?

To jak to bude s informacemi, které se budou shromažďovat ostatně naznačují sami předkladatelé v důvodové zprávě, když **přirovnávají práci s informacemi k úsekovému měření rychlosti**, kdy se nejprve zajistí informace o všech vozidlech, ale dále jsou rozpracována jen ta, co překročí rychlost. Máme tomu tedy rozumět tak, že se zajistí plošně informace o veškerém internetovém provozu, přičemž k dalším krokům nutným k identifikaci konkrétních osob se přikročí až u zájmových informačních toků? **A v jaké fázi zde bude žádáno o soudní povolení**, pokud jsme teoreticky schopni za pomoci dalších informací identifikovat s vyšší pravděpodobností i osoby, které stojí za

informačními toky, které nás nezajímají? Správně by tomu mělo být už předtím, než ke komunikaci dojde, a to i v případě, kdy nakonec identifikaci osob neprovedeme, tedy pro srovnání než nám automobil projede pod kamerami úsekového měření, aniž by překročil rychlost. Takové soudní povolení je ale jen těžko představitelné, pokud nevíme nic o tom, kdo bude komunikovat, a že vůbec komunikovat bude. **Může tedy vůbec Vojské zpravodajství v praxi vyhovět požadavkům předloženého zákona, pokud jde o monitorování internetového provozu?** A nejsou pro účel monitorování kybernetických útoků či incidentů dostačující povinnosti uložené v zákoně o kybernetické bezpečnosti bez nutnosti napojování technických zařízení zpravodajských služeb do sítí providerů?

Jestliže dnes je důležitým regulativem nadužívání zásahů do soukromí nutná spolupráce se soudem a s providerem, který v konkrétním případě umožňuje nasazení zpravodajské techniky nebo předává provozní a lokalizační údaje, a jehož přirozeným zájmem je chránit soukromí svých klientů a pohlídat existenci a kvalitu soudního povolení, tak **napříště bude spor o to, kdy už jde o zásah do soukromí a kdy ještě ne, řešit zpravodajská služba sama.** Vzhledem k tomu, že primárním zájmem zpravodajských služeb je získávání informací, je nasnadě, jak bude tento spor vyřešen, zvláště když **zpravodajským službám stále chybí efektivní kontrola**, a když se „konkrétní osoby“ o jejichž komunikaci půjde o zájmu zpravodajských služeb o svoji osobu nikdy nedozví.

Návrh zákona tedy představuje obrovský prostor pro zneužití, u něhož je jen obtížně představitelné, že by ze strany Vojského zpravodajství, mimochodem držitele anticeny pro Úředního slídila za rok 2013 za své angažmá v kauze Nagyvová, **nebyl využit k obcházení soudních povolení pro nasazování zpravodajské techniky či zjišťování informací o elektronických komunikacích.**

Výzvu proti novele zákona o Vojském zpravodajství a souvisejících zákonech můžete podepsat na adrese <https://prichazi.rozvedka.cz>.

Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, Vydáno pod licencí [Creative Commons – Attribution 4.0](#)

Obrázek: **"System Lock"**, autor Yuri Samoilov, vydáno pod licencí [CC BY 2.0](#)

Vláda v pondělí projedná návrh zákona o DNA

16. 12. 2016 | 18:09

Téměř **půl roku po stanoveném termínu** vláda v pondělí 19. 12. projedná návrh novely zákona o policii a dalších zákonů, který upravuje existenci kriminalistické databáze DNA. Návrh v reakci na dlouholetý tlak ochránců soukromí, zejména nevládní organizace Iuridicum Remedium a Úřadu pro ochranu osobních údajů připravilo na základě vládního úkolu Ministerstvo vnitra.

Ministerstvo vnitra, které dlouhá léta odmítalo, že by právní úprava existence databáze DNA a jejího využívání, která je obsažena v interních pokynech policejního prezidenta, jejichž obsah je utajován, byla nedostatečná, se k práci na zákonu uchýlilo až poté, co byl nevládní organizací Iuridicum Remedium zpracován poslanecký návrh zákona pro poslance Daniela Kortehe, který podpořilo 59 poslanců napříč politickým spektrem. Ministerstvo se **vydalo cestou novelizace stávajících zákonů a nikoli cestou zvláštního zákona**, kterou šel poslanecký návrh.

„Obecně vítáme, že vláda připravila právní úpravu, která existenci databáze reguluje na úrovni zákona,“ uvedl výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil. „Měli jsme možnost se vyjádřit již k prvním verzím tohoto materiálu a některé naše připomínky byly akceptovány, bohužel stále je tu řada věcí, které vnímáme jako problematické. To, že nejsme sami ostatně ukazuje i řada připomínek v připomínkových řízeních, které zpravidla kritizují upozadění práva na ochranu soukromí v různých oblastech. U některých připomínek se nepodařilo mezi resorty najít shodu a vláda tedy bude muset určit konečnou podobu návrhu,“ doplnil.

Jde například o kontroverzní návrh, aby byly uchovávány DNA profily dětí vykonávajících ochrannou výchovu, přestože není jasně dané, že jde opravdu pouze o nejtěžší případy dětských násilníků, na něž tento návrh fakticky rozšiřující okruh osob, jejichž profil může být v kriminalistické databázi uchováván, podle vyjádření ministerstva míří.

„Lze uvítat, že ministerstvo upravilo rozdílné doby uchovávání profilu DNA podle závažnosti spáchaného trestného činu, přesto ale považujeme dvacetiletou dobu uchovávání profilů DNA u méně závažných trestných činů za příliš

dlouhou, logičtější by bylo navázat dobu uchovávání na případnou recidivu nebo na zahlazení odsouzení v rejstříku trestů, případně uchovávat profily jen v případě pachatelů užšího okruhu trestných činů“ uvedl Vobořil.

„Ministerstvo neodstranilo z návrhu ani směšování profilů osob, jimž tyto byly odebrány dle trestního řádu a dle zákona o policii. V databázi by tak třeba měly být uchovávány profily osob podezřelých odebrané v souvislosti s vyšetřováním konkrétních trestných činů, které pak mohou být porovnávány se všemi ostatními profily uchovávanými v databázi, ačkoli to odporuje účelu odebrání biologického vzorku dle trestního řádu“ uvedl Vobořil.

„Jako zásadní problém vnímáme také skutečnost, že návrh neupravuje uchovávání neidentifikovaných stop z místa trestného činu. Bude tak zřejmě pokračovat praxe, kdy policie likviduje biologické vzorky, které lze využít pro opakovanou analýzu DNA. Fakticky se tak brání nápravě justičních omylů a znovuotevření případů, kdy došlo v minulosti k chybám policie při provádění DNA analýz. Jde třeba o případ Aleše Provazníka, který byl odsouzen na základě nesprávně provedené analýzy DNA v roce 2003 za vraždu, a kterému zajišťujeme obhajobu v jeho snaze o obnovu procesu,“ zakončil Vobořil.

Přes tyto nedostatky luRe podporuje i vzhledem ke končícímu volebnímu období přijetí návrhu vládou a bude následně prosazovat jeho úpravu formou poslaneckých návrhů.

Vydali jsme praktický manuál pro obce k licencím CC

14. 11. 2016 | 16:24

Města a obce pracují běžně s řadou autorských děl. Jejich pozice přitom může být dvojitá. Buď jsou pouhými uživateli děl vytvořených někým jiným. Mohou autorská díla ale také vytvářet, respektive tato díla mohou vznikat z obecních peněz.

Zákon o svobodném přístupu k informacím uložil městům a obcím, stejně jako dalším orgánům veřejné správy, povinnost zveřejňovat určité informace a nebo informace poskytovat na vyžádání. Chybí zde ovšem jasná regulace toho, co lze s takovými vyžádanými informacemi dále dělat, jak je lze využívat. A to zejména s ohledem na autorská práva, která se k těmto informacím, které mohou být v podobě psaných textů, fotografií, audiovizuálních materiálů, webových stránek, grafiky nebo třeba databází, vztahují.

Veřejné licence Creative Commons nabízí obcím i městům, stejně jako komukoli jinému, kdo díla vytváří nebo využívá, zajímavé možnosti, jak přispět k rozšíření daného díla a jak multiplikovat efekt vynaložených veřejných peněz. Vedle těchto benefitů je důležitým aspektem i možnost nastavit jasná pravidla pro další užívání autorských děl, včetně zachování informace o autorovi. Naopak z pohledu obce, jako uživatele děl jiných, je zajímavým benefitem možnost ušetřit z rozpočtu obce peníze za licenční poplatky, případně se vyhnout právní nejistotě při užívání autorských děl bez udělené licence.

Cílem manuálu [Licence Creative Commons pro města a obce: Praktický manuál](#), který vznikl jako výstup projektu Využití licencí Creative Commons při otevírání radnic podpořeného [Fondem Otakara Motejla](#), je ukázat, jakým způsobem mohou veřejné licence Creative Commons pomáhat při nakládání s autorskými díly a nabídnout praktické návody, jak v konkrétních případech licence používat. Vedle obecných doporučení příručka obsahuje i odkazy na konkrétní příklady, které jsme v rozšířené podobě shrnuli v příručce [The Power of Open: Příklady využití licencí Creative commons ve městech a obcích](#), kterou jsme v elektronické verzi vytvořili počátkem roku 2016, a která obsahuje konkrétní příklady využívání CC licencí z České republiky i zahraničí.

Manuál můžete zobrazit a stáhnout [zde](#).

[Licence Creative Commons pro města a obce: Praktický manuál](#) by [Iuridicum Remedium](#) on Scribd

Stanovisko Creative Commons ČR k Návrhu Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu

20. 10. 2016 | 13:04

V pátek 14. října jsme na [Samostatné oddělení autorského práva](#) Ministerstva kultury České republiky odeslali naše stanovisko k Návrhu Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu. Celý text stanoviska si můžete přečíst zde:

Vážená paní doktorko Faladová,

Creative Commons sleduje se zájmem a zaujetím navrhované změny autorského práva v EU, v nedávné době především představení návrhu Komise pro Směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu. Creative Commons (CC) je neziskovou organizací, která zdarma poskytuje veřejné autorskoprávní licence a další právní nástroje k podpoře kreativity a sdílení. CC je reprezentována mezinárodní sítí spolupracujících dobrovolníků v 85 zemích, a to včetně 27 členských zemí EU.

Licence Creative Commons usnadňují realizaci nových sociálních, vzdělávacích, technologických a obchodních modelů, a podporují produktivní vztahy v oblastech vědění a kultury. Naše licence budou vždy poskytovat možnost pro tvůrce a autory, kteří mají zájem sdílet svoje díla za více otevřených podmínek, než umožňuje současný systém autorského práva. Avšak vize Creative Commons - univerzální přístup k výzkumu a vzdělávání a plná spolupráce v kultuře – nemůže být realizována pouze skrze samotné licencování. To je důvod, proč věříme, že pro zajištění maximálního užítku jak v kultuře, tak v ekonomických aspektech tohoto digitálního věku, musí být revidován rozsah a způsob úpravy autorského práva.

Představený návrh Komise nicméně selhává v dodržení slibu zavedení moderního autorského práva v Evropě. V ideálním případě by tato směrnice poskytovala nástroje pro progresivní změny směrem k vytyčeným cílům jednotného digitálního trhu napříč Evropou. To by nastartovalo ekonomickou aktivitu, prosadilo inovativní digitální technologie a služby a chránilo spotřebitele a přístup k informacím. Zvětšily by se příležitosti pro evropské obchodníky, instituce kulturního dědictví, vzdělávací a výzkumnou komunitu.

Nyní je čas zvážit produktivní změny, které budou ku prospěchu všem tvůrcům, uživatelům, vzdělávacím institucím i technologickým inovátorům. Také žádáme o systém autorského práva, který bude adekvátní digitálnímu věku a dostatečně flexibilní tak, aby se mohl rychle přizpůsobovat měnícímu se prostředí, které reguluje.

Ochrana tiskových publikací v souvislosti s digitálním užitím

Komise navrhuje zavést tzv. daň z odkazů, která umožní vydavatelům inkasovat poplatky od internetových vyhledávačů za to, že budou mít ve svých vyhledávacích obsaženy, byť velmi krátké, úryvky obsahu, k nimž vykonávají autorská práva. Předchozí pokusy o zavedení takové ochrany pro vydavatele ve Španělsku nebo Německu příliš nefungovaly, což potvrdila nejen Komise v posouzení dopadů ale také někteří španělské vydavatelé v komentářích a diskuzích. Naopak by zavedení takové právní úpravy na unijní úrovni mělo silně negativní vliv na všechny zúčastněné včetně nakladatelství, autorů, novinářů, výzkumných pracovníků, poskytovatelů online služeb i uživatelů. Ustanovení o takovéto dodatečné ochraně by mimo jiné také znesnadnilo záměr autorů, kteří si přejí šířit svá díla bez dalších obtíží, např. pod licencemi Creative Commons.

Toto ustanovení by mělo být ze směrnice odstraněno.

Výjimka pro výukové účely

Komise navrhuje zavést výjimku pro užití autorsky chráněných děl při digitálním přeshraničním užití děl pro výukové účely. Takový návrh je zklamáním, protože by umožnil členským státům neaplikovat tuto výjimku, pokud by byly studijní materiály dostupné pod licencí. Navíc by z této výjimky profitovala pouze oficiální vzdělávací zařízení, neboť se vztahuje pouze na sdílení autorských děl v rámci uzavřené online sítě (např. univerzitní informační systém).

Tato výjimka by měla být pozměněna, aby umožnila každému, kdo poskytuje vzdělávací služby užívat a sdílet online obsah pro vzdělávací účely v souladu s poctivými zvyklostmi a to bez další zátěže a aby se nemuselo

zjišťovat, zda existuje jiná odpovídající licencovaná možnost. Mnohem lepší by bylo harmonizovat technologicky neutrální výjimku zavedenou InfoSoc směrnicí pro území celé EU.

Výjimka pro vytěžování textů a dat

Komise navrhuje zavedení výjimky vytěžování textů a dat pro neziskové výzkumné organizace. Tím bude omezen inovační potenciál objevů založený na takovém vytěžování, neboť bude výslovně vyloučen soukromý sektor. Všechna užití, která nebudou spadat pod tuto omezenou výjimku, budou muset být licencována. Tím vznikne situace, kde vytěžování textu a dat mimo akademický sektor bude omezeno na zdroje dat k licencování dostupné, kam spadá podstatná část online dostupných informací. Krom toho návrh omezuje rozsah vytěžování pouze pro vědecké a výzkumné účely. Toto omezení sníží dopad inovativních vytěžovacích aktivit, jakými jsou novinářské rešerše, průzkumy trhu či další typy aktivit, nikoli striktně jen z oblasti vědeckého výzkumu. Pozitivním aspektem výjimky je její nemožnost smluvního vyloučení, ačkoliv by bylo vhodnější zakázat též užívání technologických opatření na omezení přístupu a užívání děl pro potřeby tohoto vytěžování.

Výjimka vytěžování textu a dat by měla být zakotvena s cílem umožnit komukoliv vytěžovat text a data ze všech legálně přístupných materiálů za jakýmkoliv účelem.

Užívání děl nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví

Návrh Komise též řeší problémy, kterým instituce kulturního dědictví čelí při snaze zahrnout díla nedostupná na trhu do svých sbírek dostupných online. Návrh Komise vyžaduje, aby členské státy vydaly legislativu, která by usnadnila rozšíření kolektivního licencování na ta-ková díla. V takovém systému by kolektivní správci mohli udělit licence institucím kulturního dědictví pro užívání děl držiteli práv, které nezastupují. I když by takový systém usnadnil těmto institucím zpřístupňování určitých druhů děl, nefungoval by v případě všech druhů děl nedostupných na trhu. Ve výsledku pak navrhovaná licenční řešení samotná nenaplní, co je třeba k umožnění online přístupu k evropskému kulturnímu bohatství.

Lepším řešením by bylo zavést výjimku pro užívání děl nedostupných na trhu, která by fungovala po boku několika dnes dobře fungujících licenčních řešení či modelů kolektivní správy.

Filtrování uživatelského obsahu na internetových platformách

Komise navrhuje zavést požadavek, aby internetové platformy monitorovaly a filtrovaly uživateli nahrávaný materiál za pomoci spolupráce s držiteli práv a zavedly do svých systémů technologie analyzující obsah. Takový požadavek rozšiřuje typické povinnosti zprostředkovatelů a mohl by mít negativní a dlouho trvající dopad na obecné neziskové platformy (např. Wikimedia), které bývají tradičně od takových požadavků osvobozeny. Krom toho by návrh vážně omezil schopnost občanů komunikovat skrze komerční platformy, které jsou takovým návrhem motivovány k filtrování svobodného projevu svých uživatelů. Navíc je návrh v rozporu s čl. 15 směrnice o elektronickém obchodu, která zakazuje povinnost obecného monitorování internetových platform.

Toto ustanovení by mělo být ze směrnice odstraněno.

Svoboda panoramatu

V řadě členských států nemají občané základní právo pořizovat a sdílet fotografie budov, umění a dalších děl trvale umístěných ve veřejných prostorech. Návrh Komise neobsahuje povinnou výjimku pro tuto aktivitu.

Podporujeme začlenění povinné výjimky garantující svobodu panoramatu pokrývající jak komerční, tak i nekomerční užití, stejně jako užití online i offline.

Obecná výjimka

Současný návrh postrádá obecnou výjimku aplikovatelnou na specifické případy legislativou nepředvídané. Předpisy moderního autorského práva by se postupem času měly přizpůsobovat novým druhům užití děl a technologiím bez potřeby legislativních změn. Klíčem k takovému úspěchu je zahrnutí obecné výjimky, která bude otevřená potenciálnímu užití pro jakýkoliv účel založenému na aplikaci pružného poměřovacího testu, který odpovídá mezinárodnímu třístupňovému testu dle čl. 9 Bernské úmluvy. Modely pro takovou výjimku obsahuje americká doktrína Fair Use, jakož i čl. 5.5. Wittemského Evropského autorského zákona.

Návrh Komise nereflektuje většinu konstruktivní odezvy ze širokého okolí, která volá po moderním autorském právu odpovídajícím digitálnímu věku a trhu. Doufáme, že skrze národní konzultace a nadcházející legislativní akty Evropského parlamentu a Rady Evropské unie bude návrh Komise upraven tak, aby obsahoval pozitivní změny podporující zainteresované strany, včetně tvůrců, uživatelů a veřejného zájmu.

*Rádi poskytneme další podněty pro konzultační proces či zodpovíme veškeré Vaše dotazy.
S pozdravem,*

Tým Creative Commons Česká republika

Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, z.s. – Public Lead Creative Commons Česká republika

Za anonymní cestování si s Lítačkou v Praze opět zbytečně připlácíte

4. 10. 2016 | 16:07

Ke konci září 2016 by si uživatelé více než 30 tisíc vydaných Opencard měli karty vyměnit za novou pražskou kartu Lítačka. Nevládní organizace Iuridicum Remedium upozorňuje na to, že na rozdíl od Opencard Lítačce opět **chybí možnost mít kartu bez záznamů v databázích a přitom cestovat po Praze za stejnou cenu předplatního kupónu, jako ostatní držitelé personalizovaných karet**. V tomto směru tedy je na Lítačce co zlepšovat.

Iuridicum Remedium (IuRe) vedlo několikaletou kampaň zaměřenou na městské karty a věnovali se soustavně i pražské Opencard. Vedle upozornění na díry v zabezpečení karty, což vedlo ke změně čipové technologie, se podařilo na konci roku 2008 **prosadit zavedení anonymní verze Opencard**, která byla přenosná a nebyla spojena s uchováváním osobních údajů. Možnost cestovat MHD s touto anonymní Opencard ovšem byla vykoupena podstatně vyšší cenou kupónu na MHD. „Proto jsme si jako další cíl v kampani stanovili zavedení takového typu karty, kde tato finanční diskriminace lidí, kteří nechtějí mít své osobní údaje v magistrátních databázích, nebude.“ uvedl ředitel IuRe Jan Vobořil.

Řešením byla takzvaná **osobní karta bez evidence**, jakýsi hybridní typ mezi kartou anonymní a osobní, která sice na sobě měla **vytištěné údaje o držiteli karty včetně fotografie a tedy nebyla přenosná, tyto údaje ale zároveň nebyly uchovávány v žádné databázi**. Povinnost zavést osobní kartu bez evidence, na níž bude moci být využíván kupon za stejnou cenu, jako u osobní karty, uložil Magistrátu v roce 2011 po kontrole iniciované ze strany IuRe i Úřad pro ochranu osobních údajů. Karty se začaly vydávat na začátku roku 2012.

„Ačkoli u tohoto typu Opencard zůstávala řada zbytečných omezení včetně poplatku za její zřízení a zavedení neprovázela žádná reklamní kampaň Magistrátu, tak si svoje držitele našla. Je škoda, že Lítačka už tuto možnost nenabízí, přestože neuchovávání osobních dat Pražanů v databázích by šetřilo nejen jejich soukromí, ale i městský rozpočet. Zejména pokud by tento typ karty byl výchozím typem. Doufáme, že se vedení města rozhodne tento nedostatek napravit třeba alespoň možností dodatečně požádat o likvidaci osobních údajů v systému,“ uvedl Vobořil a doplnil: „Důvodem by vedle toho, že je to správné, mělo být i to, že lze asi jen těžko očekávat, že by v případě kontroly Lítačky nedošel ÚOOÚ ke stejným závěrům jako v roce 2011“.

Foto: "Lítačka" vydaná pod licenci [CC BY 4.0](#), autor Tereza Libecajtová

Praha dál otevírá data a využívá při tom veřejné licence Creative Commons

23. 8. 2016 | 10:29

Rada hl. m. Prahy minulý týden odsouhlasila **svým usnesením č. 1903** k zajištění správy vybraných tematických okruhů otevřených dat, že **výchozí licencí pro publikaci otevřených dat bude licence Creative Commons BY-SA 4.0**, která dává uživatelům dat možnost **volného užití, pokud i v odvozených dílech budou využívat stejnou licenci**.

Bude se jednat o **data poskytovaná příspěvkovými organizacemi zřizovanými hl. m. Prahou** (např. ROPID, Technická správa komunikací hl. m. Prahy) **nebo obchodními společnostmi založenými hl. m. Prahou** (např. Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s.) prostřednictvím datového rozhraní Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Na stránkách opendata.praha.eu lze již dnes najít, a v souladu s licencemi dále používat, řadu zajímavých datových souborů od mapových podkladů, přes jízdní řády MHD, až po lokalizace veřejných toalet. Do budoucna bychom se

měli dočkat například i údajů o reálných polohách vozidel Pražské integrované dopravy nebo dalších informací o dopravě v Praze.

Luridicum Remedium, které v současné době realizuje projekt **Využití licencí Creative Commons při otevírání radnic** podpořený **Fondem Otakara Motejla** v červenci odprezentovalo vedení Magistrátu také možnosti využití licencí Creative Commons i v dalších oblastech mimo oblast otevřených dat, jako je **propagace nebo prezentace autorsky chráněných výstupů města i jeho příspěvkových organizací**. Prozatím pozitivní ohlas měl i náš návrh, aby využití licencí bylo podmínkou pro prezentaci **výstupů vzniklých z grantů a dotací poskytovaných městem**. Naši snahu o využití licencí i v dalších oblastech podpořili **svým podnětem** Radě HMP i zastupitelé za Českou pirátskou stranu. Dobrou zprávou je, že vedení Magistrátu je využití licencí principiálně otevřeno, takže uvidíme, jak dopadnou další jednání.

Ministerstvo zdravotnictví vydalo nový pokyn k provádění novorozeneckého screeningu reagující na kontrolu ÚOOÚ a uložení povinnosti zlikvidovat kartičky starší 5 let

28. 6. 2016 | 14:46

V novém pokynu, který je závazný pro nemocnice, které screening provádějí, a je dostupný zde: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vestnik-c6/2016_12065_11.html označuje MZ **screeningovou kartičku** s krví za **součást zdravotnické dokumentace** (má jít o žádanku o vyšetření) a uvádí, že se jako taková má **uchovávat 5 let** od provedení vyšetření.

Zlepšit by se měla **informovanost matek** o prováděném novorozeneckém screeningu, protože metodický pokyn nově obsahuje i text písemného souhlasu rodičů, včetně otázek a odpovědí na nejdůležitější otázky, které se screeningu týkají. Mezi těmito informacemi je také informace o době uchovávání screeningové kartičky.

Ačkoli s **hodnocením** kartičky jako **součást zdravotnické dokumentace** i nadále **nesouhlasíme**, tak **likvidaci** drtivé většiny screeningových **kartiček**, která již podle našich informací proběhla, **považujeme za klíčový výsledek** naší kampaně, který významně sníží rizikovost takové databáze. Prozatím **neuvažujeme o dalších krocích**, které by měly za cíl omezit i uchovávání kartiček mladších 5 let a budeme se soustředit na další témata.

Konference European Innocence Network (16.6.2016, Poslanecká sněmovna)

9. 6. 2016 | 15:39

Poslanecká sněmovna, Státní akta, 16. 6. 2016

Luridicum Remedium zve zájemce o **téma justičních omylů** a možností jejich nápravy na **konferenci European Innocence Network**, kterou spoluorganizujeme.

Mezinárodní konference s reprezentativní účastí **zástupců ze 14 evropských zemí, USA, Argentiny a Izraele** se zaměří na problematiku fungování tzv. **Innocence projektů**, jejichž cílem je náprava justičních omylů často s využitím nových technologií, jako jsou analýzy DNA. Hnutí Innocence má svůj původ a základnu v USA, kde se takto **podařilo osvobodit stovky nevinných**.

Konference, která je realizována pod záštitou poslance PhDr. Daniela Kortehe je otevřena všem zájemcům o tematiku až do vyčerpání kapacity sálu. **Vstup je bezplatný** a zajištěno je **simultánní tlumočení**.

Program konference je dostupný zde: <http://www.nevina.cz/program/>

Pro zájemce je nezbytné provést **registraci pro vstup do sněmovny** zde: <http://www.nevina.cz/registrace/>

LuRe se v současné době pokouší spustit fungující projekt Nevina i v ČR. Jsme zatím na začátku, hledáme lidi ochotné se do projektu zapojit i peníze na jeho fungování. V současné době zajišťujeme pro bono například právní zastoupení Aleši Provazníkovi odsouzenému v roce 2003 za vraždu na základě genetických expertýz, u nichž pravděpodobně došlo k záměně DNA vzorků. O našem návrhu na obnovu řízení bude rozhodovat vrchní soud v Praze.

IuRe slaví 15 let svého boje proti omezování práv občanů

7. 6. 2016 | 09:55

IuRe vzniklo jako dobrovolná a bezrozpočtová iniciativa studentů pražské právnické fakulty **v červnu roku 2001**. Profesionálně jsme se rozhodli působit po absolvování fakulty na sklonku roku 2003 s názvem Iuridicum Remedium, což v latině znamená "*právní lék*". Jako právníci považujeme za účinné **řešení** řady soudobých problémů především **právní prostředky**. Zaměřujeme se na konkrétní případy porušování lidských práv i na obecné pokusy o omezování práv občanů.

Bohužel však nežijeme v době vždy nakloněné hodnotám, které se snažíme chránit, jako jsou ochrana soukromí a práva různě sociálně znevýhodněných. Pod záminkou boje s terorismem či kriminalitou roste tlak na průlom do soukromí lidí a přijímaná opatření nabývají bez nadsázky orwellovské podoby. O to více nás však těší a motivuje, pokud se nám podaří dosáhnout v nerovném boji úspěchů. **O našich největších úspěších si přečtete v následujících řádcích.**

13 ročníků udílení Cen Velkého Bratra

Již od roku 2005, kdy se v divadle Na zábradlí konal první ročník Big Brother Awards, **udělujeme pravidelně anticeny** pro nejvlezejší firmy, úřady či technologie. Pořádáním soutěže (a dalšími osvětovými aktivitami) se zasazujeme o to, aby právo jednotlivce na ochranu soukromí bylo respektováno jako jedna z hodnot demokratické společnosti, kterou je třeba aktivně chránit. Veřejným poukazováním na úřady, firmy a jednotlivce, kteří nám toto právo narušují, chceme otevřít diskusi, aktivizovat veřejnost a vytvořit prostředí, ve kterém slídilství neprojde nepovšimnuto. V průběhu let jsme udělili řadu anticen, na něž pak navazovaly úspěšné kampaně, ať už šlo o sledování mobilní komunikace, pražskou opencard, sKartu nebo sbírání krevních vzorků novorozenců.

Právní pomoc poskytnutá stovkám klientů

Od začátku svého působení IuRe vedle asi nejviditelnějších aktivit v programu Lidská práva a technologie poskytuje také bezplatné právní poradenství klientům ohroženým sociálním vyloučením a to například v oblastech dluhů a exekucí, pracovního práva nebo bydlení. Od roku 2007 provozujeme právní poradnu ve spolupráci s MČ Praha 11, provozujeme dvě online poradny na webu www.iure.org a www.slidilove.cz a v rámci různých projektů podpořených MPSV, MMR, Nadace OSF Praha a evropskými či norskými fondy jsme poskytovali individuální právní poradenství a

v mnoha případech i advokátní zastoupení klientům, kteří nebyli schopni dosáhnout na placenou právní pomoc. Od vzniku programu **Právní pomoc proti sociálnímu vyloučení** jsme poskytli pomoc více než **2 480 klientům**.

Nelegálnost poplatků za přijetí do obecního domova důchodců

K jednomu z prvních velkých vítězství patří **zvrat rozsudku soudu prvního stupně rozhodnutím Krajského soudu v Ústí nad Labem**, který v rozsudku uvedl, že poplatky za přijetí do obecního domova důchodců nemají zákonný podklad a tudíž jsou v případě našeho klienta (který zaplatil poplatky za vstup ve výši 55.000,-) vymahatelné zpět. Rozhodnutí má význam precedenční nejen pro desítky obyvatel domova důchodců, kteří stejně jako klient, byli k poplatku za vstup do tohoto zařízení městem dotlačeni a mohli následovat cestu žaloby na vydání bezdůvodného obohacení po vzoru klienta, ale je významné i obecně, neboť praxe vynucování peněžitého plnění (fiktivních darovacích smluv) za přijetí do domovů důchodců zřizovaných obcemi, je velmi rozšířená.

Zavedení Creative Commons do českého práva

K dalších úspěchům uvedení české verze veřejných licencí **Creative Commons** v roce 2009. luRe se spolu s dalšími tehdejšími členy pracovní skupiny Creative Commons Česká republika (Národní knihovna ČR, FF UK) podílelo na přizpůsobení licencí českému právu. Dosud chybějící českou verzi se tým tvořený právníky, knihovníky, IT specialisty a umělci rozhodl vytvořit především proto, aby v Česku rozhýbal diskusi o svobodné kultuře a nových přístupech ke správě autorských práv v prostředí internetu. V současné době se o právní podporu a propagaci využívání licencí staráme spolu s Ústavem práva a technologií Masarykovy univerzity v Brně a s Národní technickou knihovnou.

Zrušení části zákona ukládajícího preventivně uchovávat data o telefonické a on-line komunikaci

V roce 2011 se po čtyřech letech úsilí podařilo dosáhnout **zásadního rozhodnutí Ústavního soudu**, který svým plněm jednomyslně prohlásil část zákona o elektronických komunikacích, příkazujícího povinně uchovávat záznamy o e-mailech, přístupu na web, telefonních hovorech a SMS občanů, tzv. Data Retention, za protiústavní. luRe vytvořilo návrh na ústavněprávní přezkum daných ustanovení a pro tuto iniciativu zajistilo potřebné kvorum poslanců, kteří se pod návrh podepsali.

Anonymní cestování s novým typem Opencard

<https://www.youtube.com/watch?v=y8OBkKgd76s>

Zrušení sKarty

Naše několikaměsíční kampaň proti sKartě **dosáhla úspěšného výsledku v září v roce 2013**. Na základě **stížnosti luRe** projekt sKaret zkontroloval Úřad pro ochranu osobních údajů, který označil způsob předávání osobních údajů České spořitelně za nelegální a nařídil, aby byl projekt uveden do souladu se zákonem nebo ukončen. Zároveň uložil Ministerstvu práce a sociálních věcí, za neoprávněné zpřístupnění osobních údajů cca 336 000 osob, pokutu ve výši 2,5 mil Kč.

Zákon od DNA

Problematice Národní databáze DNA bez dostatečné právní regulace se luRe věnuje již od roku 2011. Úspěchu dosáhlo luRe v kampani již v listopadu 2012, když vláda schválila podnět Rady vlády pro lidská práva připravený zástupci luRe, na základě něhož by mělo Ministerstvo vnitra připravit právní úpravu využívání analýz DNA. Pádem

vlády však z přípravy zákona sešlo a práce na něm byly úspěšně zahájeny až v září 2015, kdy se [návrh připravený luRe dostal do sněmovny jako poslanceká iniciativa](#) podpořená více než 50 poslanci. V reakci pak vláda nařídila ministerstvu vnitra, aby urychleně připravilo svoji verzi zákona, která bude v nejbližších dnech předložena vládě ke schválení.

Likvidace milionu krevních vzorků starých až 30 let získaných během novorozeneckého screeningu

Nejčerstvější [úspěch zaznamenalo luRe před pár dny](#), když ÚOOÚ dokončilo kontrolu ve ve fakultních nemocnicích v Brně, Ostravě a v pražské Všeobecné fakultní nemocnici a nemocnici na Královských Vinohradech. luRe podalo první podnět již v roce 2013 a upozornilo na chybějící legislativní základ shromažďování krevních vzorků prakticky všech občanů, kteří se v ČR narodili v posledních zhruba 30 letech a na rizika zneužití takové plošné databáze DNA občanů. Výsledkem kontroly a následných správních rozhodnutí, která již nabyla právní moci, bude likvidace kartiček starších 5 let, tedy drtivě většiny z více než tří milionů uchovávaných krevních vzorků.

K dalších úspěchům patří například [snížení finanční bariéry přístupu k soudu](#), [systémové řešení nelegálního sledování zaměstnanců na pracovišti](#), [prosazení více než deseti změn v exekučním řádu posilujících kontrolu a dozor nad exekutory](#), [prosazení vyváženosti radničních periodik](#) či [zavedení zásady hodnocení dopadů připravované legislativy do procesu přípravy nových legislativních předpisů](#).

Milióny krevních vzorků získaných za posledních téměř 30 let od novorozenců se budou díky luRe likvidovat

5. 6. 2016 | 19:54

Úřad pro ochranu osobních údajů **ukončil kontrolu** prováděnou ve fakultních nemocnicích v Brně, Ostravě a v pražské Všeobecné fakultní nemocnici a nemocnici na Královských Vinohradech. Kontroly **zahájené na základě podnětů nevládní organizace Iuridicum Remedium** měly zhodnotit **legálnost uchovávání více než třech milionů krevních vzorků novorozenců**, které jsou ve čtyřech českých nemocnicích shromažďovány minimálně od 80. let. **Výsledkem kontroly a následných správních rozhodnutí, která již nabyla právní moci, bude likvidace kartiček starších 5 let**, tedy drtivě většiny uchovávaných krevních vzorků.

Iuridicum Remedium **podalo první podnět** Úřadu pro ochranu osobních údajů **již v roce 2013**. V něm upozornilo na **chybějící legislativní základ shromažďování biologického materiálu prakticky všech občanů**, kteří se v ČR v posledních zhruba 30 letech narodili. V roce 2014 následoval pak i **další podnět**, při jehož podání luRe zajistilo právní zastoupení individuální stěžovatelce, která **žádala o likvidaci krevních vzorků** svých dcer, ale nebylo jí vyhověno. Na základě prvního podnětu byla kontrola provedena v nemocnicích v Brně a Olomouci, na základě druhého podnětu pak ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze a v nemocnici na Královských Vinohradech.

„Jde o výsledek naší dlouhodobé kampaně, která se snažila upozornit na problém, který vnímáme jako velmi závažný. Fakticky zde existuje kompletní databáze DNA všech občanů mladších 30 let. A to bez jasných pravidel upravených zákonem, ale v podstatě i bez účelu, který by takto masivní zásah do soukromí odůvodnil. Rozhodnutí ÚOOÚ považujeme za klíčové pro další fungování těchto databází, byť se s ním plně neztotožňujeme,“ uvedl advokát a výkonný ředitel luRe Jan Vobořil, který podněty zpracovával a doplnil, v čem vidí problém: *„ÚOOÚ považuje screeningové kartičky za součást zdravotnické dokumentace a podle stávající legislativy tak akceptuje jejich uchovávání po dobu 5 let. My toto hodnocení za správné nepovažujeme a likvidace by se podle nás měla vztahovat na všechny vzorky, které již byly analyzovány. Screeningové kartičky nejsou podle našeho názoru ničím jiným, než odebraným biologickým materiálem s identifikací matky a dítěte, něco jako zkumavka s odebranou krví. Rozdíl je pouze v tom, že jde o suchou kapku krve na papíře. Nejde tedy o výsledek samotného screeningu, ale pouze o označený a odebraný biologický vzorek, který je následně analyzován.“*

Nicméně i přesto luRe považuje **rozhodnutí ÚOOÚ, které již nabylo právní moci za klíčové**, protože by mělo vést k likvidaci většiny krevních vzorků, kterou by nemocnice v Brně a Olomouci měly provést do začátku listopadu. „I když u pražských nemocnic ÚOOÚ uložil pouze povinnost zlikvidovat konkrétní vzorek jedné z dcer naší stěžovatelky, tak je zřejmé, že v obdobných případech by kontrola dopadla stejně. Předpokládáme tedy, že i tyto nemocnice budou názor ÚOOÚ respektovat a zlikvidují všechny vzorky starší 5 let,“ doplnil Vobořil.

luRe se problematice novorozeneckého screeningu věnuje od roku 2013, kdy udělilo jednu z anticen **Velkého Bratra Ministerstvu zdravotnictví právě za praxi plošného uchovávání screeningových kartiček**, kterou ministerstvo nařizovalo bez zákonného podkladu nemocnicím, v nichž bylo screeningové vyšetření prováděno. **Ministerstvo reagovalo koncem roku 2014 novelou vyhlášky o zdravotnické dokumentaci**, kde navrhovalo uchovávání kartiček po dobu 10 let. Tato novela ale neprošla legislativním procesem. Kontrola ÚOOÚ, kterou luRe iniciovalo, nejprve označila za viníka stavu Ministerstvo zdravotnictví s tím, že ministerstvo mělo právním předpisem upravit dobu uchovávání kartiček. Toto rozhodnutí nicméně bylo po podání rozkladu zrušeno a ÚOOÚ rozhodl nyní přímo o povinnosti nemocnic zlikvidovat kartičky starší 5 let.

Odvolání proti rozhodnutí ÚZIS o neposkytnutí informací k zdravotním registrům

10. 5. 2016 | 16:06

Dnes jsme podali odvolání proti rozhodnutí ÚZIS o odmítnutí žádosti o informace, které jsme požadovali v souvislosti s vedením zdravotních registrů. Důvodem měla být - vedle klasického argumentu vnitřními předpisy známého nám od policie v souvislosti s vyžadováním interních pokynů o databázi DNA - nově i kybernetická bezpečnost registrů, což sice vzhledem k požadovaným informacím moc nedává smysl, ale počítáme, že to bude nový zastírací manévr i dalších slídlů v našem soukromí, kteří se tváří jako ochránci dat. Tak teď uvidíme jak si s naším odvoláním poradí ministerstvo zdravotnictví jako odvolací orgán.

Přílohy:

[Žádost o informace](#)

[Rozhodnutí](#)

[Odvolání](#)

Ústav zdravotních informací a statistiky tají, co dělá s citlivými daty o našem zdraví, která shromažďuje ve zdravotních registrech

27. 4. 2016 | 11:46

V minulých týdnech nejprve Poslanecká sněmovna a následně i Senát **posvětili rozšiřování Národního zdravotního informačního systému**. Fakticky se jedná o řadu registrů obsahujících údaje o zdraví každého z nás **propojené s rodnými čísly**. Vedle stávajících registrů zaměřených například na onkologická onemocnění, evidenci hospitalizací nebo porodnictví **se nově zavádí i superregistr, v němž budou shromážděny veškeré údaje od všech zdravotních pojišťoven týkající se všech proplacených úkonů**. Nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) upozorňuje, že to vše **se děje za aktivní spolupráce či přihlížení politiků ve chvíli, kdy zároveň**

Ústav zdravotních informací a statistiky odmítá veřejnosti sdělit kdo má vlastně k údajům přístup, komu údaje z registrů předává, v jaké tak činí formě, nebo zda si za to nechává platit.

„Zaslali jsme ÚZIS několik dotazů týkajících se fungování zdravotních registrů. Většina informací, které jsme žádali, by měla být součástí zákona, protože jednou z hlavních zásad zpracování citlivých osobních údajů, je jeho transparentnost. To, že tomu tak není, je podle nás chyba. Každý z nás chodí k lékaři a měl by mít tedy právo vědět, kdo má k údajům, které se předávají do zdravotních registrů přístup, komu dalšímu a v jaké podobě jsou údaje z registrů předávány, jestli z předaných údajů lze identifikovat konkrétní pacienty a jestli za tyto údaje o našem zdraví někdo dostává zapláceno. Neočekávali jsme, že by se sdělením těchto informací měl mít ÚZIS nějaký problém,“ říká výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. **ÚZIS ale luRe poskytnutí jakýchkoli vyžádaných informací odmítl s tím, že jde o informace, které musí zůstat utajeny, protože je třeba systém chránit před hrozbami z oblasti kybernetické bezpečnosti.**

„Zdůvodnění ÚZIS považujeme za výsměch právu občanů na informace o tom, jak stát nakládá s citlivými osobními údaji. Nedokážeme si představit, jakou kybernetickou hrozbu by mělo sdělení těchto informací přinést. S tímto přístupem je otázka, proč by vůbec existence zdravotních registrů, nebo koneckonců jakýchkoli jiných registrů státní správy, měla být upravena v zákoně. Jistě bezpečnější formou z pohledu kybernetické bezpečnosti by bylo, pokud bychom vůbec o jejich existenci netušili,“ uvedl Vobořil.

Ve spojení s informacemi týdeníku Dotyk o personálním propojení mezi Ústavem zdravotních informací a statistiky, který zdravotní registry spravuje, Institutem biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity a soukromé společnosti IBA, s. r. o., která využívá zdravotnická data ke komerčním účelům, vyvolává neochota poskytovat informace o tom, jak je s daty nakládáno, pochybnosti, co je vlastně pravým smyslem existence těchto registrů a jestli nejde primárně o finanční profit nějaké zájmové skupiny, která těží z prodeje cenných souborů dat.

„Při jednání o nedávno schválené novele, která bude znamenat rozšiřování registrů, přislíbil Úřad pro ochranu osobních údajů, že provede kontrolu jejich fungování. Vzhledem k přístupu ÚZIS doufáme, že kontrola bude zahájena co nejdříve, a že bude skutečně hloubková. My se proti odmítnutí informací samozřejmě budeme odvolávat,“ ukončil Vobořil.

Workshop: Justiční omyly a jejich náprava (26.4.2016, PF UK)

19. 4. 2016 | 10:16

Ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy pořádáme již příští úterý **26. dubna 2016 od 16:00 hodin** workshop zaměřený na využití nových technologií při otevírání starých trestních případů. Vycházíme z koncepce amerických **Innocence projektů**, které fungují již několik desítek let a jejich cílem je **náprava justičních omylů**. Na workshopu vystoupí advokát a ředitel luRe Jan Vobořil a soudní znalec a genetik Daniel Vaněk.

Kde: **Právnická fakulta Univerzity Karlovy** (nám. Curieových 901/7, 116 40 Praha 1; tram. zastávka Právnická fakulta či 5 minut od stanice metra Staroměstská)

Kdy: **úterý 26. dubna 2016 od 16:00** hodin

Účast je **zdarma**. Workshop je určen především pro studenty Právnické fakulty, ale je otevřen i pro veřejnost.

[Událost na Facebooku.](#)

luRe pomohlo nevládním organizacím chránit data a efektivněji šířit informace

31. 3. 2016 | 14:25

V březnu končí projekt **Zvyšování know-how nevládních organizací při sdílení, šíření a ochraně informací** realizovaný nevládní organizací Iuridicum Remedium. Projekt podpořený grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů se zaměřil na práci s informacemi v nevládních organizacích. luRe se soustředilo na dvě oblasti – ochranu osobních údajů a využívání veřejných licencí Creative Commons.

„Jsme rádi, že jsme mohli prakticky využít naše zkušenosti z tematických oblastí, kterým se dlouhodobě věnujeme v rámci našeho programu Lidská práva a technologie,“ uvádí výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. Celkem luRe v Praze a Brně uspořádalo **10 workshopů** pro nevládní organizace zaměřené na právní aspekty ochrany osobních údajů na ochranu dat v počítačových systémech a na využívání veřejných licencí Creative Commons, které nevládkám nabízí na jedné straně možnost využívat zdarma stovky milionů autorských děl, ať už jde o fotografie, grafiky, videa nebo texty, na druhé straně pak umožňují, aby naopak jejich autorské výstupy byly co nejefektivněji šířeny mezi veřejnost. *„Pro velký zájem jsme překročili plán s workshopy téměř dvojnásobně. Workshopů se zúčastnilo zhruba 150 lidí z desítek neziskovek. Vedle workshopů jsme pak poskytovali i desítky individuálních advokátních a IT konzultací zaměřených na nastavení zpracování dat nebo práci s autorskými díly v konkrétních organizacích, vydali dvě informační příručky, nebo zajišťovali provoz dvou internetových poraden,“* uvedl Vobořil.

Současně se luRe ale v rámci ročního projektu **věnovalo i watchdogovým aktivitám** v oblasti ochrany soukromí, upozornilo například na **rizikové rozšiřování zdravotních registrů**, na **vágní právní úpravu dlužnických registrů**, na **problematickou databázi fotografií a automaticky rozpoznávaných SPZ spravovanou policií**, na **snahu policie rozšiřovat okruh údajů uchovávaných o elektronických komunikacích** nebo **nerespektování povinnosti mlčenlivosti poskytovatelů sociálních služeb ze strany policejních orgánů**. Vedle toho jsme poskytovali **desítky rozhovorů, vyjádření nebo stanovisek pro média** k řadě dalších oblastí spojených s ochranou soukromí. Díky grantové podpoře jsme pak uskutečnili i **11. ročník vyhlášení Cen Velkého bratra** pro největší slídily v našem soukromí.

„Pokud jde o oblast ochrany dat, tak největší zájem přišel logicky od organizací pracujících s klienty a jejich daty, zejména od poskytovatelů sociálních služeb. Naopak licence Creative Commons zajímaly nejširší spektrum organizací jako nástroj, jak efektivně šířit informace a na druhé straně legálně využívat autorská díla jiných bez nutnosti za ně platit. Vzhledem k zájmu o obě témata projektu, který nás mile překvapil, věříme, že jsme přispěli k zlepšení práce s informacemi v organizacích, které se do projektu zapojily,“ uvedl Vobořil.

Workshop: Ochrana osobních údajů a zabezpečení citlivých dat pro neziskové organizace (21.3. @ Café Lajka)

8. 3. 2016 | 12:48

Srdečně vás zveme na poslední ze série **bezplatných workshopů** na téma **"Ochrana osobních údajů a zabezpečení citlivých dat pro neziskové organizace"**. Seminář proběhne **21. března (pondělí) od 10 do 15 hodin v Café Lajka** (U Akademie 366/11, Praha 7).

Stručná anotace:

Ochrana osobních údajů (především) pro neziskové organizace - od 10 do 12 hodin (lektor: Mgr. Jan Vobořil, Ph.D., advokát - luRe)

Co jsou osobní údaje? Jaká pravidla dodržovat při zpracování osobních dat klientů, zaměstnanců nebo členů? Jak tato data zabezpečit? Pro koho platí mlčenlivost a kdy ji prolomit?

Naučte se efektivně pracovat s citlivými informacemi tak, abyste dodrželi zákonné požadavky a zároveň co nejúčinněji zamezili možnému zneužití citlivých dat...

Jedná se o velmi žádaný workshop, kde můžete konzultovat problematiku své organizace s advokátem - expertem v oblasti ochrany osobních údajů Janem Vobořilem.

Akce je zvláště vhodná pro pracovníky a metodiky v sociálních službách. Při minulých setkáních jsme zaznamenali např. dotazy od azylových domů (otázka prolomení mlčenlivosti), pečovatelských služeb a hospiců (ochrana dat klientů), ale např. i od sdružení pracujících s dětmi a mládeží (zveřejňování fotodokumentace z akcí, propagace na sociálních sítích...).

12:00-13:00 přestávka na oběd (drobné občerstvení je pro účastníky kurzu zajištěno zdarma)

Zabezpečení elektronických dat a bezpečné postupy (zejména v praxi neziskových organizací) - od 13:00 do 14:30 hodin (lektor: Radek Denár, IT konzultant - luRe)

Druhý blok odpovídá na četné dotazy na účinné zabezpečení osobních údajů ve Vašich systémech (zálohování, heslování počítačů, bezpečná práce s Google Diskem nebo Dropboxem, automatické odesílání dat prostřednictvím Windows 10...). Proto na téma právní ochrany osobních údajů navazuje část s odborníkem na informační technologie Radkem Denárem (IT expert, luRe), který poradí i tipy pro každodenní praxi. Vzhledem k zaměření workshopu na konkrétní praktické postupy v neziskových organizacích vyžadujeme od účastníků kurzu pouze běžnou uživatelskou znalost práce na PC.

Další **podrobnosti** o semináři naleznete v příložené pozvánce, případně na <https://goo.gl/XhlQfv>. Pokud Vás seminář zaujal a máte zájem se zúčastnit, prosím, registrujte se na <https://goo.gl/r42xRc>. Dovolujeme si upozornit, že při naplnění kapacity kurzu upřednostníme registrace těch zástupců neziskových organizací, kteří v uplynulém roce toto naše školení ještě neabsolvovali.

Zároveň budeme rádi, pokud informaci o workshopu předáte i Vaším kolegům a spolupracujícím organizacím.

Poslanci rozhodnou o vytvoření superregistru s osobními údaji o zdravotní péči všech pacientů. luRe vyzývá poslance k podpoře poslaneckého návrhu na zamítnutí novely.

7. 3. 2016 | 21:16

Na právě probíhající schůzi Poslanecké sněmovny je **na středu 9. 3. naplánováno projednání vládního návrhu zákona o zdravotních službách** (tisk č. 614). Ve třetím čtení poslanci rozhodnou o osudu novely, kterou by se měl **zřídit obří registr zdravotní péče**, kde se budou **centralizovat osobní údaje o všech pacientech a všech proplácených lékařských úkonech**. **Nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) vyzývá poslance, aby podpořili návrh poslance Ludvíka Hovorky na zamítnutí vládního návrhu, protože považuje vedení informací v registrech ve formě osobních údajů za zbytečné a rizikové.**

„Fungování zdravotních registrů kritizujeme již řadu let. Doteď se v nich shromažďovaly osobní údaje o pacientech zaměřené na určité oblasti, jako byla třeba onkologická onemocnění nebo porodnictví. V minulosti jsme i u těchto registrů kritizovali, že jsou v nich informace propojitelné na konkrétní pacienty, ačkoli pro účely hodnocení kvality

péče nebo výzkumu by to potřeba nebylo,“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. Podle luRe vláda nejen, že tento problém dlouhodobě ignoruje, ale naopak chystá zřízení superregistru, v němž budou údaje o veškeré hrazené péči.

Účelem existence nového superregistru by měla být optimalizace financování zdravotnictví. Přestože problémy s financováním zdravotnictví a jeho efektivitou jsou všeobecně známy, tak **není zřejmé, z jakého důvodu by úřední „optimalizátoři“ financování zdravotnictví měli mít zároveň přístup k tomu, kdo konkrétně byl ošetřen s jakou nemocí.** Předkladatelé návrhu podle luRe nedokázali odpovědět, **z jakého důvodu by měly být záznamy v registru propojitelné s konkrétní osobou.** *„To jsme vždy kritizovali i u registrů již fungujících. Zde bylo argumentováno tím, že je nezbytné propojovat přes rodné číslo údaje vkládané do různých registrů a v různém čase, aby využití registrů bylo skutečně efektivní. Upozorňovali jsme, že toto lze zajistit i jinými způsoby, než je uchovávání rodných čísel, které jsou běžně používány, jako je třeba hashování, které neumožňuje zpětnou rekonstrukci rodných čísel a tím i snižuje riziko identifikace pacienta i zneužití údajů, ale zachovává možnost údaje propojit,*“ uvedl Vobořil.

Při přípravě návrhu zákona ovšem tyto možnosti anonymizace dat nebyly vůbec zvažovány. U chystaného superregistru přitom uchovávání rodných čísel dává smysl ještě méně, než u registrů již fungujících. luRe odmítá navrhovaný postup, podle něhož by měl být registr novelou zřízen, naplněn daty, a až následně by se zhruba v horizontu dvou let měl po odborné oponentuře začít připravovat zvláštní zákon o Národním zdravotním informačním systému. Logicky by odborná oponentura, včetně konzultací s odborníky na kryptografii, měla přijetí právní úpravy předcházet, nikoli naopak. *„Zákon už dnes – a novela na tom nic nemění - neobsahuje jasná pravidla, jak mají být data ve zdravotnických registrech zabezpečena, kdo k nim může získat přístup, za jakých podmínek a v jaké podobě mohou být data předávána,*“ uvedl Vobořil.

Upozornit před důležitým hlasováním je nutné podle luRe i na **podezřelé personální propojení mezi Ústavem zdravotních informací a statistiky, který bude mít všechny zdravotní registry včetně superregistru na starost, Institutem biostatiky a analýz Masarykovy univerzity a soukromé společnosti IBA, s. r. o., která využívá zdravotnická data ke komerčním účelům.** Toto propojení státní, univerzitní a soukromé sféry, na jehož rizika upozornil před dvěma týdny například týdeník Dotyk, je při nejasném nastavení pravidel zpracování dat podle luRe **významným rizikovým faktorem.**

„Myslíme, že je dost důvodů k zamítnutí navrhované novely, ale i dost důvodů k tomu, aby i stávající systém zdravotních registrů byl zásadně revidován s ohledem na ochranu citlivých údajů. Ve hře není jen riziko zneužití údajů, ale i riziko oslabení důvěry v lékařské tajemství, které s existencí podobných registrů ztrácí svůj obsah. U lidí se společensky citlivými diagnózami, jako jsou psychicky nemocní nebo drogově závislí může sdílení jejich citlivých dat vést k odmítnutí léčby. Poslanci mají dost informací, aby si rizika uvědomili. Ty, kteří zatím novelu podporovali v předchozích čteních tak žádáme, aby svoji podporu přehodnotili,“ uzavřel Vobořil.

Představujeme novou příručku o ochraně osobních údajů (nejen) pro nevládní organizace

4. 3. 2016 | 11:18

Příručka byla vytvořena v rámci projektu **Zvyšování know-how nevládních organizací při sdílení, šíření a ochraně informací** podpořeného **grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů**, který se zaměřil na práci s informacemi v nevládních organizacích. Soustředili jsme se na dvě oblasti – ochranu osobních údajů a využívání veřejných licencí Creative Commons.

(Příručku k oblasti licencí Creative Commons jsme vydali v červenci roku 2015 a můžete si jí přečíst a zdarma stáhnout zde: <http://www.creativecommons.cz/vse-co-potrebuje-znat-o-licencich-creative-commons-najdete-v-nasi-nove-prirucce/>.)

Nová příručka zaměřená na ochranu osobních údajů se soustředí na tato témata:

1. Proč by se nevládní organizace měly zabývat problematikou ochrany osobních údajů a k čemu může posloužit tato příručka?
1. Co je to vlastně osobní údaj?
1. Co je to citlivý údaj?
1. Kdy se je potřeba řídit zákonem o ochraně osobních údajů a co je to zpracování?
1. Kdo je to správce a kdo zpracovatel?
1. Kdy je potřeba souhlas a jak by měl vypadat?
1. Jaké další základní povinnosti je třeba dodržovat?
1. Jak a vůči komu plnit informační povinnost?
1. Kdy je/není potřeba zpracování registrovat na ÚOOÚ?
1. Jak zabezpečit osobní údaje proti úniku?
1. Povinnost chránit údaje
1. Zabezpečení dat v NNO při využívání informačních technologií (Lidský faktor jako rozhodující prvek, Software a operační systém, Zálohovat, zálohovat, zálohovat... a šifrovat!)
1. Specifické oblasti zpracování osobních údajů v NNO (Sociální služby, dokumentace a mlčenlivost, Ochrana osobních údajů vs. Ochrana soukromí, Zpracování osobních údajů zaměstnanců, Zveřejňování osobních údajů na internetu)

Příručka: Jak využívá CC licence samospráva u nás a ve světě?

2. 3. 2016 | 16:05

Samosprávy, ať už kraje, města nebo obce, produkují řadu autorských děl. Částečně jde o tzv. úřední díla, která nejsou chráněna autorským zákonem, jde například o právní předpisy, rozhodnutí, ale i obecní kroniky nebo třeba znaky obcí a měst. Na druhou stranu ale **z veřejných peněz vznikají i autorská díla**, která jsou autorským právem chráněna. Jde o široké spektrum děl, od webových stránek, aplikací měst, databází s otevřenými daty, přes různé mapové podklady, radniční tisk, až třeba po audiovizuální, fotografické nebo textové propagační materiály.

Na autorsky chráněný obsah mají občané nárok, protože **za jeho tvorbu už jednou zaplatili ze svých daní**. Publikování pod otevřenými licencemi navíc usnadní šíření a další rozpracování těchto děl.

Cílem této **publikace** není vysvětlovat, **jak Creative Commons fungují**. Naším cílem je přinést **konkrétní případy dobré praxe**, jak z ČR, tak zahraničí, jak a kde jsou licence využívány městy a obcemi. Věříme, že tyto příklady dobré praxe, ale třeba i **komentáře, co je uděláno chybně nebo nevhodně** mohou přispět k rozšíření správného způsobu využívání těchto veřejných licencí a tím i k zefektivnění fungování samospráv ku prospěchu celé společnosti.

Příručka by měla sloužit nejen jako **inspirace pro politiky či úředníky samospráv**, ale i pro lokální nevládní organizace nebo jednotlivé občany, pokud se snaží prosazovat otevřenost radnic a usilují o nastavení pravidel pro volné využívání děl produkovaných z veřejných peněz. V neposlední řadě pak tyto licence mohou sloužit i k profitu podnikatelského sektoru, který může stavět své produkty na autorských dílech šířených pod Creative Commons,

pokud daná licence umožní komerční užití. Z přínosu licencovaných děl pro všechny tyto skupiny pak zpětně mohou těžit samosprávy, ať už jde o ocenění otevřenosti a zlepšení služeb obce voliči při komunálních volbách nebo o daňové odvody prosperujících podnikatelů do obecní pokladny.

PŘÍRUČKU SI MŮŽETE STÁHNOUT ZDE.

Příručku vydalo [Iuridicum Remedium, z. s.](#) 2016 pod licencí **Creative Commons —Uved'te autora—Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-SA 4.0)**.

Proč jsme se rozhodli od příštího roku pojmenovat pozitivní cenu za ochranu soukromí po Edwardu Snowdenovi?

22. 2. 2016 | 16:06

Ceny Velkého Bratra **udělujeme od roku 2005**. Od počátku máme mezi anticenami i kategorii skutečně oceňující počiny jednotlivců i institucí na poli ochrany soukromí. Máme za to, že je potřeba říci nejen, co je špatně, ale ocenit i ty, kteří přispěli různým způsobem k zlepšení ochrany soukromí.

Kategorie a názvy cen se za roky nezměnily, hodně se ale změnil svět kolem nás. **Soukromí jednotlivce je dnes ohrožováno více a jinak, než před 11 lety.**

Když **Edward Snowden veřejně vystoupil s odhalením o programech masového sledování komunikace amerických i cizích občanů americkými i evropskými zpravodajskými službami** a vzal na sebe **velké osobní riziko**, byl **svět v šoku**, jak moc se technologie i zpravodajské služby mohou vymknout z rukou. **Změna v myšlení lidí, kteří často nehmotné soukromí nevnímají jako hodnotu dokud není masivně narušeno, je značná a slibuje větší občanský dozor nad tím, co dělají vlády.**

Proč jsme se rozhodli pojmenovat - až nyní - cenu po Edwardu Snowdenovi?

Přiznáme se, že jsme **pečlivě zvažovali jeho motivace**. Podezření z práce pro cizí mocnost se logicky hned objevila. Azyl v Rusku, které, pokud jde o svobodu jednotlivce, demokratické principy a principy právního státu není následováníhodné, zavalil důvod k pochybám. Také myšlenka, že by dnes někdo jen z důvodů principiálních a altruistických podnikl tak osobně náročný krok, vypadala až neuvěřitelně. Proto jsme k tomuto rozhodnutí potřebovali čas.

Po několika letech však **musíme dospět k závěru**, že Edward Snowden byl **veden respektuhodnými pohnutkami**. Pokud by jakkoli spolupracoval s ruskými či jinými tajnými službami, při vědomí informačního aparátu, kterým administrativní USA disponuje, by již důkazy o takovém spojení jistě zveřejnila. Podobně se nepotvrdila ani obvinění z britských služeb, že by ohrozil životy agentů USA a jeho spojenců. Přesvědčuje nás i ochota Edwarda Snowdena si před soud v USA stoupnout – za podmínky, že nebude ohrožen exemplárními tresty, které mu mohou být v USA, oproti např. evropským zemím, uloženy. Jeho hledání azylu je pochopitelné, vzhledem ke krokům podniknutým za účelem jeho perzekuce vlastní vládou, jako je zrušení pasu, zásahy do rozhodování justice, nebo zadržení diplomatického letadla, jakož i vzhledem k osudu jiných whistleblowerů (Manningová, Assange).

Důležitým faktorem pro nás je, že **Snowdenova odhalení skutečně vedla ke zlepšení ochrany soukromí v USA i v evropských zemích**. Tradičně silní obhájci občanských svobod, jak konzervativního, tak libertariánského proudu ve Spojených státech, se po zveřejnění Snowdenových informací pustili do soudních sporů, které dopomohly ke změnám legislativy a zčásti rehabilitovaly pověst demokracie v USA. V polovině loňského roku schválil Senát a prezident Obama tzv. USA Freedom Act, který novelizoval neslavný Patriot Act a stanovil poprvé limity pro hromadné shromažďování dat o telekomunikaci občanů USA. Valné shromáždění OSN jednomyslně přijalo rezoluci odsuzující hromadné sledování komunikace. I v Evropě se začala otázka soukromí vnímat citlivěji. Evropský parlament vydal rezoluci žádající vyšetření projektů NSA a žádající imunitu pro Edwarda Snowdena. I díky letošnímu držiteli naší

pozitivní ceny za ochranu soukromí, Maxi Schremsovi, který se opřel o Snowdenovy informace, padla dohoda EU s USA o předávání osobních údajů a do budoucna tyto toky a zpracování údajů Evropanů v USA bude pravděpodobně podrobeno přísnějším pravidlům i dohledu.

Jeho právní tým tvoří právníci respektovaní pro své dlouholeté působení ve prospěch jednotlivců a občanských svobod nejen v právní komunitě, z nejbližších jmenujme **Němce Wolfganga Kalecka, zakladatele European Center for Constitutional and Human Rights (ECCHR)**. Odhalení a kuráž Edwarda Snowdena **ocenili mimo jiné Steve Wozniak**, spoluzakladatel Applu, **Navi Pillay, Vysoký komisař OSN pro lidská práva**, deník **Guardian** (Osobnost Guardianu roku 2013), časopis **Time** (žebříček osobností roku 2013), **university i statistice jednotlivců**.

Snowden je v západním světě oceňován podstatně více než u nás. Chceme to změnit pomocí propagace dobrých počinů na poli soukromí jeho jménem. Je nám ctí, že nám pan Snowden dal souhlas k pojmenování té ceny, kterou dáváme nejraději.

Obrázek: Open Clipart "Edward Snowden" by "Onsemeliot" - dostupné zde: <http://bit.ly/1QbTe5b> (licencováno jako Public Domain).

Největšími českými slídily za rok 2015 jsou Policie ČR, Ministerstvo financí, Mattel a ministr Chovanec

17. 2. 2016 | 17:27

Výsledky jedenáctého ročníku anticen pro největší slídily Big Brother Awards byly vyhlášeny v pražském Studiu Alta. Devítičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z padesáti pěti nominací zaslanych širokou veřejností. Anticeny udělované ve čtyřech kategoriích získali **Policie ČR, Ministerstvo financí, výrobce hraček Mattel a ministr Chovanec**. Jediná **pozitivní cena** pak putuje k **rakouskému právníkovi a aktivistovi Maxovi Schremsovi**. Pokud jde o novinky v letošním ročníku, tak jednou z výrazných jsou nově navržené sošky pro vítěze jednotlivých kategorií z dílny sochaře Jana Haubelta, působícího na Vysoké škole umělecko průmyslové.

Cenu pro **Dlouhodobého slídila** získala **POLICIE ČR za provoz systému Automatická kontrola vozidel**. Ten Policie provozuje minimálně od roku 2001 na cca 250 místech v Praze, Moravskoslezském, Ústeckém, Plzeňském a Karlovarském kraji. Systém funguje tak, že na vybraných místech pomocí kamer plošně zaznamenává průjezdy všech vozidel. V příslušných databázích jsou uchovávány údaje o automaticky rozpoznané SPZ vozidla, místu a datu průjezdu, ale i fotografie vozidla s řidičem. Plošné uchovávání těchto dat se přitom neváže na žádný přestupek nebo jiné nezákonné jednání řidiče, uchovávány jsou záznamy o každém vozidle. „Sporné je už samotné oprávnění policie vytvářet podobné databáze a uchovávat v nich až rok údaje bez vazby na nějaký jasně daný účel, které podle našeho názoru v zákoně obsaženo není. Pochyby vyvolávají i nastavená pravidla pro uchovávání záznamů. Proč například v Praze stačí fotografii vozidla uchovávat dva měsíce, zatímco v Ústí nad Labem půl roku? Rozdílné doby uchovávání dávají tušit, že otázkou přiměřenosti zásahu do soukromí se policie vůbec nezabývá,“ uvedl k udělení ceny výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Cenu pro **Firemního slídila** získal **výrobce hraček MATTEL za svoji panenku nazvanou Hello Barbie**, prostřednictvím které získává a po internetovém přenosu centrálně analyzuje hlasové projevy dětských uživatelů. Cílem má být vedení konverzace mezi panenkou a dítětem. Vedle skutečnosti, že jsou hlasové projevy dítěte centrálně analyzovány a jsou přístupné například rodičům dítěte, je důležité upozornit i na vážný bezpečnostní politiku, která otevírá prostor pro využívání hlasových projevů k různým dalším účelům, ale i na zranitelnost počítačového systému panenky, která může nahrávat různým způsobům zneužití, včetně ovládnutí hlasového projevu panenky třetí osobou, která chce dítě zneužít nebo jinak manipulovat.

Cenu pro **Úředního slídila** obhájilo **MINISTERSTVO FINANCÍ**, oceněné v minulém roce za návrh zákona o prokazování původu majetku. V tomto roce se pro něj sešla celá řada nominací. Namísto mediálně propírané elektronické evidenci tržeb nebo kontrolním hlášením k DPH se porota nakonec rozhodla dostat hlavnímu smyslu

soutěže, kterým je poukázání na méně známé případy zásahů do soukromí a cenu udělila **za netransparentní slídění ministerstva financí ve zdravotnických datech**. Podle schválených novel zákonů upravujících činnost zdravotních pojišťoven (zákon č. 200/2015 Sb.) by pojišťovny měly ministerstvu financí předávat údaje ze svých informačních systémů. Jak navíc vyšlo minulý rok najevo, ministerstvo financí si již v roce 2014 vyžádalo od zdravotních pojišťoven údaje o milionech individuálních hospitalizací, které bez písemné smlouvy poskytlo vybrané soukromé společnosti k provedení analýzy hospodaření. „Vedle otázek, co vůbec opravňovalo ministerstvo financí tato data od pojišťoven vyžadovat a jak se vůbec mohla tato data o individuálních případech poskytnutí zdravotní péče dostat za asistence ministerstva financí bez písemné smlouvy a zákonného zmocnění do rukou soukromé společnosti, je nutné upozornit i na využitelnost těchto údajů v rámci konkurenčního boje v rovině poskytování zdravotních služeb a znovu poukázat na konflikt zájmů ministra financí a podnikatele v oblasti zdravotnictví v jedné osobě,“ uvádí se v odůvodnění udělení ceny.

V další kategorii **Výrok Velkého bratra** naopak zabodoval **ministr MILAN CHOVANEC**, který je označován za Babišova politického rivala. Cenu získal **za výroky týkající se nutnosti identifikovat uživatele internetu**. Výrok z článku Chovanec by internetu rád nasadil obojek, zveřejněném Lidovými novinami, zněl: "Kdybych teď řekl, že bych chtěl, aby každý uživatel internetu byl identifikován, tak se na mě vrhnou všichni. Ale podle mě nastala doba k debatě, jak se tímto směrem posunout." Uvedené výroky ministra Chovance by snad šlo přejít jako nedomyšlenou reakci na neschopnost policie zabránit dalšímu zveřejňování e-mailů premiéra Sobotky, pokud by ovšem nebyly minulý rok činěny kroky k dalšímu rozšíření plošného sledování uživatelů internetu v podobě rozšiřování okruhu plošně uchovávaných údajů o elektronické komunikaci. Tyto výroky je tak podle poroty potřeba brát vážně jako indikátor možného budoucího rozšiřování sledování uživatelů internetu ze strany státu.

Pozitivní cenu za ochranu soukromí si odnesl **rakouský právník a aktivista MAX SCHREMS**, který se **postavil internetovému gigantu Facebooku** a významně tak **přispěl k pádu dohody o předávání osobních údajů mezi EU a Spojenými státy (tzv. Safe Harbor)**, která podle Evropského soudního dvora dostatečně negarantovala ochranu dat Evropanů u internetových společností sídlících ve Spojených státech. Schrems poukázal na rizika pro zpracování dat, která vyplynula z odhalení Edwarda Snowdena. Očekávaná změna pravidel v předávání dat mezi EU a USA a jejich následném uchovávání je jedním z pozitivních důsledků aféry spojené s únikem informací o plošném sledování komunikace zpravodajskými službami. Po pečlivé úvaze a časovém odstupu od Snowdenova vystoupení v roce 2013, který prověřil jeho motivace, jakož i vzhledem k pozitivním efektům v podobě změn legislativy v USA i v evropských zemích v důsledku Snowdenových odhalení, se luRe rozhodlo od příštího roku nazvat Pozitivní cenu právě po Edwardu Snowdenovi, který s tím prostřednictvím svého právního zástupce vyjádřil souhlas.

Složení poroty Big Brother Awards 2015

Jan Cibulka - datový novinář, Český rozhlas

Robert Malecký – redaktor, Hlídacipes.org

Ján Matejka – advokát, člen rozkladové komise ÚOOÚ

Radim Polčák - vedoucí Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity v Brně

Tereza Reichová - dokumentaristka

Tomáš Rosa - expert matematické ochrany informací

Jan Vobořil - výkonný ředitel luRe a advokát

Václav Vlk – advokát, Moreno Vlk & Asociados

Lukáš Zelený - vedoucí právní poradny časopisu dTest

Ochránci soukromí předají anticeny největším slídlům za rok 2015

15. 2. 2016 | 14:39

Nezisková organizace Iuridicum Remedium (luRe) předá **mezinárodní anticeny Big Brother Awards (Ceny Velkého Bratra) v letošním 11. ročníku**. Mezi nominovanými slídily jsou například Policie České republiky, Ministerstva financí či zdravotnictví, společnosti Facebook, Mattel nebo Microsoft. Vítěze se veřejnost dozví na **tiskové konferenci 18. února od 10:00 v pražském Studiu Alta**.

I letošní **nominovaní** přitom **vzešli z podnětů veřejnosti**. Do hledáčku se dostali jak **jednotlivci, tak i firmy a státní instituce**. Porota složená z expertů na soukromí, akademiků a ze zástupců občanské společnosti z nich vybrala pět

„oceněných“ – **čtyři anticeny v kategoriích: Dlouhodobý slídil, Firemní slídil, Úřední slídil a Výrok Velkého Bratra. Pozitivní cenu** si odnese počín, který v uplynulém roce nejvíce přispěl k ochraně soukromí.

Mezi nominacemi zasílanými veřejností se objevila **Policie České republiky**, když se ukázalo, že tisícovkami kamer po celé zemi plošně monitoruje pohyb všech vozidel. Automatickým rozpoznáváním jejich SPZ vytváří rozsáhlou databázi fotografií automobilů a jejich řidičů bez jakékoli zákonné úpravy, která by ošetřovala ukládání a zabezpečení těchto dat. Další nominací pro Policii bylo využívání malwaru, které vyšlo najevo v souvislosti s kauzou Hacking Team.

Jedním z kandidátů na Úředního slídila se stal i **ministr financí Andrej Babiš a jeho úřad**. Veřejnost jej nominovala hned několikrát, mimo jiné za návrh Elektronické evidence tržeb (EET). Ta zavádí povinnost podnikatelů hlásit v on-line režimu každé vydání účtenky, včetně osobních údajů o živnostnících. Vedle strachu z ekonomického dopadu na menší podnikatele panuje i obava ze zneužití takto zasílaných dat v konkurenčním boji. Svoji nominaci si odneslo i ministerstvo zdravotnictví za rozšiřování zdravotnických registrů.

Microsoft si od veřejnosti zasloužil nominaci za svůj nový operační systém Windows 10. Ten je v mnohem větší míře postaven na externím uchování dat a jejich agregaci. V základním nastavení tak odesílá množství informací o uživateli a o jeho chování. Společnost Microsoft sklídila kritiku veřejnosti i za to, jak podbízivým způsobem instalaci nového systému nabízí.

Mezi dalšími nominovanými jsou například společnost **Mattel** za „šmírovací“ panenku Hello Barbie, **Facebook** za uchování osobních údajů lidí, kteří na něm nemají účty, **Ministerstvo průmyslu a obchodu** za rozšiřování sledování elektronických komunikací, **ministr vnitra Milan Chovanec** za výroky o nutnosti identifikovat uživatele internetu nebo **prof. Štěpán Urban z VŠCHT** za výroky spojené s výzkumem umělého čichu.

Kdo z nominovaných obdrží anticenu za narušování našeho soukromí, se veřejnost dozví ve čtvrtek 18. února na dopolední tiskové konferenci v pražském Studiu Alta (U Výstaviště 21).

Kontakt:

Jiří Hofman (Big Brother Awards CZ): e-mail: hofman@iure.org, tel.: +420 724 083 775

Jan Vobořil (Iuridicum Remedium, z. s.): e-mail: voboril@iure.org, tel.: +420 728 937 902

Afterparty od 18:30 - bližší info zde: <http://www.slidilove.cz/content/afterparty-big-brother-awards-2015>

Vrchní soud v Praze: Rozsudek, podle nějž stojí policejní databáze DNA mimo zákon je správný. Vydal ho ale nesprávný soud. Zjistili jsme to po třech letech.

19. 1. 2016 | 17:07

Vrchní soud dnes **rozhodl ve věci odvolání Ministerstva vnitra proti rozsudku Městského soudu v Praze, který mu uložil zlikvidovat vzorky a profily DNA žalobce Jiřího Pivody**, které jsou uchovávány v policejní databázi. Ačkoli konstatoval, že **rozsudek Městského soudu je správný**, tak došel k závěru, že **věc v prvním stupni neměl projednávat Městský soud v Praze, ale Obvodní soud pro Prahu 7**. Věc tak **po sedmi letech**, kdy se Jiří Pivoda domáhá spravedlnosti, **začíná od začátku**.

Jiří Pivoda, kterého zastupuje Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium, **poukazoval zejména na chybějící zákonný základ kriminalistické databáze DNA**, která je zřízena a spravována na základě utajovaného pokynu policejního prezidenta, což je **v přímém rozporu s judikáty Evropského soudu pro lidská práva**, které říkají, že **do práva na ochranu soukromí lze omezovat pouze na základě zákona**. V daném případě by měl zákon určovat základní pravidla fungování databáze DNA včetně pravidel uchování a likvidace osobních údajů. Sporné je také uchování profilů u hospodářských trestných činů, kde si lze jen těžko představit využitelnost důkazů DNA.

Zákon o DNA, na jehož přípravě se luRe podílelo, a který byl podepsán 59 poslanci, je nyní v prvním čtení v Poslanecké sněmovně. Vláda, která poslanecký návrh odmítá se v reakci na tento návrh usnesla, že ministerstvo vnitra má spolu s ministerstvy spravedlnosti a zdravotnictví připravit do června 2016 vládní verzi zákona.

„Nechceme před doručením písemného rozhodnutí zaujímat stanovisko, jestli je chyba na straně Obvodního soudu pro Prahu 7, Městského soudu v Praze nebo Vrchního soudu v Praze. V každém případě jde o špatný obrázek justice, která není schopna efektivně ochránit oprávněné zájmy žalobce proti policejním složkám,“ uvedl Vobořil. „Jenom skutečnost, že Vrchní soud v Praze dojde k závěru o věcné nepříslušnosti po třech letech, co mu odvolání leží na stole, je alarmující,“ pokračoval v kritice. „Vedle toho, zda budeme podávat ve věci dovolání, tak budeme s klientem řešit i otázku, zda podáme žádost o odškodnění za průtahy v řízení.“ uzavřel Vobořil.

Afterparty Big Brother Awards 2015

19. 1. 2016 | 15:18

18. února 2016 (čtvrtek) od 18:30 @ Studio Alta ([U Výstaviště 21, Praha 7](#))

Srdečně vás zveme na neformální afterparty při příležitosti vyhlášení Cen Velkého Bratra za rok 2015. V průběhu večera představíme Velké Bratry za rok 2015, kteří byli vybráni z [nominací zasílaných veřejností](#) a vyhlášení na dopolední tiskové konferenci. Mezi hosty se vmísí skupina improvizčního divadla [Bafni!](#) a předvede nám něco ze svého repertoáru. Během celé afterparty se můžete těšit na drobné občerstvení, neformální atmosféru [baru "Obývák Alta"](#), rozhovory s porotci i týmem luRe a premiéru spotu BBA 2015.

Vaši **účast** je nezbytné **potvrdit** přes jednoduchý registrační formulář, který vidíte níže na této stránce, nebo můžete použít odkaz zde: bigbrotherawards.formees.com/f/2015

Zde je mapa, která vás dovede až do obýváku :-)
<https://mapy.cz/s/pLTq>

Facebook událost: <https://www.facebook.com/events/213063555704069/>

Těšíme se na viděnou!

Poslední možnost nominovat na Big Brother Awards 2015

6. 1. 2016 | 12:45

V pátek 8. ledna 2016 se **uzavřou nominace** na Big Brother Awards za rok 2015. Využijte poslední možnost a [nominujte](#) úřady, firmy nebo jednotlivce, kteří v minulém roce nejvíce slídili v našem soukromí. I letos budou anticeny vyhlášeny ve 4 kategoriích – Dlouhodobý slídil, Úřední slídil, Firemní slídil a Výrok Velkého Bratra. Zároveň bude udělena jedna pozitivní cena za ochranu soukromí. Z nominací od veřejnosti vybere odborná porota vítěze v polovině ledna. Samotné **vyhlášení pak proběhne 18. února 2016 v pražském Studiu Alta.**

Pro vložení nominace využijte [nominační formulář](#).

PF 2016 | Objevte skrytý vánoční příběh

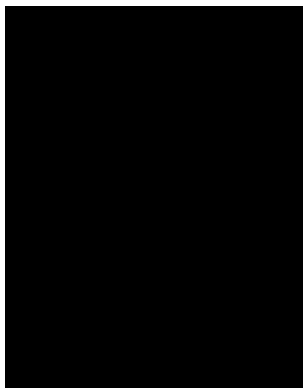
22. 12. 2015 | 08:00

Nádherné vánoční svátky a mnoho úspěchů v novém roce vám přeje celý tým luRe! Prohlédněte si pozorně naše PFko a objevíte skrytý vánoční příběh :-)

Klikněte [zde](#) pro obrázek [ve větším rozlišení](#).

Policie plošně zaznamenává pohyb aut, fotí řidiče a automatizovaně rozeznává SPZ. Údaje o každém průjezdu vozidla uchovává bez konkrétního důvodu řadu měsíců

11. 12. 2015 | 18:38

Podle informací, které si vyžádala nevládní organizace Iuridicum Remedium, má systém nazvaný „**automatická kontrola vozidel**“ sloužit k pátrání po odcizených vozidlech, k zefektivnění vyšetřování trestných činů nebo přestupků, které souvisí s užíváním těchto vozidel a k potírání terorismu. V záznamech **v databázi jsou údaje o SPZ vozidla, místu a datu průjezdu, ale i fotografie vozidla s řidičem.** „*Jak vyplývá z interních aktů řízení, tak údaje jsou automatizovaně uchovávány několik měsíců,*“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. Záznamy **jsou přitom uchovávány plošně u všech automobilů, které projely v monitorovaném místě, bez jakékoli konkrétní vazby na nějaké podezření, že by řidič daného vozu cokoli spáchal.** Monitoring probíhá jak stacionárními kamerami primárně určenými například k úsekovému měření rychlosti nebo k detekci průjezdu na červenou, tak pohyblivými zařízeními ve služebních vozidlech.

„*Chápeme, že uvedený systém může být důležitým nástrojem při pátrání po odcizených autech nebo při vyšetřování kriminality související se silničním provozem, co nás ale znepokojuje, je dlouhá doba uchovávání všech záznamů, bez vazby na jakékoli porušení zákona řidičem,*“ uvedl Vobořil. Uchovávány jsou **totiž vedle fotografií vozu i údaje o automatizovaně rozpoznané SPZ,** díky níž může být tak velmi jednoduché vyhledat v takové databázi pohyb konkrétního automobilu podle jednotlivých záznamů i měsíce zpět. To podle luRe může **být zneužitelný nástroj na sledování prakticky kohokoli.** „*Je důležité si uvědomit, že v drtivé většině nejde o záznamy o těch, kteří nějak porušili zákon, ale o každém, kdo využívá automobil.*“ doplnil Vobořil.

Podle luRe je těžko obhajitelná i rozdílná doba uchovávání záznamů v jednotlivých krajích, přičemž vycházelo ze třech pokynů krajských ředitelství policie, které se podařilo získat. Fotografie vozu se uchovávají 2 měsíce v Praze, 3 měsíce v Moravskoslezském a 6 měsíců v Ústeckém kraji. Zbytek záznamu o průjezdu vozidla se pak uchovává půl roku v Praze a v Moravskoslezském kraji a rok v Ústeckém kraji. „Uchovávání osobních údajů ze strany policie by se mělo řídit zásadou nezbytnosti. I kdybychom odhlédli od toho, že obecně koncept plošného uchovávání dat o všech řidičích bez konkrétního podezření je pochybný, tak si jen obtížně dokáží představit vysvětlení, proč je v Ústeckém kraji nezbytné uchovávat záznamy několikanásobně déle, než například v Praze,“ uzavřel Vobořil.

Foto: *Photo Enforced Grunge Sign* by Nicolas Raymond licencováno pod **CC-BY 3.0**.

Workshop pro #nevladky: Jak zabezpečit citlivá data?

17. 11. 2015 | 13:48

Během proběhlých workshopů jsme zaznamenali četné **dotazy na účinné zabezpečení osobních údajů ve vašich systémech** (zálohování, heslování počítačů, bezpečná práce s Google Diskem nebo Dropboxem, automatické odesílání dat prostřednictvím Windows 10...). Proto na téma **právní ochrany osobních údajů** navazujeme workshopem s odborníkem na informační technologie, který podobné otázky zodpoví a poradí Vám tipy pro každodenní praxi. Seminář povede **Radek Denár** (IT expert, luRe) a **pro případné konzultace z oblasti práva bude opět přítomen i Mgr. Jan Vobořil, Ph. D.** (advokát, výkonný ředitel luRe).

Vzhledem k zaměření workshopu na konkrétní praktické postupy v neziskových organizacích vyžadujeme od účastníků kurzu **pouze běžnou uživatelskou znalost práce na PC** (je tedy vhodný např. pro metodiky v soc. službách, sociální pracovníky, vedoucí NNO, vedoucí služeb apod.).

► Registrujte se na: <https://goo.gl/N3mUUE>

Zobrazit [větší verzi](#) obrázku.

Senátoři odmítli poslanecký přílepek o dlužnických registrech

13. 11. 2015 | 14:59

Senát ve středu **vrátil poslanecké sněmovně s pozměňujícími návrhy novelu zákona o ochraně spotřebitele**. Vedle jiných připomínek Senát **odmítl také přílepek upravující fungování dlužnických registrů** kritizovaný některými senátory, Úřadem pro ochranu osobních údajů a nevládní organizací Iuridicum Remedium.

"Před týdnem jsme prostřednictvím tisku upozornili na skutečnost, že tento přílepek ponechává úvěrovým společnostem do značné míry volnou ruku při sbírání a předávání osobních údajů svých skutečných nebo i jen potenciálních klientů. Pokud by byla novela i s přílepkem schválena, tak by se zvýšila rizika zneužití osobních údajů bez nějakého zásadního zlepšení v oblasti ochrany občanů před předlužováním. Jsme rádi, že senátní Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí vyslyšel kritiku tohoto přílepku a připravil pozměňující návrh, který ho z návrhu zákona odstranil," uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Podle kritiky luRe se jednalo o **přílepek, který nepatřil do zákona o ochraně spotřebitele**. Podle navrhované úpravy **by mohly úvěrové společnosti v řadě případů bez souhlasu uchovávat vágně vymezený okruh osobních údajů**. Tyto informace se měly týkat například bonity nebo důvěryhodnosti. Údaje měly být uchovávány **nejen o klientech, ale třeba i o osobách, které o úvěry pouze žádaly, ale i o ručitelích, zákonných zástupcích nebo společnících v obchodní společnosti**.

Podle luRe je pravda, že stávající fungování dlužnických registrů balancuje na hraně zákona a právní regulace této oblasti je tedy možným řešením. Mělo by se k němu nicméně přistupovat po konzultaci s Úřadem pro ochranu osobních údajů, který se se problematikou registrů dlouhodobě zabývá.

Pro přijetí pozměňujícího návrhu, který příležitost vypustil, se vyslovilo 43 přítomných senátorů a nikdo nehlasoval proti. Senát tak tuto novelu vrátil poslanecké sněmovně. *"V tomto případě se ukázal smysl Senátu, jako pojistky proti podobným pozměňujícím návrhům, které projdou bez většího povšimnutí poslaneckou sněmovnou. Bude zajímavé sledovat, jak se k vypuštění tohoto přílepku postaví poslanci, kteří ho původně drtivou většinou podpořili."* uzavřel Vobořil.

Náš návrh zákona o DNA podpořilo 59 poslanců a čeká na stanovisko vlády

9. 11. 2015 | 12:04

Zákon o DNA, který jsme sepsali v luRe, míří do vlády k vyjádření jejího stanoviska. Díky aktivitě poslance Daniela Korteho, který se o předložení zákona zasadil, se **pod zákon podepsalo 59 poslanců** napříč politickým spektrem. Zákon je pojat úzce s cílem regulovat oblast nakládání s DNA v sektoru policie. To samozřejmě neznamená, že v soukromém sektoru nebo zdravotnictví je vše v pořádku a žádná regulace není potřeba, nicméně zákon, který by zahrnoval všechny oblasti, by měla ve spolupráci různých resortů připravit vláda, která ovšem tuto potřebu dlouhodobě ignoruje. Proto jsme se rozhodli připravit alespoň návrh týkající se nakládání s DNA v sektoru policie.

Cílem zákona je řešit dva hlavní problémy. Jednak **zakotvuje základní pravidla fungování kriminalistické databáze DNA**, která až do teď reguloval pouze utajovaný pokyn policejního prezidenta. Dalším cílem je pak **nastavit jasná pravidla likvidace genetických vzorků**, kdy základním pravidlem je, že jsou uchovávány kontrolní vzorky zajištěné na místě činu. Důvodem je možnost provedení kontrolních analýz v případech, kdy existuje podezření na chyby při původní analýze. Naopak vzorky odebrané například odsouzeným mají být likvidovány bezprostředně poté, co je z nich zjištěn genetický profil, který pak slouží k zjišťování shody s případnými profily zajištěnými na místě činu.

Se zákonem se můžete seznámit [zde](#).

Foto: [Day 253 - West Midlands Police - Forensic Science Lab](#) by West Midlands Police licencováno pod [CC BY-SA 2.0](#).

Update viz náš [příspěvek na Facebooku z 9.2.2016](#).

Poslanecký přílepek o úvěrových registrech k zákonu o ochraně spotřebitele otevírá prostor pro nekontrolované sdílení osobních údajů spotřebitelů

4. 11. 2015 | 10:42

Zcela bez pozornosti médií i většiny veřejnosti poslanecká sněmovna v podstatě jednohlasně **schválila vládní novelu zákona** o ochraně spotřebitele i s poslaneckým přílepkem, který se **týká problematiky úvěrových registrů**. Podle nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) tato úprava, o níž **bude v nejbližších dnech rozhodovat senát**, otevírá **nový prostor pro sdílení informací o klientech, kteří získali úvěr nebo o něj třeba jen požádali**.

Vágně definované údaje o bonitě nebo důvěryhodnosti klientů mohou být na rozdíl od stávajícího stavu **uchovávány i bez souhlasu spotřebitelů** a i několik let poté, co jsou vzájemné závazky vyrovnány. Navíc není jasné, **jak bude fungovat dohlednad** využíváním dat z registrů a zda bude vůbec možné nějak efektivně bránit tomu, aby se registry **zneužívaly například za účelem cíleného marketingu na poli nabídky půjček**.

Pozměňující návrh, který je nazván jako část pátá zákona o ochraně spotřebitele a v podstatě se skládá pouze ze dvou paragrafů, byť jeden z nich má v rozporu s legislativními zvyklostmi netradičních 15 odstavců, pochází **z dílny poslance Radka Vondráčka** a má evidenční číslo 2811. Podle důvodové zprávy je jeho cílem potřeba legislativní úpravy úvěrových registrů, uzákonění možnosti zpracovávat osobní údaje i bez souhlasu spotřebitele. Konečným účelem registrů má být zlepšení informovanosti věřitelů o dlužnících a tím i ochrana dlužníků před předlužováním. Podle luRe ale z návrhu není jasné, **jak by se tato ochrana měla oproti stávajícímu stavu zlepšit, protože žádné nové povinnosti věřitelů při poskytování úvěrů v návrhu obsaženy nejsou**.

„Je otázkou proč by uvedená úprava měla být součástí zákona o ochraně spotřebitele. S ochranou spotřebitele totiž nemá mnoho společného, pouze umožňuje subjektům, které budou na registr napojeny, nadstandardně sdílet informace o svých klientech. Návrh tak chrání spíše tyto společnosti před rizikem předlužených klientů, ale nijak nezapovídá těmto lidem další úvěry dávat. Navíc návrh počítá s tím, že registr se má vztahovat i na podnikatelské úvěry. Proto jde podle mého názoru o legislativní přílepek, který by spíše patřil do jiného zákona nebo by měl být upraven samostatně,“ uvedl Jan Vobořil z Iure.

Iuridicum Remedium vidí jako problém návrhu také oblast ochrany osobních údajů klientů. Klientem podle návrhu není jen ten, kdy uzavřel nějakou smlouvu, ale třeba i ten, kdo o úvěr pouze žádal, osoby, které se zavázaly jako ručitelé, ale i další osoby, jako jsou třeba společníci obchodních společností nebo zákonní zástupci, které o nějaké úvěrové žádosti nemusí mít ani ponětí. Údaje oproti stávajícímu stavu mají být v některých případech uchovávány i bez souhlasu klienta.

Vágní je pak **vymezení okruhu údajů**, které si mají úvěrové společnosti předávat. Zákon nedává jasnou odpověď, jaké identifikační údaje se budou uchovávat v registrech, ani co se přesně myslí „údaji o bonitě, platební morálce nebo důvěryhodnosti spotřebitelů“, **kteří si mohou mezi sebou jednotlivé úvěrové společnosti prostřednictvím registru předávat**. Nejasný je i jeho vztah k zákonu o ochraně osobních údajů. Některá ustanovení například kontraproduktivně dublují obecnou úpravu v zákoně o ochraně osobních údajů nebo naopak bez jasného důvodu upravují určité povinnosti odlišně.

„Tento návrh považujeme z mnoha důvodů - počínaje způsobem legislativní úpravy až po věcné nedostatky - za nepodařený a z pohledu ochrany osobních údajů potenciálně rizikový. Uvítali bychom proto, aby byla úprava ze strany senátu v této podobě odmítnuta a rozeběhla se diskuze, zda vůbec je potřeba přijímat nějakou specifickou úpravu pro tyto registry a jak by případně měla vypadat,“ uzavřel Vobořil.

Workshop: Jak tvořit poutavé prezentační materiály, které neskončí v šuplíku?

29. 10. 2015 | 14:40

Kde hledat obrázky a grafiku zdarma pro vaše projekty? Za jakých podmínek je pak mohou používat? A kam umístit hotové dílo, aby se dostalo k co nejširšímu publiku? V bezplatném workshopu, který pořádáme již toto **úterý 3. listopadu od 9:30 v Národní technické knihovně** vám zodpovíme tyto a mnoho dalších otázek.

► Registrovat se můžete zdarma zde: <http://goo.gl/bM2RHk>

Po kliknutí na obrázek se zobrazí ve větší velikosti.

Poskytovatelé sociálních služeb často nevědí jak zachovávat mlčenlivost vůči státním orgánům. Mohou tak ohrozit důvěrné informace o klientech

27. 10. 2015 | 17:23

Nevládní organizace Iuridicum Remedium upozorňuje na skutečnost, že **řada provozovatelů sociálních služeb nemá vyjasněno, v jakých případech a v jakém rozsahu má být zachována mlčenlivost o klientech jednotlivých služeb**. Problém dělá zejména poskytování informací policii a dalším státním orgánům. To může vést k porušování zákona, ale i ke snižování důvěry klientů v sociální služby. V rámci probíhajícího projektu poskytuje luRe nevládním organizacím zdarma advokátní a IT poradenství v oblastech ochrany osobních údajů a soukromí klientů.

„Při realizaci našich seminářů pro nevládní organizace zaměřených na ochranu osobních údajů a v rámci poradenské praxe se opakovaně setkáváme s tím, že poskytovatelé sociálních služeb, kteří jsou vázáni mlčenlivostí, nevědí, jak jednat zejména s policií, která žádá informace o klientech,“ uvedl výkonný ředitel luRe a advokát Jan Vobořil.

Povinnost zachovávat mlčenlivost o všech informacích, které se dozví v souvislosti s poskytováním sociálních služeb, mají jak organizace, tak jejich zaměstnanci a další osoby, které působí v sociálních službách. Smyslem mlčenlivosti je **chránit důvěrnost vztahu klienta a zaměstnanců** sociálních služeb a tím přispět k efektivnějšímu řešení problémů. Mlčenlivost je v zákoně o sociálních službách formulována velmi obecně a nedává jednoznačné vodítko, na jaké informace je potřeba ji vztáhnout a v jakém rozsahu, případně kdy lze mlčenlivost prolomit.

*„Jako problematickou vnímají tyto organizace **komunikaci s policií**. Policisté si často vůbec nejsou vědomi, že v sociálních službách existuje mlčenlivost obdobně, jako je tomu u poskytování zdravotní péče. Důsledkem je pak tlak na poskytnutí informací, kterému mnoho zaměstnanců těchto organizací podlehne a informace poskytne. Tím se ovšem zpravidla dopustí porušení zákona,“* říká Jan Vobořil.

V souladu s § 8 odst. 5 trestního řádu by poskytovatelé sociálních služeb a jejich zaměstnanci či spolupracovníci měli poskytovat informace **pouze na základě rozhodnutí soudu**, který by měl určit, na jaké informace se povinnost mlčenlivosti nevztahuje a lze je tedy poskytnout. Výjimkou může být povinnost oznamovat některé závažné trestné činy nebo předání informací se souhlasem klienta.

„Podobná nejistota panuje také u informací o dětských klientech v souvislosti se sociálně-právní ochranou dětí. Organizace nevědí, v jakých případech musí sdělovat určité informace aktivně samy, v jakých musí reagovat na vyžádání orgánu sociálně-právní ochrany dětí a v jakých musí mlčenlivost zachovávat. V rámci našeho projektu podpořeného Fondem pro nestátní neziskové organizace poskytujeme nevládním organizacím zdarma advokátní poradenství nejen v oblasti mlčenlivosti, ale i v dalších oblastech souvisejících s ochranou soukromí a osobních údajů,“ uzavřel Vobořil.

Slibovaná transparentnost vyjednávání TTIP je švindl

13. 10. 2015 | 09:38

Navzdory slibovanému zprůhlednění TTIP, kontroverzní obchodní úmluvy mezi EU a USA, Evropská komise již tak **supertajný režim vyjednávání ještě zpřísnila**. Komise po sérii úniků dokumentů **rozhodla zastavit elektronické posílání TTIP materiálů členským vládám**. Jediný způsob, jak se seznámit s texty TTIP je **osobní návštěva bruselské čítárny**. Vyjednávání TTIP je dlouhodobě kritizováno pro netransparentnost evropskou ombudsmankou, watchdogovými organizacemi i samotnými politiky. (1)

Organizace Iuridicum Remedium společně s ekologickou organizací **Greenpeace Česká republika** proto dnes **spustily otevřenou výzvu** žádající českou vládu o opatření, která **zajistí transparentnost** vyjednávání i rozhodování o TTIP a veřejný slib občanům, že odmítne takovou smlouvu, která by oslabil jejich práva nebo ochranu zdraví či životního prostředí.

Pavel Buršík, analytik kampaně Špatný vTTIP řekl: „61 procent Čechů netuší, co TTIP je. Otázkou zůstává, jak jsou na tom naši politici. Zdá se, že česká vláda přistupuje na vyjednávání, které nemůže efektivně kontrolovat a slibované zprůhlednění vyjednávání je švindl. Smlouva, která tak dalekosáhle zasáhne do našich životů, by měla být projednávána otevřeně, demokraticky a s informovaným souhlasem lidí, jejichž životů se dotkne. Současný režim vyjednávání to ale neumožňuje.“

Jan Freidinger z Greenpeace ČR k tomu doplnil: „Netransparentní a utajené jednání o TTIP posiluje obavy, že smlouva torpéduje těžce vydobyté environmentální, bezpečnostní a pracovní standardy v Evropské unii. Česká vláda by proto měla svým obyvatelům nahlas slíbit, že nepodpoří žádnou smlouvu, která oslabí jejich práva, ať už na ochranu životního prostředí a zdraví nebo práva spotřebitelská či zaměstnanecká.“

Výzva požaduje po české vládě, aby se zasadila o tato opatření:

- 1) průběžné a včasné zveřejňování prozatímně dohodnutých částí textu úmluvy TTIP
- 2) neomezený přístup k textům úmluvy pro poslance Evropského parlamentu, umožňující texty prozkoumat a prodiskutovat
- 3) schvalování TTIP nejen Evropským parlamentem, ale také Parlamentem České republiky
- 4) veřejný slib občanům ČR, že odmítnete takovou smlouvu, která by oslabil jejich práva nebo ochranu zdraví či životního prostředí

Plné znění výzvy

<http://vttip.cz/vyzva/>

Kontakty:

Mgr. Petra Němcová, koordinátorka výzvy, Iuridicum Remedium, mobil: 739 162 968, e-mail: petra.nemcova0@gmail.com

Bc. Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace, mobil: 603 443 140, e-mail: lukas.hrabek@gmail.com

Poznámky pro novináře:

(1) Vyjednávání TTIP začalo v červenci 2013, kdy k vyjednávacím textům mělo přístup pouze 13 z 751 poslanců Evropského parlamentu. V červenci 2014 evropská ombudsmanka nařídila vyšetřování transparentnosti TTIP. [1] V listopadu 2014 v důsledku obrovského veřejného tlaku Komise vyjednávání do jisté míry zprůhlednila, watchdogové organizace nicméně upozorňují, že opatření jsou pouze kosmetickými úpravami a zásadní problémy přetrvávají.

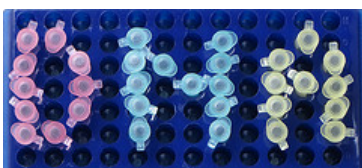
- Vyjednávací dokumenty představují tisíce stran textu terminologie a technického obchodního jazyka, kterému drtivá většina lidí, včetně europoslanců, nerozumí.
- Poslanci Evropského parlamentu si nemohou dělat žádné poznámky z textů, ke kterým se dostanou v bruselské čítárně a texty jsou dostupné pouze v angličtině – otázkou je, jak se s vysoce technickým textem vypořádávají neanglofonní poslanci.
- Dostat 751 europoslanců do malé čítárny je velký logistický problém, resp. je to nemožné a přístup k dokumentům tak připomíná Potěmkinovu vesnici.
- I když mají poslanci Evropského parlamentu k dokumentům za nedostačujících podmínek přístup, není jasné, jak by měly být informace, které získají, zpracovány – obsahy dokumentů nesmí být diskutovány, nesmějí k nim být kladeny otázky nebo být přezkoumány v parlamentním procesu, přístup k nim je možný pouze pod slibem mlčenlivosti.
- Pro veřejnost se nic nezměnilo – nemá přístup k tzv. aktivním vyjednávacím textům, pouze k různým pozičním dokumentům Komise.

Zdroje

[1] http://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence_faces/en/56100/html...
<http://www.ttip2014.eu/files/content/docs/Full%20documents/Ombudsman%20R...>

Návrh zákona o DNA míří do sněmovny jako poslanecká iniciativa

29. 9. 2015 | 15:25

Sněmovní komise pro kontrolu odposlechů dnes rozhodla o tom, že předloží poslanecké sněmovně návrh zákona o DNA, který dává právní základ existence kriminalistické databáze DNA a zároveň upravuje možnost provádění kontrolních analýz v rámci trestních řízení. Zákon vypracovaný nevládní organizací Iuridicum Remedium (luRe) má tak zacelit legislativní „díru“, která je kritizována již řadu let.

Návrh zákona spolu s důvodovou zprávou zpracovala nevládní organizace Iuridicum Remedium, která se dlouhodobě věnuje problematice nakládání s DNA. „Cílem bylo udělat jednoduchý zákon, který odstraní největší problémy při provádění analýz DNA pro forenzní účely. I proto se návrh nevěnuje dalším neméně palčivým problémům, jako je třeba nakládání s DNA v soukromoprávní oblasti například při provádění testů otcovství,“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil. luRe se o prosazení zákona snaží již řadu let. Již v roce 2010 připravilo návrh tezí, které schválila Nečasova vláda a zadala ministerstvu vnitra vypracování zákona. V souvislosti s pádem vlády a předčasnými volbami nicméně tento úkol spadl pod stůl a po volbách ho nikdo z politiků znovu nezvedl. Důvodem byla i snaha udělat zákon komplexní, který by zahrnoval více různých oblastí zpracování DNA.

Zákon, který má pouhých 12 § má řešit dva hlavní problémy. Prvním je **chybějící zákonná úprava existence kriminalistické databáze DNA**. „V zákonech najdete upraveny případy, kdy můžete odebrat biologický vzorek, ale nic se nedozvíte o procesu následné analýzy, fungování kriminalistické databáze, o podmínkách uchovávání vzorku a profilu DNA nebo jejich likvidace. To vše je v utajovaném pokynu policejního prezidenta, který policie odmítá v kompletní podobě poskytnout. Zákon chce tento problém vyřešit a dát databázi jasný právní rámec. Upravuje okruh subjektů, jejichž profil DNA může být uchovávan a za jakých podmínek. Důležitá jsou zejména pravidla likvidace vzorků i profilů DNA,“ vysvětluje Vobořil.

Druhý problém je **vyjasnění pravidel pro uchovávání původních vzorků a různých meziproductů DNA analýzy**. „Cílem této úpravy je zejména umožnit nápravu justičních omylů, k nimž došlo v souvislosti s chybami při provádění analýzy DNA. I při nejvyšší kvalitě laboratoře riziko takových chyb vždy existuje. Pokud budou likvidovány biologické vzorky po provedení analýzy, tak se zbavíme možnosti tyto nespravedlnosti napravit, protože analýzu nebude možno opakovat,“ uvedl Vobořil. Proto návrh počítá s tím, že části biologických vzorků spolu s meziproducty původní analýzy mají být uchovávány po dobu 80 let ode dne provedení analýzy.

Naopak v případech, kdy je odebírán vzorek osobě, jejíž totožnost známe, tak má být podle návrhu zákona zlikvidován bezprostředně poté, co je z něho sestaven profil. „Další uchovávání vzorku, k němuž - jak jsme zjistili - v současnosti dochází, nedává smysl, protože k případnému ztotožnění stopy a dané osoby slouží profil DNA,“ doplnil Vobořil a upozornil na případ muže odsouzeného za vraždu, který se za pomoci luRe v současné době snaží o obnovu trestního řízení, protože podle znaleckého posudku, kterým disponuje, zřejmě došlo k záměně vzorků DNA jeho a oběti během vyšetřování. Přitom šlo o klíčový důkaz v procesu, který vedl k tomu, že byl v roce 2003 na deset let zbaven svobody a v současnosti musí stále vykonávat ochranné léčení.

Obrázek: **DNA *LOL*** by BlueRidgeKitties podléhá licenci **CC BY-NC-SA 2.0**.

Licence CC otevřou radnice

29. 9. 2015 | 10:08

Na radnicích vznikají **materiály, za jejichž tvorbu úředníkům platíme**. Fotky, mapy a plány, radniční tisk, studie, otevřená data... To vše jsou **cenné podklady** pro rostoucí občanskou společnost, pro jednotlivce, neziskovky i firmy. Všichni bychom s nimi mohli dál pracovat, využívat pro své projekty, ale často tomu **brání striktní autorská práva**.

Naštěstí existuje **osvědčený nástroj**, s jehož pomocí můžeme tato data zpřístupnit lidem. Jsou jím **svobodné licence Creative Commons**. Chybí ale **poslední krok – propojit svět licencí a radnic** tak, jako to funguje např. ve Skandinávii nebo Austrálii. Vybraná částka poslouží na právní analýzu radničních materiálů – zjistíme, jaká autorská díla se na radnicích z našich peněz tvoří, a ukážeme úředníkům, co a jak lze bez problémů dát k dispozici občanům.

Budeme prosazovat **užití CC licencí** a zároveň pomůžeme radnicím prosazovat stejnou otevřenost i v jejich příspěvkových organizacích (muzea, divadla, knihovny, služby...) nebo ve výstupech obcemi podpořených projektů.

Projekt na otevírátní radnic pomocí Creative Commons licencí jsme přihlásili do výběrového řízení **Fondu Otakara Motejla** a získali tak možnost **podpořit projekt** jak nadačním příspěvkem, tak **crowdfundingovou kampaní**, jejíž výtěžek ještě Fond Otakara Motejla zdvojnásobí až do výše 25.000,- Kč!

Myslíte si i Vy, že materiály, za které úředníkům platíme, by měly být otevřené a přístupné např. pro neziskovky, firmy a vůbec celou občanskou společnost? **Podpořte náš projekt** částkami **100/300/500/1000 Kč** a pomozte nám otevírat radnice!

Děkujeme!

Vláda bude ve středu 23. 9. rozhodovat o rozšiřování zdravotních registrů. Ochrana dat v registrech ale není na pořadu dne.

18. 9. 2015 | 14:26

Vláda bude ve středu rozhodovat o osudu novely zákona o zdravotních službách, která přináší celou řadu změn, které umožní státu, aby měl ještě lepší přehled o zdraví každého z nás. Nově má například vzniknout superregistr shrmažďující data o jednotlivých proplacených zdravotních zákrocích od všech zdravotních pojišťoven. Více údajů se bude ale odevzdávat i do stávajících registrů, vzniknou nové registry a doba uchovávání dat bude delší. To vše zcela zbytečně v podobě, která umožňuje identifikovat jednotlivé pacienty.

Podle nevládní organizace Iuridicum Remedium (IuRe), která se zabývá ochranou soukromí je předložený návrh dalším prohloubením problému, který zde existuje již řadu let.

*„Je potřeba si uvědomit, že registry neslouží přímo k zlepšení péče o konkrétní pacienty. Nefunguje to tak, že přijdete třeba k internistovi a on bude z registrů zjišťovat, na jaké léky jste alergičtí, díky nahlédnutí do záznamu od alergologa. **Důvodem existence těchto registrů je zejména výzkum, hodnocení kvality péče nebo řešení problematiky financování zdravotnictví. Samozřejmě i to jsou významné společenské zájmy, nicméně je zcela zbytečné, aby tato data bylo možno propojit s identitou konkrétních lidí,**“* uvedl výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil.

Data přitom nejsou nějakou strohou informací, která by nebyla zneužitelná. V řadě případů jde o **celkovou zdravotní anamnézu nejen pacienta, ale i jeho rodiny**. Týkají se **tak citlivých věcí, jako jsou třeba potraty, duševní nemoci nebo užívání návykových látek**. Vedle údajů o zdraví a jednotlivých zákrocích jsou to i sociodemografické

údaje například o **vzdělání či zaměstnání**. Skutečnost, že takto **obrovský objem citlivých osobních údajů** je předáván státu, přičemž není dopředu zřejmé, kdo bude mít k takovým datům přístup, může podle luRe **vést k ohrožení důvěry lidí** v lékaře a v konečném důsledku k zhoršení zdravotní péče, protože pacienti v některých případech nebudou z obav před zneužitím jejich údajů lékařskou péči vyhledávat nebo nebudou sdělovat lékařům pravdivé údaje.

Důvodem proč jsou údaje vedeny pod rodnými čísly konkrétních lidí je údajně potřeba **propojovat jednotlivé záznamy mezi sebou**. Tato potřeba je logická a má svůj smysl, nicméně má také **jednoduché řešení**, které by umožnilo jak údaje propojovat, tak uchovat anonymitu záznamů. Spočívá v **jednosměrném šifrování**, což je běžně používané matematické vytvoření otisku původního záznamu. Vtip spočívá v tom, že například z rodného čísla vytvoříte vždy stejný otisk neboli hash, ale zároveň nejste schopni z tohoto hashe zjistit zpět rodné číslo. Údaje se tak zařazují do správného „šanonu“, ale nevíme, koho konkrétně se týkají.

„Takový systém by vedl k tomu, že by se významně snížila rizika zneužití takových dat, která by v řadě případů neměla ani podobu osobních údajů. Bohužel nevíme o tom, že by se vůbec někdo při přípravě tohoto zákona těmito problémy zabýval. Ačkoli v sektoru zdravotnictví se setkáme s vůbec nejcitlivějšími osobními údaji, tak tento přístup zde bohužel není výjimečný. Můžeme připomenout například miliony centrálně uchovávaných kartiček s krevními vzorky s kompletní genetickou informací všech občanů narozených někdy od 80. let získaných v souvislosti s tzv. novorozeneckým screeningem,“ uzavřel Vobořil.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

| www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

Nominujte největšího slídila roku 2015 na cenu Big Brother Awards

11. 9. 2015 | 14:53

Od pondělí 14. září 2015 jsou oficiálně spuštěny nominace na jedenáctý ročník Big Brother Awards (Cena Velkého bratra) a veřejnost tak může posílat přes web Slidilove.cz své tipy na nejzvědavější úřady, firmy nebo technologie. Už jedenáctý ročník cen udělovaných nevládní organizací Iuridicum Remedium (luRe) největším slídilům bude mít i tento rok pět kategorií. Anticeny v kategorii Dlouhodobý slídil, Firemní slídil, Úřední slídil a Výrok Velkého bratra doplňuje Pozitivní cena za ochranu soukromí.

*„V loňském roce získala hlavní cenu Dlouhodobý slídil společnost **Google** za pročitání e-mailů a netransparentní slídění v soukromí uživatelů. Mezi dalšími výherci se umístila například společnost **MAFRA** za zveřejnění přepisů intimních odposlechnů mezi Petrem Nečasem a Janou Nagyovou, **Ministerstvo financí** za návrh právní úpravy prokazování původu majetku nebo společnost **Samsung** za pokročilé šmírovací funkce svých inteligentních televizorů. Pozitivní cena pak putovala **předsedovi představenstva koncernu Volkswagen**, který vyzval ke zvýšenému důrazu na ochranu soukromí při instalaci nových technologií do automobilů,“* shrnul výsledky výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Nominace budou uzavřeny v lednu příštího roku. Z nominací veřejnosti vybere vítěze odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, akademiků a novinářů. Slavnostní vyhlášení pak bude následovat v průběhu února. Každý rok je vyhlášení spojeno s akcemi pro veřejnost, jako jsou přednášky, tiskové konference nebo udílení cen ve formě divadla. *„V minulém roce vyhlášení předcházelo osvětlování budov vybraných nominovaných obřím postavou Velkého bratra. Tato kampaň, kterou luRe realizovalo za pomoci agentury Geometry Global Prague, obdržela v tomto roce první cenu v jedné z hlavních kategorií České ceny za PR,“* doplnil Vobořil.

Ceny Big Brother Awards, nazvané podle postavy z románu George Orwella „1984“, byly poprvé udělovány ve Velké Británii v roce 1998. V České republice byly předávány poprvé 28. října 2005 v divadle Na zábradlí a od té doby opakovaně každý rok.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.
www.fondno.cz a www.eegrants.cz

Bezplatný workshop "Ochrana osobních údajů v neziskových organizacích"

29. 7. 2015 | 12:56

Co jsou osobní údaje? Jaká pravidla dodržovat při zpracování osobních dat klientů, zaměstnanců nebo členů? Jak tato data zabezpečit? Pro koho platí mlčenlivost a kdy ji prolomit?

Naučte se efektivně pracovat s citlivými informacemi tak, abyste dodrželi zákonné požadavky a zároveň co nejúčinněji zamezili možnému zneužití citlivých dat.

Workshop se koná **11. 8. (úterý) od 10 do 13 hod. v Café Lajka** (U Akademie 11, Praha 7). Je vhodný například pro pracovníky/metodiky v sociálních službách, dále pro organizace pracující s dětmi a mládeží, drogově závislími, oběťmi násilí, whistleblowery a dalšími rizikovými skupinami. Seminář, jak doufáme, bude přínosný pro všechny organizace, které shromažďují data o svých klientech, případně komunikují veřejně svou činnost na internetu (fotografie/informace z akcí na webu, sociálních sítích apod.) - tj. např. pro poradny, stacionáře, centra sociálních služeb...

Na místě budete moci konzultovat svou dosavadní praxi s **advokátem Mgr. Janem Vobořilem** (luRe). Zároveň všem účastníkům kurzu zprostředkujeme unikátní možnost bezplatných konzultací s IT experty v oblasti zabezpečení elektronických dat.

Další podrobnosti o akci najdete v příloženém souboru nebo na <https://drive.google.com/open?id=0BwpOvY9Cjyu3UC1TeU0wazZkSIU>.

Klikněte na obrázek pro zvětšení.

Stát bude chtít další osobní údaje o zdraví každého z nás. Chystají se další centrální registry i předávání citlivých údajů z informačních systémů zdravotních pojišťoven státu.

23. 7. 2015 | 20:49

Senát ve čtvrtek 23. 7. schválil **novely** několika zákonů vážících se k problematice **zdravotního pojištění**. Mimo jiné **uložil zdravotním pojišťovnám povinnost předávat údaje o zdraví svých pojištěnců z interních databází**

ministerstvům zdravotnictví, financí či Českému statistickému úřadu. Současně čeká na své schválení parlamentem novela zákona o zdravotních službách, která dále **rozšiřuje množství osobních údajů uchovávaných v tzv. zdravotních registrech a zavádí i registry nové**. Jedním z nich je i **Národní registr úhrad zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění**, který bude obsahovat **veškeré údaje o lékařských úkonech a úhradách u všech pojištěnců**. To vše opět ve formě osobních údajů.

Zdravotní pojišťovny disponují obrovským množstvím údajů o každém pojištěnci, což je logické vzhledem k tomu, že provádějí úhradu lékařské péče. Jsou to **údaje velmi citlivé**, neboť z nich lze vyčíst řadu informací o zdravotních problémech každého z nás. Chystané legislativní změny ukládají pojišťovnám povinnost **tyto údaje předávat různým státním orgánům a také je shromažďovat v jednom centrálním registru**. „*Jde o další zásah státu do důvěrného vztahu lékaře a pacienta, který ukrajuje z našeho soukromí a v praxi může mít zásadní vliv například na ochotu některých lidí, třeba duševně nemocných nebo osob s pohlavními chorobami, vyhledat odbornou pomoc,*“ uvedl Jan Vobořil z nevládní organizace Iuridicum Remedium, která se dlouhodobě věnuje problematice ochrany soukromí.

Ani schvalovaná novela zákonů upravujících činnost zdravotních pojišťoven (senátní tisk č. 101), ani chystaná novela zákona o zdravotních službách **nepočítají s anonymizací předávaných údajů**, ačkoli **pro účely, k nimž mají údaje sloužit, jako je vyhodnocování ekonomické efektivity zdravotnictví nebo tvorba úhradových mechanismů by anonymní údaje zcela postačovaly**. Návrhy zákonů v podstatě **otázku dopadu návrhu na ochranu soukromí ignorují**, což například ve vztahu k zmíněné novele zákona o zdravotních službách **kritizoval** ve svých připomínkách i **Úřad pro ochranu osobních údajů**.

Na problém zbytečného uchovávání osobních údajů ve zdravotnictví upozorňuje luRe již několik let v souvislosti s existencí národních zdravotních registrů, které mají sloužit zejména potřebám hodnocení efektivity léčby nebo výzkumu. I zde jsou zcela zbytečně uchovávány osobní údaje, přestože by stejně efektivně bylo možno pracovat s údaji anonymizovanými nebo alespoň pseudonymizovanými. Inspirativní řešení samozřejmě existují a využívá je i stát sám. Jde například o tzv. agendové identifikátory u základních registrů, které umožňují nahrazení identifikačních údajů bezpříznakovým identifikačním číslem, které se prostřednictvím Úřadu pro ochranu osobních údajů propojuje s identifikačními údaji vedenými v základních registrech.

„*Je zarážející, že stát není v roce 2015 schopen zajistit takovou úroveň ochrany osobních údajů občanů, která by zároveň zajistila, aby údaje o jednom pacientovi bylo možno vzájemně provazovat a aktualizovat, a zároveň utajit identitu tohoto pacienta, a tím minimalizovat zásah do soukromí jednotlivých občanů, o nichž jsou údaje v registrech vedeny. Místo aby tento problém stát řešil, tak znovu salámovou metodou masivně rozšiřuje okruh osobních údajů, které mu budou muset být předávány,*“ uvedl Vobořil.

Oslovili jsme české europoslance kvůli svobodě panoramatu a síťové neutralitě

24. 6. 2015 | 12:26

Dnes jsme rozeslali e-mail všem českým europoslancům s prosbou o zachování plné svobody panoramatu i pro svobodu a síťovou neutralitu internetu. Pokud byste se chtěli inspirovat a europoslance také oslovit, přikládáme plný text našeho dopisu:

Vážená paní poslankyně / Vážený pane poslanče,

obracím se na vás jménem nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe), která se již téměř 15 let věnuje problematice digitálních práv. Se znepokojením sledujeme možná rizika spojená s dvěma tématy projednávanými v

současnosti na půdě Evropského parlamentu. Rádi bychom vás proto upozornili na tato možná rizika, sdělili vám náš pohled na věc a požádali vás, byste se postavili za digitální práva občanů.

1) První problematika se týká v současnosti značně medializované otázky tzv. svobody panoramatu. **Svoboda panoramatu** stanoví, že do autorských práv nezasahuje ten, kdo si například vyfotografuje objekt (dům, sochu), který je umístěn ve veřejném prostoru. V České republice tato svoboda platí jak pro následně komerční, tak nekomerční použití takové fotografie. Tyto fotografie se tak například mohou bez problémů šířit i pod liberálními licencemi Creative Commons, které umožňují nejširší sdílení svobodné kultury na komerční i nekomerční bázi. Bohužel 16. června výbor Evropského parlamentu pro právní záležitosti schválil návrh, který má omezit svobodu panoramatu pro následně komerční použití fotografií.

luRe je spolu s Masarykovou univerzitou v Brně a Národní technickou knihovnou členem Creative Commons týmu Česká republika a proto nás zajímají zejména potenciální rizika tohoto návrhu ve vztahu k využívání těchto svobodných licencí. V praxi by přijetí tohoto návrhu a následná implementace do české legislativy mohla značně omezit možnost využívání liberálních variant licencí Creative Commons. Díla pod těmito licencemi dnes využívají nevládní organizace, ale i školy, výzkumná pracoviště nebo umělci. Například pro server Wikipedie, který denně navštíví miliony lidí, by to mohlo vést k nutnosti stáhnout z internetu desítky tisíc fotografií uveřejněných pod těmito svobodnými licencemi. Otázka co je komerční a co nekomerční užití je přitom zejména v případě nepřímých zisků často sporná. Evropský parlament by měl k uvedenému návrhu zaujmout stanovisko již na začátku července. Ačkoli cesta omezení svobody panoramatu do české legislativy by i při případném schválení tohoto návrhu Evropským parlamentem byla dlouhá, tak je podle našeho názoru nutné tuto myšlenku odmítnout již dnes.

2) Druhý problém se týká tzv. **síťové neutrality** internetu, zásady, na níž je vybudován internet jako svobodné médium. Tato zásada zaručuje jednotný přístup k jednotlivým datovým tokům a zakazuje blokování obsahu. Ačkoli v dubnu 2014 přijal Evropský parlament jednoznačnou a silnou pozici k podpoře síťové neutrality, tak v následných jednáních je tato pozice opouštěna. Zejména pak hrozí blokování vybraných stránek ze strany poskytovatelů připojení nebo možnost poskytovatelů zvýhodňovat určité zákazníky v přístupu k internetu. Více informací k tématu můžete získat zde: <https://www.savetheinternet.eu/>.

Omlouvám se za dlouhý e-mail a věřím, že oběma návrhům věnujete dostatečnou pozornost a vyslovíte se pro zachování plné svobody panoramatu i pro svobodu a síťovou neutralitu internetu.

S pozdravem,

Mgr. Jan Vobořil

výkonný ředitel luRe

Autorem horní části obrázku - fotografie "[Panorama of Prague Castle](#)" je Jan Fidler a je vydána pod licencí [CC-BY 2.0](#).

Učíme nevládky pracovat s licencemi Creative Commons

15. 6. 2015 | 10:31

Již v úterý **23. června** pořádáme v [Café Lajka](#) workshop pro neziskové organizace na téma "[Použití materiálů pod licencí Creative Commons](#)". Posíle své PR a využijte grafiky, fotografií, videí, textů... které se vám nabízí zcela zdarma. Dozvíte se, kde materiály získat, jak je správně použít a jak nabídnout svá díla k volnému užití jiným organizacím. Zodpovíme nejčastější dotazy a na místě bude možnost konzultovat vaše projekty z pohledu autorského práva. Délka semináře 2h. Občerstvení i materiály zajištěny.

Workshop je pro neziskové organizace zdarma (prosíme o **včasnou registraci na iure@iure.org**).

Událost na Facebooku: <https://www.facebook.com/events/1664743857075281/>

Co přinese TTIP: výhodný obchod, ekonomické NATO či korporátní hrozbu?, debata MDA, úterý 23. června, 18.00

15. 6. 2015 | 09:58

Dovolujeme si Vás pozvat na **diskuzi odborné komise** - Evropské platformy Masarykovy demokratické akademie. **Tématem** bude českými médii opomíjená smlouva **TTIP (Transatlantické obchodní a investiční partnerství)** mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými. Naším cílem je uchopit ideologický i věcný rámec tohoto paktu. Panelisté přiblíží jeho obsah a vysvětlí argumenty, proč bychom jej měli nebo neměli přijmout.

Debatujícími budou: bývalý europoslanec **Libor Rouček**, analytik z iniciativy luRe "**Špatný vTTIP**" **Pavel Buršík**, bývalá europoslankyně **Zuzana Brzobohatá** a hlavní EU ekonom Úřadu vlády ČR **Aleš Chmelař**, který se zároveň ujme moderace diskuse.

Akce se odehraje ve **Steinerově sálu Lidového domu** ([Jak se k nám dostanete?](#)) v úterý **23. června 2015** od **18.00 hodin**.

Licence CC se již tradičně představí v NTK v rámci Pražské muzejní noci

8. 6. 2015 | 13:54

Jste autor a chcete dát své dílo volně k dispozici, ale neztratit své autorství? Použijte Creative Commons. Chcete si stáhnout fotku, video nebo text a dále je použít? Creative Commons vám zaručí, že dílo nebudete užívat protiprávně, a přesně Vám řekne, jak ho použít. Dobré příklady táhnou. Rádi s vámi prokonzultujeme jakékoliv dotazy :-)

Kdy? 13. června 2015 (sobota) od 19:00 hodin

Kde? Národní technická knihovna (Technická 6, Praha 6)

Událost na Facebooku: <https://www.facebook.com/events/1594232160816191/>

Vstup zdarma:

Prezentující: Národní technická knihovna, Iuridicum Remedium, Masarykova univerzita

3. NP, 19.00 – 23.30

Více informací o Noci v knihovně 2015: <https://www.techlib.cz/cs/83307-noc-v-knihovne-2015>

Policie chce další údaje o našem pohybu na internetu

27. 5. 2015 | 15:25

Policejní prezidium žádá, aby Ministerstvo vnitra upravilo vyhlášku a rozšířilo okruh informací uchovávaných plošně o elektronické komunikaci každého z nás. Nově chce mít přístup i k údajům o IP adrese a portu cílové strany komunikace u služby připojení k internetu. Tyto údaje mohou v řadě případů velmi usnadnit identifikaci webových stránek, na které se koukáme.

Proti plošnému sledování provozních a lokalizačních údajů dlouhodobě protestuje nevládní organizace Iuridicum Remedium, která v roce 2011 dosáhla zrušení starší úpravy u Ústavního soudu a následně prosadila řadu změn do nové právní úpravy data retention.

„Za klíčový považujeme rozsudek Soudního dvora EU z dubna minulého roku, který v podstatě plošné a nevýběrové uchovávání těchto údajů označil za neústavní. V řadě evropských zemí, naposledy zhruba před měsícem na Slovensku, na to reagovali tak, že své národní úpravy zrušili a plošné uchovávání pro potřeby policie zde skončilo. Česká vláda se tváří jako by toto rozhodnutí vůbec neexistovalo a naopak, pokud vyhová policii, tak rozsah sledovaných informací bude zvyšován,“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Podle luRe by navíc rozšíření okruhu údajů v řadě případů fakticky znamenalo, že se nebude už pouze sledovat, kdo s kým komunikoval. V případech serverů zřízených pro hosting jedné webové stránky už nepůjde o zúžení identifikace stránek, ale přímo o jejich určení. V takovém případě se policie bude moci dozvědět, na jakou stránku jsme se dívali a zjistí tak i obsah komunikace. V dalších případech pak určení webových stránek bude podstatně usnadněno. Vzhledem k tomu, že běžný uživatel neví, jaké stránky jsou takto identifikovatelné a jaké ne, tak bude muset počítat s možností policie zjišťovat, co na internetu dělá obecně. To může mít další negativní vliv třeba na práci nevládních organizací, které komunikují prostřednictvím webových stránek s klienty, kteří chtějí zůstat maximálně v anonymitě, ale může to také negativně ovlivnit fungování serverů menšinových komunit, jejichž členové chtějí před veřejností utajit například své politické či sexuální preference.

Sledování obsahu komunikace přitom přímo zakazuje stávající úprava data retention v zákoně o elektronických komunikacích. Navrhovaná úprava by tak odporovala zákonu o elektronických komunikacích.

„Na riziko nenápadného rozšiřování uchovávaných údajů jsme upozorňovali již v připomínkovém řízení k nové úpravě uchovávání provozních a lokalizačních údajů před třemi lety. Už tehdy jsme žádali, aby okruh uchovávaných údajů byl součástí zákona a nikoli vyhlášky, protože doplnění několika zdánlivých technikálií může zcela změnit rozsah zásahu do soukromí nás všech. O těchto změnách by se mělo rozhodovat v parlamentu a ne na policejním prezidiu nebo ministerstvu vnitra,“ doplnil Vobořil.

Kvůli rostoucím rizikům sledování elektronických komunikací nejen ze strany státu, ale i dalších subjektů luRe ve spolupráci s polskou organizací Radiofonia uspořádá již tuto sobotu v Praze workshop zaměřený na šifrování komunikace. Více informací je k dispozici na www.slidilove.cz.

Autor fotografie "[Le musée de la Communication \(Berlin\)](#)" je Jean-Pierre Dalbéra a je vadána poc licencí [CC BY 2.0](#).

Workshop: Anonymita a bezpečnost online

12. 5. 2015 | 13:32

Soukromí je naše základní právo! Naučte se pohybovat a komunikovat anonymně a bezpečně v online světě a přijďte na náš workshop v sobotu 30. května.

Oficiální web workshopu, kde najdete podrobnější informace a můžete se registrovat: <http://bit.ly/1ImH46j>.

Workshop pro každého, kdo si cení soukromí a možnosti komunikovat anonymně, aniž by kdokoli sledoval každý jeho krok. Hovořit budeme o soukromí a anonymitě v době masového sledování a dohledu. Cílem workshopu je zvýšit povědomí a znalosti z oblasti současných komunikačních technologií a simulovat reálný odposlech, který pomůže účastníkům lépe porozumět digitální realitě.

PROGRAM

10:00

Blok 1. Oblast anonymity a soukromí v dnešní době

Představení - co se naučíme, co budeme dělat a jaké jsou očekávané výsledky?

Obraz digitální doby - dohled, úniky, whistlebloweři a novináři

Koncept soukromí a anonymity - co jsou zač, kdo je potřebuje a proč?

Metadata říkají více, než tisíce slov - úskalí a děsivá realita metadat.

Dohled a sledování komunikačních technologií - vládní a komerční, pasivní a aktivní.

11:30

Přestávka

11:45

Blok 2. Anonymita, soukromí a utajení

Anonymita teoreticky - o tom nebýt identifikovatelný a deanonymizační metody.

Anonymita prakticky - softwarové nástroje pro udržení anonymity

Důvěrnost a bezpečnost dat teoreticky - o kryptografii a jejím využití v komunikaci se zdroji.

Důvěrnost a bezpečnost dat prakticky - softwarové nástroje a nejlepší praktiky

Jak může mediální agentura přijímat informace bezpečně a anonymně?

13:15

Oběd

13:45

Blok 2. Hra.

Rolové hry: "Whistlebloweři". Tým se rozdělí na whistleblowery, novináře a agenty. Každý s vlastním úkolem. Před hrou bude čas na přípravu a po hře na diskusi nad výsledky.

16:45

Přestávka

17:00

Blok 4. Rekapitulace

Popovídáme si o zkušenostech ze hry, shrneme poznatky z workshopu a zároveň si vyslechneme vaši zpětnou vazbu a zodpovíme dotazy.

17:30

Čas na pivo či kávu. Workshop končí v 17:30, ale pokud si s námi chcete dát pivo nebo kávu, zůstaňte a poklábase. Bohužel už nám však nezůstávají zdroje na to vás pozvat.

Cena workshopu je **10 €**. Platit můžete přes PayPal či převodem na bankovní účet luRe. V ceně workshopu jsou materiály a vegetariánský oběd (polévka). **Registrovat se můžete zde:** <http://bit.ly/1ImH46j>.

Česká republika patří k zemím odmítajícím TTIP

12. 5. 2015 | 09:47

V neděli 10. května se Česká republika zařadila mezi země odmítající úmluvu o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi USA a Evropskou unií (TTIP). Pod **petici** požadující ukončení vyjednávání úmluvy TTIP se podepsalo **15 750** českých občanů, oznámila to aliance více než 380 evropských organizací sdružujících se pod jménem **Stop TTIP**. Česká republika tak dosáhla minimálního počtu podpisů nutných k úspěšnému prosazení tzv. evropské občanské iniciativy. **Celkový počet podpisů nyní čítá 1 759 256 v celé Evropské unii.** „*TTIP překonává dosavadní obchodní smlouvy a dostává se na roveň rozhodování o tom, kdo, jak a v čím zájmu bude v budoucnu vytvářet unijní pravidla ovlivňující běžného člověka na každém kroku. Čím více se veřejnost o povaze této úmluvy dozvídá, tím více je proti tomu, aby se tak zásadní změny dojednávaly v utajovaných vyjednáváních. Ignorování historicky největší občanské iniciativy pouze prohlubuje demokratický deficit EU,*“ komentuje petici Petra Němcová, mluvčí kampaně Špatný vTTIP.

Evropská občanská iniciativa je nástrojem sloužícím k posílení přímé demokracie v Evropské unii. Umožňuje jednomu milionu občanů EU, mezi nimiž jsou zastoupeni občané alespoň čtvrtiny členských států, požádat Evropskou komisi, aby navrhla legislativu, která spadá do některých politik Unie. Podle evropské občanské iniciativy Stop TTIP TTIP a CETA (obdobná úmluva mezi Kanadou a EU) ohrožují demokracii, vládu práva, životní prostředí, zdraví, veřejné služby, spotřebitele a pracovní práva. Iniciativě se podařilo v rekordním čase dvou měsíců sesbírat potřebných milion podpisů, Evropská komise nicméně odmítla iniciativu oficiálně registrovat. Stop TTIP se proto rozhodla podat **odvolání** k Soudnímu dvoru Evropské unie a pokračovat v petici s cílem shromáždit dvakrát více než je požadovaný počet signatářů, tedy dva miliony. „*Místo reakce na obavy z obchodní politiky zbažené ohledů na lidi, Evropská komise odmítla zdravou debatu. Nahrává to euroskeptikům,*“ řekl k tomu Michael Efler ze Stop TTIP.

Navštivte náš web ke kampani TTIP - www.vttip.cz.

EU by měla arbitráže odmítnout, podobně jako Austrálie v roce 2005

7. 5. 2015 | 13:18

Cecilia Malmström, komisařka pro obchod, včera v Evropském parlamentu prezentovala svůj **pozměňovací návrh** ostře kritizovaného arbitrážního systému, tzv. mechanismu urovnávání sporů mezi investorem a státem (ISDS) ve vyjednávaném Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP). Podle mluvčí kampaně Špatný vTTIP Petry Němcové navrhovaná reforma pouze problémy zakrývá a neřeší je. „*Reformovaná verze ISDS stále nadržuje zahraničním investorům a dovoluje, aby byly nezávislé soudy obcházeny soukromými arbitrážemi.*“

Komisařka Malmström novou verzi arbitrážního systému představila v reakci na masivní vlnu kritiky

původního návrhu. Sama Malmström včera uznala, že arbitrážní systém musí projít zásadní reformou vedoucí k ustavení mezinárodního arbitrážního soudu. „**Otázkou pak zůstává, proč Evropská unie nemůže nebo nehce ISDS v TTIP prostě odmítnout, jako to udělala Austrálie v roce 2005 ve smlouvě o volném obchodu s USA. Pokud to mohla udělat Austrálie, nevidím důvod, proč by stejnou sílu nemohla prokázat Evropská unie, zvláště pokud ISDS s USA má pouze devět členských států EU**“, poznamenává Němcová.

Systém ISDS zůstává jednostranný. Arbitráže udělují zahraničním investorům výlučný přístup k žalobám proti pravidlům přijatým národními legislativci, které podle názorů investorů omezují jejich investice a předpokládané zisky. Profesori práv z Harvardu a Yale ve [veřejném dopise](#) upozorňují, že rovnocenný přístup k soudům musí platit ve všech situacích a stejně pro všechny. ISDS je ovšem systém vybudovaný na nerovnocenném přístupu. ISDS poskytuje separátní právní systém dostupný pouze určitým investorům, kteří mohou v rámci ISDS podávat žaloby. Tato možnost není nabídnuta ani státům, ani domácím investorům, nebo nevládním organizacím prohlašujícím porušení smlouvy.“ Petra Němcová k tomu dodává: „*Zahraniční investoři získávají exkluzivní práva nedostupná jiným zainteresovaným skupinám, aniž by na ně zároveň byly uvaleny povinnosti, např. v oblasti pracovních podmínek.*“

Podle návrhu Cecilie Malmström si investoři budou moci vybrat, zda chtějí využít veřejné soudy, nebo soukromé arbitráže. Má být umožněno odvolací řízení a má vzniknout seznam arbitrů. Stanovením *práva regulovat*, má být zajištěno přijímání nových zákonů, např. v ochraně spotřebitele, zdraví nebo přírody, bez strachu z možných žalob ze strany byznysu.

Kontakt: Petra Němcová, tel.: 739 162 968, e.: nemcova@iure.org

Žádáme dodržení slibů o vysoké úrovni ochrany osobních údajů v připravované evropské legislativě

22. 4. 2015 | 13:45

Připojili jsme se k otevřenému dopisu předsedovi Evropské komise Junckerovi, v němž žádáme dodržení slibů o vysoké úrovni ochrany osobních údajů v připravované evropské legislativě.

Celý dopis je ke stažení zde: https://edri.org/files/DP_letter_Juncker_20150421.pdf

TTIP vadí i Američanům, chystají přes 50 protestů

10. 4. 2015 | 09:34

Kontroverzní Dohoda o transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi EU a USA (tzv. TTIP) vzbuzuje v Evropské unii bezprecedentní vlnu občanské aktivity a odporu. Celoevropská petice žádající zastavení vyjednávání TTIP byla v rekordním čase dvou měsíců podpořena jedním milionem evropských občanů. TTIP je vnímána velmi problematičticky i za oceánem. Američané plánují přes padesát protestů zaměřených proti TTIP.

Melinda St. Louis z americké organizace Public Citizen k tomu dnes na tiskové konferenci české kampaně Špatný vTTIP, upozorňující na rizika TTIP, dodala: „*Sdílime s našimi kolegy v České republice obavy o bezpečnost potravin, ceny léků, soukromí dat, regulace chemikálií a klimatickou politiku. A proto v solidaritě s Evropany mobilizujeme proti korporátní agendě TTIP. V USA se v této chvíli plánuje přes padesát protestů proti TTIP, jako součásti Global Trade Day.*“

18. dubna proběhnou po celém světě stovky protestů upozorňujících na negativní dopady obchodních a investičních dohod. Akce pod názvem **Global Trade Day** byla vyhlášena mezinárodní aliancí zástupci občanské společnosti a odbory. Cílem Global Trade Day je upozornit na to, jak dohody o volném obchodu ohrožují demokratická práva, potravinovou suverenitu, pracovní místa a životní prostředí. Akce jsou naplánovány i v České republice. Mluvčí kampaně Špatný vTTIP k tomu dodává: „*Česká vláda dlouhodobě přistupuje k vyjednávané smlouvě TTIP velmi ležerně, jako by si nepřipouštěla žádná z obrovských rizik, na které upozorňují představitelé Německa, Francie a dalších evropských zemí. Naším cílem je v rámci Global Trade Day upozornit na fakt, že smlouva TTIP je velmi kriticky vnímána, jak napříč Evropou, tak ve Spojených státech.*“

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

| www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

luRe se v novém projektu zaměří na šíření a zlepšení ochrany informací v nevládních organizacích

8. 4. 2015 | 15:10

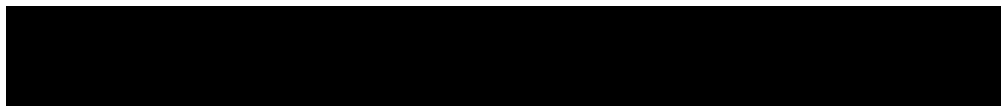
Nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) bude pomáhat dalším nevládním organizacím v oblasti šíření a ochrany informací. Rozvoj nových technologií přináší řadu nových možností jak dostat informace mezi jejich adresáty, ale také nová ohrožení důvěrnosti informací a komunikace. Projekt podpořený grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů se zaměří zejména na dvě oblasti. Na jedné straně půjde o zvýšení informovanosti nevládních organizací o možnosti využívání děl pod licencí Creative Commons při tvorbě a šíření informačních materiálů všeho druhu. Na druhou stranu se pak projekt zaměří na zvyšování know-how o pravidlech zabezpečení osobních údajů o klientech, jakož i o pravidlech dodržování zákonné povinnosti mlčenlivosti ze strany nevládních organizací.

Licence Creative Commons nabízejí možnost, jak zdarma a přitom v souladu se zákonem využívat při své tvorbě cizí autorská díla. „*Takto licencovaná díla nabízejí obrovský zásobník materiálů pro nevládní organizace. Licence ale nabízejí také možnost jednoduššího a efektivnějšího šíření vlastních materiálů, ať už jde třeba o informační brožury, analýzy nebo třeba audiovizuální materiály. Je ale nutné znát pravidla jejich používání. Naše organizace stála u zrodu českých licencí a spolu s Masarykovou univerzitou a Národní technickou knihovnou jsme členy českého Creative Commons týmu. Chceme proto předat naše zkušenosti dalším nevládním organizacím a tím přispět k zefektivnění jejich práce i otevření přístupu k celé řadě cenných materiálů,*“ uvádí výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Vedle oblasti šíření informací se luRe dlouhodobě věnuje otázkám jejich ochrany. V rámci projektu se tak také zaměří na zvýšení know-how nevládních organizací v oblasti nakládání s osobními údaji klientů. „*Stále častěji se například setkáváme s tlakem státních orgánů na prolamování povinnosti mlčenlivosti o klientech nevládních organizací. Další riziko pro soukromí klientů a tím i pro jejich ochotu využívat sociální či zdravotní služby jsou pokusy*

o zřízení různých státních registrů, do nichž by měly být poskytovány informace zejména ze strany poskytovatelů sociálních či zdravotních služeb. Za příklad mohou posloužit zdravotní registry, kam je povinnost hlásit státu celou řadu citlivých informací o pacientech. Z poslední doby pak mohou zmínit třeba návrh na obnovení vojenských odvodů, kde stát žádá informace týkající se například psychického stavu občanů.“ uvedl Vobořil.

V rámci projektu budou zpracovány a distribuovány informační materiály a budou organizovány workshopy pro pracovníky nevládních organizací zaměřené na CC licence a ochranu soukromí. Zároveň ale luRe poskytne nevládním organizacím i individuální konzultace s advokátem či IT expertem. „Už teď budeme rádi, když se na nás budou obracet nevládní organizace se svými dotazy nebo podněty v uvedených oblastech, jakož i zájemci o účast na našich workshopech,“ vyzval Vobořil. Pokračovat bude luRe samozřejmě také ve své watchdogové činnosti, kdy monitoruje nové rizikové návrhy zákonů nebo způsoby využití technologií a to zejména opět ve vztahu k nevládním organizacím a jejich klientům.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

| www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

Největšími českými slídlily jsou Google, Mafra, Samsung a Ministerstvo financí

25. 2. 2015 | 13:14

Výsledky desátého ročníku anticen pro největší slídlily Big Brother Awards byly vyhlášeny v Centru současného umění DOX v Praze. Devítičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z padesáti nominací zaslanych širokou veřejností. Anticeny udělované nově ve čtyřech kategoriích získali Google, Ministerstvo financí Samsung a MAFRA. Jediná pozitivní cena pak putuje šéfovi automobilky Volkswagen Martinu Winterkornovi.

Cenu pro **Dlouhodobého slídlila** získala společnost **Google** za **dlouhodobé pročitání e-mailů a netransparentní sledění v soukromí uživatelů**. Google dlouhodobě pročítá e-maily za účelem cílení reklamy a jak vyšlo najevo v minulém roce, tak v nich i vyhledává ilegální aktivity, které pak hlásí. Porota rovněž upozornila, že především díky Googlu na trhu služeb UGC (user-generated content) zdomácněl model, kdy uživatel platí za službu svým soukromím – to však bez toho, aby věděl, jakou část svého soukromí dává poskytovateli služby k dispozici a co se bude s informacemi o něm dít. Porota také upozornila na pronikání Googlu do dalších oblastí, kde jsou generovány informace o lidském soukromí, aniž by se jednalo o klasické internetové služby, s nimiž si Google spojujeme. Jde například o výrobu inteligentních domácích spotřebičů nebo inteligentních aut.

Na nominaci společnosti Google na cenu pro Dlouhodobého slídlila přitom luRe upozornilo neotřelým způsobem již týden před vyhlášením. „V letošním roce jsme se rozhodli přenést naši soutěž, která dříve až na vyhlášení probíhala spíše ve virtuálním prostoru, přímo do ulic. Ve spolupráci s agenturou Geometry Global, která se rozhodla podpořit naše aktivity, jsme po tři večery osvětlovali postavou Velkého bratra budovy třech zástupců nominovaných z tří hlavních kategorií. První den budovu Českých drah nominovaných na cenu firemního slídlila. V úterý Policejní prezidium nominované na úředního slídlila a ve středu pak společnost Google jako dlouhodobého slídlila, která nakonec cenu skutečně obdržela,“ uvedl Jan Vobořil z luRe.

Cena pro **Firemního slídlila** byla udělena společnosti **Mafra** a zůstane tak na domácí půdě. Mafra si cenu vysloužila za **zveřejnění přepisů intimních odposlechnů** mezi Petrem Nečasem a Janou Nagyovou – Nečasovou v deníku MF DNES. Porota upozornila, že je nutné hledat hranice veřejného zájmu na kontrole politické moci, a že i politik má právo na své soukromí, které by měla média respektovat.

Cenu pro **Úředního slídlila** za rok 2014 si odneslo **Ministerstvo financí** za návrh **zákona o prokazování původu majetku**. Navržený zákon dává státu možnost vyzvat k prokazování původu majetku občany, pokud vznikne

podezření, že jejich majetek nebyl zdaněn. Lidé, kteří budou prokazovat svoji nevinu tak budou muset činit i u majetku, který nabyli před účinností zákona. Občan je pak ten, kdo se před úředníkem musí „svléci do naha“ a doložit vše zpětně i za dobu, kdy vůbec netušil, že k něčemu takovému bude povinen. Zákon stojí podle poroty na velmi vágních pravidlech. Jasně neříká, kdy úředníci mají koho vyzývat a co lze považovat za dostatečně prokázání původu majetku. Kromě zásahu do soukromí celé řady osob i z okolí „sprostých podezřelých“ to může vést k šikaně nepohodlných osob nebo ke korupci.

Cenu za **Výrok Velkého bratra** získala společnost **Samsung** za výrok z Podmínek ochrany soukromí pro zákazníky používající chytré televizory s rozpoznáváním hlasu. „**Prosím pamatujte na to, že pokud váš mluvený projev obsahuje osobní nebo jiné citlivé informace, že tyto informace budou mezi daty, která jsou zachycena a předávána třetím stranám prostřednictvím funkce rozpoznávání hlasu,**“ stojí v textu podmínek. Podle poroty je na jednu stranu potřeba ocenit, že Samsung alespoň na rozdíl od jiných výrobců přiznává, že chytré televize odposlouchávají naši domácnost, jakož i to, že je možno funkci vypnout. Nicméně myšlenka, že se budeme muset mít i před vlastními domácími spotřebiči na pozoru, abychom neprořekli něco, co nechceme, aby se dozvěděla blíže neurčená třetí strana, je skutečně hodná Velkého bratra.

Pozitivní cena za ochranu soukromí poputuje do Německa k **předsedovi představenstva koncernu Volkswagen Martinu Winterkornovi**, který v březnu minulého roku na zahájení největšího světového veletrhu výpočetní techniky CeBIT v Hannoveru **vyzval k vytvoření aliance automobilek s cílem zajistit efektivní ochranu osobních údajů jejich zákazníků**. Upozornil tak na rizika výroby tzv. smart cars, tedy automobilů, která produkují celou řadu informací o jízdě, sledují a analyzují pohyb vozu i chování řidiče nebo komunikují mezi sebou navzájem. Ačkoli nové technologie, které se už dnes v automobilech objevují, mohou na jedné straně zvýšit bezpečnost dopravy, tak na druhé se auto může stát naším Velkým bratrem, který bude nejen řidiče sledovat a vyhodnocovat jeho chování, ale bude i aktivně do řízení zasahovat. Porota tedy přivítala výzvu Winterkorna, aby výrobci automobilů odolali lákání technologických firem, které se těší na nová osobní data, a postavili se za ochranu soukromí a svobody rozhodování svých klientů.

Ochránci soukromí si posvítili na slídily. Těm největším předají anticenu

20. 2. 2015 | 12:52

Nezisková organizace Iuridicum Remedium (IuRe) pořádá letos již 10. ročník udílení cen Big Brother Awards (Ceny Velkého bratra). Na nominované z řad firem, úřadů a státních institucí se rozhodla upozornit netradičně pomocí nasvícení budov "Velkým bratrem". Nápis Big Brother Awards nebo siluetu Velkého bratra promítali například na budovu Českých drah, Policejního prezidia či české pobočky Googlu, jakožto zástupce nominovaných z každé z hlavních kategorií.

Nominace na tyto anticeny zasílá veřejnost. Té se u Českých drah nelíbí jejich e-shop s online jízdenkami. Při jejich nákupu totiž musíte zadávat kromě jména a příjmení i číslo osobního dokladu. Důvodem má být kontrola ve vlaku, zda na daný lístek jede osoba, která si ho zakoupila. Zadáním šestimístného kódu transakce do kontrolního zařízení průvodčích však lze zajistit, aby jízdenka zakoupená v e-shopu nebyla použita opakovaně, a proto je jakákoli identifikace pasažérů zbytečná.

Policie ČR se zase prohrěšila odposloucháváním dvou novinářů za účelem odhalit identitu jejich zdroje v kauze zakázky na obrněná vozidla Pandur. Policie, ale bohužel ani soud, který odposlech povolil, tak nectí právo novináře na utajení zdroje zakotvené v tiskovém zákoně, jehož účelem je svoboda médií zajišťující mimo jiné i veřejnou kontrolu státní moci.

Google si od veřejnosti zasloužil nominaci díky dlouhodobému pročitání našich e-mailů za účelem cílení reklamy. Ačkoli nám již pročitání a hledání klíčových slov ze strany Googlu přijde normální, tak se nic nemění na tom, že pročitání obsahu e-mailů, ať už lidmi nebo stroji a jejich algoritmy, je bez svolení uživatelů nezákonné.

Mezi dalšími nominovanými je například společnost Facebook, Ministerstvo financí, Český statistický úřad, Ruská federace nebo taxislužba Uber.

Kdo z nominovaných obdrží anticenu za narušování našeho soukromí se veřejnost dozví **ve středu 25. února** po dopoledním vyhlášení na **tiskové konferenci**, která proběhne v **Centru současného umění DOX**. **Večer od 18 hodin pak bude následovat tamtéž kulatý stůl** novinářů a komentátorů zastupujících různá média a zástupců luRe, který se bude věnovat tématům spojeným s ochranou soukromí. Vstup je zdarma, podpořit organizátory však můžete přes [Katalyzátor.cz](http://Katalyzator.cz).

Vítěze Big Brother Awards vyhlásíme 25.2. Zveme Vás na následnou diskusi v rámci pravidelných večerů "(S)tisk doby"

19. 2. 2015 | 16:18

Centrum současného umění DOX a Iuridicum Remedium (luRe) si vás dovoluji pozvat na únorový večer z cyklu diskuzí (S)tisk doby.

25. 2. 2015 od 18 hod

Centrum současného umění DOX
Poupětova 1, Praha 7

Kulatý stůl novinářů a komentátorů zastupujících různá média organizovaný ve spolupráci s luRe při příležitosti 10. ročníku udělování cen Big Brother Awards se bude věnovat tématům spojeným s ochranou soukromí. Večer zakončíme neformálně nad sklenkou vína.

Diskutují:

Jana Klímová (Respekt)
Ondřej Koutník (Lidové noviny)
Alexandr Mitrofanov (Právo)
Jindřich Šídlo (Hospodářské noviny)
Robert Břešťan (Hlidací pes)
Jan Vobořil (Iuridicum Remedium)

Moderuje:

Daniela Retková (DOX)

Více na: www.dox.cz a www.slidilove.cz

Vstup zdarma, příspěv můžete na [Katalyzátor.cz](http://Katalyzator.cz) projektu "[Chráme i vaše soukromí](#)".

Účast prosím rezervujte na daniela@dox.cz.

[Událost na Facebooku.](#)

Víte, že Google pročítá vaše e-maily za účelem cílení reklamy?

19. 2. 2015 | 10:20

Google dlouhodobě pročítá e-maily uživatelů svých služeb s cílem zjišťovat klíčová slova a na základě toho pak cílit reklamu. V roce 2014 navíc vyšlo najevo, že v e-mailech vyhledává i informace o nezákonných aktivitách. Google jsme proto vybrali jako třetího a posledního slídila, na kterého jsme si pořádně posvětili (viz fotogalerie na konci článku).

Google je nominován na Big Brother Awards za dlouhodobé pročitání e-mailů svých uživatelů za účelem nabízení cílené reklama-my. Ačkoli nám již pročitání a hledání klíčových slov ze strany Googlu přijde normální, tak se nic nemění na tom, že pročitání obsahu e-mailů, ať už lidmi nebo stroji a jejich al-goritmy, je bez svolení uživatelů nezákonné. V roce 2014 navíc vyšlo najevo, že e-maily jsou pročitány i za účelem vytipování nezákonného obsahu, jako např. dětské pornogra-fie. Ačkoli boj proti zneužívání dětí je jistě nutný, tak je otázkou, jaké další účely bude pročitání pošty Googlem mít, nebo má, ale nevíme o nich.

Google navíc prostřednictvím svého oddělení pro ochranné známky vystoupil proti sati-rické kritice sdružení Peng! Collective.

Google je nominován i za další snahy o proniknutí do našeho soukromí a to nejen v on-line prostředí. V tomto směru je vhodné zmínit, že Google koupí společnosti Nest Labs, která vyrábí inteligentní spotřebiče do domácnosti, bude ještě více pronikat do našich domovů.

Zdroj:

- <http://www.washingtonpost.com/blogs/the-switch/wp/2014/08/04/how-closely...>
- <https://edri.org/artist-collective-threatened-legal-action-google-nest-s...>
- <http://www.cnet.com/news/how-big-brothers-going-to-peek-into-your-conne...>

Autor fotografií: Yan Renelt

Posvítili jsme si i na Policii ČR. Za odposlouchávání novinářů za účelem zjistit jejich chráněný zdroj

17. 2. 2015 | 21:14

Jak vyplulo na povrch v rámci prošetřování kauzy Nagyová, tak Policie ČR odposlouchávala dva novináře, kteří se zabývali kauzou Pandur v roce 2011. Cílem odposlechnů bylo odhalení identity zdroje, který dodával novinářům informace.

Protimafiánský útvar ÚOOZ odposlouchával se svolením soudu v roce 2011 dva novináře Janka Kroupu z MF Dnes a Jakuba Svobodu z Práva, kteří se zabývali kauzou zakázky na obrněná vozidla Pandur. Cílem odposlechnů bylo zjistit identitu zdroje, který poskytoval novinářům informace. Tato informace, která vyplula na povrch v roce 2014, ukazuje, že Policie ČR, ale bohužel ani soud, který odposlechn povolil, nectí právo novináře na utajení zdroje zakotvené v tiskovém zákoně, jehož účelem je svoboda médií zajišťující mimo jiné i veřejnou kontrolu státní moci. Sledování novinářů je tak zásadním pochybením ze strany elitních policejních orgánů, ale i mechanismů, které jejich počínání mají kontrolovat.

Zdroj:

- <https://nazory.aktualne.cz/komentare/odposlechy-novinaru-policie-zaloba-i-soud-kaslou-na-zakon/r~3ce2a834164411e4a489002590604f2e/>
- <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policie-odposlouchavala-dva-novinare/r~51c99d3c14b611e489070025900fea04/>
-

Posvítili jsme si na České dráhy. Doslova!

16. 2. 2015 | 21:32

Při online nákupu jízdenky se nelze vyhnout poskytnutí osobních údajů – jména a čísla dokladu, aniž by bylo zřejmé, k čemu tyto údaje slouží. Samozřejmost anonymního cestování se tak opět stává méně samozřejmou.

Podle podmínek ČD pro nákup jízdenek v e-shopu se vyžaduje k nákupu poskytnutí jména a příjmení a čísla občanského průkazu. Zdůvodněno je to kontrolou toho, zda se ve vlaku prokazuje dokladem oprávněná osoba. Shromažďování identifikačních údajů cestujících je však pro tento účel zbytečné. Kontrolu lze např. zajistit jakýmkoli vhodným heslem, které si nakupující zvolí. Při této logice by se ostatně mohla identifikace provádět u i klasicky koupených jízdenek – i zde je možnost odcizení a zneužití (podobně malá).

Zákon o ochraně osobních údajů zakazuje takové operace s osobními údaji, které překračují předem daný účel. Kromě porušení zákona daná praxe přispívá k postupné erozi dnešní samozřejmosti – anonymního cestování pozemní dopravou. Nejlevnější, nejbezpečnější i nejelegantnější způsob zpracování osobních údajů je nezpracovávat je vůbec, zvláště ne tam, kde nejsou potřeba. Jakékoli jiné zabezpečení dat o cestách konkrétních lidí bude vždy představovat riziko. A i zde je dobré připomínat pravidlo, že cokoli může být zneužito, tak dříve nebo později zneužito bude.

Vedle pravidel pro nákup v e-shopu je nutné zmínit i čipovou In-kartu, která neumožňuje klientům Českých drah cestovat anonymně, přestože k tomu opět není žádný důvod. České dráhy by se tak měly inspirovat například pražskou Opencard, která má jednak svoji anonymní variantu, ale i možnost pro uživatele, aby jejich osobní údaje byly pouze vytištěny na kartě, aby bylo možno využít levnější nepřenositelné jízdenky a přitom nebyly osobní údaje vedeny v jakýchkoli databázích.

Zdroj: Pravidla pro nákup v eShop ČR (14. 8. 2014), web e-shopu ČD
<http://www.cd.cz/cs/vyhody-pro-cestujici/default.htm>

Vyhlášení anticen Big Brother Awards: Ve finále jsou České dráhy, Facebook nebo Baník Ostrava

5. 2. 2015 | 14:14

Veřejnost rozhodla o padesátce finalistů, kteří se utkají o vítězství v populárních anticenách Big Brother Awards za rok 2014. Jubilejní 10. ročník proběhne 25. února v Centru současného umění Dox. Odborná porota do té doby rozhodne, které z nominovaných společností se nejvíce provinily v nabourávání našeho soukromí. Vítězové se podělí nově o čtyři anticeny a jednu cenu za ochranu soukromí.

Z nominovaných je třeba zmínit například aspiranty na cenu Dlouhodobého slídila z řad největších internetových společností. **Facebook** byl nominován mimo jiné za propracovaný systém šmírování a uchovávání údajů i po jejich smazání, uchovávání údajů i o lidech, kteří na Facebooku vůbec nemají účet. Další internetový gigant **Google** byl nominován například za soustavné pročítání e-mailů nejen už za účelem cílení reklamy, ale jak se ukázalo v jedné zahraniční kauze, tak i za účelem vyhledávání nelegálních činností svých uživatelů.

Z českých společností byly nominovány například **České dráhy** za svůj e-shop, který neumožňuje anonymní využívání jejich služeb nebo **FC Baník Ostrava** za tlak na předávání osobních údajů ze strany fotbalových fanoušků.

Ze státních úřadů je nominován **Český statistický úřad**, který předal k dalšímu využití nedostatečně anonymizované výsledky ze sčítání lidu, u nichž lze u řady případů zpětně určit identitu sčítaného. **Policie ČR** byla nominována za odposlechy novinářů s cílem obejít zákonnou ochranu zdroje. Mnoho nominací sesbíralo také **Ministerstvo financí**, a to počínaje zákonnými návrhy týkajícími se prokazování původu majetku, přes navrhovaný zákon o regulaci hazardu, až po prosazovaný registr účtů a evidenci plateb.

Mezi nominovanými je i **Vláda České republiky** za to, že ignoruje rozhodnutí Evropského soudního dvora, který zrušil tzv. data retention směrnici a konstatoval, že plošné uchovávání údajů o veškeré elektronické komunikaci je neústavní. Z cizích vlád si pak nominaci vysloužilo například **Rusko** za vypsání soutěže na odhalování uživatelů anonymizační sítě TOR.

Vyhlášení cen proběhne dne 25. února 2015 v Centru současného umění DOX. Na celou akci, jakož i na následnou činnost při řešení problémů, na něž bude poukázáno, se luRe snaží získat finance prostřednictvím crowdfundingu na serveru Katalyzator.cz. Podobným způsobem bylo ze strany těch, kterým nejsou zásahy do jejich soukromí lhostejné, financováno i loňské vyhlášení cen.

Kontakt:

Richard Valoušek, e-mail: richard.valousek@geometry.com, tel.: +420 601 555 320

Jan Vobořil, e-mail: voboril@iure.org, tel.: +420 728 937 902

Avízo: Vrchní soud v Praze v úterý 3. února projedná odvolání Ministerstva vnitra ve věci policejní databáze DNA

28. 1. 2015 | 15:30

Spor mezi žalobcem, který usiluje o **likvidaci svého vzorku a profilu DNA**, které mu byly odebrány v době výkonu trestu, rozhodl před téměř dvěma lety Městský soud v Praze. V rozsudku ze dne 3. 1. 2013 soud konstatoval, že zejména z důvodu nedostatečné právní úpravy nakládání s DNA v sektoru policie je **uchovávání vzorku a profilu DNA žalobce v databázi v rozporu s evropskou Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, Listinou základních práv i svobod i příslušnými ustanoveními občanského zákoníku**, které se týkají ochrany osobnosti.

Proti rozhodnutí Městského soudu **se odvolalo Ministerstvo vnitra. O tomto odvolání bude rozhodovat Vrchní soud v Praze dne 3.2. od 9:00 hodin.**

Bezplatné právní zastoupení žalobce zajistila nevládní organizace Iuridicum Remedium, která dlouhodobě usiluje o přijetí zákonné úpravy nakládání s DNA a v prosinci vydala studii zaměřenou právě na problematiku právní úpravy a praxe při nakládání s DNA ze strany policie. Tato studie je dostupná na internetových stránkách organizace www.iure.org a je přístupná pod svobodnými licencemi Creative Commons. Organizace, která každoročně uděluje ceny Big Brother Awards pro největší slídily v soukromí udělila v minulém roce jednu z cen i Ministerstvu vnitra za to, že ukončilo práce na tomto zákoně. Další ročník Big Brother Awards bude vyhlášen dne 25.2.2015 v Centru současného umění DOX.

Podpořte náš boj proti slídilům na Katalyzátor.cz

28. 1. 2015 | 10:06

Všichni máme právo na soukromí. Ne všichni jsou však ochotni ho respektovat.

Pomozte nám veřejně ukázat na největší hříšníky a utnout jejich slídění a podpořte náš boj na serveru [Katalyzátor.cz](http://Katalyzator.cz).

Na co sháníme peníze?

Peníze sháníme na realizaci udílení cen Big Brother Awards 2014 včetně související mediální kampaně a navazující práce zaměřené na odstranění nešvarů, na něž cenami upozorníme.

Co jsou Big Brother Awards?

Big Brother Awards nebo-li Ceny Velkého bratra jsou anticeny pro nejvzlejší firmy, úřady či technologie. Vedle pěti anticen udělíme i pozitivní cenu těm, kdo se v minulém roce nejvíce zasadili za propagaci ochrany soukromí nebo aktivně vystoupili proti jeho narušitelům. Ceny Velkého bratra, nazvané podle postavy z románu „1984“ od George Orwella, se udílejí v řadě zemí světa. Poprvé se vyhlášení konalo ve Velké Británii v roce 1999.

Ceny budeme vyhlášovat již podesáté **ve středu 25. 2. 2015 v Centru současného umění DOX.**

Facebook, Google nebo Policie ČR? Big Brother Awards ukazují na největší slídlily

21. 1. 2015 | 10:23

Mají stamilionové rozpočty, zaměstnávají tisíce lidí a jsou těmi nejvlivnějšími ve svém oboru. To jim dodává pocit, že si mohou dovolit téměř cokoliv a nikdy nedostanou přes prsty. Změnit se to však každoročně snaží anticeny Big Brother Awards, které upozorňují na největší slídlily našeho soukromí. Kdo byl v této nepopulární činnosti v roce 2014 nejaktivnější? Organizátoři právě zveřejnili seznam nominovaných.

Ministerstvo financí za navrhovaný způsob regulace hazardu, nebo snad **Český statistický úřad za nedostatečnou anonymizaci výsledků sčítání lidu** či **Policie ČR za odposlechy novinářů**? Kdo byl tím největším slídlilem, kdo se nebál a zašel v nabourávání našeho soukromí nejdál?

„Svého adepta na vítěze mohl v soutěži nominovat každý. Odborná porota skládající se z odborníků z akademické sféry, médií, nevládních organizací i soukromého sektoru následně vybírá vítěze anticen i jedné pozitivní ceny. Pro tento rok jsme snížili celkový počet kategorií anticen na čtyři. Anticeny se tak budou udílet v kategoriích Dlouhodobý slídlil, Firemní slídlil, Úřední slídlil a Výrok Velkého bratra,“ vysvětluje výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Právě společnost Iuridicum Remedium (luRe), jejíž název byste z latiny přeložili jako „právní lék“, udělí anticeny již podesáté, a to **ve středu 25. února v prostorách Centra současného umění DOX.** *„Udílení anticen považujeme za jedinečnou příležitost upozornit na případy, kdy je ukrajováno z našich práv a svobod více, než je zdrávo. Jsme rádi, že řadu problémů, na něž jsme v minulosti upozornili, se nám v následných kampaních podařilo vyřešit, ať už jde o zrušení sKarty, zavedení anonymní Opencard nebo třeba zrušení právní úpravy uchovávání provozních a lokalizačních údajů o elektronické komunikaci Ústavním soudem,“* doplňuje Vobořil.

PF 2015

23. 12. 2014 | 11:35

—

Vydali jsme unikátní studii o využívání DNA v policejní praxi

15. 12. 2014 | 14:04

Na tiskové konferenci k tématu "DNA v policejní praxi" jsme tento pátek (12. 12. 2014) představili naši unikátní studii s názvem "[DNA v policejní praxi: Analýza právní úpravy a praxe využívání DNA v sektoru policie](#)". Autory jsou Jan Vobořil z luRe a Vít Ferneckí.

[Volně ke stažení je zde.](#)

Závěry studie:

1) Stávající úprava odběru DNA pro účely budoucí identifikace a fungování Národní databáze DNA odporuje Listině základních práv a svobod i Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

- a. Právní úprava v zákoně o policii je velmi vágní a upravuje pouze odběr biologických vzorků a povinnost likvidace osobních údajů v případě, že jejich další uchovávání již není nezbytné.
- b. Vše ostatní (tzn. zejména pravidla fungování a využívání ND DNA, dobu uchovávání profilů) upravuje **Pokyn policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech**. Tento pokyn není veřejnosti přístupný, i na žádost o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím byl poskytnut pouze v cenzurované verzi.
- c. Tento způsob úpravy odporuje ústavním předpisům o ochraně lidských práv, neboť zákon, který omezuje základní lidské právo (právo na ochranu soukromí a osobních údajů), musí mít určité kvality – musí určovat důvody a účely omezení a také jeho rozsah a hranice (k tomu viz judikáty Evropského soudu pro lidská práva – S. a Marper proti Spojenému království, Rotaru proti Rumunsku ad.)
- d. V současné době je **tak existence ND DNA nezákonná** (neexistuje zákon, který by opravňoval policii databázi provozovat) a **neústavní** (databáze vedená státem bez zákonné opory zasahuje do základního lidského práva).

2) Pravidla stanovená v Pokynu a aplikovaná v praxi odporují zákonu (zákon o policii, trestní řád).

- a. Pokyn stanoví, že profily získané od osob **prověřovaných v souvislosti s úmyslným trestným činem** (což může být fakticky každý) mají být porovnávány se všemi stopami v databázi, ačkoli odběr byl učiněn podle trestního řádu a profil by měl být porovnáván pouze v souvislosti s konkrétním vyšetřováním. Navíc s tímto profilem uloženým v databázi jsou následně porovnávány další profily z nezjištěných stop nebo od neztotožněných osob.
- b. Pokyn nerespektuje pravidlo, že **osobní údaje by měly být uchovávány po dobu nezbytně nutnou**. Vůbec není zohledňován charakter trestného činu, osobnost pachatele, předchozí recidiva, pravděpodobnost recidivy budoucí nebo pravděpodobnost využitelnosti profilu DNA. U odsouzených je nastavena paušální doba 80 let od vložení do databáze. Podobně je to i u osob s omezenou svéprávností.
- c. **V praxi není jasné, jak je nakládáno s biologickými vzorky** poté, co je z nich získán genetický profil.

3) Nefunkční systém likvidace nepotřebných profilů v databázi. Jak vyplynulo mimo jiné z kontroly ÚOOÚ, tak v databázi jsou uchovávány i profily, které tam nemají co dělat (osoba zproštěná obžaloby, osoba po zrušení obvinění, svědek). V náhodném vzorku šlo o 25 % profilů. Systém likvidace je těžkopádný, založený na několika neautomatizovaných rozhodnutích různých policejních útvarů.

4) **Monopol policie na analýzy DNA a nejasná pravidla pro nakládání se vzorky** znemožňují provést revizi provedené analýzy. Zejména v případě vzorků získaných ze stop je zničení vzorku nevratné a při chybě v analýze může vést k porušení práva obhajoby na spravedlivý proces.

5) **Interpretace důkazů získaných z DNA analýzy je často nepřesná.** Panuje uhranutí touto metodou, které vede k přeceňování významu těchto důkazů a přehlížení důkazů jiných. Znalci nejsou často schopni význam důkazů orgánům činným v trestním řízení vysvětlit. Je nutné prohlubovat vzdělání soudců, státních zástupců a policistů v této oblasti.

Tabulka 3. Počet vložených profilů DNA do ND DNA dle jednotlivých let a kategorií

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	1/2014	2/2014*	Celkem
pachatelé	181	2588	3450	2460	3485	7598	11165	21303	15143	18198	19870	22190	6 783	7 453	141 340
oběti	61	43	48	39	9	31	16	33	22	13	3	3	1	1	320
neznámé mrtvoly	12	39	46	58	52	69	74	90	47	67	81	41	12	14	693
neztotožněné stopy z místa činu	152	1018	1026	1120	1199	1474	1885	3041	2473	2455	2690	2446	1 336	904	22 482
ostatní vzorky	40	22	18	103	-19	28	36	117	34	201	539	768	540	332	2 732
laboranti/technici	20	9	10	6	9	24	75	200	69	137	133	122	51	232	1 073
Celkem	466	3719	4598	3786	4735	9224	13251	24784	17788	21071	23316	25570	8 723	8 936	168 640

(Zdroj: Materiály poskytnuté luRe na vyžádání Kriminologickým ústavem Praha dne 13. 11. 2014; * údaje do října 2014)

AVÍZO: Novinářský workshop - DNA v policejní praxi

5. 12. 2014 | 13:31

Jak policie využívá analýzy DNA ve své práci? Proč policie tají, jakým způsobem funguje policejní databáze DNA? Jaké jsou problémy používání důkazů DNA? Je jejich využití a existence databáze vůbec legální?

Nevládní organizace Iuridicum Remedium představí závěry své studie, která se dívá pod pokličku policejní práce při analýzách DNA, a zejména pak na fungování a využívání policejní databáze DNA profilů, která patří v přepočtu na obyvatele k jedné z největších na světě.

Pro účely studie luRe po půlročním boji s Policií i Ministerstvem vnitra získalo utajovaný interní pokyn, který oblast analýz DNA reguluje. Ve studii najdete mimo jiné:

- analýzu právní úpravy a judikatury ve věci využívání DNA policií a fungování policejní databáze DNA
- popis praxe při policejní práci s DNA a nejnovější čísla a statistiky získané z Kriminologického ústavu Policie ČR
- komparativní přehled právních úprav fungování DNA databází v zahraničí

V rámci workshopu zároveň představíme kampaň týkající se rovněž problematiky DNA, v které usilujeme o ukončení archivování krevních vzorků v souvislosti s prováděním tzv. novorozeneckého screeningu. V současnosti mají nemocnice k dispozici více než 3 miliony vzorků DNA všech lidí narozených od 80. let. To vše bez zákonného zmocnění, bez souhlasu i bez jasně daného důvodu.

Kdy? 12. prosince 2014, 13:00-14:00

Kde? Kavárna Krásný ztráty, Náprstkova 10, Praha 1

Účast, prosím, předem potvrďte na voboril@iure.org

Program workshopu:

1. Představení studie „DNA v policejní praxi“
2. Představení problematiky archivace krevních vzorků z novorozeneckého screeningu a výsledků kampaně vedené proti této praxi.

LuRe se zabývá ochranou lidských práv a nových technologií. Každoročně pořádá udílení Cen Velkého bratra pro největší slídily. V současné době se chystá již 10. ročník udílení těchto cen. LuRe se dlouhodobě věnuje i problematice analýz DNA. V roce 2012 schválila vláda teze nového zákona o DNA, které zpracovalo LuRe v rámci rady vlády pro lidská práva. V souvislosti s pádem vlády v polovině roku 2013 ale práce na tomto zákoně byly zastaveny a dosud nedošlo k jejich obnovení.

Vlna demokracie zdola v EU: Europetice proti americké a kanadské obchodní dohodě získala v rekordním čase milion podpisů

4. 12. 2014 | 13:39

Zlomový okamžik v pro evropskou občanskou společnost nastal dnes ve čtvrtek 4. prosince 2014. V ten den podepsal **miliontý občan EU petici proti kontroverzním obchodním dohodám TTIP (mezi EU a USA) a CETA (mezi EU a Kanadou)**. Stalo se tak **pouhé dva měsíce od zahájení sběru podpisů**, což je historicky **rekordní jev**. Kampaň **podporuje více než 320 občanských společností, odborových svazů a spotřebitelských organizací ze všech 24 unijních států**.

Obě dojednávané smlouvy mají ambice vytvořit **největší obchodní bloky na světě** a jít mnohem dále za obchodní ujednání - sjednotit celé segmenty trhu a zvýšit práva cizích investorů. Úmluvy však **hrozí přenést reálnou rozhodovací moc do rukou velkého byznysu**, jehož **zájmy by byly postaveny nad demokracií** a řadu veřejných zájmů, mimo jiné bezpečnost potravin a výrobků, ochranu životního prostředí nebo spotřebitelů. Například obavy ze zaplavení Evropy americkými potravinami s růstovými hormony, neoznačenými GMO, karcinogenními pesticidy či chlorem ošetřeným masem mají oporu v materiálech z vyjednávání, často rovnou formulovaných požadavky byznysu. Mezi kritiky úmluvy TTIP patří kromě celé řady politiků, organizací, odborníků i zainteresované veřejnosti mj. ekonomové Jeffrey Sachs či Joseph Stiglitz.

Helena Svatošová z organizace LuRe, která se zabývá ochranou občanských práv, dodává: *„Základem úmluvy je odstraňování netarifních překážek obchodu – to jsou různé předpisy a standardy na parametry výrobků v zájmu bezpečnosti, zdraví nebo ochrany životního prostředí. Ty jsou v EU a USA často dramaticky různé. Smysl by mělo sjednocovat čistě technické detaily a ve zbytku vzít za normu standardy vyšší, zpravidla evropské. Bohužel se ukazuje, že jednání směřují k opaku. Je velký tlak na odbourání evropských standardů, které jsou přejímány i jinde ve světě jako ty nejlepší.“*

Nejrizikovějším bodem obou úmluv je pak **arbitrážní doložka** – tzv. „mechanismus urovnání vztahů mezi investory a státy“ (ISDS). Ta by měla zabetonovat jako standard arbitrážní řízení, ve kterém **mohou velké firmy žalovat suverénní demokratické vlády**, pokud by zákony nebo politická rozhodnutí **ohrozily jejich investice**. Neprůhledně vedené spory však automaticky předpokládají nerovný vztah obou stran: stát nikdy nemůže být žalobcem, vždy pouze obžalovaným. Mnoho dalších problémů arbitráží spolu s jejich raketovým nárůstem vede k jejich celosvětové kritice. **Česká republika** se v roce 2013 umístila **na třetím místě** coby **nejžalovanější stát** hned za Argentinou a Venezuelou.

Kvůli zmíněným hrozbám přihlásila v červenci tohoto roku koalice Stop TTIP k registraci Evropskou občanskou iniciativu – europetici. Tento mechanismus byl do evropského práva zaveden jako prvek větší demokracie a po dosažení milionu podpisů mají petenti nárok na reakci Evropské komise a veřejné slyšení Evropského parlamentu. Evropská komise však protiprávně zamítla žádost o registraci europetice žádající zastavení jednání o TTIP a CETA nazvala nepřipustnou. Petici si však zorganizovaly různé iniciativy v koalici Stop TTIP "zdola" a Evropskou komisí čeká šetření evropské ombudsmanky a soud.

POZNÁMKY

Více informací o kampani proti TTIP:

<http://www.vttip.cz/>
<https://www.facebook.com/vttip.cz>
<https://stop-ttip.org/about-the-eci-campaign/> (aj)

Volné fotografie k použití: https://www.flickr.com/photos/eci_ttip/

Pro zvětšení [klikněte na obrázek](#):

Neoprávněně uchovávané vzorky DNA milionů lidí se budou v reakci na kampaň luRe likvidovat. Stovky tisíc jich ale přesto budou nadále archivovány bez zákonné opory

3. 12. 2014 | 10:08

Ministerstvo zdravotnictví připravilo **novelu vyhlášky** o zdravotnické dokumentaci a **nově upravilo obsah a dobu uchování tzv. screeningových kartiček**. V reakci na kampaň nevládní organizace Iuridicum Remedium a na udělení anticeny Big Brother Awards na počátku tohoto roku tak ministerstvo stanovilo napevno **dobu uchování kartiček, která by měla být nadále 10 let** místo stávající doby neomezené. Mělo by to znamenat **likvidace milionů screeningových kartiček**. Zároveň ale podle luRe nová úprava problém principiálně neřeší a kartičky, u nichž chybí souhlas s jejich uchováním, by se měly zlikvidovat všechny, a to ihned po provedení screeningového vyšetření. luRe v dané věci již podalo dva podněty Úřadu pro ochranu osobních údajů a připravilo návod, jak žádat likvidaci kartiček. **Nemocnice ale odmítají vzorky** na výzvu rodičů i těch, jimž byly vzorky odebrány před desítkami let, **likvidovat** s odkazem na to, že se jedná o **součást zdravotnické dokumentace**.

„To, co je součástí zdravotnické dokumentace, je definováno v zákoně o zdravotních službách. Součástí zdravotnické dokumentace by měly být informace o zdravotním stavu pacienta, o průběhu a výsledku poskytovaných zdravotních služeb. Screeningové kartičky nejsou ničím jiným, než odebraným biologickým vzorkem s identifikací matky a dítěte. Nejde tedy o výsledek samotného screeningu, ale pouze o označený a odebraný biologický vzorek, který je následně analyzován. Nemůže se tedy jednat o zdravotnickou dokumentaci ve smyslu zákona. Není na ministerstvu, aby zcela volně určovalo, co je a co není zdravotnická dokumentace. Je to asi stejně absurdní, jako by byla desítky let uchovávána označená nádoba s ranní močí,“ uvedl ředitel luRe Jan Vobořil.

Novela vyhlášky by tak tak sice podle luRe měla vést k likvidaci milionů kartiček starších deseti let. Kartičky mladší ale budou nemocnice v souladu s vyhláškou uchovávat dál, i když zde fakticky chybí zákonné zmocnění a nehledě na chybějící důvody uchování těchto vzorků. „Zvážíme další kroky jak postupovat a tuto kampaň proti zbytečnému uchování citlivých osobních údajů dotáhneme do konce. Zejména netrpělivě čekáme na výsledky kontroly ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů, který už se novorozeneckým screeningem zabývá více než rok,“ doplnil Vobořil.

luRe na uchování více než třech milionů krevních vzorků novorozenců luRe upozorňuje již od listopadu 2013. Více než tři miliony krevních vzorků na screeningových kartičkách, které jsou zároveň i vzorky DNA každého novorozence, jsou spolu s identifikačními údaji dítěte a matky archivovány minimálně od 80. let ve čtyřech českých nemocnicích v Praze, Brně a Olomouci. Pro jejich uchování bez souhlasu rodičů dětí přitom neexistuje žádný zákonný podklad ani jiný důvod, než je vědecký výzkum. Tento státem organizovaný systém porušuje podle luRe zákon o ochraně osobních údajů a může být potenciálně rizikový a zneužitelný. Za to udělilo luRe Ministerstvu zdravotnictví anticenu Velkého bratra za rok 2013 pro Dlouhodobého slídila.

Peny Velkého bratra jsou každoročně udíleny úřadům, firmám i jednotlivcům, kteří se nejvíce podílí na slídění v soukromí občanů. V současné době jsou otevřeny nominace na slídily za rok 2014. Každý tak může **nominovat svého slídila** na stránkách www.slidilove.cz. Po výběru odbornou porotou budou anticeny rozdány v únoru příštího roku.

Zahájeny nominace na Ceny Velkého bratra za rok 2014

26. 11. 2014 | 12:59

Nominace na Ceny Velkého bratra za rok 2014 jsou oficiálně spuštěny! Své návrhy můžete vkládat přes [nominální formulář](#). Ceny se udělují v 8 kategoriích, z nichž jedna je pozitivní a uděluje se osobě či společnosti, která přispěla k ochraně soukromí. V minulosti ji získala například společnost CZ.NIC za projekt Turris, či Jiří Peterka za svoji dlouholetou přednáškovou a publikační činnost věnovanou tématům spojeným s ochranou informačního soukromí.

K dalším kategoriím patří:

- Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce)
- Největší firemní slídil (pro komerční firmy)
- Největší úřední slídil (pro státní instituce)
- Nebezpečná nová technologie
- Právní norma Velkého bratra
- Slídil mezi národy
- Výrok Velkého bratra

Vítěze vybírá ze všech zaslanych nominací odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů. Seznam již zaslanych nominací si můžete prohlédnout zde: http://www.slidilove.cz/nominace_bba_2014.

Mezinárodní CopyCamp Conference 2014

28. 10. 2014 | 18:12

Warsaw 6-7.11.2014

Už za týden ve dnech **6. - 7. 11. 2014** se koná ve **Varšavě** mezinárodní konference **Copy Camp 2014**, zaměřenou na **vliv autorských práv na informační společnost**.

Konference, které je Iuridicum Remedium partnerskou organizací, bude hostit významné osobnosti, jako je **Cory Doctorow** nebo islandská umělkyně, politička a aktivistka **Birgitta Jónsdóttir**, ale i dalších **65 vystupujících umělců**, právníků, sociálních vědců i pirátů a anarchistů, včetně **dvou zástupců [Creative Commons Česká republika](#)** - **Matěje Myšky** z **Masarykovy univerzity** a **Jana Vobořila** z **IuRe**.

Konference bude rozdělena do několika tematických celků:

- CopyArt,
- Economy of Culture,
- Copyright and Education,
- Technology and Innovation,
- Copyright and Human Rights,
- Future of the Book,
- Copyright Enforcement,

- Future of Copyright,
- Copyright Debate.

Konference je volně přístupná a je pouze nutné se zaregistrovat na <http://copycamp.pl> . Pokud máte čas a chuť si udělat výlet do Polska, tak více informací najdete zde: <https://copycamp.pl/en/>.

Český den akcí proti „stonásobně silnějším následovníkům ACTA“ – úmluvám TTIP a CETA – 18. Října

15. 10. 2014 | 15:33

V sobotu 18. října proběhne Český den akcí proti připravovaným dohodám Transatlantické partnerství pro obchod a investice (TTIP) mezi EU a USA a Komplexní hospodářské a obchodní dohodě (CETA) mezi EU a Kanadou.

Pod záštitou **Iuridicum Remedium a Ekumenické akademie bude v Praze na Náměstí Republiky** od 10:00 do 18:00 připraven **infostánek**, kde bude moci veřejnost získat řadu informačních materiálů k připravovaným dohodám TTIP a CETA a jejich potenciálním dopadům na aspekty běžného života občanů ČR. **Zároveň zde proběhne vizuálně atraktivní happening pro novináře**, jimž chtějí organizátoři u příležitosti 2. kola senátních voleb upozornit české politiky i veřejnost, že tyto smlouvy mohou z národních parlamentů učinit pouhé fasády demokracie. Úmluvy mají ambice jít mnohem dále než na klasická obchodní ujednání.

„Pod právním žargonem „odstranění netarifních překážek obchodu“ se prosazují nevratné závazky zabránit přijímání zákonů, které by vadily obchodu či investicím. Za tyto překážky korporátní lobbyisté považují i zákony na ochranu zdraví stanovující požadavky na potraviny, chemické látky, ekologické normy, ochranu spotřebitelů, zaměstnanců či uživatelů on-line technologií“, komentuje vážná rizika dohod právnička Helena Svatošová z Iuridicum Remedium.

Český den akcí navazuje na mohutně manifestovaný Evropský den akcí proti TTIP a CETA v sobotu 11. října. V rámci akcí po celé EU vyšly tisíce lidí do ulic vyjádřit svůj nesouhlas s netransparentním vyjednáváním smluv a jejich možnými dopady na demokracii i evropské standardy kvality života.

V úterý 7. října byla **koalicí 240 nevládních organizací z celé EU** spuštěna nebyvalá akce zdola tzv. **europetice proti zastavení projednávání smluv TTIP a CETA unijními orgány**. Ohlas této petice je u Evropanů bezprecedentní. Za první týden své existence petici podepsalo již přes 580 000 občanů EU. Petice bude k dispozici k podpisu i na infostánku.

Podoba úmluv TTIP a CETA může zásadním způsobem ovlivnit každodenní život českých i evropských občanů – pokud se přijme standard „nejnižšího společného jmenovatele“, hrozí mimo jiné importy amerických geneticky modifikovaných potravin či masa obsahujícího růstové hormony či chlorin do EU, převálcování rozumného unijního zákazu řady potencionálních karcinogenů a mutagenů v potravinách, kosmetice i jiných výrobcích, oslabení spotřebitelských, pracovních práv i „digitálních práv v online prostředí. Destrukce dosaženého evropského standardu hrozí i v oblasti environmentální politiky, např. v podobě emisních standardů.

Velkou hrozbou je privilegovaný systém justice pro obchodníky a investory, arbitrážní tribunály. Před nimi by mohly soukromé společnosti žalovat státy za různá „maření investic“. K obcházení národních justičních systémů v EU a USA (nejvyspělejších na světě) přitom není žádný důvod.

Existující kontroverzní arbitráže ukazují, že za porušení smlouvy je brána i legislativa ve veřejném zájmu (např. ochrana zdraví), která „maří investice“.

„Příkladem je šokující, ale podle obdobné a kritizované úmluvy NAFTA možná mnohamilionová (USD) žaloba koncernu Veolia na Argentinu za moratorium na ceny vody v době sociální krize“, ilustruje dopady arbitrážních klauzulí Dita Hasalová z Iuridicum Remedium.

Projekt "Transatlantická obchodní dohoda vs. demokracie" je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů - www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz.

Kontakt pro média:

Helena Svatošová, Iuridicum Remedium, tel. 776890170, svatosova@iure.org

Dita Hasalová, Iuridicum Remedium, tel. 603527625, dita.hasalova@iure.org

Odkaz na událost na Facebooku: <https://www.facebook.com/events/379736638844959/>.

Dnes startuje celoevropská petice zdola proti TTIP a CETA

7. 10. 2014 | 14:11

Namísto tzv. oficiální europetice - evropské občanské iniciativy, kterou garantuje Lisabonská smlouva a kterou v září Evropská komise protiprávně odmítla registrovat (dohra bude u Evropského soudního dvora). Přes 240 organizací a iniciativ z celé EU se spojilo s cílem získat přes milion podpisů Evropanů - a šance je velmi slušná, TTIP je již např. v UK nebo SRN po zásluze velké téma. Petici můžete podepsat zde, či na zatím provizorním webu ke kampani www.vttip.cz.

Najdete tam i více o hrozbách obou úmluv i polotajném průběhu vyjednávání. Můžete pomoci rozjet veřejnou debatu i v ČR, shánět podpisy na papírovou verzi petice, pomáhat v kampani - viz sekce "Zapojte se" na webu vttip.cz. Tak špatný vtíp nemůže projít.

IuRe podalo žalobu na Ministerstvo vnitra pro utajování informací

29. 9. 2014 | 15:26

Nevládní organizace Iuridicum Remedium podala k Městskému soudu v Praze žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, kterým ministerstvo odmítlo poskytnout kompletní utajovaný pokyn policejního prezidenta, který upravuje nakládání s lidskou DNA ze strany policie.

O zvýšení transparentnosti nakládání s DNA a přijetí zákona, který by tuto problematiku reguloval, bojuje IuRe již několik let a s prosazováním transparentnosti nakládání s DNA nám v současné době pomáhá zejména Fond Otakara Motejla. V současné době je využívání analýz DNA policií regulováno jen několika velmi obecnými paragrafy v zákoně o Policii ČR a trestním řádu. Podrobnější regulace včetně například kompletní regulace existence a pravidel využívání Kriminologické databáze DNA je přitom provedena pouze interním pokynem policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, který od ledna 2014 nahradil několik starších pokynů. Znění tohoto pokynu je přitom utajováno a občané tak nemají přístup k informacím o tom, co policie se vzorky a profily DNA dělá, jak dlouho je uchovává, kdo k nim má a za jakých podmínek přístup.

„Od prosince 2013 jsme se pokoušeli získat tento pokyn podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Policejní prezidium nejprve odmítalo pokyn vydat vůbec. Po našich dvou úspěšných odvoláních k ministerstvu vnitra nám poskytlo zcenzurovanou verzi, v níž je téměř polovina textu začerněna s odůvodněním, že se jedná o části, jejichž odtajnění by mělo negativní dopad na vyšetřování nebo nemá žádný vztah k osobám mimo Policii ČR. Tato tvrzení považujeme za účelová, a proto jsme se obrátili na soud s žádostí o zpřístupnění kompletního pokynu. DNA považujeme za nositele těch nejcitlivějších dat o člověku. Situace, kdy chybí odpovídající zákonná regulace policejní databáze, v níž jsou ukládány profily DNA, a pravidla jsou určována veřejnosti nepřístupným interním pokynem, je v rámci Evropy ojedinělá a podle našeho názoru neústavní,“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

V Kriminalistické databázi DNA bylo podle informací, které luRe od Policie ČR získalo, ke konci roku 2013 celkem **127 404 DNA profilů** osob a **20 493 profilů stop** z místa činu. Jen v roce **2013** přitom **přibýlo do databáze 24 787 profilů**.

„Databáze DNA je jistě velmi přínosný nástroj pro vyšetřování trestné činnosti, který je dobré mít. Bez jasných a transparentních pravidel, kterým se bohužel ministerstvo vnitra usilovně brání již řadu let, se ale na jedné straně vystavujeme riziku zneužití uchovávaných genetických údajů, ale na druhé straně také otevíráme prostor pro obhajobu, aby zpochybňovala důkazy DNA prováděné v trestním řízení s odkazem na neústavnost databáze,“ doplnil Vobořil.

Netransparentní pravidla podle luRe vedou k nižší úrovni ochrany dat. **Občané nemohou zjistit, zda dochází k porušování pravidel, protože nevědí, jaká pravidla jsou.** „Pro policii je samozřejmě příjemné, když jí občané nevidí pod prsty, ale nese to s sebou řadu rizik. Objem a hodnota informací získaných z analýz DNA stále rostou a tyto analýzy se zlevňují. V kombinaci s děravým systémem ochrany dat u policie tak tato databáze nebo odebrané vzorky mohou do budoucna znamenat zajímavý cíl pro získání citlivých údajů například o zdraví, rodinných vazbách nebo etnické příslušnosti. To, že stávající regulace je nedostatečná, demonstruje například i fakt, že ani samo ministerstvo vnitra neví, co se děje s odebranými vzorky po provedené analýze, jak vyplynulo v jiné kauze našeho klienta týkající se uchování DNA vzorků a profilů.“ uzavřel Vobořil.

Žaloba ke stažení [zde](#).

Žaloba na Evropskou komisi za protiprávnost během příprav „SuperACTA“ dohody s USA

22. 9. 2014 | 13:05

Více než 240 organizací z celé EU organizující milionovou petici proti poloutajenému vyjednávání Transatlantické obchodní a investiční úmluvy (TTIP, či také TAFTA) mezi EU a USA, zažaluje u Evropského soudního dvora svévolné odmítnutí registrace europetice Komisí.

Michael Efler, člen petičního výboru říká: „Naše iniciativa právně napadne vyjednávací mandát pro dohody TTIP a CETA. Obchodní dohody nesmí být vyjednávány za zavřenými dveřmi bez kontroly veřejností“.

Evropská komise **odmítla** 10. září **registrovat tzv. europetici – evropskou občanskou iniciativu**, která žádala zastavení příprav dvou obřích kontroverzních mezinárodních smluv o obchodu a ochraně investic: TTIP a Kanadsko-evropskou obchodní úmluvu (CETA). Vyjednávané texty jsou tajeny před veřejností, europoslanci i národními parlamenty, **přístup a vliv na vyjednávání však prokazatelně mají stovky zástupců byznysu.**

Tomáš Dumbrovský, **expert na právní komparatistiku z Právnické fakulty UK a Univerzity Yale soudí**: „*Občanská iniciativa je jednou z mála možností přímé účasti občanů na unijním vládnutí zaručená „ústavou“ EU. Tomu musí odpovídat zvýšená ochrana tohoto práva. Rozhodnutí Komise je z tohoto pohledu protiústavní*“, a dále shrnuje čtyři právní důvody nelegálnosti kroku Komise. Obě tzv. superúmluvy TTIP a CETA mohou podle kritiků zcela **přepsat demokratický systém, jak jej známe**. Práva korporací by byla nadřazena běžným občanům, včetně vlastní privilegované justice. Národní státy by ztratily skutečnou možnost suverénně rozhodovat v čemkoli, co by „mohlo ohrozit“ obchod či investice, Evropská unie by se stala nezdravě závislou na zadlužené ekonomice USA. Údajná ekonomická prospěšnost superúmluv je zhusta zpochybňovaná: obdobná panamerická úmluva NAFTA zafungovala právě opačně – **oslabila jak životní standardy** obyvatel všech zúčastněných zemí, tak situaci malých a středních podniků; **zisk přinesla pouze velkým nadnárodním firmám**.

Koalice organizací evropské občanské iniciativy i statisíce Evropanů, kteří již smlouvy TTIP a CETA připomínkovali či řešili na demonstracích, chystá akce podobné jako u hrozby přijetí smlouvy ACTA. „*V Česku chystáme sérii akcí, které občanům i zákonodárcům bez příkras přiblíží dopady těchto superúmluv. I bez posvěcení Komise rozjedeme petiční akci a čekáme, že v celé Evropě se milion podpisů sejde. V Německu či Velké Británii je Transatlantická dohoda zásadní téma, například před nebezpečným snížením úrovně potravin na úroveň USA varuje i Jamie Oliver*“, přibližuje téma Helena Svatošová z Iuridicum Remedium.

Evropská občanská iniciativa (tzv. europetice) je dva roky stará novinka, která má zvýšit zapojení evropské veřejnosti do rozhodování a přiblížit tak EU lidem. Pokud se organizátorům petice podaří sehnat milion podpisů občanů EU, je požadavek petice předmětem veřejného slyšení v Evropském parlamentu a Komise musí vydat k požadavkům zargumentované stanovisko.

Evropský soudní dvůr tedy bude muset brzy rozhodnout, zda Komise odmítla europetici, která měla šanci získat přes milion podpisů, legálně. „*Unijní soudy by si měly uvědomit historický význam svého rozhodování o mezích občanské iniciativy. Příliš restriktivní výklad bude mít negativní důsledky pro již tak oslabenou demokratickou legitimitu Unie v době, kdy unijní rozhodnutí mají stále zásadnější dopad na život občanů. TTIP je téměř paradigmatickým příkladem*“, dodává právník Tomáš Dumbrovský.

Helena Svatošová, Iuridicum Remedium, tel. 776890170, svatosova@iure.org
Odůvodnění rozhodnutí Komise (AJ): <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registere...>

Prohlášení koalice STOP TTIP o právní obraně u ESD: <http://stop-ttip.org/european-commission-faces-court-challenge-over-trad...>

Právní názor Tomáše Dumbrovského k odmítnutí registrace

petice: <http://www.iure.org/16/1020/vyjadreni-experta-na-evropske-srovnavaci-ust...>

Vyjádření experta na Evropské a srovnávací ústavní právo JUDr. Tomáše Dumbrovského, LL.M., Ph.D. k odmítnutí registrace evropské občanské iniciativy proti vyjednávání smluv TTIP a CETA ze dne 11.9.2014

22. 9. 2014 | 11:50

Občanská iniciativa je jednou z mála možností přímé účasti občanů na unijním vládnutí zaručená "ústavou" EU. Výkonem tohoto práva mají občané nejen možnost ovlivnit rozhodování Unie, ale vytváří se jím unijní občanská společnost. Jeho význam tak přesahuje jeho konkrétní obsah. Tomu musí odpovídat postavení práva na občanskou iniciativu v unijním "ústavním" systému a z toho vyplývající zvýšená ochrana. Rozhodnutí Komise je z tohoto pohledu protiústavní.

Za prvé, Komise neprokázala, že iniciativa spadá zjevně mimo rámec legislativní pravomoci Komise, už jen z toho důvodu, že se otázkou zjevnosti nezabývala. **Za druhé**, Komise příliš restriktivně vyložila pojem právní akt. Pokud občanská iniciativa může vést k pozitivní změně právního řádu, je nelogické, aby nemohla změně právního řádu zabránit. Navíc, specifický proces změny právního řádu uzavřením mezinárodní smlouvy oproti běžnému legislativnímu procesu není dostatečným důvodem pro rozdílný přístup. **Za třetí**, Komise fakticky vyzývá organizátory, aby počkaly na přijetí TTIP, a poté se domáhali zrušení, přičemž náklady zrušení budou nepoměrně vyšší než změna mandátu pro vyjednávání. A konečně **za čtvrté**, Komise zaměňuje politickou odpovědnost za právní. Pokud občanská iniciativa nesměřuje zjevně mimo pravomoc Komise, pak je povinností Komise poskytnout občanské společnosti možnost zformulovat svůj postoj. Pokud iniciativa dosáhne potřebné podpory miliónu unijních občanů z alespoň čtvrtiny členských států, je na posouzení Komise iniciativu buď podpořit, anebo odmítnout a nést politickou odpovědnost před Evropským parlamentem a voliči.

Organizátoři občanské iniciativy se mohou nyní obrátit na unijní soudy, aby rozhodnutí Komise přezkoumaly. Paralela přístupu unijních soudů k individuálním žalobám, u kterých praktikují spíše restriktivní přístup, naznačuje, že i v tomto případě budou spíše opatrné. Unijní soudy by si však měly uvědomit historický význam svého rozhodování o mezích občanské iniciativy. Příliš restriktivní výklad bude mít negativní důsledky pro již tak oslabenou demokratickou legitimitu Unie v době, kdy unijní rozhodnutí mají stále zásadnější dopad na život občanů, kde TTIP je téměř paradigmatickým příkladem.

Evropská komise ukázala strach z demokracie, po Evropě se chystají protestní akce

12. 9. 2014 | 17:05

Ve čtvrtek 10.9. Komise **bezprecedentně odmítla zaregistrovat tzv. europetici – evropskou občanskou iniciativu**, která žádá zastavení poloutajeného vyjednávání a podpisu dvou kontroverzních mezinárodních smluv o obchodu a ochraně investic. **Transatlantickou obchodní a investiční úmluvu (TTIP, či také TAFTA)** vyjednává Evropská unie od roku 2013 s USA a **Kanadsko-evropskou obchodní úmluvu** chce podepsat s Kanadou.

Odůvodnění kroku Komise je velmi slabé a nepřesvědčivé; téma je prý „*mimo působnost Komise předložit právní akt*“. Organizátoři si ovšem předem zpracovali právní stanovisko profesora práva Bernharda Kempena z Univerzity v Kolíně nad Rýnem, který shledal formulaci petičního požadavku zcela právně v pořádku.

„Komise se evidentně děsí této evropské občanské iniciativy, která měla potenciál stát se nejuspěšnější občanskou iniciativou vůbec“, komentuje „stopku“ ve formální proceduře Michal Efler z organizačního výboru. „Pokud si v Bruselu myslí, že tím zastaví protesty proti TTIP a CETA, pletou se. Ruce si svázat nenecháme“, doplňuje s tím, že přes 200 organizací z celé EU stojících za návrhem europetice chystá akce podobné jako u hrozby přijetí smlouvy ACTA.

Evropská občanská iniciativa je dva roky stará novinka, která **má zvýšit zapojení evropské veřejnosti** do rozhodování a přiblížit tak EU lidem. Pokud se organizátorům petice podaří sehnat milion podpisů občanů EU, je požadavek petice předmětem veřejného slyšení v Evropském parlamentu. Komise musí vydat k požadavkům stanovisko, zda podnikne příslušné legislativní kroky, které musí odůvodnit.

Silná podezření veřejnosti v USA, Kanadě i EU budí vyjednávání TTIP a CETA již téměř rok – panují obavy z období ACTA, ovšem s mnohem **širším dopadem na celou řadu standardů kvality života: na bezpečnost potravin a výrobků, svobodu internetu a digitální práva, environmentální standardy, ochranu malých a středních zemědělců i jiných podniků, pracovní právní standardy i na spotřebitelská práva.**

Kritiku vzbuzuje i **záměr privilegií pro zahraniční investory** – jejich možnost žalovat státy za miliardové újmy u kontroverzních arbitrážních tribunálů je **vyjímá ze systémů nezávislé justice států**. Práva investorů mohou podle dohod TTIP a CETA stát nad právem států přijímat zákony na ochranu celé škály veřejných zájmů (např. ochrana před toxickými látkami) a představují tak hrozbu umrtvení demokracie na pouhou fasádu. „Nadto se vyjednavací zdráhají říci, zda obě zásadní dohody dostanou vůbec na stůl národní parlamenty“, doplňuje Helena Svatošová z luRe, organizace, která usiluje i v české veřejnosti o co nejširší veřejnou debatu o dohodách „typu RVHP“ (TTIP, CETA i TISA –rovněž kontroverzní smlouva o investicích ve službách).

„Nic neukazuje jasněji, jak zhoubné pro demokracii jsou podobné obchodní dohody, když Komise brání i jen petičnímu právu. Místo, aby Komise reagovala na silící zájem veřejnosti o tyto dalekosáhlé obchodní dohody, odmítla zdravou debatu. Dělá to dojem despotického aktu a je to voda na mlýn euroskeptikům“, dodávají organizátoři.

V České republice se Transatlantické smlouvě začíná kromě luridicum Remedium věnovat několik thinktanků, organizací a iniciativ, např. Glopolis, Alternativa zdola, ProAlt, Hnutí Duha; tématem je TTIP pro Pirátskou stranu, Mladé zelené i Svobodné. Ve prospěch Transatlantické dohody zahájilo nedávno informační kampaň Ministerstvo průmyslu a obchodu. TTIP deklarují bedlivě sledovat též europoslanci Pavel Poc, Petr Mach a Jan Keller.

Helena Svatošová, luridicum Remedium, tel. 776890170, svatosova@iure.org

Odůvodnění rozhodnutí Komise (AJ): <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registered/details/2041>

Právní stanovisko prof. Kempena (AJ): http://stop-ttip.org/wp-content/uploads/2014/09/EBI-Gutachten_EN.pdf

Web koalice STOP TTIP: <http://stop-ttip.org/>

Nemocnice proti vůli pacientů odmítají likvidovat desítky let uchovávané biologické vzorky

29. 8. 2014 | 08:41

Podle nevládní organizace Iuridicum Remedium (IuRe) jsou v České republice ve velkém množství uchovávány biologické vzorky krve, a to i **proti vůli pacientů**. To vše se podle IuRe děje v rozporu se zákonem a může za to zřejmě **velmi široký výklad** toho, co by mělo být **součástí zdravotnické dokumentace**.

IuRe již v minulosti upozornilo na skutečnost, že v České republice existují již téměř tři desítky let archivy s miliony krevních vzorků odebraných novorozencům v souvislosti s tzv. novorozeneckým screeningem. **Screeningové kartičky s identifikačními údaji dítěte a matky a s odebranou krevní skvrnou novorozence jsou archivovány ve čtyřech českých nemocnicích**. Pro jejich uchovávání přitom podle IuRe **neexistuje žádný rozumný důvod**, který by odůvodňoval vedení kompletní **databáze vzorků DNA v podstatě celé populace narozené od 80. let**, které by mohly být v budoucnu potenciálně zneužitelné například ze strany pojišťoven, zaměstnavatelů nebo bezpečnostních složek státu.

„Připravili jsme pro zájemce návod, jak požádat o likvidaci jejich krevních vzorků, a sami tuto možnost také vyzkoušeli. Z našich zkušeností plyne, že nemocnice – v našem případě Fakultní nemocnice Královské Vinohrady a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze – odmítly screeningové kartičky dětí žadatelky, kterou právně zastupujeme, na její výzvu zlikvidovat s odkazem na fakt, že je považují za součást zdravotnické dokumentace,“ upozornil výkonný ředitel IuRe a advokát Jan Vobořil.

Tento výklad považuje IuRe za nesprávný. *„To, co lze považovat za zdravotnickou dokumentaci, definuje zákon a je to dále rozvinuto v prováděcí vyhlášce. Mělo by se jednat zejména o dokumentaci zdravotního stavu, poskytované léčby a jejích výsledků. Měly by to být tedy výsledky vyšetření krevních vzorků, ale ne krevní vzorky samotné,“* uvedl Vobořil. *„Uvedenou praxi považujeme za absurdní. Pokud by mělo platit, že biologické vzorky jsou součástí zdravotnické dokumentace, tak potom by nemocnice měly uchovávat i ampulky s tekutou krví, odebranou moč nebo třeba sperma mužů, kteří se podrobí vyšetření spermogramu. Pokud by toto nemocnice nedělaly, pak by podle jejich vlastního výkladu, co musí být součástí zdravotnické dokumentace, porušovaly zákon,“* doplnil Vobořil.

IuRe podalo již téměř před rokem **podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů**, který v současné době **provádí kontrolu** nakládání se screeningovými kartičkami. Nyní vyzvalo všechny, kterým nemocnice odmítají přiznat právo na rozhodování o jejich biologických vzorcích, aby se na ÚOOÚ obrátili také. Výsledky kontroly očekává IuRe v nejbližší době.

„Zdravotnictví považujeme za jednu z oblastí, která je vůbec nejcitlivější, pokud jde o zpracování osobních údajů. Chápeme smysl dokumentování zdravotního stavu pacienta a průběhu léčby. Ale pokud se zdravotnickou dokumentací bude ohánět každý, kdo chce pro jakékoli účely uchovávat biologický materiál, a to i proti vůli těch, kterým byl odebrán, povede to ke ztrátě důvěry ve zdravotnická zařízení, která toto činí, a samozřejmě k oprávněným obavám, co vše dalšího můžeme najít v nemocničních archivech a skladech,“ uzavřel Vobořil.

Jak pokračuje likvidace DNA vzorků z novorozeneckého screeningu?

8. 8. 2014 | 10:19

Před měsícem a půl jsme pro vás vytvořili **návod**, jak žádat o likvidaci vašich krevních vzorků nebo vzorků vašich dětí, které byly odebrány při novorozeneckém screeningu a jsou dále uchovávány. Vzhledem k tomu, že na Úřadu pro ochranu osobních údajů vrcholí námi iniciovaná kontrola těchto archivů, chceme vás vyzvat, abyste nám dali

vědět, jak jste se svými žádostmi pochodili. Zda nemocnice na vaši žádost reagovaly, jestli žádosti nemocnice vyhověly a pokud ne, jak toto zdůvodnily. Sami jsme žádosti podávali také a přístup nemocnic nás mírně řečeno naštal (odmítají likvidaci nebo vůbec nereagují). Rádi bychom ÚOOÚ dodali podněty od konkrétních lidí, kterým současná praxe vadí. Napište nám své zkušenosti na [Facebooku](#) či [Twitter](#), nebo na e-mail [voboril\[at\]jure.org](mailto:voboril[at]jure.org).

Jak funguje internet? Příručku EDRi přeložilo luRe do češtiny

29. 7. 2014 | 11:22

Tento text má těm, kteří se podílejí na vytváření pravidel, poskytnout základní přehled o internetu a s ním souvisejících technologiích. Jeho cílem je poskytnout přehledné základní informace o některých základních technologiích, které tvoří páteř internetu. Doufáme, že bude cennou referencí, pomůže vám vyznat se v žargonu a objasní, jak funguje otevřený internet, na kterém v současné době závisí tolik občanských svobod a takové množství ekonomických aktivit.

Prohlédnout a stáhnout text si můžete [zde](#).

Generální advokát při Soudním dvoru EU vydal stanovisko k případu Ryneš

10. 7. 2014 | 15:01

Generální advokát při Evropském soudním dvoru vydal dnes [stanovisko](#) k předběžné otázce, **zda se na případy umístování kamer fyzickými osobami má vztahovat směrnice a zákon o ochraně osobních údajů**. V případě Ryneš, který se týká případu instalace kamery na rodinný dům v Třebíči se na Evropský soudní dvůr obrátil s předběžnou otázkou Nejvyšší správní soud. Žádal o stanovisko, zda uvedený případ lze podřadit pod zpracování údajů pro soukromé a domácí účely, což jsou případy, kdy se zpracování osobních údajů vůbec nemusí řídit směrnicí ani zákonem o ochraně osobních údajů.

Pokud by Evropský soudní dvůr rozhodl, že se na tyto případy vztahuje tato výjimka z evropské směrnice, **na celou řadu případů sledování by se přestala vztahovat ochrana osobních údajů** zakotvená v zákoně o ochraně osobních údajů. Ve svém dnešním stanovisku **Generální advokát odmítl tento názor stěžovatele i Nejvyššího správního soudu** a podle jeho názoru se na tento případ **úprava zákona o ochraně osobních údajů vztahuje**.

Bez ohledu na správnost nebo nesprávnost rozhodnutí ÚOOÚ a oprávněnost instalace kamery v této konkrétní věci je tak dobrou zprávou, že **stanovisko neomezuje dopad směrnice na ochranu dat i na obdobné případy sledování**. Uvidíme, jak se k případu postaví samotný Soudní dvůr EU.

O případu dnes hovořil Jan Vobořil z luRe ve Studiu 6 České televize - <http://bit.ly/1qYQCMo> ještě před vydáním stanoviska a hned po něm i v Českém rozhlase - <http://bit.ly/1qYQL2I>.

Více informací o případu Ryneš se dočtete například v článku na serveru [Ceskenoviny.cz](#).

Stanovisko generálního advokáta v českém jazyce na stránkách Soudního dvora EU: <http://bit.ly/1jxdtg1>

IuRe hledá kandidáta/kandidátku na pozici "Vedoucí a koordinátor/ka kampaně"

4. 7. 2014 | 16:25

IuRe chystá rozsáhlou kampaň na téma "Transatlantická obchodní dohoda vs. demokracie" zaměřenou na vyvolání veřejné diskuse a vytvoření aktivní platformy, která s podporou široké veřejnosti prosadí u reprezentantů ČR v Evropském parlamentu i Radě odmítnutí TTIP ve stávající podobě. Pro tuto kampaň hledáme vhodného kandidáta na pozici "vedoucího a koordinátora kampaně" od září 2014 na 18 měsíců s možností další spolupráce.

Popis pozice:

- plný úvazek na pracovní smlouvu
- doba určitá - 18 měsíců od září 2014 s možností další spolupráce
- jedná se o komplexní a samostatnou činnost včetně koordinační (spolupráce s jinými organizacemi)
- primární aktivitou je nastolování tématu v médiích a ve veřejné debatě
- lobbying u českých MEPs a exekutivy, včetně zapojování veřejnosti
- spolupráce s týmem právníka, PR pracovníka a administrativy
- odpovědnost za vedení projektu podpořeného grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů (Program Fond pro NNO), komunikace se zprostředkovatelem grantu (NROS)

Požadujeme:

- aktivní znalost anglického jazyka
- aktivní zájem o téma TTIP
- zkušenosti s médii, obdobným typem práce a za sebou prokazatelné výsledky
- schopnost spolupráce v koaliciích a sítích a jejich budování
- kreativní myšlení, komunikativnost, akčnost a zodpovědnost
- výhodou jsou zkušenosti a kontakty z neziskového sektoru

Nabízíme:

- spolupráci s motivovaným a zkušeným týmem a podporu právníka
- plat ne zcela nevládkový
- pružnou pracovní dobu

V případě zájmu o tuto pozici zašlete prosím strukturovaný životopis s motivačním dopisem, ze kterého vyplyne váš pohled na dohodu TTIP a nápady, jak téma kreativně prezentovat veřejnosti, na adresu iure@iure.org nejpozději do **28. 7. 2014**.

Po kliknutí se obrázek zobrazí ve větší velikosti.

Stát zbytečně archivuje více než 3 miliony vzorků krve novorozenců. IuRe dává návod, jak dosáhnout likvidace vzorku.

26. 6. 2014 | 15:15

Již od poloviny 80. let jsou v ČR ve čtyřech nemocnicích centrálně archivovány **kartičky s osobními údaji a krvními vzorky všech novorozenců**, z nichž jsou po narození dítěte prováděna vyšetření na predispozice k

různým chorobám. V současné době jde o **více než 3 miliony těchto kartiček**. Podle nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) je archivace vzorků, z nichž lze například i po desítkách let získávat informace o lidské DNA, **zřejmě prováděna bez vědomí rodičů dětí i bez jiného právního titulu**. Inicivovala proto **kontrolu ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů**, která v současné době probíhá. Zároveň na svých webových stránkách **přináší pro občany [návod](#)**, jak dosáhnout toho, aby byla jejich screeningová kartička nebo kartička jejich dítěte **zlikvidována**.

„V podstatě se jedná o archiv DNA vzorků všech lidí narozených v ČR minimálně od poloviny 80. let. Pro shromažďování takového objemu dat a navíc tak citlivých nevidíme žádný dostatečně pádný důvod. Existence nějakého účelu by přitom měla být základem uchovávání jakýchkoli osobních údajů, natož tak citlivých,“ upozorňuje výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Potenciální **zneužitelnost** takových archivů podle luRe **roste s rozvojem možností genetických analýz a s jejich zlevňováním**. Možnosti zneužití jsou široké zejména v oblastech **genetické diskriminace**, třeba ze strany zaměstnavatelů, pojišťoven nebo třeba i ze strany státu samotného. Důvody proč jsou kartičky uchovávány, tedy opakování krevních vyšetření v případě falešných výsledků nebo využitelnost k výzkumu, podle luRe neodůvodňují takto plošný sběr osobních údajů a navíc bez zákonného právního titulu. **Rodiče zpravidla souhlasí pouze s provedením screeningu**, aniž by cokoli tušili o tom, že krevní vzorky budou uchovávány **až po dobu sta let**.

"Považujeme za nutné předcházet rizikům zneužití těchto dat, zejména pak v situaci, kdy jsou tato rizika relativně velká a přitom zbytečná. Za zneužití údajů navíc považujeme už samotné uchovávání kartiček se vzorky, pokud je v rozporu se zákonem. Naše DNA je nositelem velmi citlivých informací o zdraví, etnicitě nebo charakterových předpokladech a měli bychom se zajímat o to, kdo a proč tyto informace uchovává, a kdo k těmto informacím může mít přístup. V případě, že nechceme, aby někdo uchovával bezdůvodně takto citlivé údaje o nás nebo našich dětech, měli bychom se zasadit o to, aby se tak nedělo,“ doplnil Vobořil.

luRe proto reaguje na řadu žádostí a **připravilo pro zájemce [návod](#)**, jak dosáhnout likvidace screeningové kartičky **včetně vzoru podání**, s nímž se zájemci mohou obrátit na příslušné nemocnice, které screeningové kartičky uchovávají. *„Na našich webových stránkách www.slidilove.cz najdou zájemci informace nutné k podání žádosti o likvidaci krevních vzorků, i postup, co dělat, když jim nemocnice nevyhoví. V případě jakýchkoli komplikací rádi poradíme, jak postupovat dál, případně zajistíme právní pomoc,“* uvedl Vobořil.

[NÁVOD NAJDETE ZDE.](#)

Veřejné konzultace k Transatlantické dohodě TTIP

26. 6. 2014 | 09:17

Do **13. července 2014** (neděle) mají lidé možnost zapojit se do **veřejných konzultací** Evropské komise k **Transatlantické dohodě TTIP** (o TTIP jsme psali [zde](#)) - EDRi připravilo manuál s doporučeními pro zodpovězení položených otázek. Svůj názor můžete sdělit v jakémkoli oficiálním jazyku EU včetně češtiny.

Zde máte možnost zapojit se do konzultací: <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=ISDS>

Manuál s doporučením od EDRi: <http://edri.org/ec-consultation-isds-answering-guide/>

Připomínky zpracované

luRe: http://www.slidilove.cz/sites/default/files/pripominky_iure_k_ttip_evr_komisi_382101234211419014.pdf.

Z našich připomínek můžete čerpat dle libosti.

Co můžete dělat proti archivování vašich krevních vzorků?

20. 6. 2014 | 13:25

Minimálně **od poloviny 80. let** jsou v ČR uchovávány tzv. screeningové kartičky s **krevními vzorky všech novorozenců**. Krevní vzorky jsou získány **při provádění tzv. novorozeneckého screeningu**, což je vyšetření, jehož cílem je odhalení predispozic k několika závažným nemocem u novorozenců. Postupně se tak vytvořila **databáze více než 3 milionů krevních vzorků**. Ve čtyřech českých nemocnicích tak vznikla **unikátní databáze DNA vzorků všech lidí narozených v ČR za posledních 30 let**. Vše se prý děje se souhlasem matek narozených dětí.

Zatím jsme ale nepotkali žádnou matku, která by udělila souhlas s uchováváním krevního vzorku svého dítěte, natož **po dobu 100 let**, po jakou jsou vzorky uchovávány. Ze vzorků lze pomocí analýzy DNA i po desítkách let zjistit řadu informací o zdravotních predispozicích nebo charakterových vlastnostech každého z nás. Možnosti těchto analýz rostou raketovým tempem a náklady na jejich provedení naopak klesají. Tím rostou rizika jejich zneužití.

Také se vám nelíbí, že stát má k dispozici vzorky DNA takového množství svých občanů?

Bojíte se rychlého vývoje genetických analýz a možného zneužití třeba ze strany zaměstnavatelů, pojišťoven nebo represivních složek?

Přispějte k likvidaci těchto obřích zbytečných a rizikových archivů!

Zažádejte o likvidaci screeningové kartičky svojí nebo svého dítěte!

Postupujte podle našeho návodu a využijte **příložený vzor** (docx).

V případě že budete mít nějaké nejasnosti, nebo si nebudete vědět rady, rádi vám pomůžeme na e-mailu voboril@iure.org.

Po kliknutí se obrázek zobrazí [ve větší velikosti \(png\)](#).

Papírové kupony namísto Opencard by byly dobrým řešením

9. 6. 2014 | 22:22

Praha v současné době narychlo řeší problém s **licencemi na městskou čipovou kartu Opencard**. Jako krizové řešení je přitom prezentován **přechod zpět na papírové tramvajenky a předplatní kupony**, který je přirovnáván k návratu od elektrických tramvají ke kořkám. Nevládní organizace Iuridicum Remedium (IuRe), která se kartě Opencard věnovala od jejího vzniku zejména pokud jde o otázku ochrany dat oponuje, že návrat k papírovým kuponům vůbec není špatné řešení.

IuRe na kartě Opencard v minulosti kritizovalo mimo jiné **nezabezpečené čipy karet, předávání osobních údajů neprůhledným společnostem nebo rizika plynoucí z propojování údajů z čipu karty s plánovaným zavedením turniketů a sofistikovaných kamerových systémů v pražském metru**. Výsledkem kampaně bylo mimo jiné **prosazení zavedení anonymních karet**. Vedle Opencard kritizovalo i řešení u řady dalších městských čipových karet, jako je třeba Plzeňská karta nebo karty v Pardubicích a Hradci Králové.

„Zakořeněná představa, že jediným možným řešením předplatného na MHD ve městech je čipová karta, bohužel dopředu dusí jakékoli diskuze. Přitom bychom se zejména měli ptát, jaké jsou přínosy takových karet a co za ně naopak musíme zaplatit a jaká rizika jsou s nimi spojena. A to nejen ve vztahu k projektu Opencard, který byl problémový i ve srovnání s projekty jiných čipových karet, ale u projektů městských multifunkčních karet obecně. Podobné projekty sice jinde nestojí více než miliarda, jako stála Opencard Pražany, ale desítky či stovky milionů obvykle ano,“ upozorňuje Jan Vobořil, výkonný ředitel luRe.

Základem všech podobných čipových karet v českých městech je **předplatné na MHD, další služby jsou využívány málo** a jejich smyslem je spíše zatraktivnit čipovou kartu pro občany města, než řešit nějakou jejich potřebu. Obvykle jde o možnost nahrát na kartu například aplikaci legitimace do městských knihoven, nahrát na kartu hotovost a tou pak platit na vybraných místech provozovaných městem, jako jsou sportoviště nebo muzea, případně využívat slevy smluvních partnerů.

„Všechny tyto služby lze velmi jednoduše zabezpečit bez čipových karet draze dotovaných obcemi. Jedinou smysluplnou aplikací, kterou by obce měly zajistit tak zůstává předplatné na MHD, vše ostatní bez jakýchkoli obtíží a veřejných nákladů je možné zajistit běžnými prostředky, které každý z nás beztak nosí v peněžence, jako je bankovní karta, hotovost nebo průkaz totožnosti. Proklamovaná multifunkčnost karet je drahá a v zásadě zbytečná. Utratit desítky či stovky milionů za to, že pár tisíc čtenářů má v peněžence o jednu kartu méně, protože legitimace do knihovny je nahrána na městské kartě, není záblesk moderny, kterému bychom měli tleskat, ale jednoduše plýtvání veřejnými penězi,“ doplnil Vobořil.

Výhody předplatných kuponů na MHD nahrazených na čipové kartě nebyly u Opencard ani jiných čipových karet velké. V podstatě se jedná o možnost blokace a vystavení duplikátu v případě ztráty karty nebo o možnost pozdržení platnosti kuponu například v době prázdnin. Toto by šlo zajistit i u papírových kuponů stejně jako prodej na dálku bez nutnosti vystát frontu na kupon. Celý systém předplatného na MHD v Praze by se měl podle luRe zjednodušit. „Cestou správným směrem by byla zejména anonymizace cestování, ať už s přenosnými kartami, nebo s kartami opatřenými pouze fotografií bez dalších osobních údajů, která zajistí, že na kartu jezdí stále stejný člověk. Odpadly by náklady na vedení databází osobních údajů a jejich zabezpečení. Odpadly by i rizika sledování pohybu lidí a zneužití těchto dat,“ uvedl Vobořil. „Této potřebě může stejně dobře posloužit papírový kupon jako mnohonásobně dražší čipová karta. Návrat k papírovým kuponům by tak byl vůbec nejlepším řešením a ještě lepší zprávou bude, pokud Praha nepodlehne v následujících letech lobbingu IT firem a touhy po nějaké další čipové kartě se vzdá do doby, kdy toto řešení bude mít nějaký smysl a přínos,“ uzavřel.

NSS zamítl kasační stížnost ÚOOÚ ve věci policejní databáze DNA

9. 6. 2014 | 13:33

Nejvyšší správní soud **zamítl kasační stížnost Úřadu pro ochranu osobních údajů** týkající se **existence databáze DNA**. Stížnost směřovala proti rozsudku Městského soudu v Praze, který rozhodl v prospěch Policie ČR v konkrétním případě kontroly ze strany ÚOOÚ. Zajímavé je, že se v obou případech jedná o **DNA profil člověka, kterého v současnosti luRe právně zastupuje** v jeho sporu proti ministerstvu vnitra, v kterém se domáhá likvidace svého profilu DNA v policejní databázi. V tomto paralelním sporu rozhodl zhruba před rokem a půl tentýž městský soud o tom, že **uchovávání jeho DNA je nelegální a profil musí být zlikvidován**. Ministerstvo vnitra se proti tomuto rozhodnutí **odvolalo** a v září by se měla věc projednávat u Vrchního soudu v Praze.

Rozhodnutí o kasační stížnosti je dostupné

zde: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2013/0168_4As_130_20140530081600_prevedeno.pdf

Zahájeny veřejné konzultace překladu licence Creative Commons 4.0

4. 6. 2014 | 09:25

V pondělí 2. 6. 2014 byly zahájeny **veřejné konzultace českého překladu licencí Creative Commons 4.0**.

Veřejný návrh překladu základní verze licence Creative Commons BY-NC-SA 4.0 naleznete na www.tiny.cc/cc4-cz-pd

Ostatní verze licence z ní dají dovodit pouhým seškrtáním příslušných pasáží. Pro lepší přehlednost je návrh doplněn i anglickým originálem.

Základní myšlenka ovšem je, že **se nejedná o PORT** (tedy "naroubování" na český právní řád jako tomu bylo u verze 3.0), ale **pouze o lingvistický překlad**. Samozřejmě i tak jsme museli respektovat alespoň základní českou právní terminologii.

Uvítáme každou poznámku, opravu, upozornění na chybu, překlep apod. formou komentářů (stačí označit text a po kliknutí pravým tlačítkem přidat komentář).

Další zdroje pak naleznete v [samotném návrhu překladu](#).

Informace o tom, co je v CC 4.0 [nového naleznete zde](#).

Konzultace jsou **otevřeny do 20. 7. 2014**.

Děkujeme za Váš zájem o Creative Commons, Vaše podněty a šíření této informace!

Tým ÚPT & Tým CC CZ

P.S.: Obdobné konzultace probíhají aktuálně i na [Slovensku, můžete tedy vyjádřit svůj názor i k tomuto překladu](#).

Akční den WePromise (15.5.2014) – Propojení kandidátů do Evropského parlamentu a jejich voličů nad tématem digitálních práv

14. 5. 2014 | 18:27

Koalice **36 nevládních organizací z celé Evropy** vyzývá v rámci **kampaně WePromise** každého, aby se zapojil do celoevropské akce, jejímž cílem je zajistit, aby při **volbách do Evropského parlamentu** byli zvoleni ti **kandidáti**, kteří budou **hájit naše digitální práva**, jako je svoboda internetu, ochrana soukromí a osobních údajů nebo reforma autorského práva. Cílem kampaně je dát možnost kandidátům do Evropského parlamentu informovat voliče o tom, že podporují Listinu digitálních práv, která upravuje **10 principů**, kterými se politici **zavázali při svých hlasovacích řídit**. Iniciativa zároveň **vyzývá voliče, aby kandidáty, kteří se k tomuto závazku připojili, preferovali při své volbě**.

Evropský parlament rozhoduje o **stále více věcech**, které mají přímý **dopad na naše základní práva a svobody**. Právě Evropský parlament je přitom místem, kde **mohou voliči** vůbec nejméně **ovlivnit** budoucnost často nadnárodních témat týkajících se problematiky ochrany soukromí, svobody a neutrality internetu nebo nutné reformy autorského práva.

Česká nevládní organizace Iuridicum Remedium (IuRe) spolu s partnerskými organizacemi z celé Evropy sdruženými v iniciativě European Digital Rights (EDRi), upozorňují dlouhodobě na rizika pro naše soukromí, bojují za zlepšení pravidel ochrany osobních údajů, ale i za zachování svobodného a otevřeného internetu, za svobodný přístup k informacím nebo za reformu autorského práva.

„*Volby do Evropského parlamentu jsou jedinečná možnost, jak zachovat svobodný a otevřený internet a jak zabránit přijetí norem, jejichž cílem je sledování lidí, cenzura nebo omezování svobody slova,*“ uvedl Joe McNamee výkonný ředitel **EDRi**.

Akční den WePromise se koná dnes po celé Evropě, vedle EDRi a jejich členů ji podporují i další organizace, jako například Reportéři bez hranic, Wikimedia Deutschland nebo německá spotřebitelská organizace Verbraucherzentrale Bundesverband. Cílem dnešních aktivit sestávajících se z mediálních kampaní, kampaní na sociálních sítích, různých debat a setkání, je seznámit veřejnost i kandidáty do Evropského parlamentu s Listinou digitálních práv a přimět je k podpoře zásad, které jsou v ní definovány.

S Listinou digitálních práv se voliči i kandidáti do Evropského parlamentu mohou **seznámit na české verzi internetových stránek www.wepromise.eu/cs**. Lze v ní nalézt závazky týkající se **otevřenosti a transparentnosti veřejné správy, ochrany soukromí** zejména v souvislosti s novými technologiemi, **ochrany svobody slova na internetu**, nutnosti **reformy autorského práva**, podpory **svobodného softwaru**, **regulaci vývozu technologií využitelných ke sledování a cenzuře** do nedemokratických zemí, zachování **nezávislé správy internetu** atd.

„*Cílem celé kampaně je umožnit kandidátům do Evropského parlamentu přihlásit se k zásadám definovaným v 10 bodech Listiny digitálních práv a dát jasně najevo voličům, pro něž jsou tyto principy důležité pro rozhodování o tom, komu dát v evropských volbách svůj hlas, jakým způsobem budou v těchto otázkách v případě zvolení hlasovat. Je pak na voličích, jestli budou tyto kandidáty preferovat kroužkováním při své volbě,*“ uvedl výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil.

IuRe v minulých týdnech oslovilo všechny větší strany s reálnou nadějí na úspěch ve volbách, aby se jejich kandidáti k prohlášení připojili. **Z celé Evropy** do současné doby principy Listiny podepsalo **více než 330 kandidátů**, z **České republiky pak 13 osob**.

Možnost připojit se je otevřena pro všechny kandidáty bez rozdílu. Svůj souhlas s principy Listiny mohou vyjádřit jednoduše prostřednictvím kontaktů uvedených na stránkách kampaně. Voliči pak mohou čestným prohlášením slíbit, že podpoří ty kandidáty, kteří se k principům Listiny digitálních práv připojili.

Studuješ práva a hledáš praxi? My hledáme tebe!

7. 5. 2014 | 14:45

Zajímají tě digitální práva a chceš pomáhat lidem v nouzi?

Provozujeme online právní poradny pro oblast ochrany soukromí (www.slidilove.cz) a oblasti pracovního a nájemního práva a exekucí (www.iure.org).

Hledáme studenty právnických fakult/dobrovolníky, kteří by pomohli se zodpovídáním dotazů (pod supervizí), případně se zapojili do dalších našich činností.

Zaujalo tě to? Napiš e-mail na iure@iure.org a povíme ti víc!

Nabízíme odborná právní školení zdarma (a další výhody při pravidelné spolupráci). Při oboustranné spokojenosti nabízíme také možnost placené spolupráce na našich budoucích projektech!

Letáček ke stažení (po kliknutí se zobrazí v plné velikosti).

Přetahování s Policejním prezidiem o pokyn upravující nakládání s DNA

11. 4. 2014 | 16:34

Policejní prezidium nám soustavně **odmítá poskytnout kompletní nový pokyn policejního prezidenta upravující nakládání s DNA č. 250/2013**. Už v prosinci jsme se na Policejní prezidium obrátili s **žádostí o informace** o využívání provozních a lokalizačních údajů a vedle toho i o informace **týkající se využívání analýz DNA**. Policejní prezidium nám nejprve pokyn odmítlo poskytnout s tím, že jde o interní akt. Poučení z podobné snahy Tomáše Peciny v předcházejících letech, který z Policie doloval starý pokyn, jsme se odvolali k Ministerstvu vnitra, to dalo našemu odvolání za pravdu a Policejní prezidium nám zaslalo **policejní pokyn z poloviny začerněný (pdf)** s tím, že jsou v něm informace, které by prý v případě zveřejnění vedly k tomu, že by zločinci upravili své chování na místě činu, což by ztížilo vyšetřování. Těžko říct, jak si to policie konkrétně představuje. Že by se zločinci oblékali před zločinem do ochranných oděvů, aby neutrousili byť zrnko své DNA? A pokud ano, že by riziko svého vypátrání pomocí DNA analýzy vyčetli až z pokynu policejního prezidenta?

V každém případě další rozhodnutí Policejního prezidenta považujeme za nepřezkoumatelné a tak jsme se opět odvolali k Ministerstvu vnitra. Je otázkou, jak dlouho bude tento ping-pong ještě trvat, v každém případě toto urputné utajování obsahu policejního pokynu je jen dalším důkazem boje proti zprůhlednění nakládání s DNA při vyšetřování trestných činů a tvorbě kriminalistické databáze DNA. To samozřejmě vyvolává otázky, **proč musí být způsob, jakým je nakládáno s DNA ze strany policie takto utajován?** A jaká je vlastně hodnota důkazů analýzami DNA, které policie předkládá soudům v trestních řízeních, a které **nelze nijak nezávisle přezkoumat?**

O dalším vývoji našeho boje o zveřejnění pokynu vás budeme informovat.

Přílohy:

1. [10. 1. 2014 - Policejní prezidium - Odmítnutí žádosti o poskytnutí informací č. 1](#)
1. [28. 1. 2014 - Odvolání luRe č. 1](#)
1. [3. 3. 2014 - Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR](#)
1. [17. 3. 2014 - Policejní prezidium - Odmítnutí žádosti o poskytnutí informací č. 2 + Pokyn policejního prezidenta](#)
1. [10. 4. 2014 - Odvolání luRe č. 2](#)

Soudní dvůr Evropské unie: Plošné shromažďování provozních a lokalizačních údajů na základě směrnice o data retention je neústavní

8. 4. 2014 | 11:29

Soudní dvůr Evropské unie dnes vynesl **dlouho očekávaný rozsudek** ve věci **ústavnosti tzv. směrnice o data retention**, která upravuje povinnost plošně uchovávat provozní a lokalizační údaje o elektronických komunikacích. Soud konstatoval, že **uchovávání údajů na základě směrnice je vážným zásahem do práva na soukromí i práva na ochranu osobních údajů** a umožňuje **získat velmi konkrétní obraz o každodenním životě každého z nás, o našem pohybu a sociálních vztazích**. Nejdůležitějším bodem rozhodnutí je, že Soud označil samotný základní **princip plošného a nevýběrového shromažďování údajů o všech lidech za nepřijatelný**. Tento judikát, který vůbec jako první v historii EU stanovil, že je některý akt evropského práva v rozporu s Chartou základních práv EU **by měl mít dopad i do české právní úpravy**, která směrnicí implementovala. Rozsudek reaguje na předběžné otázky ústavních soudů z Irska a Rakouska.

Soud v rozhodnutí kritizuje hned několik vad posuzované směrnice. Předně Soudu vadí, že se **plošnost uchovávání údajů vztahuje na všechny osoby**, které využívají prostředky elektronické komunikace, jako jsou zejména telefony nebo e-maily a to **bez ohledu na jakákoli podezření**. „Soud odmítá v čl. 58 a 59 rozsudku princip plošného a nevýběrového uchovávání údajů jako takový. Toto považujeme za vůbec nejdůležitější část rozhodnutí“ uvedl k problému Jan Vobořil, výkonný ředitel nevládní organizace Iuridicum Remedium, která se problematice data retention dlouhodobě věnuje a stála za zrušením české právní úpravy data retention ústavním soudem v roce 2011. Otevírá se tak **cesta pro nahrazení plošného uchovávání údajů řešeními typu quick-freeze**, což je opatření, kdy nedochází k předběžnému uchovávání údajů o veškeré komunikaci, ale tato je uchovávána **až na základě operativního příkazu oprávněného orgánu** jako je policie, soud apod. pokud je to nezbytné pro předcházení nebo vyšetřování závažné kriminality.

Soud dále kritizoval **chybějící pravidla pro zabezpečení údajů, nerozlišování mezi jednotlivými druhy údajů** pokud jde o dobu uchovávání, **chybějící pravidla přístupu k těmto údajům**. Rovněž podle Soudu směrnice nezajišťuje, aby byly údaje využívány ze strany státu v minimální možné míře jen k účelům, k nimž bylo uchovávání údajů zavedeno, tedy k prevenci a vyšetřování závažné kriminality a terorismu.

„Soud také kritizoval, že směrnice neupravuje kontrolu využívání údajů ze strany soudů nebo nezávislých správních orgánů. To je v České republice například problém využívání těchto údajů ze strany policie při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, na který upozorňujeme už několik let. V těchto případech má policie zcela volnou ruku jaké údaje a o kom si vyžádá,“ doplnil Vobořil.

Zrušení směrnice o data retention by mělo mít dopad i do českého právního řádu. „Bude nutné rozsudek podrobit podrobnější analýze, nicméně již teď lze říci, že s velkou pravděpodobností by neústavnost principu data retention jako takového měla znamenat i neústavnost povinností operátorů plošně uchovávat údaje, jak je v současnosti zakotvená v zákoně o elektronických komunikacích a v prováděcí vyhlášce. Ted' musíme najít cestu jak tuto neústavní úpravu odstranit z našeho právního řádu,“ doplnil Vobořil.

Digitální práva včetně problematiky data retention budou také velkým tématem nadcházejících evropských voleb. Společně s partnerskými organizacemi sdruženými v zastřešující organizaci European digital rights luRe připravilo iniciativu na podporu **kandidátů do Evropského parlamentu, kteří podpořili Listinu digitálních práv**, která upravuje některé klíčové principy pro aplikaci lidských práv v době digitálních technologií. Voliči, pro něž je tematika ochrany lidských práv v digitálním věku důležitá, se mohou podívat na stránky **Wepromise.eu**, kde najdou kandidáty, kteří se již zavázali Listinu digitálních práv podpořit a mohou zde i oni sami vyjádřit svůj závazek, že takové kandidáty budou volit.

„Volbou lidí, kteří vnímají digitální technologie a ochranu dat jako jedno z velmi důležitých témat můžeme už dnes ovlivnit to, aby nebyla v budoucnu přijata nějaká podobná směrnice. Už dnes se tak aktivně jako voliči můžeme bránit budoucímu šmírování našeho soukromí ze strany státu,“ uzavřel Vobořil.

Aktualizace 2. 5. 2014

Český překlad rozhodnutí SDEU je k dispozici

zde: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=150642&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=508059>

Údaje ze sčítání lidu i po provedené “anonymizaci“ mohou být použity k získávání informací o jednotlivých občanech

6. 3. 2014 | 11:59

Český statistický úřad provedl anonymizaci údajů ze sčítání lidu a údaje z jednotlivých sčítacích formulářů dal k dispozici akademikům. Problém je, že i po provedené anonymizaci, tedy po odstranění jména, přesné adresy nebo data narození, je soubor ostatních údajů natolik jedinečný, že se v souboru všech sebraných formulářů znovu neopakuje, to může podle neziskové organizace Iuridicum Remedium (IuRe) znamenat potenciální riziko zpětné deanonymizace a zneužití těchto údajů.

Údaje, které v současné době vybraná akademická pracoviště mají k dispozici, se skládají z 10.4 milionu řádků, z nichž každý odpovídá jednomu anonymizovanému sčítacímu formuláři. Téměř 94% takto anonymizovaných řádků je přitom jedinečných. U dospělých osob je toto číslo ještě vyšší. Co to může pro ty, kteří se sečetli znamenat?

„Na riziko, že připravovaná anonymizace nemusí stačit k ochraně soukromí občanů, kteří sčítací formuláře odevzdají, jsme opakovaně upozorňovali Český statistický úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů i veřejnost již před samotným sčítáním,“ uvádí výkonný ředitel IuRe Jan Vobořil. *„Celý případ ukazuje názorně nebezpečí tzv. data miningu. Zdánlivě anonymní údaje získávají zcela jiný kontext v případě, kdy jsou propojeny různé údaje vztahující se k jediné osobě.“*

Podle IuRe existují reálná rizika zneužití údajů, byť k panice zřejmě zatím není důvod. Český statistický úřad si podle IuRe nejspíš sám uvědomuje, že údaje jsou i přes provedenou anonymizaci citlivé, protože akademici, kteří s nimi pracují, se musí zavázat k mlčenlivosti. Rizikem může být podle IuRe předání takto anonymizovaných údajů do Národního archivu, což podle zákona Český statistický úřad musí udělat. Poté bude mít přístup k těmto datům prakticky každý.

„Riziko zneužití údajů v případě, že se v této podobě ocitnou v archivu, určitě nepovažujeme za nereálné. Například pro různé marketingové či úvěrové společnosti bude zajímavé propojit údaje ze sčítání s údaji, které již mají k dispozici. V řadě případů, zejména u lidí bydlících v menších obcích s několika obyvateli, bude stačit znát třeba jen jméno, bydliště a věk, a tyto údaje půjdou propojit se všemi dalšími údaji, které dotyčný ve sčítacím formuláři vyplnil. Čím větší je obec, kde dotyčný bydlí, tím bude nutné, aby potenciální útočník měl k dispozici více propojitelných údajů. A co lze propojením údajů zjistit? Může jít o citlivé údaje jako je národnost, vyznání, ale i o údaje o zaměstnání, vzdělání nebo o počtu dětí. Pokud vezmeme v potaz, že se údaje týkají prakticky celé populace, tak jde o osobní údaje, která by zejména na marketingovém trhu byla placena zlatem,“ uzavřel Vobořil.

luRe chce pomoci seniorům, kteří se potýkají s dluhy a exekucemi. Nabízí bezplatnou právní pomoc

19. 2. 2014 | 14:43

Nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) zahájila projekt, díky kterému může **nabídnout seniorům, kteří mají problémy s dluhy nebo exekucemi**, bezplatné právní poradenství včetně advokátního zastoupení ve vybraných strategických případech. Zároveň se bude věnovat osvětové činnosti pro seniory v oblasti dluhové problematiky a exekucí.

Díky finanční podpoře Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) může tato právnická neziskovka navázat na úspěšné aktivity poskytování bezplatného právního poradenství těm, **kterí si nemohou dovolit komerční právní pomoc** a pokusí se o pročištění exekutorské džungle. „*Senioři často nemají prostředky na komerční právní pomoc. Mají relativně malé povědomí o problematice dluhů a exekucí a vzhledem ke svému věku nejsou často bez pomoci schopni efektivně hájit svá práva v této oblasti. Často na ně tíživě dopadají nejen jejich vlastní dluhy, ale i dluhy jejich dětí nebo vnuků,*“ uvádí ředitel luRe Jan Vobořil. „*V obavě před tím, že exekutor navštíví i jejich byt nebo dům a bude zabavovat jejich věci, pak často raději platí exekuce za své zadlužené děti nebo vnuky, čímž se sami dostávají do složité sociální situace,*“ dodává Vobořil.

Značná část seniorů se dostává do sociální tísně a zároveň obvykle nemá možnost zlepšit svou finanční situaci vlastní výdělečnou činností. To se pak negativně odráží v uzavírání nevýhodných úvěrů a roztočení dluhové spirály.

luRe nabídne seniorům **bezplatnou právní pomoc v osobní poradně umístěné v Praze 7**. Po **objednání na tel. čísle 776 703 170** zde mohou senioři využít bezplatné **poradenství advokáta**. „*Je nutné, aby s sebou klient přinesl všechny podklady a měl připraven základní popis problému*“, uvádí Vobořil a dodává, že tato příprava později při samotné poradě s advokátem pomáhá rychle se zorientovat v problému a efektivněji se věnovat jeho následnému řešení. **Ve strategických případech pak luRe bude poskytovat i bezplatné advokátní zastoupení** v soudních nebo exekučních řízeních.

V projektu se bude luRe věnovat i **osvětové činnosti**. Ve spolupráci s neziskovými organizacemi zaměřenými na pomoc seniorům chce uspořádat několik informačních setkání, které se zaměří na prezentaci problematiky, zodpovídání dotazů a nabídky služeb, které v rámci projektu nabízí. Na webu www.iure.org zároveň provozují bezplatnou online právní poradnu, která je mimo jiné věnována rovněž problematice exekucí. Komunikovat lze v odůvodněných případech a po telefonické domluvě i korespondenčně.

luRe je nevládní nezisková organizace typu „watchdog“. Zaměřuje se na ochranu lidských práv ve vztahu k novým technologiím, na ochranu práva na soukromí, ale i na watchdogové aktivity a poskytování právní pomoci s cílem zabránit sociálnímu vyloučení ohrožených skupin občanů, zejména v oblasti dluhové a pracovněprávní problematiky.

Debata o ochraně osobních údajů s europoslancem Janem Albrechtem

12. 2. 2014 | 15:30

V souvislosti s kauzou Edwarda Snowdena se ochrana dat stává jedním z nejdiskutovanějších témat současnosti.

Co na nás všechno ví státní instituce? Kde končí ochrana soukromí a začíná právo na informace? Jak se chovat odpovědně v online prostředí?

Na tyto otázky bude hledat odpověď **panelová debata**, která se uskuteční **ve středu 19. 2. od 18:00 v sále Era svět na Jungmannově náměstí v Praze**, na kterou všechny srdečně zveme.

Úvodní slovo přednese europoslanec za německé Zelené Jan Philipp Albrecht, předkladatel Obecného nařízení o ochraně údajů a iniciátor výslechu Edwarda Snowdena Evropským parlamentem. V expertním panelu pak vystoupí Oldřich Kužilek (otevrete.cz), **Václav Novák (Iuridicum Remedium)**, Šárka Soudková (saferinternet.cz) a Ján Simkanič (Sdružení pro internetovou reklamu). Moderování se ujme informační expert zelených Michal Berg.

Diskuse bude vedena především v angličtině a bude simultánně tlumočena. Po ní následuje recepce.

Přihlásit k účasti se můžete zdarma na www.zelenaprobudoucnost.cz. Aktuální informace najdete v oficiální [události na Facebooku](#).

Komiks: LureMan zasahuj... tentokrát proti sKartě

17. 1. 2014 | 14:00

Na [včerejším udílení Cen Velkého bratra](#) jsme vám představili náš historicky první komiks s LureManem, který se neohroženě vrhá na pomoc těm, kterým se sKarta cpe do dveří.

Po kliknutí na obrázek se zobrazí v plné velikost.

Známe největší slídily za rok 2013!

16. 1. 2014 | 19:00

Výsledky již **devátého ročníku soutěže** pro slídily v našem soukromí **Big Brother Awards** (Ceny Velkého bratra) za rok 2013 byly vyhlášeny 16. ledna v pražském BIO OKO na slavnostním večeru organizovaném už tradičně nevládní organizací Iuridicum Remedium. Desetičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z nominací zaslaných širokou veřejností. Anticeny se udílejí v celkem sedmi kategoriích jako např. Dlouhodobý slídil, Největší firemní slídil, Právní norma Velkého bratra či Výrok Velkého bratra. Pravidelně se uděluje i pozitivní cena jako ocenění za ochranu soukromí.

Z domácích vítězů anticeny za rok 2013 je nutné zmínit vítěze kategorie Dlouhodobý slídil, kterým se stalo **Ministerstvo zdravotnictví** za organizaci sběru krevních vzorků novorozenců. V současné době jsou ve čtyřech českých nemocnicích uchováváno bez dostatečného důvodu více než 3 miliony krevních vzorků získaných při tzv. novorozeneckém screeningu. Nejstarší jsou z poloviny 80. let. Podle poroty jsou vzorky potenciálně zneužitelné například k provádění analýz DNA. Navíc neexistuje dostatečný důvod proč by měly být uchovávané po dobu až 100 let, jak je tomu v současnosti.

V kategorii mezinárodní slídil zvítězila **americká zpravodajská služba NSA** za plošné a celosvětové sbírání informací o elektronických komunikacích, které vyšlo najevo v souvislosti s dokumenty vyneseny jejím bývalým zaměstnancem Edwardem Snowdenem, a které podle poroty naplňuje dokonale definici Velkého bratra. Porota zároveň poukázala na srovnatelné metody dalších zpravodajských služeb. S touto aférou souvisí i vítězství britského premiéra **Davida Camerona** v kategorii Výrok Velkého bratra za výroky, kterými hrozil médiím zásahem v případě, že neukončí zveřejňování poznatků získaných ze Snowdenových materiálů.

V kategorii úřední slídil si vítězství odneslo **Vojenské zpravodajství** za svoji roli v kauze „Nagyová“, kdy účast jejích vrcholných představitelů na zřejmě nezákonném sledování manželky premiéra, vede ke zpochybnění vnitřních kontrolních mechanismů zpravodajských služeb s logickým vyústěním v narušení důvěry, která je pro tyto služby klíčová.

V kategorii nebezpečná nová technologie zvítězily **bezkontaktní platební karty**, které díky chybějícímu zabezpečení čipů umožňují nepozorovaně při přiložení čtečky přečíst údaje o držiteli karty a o samotné kartě. Tyto údaje lze využít mimo jiné k provádění některých on-line plateb i přes velké e-shopy, jako je třeba Amazon.

Cenu za Právní normu Velkého bratra si poprvé v historii udílení cen v České republice odnesla absence normy. Konkrétně cenu získalo **Ministerstvo vnitra** za to, že nepředložilo zákon, který by upravoval využívání analýz DNA v policejním i soukromém sektoru, po níž je odborníky voláno již řadu let. Vláda sice uložila ministerstvu v listopadu 2012 úkol zákon, který by vycházel z tezí zpracovaných luRe, připravit do října 2013. Tento úkol byl měsíc před termínem zrušen a zákon je tak stále v nedohlednu. To vede nejen k zásahu do osobnostních práv těch, jejichž profily DNA jsou například uloženy v kriminalistické databázi DNA, která je regulována pouze tajným pokynem policejního prezidenta, ale v konečném důsledku to může i narušit možnost policie údaje z této databáze v trestních řízeních využívat pokud na chybějící právní úpravu upozorní obhájba.

Cenu pro firemního slídila si odnesla společnost **LG** za svoje chytré televize, které i proti vůli uživatelů odesílají LG údaje o sledovaných pořadech, ale i o některých souborech na externích discích připojených k televizím.

Jedinou pozitivní cenu si za rok 2013 odneslo sdružení **Cz.NIC** za projekt routeru Turris, který bude chránit domácí síť zájemců distribuovaným adaptivním firewallem, který jednoduše funguje tak, že z analýzy údajů o útocích na domácí počítače a síť inovuje firewallová pravidla, kterými následně aktualizuje všechny routery zapojené do systému. Porota zejména ocenila velmi otevřenou informační politiku vůči uživatelům routeru s důrazem na ochranu jejich osobních údajů, jakož i používání otevřeného softwaru i hardwaru.

Naše kampaň na HitHit.com úspěšně dosáhla 100 %.

16. 1. 2014 | 14:51

Moc děkujeme všem, kteří podpořili letošní již devátý ročník Předávání Cen Velkého bratra 2013 a přispěli do našeho projektu na HitHit.com. Velké díky patří i všem, kteří kampaň šířili mezi své známé. Odměny budeme rozdávat dnes před samotnou akcí, která začíná v 18:30 v kině OKO na Praze 7.

Ceny pro největší slídily se budou udílet 16. 1. v BIO OKO. Vstupenky pořídíte snadno přes HitHit.com nebo si o ně zasoutěžte!

30. 12. 2013 | 18:16

Největší slídilové za rok 2013 budou vyhlášeni již **16. ledna 2014** (čtvrtek) v **BIO OKO** od **18:30** hodin. Slavnostní udílení 7 anitcen a jedné ceny pozitivní letos uvádí [Martin Sedláček, Josef Rosen, Jitka Řičařová a jejich loutkohra.](#)

Letos máte jedinečnou možnost pořídit si vstupenky na portálu [HitHit.com](#) a podpořit tak již devátý ročník Cen Velkého bratra. Můžete si vybrat z velké nabídky odměn, mezi které patří kromě vstupenek například [taška Velkého bratra](#), [flash disk Velkého bratra](#) (4GB), [tričko Velkého bratra](#) (pánský i dámský střih, různé velikosti a barvy, biobavlna, fair trade), [unikátní karbonová protiskimmingová peněženka Sphere Wallet](#) ([www.spherewallets.com](#)), sada oblíbených vtipných [samolepek Velkého bratra](#) a [pohledů](#).

Z nabídky si **vyberou i firmy**, kterým nabízíme možnost umístit na akci v prostorách kina svůj banner (např. logo atp.) a další propagaci v našich materiálech.

Soutěž o volné vstupenky

Od dnešního dne můžete také soutěžit o **2 volné vstupenky** (ve 3 kolech, tzn. 6 vstupů) na slavnostní udílení Big Brother Awards. Stačí se zúčastnit jednoho ze tří soutěžních kol (1. kolo - 30. 12. 2014; 2. kolo 2. 1. 2014; 3. kolo 6. 1. 2014) a odpovědět správně na soutěžní otázku, která se liší v každém kole. **Správnou odpověď** nám **spolu se svým jménem a příjmením** zaslat na e-mail iure@iure.org (v předmětu uveďte "soutěž 1. kolo", či "soutěž 2. kolo" atd.). Vaše jméno a příjmení bude použito na guest listu pro účely vyzvednutí vstupenky. Správná odpověď, která dorazí na náš e-mail **v pořadí jako 9. (devátá**, podle 9. ročníku pořádání cen), **bude odměněna** dvěma volnými vstupenky.

Pravidla soutěže:

- 1) Správnou odpověď zašlete na e-mail iure@iure.org.
- 2) Výhercem se stává v každém kole ten, kdo zašle správnou odpověď jako 9. v pořadí.
- 3) Výherce kontaktujeme e-mailem a jeho osobní údaje nepoužijeme k ničemu jinému, než k zaslání gratulace a instrukcí k převzetí výhry.

Soutěžní otázky budou vyhlášovány na našem webu v této aktualitě, na našem [profilu na Facebooku](#) a na našem [Twitteru](#).

1. soutěžní otázka zní:

Kde se v ČR konal 1. ročník udílení Cen Velkého bratra?

2. soutěžní otázka zní:

Jak vysoká pokuta byla udělena MPSV po námi iniciované kontrole sKarty?

3. soutěžní otázka zní:

Na jakém našem webu můžete mapovat kamery ve veřejném prostoru?

PF 2014

23. 12. 2013 | 15:07

Směrnice o data retention odporuje Listině základních práv EU

12. 12. 2013 | 16:13

Generální advokát Evropského soudního dvora dnes zveřejnil své stanovisko týkající se **souladu tzv. směrnice o data retention s Listinou základních práv EU**. Směrnice z roku 2006 přikazuje státům, aby upravily **povinnost**

všech poskytovatelů elektronických komunikací uchovávat pro potřeby bezpečnostních složek údaje o veškeré elektronické komunikaci. Stanovisko bylo vydáno v rámci řízení o dvou předběžných otázkách přednesených ústavními soudy v Irsku a Rakousku na základě stížnosti irské neziskové organizace Digital Rights Ireland a rakouské hromadné ústavní stížnosti iniciované organizací AK Vorrat.

Generální advokát Pedro Cru Villalón ve svém stanovisku uvádí, že je **celá směrnice v rozporu s čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv EU**, čl. 6 směrnice pak rovněž s čl. 7 Listiny. Podle stanoviska je **plošné uchovávání provozních a lokalizačních údajů velmi závažným zásahem do práva na ochranu soukromí**. Uchovávané údaje mohou vést k přesnému a úplnému zmapování chování určité osoby. Zásadním nedostatkem je skutečnost, že **směrnice nijak neupravuje otázku přístupu k uchovávaným údajům** a využívání těchto údajů. Směrnice je rovněž neproporcionální, když dává širokou možnost uchovávat údaje po nepřiměřeně dlouhou dobu až 2 let. Generální advokát požaduje aby účinnost konstatování neplatnosti směrnice byla pozastavena až do doby, kdy budou odstraněny konstatované nedostatky.

„Na neústavnost data retention upozorňujeme již řadu let. U provozních a lokalizačních údajů existuje velké riziko jejich zneužití, což se v minulosti již potvrdilo v řadě evropských států, včetně několika afér zneužití údajů ze strany příslušníků Policie ČR,“ uvádí Jan Vobořil, výkonný ředitel občanského sdružení Iuridicum Remedium (luRe), které iniciovalo ústavní stížnost, na základě níž Ústavní soud v roce 2011 zrušil českou úpravu povinnosti uchovávat plošně údaje o elektronické komunikaci vycházející ze směrnice o data retention. *„Stanovisko Generálního advokáta sice není pro konečné rozhodnutí Evropského soudního dvora závazné, v praxi ale bývá zpravidla respektováno. Já se tedy očekávám, že neústavnost směrnice potvrdí i soud,“* doplnil.

Podle luRe může mít potvrzující rozhodnutí soudu o neústavnosti směrnice **vliv na posuzování národních úprav data retention** a otevírá nový prostor pro další ústavní stížnosti podané k národním ústavním soudům, které budou směřovat proti národním úpravám. *„V České republice je například řada důležitých otázek včetně samotného rozsahu uchovávaných informací v nové právní úpravě upravena vyhláškou a nikoli zákonem. Generálním advokátem kritizovaná chybějící dostatečné zákonné záruky v úpravě přístupu a využívání provozních a lokalizačních údajů byla sice v reakci na rozhodnutí Ústavního soudu řešena v rámci trestního řízení, stále ale existují značné nedostatky u dalších oprávnění. Velmi vágní je třeba vymezení oprávnění policie vyžadovat údaje mimo trestní řízení podle zákona o policii. To umožňuje policistům bez povolení soudu získávat údaje prakticky o komkoli pokud to odůvodní například tím, že je to v rámci pátrání po hledané osobě,“* uzavřel Vobořil.

S napětím tak lze očekávat závěrečné rozhodnutí Evropského soudního dvora, který načrtne pravidla a limity sledování elektronické komunikace u nás i v ostatních zemích EU.

Zdroje:

Stanovisko Generálního advokáta (anglicky): <http://edri.org/wp-content/uploads/2013/12/C-293-12-AGOP-1.pdf>
Zpráva o stanovisku (česky): curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-12/cp130157cs.pdf

Podpořte slavnostní vyhlášení Cen Velkého Bratra za rok 2013 na HitHit.com

3. 12. 2013 | 13:44

Od pondělka máte možnost **podpořit slavnostní vyhlášení Cen Velkého Bratra na portálu HitHit.com**. Za darované částky, které mohou být v rozmezí **od 100,- do 10.000,- Kč** můžete získat **lákavé odměny** a dobrý pocit z pomoci užitečné věci.

Za každý příspěvek získáte **vstupenku** (od příspěvku 1.500,- - 2 vstupenky) na předávání cen, které proběhne 16. ledna 2014 (čtvrtek) v kině BIO OKO. Mezi další odměny patří například **flash disk, taška či tričko** s logem Big Brother Awards, sada nálepek a v neposlední řadě **unikátní karbonová protiskimmingová peněženka Sphere Wallet**.

Možnost **nominovat** největší slídily na tyto ceny navíc máte **už jen do pondělí 9. 12. 2013**. Nominujte největší slídily v našem soukromí a sdílejte naši kampaň na HitHitu se svými přáteli, ať se nám podaří oslovit co největší publikum.

O rozpočtovém krytí nového kamerového systému na Praze 1 se bude hlasovat až 17. 12. V naší online petici chceme dosáhnout na 1 000 podpisů.

27. 11. 2013 | 13:31

Hlasování o rozpočtovém krytí nového kamerového systému na Praze 1 se **přesunulo** oproti očekávání až na **17. 12.**, proto **lze stále podepisovat [naši petici](#)**.

To, že náš hlas je slyšet, je zřejmé i z vystoupení ředitele městských strážníků na minulém jednání zastupitelstva nebo z velké debaty na výjezdním zasedání zastupitelstva k rozpočtu dne 13. 11.

Pomozte nám sebrat 1 000 podpisů a **sdílejte petici mezi své přátele**, děkujeme.

Petici můžete podepsat

zde: http://www.petice24.com/petice_proti_instalaci_dalsiho_kameroveho_systemu_v_praze_1.

Podpořte rezoluci OSN proti plošnému sledování

26. 11. 2013 | 16:35

V roce 2013 jsme zjistili, že digitální dohled vlád nezná mezí. Národní bezpečnostní agentury mohou zachytit naše telefonní hovory, mapovat náš pohyb, prohlížeš si naše kontakty a číst naše e-maily. Děje se tak velmi často v utajení, bez adekvátního veřejného dohledu a v rozporu s našimi lidskými právy.

Tuto úroveň dohledu již nehodláme snášet.

V průběhu tohoto roku se spojilo bezmála 300 organizací (včetně luRe) k podpoře **mezinárodních zásad při sledování elektronických komunikací - [jejich český překlad zde](#)**. Těchto 13 principů vytváří jasný **soubor pravidel, které stanovují požadavky mezinárodních zákonů o lidských právech vůči vládám** v digitálním věku. Zásady byly měsíce připravovány při konzultacích s odborníky z celého světa na technologie, soukromí a lidská práva. Proti této ostré rezoluci prosazované Brazílií a Německem vystupuje šmírovací pětka USA, Velká Británie, Austrálie, Nový zéland a Kanada.

V nejbližších dnech budou **projednávány ve výborech OSN** a v prosinci na Valném shromáždění. Za tímto účelem byla vytvořena **online petice** pro vyjádření podpory veřejnosti těmto 13 zásadám, která bude následně OSN předložena.

Podpořit 13 principů můžete online zde: <https://en.necessaryandproportionate.org/take-action/ORG>.

Úřad pro ochranu osobních údajů prověří na podnět luRe archivaci milionů krevních vzorků novorozenců

22. 11. 2013 | 10:43

22. listopadu 2013, Praha - **Miliony krevních vzorků všech novorozenců** jsou uchovávány ve čtyřech českých nemocnicích. Nejstarší vzorky jsou z roku 1985. Vyplývá to z informací vyžádaných občanským sdružením Iuridicum Remedium podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle luRe jsou tyto obří archivy kartiček získaných při tzv. **novorozeneckém screeningu** zbytečné a existuje riziko jejich zneužití například pro provádění analýz DNA. Proto luRe podalo **podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů**. Novorozenecký screening je prováděn z odebrané kapky krve a slouží k testování novorozenců na predispozici k několika závažným nemocem. Kontrola ÚOOÚ by měla proběhnout v příštím roce.

luRe k problematice natočilo i **informační video**, v němž doporučuje, aby ti, kteří s archivací vzorků nesouhlasí, **zažádali nemocnice o jejich likvidaci**. Archivace má probíhat na základě souhlasu rodičů, proto by jim nemocnice měly vyhovět. Zároveň v případě uchovávání vzorků bez souhlasu, mohou podat poškození podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů, protože v takovém případě je uchovávání screeningových kartiček se vzorky nelegální.

„Existence takového množství centralizovaně uchovávaných údajů včetně krevních vzorků, které lze potenciálně zneužít například pro provádění analýz DNA, nás překvapila. Samotné provádění novorozeneckého screeningu je jisté na místě a byli bychom neradi, aby informace o tom, jak se následně nakládá s krevními vzorky, vedla k jeho odmítání. Problém je pouze v následné archivaci,“ říká výkonný ředitel luRe Jan Vobořil a dodává: *„Tento problém nicméně považujeme za závažný, a proto se na něj zaměříme ve speciální kampani. Naším cílem je zrušení těchto registrů a likvidace vzorků, které jsou v nich uloženy v rozporu se zákonem.“*

Screeningové kartičky včetně krevních vzorků jsou v nemocnicích uchovávány podle pokynu Ministerstva zdravotnictví. Jiří Knitl, manažer **Fondu Otakara Motejla**, který na tomto projektu s luRe spolupracuje, k tomu dodává: *„Tento odběr neukládá žádný zákon a měl by být prováděn na základě souhlasu rodičů dítěte. Je nicméně otázkou, zda jsou rodiče před odběrem informováni i o tom, co se s krevními vzorky bude dít po provedení screeningu.“* Porodnice po odebrání krve a přiřazení evidenčních kartiček zašle vzorky poštou do vybraných nemocnic, v nichž je screening proveden a kartičky archivovány.

*„Podle informací z nemocnic je v současnosti nejvíce screeningových kartiček uchováváno ve **FN Královské Vinohrady**. Jedná se o 2 miliony kartiček s krevními vzorky, přičemž nejstarší jsou z roku 1985,“* upřesňuje Jan Vobořil. Na druhé příčce je **FN Brno** s 850 000 kartičkami uchovávanými od roku 1990. **Všeobecná fakultní nemocnice a FN Olomouc** archivují od roku 2009 zhruba 320 tisíc, respektive 115 tisíc kartiček.

luRe nemá informace, že by docházelo ke zneužívání krevních vzorků, ale upozorňuje na rizika spojená zejména s prováděním analýz DNA. Z takového vzorku krve lze podle luRe provést **analýzu DNA i desítky let po jeho odebrání**, získat informace o predispozicích k dalším nemocem, které mohou být potenciálně **zneužity například pojišťovny nebo zaměstnavateli**. Lze také zjistit **citlivé údaje o etnicitě**. Krevní vzorky si ale může vyžádat **například i policie** a využívat je jako **alternativu k vlastní kriminalistické databázi DNA**. *„S rozvojem genetiky se možnosti zneužití takového archivu budou v budoucnu dále rozšiřovat,“* doplňuje Jan Vobořil.

Screeningová vyšetření na jednu skupinu chorob provádí Fakultní nemocnice Královské Vinohrady nebo Fakultní nemocnice v Brně, druhou skupinu nemocí testuje Všeobecná fakultní nemocnice a Fakultní nemocnice v Olomouci. Po provedení vyšetření musí být kartičky podle pokynu Ministerstva zdravotnictví archivovány minimálně po dobu 5 let. Následně ale může být pokračováno v jejich archivaci podle interních pravidel nemocnic i déle.

Podle www.novorozenecky-screening.cz je vzorek uchováván v archivu nemocnice zpravidla až po dobu 100 let.

Podnět ÚOOÚ: http://www.slidilove.cz/dokumenty/podnetUOOU-novorozenecky_screening.pdf

Informační video luRe: http://youtu.be/m0_4o4a-U5Y

Kontakt:

Jan Vobořil
výkonný ředitel Iuridicum Remedium, o.s.
Pplk. Sochora 40, 170 00 Praha 7
e-mail: voboril@iure.org, mobil: 728 937 902
www.slidilove.cz, www.iure.org

Přes 80 organizací z celého světa je znepokojeno současnou mírou dohledu a sledování ze strany státu

15. 11. 2013 | 16:37

Od začátku listopadu se již 84 organizací (včetně IuRe) a 53 jednotlivců, mezi kterými je například i Sir Tim Berners-Lee, podepsalo pod veřejné prohlášení, které vyzývá vlády světa, aby uznaly potřebu aktualizovat stávající chápání soukromí a lidských práv tak, aby odrážely moderní sledovací technologie a postupy. Zároveň je vyzývají, aby se zavázaly zrevidovat do konce října 2014 své právní předpisy s cílem definovat reformy nezbytné k regulaci systému státního vlivu na sledování komunikace, garantovat svobodu tisku a zaručit ochranu osob, které odhalí zneužívání státní moci.

Celé znění prohlášení (v angličtině) včetně seznamu signatářů naleznete zde: <http://www.webfoundation.org/2013/11/statement-of-concern-on-disproportionate-surveillance/>.

Petice proti instalaci dalšího kamerového systému v Praze 1 byla odeslána zastupitelům

13. 11. 2013 | 14:10

Jednotlivým zastupitelům MČ Praha 1 jsme včera večer **odeslali výzvu** k zohlednění **[petice proti kamerovému systému na Praze 1](#)** při rozhodování o finančním krytí z rozpočtu na příští rok s 500 podpisy, které přibýly pod petici do 21. hodiny (jen během posledního dne přibyla více než polovina podpisů). Máme již přislíbeno, že naše požadavky budou předneseny během jednání zastupitelstva. Zároveň jsme se **rozhodli petiční akci neukončovat** a zastupitele jsme informovali, že podpisy pod peticí stále přibývají, aby mohli do 19. 11., kdy by se mělo o rozpočtu hlasovat, připojit své podpisy i další podporovatelé. **Děkujeme tímto všem, kteří se k naší petici připojili**, o výsledku hlasování budeme informovat.

Praha 1 chce instalovat nový kamerový systém za desítky milionů korun. Kamery budou detekovat zda někde „zbytečně nepostáváme“ nebo budou nahrávat zvuk ze zahrádek restaurací. Petici proti navrhovanému kamerovému systému lze podepsat do 12.11.

6. 11. 2013 | 00:18

Zastupitelé Městské části Praha 1 budou 13.11. a 19.11. **projednávat rozpočet** na příští rok, ve kterém se počítá i s **financováním zcela nového kamerového systému** s řadou „pokročilých“ funkcí. Záměr instalace kamerového systému kritizuje občanské sdružení Iuridicum Remedium, které sepsalo **kritiku záměru a spustilo dnes petiční akci**, k níž se může připojit každý, kdo má vztah k centru Prahy a nesouhlasí s bezbřehým a nákladným růstem počtu kamer v jeho ulicích.

Analýza, která instalaci nového kamerového systému doporučuje byla zpracována společností Elso Industrial, s. r. o., která je sama dodavatelem kamerových systémů. Ke stávajícím 164 kamerám městského kamerového systému by podle návrhu mělo přibýt dalších 87 stanovišť, na nichž budou nainstalovány až 3 další kamery. **Náklady pouze na instalaci kamerového systému** po odečtení opatření na úpravu přechodů pro chodce by podle rozpočtu v dražší variantě měly dosáhnout **zhruba 70 milionů korun**.

„K této Analýze jsme zpracovali stručnou kritiku, kterou jsme v polovině října zaslali zastupitelům MČ Praha 1. Ačkoli naše kompletní kritika při jednání zastupitelstva zazněla, tak přesto byl záměr podpořen s tím, že se o věci bude rozhodovat v souvislosti s projednáváním rozpočtu na příští rok,“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil a dodává: *„Proto jsme se rozhodli uspořádat petiční akci, v níž dáme lidem možnost, aby zastupitelům dali najevo, že s tímto způsobem instalace kamerového systému nesouhlasí. Vyzýváme proto všechny, kteří se nechtějí procházet centrem Prahy pod dohledem dalších desítek očí Velkého bratra, aby do příštího úterý podepsali naši petici dostupnou na http://www.petice24.com/petice_proti_instalaci_dalsiho_kameroveho_systemu_v_praze_1. Věříme, že se nám i ve velmi krátkém termínu podaří shromáždit tolik podpisů obyvatel i pravidelných návštěvníků Prahy 1, aby se tím zastupitelé v rámci projednávání rozpočtu zabývali.“*

„Na kritizovaném kamerovém systému nám vadí zejména to, že Analýza, která ho doporučuje není založena na důkladném vyhodnocení efektivity jednotlivých stávajících kamer. Celý koncept kamerového systému směřuje k zavádění automatizace na úkor strážníků v ulicích. Kamery by měly umět například detekovat „zbytečně postávající“ osoby. Řešení rušení nočního klidu ze zahrádek by mělo spočívat v instalaci kamer s nahráváním zvuku,“ uvádí Vobořil. *„Analýza kromě úpravy přechodů pro chodce a čidel proti sprejerům vůbec nezohledňuje další možnosti jak zlepšit bezpečnostní situaci, ať už jde o změny v počtu nebo organizaci práce strážníků, úpravy problematických veřejných prostor nebo třeba omezení podniků, kolem nichž se kumuluje kriminalita. Chybí také jakékoli vyhodnocení efektivity stávajícího kamerového systému“* uzavírá Vobořil. Kompletní kritika zasláná zastupitelům je dostupná na internetových stránkách sdružení na adrese http://www.slidilove.cz/dokumenty/kritika-anal%C3%BDzy-Praha1_CCTV_%20luRe.pdf.

Iuridicum Remedium se již více než deset let věnuje otázkám ochrany osobních údajů v souvislosti s novými technologiemi, včetně problematiky kamer. V současné době luRe podporuje v těchto aktivitách například **Fond Otakara Motejla**. luRe každoročně vyhlašuje Ceny Velkého bratra pro největší slidily v našem soukromí. Ceny za tento rok budou uděleny v lednu 2014 a nominovat svého slidila, včetně třeba přímo Prahy 1, může každý prostřednictvím webového nominačního formuláře na www.slidilove.cz.

Dva naše legislativní úspěchy nabývají dnes účinnosti

1. 11. 2013 | 14:09

Dnes, tedy 1.11., **nabývá účinnosti legislativní úprava rušící s konečnou platností sKarty**. Postupně budou dávky vypláceny opět buď složenkou nebo na účet, který si určí příjemce dávky. Proti sKartám jsme bojovali mimo jiné ve spojení s **Národní radou osob s tělesným postižením** od druhé poloviny minulého roku. Našemu podnětu směřujícímu proti sKartám a zejména pak proti nelegálnímu předávání osobních údajů občanů České spořitelně dale plně za pravdu Úřad pro ochranu osobních údajů. Právě toto rozhodnutí o nelegálnosti systému pak vedlo k otevření tématu sKaret v Parlamentu a k následnému zrušení sKaret jako takových. **Nyní budeme sledovat**, jak budou probíhat **jednání o možném odškodnění s Českou spořitelnou**. Včera jsme si **vyžádali z MPSV podklady** k těmto jednáním a budeme je pečlivě sledovat. Podle našeho názoru je jakýkoli nárok České spořitelny na odškodnění velmi sporný.

Druhým úspěchem je **nabytí účinnosti novely tiskového zákona**, který upravuje **pravidla pro vydávání radničních tiskovin**, klade důraz na jejich **vyváženost** a požaduje prostor i pro názory opozičních zastupitelů. Legislativní změna je mimo jiné výsledkem projektu "**Radniční listy bez cenzury**", který jsme před několika lety realizovali spolu s **Oživením a Otevřenou společností**. Uvidíme, jak bude zákon uplatňován v praxi třeba zrovna v holešovickém plátku Hobuleť, který nám chodí v kanceláři do schránky.

Benefice pro Big Brother Awards 2013

25. 10. 2013 | 14:31

19. listopadu 2013 (úterý) se v Klubu Cross (Plynární 23, Praha 7 - Holešovice) od 18:30 hodin uskuteční již tradiční benefiční akce na podporu předávání Cen Velkého Bratra. Cílem je vybrat prostředky na ceremoniál předávání Big Brother Awards 2013, pobavit se a navzájem se poznat. Podrobnější program a leták ke stažení najdete v tomto článku. Budeme moc rádi, když budete pozvánku na akci šířit dál!

Horní stage / debata od 18:30:

"*Sledování elektronické komunikace ve světle aféry PRISM. Co dnes víme a co s tím můžeme dělat?*" (Jan Vobořil, Iuridicum Remedium)

Horní stage od 20:00:

Darko (UK)
Prodavač (CZ) - www.prodavacovo.cz
Crome

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

Přijďte se za námi pobavit a podiskutovat. Vaše podpora a zpětná vazba je pro nás důležitá a ceníme si jí.

[Leták ke stažení zde](#) (png).

Evropský parlament v řadě bodů zpřísnil chystané klíčové nařízení o ochraně osobních údajů. Některé kompromisy ovšem mohou významně oslabit účinnost nařízení jako celku

24. 10. 2013 | 09:31

Mnoho let **připravovaná nová evropská legislativa upravující ochranu osobních údajů**, která v budoucnu do velké míry ovlivní jak úroveň lidských práv ve vztahu k digitálním technologiím, tak fungování státní správy nebo soukromých společností, které osobní údaje zpracovávají, byla v pondělí 21. října **projednána** důležitým Výborem Evropského parlamentu pro občanské svobody spravedlnost a vnitřní věci. Výbor sice odhlasoval **řadu pozitivních změn** oproti návrhům Komise zároveň ale i **několik kompromisních řešení**, které mohou **tvorit mezery v právní úpravě**, což může vést k ohrožení práv na ochranu osobních údajů jako celku. Je pravděpodobné, že to, jakým způsobem Výbor LIBE návrh nařízení upravil, bude zároveň pozičním dokumentem celého Evropského parlamentu.

Nové obecné nařízení, které bude přímo závazné ve všech státech EU a nová směrnice upravující nakládání s osobními údaji v oblasti spolupráce v trestněprávní oblasti nahradí stávající směrnici z roku 1995. Důvodem nutné revize je zejména globalizace trhů, rozvoj nových technologií a tím prudký nárůst případů zpracování osobních údajů a potřeba jednotné úpravy zpracování osobních údajů.

„Aféry jako PRISM nebo TEMPORA nedávno ukázaly, co se může dít s našimi osobními údaji a jak mohou fungovat mechanismy jejich předávání. Potřeba účinné regulace ochrany osobních údajů na evropské úrovni, která bude závazná i v České republice je ve světle těchto afér ještě vyšší než dříve,“ uvádí k věci Jan Vobořil, výkonný ředitel občanského sdružení **Iuridicum Remedium**, které se již přes 10 let věnuje problematice ochrany osobních údajů a spolu s dalšími evropskými neziskovými organizacemi sdruženými v organizaci European Digital Rights se **podílelo i na přípravě připomínek k nové legislativě**.

„Výbor zdůraznil tlak na dodržování zásad odpovědnosti při zpracování osobních údajů, posílána je povinnost analyzovat rizika před prováděním samotného zpracování osobních údajů nebo došlo v důsledku afér posledních měsíců týkajících se zpracování osobních údajů v zemích mimo EU k ztížení předávání údajů do těchto zemí. Výbor také podstatně zvýšil hrozící pokuty za porušení nařízení. Maximální pokuta by v budoucnu měla být až 100 milionů euro nebo 5% celosvětového obrátu společnosti,“ uvedl Vobořil. Řada problematických bodů ovšem zůstala i po pondělním hlasování Výboru. Soukromé společnosti například bez souhlasu člověka, jehož data zpracovávají, budou moci provádět tzv. **profilování**, tedy **spojoovat informace** týkající se konkrétní osoby a z nich například **predikovat její chování v budoucnu**. Dalším problematickým bodem je **rozšíření možnosti soukromých společností zpracovávat osobní údaje bez souhlasu**, pokud na tom mají legitimní zájem. *„Výklad toho, co může být legitimní zájem může být velmi široký. Může jít třeba i o zájem na zlepšování služeb? Může to fakticky zcela narušit koncept souhlasu se zpracováním osobních údajů,“* uzavřel Vobořil.

Návrh odhlasovaný ve Výboru LIBE nyní bude projednáván plénem Evropského parlamentu a následně bude probíhat trojstranné jednání s Komisí a Radou EU. Přijetí konečného znění nařízení se stále očekává příští rok na jaře před volbami do Evropského parlamentu. Účinnosti by pak mělo nabýt v roce 2016.

Důležité hlasování o budoucnosti ochrany soukromí proběhne v Evropském parlamentu již 21. října. Vyzýváme naše europoslance, aby při hlasování stáli na straně ochrany soukromí

20. 10. 2013 | 19:55

Mnoho let připravovaná nová **evropská legislativa upravující ochranu osobních údajů**, která v budoucnu do velké míry ovlivní jak úroveň lidských práv ve vztahu k digitálním technologiím, tak fungování státní správy nebo soukromých společností, které osobní údaje zpracovávají, bude **již v pondělí 21. října projednána** důležitým *Výborem Evropského parlamentu pro občanské svobody spravedlnost a vnitřní věci (LIBE)*. Právě toto jednání a hlasování do značné míry ukáže, **jaká bude budoucnost ochrany osobních údajů v budoucnu i v České republice**. Nové obecné nařízení, které bude přímo závazné ve všech státech EU a nová směrnice upravující nakládání s osobními údaji v oblasti spolupráce v trestněprávní oblasti nahradí stávající směrnici z roku 1995. Důvodem nutné revize je zejména globalizace trhů, rozvoj nových technologií a tím prudký nárůst případů zpracování osobních údajů a potřeba jednotné úpravy zpracování osobních údajů.

Našim europoslancům ve Výboru LIBE jsme poslali výzvu, aby prosazovali podobu nového nařízení, které bude zvyšovat úroveň ochrany osobních údajů v EU.

Znění výzvy:

Vážený pane poslanče/paní poslankyně,

V pondělí 21. října Vy a vaši kolegové z Výboru LIBE budete rozhodovat o podobě nové regulace ochrany osobních údajů. Hlasování je velkou příležitostí postavit se na stranu ochrany osobních údajů občanů. Význam toho, abychom si zachovali kontrolu nad našimi daty, ukázaly v poslední době aféry jako PRISM nebo TEMPORA. Některá navrhovaná opatření bohužel mohou mít opačný efekt a vést ke snížení úrovně ochrany osobních údajů. Jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium Vás chci touto cestou požádat, abyste při svém rozhodování vzal v úvahu analýzu organizace EDRi, které jsme členy. Tato analýza, návrhy a připomínky z ní vyplývající byly prezentovány ve Výboru LIBE a jsou k dispozici zde: <http://dpreform.files.wordpress.com/2013/06/edri-analysis-of-libe-ams1.pdf>.

Považujeme zejména za nezbytné,

- aby osobní údaje byly chráněny ve všech případech, kdy je možné subjekt údajů identifikovat, ať už přímo, nebo nepřímo (A.4.2).*
- aby byl vyžadován explicitní souhlas se zpracováním osobních údajů, který bude omezen na jasně specifikované účely (A.4.8).*
- aby byla zavedena možnost prosadit smazání dat (A.15,17,18).*
- aby byl prosazen zákaz předávání údajů do třetích zemí bez povolení (A 43a - nový).*
- aby se prosadily nástroje, které umožní efektivně stíhat porušení pravidel (A 79 - např. v podobě návrhů 2921 a 2922).*

Děkuji za pozornost věnovanou této výzvě a věřím, že jí promítnete do svého rozhodování v této věci.

S pozdravem,

Praha 1 chystá nový kamerový systém, sepsali jsme kritiku analýzy, která ho doporučuje pro zastupitele

17. 10. 2013 | 10:58

V Praze 1 chystají nový **kamerový systém za desítky až stovky milionů korun**. Systém má umět i takové vychytávky jako je **detekce "zbytečného postávání"** na ulici, sledování prostorů před školami za účelem prevence **"nežádoucích skutečností"**, případně sledování hlučnosti zahrádek prostřednictvím **kamer s mikrofony**. Dnes má analýzu, která tento systém doporučuje, projednávat zastupitelstvo městské části. **Analýzu** jsme získali a **sepsali pro zastupitele její kritiku**. S našimi připomínkami, které jsme shrnuli pro zastupitele se můžete seznámit zde: http://www.slidilove.cz/dokumenty/kritika-analyzy-Praha1_CCTV_%20luRe.pdf.

[Analýza ke stažení](#) (docx)

[Přílohy k analýze ke stažení](#) (zip)

Otevřený dopis 23 evropských organizací na podporu udělení Sacharovovy ceny Edwardu Snowdenovi

9. 10. 2013 | 14:43

Už ve čtvrtek by mělo padnout rozhodnutí, kdo bude letošním **vítězem Sacharovovy ceny za svobodu myšlení**, kterou uděluje Evropský parlament. Jedním ze tří finalistů je i **Edward Snowden**. Společně s dalšími evropskými organizacemi zabývajícími se ochranou soukromí připravilo luRe **výzvu Konferenci předsedů Evropského parlamentu**, která ve čtvrtek bude rozhodovat, kdo letos Sacharovovu cenu získá.

Proč si myslíme, že by měl právě nekontroverznější kandidát Snowden cenu dostat? Snowden ukázal světu, že boj za lidská práva nemůže být omezen jen na diktátorské režimy, ale že se stále (více) jedná i o problém občanů z demokratických zemí, kteří by měli více hlídat své vlády. Ostatně, jak kdosi řekl v souvislosti s aférou PRISM, *tak vlády nepotřebují více vědět, co dělají jejich občané, ale občané by měli vědět více o tom, co dělají jejich vlády.*

Překlad zaslané výzvy:

Vážení předsedové,

obracíme se na Vás jménem 23 evropských nevládních organizací, které chrání základní práva, včetně svobody projevu a informací, abychom vyjádřili podporu udělení Sacharovovy ceny Edwardu Snowdenovi.

Nedávná odhalení Edwarda Snowdena ve Spojených státech i mimo ně odstartovala nutnou veřejnou debatu o přijatelných hranicích dozoru v demokratickém státě a o legitimitě a přiměřenosti aktivit tajných služeb v rámci boje proti terorismu. Debatu, která měla proběhnout již dávno. Odhalení zároveň také podnítila diskuzi v Evropské unii.

Sacharovova cena za svobodu myšlení vznikla s cílem ocenit jednotlivce, kteří se aktivně podílejí na ochraně lidských práv a základních svobod, a to především práva na svobodu projevu. Jsme přesvědčeni, že osobní příklad Edwarda Snowdena tato kritéria splňuje. Jeho nominace na tuto cenu je sama o sobě příspěvkem k rozvoji demokracie a vlády práva v Evropské unii, a to především s přihlédnutím k ochraně těch, kteří se nebojí upozornit na znepokojující informace. Signalizuje také respekt vůči mezinárodnímu právu. Udělení této ceny Edwardu Snowdenovi by světu dalo jasný signál, že si EU cení lidí, na které se útočí kvůli tomu, že upozornili na porušování lidských práv, a že je chrání. K aktivitám Edwarda Snowdena se pochvalně vyjádřil i Daniel Ellsberg a lidé, kteří již v minulosti upozornili na znepokojivé informace k činnosti Národní bezpečnostní agentury. Jsme přesvědčeni o tom, že i Andrej Sacharov by se zachoval stejně.

Jaderný fyzik Sacharov se projevil jako odpůrce represivního státu, když využil svého postavení v rámci struktury národní bezpečnosti a obrany, aby upozornil na problematiku dodržování lidských práv. Podobně i Snowden využil své profesní znalosti, aby upozornil na zneužívání základních práv jednotlivců a na dopad takového zneužití na celou společnost. Když se jejich role státního zaměstnance změnila na roli obránce lidských práv, stali se z obou dvou disidenti. A oba si byli plně vědomi toho, jakou cenu si jejich jednání patrně vyžádá. Je morální povinností Evropské unie ocenit muže, který se statečně postavil za naše základní lidská práva, ačkoli věděl, jaký dopad to bude mít na jeho osobní svobodu. Uvědomujeme si samozřejmě, že si všichni kandidáti v užším výběru své nominace plně zaslouží, a chápeme, že volba není snadná. Nicméně ne všichni z nich jsou ve stejné pozici. Někteří nominovaní již získali několik dalších cen a nebudí takovou kontroverzi vzhledem k tomu, že jejich aktivity směřují proti totalitním režimům.

Při rozhodování o vítězi Sacharovovy ceny prosím nezapomínejte na to, že Edward Snowden ukázal světu, že zaslepená a nepředvídatelná kontrola není výsadou diktátorů, ale že základní svobody občanů mohou být ohroženy i demokratickými státy. Nezapomínejte prosím ani na to, že jedna z mála věcí, kterou Evropská unie může v tuto chvíli udělat, je podpořit Edwarda Snowdena.

Snowdenovy aktivity si berou na mušku neomezenou moc státu na globální úrovni, nedbajíc na tradiční a zjednodušující nacionalistickou dynamiku. Tato cena by pomohla vydláždít cestu k ochraně aktivismu bez ohledu na hranice v dnešním propojeném světě. Edward Snowden doposud nezískal za svou odvážou činnost ani uznání, ani podporu Evropské unie jako celku, žádného členského státu ani evropské instituce.

Jako Evropané se domníváme, že nejlepším způsobem, jak tuto nešťastnou situaci napravit, by bylo udělit Sacharovovu cenu právě jemu. Proto Vám jednoznačně doporučujeme udělit Sacharovovu cenu Edwardu Snowdenovi jako projev uznání za jeho odvahu a odhodlání bránit hodnoty, které tato cena reprezentuje.

Se srdečným pozdravem

- *Alternative Informatics Association, Turecko*
- *ApTI, Rumunsko*
- *Arbeitskreis Vorratsdatenspeicherung, Německo*
- *ARTICLE 19, mezinárodní*
- *Bits of Freedom, Holandsko*
- *Chaos Computer Club e.V., Německo*
- *DFRI, Švédsko*
- *Digitalcourage, Německo*
- *Digitale Gesellschaft, Německo*
- *Electronic Frontier, Finsko*
- *European Digital Rights (EDRi)*
- *Foundation for Information Policy Research, Velká Británie*
- *Initiative für Netzfreiheit, Rakousko*
- *Internet Society, Polsko*
- *IT-Political Association of Denmark, Dánsko*
- *Iuridicum Remedium, Česká republika*
- *La Quadrature du Net, Francie*
- *Modern Poland Foundation, Polsko*
- *Net Users' Rights Protection Association (NURPA), Belgie*
- *Open Rights Group, Velká Británie*
- *Panoptikon Foundation, Polsko*
- *Transnational Institute, Holandsko*
- *Vrijdschrift, Holandsko*

Vláda zastavila práci na zákoně o DNA. Může to ohrozit i využívání analýz DNA při vyšetřování trestných činů

8. 10. 2013 | 10:53

Vláda na svém zasedání poslední zářijovou středu **zrušila úkol Ministerstva vnitra z listopadu minulého roku připravit** do konce října komplexní **právní úpravu**, která by regulovala problematiku **využívání DNA**.

Neexistence této právní úpravy je přitom kritizována nejen neziskovými organizacemi, jako je Iuridicum Remedium, ale i Úřadem pro ochranu osobních údajů, Radou vlády pro lidská práva nebo Městským soudem v Praze. Situace může v budoucnu vést i k znemožnění využívání údajů z Národní databáze DNA v trestním řízení.

„Prosazení vládního usnesení, které uložilo Ministerstvu vnitra právní úpravu připravit, a které vycházelo z bodů, které zpracovalo naše občanské sdružení a přijala je za své Rada vlády pro lidská práva a následně i sama vláda, trvalo zejména kvůli odporu Ministerstva vnitra téměř tři roky. Usnesením vlády, které tento úkol ruší, bohužel tato práce padá pod stůl,“ uvedl ředitel luRe Jan Vobořil. **Iuridicum Remedium** se prosazení odpovídající právní úpravy provádění analýz **DNA věnuje již řadu let**, v současnosti s podporou **Fondu Otakara Motejla**.

Právní úprava měla komplexně upravovat problematiku využívání DNA. Primárně pak měla být zaměřena na využívání DNA policií při vyšetřování trestné činnosti. Policie v současné době provozuje tzv. Národní databázi DNA, v které jsou uloženy **DNA profily více než sto tisíc osob**. Tato databáze, využívaná zejména k porovnávání genetických profilů z **databáze** s profily z místa činu, není **výslovně nijak právně upravena**. Její existence se opírá pouze o jediný obecný paragraf věnovaný získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace v zákoně o Policii ČR. Podrobnější **regulace** databáze je provedena **pouze tajným pokynem policejního prezidenta**, který není veřejnosti přístupný. Občan tak nemá přístup k informacím, jak je v praxi nakládáno s jeho genetickými vzorky a genetickými profily.

Zpracování profilů DNA v Národní databázi je v současné době podle výsledku kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů v rozporu se zákonem. To, že je uložení profilu DNA v této databázi v rozporu s osobnostními právy potvrdil jednoznačně v zatím **nepravomocném rozsudku Pivoda proti Ministerstvu vnitra z ledna 2013** i Městský soud v Praze, když nařídil likvidaci údajů žalobce v databázi. Klíčovým nedostatkem byla přitom vždy právě chybějící právní úprava pravidel pro vedení této databáze.

Problémem není jen nízká úroveň ochrany soukromí a informačního sebeurčení osob, jejichž profily se ocitly v databázi. **Nedostatečnost právní úpravy** může v konečném **důsledku paralizovat možnost policie** využívat při dokazování srovnávací analýzy DNA. *„Může být někomu prokázána vina na základě srovnávání profilů DNA z místa činu s profily z nelegální policejní databáze? Nezákonně získaný důkaz by měl být v trestním řízení nepřijatelný a důkaz využívající údaje z nelegální policejní databáze tímto nezákonným důkazem je. Tento argument v rukou obhajoby může vést k plošnému odmítání důkazů prováděných s využitím DNA v trestních řízeních, a tím i k paralizaci práce policie při dokazování tímto způsobem,“* varuje Vobořil. *„Bohužel se zdá, že k tomu, aby se věci pohnuly skutečně kupředu, bude nutné, aby sama policie a potažmo i Ministerstvo vnitra pocítily, že neřešení problému Národní databáze DNA jim bude práci komplikovat a nikoli ulehčovat, jak se zřejmě domnívají dnes,“* uzavřel Vobořil.

Photo by [kriechstrom on Flickr](#).

Jsou bezkontaktní platební karty bezpečné?

Podívejte se na video a posuďte sami!

Bezkontaktní karty lze jednoduše přečíst a údaje zneužít

23. 9. 2013 | 19:02

Informace o bezkontaktní platební kartě, jejím držiteli nebo provedených transakcích mohou být podle typu platebního nástroje jednoduše získány a následně zneužity k provedení neoprávněných plateb například přes internet. Jak jednoduše lze získat přístup k takovým údajům dokazuje [video](#), které natočilo občanské sdružení Iuridicum Remedium - http://youtu.be/QgL5qVXa1_g.

„Nechceme poskytovat jakýkoli návod k zneužití karet, ten už je v odborné veřejnosti znám. Rádi bychom ale na riziko spojené s užíváním bezkontaktních platebních karet upozornili i širokou veřejnost. K přečtení karet jsme použili NFC čtečku, jež je běžně dostupná za několik set korun, a software, který lze zdarma stáhnout z internetu. Samotné čtení karty uložené třeba v peněžence v kapse lze provést zcela nepozorovaně ve zlomku sekundy. Do karty není třeba se vlamovat, protože údaje nejsou nijak šifrovány, ani jinak zabezpečeny,“ říká ředitel luRe Jan Vobořil. Sdružení projekt realizovalo ve spolupráci s Fondem Otakara Motejla. Jiří Knitl, manažer Fondu, k tomu dodává: „V době, kdy poskytovatelé nejrůznějších služeb nabízejí zákazníkům nové technologie, je na místě varovat před možným zneužitím. Lidé by si v souvislosti s jejich využíváním měli být vědomi nejen výhod, ale i možných rizik.“

Z karty lze získat údaje o jejím držiteli a uskutečněných platbách, ale i informace, které lze zneužít například u internetových plateb. *„Existují internetové obchody, včetně velkých, u nichž lze kartou platit, pokud plátce zná jméno jejího držitele, dále její číslo, typ a datum expirace. Nevyžadují kód CVV/CVC ze zadní strany karty, který jsme během našeho testu mezi získanými údaji nenašli,“* dodává Jan Vobořil. Pokud by ale útočník na krátký okamžik viděl tento obvykle třímístný kód, který není těžké si zapamatovat, pak se mu otevírají dveře do všech internetových obchodů.

A jak se lze neoprávněnému přečtení a zneužití karty bránit? Lidé by měli zvážit, zda kartu určenou pro bezkontaktní platby opravdu chtějí. Pokud se pro ni rozhodnou, mohou v nastavení svého internetového bankovníctví zablokovat on-line platby. Lze také využít speciální pouzdro na kartu, která zabrání jejímu neoprávněnému přečtení.

Bezkontaktní platební karty jsou stále oblíbenějším nástrojem, jak platit za nákup. Na rozdíl od klasického bezhotovostního placení kartou takové platby obvykle nevyžadují použití PIN. Bezkontaktní platby jsou pak z důvodu nižšího zabezpečení limitovány do výše 500 Kč. Toto omezení ovšem nijak nelimituje platby uskutečňované přes internet. *„Karty umožňující platit bezkontaktně jsou dnes hromadně vydávány bankami, často i v případech, kdy zákazník o tento typ karty vůbec nestojí,“* dodává Jan Vobořil.

Nezabezpečené bezkontaktní platební karty jsou tak horkými kandidáty na udělení některé z anticen Big Brother Awards, které luRe každoročně uděluje. Nominovat na některou z anticen může od otevření nominací na počátku září každý prostřednictvím internetových stránek luRe na www.slidilove.cz.

Společná tisková zpráva Iuridica Remedia a [Fondu Otakara Motejla](#)

Kontakt:

Jan Vobořil, voboril@iure.org, tel. 728 937 902

Iuridicum Remedium (IuRe) je nevládní nezisková organizace věnující se od roku 2003 ochraně lidských práv zejména v souvislosti s rozvojem nových technologií v oblastech, jako je ochrana soukromí nebo svobodný přístup k informacím. Každoročně udílí anticeny Big Brother Awards pro největší slídily v soukromí. Vedle toho se věnuje rovněž poskytování právního poradenství v oblastech pracovního práva, dluhové problematiky a bydlení těm, kteří ze sociálních důvodů nemohou na komerční právní pomoc dosáhnout.

Posláním Fondu Otakara Motejla, který založila v roce 2012 Nadace Open Society Fund Praha, je rozvíjet právní stát a demokracii a omezit korupci. Fond financuje významné nevládní organizace (např. Transparency International, Ekologický právní servis, Iuridicum Remedium či Oživení) i malé občanské iniciativy. Mezi jeho nejvýznamnější aktivity patří například Záchrana parku Trojmezí, Corrupt Tour a platformy www.nasstat.cz a www.hodnocenikraju.cz.

Získali jsme pdf verze všech dostupných Věstníků Úřadu pro ochranu osobních údajů

13. 9. 2013 | 13:55

Přijde vám divné, že státní úřady nezveřejňují na svých webech zdarma věstníky o své činnosti, které jinak ze zákona pravidelně vydávají? Obvykle jsou k dostání pouze vytištěné na papíře a za peníze. Nám se tento přístup také nelíbí. Věříme, že informace z Věstníků, které vznikají při úřední činnosti, mají být volně dostupné co nejširšímu okruhu osob.

Proto jsme podle zákona o svobodném přístupu k informacím vyžádali finální pdf verzi všech věstníků Úřadu pro ochranu osobních údajů od roku 2002, v nichž lze najít stanoviska a sdělení Úřadu, ale i příklady z rozhodovací praxe nebo rozhodnutí, doporučení a stanoviska evropských orgánů zabývajících se problematikou ochrany osobních údajů. Doufáme, že ÚOOÚ sám přejde k praxi, že bude celá znění věstníku na svých internetových stránkách zveřejňovat. Dokud se tak nestane, tak dáváme všem zájemcům možnost si vyžádané věstníky stáhnout zde: <http://www.slidilove.cz/dokumenty/vestnik.zip>.

Zavedení povinného oznamování narušení soukromí u elektronických komunikací

6. 9. 2013 | 11:57

Od konce srpna platí **povinnost poskytovatelů elektronických komunikací oznamovat narušení bezpečnosti** jimi zpracovávaných osobních údajů Úřadu pro ochranu osobních údajů i **těm, o jejichž osobní údaje jde**. Povinnost zavádí Nařízení Komise EU číslo 611/2013 o tzv. data breaches. Nařízení je [dostupné zde](#) (pdf). Toto nařízení je přímo aplikovatelné, takže **není potřeba žádná implementace do českých zákonů**.

Budeme rádi, když nám o oznámeních, která vám přijdou, dáte vědět. Na **policejní slídění** v elektronické komunikaci se bohužel oznamovací povinnost operátorů **nevztahuje**.

Photo by jeffschuler.

Otevření nominací Cen Velkého Bratra 2013 spuštěno

2. 9. 2013 | 07:00

Občanské sdružení Iuridicum Remedium oficiálně otevírá od 2.9.2013 nominace Cen Velkého Bratra za rok 2013.

Už **devátý ročník** českých anticen Big Brother Awards **otevírá nominace**. Soutěž se koná v téměř dvacítce evropských zemích a jejím cílem je **upozornit na aktuální hrozby pro soukromí občanů**. Z kandidátů navržených veřejností tradičně vybere výherce porota složená z **odborníků na nové technologie, právníků, akademiků a novinářů**. Soutěž v České republice pořádá tradičně občanské sdružení Iuridicum Remedium podporované **Fondem Otakara Motejla**.

Anticeny se vyhlašují v kategoriích **Dlouhodobý slídlil, Úřední slídlil, Firemní slídlil, Mezinárodní slídlil, Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého Bratra, Výrok Velkého Bratra**. Současně je udělována i jedna **Pozitivní cena** za ochranu soukromí.

Veškeré informace lze získat na <http://www.slidilove.cz/content/soutez-o-nejvetsiho-slidila>, nominace na některou z Cen Velkého Bratra může každý vložit prostřednictvím webového formuláře umístěného na <http://www.slidilove.cz/node/add/nominace-bba-2013>.

„V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila například Ministerstvo práce a sociálních věcí za projekt sKarty. Nelichotivou anticenu si odnesli i Praha 13 za přebujelý kamerový systém na veřejných prostranstvích, lyžařská střediska používající šmírovací turnikety pro lyžaře, dále třeba Microsoft nebo Ruská federace,“ uvedl ředitel luRe Jan Vobořil. „Pozitivní cenu získal publicista Jiří Peterka za svoji dlouholetou přednáškovou a publikační činnost věnovanou tématům spojeným s ochranou informačního soukromí,“ doplnil.

Slavnostní večer udílení Cen Velkého Bratra proběhne na počátku roku 2014.

Ochrana osobních údajů po aféře PRISM

27. 8. 2013 | 23:00

Skandál PRISM vyzvedl do centra pozornosti řadu **otázek souvisejících s ochranou údajů evropských občanů**. V reakci na ně zní volání po opatřeních k ochraně před neoprávněným nakládáním s těmito údaji.

EU momentálně aktualizuje legislativu týkající se zachování důvěrnosti dat, německá ministryně spravedlnosti Sabine Leutheusser-Schnarrenberger se však domnívá, že v EU je třeba nastolit nová pravidla v této oblasti, „*balíček opatření proti masivnímu slídění cizích tajných služeb na úrovni EU*“, a že „*pravidlem by měly být vysoké standardy ochrany údajů v Německu*“.

Člen asociace EDRi, společnost Digitale Gesellschaft, zaslala ministryni Leutheusse-Schnarrenberger **dopis se žádostí**, aby zaujala **stanovisko k pozměnovacím návrhům předkládaným její politickou stranou v Bruselu**.

Ministryně spravedlnosti zmínila i možnost nových, hmatatelných opatření umožňujících trestat společnosti, které se podílejí na amerických výzvědných činnostech. V červenci 2013 vyzvala spolková kancléřka Angela Merkel USA, aby v rámci informačních operací v Německu respektovaly německé zákony.

„Od vlády USA očekávám jasné vyjádření, že v budoucnosti budete na německé půdě dodržovat německé zákony. Naše země je vaším spojencem. Oba jsme členy obranné aliance a musíme být schopni se na sebe vzájemně spolehnout.“ Naléhala také na **ostatní evropské vlády**, aby těsně spolupracovaly v oblasti ochrany údajů a **vypracovaly přísnější zákony o ochraně údajů**, které budou od internetových společností vyžadovat zveřejňování podrobností o tom, kdo od nich získává osobní informace.

Do té doby povedou evropská regulátora dat vlastní šetření s cílem zjistit, zda tajné americké sledovací programy porušily zákony o zachování soukromí. V dopise adresovaném Viviane Reding z 19. srpna napsal Jacob Kohnstamm, předseda Pracovní skupiny k ochraně osobních údajů, že jeho skupina posoudí jak program PRISM, tak ostatní platformy využívané NSA.

„Skupina zřízená podle čl. 29 směrnice 95/46/ES považuje za svou povinnost řádně a nezávisle zhodnotit, do jaké míry je ohrožena ochrana poskytovaná evropskou legislativou k ochraně údajů, do jaké míry je případně porušována a jaké důsledky by mohl program PRISM a s ním související programy mít v oblasti zachování důvěrnosti osobních údajů našich občanů,“ řekl Kohnstamm.

Souběžně s tím kandidát na budoucího spolkového kancléře, Peer Steinbrueck, v důsledku odhalené výzvědné činnosti vyžaduje zastavení obchodních jednání mezi EU a USA. „Přerušil bych jednání, dokud Američané nesdělí, zda jsou německé vládní kanceláře a evropské instituce odposlouchávány nebo nahrávány,“ prohlásil Steinbrueck v rozhovoru ve veřejnoprávním vysílání ARD.

Dokumenty, které časopisu Der Spiegel poskytl Edward Snowden, odhalují, že **americké tajné služby instalovaly odposlouchávací zařízení v kancelářích Organizace spojených národů v New Yorku a NSA prolomila šifrování videokonferenčního systému OSN**. Podle dokumentů, které tento německý časopis získal, je do výzvědného programu nazývaného **Special Collection Service** (speciální sběrná služba), který je **aktivní bez vědomí hostitelské země**, zapojeno přes 80 vyslanectví a konzulátů USA v cizích zemích.

Zdroj: [EDRI-gram newsletter - Number 11.16, 28 August 2013](#), překlad luRe

Skarty pravděpodobně definitivně skončí, ale i tak je potřeba sledovat, jaký konec to bude

13. 8. 2013 | 10:44

Poslanecká sněmovna ve čtvrtek 8. 8. 2013 **schválila konec sKaret i systému sociálního účtu u České spořitelny**. Poslanecké iniciativě poslanců ODS se tak nepodařilo ani protlačit pozměňovací návrh, kterým by došlo k zavedení tzv. chráněných účtů, které by fakticky znamenaly utvrzení výlučné pozice České spořitelny ve vztahu k výplatě sociálních dávek. **Výzvu k odmítnutí tohoto návrhu jsme rozeslali všem poslancům i poslankyním před čtvrtečním hlasováním**. Návrh byl schválen v podobě pozměňovacího návrhu Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny, takže ho **musí ještě posvětit Senát a prezident**. Zde ovšem **neočekáváme zásadní problém**.

Jsme rádi, že **naše několikaměsíční kampaň proti sKartě dosáhla úspěšného výsledku**. Za důležitý bod považujeme zejména výsledek kontroly sKaret provedené Úřadem pro ochranu osobních údajů na základě našeho podnětu, jehož výsledkem bylo **konstatování nezákonnosti předání osobních údajů České spořitelně**. Právě tento verdikt donutil Ministerstvo práce a sociálních věcí otevřít znovu legislativu upravující sKartu. Po neúspěšných pokusech, které měly změnit zákony tak, aby bylo předání údajů České spořitelně legalizováno bylo logickou cestou zrušení sKaret jako celku.

Pokud skutečně nenastanou žádné komplikace, tak bude nutné sledovat i dotažení zrušení sKaret do konce. To znamená zejména likvidaci osobních údajů, které Česká spořitelna nelegálně zpracovává, ale i jednání o případných kompenzacích pro Českou spořitelnu, které podle některých názorů možná budou muset být vyplaceny na základě uzavřené smlouvy s MPSV. Podle našeho názoru je **tato smlouva od počátku neplatná**, což muselo být oběma stranám, které se podílely na přípravě smlouvy s pomocí svých právních aparátů zřejmé. **Česká spořitelna tak podle našeho názoru žádný nárok na kompenzace nemá**.

Aktualizace 16. 9. 2013

Senát potvrdil zrušení sKarty a jejímu konci tak už zřejmě nic nestojí v cestě. Bude to úspěšné ukončení naší zhruba rok trvající kampaně za její zrušení, během níž jsme dosáhli mimo jiné toho, že ÚOOÚ označil na základě našeho podnětu sKartu za nelegální, a že jsme naši výzvou poslancům přispěli k těsnému rozhodnutí sněmovny o úplném ukončení projektu. Více např. v [článku na Aktuálně.cz](#).

Jsme rádi, že se nám uvolní hlavy a ruce pro boj proti dalším kartám, které nás čekají po volbách.

Zrušení sKaret není jisté

6. 8. 2013 | 11:33

Na nadcházející schůzi Poslanecké sněmovny, která začíná ve středu 7. srpna má být ve 3. čtení **projednán návrh na zrušení systému sKaret**. Podle občanského sdružení Iuridicum Remedium **je jejich konec ohrožen poslaneckým [pozměňovacím návrhem](#), který může znamenat do značné míry konzervaci současného stavu**.

„Poslanec Zbyněk Stanjura a poslankyně Lenka Kohoutová navrhli, aby se systém otevřel více bankám, které by mohly provozovat tzv. chráněné účty, kam by plynuly sociální dávky. Tyto účty by byly chráněny před exekucemi. Problémem je, že v tomto návrhu je před ostatními bankami preferována Česká spořitelna. Vytvoření nějakého konkurenčního prostředí tak bude spíše iluze,“ uvedl ředitel luRe Jan Vobořil.

Pozměňovací návrh sice umožňuje lidem **žádat změnu** výplaty dávek. Pro ty, kteří tak ale **aktivně neučiní, zůstanou zachovány účty u České spořitelny**, na něž budou dávky vypláceny. *„Bylo by přitom spíše logické a z pohledu zákona o ochraně osobních údajů také správné, aby došlo k přenastavení výplat způsobem, který si každý mohl zvolit předtím, než mu byla vnucena sKarta a smlouva s Českou spořitelnou,“* doplnil Vobořil.

luRe s podporou [Fondu Otakara Motejla](#) kritizuje sKarty dlouhodobě. Právě na základě stížnosti luRe projekt zkontroloval Úřad pro ochranu osobních údajů, který označil způsob předávání osobních údajů České spořitelny za nelegální a nařídil, aby byl projekt uveden do souladu se zákonem nebo ukončen. *„Konstrukce, podle níž by se zpracování osobních údajů Českou spořitelnou mělo legalizovat pomocí jakési fikce souhlasu u lidí, kteří aktivně nebudou požadovat ukončení smlouvy s Českou spořitelnou, je nepřijatelná. V právu obecně platí, že mlčení neznamená souhlas. Nevidíme důvod, proč by tomu mělo být jinak v tomto případě,“* uvedl Vobořil.

luRe nesouhlasí s názorem, že by zrušení sKaret znamenalo větší administrativní zátěž pro držitele karet, jak tvrdí pozměňovací návrh. *„Jde jen o to, k jakému stavu se automaticky vrátíme. Bud' necháme automaticky stav stávající a účty u České spořitelny s možností zvolit si jiný způsob výplaty dávek, což chce Stanjura s Kohoutovou. Nebo se vrátíme před projekt sKaret a automaticky budou dávky vypláceny tak, jak si lidé určili v minulosti, opět pokud se nerozhodnou jinak,“* doplnil Vobořil.

„Dobrý nápad pozměňovacího návrhu v podobě chráněných účtů, kde by dávky byly ochráněny před exekucemi, je v sice dobrý, ale provedení považujeme za zbytečně složité. Podle našeho názoru by stačilo zakotvit povinnost bank vedoucích exekucí postižené účty, aby sociální dávky, které na účty chodí, vyplatily tomu, komu je dávka určena,“ uzavřel Vobořil

Iuridicum Remedium [oslovilo dnes poslance a poslankyně s výzvou](#), aby sKarty zrušili definitivně, a aby odmítli pozměňující návrh Stanjury a Kohoutové.

Více než stovka organizací z celého světa včetně luRe vyzývá k dodržování 13 klíčových zásad při sledování elektronických komunikací

1. 8. 2013 | 11:30

Více než stovka organizací z celého světa včetně luRe vyzývá k dodržování 13 klíčových zásad při sledování elektronických komunikací. Tyto zásady se stanou základem pro prosazování změn v oblasti rozbujeleho a nekontrolovatelného sledování.

Již nějakou dobu je zřejmá nutnost upravit chápání stávajících zákonů týkajících se lidských práv s ohledem na moderní technologie využitelné pro sledování. Nic nevyhovuje o naléhavosti situace lépe než nedávné potvrzení rozsahu sledování nevinných osob po celém světě.

Dovolujeme si vám dnes oficiálně představit [Mezinárodní zásady aplikace lidských práv v oblasti sledování komunikace](#), které usilují o dosažení tohoto cíle. Zásady vyjadřují požadavky mezinárodních zákonů o lidských právech – které závazně platí pro všechny státy světa – vůči vládám v digitálním věku. Hovoří o silícím globálním konsensu, že moderní sledování zašlo příliš daleko a je třeba jej omezit. Zásady rovněž udávají příklady, které mohou lidé po celém světě využít k hodnocení a prosazování změn v jednotlivých právních systémech.

Zásady jsou výsledkem více než ročních konzultací odborníků v oblastech občanských společností, ochrany soukromí a technologie (více [zde](#), [zde](#), [zde](#) a [zde](#)) a podepsala je již stovka organizací z celého světa. Tento proces zajišťovaly organizace [Privacy International](#), [Access](#) a [Electronic Frontier Foundation](#).

Představení těchto zásad těsně navazuje na [zásadní zprávu](#) speciálního zpravodaje Organizace spojených národů o právu na svobodu projevu a vyjadřování, která podrobně specifikuje široké využívání sledování komunikace a konstatuje, že toto sledování výrazně omezuje možnosti nerušeného soukromého života, svobodného vyjadřování a ostatních základních lidských práv občanů. V nedávné době [zdůraznila](#) Vysoká komisařka Organizace spojených národů, Nivay Pillay, význam uplatňování standardů lidských práv a demokratických záruk u sledování a aktivit v rámci prosazování práva.

„Ačkoli obavy týkající se národní bezpečnosti a trestné činnosti mohou ospravedlnit výjimečné a přesně vymezené použití programů sledování, sledování bez přiměřených záruk ochrany soukromí ve skutečnosti představuje riziko negativního dopadu na lidská práva a základní svobody,“ prohlásila Pillay.

Plné znění níže shrnutých zásad je k dispozici na [necessaryandproportionate.org](#). Počínaje příštím rokem budou skupiny po celém světě prosazovat změny výkladu stávajících zákonů a tvorby nových.

Vyzýváme organizace chránící soukromí, organizace prosazující práva, odborníky z právnických a akademických kruhů i další členy občanské společnosti k podpoře těchto zásad pomocí podpisu.

Chcete-li výzvu podepsat, zašlete prosím zprávu na rights@eff.org nebo navštivte <https://www.necessaryandproportionate.org/about>

Shrnutí 13 zásad ([plný text zásad v češtině zde](#))

1. **Zákonnost:** Jakékoli omezení práva na soukromí musí být zakotveno v zákoně.
1. **Legitimní cíl:** Zákony by měly povolovat sledování komunikace pouze konkrétním státním úřadům ve vztahu k legitimnímu cíli, který musí být v souladu s důležitým právním zájmem, jež je v demokratické společnosti nezbytný.
1. **Nezbytnost:** Zákony povolující sledování komunikace státem musí omezovat sledování na to, co je striktně a prokazatelně nezbytné k dosažení legitimního cíle.

1. **Přiměřenost:** Jakékoli konkrétní sledování komunikace, umožněné zákonem, musí být vhodné k dosažení konkrétního, určeného legitimního cíle.
1. **Proporcionalita:** Rozhodnutí o sledování komunikace musí být učiněno pomocí zvážení potenciálně dosažitelných výhod oproti škodě, která vznikne právům uživatelů a dalším soupeřícím zájmům.
1. **Povolení soudu:** Rozhodnutí související se sledováním komunikace musí přijímat soudní autorita, která je nestranná a nezávislá.
1. **Náležitý proces:** Státy musí zaručit a respektovat lidská práva jednotlivců tak, že zajistí jejich dostatečnou úpravu v zákoně, jejich důsledné uplatňování a dostupnost právních nástrojů proti porušování těchto práv široké veřejnosti.
1. **Informovanost:** Jednotlivce je třeba informovat o rozhodnutí o povolení sledování komunikace tak, aby měl každý dost času a informací toto rozhodnutí nechat přezkoumat. Každému je třeba zpřístupnit materiály použité v odůvodnění žádosti o povolení.
1. **Transparentnost:** Státy musí být transparentní ve vztahu k rozsahu, možnostem a využívaným technologiím při sledování komunikace.
1. **Dohled veřejnosti:** Státy by měly zavést nezávislé mechanismy dohledu s cílem zajistit transparentnost a společenskou odpovědnost při sledování komunikace.
1. **Integrita komunikace a systémů:** Státy by neměly přikazovat poskytovatelům služeb či dodavatelům hardwaru a softwaru, aby zabudovávali do systémů nástroje umožňující sledování, ani aby shromažďovali či uchovávali informace o svých klientech.
1. **Záruky pro mezinárodní spolupráci:** Smlouvy o vzájemné právní pomoci (MLATs) uzavřené mezi státy by měly zajistit že v případě, kde lze na sledování komunikace použít právo více než jednoho státu, je třeba použít standard s vyšší úrovní ochrany uživatele.
1. **Ochrana proti nezákonnému přístupu:** Státy by měly přijmout legislativu, která postaví nezákonné sledování veřejnými i soukromými subjekty mimo zákon.

Registr prostitutek v návrhu zákona o regulaci prostituce je jak nepovedený vtíp

23. 7. 2013 | 07:00

To, zda by měla být prostituce právně upravena nebo ne, je otázka diskutovaná řadu let. Hlavní město Praha nyní poslalo do připomínkového řízení návrh zákona o regulaci prostituce, který má otázku rozlousknout. Některé návrhy, jako například **zřízení registru prostituujících osob**, ovšem vypadají spíše jako nepovedený vtíp.

„Návrh počítá se zřízením centralizovaného registru prostituce, v němž by byla zanesena celá **řada osobních údajů** lidí, kteří ji provozují nebo v minulosti provozovali. Tyto by měly být v registru podle návrhu **až po dobu 10 let** po ukončení oprávnění k výkonu činnosti. Jde tak **o další plod uhranutí státní správy registrací čehokoli**,“ upozorňuje ředitel občanského sdružení Iuridicum Remedium (luRe) Jan Vobořil. Zápis v registru by se podle luRe mohl stát **cejchem**, který **podobně jako záznam v trestním rejstříku** znesnadní těm, kteří v registru budou zapsáni, návrat do běžného života, včetně získání jiného zaměstnání. „Běžné vyžadování výpisů z rejstříku trestů zaměstnavateli i u zaměstnání, kde to nedává žádný smysl, už dnes významně limituje možnost osob, které vykonaly uložený trest, aby si našly odpovídající zaměstnání, významně znesnadňuje jejich integraci do společnosti a je zásadním faktorem pro návrat k trestné činnosti. Záznam v registru prostituce je o to horší, že bude diskvalifikovat ty, kteří se žádné trestné činnosti nedopustili,“ uvedl Vobořil.

I když má být registr neveřejný, tak **přístup k údajům má široký okruh státních nebo samosprávných úřadů**, které jsou vymezeny jen velmi obecně. Navíc může o výpis z registru požádat i **kdokoliv, kdo „prokáže vážný zájem**“. „Povinnost prokazovat se komukoli, kdo o to požádá, průkazem s řadou osobních údajů, kterou zákon registrovaným prostituujícím ukládá, je sama o sobě velkým zásahem do soukromí v takto citlivé oblasti. V takové situaci se registr, který má být online přístupný tisícům lidí včetně například více než 300 sborů obecních policí a obsahuje řadu citlivých osobních údajů včetně fotografie, jeví zcela neadekvátní,“ dodává expert luRe na informační bezpečnost Václav Novák.

S existencí registru a širokým vymezením těch, kdo do něj budou mít přístup je samozřejmě spojeno i riziko úniku citlivých údajů. **Úniky dat z registrů provozovaných státem jsou běžné** a samozřejmě platí, že čím citlivější data jsou, tím je riziko větší. To, **že si s ochranou osobních údajů při přípravě zákona nikdo hlavu moc nelámá**, dokazuje i to, že v rozporu s Legislativními pravidly vlády nedošlo k zhodnocení dopadu do oblasti ochrany osobních údajů, ani nebyl návrh zákona předložen v připomínkovém řízení Úřadu pro ochranu osobních údajů.

„Navržený způsob registrace prostituce **povede zřejmě k jedinému. Téměř nikdo o oprávnění k provozování prostituce žádat nebude**. Lidé věnující se dobrovolně prostituci tímto většinou řeší své momentální finanční problémy a toto řešení, ať už je to pak pravda nebo ne, považují za pouze přechodné. Budou se tak snažit vyhnout tomu, aby se jim jejich minulost, na kterou zpravidla nejsou pyšní, vracela i poté, co s touto činností skončí. Povinná centralizovaná registrace tak zřejmě povede pouze k tomu, že provozování prostituce se z pololegality přesune do ilegality. Pohřbí se tím i přínos toho, co mohlo být na právní regulaci dobré, jako jsou například povinné zdravotní prohlídky,“ uzavřel Vobořil.

ÚOOÚ prodlužuje MPSV lhůtu ke zrušení sKaret

22. 7. 2013 | 14:35

ÚOOÚ **prodlužuje MPSV lhůtu** ke zrušení sKaret do srpna, kdy by měla Poslanecká sněmovna projednat ve třetím čtení senátní návrh zákona, kterým mají být sKarty zrušeny. Zároveň odmítá provést kontrolu České spořitelny, kterou jsme požadovali v našem podnětu z června tohoto roku.

Zrušení sKaret se zdá již téměř nevyhnutelné, nicméně nemusí tomu tak být, pokud projde **pozměňovací návrh Zbyňka Stanjury a Lenky Kohoutové z ODS**, který nelze nazvat jinak než snahou o zachování sKaret. I když jeho proklamovaným cílem je otevřít možnost vést konta sKaret i dalším bankám a chránit sociální dávky před exekutory, tak v situaci, kdy Česká spořitelna shromáždila v rozporu se zákonem statisíce nových klientů – držitelů sKaret je otázkou jestli vůbec nějaká banka bude chtít do takto nerovně nastaveného podnikání vstoupit. Smlouvy uzavřené mezi držiteli sKaret a Českou spořitelnou považujeme, vzhledem k nátlaku pod jakým byly podepisovány, za neplatné. **Návrh poslanců ODS ve svých přechodných ustanoveních počítá s tím, že pokud se držitelé sKaret aktivně od České spořitelny neodhlásí, tak jejich klienty zůstanou dál**. Na nelegálnosti zpracování jejich osobních údajů se ovšem ani tímto návrhem nic nezmění. **Nejde tedy o řešení problému sKaret, ale o jeho zakonzervování**.

Dobré nápady z pozměňovacího návrhu, jako je zřízení kont pro výplatu sociálních dávek, která budou chráněna před exekucemi není nutné vůbec vázat na projekt sKarty. Jiná cesta než úplné zrušení sKaret podle nás není možná a náš boj proti nim tedy zdaleka ještě nekončí.

MPSV problém sKaret v termínu nevyřešilo

10. 7. 2013 | 11:35

Do 30. června mělo MPSV podle rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů uvést sKartu do souladu se zákonem, do té doby také ÚOOÚ odmítl na základě našeho podnětu zahájit kontrolu zpracování osobních údajů držitelů sKaret ze strany České spořitelny. Zjišťujeme, jak bude ÚOOÚ reagovat na fakt, že MPSV uložené opatření neprovedlo a zdá se že vzhledem k parlamentním prázdninám v blízké době ani neprovede.

Náš dopis ÚOOÚ si můžete přečíst [zde](#).

AVÍZO: Evropský soudní dvůr bude už zítra (tj. 9.7.) rozhodovat o osudu plošného uchovávání údajů o elektronické komunikaci (data retention) v zemích EU

8. 7. 2013 | 19:25

Zítra se bude **před Evropským soudním dvorem** konat jednání týkající se platnosti a přiměřenosti **směrnice o data retention** (2006/24/ES), kterou Evropská unie zavedla povinnost uchovávat plošně velikého množství údajů o elektronických komunikacích každého z 500 milionů občanů Evropské unie. Rozhodnutí se **týká předběžných otázek podaných k evropskému soudnímu dvoru z Irska a Rakouska**.

Význam nadcházejícího soudního rozhodnutí bude **zcela klíčový**. Data retention, jak se uchovávání provozních a lokalizačních údajů o každém telefonním hovoru, SMS, e-mailu a připojení k Internetu říká, bylo označeno Evropským inspektorem ochrany údajů Peterem Hustinxem za vůbec **nejinvazivnější nástroj zasahující do soukromí občanů**, pokud jde o rozsah a množství postižených osob, který byl kdy v EU přijat. Informace o každém z nás jsou ukládány v průměru každé 4 minuty. Vedle otázky data retention bude Evropský soudní dvůr rozhodovat i o širší otázce, zda je vůbec přípustné, aby vlády shromažďovaly osobní údaje o každém svém občanovi nikoli s jasným odůvodněním, ale plošně „pro každý případ“.

Národní úpravy data retention, které směrnici implementovaly byly v minulosti zrušeny Ústavními soudy v Německu, Rumunsku nebo Bulharsku. Návrh na zrušení právní úpravy data retention byla podána i na Slovensku. **Českou právní úpravu zrušil** v březnu 2011 **na základě podnětu připraveného občanským sdružením Iuridicum Remedium** a podaném více než 50 poslanci **Ústavní soud**. V reakci na toto rozhodnutí byla přijata **nová právní úprava data retention**, která nabyla účinnosti v říjnu 2012.

Pokud by Evropský soudní dvůr označil směrnici o data retention za rozpornou se základními právy občanů Evropské unie, **mohlo by to znamenat i nutnost revize právní úpravy data retention v České republice**.

Server iHned.cz předal svou výhru za Novinářskou cenu luRe

21. 6. 2013 | 17:32

luRe obdrželo od serveru iHned.cz **finanční dar 20.000,- Kč**, spojený s **Novinářskou cenou** udílenou **Nadací OSF Praha** a společností **Google**. Cenu Googlu za inovativní profesionální online žurnalistiku **získali novináři z iHned.cz za projekt datové žurnalistiky**. My jsme pak finanční dar od výherců obdrželi za náš boj proti zneužívání osobních údajů.

Za dar děkujeme, vážíme si ho a slibujeme, že ho využijeme k ještě důslednějšímu slídění po těch nejhorších slídilech.

Odmítnutá smlouva ACTA se vrací v nové podobě

19. 6. 2013 | 14:06

Občanské sdružení Iuridicum Remedium varuje před schválením návrhu mezinárodní dohody „**Transatlantické obchodní a investiční partnerství**“ (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP), především části stanovující **mechanismus urovnání vztahů mezi investory a státy** (investor-to-state dispute settlement, ISDS). Poslední vývoj při vyjednávání dohody TTIP spočívající ve snaze zařadit problematiku ochrany osobních údajů do této obchodní dohody ohrožuje zároveň úroveň ochrany osobních údajů v EU.

ISDS dává investorům možnost žalovat země před speciálními tribunály v případě, že by změny zákonů dané země mohly vést ke snížení jejich odhadovaných zisků. Rozšířená obdoba v České republice dobře známých arbitráží může znemožnit jakékoli legislativní změny, které by mohly být v neprospěch zahraničních investorů. Může se jednat například o znemožnění reformy autorského práva. Uvedený mechanismus **ohrožuje samu podstatu demokracie**, neboť v praktických dopadech omezuje možnosti národních parlamentů při tvorbě a změnách legislativy.

„*Vyjednávání TTIP rovněž postrádá odpovídající veřejnou diskuzi stejně jako veřejností odmítaná smlouva ACTA, která se snažila podobným způsobem omezovat demokratické rozhodování v záležitostech autorského práva*“, kritizuje návrh IT expert sdružení Iuridicum Remedium Václav Novák. V případě schválení smlouvy včetně ISDS by nadnárodní korporace mohly obcházet i nejvyšší soudní instance v EU a USA, což je principiálním nedostatkem, kterému by evropské země měly jednoznačně zabránit.

Poslední kola jednání o dohodě TTIP rovněž ukazují nárůst lobbyingu v prospěch USA, který se snaží oslabit důslednost ochrany osobních údajů v EU zařazením problematiky ochrany osobních údajů právě do obchodní dohody TTIP. Jak upozornila ve své tiskové zprávě organizace EDRi (European Digital Rights), která sdružuje několik desítek nevládních organizací včetně luRe, jedná se mimo jiné o **důsledek aféry PRISM**, která spolu s dalšími aférami vedla ke snížení důvěry v systém ochrany osobních údajů zejména občanů ze zemí mimo USA, které jsou v držení amerických společností. Americká ústava totiž chrání pouze soukromí Američanů. Toto zřejmě bude mít vliv na velké oslabení pozice USA na trhu cloud computingu, který se jen v rámci Evropské unie odhaduje v roce 2020 na 45 miliard euro.

„*Dohoda týkající se standardů ochrany osobních údajů mezi USA a EU je i vzhledem k aféře PRISM a dalším případům z pohledu evropských standardů nepřijatelných zásahů do práv občanů EU v USA určité potřebná. Nepovažujeme ale za vhodné ji spojovat s jakoukoli obchodní dohodou. Obě jednání i případné dohody by měly zůstat odděleny a základní lidské právo na ochranu soukromí nesmí být obětováno kvůli ekonomickým zájmům. Očekáváme, že orgány, které se jednání účastní za Českou republiku budou tuto pozici hájit*,” uzavřel Václav Novák.

Kontakt:

Václav Novák, novak@iure.org, 737 857 386

Další zdroje:

- Hnutí DUHA. *Diplomacie všedního života: Proč bychom měli pečlivě rozvažovat, co se dostane do euro-americké dohody o volném obchodu – a co nikoli*. Duben 2014. Dostupné z URL: http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2014/06/ttip_diplomacie_vsedniho_zivota.pdf (pdf)
- Johanisová, Naďa. *Transatlantická dohoda: chystá se privatizace evropské legislativy?* 3. 1. 2014. Dostupné z URL: <http://johanisova.blog.ihned.cz/c1-61512560-transatlanticka-dohoda-chysta-se-privatizace-evropske-legislativy>
- Johanisová, Naďa. *Ještě jednou k Transatlantické dohodě*. 15. 5. 2014. Dostupné z URL: <http://johanisova.blog.ihned.cz/c1-62189580-jeste-jednou-k-transatlanticke-dohode>

PRISM objasňuje širší lobování kolem reformy předpisů EU na ochranu dat

18. 6. 2013 | 11:44

Zpráva Evropské komise o internetových službách ([Cloud Computing](#)) odhaduje, že na tyto služby bude v Evropské unii v roce 2020 vynaloženo 45 miliard euro. Vyhledky jsou proto velké pro státy a regiony, které se mohou osvědčit jako spolehlivé pro zpracování jak osobních, tak i obchodních dat.

S chybějící ucelenou zákonnou úpravou ochrany soukromí a se soustavným sledováním, jak je zakotveno v zákonech [PATRIOT Act](#) a [FISAAA](#), je výchozí pozice státní správy a průmyslu Spojených států zřejmě velmi oslabená. Ještě horší je, že ústava (Spojených států) se vztahuje jen na občany Spojených států samotných a otvírají se tak zadní vrátka k tomu, že se uživatelům internetových služeb poskytuje ještě menší ochrana před slíděním vlády USA. Zákon FISAAA je speciálně zaměřen na data občanů nemajících občanství USA zpracovávaná v rámci internetových služeb (cloud computing).

Na druhé straně Evropská unie má obsáhlou legislativní úpravu, sledování občanů je podřízeno ústavním zárukám a naše ochrany (jako je Evropská úmluva o lidských právech a Charta základních práv Evropské unie) jsou založeny na základních právech osob bez ohledu na jejich státní příslušnost. Strategická hodnota obsáhlých důsledně vymáhaných práv na ochranu soukromí je pro Evropskou unii naprosto zřejmá. Nebo by alespoň měla být. Spolu s nemožností vytvoření komplexní legislativy na ochranu soukromí v USA a s nemožností zrušit jejich špiónážní opatření bylo jen otázkou času, než se skandál spojený se zneužitím dat - ať už podnikatelskou nebo vládní sférou - dostane na první stránky novin a podminuje zájmy amerických firem poskytujících internetové služby. Ze strategického hlediska jedinou možností, která administrativě Spojených států zůstala, bylo úsilí o co největší oslabení evropského legislativního rámce. Právě to se stalo.

Spojené státy velmi úspěšně a zkušeně lobovaly přímo proti balíku předpisů na ochranu údajů, mobilizovaly a podporovaly lobování prováděné americkými firmami. Americké firmy lobovaly vlastním jménem a mobilizovaly poddajná evropská obchodní sdružení, aby v jejich zájmu lobovaly a umocnily jejich sdělení. Byly vytvořeny "nezávislé" "expertní skupiny" opět za účelem podpory jejich požadavků. Výsledkem není jen největší lobystické úsilí, jaké Brusel dosud zažil, ale také postupující na nejširší frontě.

Servilní [členové Evropského parlamentu](#) a členské státy EU ([pdf](#)) vsadili při projednávání předpisu na přísloví, že "stokrát nic umožilo osla". Tam, kde předtím byla jasná povinnost shromažďovat "minimální nezbytné" údaje pro jakoukoliv danou službu, se nyní dává přednost neurčité formulaci uchování "[nikoliv nadměrného množství](#)" údajů. Tam, kde předtím firmy mohly údaje používat jen pro účely, které jsou "slučitelné" s původním důvodem jejich sběru, navrhlo irské předsednictví směšnou definici "slučitelnosti" založenou na pěti bodech, z nichž jen jeden souvisí s lexikální definicí uvedeného slova [1](#).

Členové Evropského parlamentu a členské státy EU se mohou přetrhnout v úsilí, aby si EU nezachovala svou strategickou výhodu před USA. Navíc státy, jako Velká Británie, se kromě demontáže navržené směrnice usilovně snaží o zdržení celého procesu a o jeho zařazení do dohody o volném obchodu mezi EU a USA (takzvaného "investičního partnerství" TTIP/TAFTA), které by diskusi o základních právech podřídilo obchodnímu vyjednávání. Vláda Velké Británie je dokonce připravena [sama sebe ponížít](#) argumentací zaměřenou ve prospěch pozice USA založenou na tvrzení, že diskuse trávající dva a půl roku (zde komunikace z roku 2010: [pdf](#)) je příliš krátká!

Vláda USA jedná naprosto jednotným, logickým, předvídatelným způsobem zaměřeným na vlastní zájmy. Velkým otázkem zůstává, proč se zdá, že tvůrci politiky EU jsou tak horliví při jednání, které je v rozporu se strategickými zájmy EU.

Poznámka č. 1

3a. Aby se zjistilo, zda účel dalšího zpracování je slučitelný s účelem, kvůli kterému se údaje původně shromáždily, musí regulátor vzít v úvahu:

- (a) jakoukoliv vazbu mezi účely, kvůli kterým se údaje shromáždily a účely zamýšleného dalšího zpracování;
- (b) související okolnosti spojené se shromažďováním údajů (...);
- (c) druh osobních údajů;

- (d) možné důsledky dalšího zpracování pro subjekty, jichž se údaje týkají (...);
- (e) přiměřená ochranná opatření

Zdroj článku: EDRi.org: [PRISM Explains The Wider Lobbying Issues Surrounding EU Data Protection Reform](#), překlad luRe

Zdroj obrázku: <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/special/politics/prism-collection-documents/>

ÚOOÚ uložilo na základě našeho podnětu MPSV pokutu 2,5 milionu korun

18. 6. 2013 | 10:23

Úřad pro ochranu osobních údajů vydal, [na základě našeho podnětu](#) a své následné kontroly, dne 12. června 2013 rozhodnutí, že Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) neoprávněně zpřístupnilo osobní údaje cca 336.558 osob České spořitelně, a.s., čímž porušilo povinnost stanovenou § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů. Do 15 dnů může MPSV proti rozhodnutí Úřadu podat rozklad. Za porušení zákona o ochraně osobních údajů byla MPSV uložena pokuta ve výši 2.500.000,- Kč.

Zdroj: [Tisková zpráva ÚOOÚ ze dne 13. 6. 2013.](#)

Otevřený dopis senátorům a senátkám k volbě inspektora ÚOOÚ

17. 6. 2013 | 10:26

Vážené senátorky, vážení senátoři,

média přinesla informaci, že v Senátu se chystá zvolení Miloslava Vlčka na post inspektora Úřadu pro ochranu osobních údajů. Alternativní - nicméně v zásadě bez šance na zvolení - kandidátkou je Jiřina Rippelová, která byla stejně jako první nominovaný do nedávna aktivní ve vrcholné politice. Nominaci média komentují jako „*lukrativní trafikou*“ a uvádějí „*nárok na 79 tisíc měsíčně plus náhrady na reprezentaci, stravování a dopravu, které se mohou vyšplhat k 16 tisícům. Vedle toho dostávají inspektoři také služební byt v Praze*“.

Politická korupce

I když je to pravda, musíme upozornit, že příjmy a další výhody nás na této věci zajímají nejméně, protože ve skutečnosti jde o věc mnohem horší.

Postup, který se podle všeho chystá, má povahu korupce, z hlediska typologie korupce dokonce tzv. politické korupce typu „state capture“ (ukradení státu) [1].

Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) je dle § 28 zákona o ochraně osobních údajů „*nezávislý orgán, který ve své činnosti postupuje nezávisle*“. Na inspektora ÚOOÚ by měly být kladeny dva základní požadavky: 1) nezávislost, 2) odbornost.

Nezávislost?

Miloslav Vlček jako vrcholný politik nejsilnější politické strany nemůže být považován za nezávislou osobu (1983–1989 členem KSČ, 1996-2010 poslanec za ČSSD, 2006-2010 předseda Poslanecké sněmovny - odstoupil před volbami 2010 kvůli kauze týkající se porušení zákona o praní špinavých peněz a skandálu s dotací pro Sportovní centrum Harrachov; 2006-2010 zasedal v předsednictvu ČSSD a k roku 2012 se uvádí jako člen ústředního výkonného výboru ČSSD, 2012 kandidát ČSSD v senátních volbách).

Odbornost?

Stejně tak ho ani v nejmenším nelze považovat za odborníka (vyučil se v oboru traktorista mechanizátor, poté odmaturoval na Střední odborné škole se zaměřením na agronomii v Prostějově. Vystudoval Provozně ekonomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně. Po promoci nastoupil do JZD Ludmírov, kde pracoval jako zástupce ekonomy. Později se stal zaměstnancem finančního úřadu v Konici[2].) Není známa žádná jeho činnost v oblasti ochrany osobních údajů.

Neodbornost politicky jmenovaných inspektorů a předsedy navíc může mít vážné dopady na kvalitu výkonu vlastní agendy úřadu. Fakticky se to již stalo například v případě, kdy ÚOOÚ městům a obcím neformálně zakazoval zveřejňovat audiovizuální záznamy jednání svých zastupitelstev. Proti tomuto názoru se nyní jednoznačně postavil soud [3].

Kdo a kým bude okradený?

Instalací Miloslava Vlčka do této role, jejímž úkolem je přispívat k ochraně významného základního lidského práva na ochranu soukromí, by občanům České republiky byla tato funkce ukradena ve prospěch řešení personální politiky jedné politické strany. Bohužel musíme pro objektivitu konstatovat, že takovýchto praktik se při dřívějších jmenováních inspektorů ÚOOÚ dopouštěly všechny velké politické strany a dohody byly modifikovány pouze podle toho, která měla momentálně v Senátu převahu.

Upozorňujeme, že korupce se netýká jen veřejných zakázek nebo evropských fondů, ale má i jiné podoby, které také devastují prostředí demokratického právního státu. Dosavadní způsob výběru by měl být zrušen a měl by proběhnout znovu otevřeným a seriózním způsobem, jehož cílem bude vybrat kvalitního inspektora a nikoli existenčně zajistit „zasloužilého“ politika nebo političku.

Za protikorupční a lidskoprávní organizace připojené pod touto výzvou Vás žádáme, abyste při hlasování o nominaci zohlednili požadavky na odbornost a nezávislost inspektorů a volbu dlouholetého kariérního politika na tento post jednoznačně odmítli. Rovněž Vás žádáme, abyste do budoucna využili Vám svěřené rozhodovací pravomoci v nejvyšší míře k tomu, aby další nominace na inspektora Úřadu (a další odborné nominace, které senát předkládá) přinesla na daný post skutečného odborníka. Posláním Úřadu pro ochranu osobních údajů je chránit základní lidské právo na ochranu soukromí a tento požadavek vyžaduje excelentní orientaci v dané problematice, nezpochybnitelnou morální integritu jeho nejvyšších představitelů a zejména naprostou nezávislost jak na politické scéně, tak na výkonné moci.

Oživení o. s. (Jan Kotecký, tel. 725 919 943)

Otevřená společnost o. p. s. (Oldřich Kužílek, tel. 602 358 808)

luridicum Remedium, o. s. (Jan Vobořil, tel. 728 937 902)

Transparency international o. p. s. (Radim Bureš, tel. 733 666 008)

Brnění o. s. (Matěj Hollan, tel. 774 956 148)

[1] korupce se dělí na „malou“ a „velkou“, velká se pak ve veřejné správě objevuje ve dvou rovinách: 1) vedoucí k akumulaci a dobývání majetku/prostředků, 2) spojená s ochranou mocenských pozic (tzv. State Capture). V této skupině je typickým příkladem „zajišťování si rozhodnutí dozorcích a kontrolních orgánů“.

[2] http://cs.wikipedia.org/wiki/Miloslav_Vlček

[3] <http://www.novinky.cz/domaci/304469-zverejnovani-videozaznamu-z-jednani-zastupitelu-podporil-soud.html>

Tisková zpráva neziskových organizací: Ukradení státu v přímém přenosu

6. 6. 2013 | 23:00

Média přinesla informaci, že v Senátu se chystá zvolení **Miloslava Vlčka na post inspektora Úřadu pro ochranu osobních údajů**. Komentují to jako „lukrativní trafikou“, uvádějí „nárok na 79 tisíc měsíčně plus náhrady na reprezentaci, stravování a dopravu, které se mohou vyšplhat k 16 tisícům. Vedle toho dostávají inspektoři také služební byt v Praze“.

Politická korupce

I když je to pravda, musíme upozornit, že příjmy a další výhody nás na této věci zajímají nejméně, protože ve skutečnosti jde o věc mnohem horší.

Postup, který se podle všeho chystá, má povahu korupce, z hlediska typologie korupce dokonce tzv. politické korupce typu „state capture“ (ukradení státu). (Korupce se dělí na „malou“ a „velkou“, velká se pak ve veřejné správě objevuje ve dvou rovinách: 1) vedoucí k akumulaci a dobývání majetku/prostředků, 2) spojená s ochranou mocenských pozic (tzv. State Capture). V této skupině je typickým příkladem „zajišťování si rozhodnutí dozorčích a kontrolních orgánů“.)

Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) je dle § 28 zákona o ochraně osobních údajů „nezávislý orgán, který ve své činnosti postupuje nezávisle“. Na inspektora ÚOOÚ by měly být kladeny dva základní požadavky: 1) nezávislost, 2) odbornost.

Nezávislost?

Miloslav Vlček jako vrcholný politik nejsilnější politické strany nemůže být považován za nezávislou osobu (1983–1989 členem KSČ, 1996-2010 poslanec za ČSSD, 2006-2010 předseda Poslanecké sněmovny - odstoupil před volbami 2010 kvůli kauze týkající se porušení zákona o praní špinavých peněz a skandálu s dotací pro Sportovní centrum Harrachov; 2006-2010 zasedal v předsednictvu ČSSD a k roku 2012 se uvádí jako člen ústředního výkonného výboru ČSSD, 2012 kandidát ČSSD v senátních volbách).

Odbornost?

Stejně tak ho ani v nejmenším nelze považovat za odborníka (vyučil se v oboru traktorista mechanizátor, poté odmaturoval na Střední odborné škole se zaměřením na agronomii v Prostějově. Vystudoval Provozně ekonomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně. Po promoci nastoupil do JZD Ludmírov, kde pracoval jako zástupce ekonomy. Později se stal zaměstnancem finančního úřadu v Konici (http://cs.wikipedia.org/wiki/Miloslav_Vlček) .) Není známa žádná jeho činnost v oblasti ochrany osobních údajů.

Kdo a kým bude okradený?

Instalací Miloslava Vlčka do této role, jejímž úkolem je přispívat k ochraně významného základního lidského práva na ochranu soukromí, by občanům České republiky byla tato funkce ukradena ve prospěch řešení personální politiky jedné politické strany.

Neodbornost politicky jmenovaných inspektorů a předsedy navíc může mít vážné dopady na kvalitu výkonu vlastní agendy úřadu.

Proces instalace probíhá prakticky zcela skrytě: kdosi (snad samotný kandidát?) podal přihlášku, senátní klub ČSSD, disponující v Senátu převahou, dal podporu Vlčkovi („Ve lhůtě pro podání přihlášek jsme dostali dvě, od bývalé senátorky Jiřiny Rippelové a od Miloslava Vlčka. Senátní klub o tom jednal a dal podporu panu Vlčkovi.“ ([uvádí předseda klubu senátorů ČSSD P. Vicha](#))). Neprobíhá žádné veřejné oslovení potenciálních odborníků (např. v ÚOOÚ by mezi zaměstnanci jistě nějací byli), neprobíhá žádné seriózní veřejné projednání odborných a dalších předpokladů kandidátů. Proces se uzavře tajnou volbou v Senátu, tiše předjednanou v kuloárech. Podobně tomu bylo již u většiny předchozích instalací inspektorů a předsedy ÚOOÚ. Takovýchto praktik se dopouštěly všechny velké politické strany a dohody byly modifikovány pouze podle toho, která měla momentálně v Senátu převahu.

Protikorupční a lidskoprávní organizace, připojené pod touto tiskovou zprávou, upozorňují, že korupce se netýká jen veřejných zakázek nebo evropských fondů, ale má i jiné podoby, které také devastují prostředí demokratického právního státu. Dosavadní způsob výběru by měl být zrušen a měl by proběhnout znovu otevřeným a seriózním způsobem, jehož cílem bude vybrat kvalitního inspektora a nikoli existenčně zajistit „zasloužilého“ politika.

7. června 2013

Iuridicum Remedium, o. s. (J. Vobořil, tel. 728937902)

Otevřená společnost o.p.s. (O. Kužílek, tel. 602358808)

Transparency international o.p.s. (R. Bureš, tel. 733 666 008)

Oživení o.s. (J. Kotecký, tel. 725919943)

Ekologický právní servis o.s. (J. Boudal, tel. 777804658)

Brnění o.s. (M. Hollan, tel. 774956148)

Česká spořitelna by měla být postižena za nelegální zpracování osobních údajů v rámci projektu sKaret, nárok na jakékoli kompenzace při ukončení projektu je přitom sporný

14. 5. 2013 | 09:44

Iuridicum Remedium podalo v pátek 10. 5. 2013 **podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů** směřující **proti zpracování osobních údajů v souvislosti s administrací projektu sKarty ze strany České spořitelny**. „*Úřad pro ochranu osobních údajů na základě našeho předchozího podnětu v lednu tohoto roku označil za neoprávněné předání osobních údajů příjemců sociálních dávek ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí České spořitelně. Tato kontrola se ovšem nezaměřila na otázky dalšího zpracování těchto údajů u České spořitelny. Nelegálně předané údaje mohou být jen těžko novým držitelem legálně zpracovávány. Česká spořitelna by měla být postižena za zapojení do projektu sKaret podobně jako MPSV,*“ uvedl výkonný ředitel luRe Jan Vobořil.

Občanské sdružení zejména upozorňuje na to, že údaje části občanů Česká spořitelna zpracovává zcela **bez jejich souhlasu**. U další části je tomu tak na základě smlouvy, kterou musel podepsat každý, kdo si přebíral sKartu. Přitom podpis smlouvy byl často vynucen hrozbou nevyplácení sociálních dávek. „*Pro řadu lidí by pozastavení výplaty sociálních dávek znamenalo skutečně vážný problém. Smlouvy uzavírané v atmosféře těchto opakovaných mediálních hrozeb tak považujeme za nesvobodné a tudíž neplatné,*“ řekl Vobořil.

Jiří Knitl, manažer **Fondu Otakara Motejla**, který s luRe na projektu spolupracuje, dodává: „*Je naprosto alarmující, jak bezohledně se MPSV zachovalo k občanům. Svoji neprofesionalitou vytvořilo atmosféru chaosu, zmatení, neznalosti a občany často proti jejich vůli donutilo stát se klienty soukromého bankovního subjektu. Nelegální disponování osobními údaji občanů v rukou České spořitelny je pak pomyslným vrcholem celého procesu. Je nutné vést k odpovědnosti politiky a úředníky stojící za prosazením projektu sKaret.*“

Podle luRe je dále **sporný nárok České spořitelny na jakékoli kompenzace** v případě ukončení projektu sKaret, neboť **smlouva** o administraci sKaret podepsaná mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Českou spořitelnou je **zřejmě absolutně neplatná**. „*Administraci sociálních dávek nemůže podle zákona provádět soukromá banka. Samotný předmět smlouvy v bodě 3 smlouvy je tak podle našeho názoru v rozporu se zákonem. Smlouva sama je pak zřejmě jako celek neplatná,*“ uvedl Vobořil. Z takto neplatné smlouvy pak nelze dovozovat nárok České spořitelny na jakoukoli kompenzaci, o níž se ve smlouvě mluví. V úvahu by mohla připadat kompenzace za bezdůvodné obohacení na straně České republiky, případně na náhradu škody, pokud by neplatnost způsobilo MPSV. Otázkou ovšem je, v čem by toto bezdůvodné obohacení mělo v případě ukončení projektu sKaret vlastně spočívat. Pokud jde o náhradu škody, tak jednostrannou odpovědnost MPSV za neplatnost smlouvy nelze podle názoru luRe dovodit, protože o rozporu smlouvy se zákonem v okamžiku jejího podpisu musely vědět obě smluvní strany. „*Hrozbou kompenzací pro Českou spořitelnu považujeme za zdržovací taktiku, jejímž cílem je udržet tento od počátku chybný projekt při životě. Ministerstvo by se mělo zaměřit jednoznačně na co nejrychlejší ukončení projektu při zachování*

plynulosti výplaty sociálních dávek," uzavřel Vobořil.

Oslovili jsme naše europoslance, kteří budou tuto středu hlasovat o návrhu směrnice o PNR

22. 4. 2013 | 18:39

Tuto středu (24. 4. 2013) se bude ve [Výboru Evropského parlamentu pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci LIBE](#) hlasovat o návrhu směrnice o [PNR \(Passenger Name Records\)](#). Připojili jsme se tak ke společné akci členů [EDRI](#) a vyzvali jsme naše europoslance ve výboru LIBE (Zuzana Roithová a Robert Dušek), aby hlasovali proti tomuto návrhu.

Text e-mailu:

Vážený pane poslanče,

24. dubna budete ve Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci LIBE hlasovat o návrhu směrnice o používání údajů ze jmenné evidence cestujících (Passenger Name Records, PNR). Iuridicum Remedium, člen mezinárodní organizací European Digital Rights, která reprezentuje 35 evropských institucí zabývajících se občanskými právy ve vztahu k moderním technologiím, Vás tímto žádá, abyste se vyslovil proti navrhované směrnici a podpořil pozměňovací návrhy 36, 37, 38 a 39, a to z následujících důvodů:

- Navrhovaná retenční lhůta 30 dní s další, podle všeho libovolnou, lhůtou v délce 5 let, je podstatně delší než doba, kterou považovat za nutnou a přiměřenou.
- Rovněž Evropský inspektor ochrany údajů (EDPS) se domnívá, že návrh „není v souladu s požadavkem nutnosti ani proporcionality“.
- I když Komise uvedla, že při hodnocení návrhu byl „aplikován“ kontrolní seznam základních práv, hodnocení návrhu podle tohoto seznamu nezveřejnila.
- Chybí explicitní zákaz využívání shromažďovaných údajů za účelem profilování.
- Chybí omezení účelu využívání dat, což je zásadní prvek ochrany údajů.

Věříme, že naši výzvě budete věnovat dostatečnou pozornost a vyslovíte se proti zmíněnému návrhu.

Se srdečnými pozdravy,

Mgr. Jan Vobořil
právník
Iuridicum Remedium, o.s.

Autor obrázku: [greensefa on Flickr](#)

Aktualizace 25. dubna 2013

LIBE vyslyšel volání ochránců soukromí a odmítl návrh směrnice o PNR. Více zde: Civil Liberties Committee rejects EU Passenger Name Record proposal - <http://bit.ly/XZ8ibr>.

sKartám žádné opravy nepomohou, jsou od počátku špatně nastaveny. Měly by co nejdříve skončit

10. 4. 2013 | 16:40

Společná tisková zpráva | Praha, 10. dubna 2013 – „sKarty nemají zdravé jádro, protože myšlenka spojení jejich identifikační a platební funkce je od počátku špatná. Považujeme také za nemožné, aby soukromá banka byla schopna sladit úkoly veřejné správy, zde konkrétně v oblasti administrace sociálních dávek, s vlastním podnikatelským zájmem,“ říká Jan Vobořil, výkonný ředitel Iuridicum Remedium, a dodává: „Nedokážeme si představit, že by se na takto hliněných nohou dalo postavit cokoli smysluplného.“ IuRe spolu s [Fondem Otakara Motejla](#), který na projektu s organizací spolupracuje, proto požaduje urychlené ukončení projektu.

Podle obou organizací by sKarty měly být zrušeny ještě před koncem června. „Do tohoto termínu má Ministerstvo práce a sociálních věcí projekt upravit na základě rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů, který tuto povinnost uložil na základě kontroly provedené na podnět IuRe,“ říká Jiří Knitl, manažer Fondu Otakara Motejla. IuRe rovněž [podalo](#) spolu s [Národní radou osob se zdravotním postižením](#) trestní oznámení na osoby zodpovědné za nezákonné předání osobních údajů České spořitelně. Podle Vobořila je bohužel pořád časté, že různé IT projekty na celostátní i regionální úrovni, ať už jsou to třeba Opencard nebo sKarta, jsou od počátku špatně nastaveny. „Praxe ukazuje, že i přes veškeré snahy se opravnými změnami problém pouze více a více prohlubuje,“ dodává Jan Vobořil.

Kromě projektu sKarta se IuRe letos prioritně zaměří zejména na oblast práv pacientů. Konkrétně jde o prosazování zrušení Národních zdravotních registrů, ve kterých jsou plošně shromažďovány citlivé osobní údaje o zdraví občanů bez jasného účelu a souhlasu těchto osob, a na prosazení dobrovolnosti při využívání elektronických zdravotních knížek, tzv. IZIP 2.0. „Projekty elektronického zdravotnictví čelí často problémům týkajícím se bezpečnosti, soukromí pacientů nebo efektivity využívání dat. Budeme proto usilovat o spolehlivé technické i systémové zabezpečení proti úniku a zneužití dat stejně jako o jasné vymezení účelů jejich používání a stanovení jasných pravidel pro přístup k těmto údaj. Projekty, které tyto podmínky nesplňují, nemohou podle nás naplnit zákonné požadavky na zpracování osobních údajů státní správou,“ uvedl Jan Vobořil.

Kontakty:

Jan Vobořil
výkonný ředitel
Iuridicum Remedium, o. s.
Pplk. Sochora 40, 170 00 Praha 7
e-mail: voboril@iure.org, mobil: 728 937 902
www.slidilove.cz, www.iure.org

Eva Karasová
manažerka komunikace
FOND OTAKARA MOTEJLA
Jeseniova 47, 130 00 Praha 3
e-mail: eva.karasova@motejl.cz, mobil: 602 470 323
www.motejl.cz

S brýlemi Google Glass se z každého může stát Malý Bratr

10. 4. 2013 | 12:37

Není to jen záležitost stylu: v baru nebo v parku můžete mít dobrý důvod se vyhnout chlápku, který nosí nejnovější vynález firmy Google, přenosné počítačové brýle známé jako **Glass**. Jednou vlastností tohoto komunikátoru je funkce zaznamenávající vše v okolí nazvaná "**Life Bits**", která má uživateli brýlí Glass zaznamenat pomíjivé skutečnosti každodenního života. Navzdory jejímu krotkému záměru má zařízení nechtěné důsledky: "Life Bits" zaznamenává každého, kdo přijde do přímého kontaktu s osobou, která nosí brýle Glass, a přemění je tak na přenosné záznamové zařízení.

Google představuje Glass jako **revoluci ve způsobu**, jak žijeme, pracujeme a jak se stýkáme s lidmi, a to jak v reálném čase, tak i bez přímého kontaktu – v podstatě promítnutím displeje vašeho chytrého telefonu do vašeho oka.

Je to skvělý koncept, ale za jakou cenu? Zařízení zaznamenávající všechno, co se kolem děje, jako je **Nike FuelBand** má vzrůstající počet nadšenců, ale Glass je mezi prvními, který zachytí osobně identifikovatelné údaje v obsáhlých médiích obsahujících osobní údaje. To přináší řadu otázek týkajících se soukromí: Jak v těchto případech funguje poskytování souhlasu? Kdo vlastní data nashromážděná pomocí těchto zařízení? Jak a kde jsou tato data uložena a kdo k nim bude mít přístup?

V našem každodenním životě jsme již pod doslova všestranným dohledem: v rostoucí míře nelze uniknout před kamerami uzavřených televizních okruhů CCTV na veřejných místech a vaše činnost je v reálném čase **sledována** kýmkoliv od státní správy až po pracovníky v marketingu. Ale s přístroji, jakým je Glass, jsou občané připraveni stát se malým bratrem, aniž si to vůbec uvědomí.

Dokonalá digitální paměť – dobrý nápad?

Svěření každé podrobnosti vašeho života věčné digitální paměti není nový nebo dokonce jedinečný nápad Googlu. Tak, jak se sběr a ukládání dat stává nesmírně levným a snadným, řada lidí se nadchne pro zavedení takovýchto technologií, které si pamatují všechno – a automaticky.

Microsoft nyní několik roků pracoval na produktu podobném, jako je Glass, který je nyní znám pod názvem **MyLifeBits**. Tento produkt se zrodil z nápadu vzniklého v roce 2001, který zkoumal možnost ukládání všech osobních údajů, které se mohly nalézt v osobním počítači a vedl ke snaze o nalezení a uložení všeho, co by se mohlo zachytit pomocí **sběru údajů v reálném čase s využitím produktu „SenseCams“** využívajícího moderních technologií: telefonních hovorů, rozhovorů, stisků kláves a klikání myši, obrazových informací a porad.

A i když MyLifeBits vyrostl z pátrání, „**Memoto**“ je čistě uživatelský nástroj: kamera nošená na krku, která každých 30 sekund pořídí snímek. Švédský projekt je založen na předpokladu, že důležité momenty v životě nejsou „jen věci, o kterých jste si mysleli, že byste si je chtěli připomenout“. Zařízení je malé a nenápadné a dodává se bez funkce mazání, což zvyšuje vyhlídky, že kamera zůstane neobjevena, zatímco bude uživatelem nasazena k zaznamenávání naprosto všeho.

Glass: posunutí stálého sledování na další úroveň?

Zařízení, jako Memoto, nebo nástroje, jako „MyLifeBits“ by vás nakonec nemusely z hlediska ochrany soukromí znepokojovat – nakonec jsme přece každý den ve velké míře pod nějakou kontrolou. Ať v bance, na ulici, v budově nebo v metru, bezpečnostní kamery jsou rozestry po našich městech. S těmito kamerami jsem nevyslovil aktivní souhlas, tak v čem je rozdíl?

Na rozdíl od kamer instalovaných na veřejnosti, zákony regulující dohled jedné osoby nad druhou jsou nesoustavné, nejasné a nejspíše pro obvyklé občany neznámé. A na rozdíl od obvyklých dilemat, jaké má Google při ochraně soukromí, zde se nejedná o to, co firma podnikne, ale o to, jak se jejich uživatelé chovají.

Na rozdíl od jiných produktů Googlu, použití Glass znamená, že se stanete sběratelem údajů – který se pohybuje v reálném světě a zaznamenává informace a přenáší je na servery Googlu. Když se Glass stane součástí nevyhnutelného partnerství s ostatními službami (generální ředitel Facebooku [Mark Zuckerber již sdělil svůj zájem](#)) a při případném zavedení nástrojů, jako je technologie rozpoznávání obličejů, pak mluvíme o přeměně občanů na Little Googles, které sbírají a zaznamenávají informace všude, kam přijdou.

Prudká reakce proti Glass vznikla dokonce ještě předtím, než se staly veřejně široce dostupné. Jeden vlastník restaurace v Seattlu je ve svých zařízeních [preventivně zakázal](#) v obavě, že by zákazníci chránící své soukromí mohli být od návštěvy odrazeni. A zatímco restaurace není konec světa, existuje spousta dalších scénářů, kdy by neomezené zaznamenávání mohlo působit potíže: co takhle na hřištích, ve školách, v parcích nebo na jiných místech, kde se můžeme setkat s malými dětmi?

Co děláme se záznamy každodenního života?

Navzdory přirozenému znepokojení je nevyhnutelné, že se technologie zaznamenávající každodenní život jen více rozšíří – a to ve velmi blízké budoucnosti. Skutečnost je taková, že i čínský vyhledávací portál Baidu již potvrdil plány na zavedení své verze Glass nazvané [BaiduEye](#).

Tak co mohou občané dělat? Ignorovat lidi, kteří mají podivně vypadající brýle? To asi nebude skutečné řešení, protože tyto technologie se pak jen stanou menší a méně nápadné – po navázání spolupráce s výrobcem módních brýlí, jako je Warby Parker, [není to jen otázka času, než dojde ke spojení s firmou](#), jako je Bausch + Lomb?

Kvůli těmto velmi reálným obavám o ochranu soukromí bude pro Google nevyhnutelné přesně uvést, jak se sběr informací z každodenního života provádí a kde a jak se informace budou ukládat. Není žádné tajemství, že vlády po celém světě jsou dychtivé, aby se dostaly k údajům, které technické spotřebitelské firmy shromažďují – veřejně přístupné zprávy od firem, jako je Twitter, Google a Microsoft ukazují rostoucí objem [vládních požadavků](#) na uživatelské údaje. Není těžké si představit, jak by pro některé zainteresované subjekty byly neupravené záběry byly mnohem cennější, než popisné údaje metasouborů. Nebo ještě horší – jejich kombinace.

Existují nevyřešené otázky o vlastnictví nashromážděných dat. Patří data tomu, kdo je zaznamenal, zaznamenané osobě nebo poskytovateli služby? Pokud jsem pasivně pozorován ve své oblíbené restauraci, budu mít možnost prohledat databázi Googlu a vymazat to, co nositel brýlí Glass nahrál?

S tím, jak se technologie zaznamenávání každodenního života stále více rozšiřují, musí se tyto otázky nějakým způsobem vyřešit, protože tato stále nenápadnější zařízení činí získání informovaného souhlasu obtížnějším, než dříve. Technologie zaznamenávající každodenní život ilustrují kritickou důležitost existence silných pravidel pro ochranu soukromí, která občanům zajistí širší kontrolu údajů o své osobě, stejně jako zajistí to, že firmy, které shromažďují a zpracovávají naše informace, tak budou činit transparentně a odpovědně a v souladu se zákony na ochranu dat tak, jak platí v různých právních prostředích.

V Evropě, [jako subjektu, který určuje normy pro ochranu soukromí a ochranu dat, takový návrh existuje](#) – pro získání bližších podrobností a pro zapojení přejděte na stránky [privacycampaign.eu](#).

Originál článku od Access: [With Google Glass, everyone can be Little Brother](#).

Překlad: Iuridicum Remedium, o. s.

Obrázek: [Spoluzakladatel Google Sergey Brin s brýlemi Google Glass](#) Autor: Thomas Hawk

IuRe vydalo publikaci Power of Open: licence Creative Commons ve světě a v České republice

14. 2. 2013 | 16:21

V prosinci loňského roku [slavily licence Creative Commons celosvětově 10 let](#). U nás byl jejich český překlad představen na jaře roku 2009. Od té doby se staly dostupnější, srozumitelnější a byla posílena právní jistota autorů. Pracovní skupina se postupně proměnila a nyní, ve složení Iuridicum Remedium a Národní knihovna v roli propagátorů licencí a Masarykova univerzita v Brně v roli právního garanta, pracují na rozšiřování povědomí o licencích a také na adaptaci nových verzí do češtiny a českého právního prostředí. Zatím poslední je verze 4.0.

"Dnes jsou licence Creative Commons mnohem zvučnější značkou, než tomu bylo v době vytváření jejich české verze. Před sebou máte publikaci, která mapuje příklady využití CC licencí jak ve světě, tak i v České republice. Je pro nás nesmírnou satisfakcí, že příkladů "dobré praxe", neboli projektů využívajících CC licence v České republice neustále přibývá. Možná se stanou i inspirací pro Vaše plánované aktivity označené značkou "CC". *Lukáš Gruber, člen pracovní skupiny pro vytvoření a správu CC licencí*

Publikace Power of Open: licence Creative Commons ve světě a v České republice podléhá licenci Creative Commons [Uved'te autora - Nevyužívejte dílo komerčně - Zachovejte licenci 3.0 Česko](#) a je volně ke stažení [zde](#).

Uchovávání profilů a vzorků DNA v databázi je v současné době nelegálním zásahem do osobnostních práv

13. 2. 2013 | 14:40

Od pana Jiřího Pivody, který se soudil s Ministerstvem vnitra kvůli neoprávněnému uchovávání profilů a vzorků DNA v kriminalistické databázi DNA jsme získali rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze začátku ledna tohoto roku, který jasně říká, že **uchovávání profilů a vzorků v databázi je v současné době nelegálním zásahem do osobnostních práv**. V důsledku **dlouhodobého ignorování problému nedostatečné právní úpravy** využívání analýz DNA policií ze strany Ministerstva vnitra se tak zřejmě brzy dočkáme **zpochybňování důkazů DNA** v trestním řízení a propouštění či osvobození pachatelů závažných trestných činů v důsledku nemožnosti použití těchto důkazů. Skutečně pěkný příklad platnosti Franklinova citátu, že *kdo upřednostní bezpečnost před svobodou, nezaslouží si ani jedno a nakonec ztratí obojí*.

Rozsudek zveřejňujeme se souhlasem pana Ing. Pivody.

Stáhněte si příručku k veřejným licencím a Creative Commons

7. 2. 2013 | 13:26

Příručku s názvem [Veřejné licence v České republice](#) připravili právníci z Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity, který funguje i jako legal lead pro Creative Commons ČR. Publikace se věnuje právním aspektům

veřejných licencí v českém právním řádu. Po obecném úvodu do autorského práva je pozornost věnována způsobu uzavírání veřejných licencí a licencím Creative Commons. Ve zvláštní části jsou pak představeny veřejné licence v akademické praxi, v oblasti distribuce software a konečně aplikace veřejných licencí při využívání informací veřejné správy.

Více o této publikaci se dozvíte [z blogu Ústavu práva a technologií Právnické fakulty MU](#), odkud si ji můžete ta

Představujeme porotce Big Brother Awards díl 3.: Lukáš Zelený

7. 2. 2013 | 12:43

Lukáš Zelený

vedoucí právní poradny, [Občanské sdružení spotřebitelů TEST](#)

Proč jste přijal(a) nabídku být porotcem BBA 2012?

Nabídku být porotcem jsem přijal, protože ochranu soukromí jednotlivce považuji za velice důležitou a prakticky denně se setkávám při své práci s případy, kdy si lidé vůbec neuvědomují, že své soukromí zcela zbytečně ohrožují. Jsem přesvědčen, že těmito aktivitami jako jsou BBA se ukazuje na pronikání všech možných slídlů a slídliských technologií do každodenního života nás všech. Ceny považuji za příležitost upozornit jednotlivce na skutečnost, že své soukromí si musí chránit.

Co bude podle vašeho názoru v budoucnu největší hrozbou pro naše soukromí?

Největší hrozbou pro naše soukromí budou jistě neustále vyvíjené nové technologie, které mají do našeho soukromí pod nejrůznějšími záminkami stále více a více pronikat. Na tyto technologie právě ukázaly i letošní BBA. Je však třeba upozornit, že nejen tyto technologie jsou rizikem. Ke zvyšování hrozby totiž značně přispívá nekvalitní práce a nezáměr těch, kteří se na vývoji nových technologií podílejí, a hlavně těch, kteří mají tvořit legislativu na ochranu soukromí. Jak vidno, právě v legislativě má soudobá společnost velké nedostatky, které jsou často zbytečně způsobeny nenasloucháním legislativců a zákonodárců.

Jak se tomu nejlépe bránit?

Zde si myslím, že odpověď je jednoznačná – OSVĚTOU. Právě osvěta je třeba ve všech oblastech lidského života, kde hrozí jisté nebezpečí. Lidem se musí připomínat, jak se mají bránit, jak mají projevovat svůj nesouhlas. Mlčením se nikdy nic nezmění.

Představujeme porotce Big Brother Awards díl 2.: JUDr. Radim Polčák, Ph.D. a JUDr. Eliška Wágnerová, PhD.

31. 1. 2013 | 13:50

[JUDr. Radim Polčák, Ph.D.](#) - vedoucí Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity v Brně

Proč jste přijal nabídku být porotcem BBa 2012?

Protože Helence bych si to ze strachu nedovolil odmítnout. A taky proto, že mi to přišlo jako dobrý nápad. Doufám, že se na mě nenaštve, ale myslím to fakt upřímně - když jsem takhle před deseti lety odpověděl komisi při přijímacím řízení do doktorského studia, dostal jsem za motivaci jeden bod z pěti (nezachránil to ani prof. Hajn, který pro odlehčení atmosféry citoval vtip z filmu Tenkrát na západě o chlapovi, co skočí jen ve spodkách do kaktusu). Zvláštní je, že mi to jako dobrý nápad přijde i teď s odstupem těch let a žádná jiná nebo lepší odpověď mě prostě za tu dobu nenapadla (a s BBa bych to viděl úplně stejně).

Co bude podle vašeho názoru v budoucnu největší hrozbou pro naše soukromí?

Podle mě to bude zmýlená muška ochránců. Máme instituce, ať už veřejné nebo občanské, které se zabývají ochranou soukromí, jsou v tom profesionální, mají k tomu prostředky i vůli a lidé na ně obecně dost spoléhají. Pokud se tyhle instituce začnou chytat prkotin nebo se nechají vábit lacinými tématy namísto těch důležitých, nezbude pak už nikdo schopný lidské soukromí skutečně chránit (protože normální lidé tuto schopnost s postupem času úplně ztratí). Je to jako s feministkami, které se namísto skutečných problémů faktické diskriminace nebo útisku žen starají o ptákoviny typu genderových stereotypů v pohádkách pro mimina.

Jak se tomu nejlépe bránit?

To je strašně těžké, protože právě na laciných tématech se dá nahnat společenský kapitál a tím i vliv, finance apod. Nic jiného, než svítit na ochránce (aby byli v tomhle směru osvětleni) mě asi nenapadá...

JUDr. Eliška Wágnerová, PhD. - senátorka, bývalá soudkyně Ústavního soudu ČR

Co bude podle vašeho názoru v budoucnu největší hrozbou pro naše soukromí?

Technologie všeho druhu.

Jak se tomu nejlépe bránit?

Bezhlavě je nezavádět ve státní správě a neukládat soukromým osobám jejich používání.

Policie ČR opakovaně ignoruje stanovisko ÚOOÚ k nelegálnímu vedení databáze DNA

29. 1. 2013 | 13:36

Úřad pro ochranu osobních údajů dal za pravdu **podnětu luRe**, který směřoval proti Národní databázi DNA spravované Policií ČR. Vedle obecných výhrad jsme v podnětu podchytili i případ muže, kterému byl **proti jeho vůli** Policií ČR **odebrán vzorek DNA**, ačkoli **nebyl v postavení obviněného** a jednalo se tak o **odběr nelegální**. Jeho **profil DNA** navíc přes opakované pokusy o jeho odstranění **zůstal v kriminalistické databázi** několik měsíců. Z jednání policie je zřejmé, že kdyby se o případ nezajímal, tak by jeho profil v databázi zůstal zřejmě na vždy. Je jen otázkou kolik takto nelegálně uchovávaných profilů tato databáze obsahuje. V současné době luRe zastupuje tohoto člověka, který chce z pochopitelných důvodů zůstat v anonymitě, v soudním řízení, v němž požaduje finanční zadoСТИučnění od státu za zásah do jeho osobních práv.

Úřad pro ochranu osobních údajů ve svém vyjádření znovu **potvrdil, že Národní databáze DNA je vedena nelegálně**, protože při jejím vedení dochází k porušování pravidel pro zpracování citlivých osobních údajů dle § 9 zákona o ochraně osobních údajů. Policie ČR toto stanovisko, které ÚOOÚ vyřkl, opakovaně ignoruje.

Na to, co se může stát, když se dostane vaše DNA omylem na místo činu, se můžete podívat v našem videu: <http://bit.ly/VbH95Q>

Představujeme porotce Big Brother Awards díl 1.: Prof. RNDr. Václav Matyáš, M.Sc., Ph.D.

23. 1. 2013 | 11:04

Poprosili jsme naše porotce, kteří vybírají z vašich nominací, tedy nominací veřejnosti, výherce anticen BBA, aby nám řekli něco o tom, proč se rozhodli na Big Brother Awards spolupracovat. První odpověď nám dorazila od [Prof. RNDr. Václava Matyáše, M.Sc., Ph.D.](#) - vedoucího katedry počítačových systémů a komunikací v Masarykově univerzitě v Brně.

- **Proč jste přijal nabídku být porotcem BBA 2012?**

Protože se jedná o problematiku ochrany informačního soukromí, na kterou je jednak třeba širší veřejnost upozornit a za druhé se jí odborně věnuji. A pokud na relevantní problémy nezačneme širší veřejnost upozorňovat včas a důrazně, tak za pár let nebudeme mít šanci na soukromí, protože to technologicky "nebude možné".

- **Co bude podle vašeho názoru v budoucnu největší hrozbou pro naše soukromí?**

Stejně jako v minulosti a současnosti - hloupost a nevšímavost těch, kteří rozhodují o nasazení buď nějaké technologie, nebo dokonce právní úpravy fungování společnosti.

- **Jak se tomu nejlépe bránit?**

Osvětou, ilustrativními - špatnými i dobrými - příklady, vzděláváním.

Největší slídivé v našem soukromí za rok 2012 odhaleni!

17. 1. 2013 | 01:08

Výsledky **osmého ročníku** soutěže pro slídivé v našem soukromí **Big Brother Awards** (Ceny Velkého bratra) za rok 2012 byly vyhlášeny 16. ledna v kině Atlas na slavnostním večeru organizovaném už tradičně občanským sdružením Iuridicum Remedium. **Sedmičlenná porota** složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů vybírala vítěze z nominací zaslanych širokou veřejností. Anticeny se udílejí v celkem sedmi kategoriích jako např. Dlouhodobý slídiv, Největší firemní slídiv, Právní norma Velkého bratra či Výrok Velkého bratra. Pravidelně se uděluje i pozitivní cena jako ocenění za ochranu soukromí.

Z letošních výherců lze zmínit **Ministerstvo práce a sociálních věcí** za projekt **sKarty, Prahu 13** za přebujelý **kamerový systém** nebo **lyžařská střediska**, která zavedla nové způsoby kontroly lyžařů s permanentkami.

Důvodem pro udělení ceny Ministerstvu práce a sociálních věcí za projekt "sKarty" je vedle **nešťastného spojení identifikační a platební funkce** zejména fakt, že **databáze osob**, kterým má být sKarta vydána, byla ze strany MPSV předána **soukromé bance** – České spořitelně. "*MPSV se v minulém roce obzvláště činilo a vedle sKarty můžeme vzpomenout i problematickou databázi žadatelů o sociální dávky nebo podporu další, tentokrát zaměstnanecké kartě v závěru roku,*" uvedl Jan Vobořil z luRe. Ze zaslanych nominací byla také vybrána **Nebezpečná nová technologie** používaná českými zimními středisky **ke sledování lyžařů**. Ve snaze zabránit přeprodávání permanentek a skipasů přistoupili někteří provozovatelé lyžařských areálů k zavedení nového kontrolního systému. Ten shromažďuje osobní údaje lyžařů, a to zejména fotografie obličeje a údaje o výšce.

V dalších kategoriích zvítězili **Praha 13** za dlouhodobou snahu o osazení svého území co největším počtem bezpečnostních kamer (Dlouhodobý slídlil), **Microsoft** za projekt šmírování domácností prostřednictvím zařízení Kinect (Firemní slídlil), **Ruská federace** za plány na monitorování a ovlivňování obsahu sociálních sítí a cenzuru internetu (Slídlil mezi národy), **EU** za legislativní aktivity vedoucí k zavedení systému eCall (Právní norma Velkého bratra) a **Zdeněk Ondráček**, bývalý vyšetřovatel Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality Policie ČR, za své výroky ve svém [článku na serveru Česká pozice.cz](#) týkající se prospěšnosti policejních analýz DNA. Ondráček ve svém článku například píše, že: *“Každý slušný občan nemá problém s odběrem vzorku své DNA a jeho kriminalistickým zkoumáním, které jednoznačně potvrdí, že on pachatelem není.” “Tento výrok vychází z častého názoru, že kdo nic špatného nedělá, nemá se čeho bát a měl by se v prospěch státních orgánů vzdát svého soukromí nejlépe zcela. Zejména ve spojení s nedostatečně regulovanou oblastí policejního využívání tak citlivého nosiče informací, jako je DNA, porota tento výrok jednoznačně určila jako vítězný,”* dodal Jan Vobořil.

Pozitivní cenu za ochranu soukromí letos získal **publicista Jiří Peterka** za svoji dlouholetou přednáškovou a publikační činnost věnovanou tématům spojeným s ochranou informačního soukromí. *“Pan Peterka přispívá svými velmi fundovanými články a přednáškami již řadu let k šíření povědomí o nebezpečích, které pro naše soukromí mohou mít znamenat technologie zejména ve spojení se staronovými snahami o ovládnání druhých,”* uzavřel Vobořil.

Soutěž Big Brother Awards se hlásí k odkazu slavné knihy George Orwella 1984 a poprvé proběhla ve Velké Británii v roce 1998. V současnosti se koná ve více než desítku evropských zemí a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005 a pořádá ji nevládní organizace Iuridicum Remedium.

Složení poroty:

Bc. Robert Břešťan - novinář, komentátor týdeníku Ekonom

Ing. Mgr. Oldřich Kužílek - poradce a expert na otevřenost veřejné správy

Prof. RNDr. Václav Matyáš, M.Sc., Ph.D. - vedoucí katedry počítačových systémů a komunikací, Masarykova univerzita v Brně

JUDr. Radim Polčák, Ph.D. - vedoucí Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity v Brně

Mgr. et Mgr. Jan Vobořil - právník Iuridicum Remedium, o. s.

JUDr. Eliška Wágnerová, PhD. - senátorka, bývalá soudkyně Ústavního soudu ČR

Lukáš Zelený – vedoucí právní poradny časopisu dTest

Odůvodnění:

[Pozitivní cena za ochranu soukromí](#)

[Dlouhodobý slídlil](#)

[Právní norma Velkého Bratra](#)

[Firemní slídlil](#)

[Úřední slídlil](#)

[Nebezpečná technologie](#)

[Výrok Velkého Bratra](#)

[Slídlil mezi národy](#)

Kategorie: Pozitivní cena za ochranu soukromí

Vítěz: Jiří Peterka za svoji dlouholetou přednáškovou a publikační činnost věnovanou tématům spojeným s ochranou informačního soukromí.

Odůvodnění:

Jiří Peterka se ve své přednáškové a publikační činnosti věnuje celé řadě aspektů počítačových komunikací. Ochrana informačního soukromí je pak mezi nimi na prominentním místě. Z roku 2012 lze např. zmínit přednášku „Má občan právo na tajemství přes svým státem?“ na semináři "Filosofické problémy informatiky" nebo články na serveru Lupa.cz „Data retention se vrací, úřady by rády seznam Wi-fi hotspotů a chtějí vidět i za NAT“ nebo „Základní registry pod lupou: Hlášení změn vašich údajů třetím osobám? Zmatek a chaos“. Právě důležité tématické zprovoznění a následného fungování základních registrů se Peterka v roce 2012 opakovaně a fundovaně věnoval zejména na serveru Lupa.cz.

Autor dlouhodobě působí na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze, ale také přednáší na řadě konferencí, seminářů a kurzů. Působí i jako konzultant v oblasti počítačových sítí a Internetu. Svou publikační

činností přispívá k informovanosti čtenářů o činnosti poskytovatelů telekomunikačních služeb, internetu a orgánů veřejné správy a upozorňuje na problémy při využívání těchto služeb. Jiří Peterka je nesporně významnou osobností v oblasti počítačových komunikací a podle poroty českých Big Brother Awards si pozitivní cenu Velkého bratra za rok 2012 jednoznačně zaslouží.

Podklady:

<http://www.lupa.cz/autori/jiri-peterka/>

<http://jiri.peterka.cz/>

Kategorie: Dlouhodobý slídlil

Vítěz: Praha 13 za dlouhodobou snahu o osazení svého území co největším počtem bezpečnostních kamer.

Odůvodnění:

Praha 13 získává cenu Dlouhodobý slídlil za svoji dlouhodobou snahu o osazení svého území co největším počtem bezpečnostních kamer. Zastupitelstvo Prahy 13 schválilo začátkem prosince 2011 stamilionový projekt instalace 155 nových bezpečnostních kamer. Po realizaci tohoto projektu by tak Praha 13 bude nepřetržitě pod dohledem 507 kamer. Důvodem instalace kamerového systému má být jako obvykle zvýšení bezpečnosti občanů a ochrana majetku. Více než 350 kamer už v současné době na Praze 13 monitoruje mateřské a základní školy. Děti se tak učí žít pod dozorem už od útlého mládí.

Kamerové systémy jsou jedním z nejvíce viditelných a nejrychleji rostoucích způsobů šmírování občanů ve veřejném prostoru. Ve většině měst a obcích přitom kamery nerespektují základní zásady, které by měly být uplatněny při jejich instalaci, a které jsou obsaženy například v Chartě demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů z roku 2010. K tomuto dokumentu přistupují dobrovolně evropská města, která se tím zavazují respektovat určitá základní pravidla provozování tohoto systému. Z doporučení vyplývá, že instalaci kamerových systémů by měla předcházet podrobná analýza bezpečnostní situace a zvážení všech možných řešení. Samotná instalace kamerového systému by měla být vedena zásadou přiměřenosti ve vztahu k soukromí občanů. U každé jednotlivé kamery musí být jasně řečeno, co je její instalací na konkrétním místě sledováno. Systém i potřebnost každé kamery zvlášť je pak nutné průběžně vyhodnocovat. Vše musí být samozřejmě transparentní a to nejen uveřejněním seznamu kamer, ale i označením monitorovaných prostor přímo v terénu.

Přístup představitelů Prahy 13 ke kamerovým systémům je dlouhodobě velmi nekritický. Je otázkou, zda by ze stamilionové investice směřující do kamerového systému spolu s každoročními 15 miliony na jeho provoz nebylo lepší zaplatit desítky strážníků v ulicích. Při instalaci kamer přitom chybí analýzy bezpečnostních rizik v jednotlivých oblastech, nad jejichž absencí krouží hlavou i někteří prodejci kamerových systémů. To, že se v případě 507 kamer Prahy 13 jedná skutečně o obrovské číslo, dokládá srovnání s krajskými městy, které mají přibližně stejně obyvatel jako Praha 13. Například Zlín provozuje městský kamerový systém o 25 kamerách, Jihlava jich má 31 a České Budějovice 28. Praha 13 je tak jedním z nejvýraznějších příkladů obcí, kde plynou bez rozmyslu obrovské částky do instalací naddimenzovaných kamerových systémů.

K rychle rostoucímu počtu kamer a nedodržování pravidel pro jejich instalaci bohužel přispívá i absence dostatečné právní úpravy, která by tuto oblast regulovala a odstranila tak problémy s aplikací velmi obecných ustanovení zákona o ochraně osobních údajů. Ačkoli vláda již v roce 2009 i díky dlouhodobé iniciativě luRe rozhodla, o vypracování regulace využívání kamerových systémů, tak tento zákon nebyl do dnešního dne přijat a nevypadá to, že by se to mělo v blízké době změnit.

Podklady:

<http://www.ceskapozice.cz/domov/pravo-bezpecnost/praha-13-chysta-velkeho-bratra-za-130-milionu-korun>

http://www.praha13.cz/11699_Okoli-skol-a-skolek-Prahy-13-hlidaji-kamery

http://prazsky.denik.cz/zpravy_region/velky-bratr-za-milionu-dohledne-na-lidi20111210.html

http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf

<http://www.slidilove.cz/content/kamerove-systemy-v-krajskych-mestech-cr>

<http://www.slidilove.cz/content/vlada-konecne-uznala-potrebu-pravni-upravy-pouziti-kamer>

Kategorie: Právní norma Velkého Bratra

Vítěz: EU za legislativní aktivity vedoucí k zavedení systému eCall

Odůvodnění:

Evropská unie získává cenu Právní norma Velkého Bratra za nikoli jednu konkrétní právní normu, ale za celý soubor

norem, které vedou k zavedení tzv. systému eCall. eCall je jakousi černou skříňkou, která by od roku 2015 měla být montována v rámci EU do všech vyráběných aut. Sloužit by měla k automatickému přivolání pomoci v případě, že dojde k dopravní nehodě. Sama Evropská unie nicméně už dnes zmiňuje, že systém se v budoucnu může využívat i k dalším účelům jako je elektronické mýtné, sledování nebezpečného zboží nebo modernější modely pojištění. Nejspíš nás tedy v budoucnu čeká, že se skříňka eCall změní v skříňku Pandořinu, která otevře cestu k efektivnímu šmírování řidičů.

Evropská unie se o zavedení systému eCall pokouší již několik let. Snahy prozatím narážejí zejména na nejednotný systém volání na číslo 112 v jednotlivých státech Unie. Z dílčích norem upravujících eCall lze zmínit směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/40/EU, o rámci pro zavedení inteligentních dopravních systémů v oblasti silniční dopravy a pro rozhraní s jinými druhy dopravy, dále Doporučení Evropské komise 2011/750/EU, o podpoře služby eCall v sítích elektronických komunikací pro přenos palubních tísňových hovorů na číslo 112 v celé Evropské unii (systém eCall), Rezoluci Evropského parlamentu o eCallu č. 2012/2056(INI) nebo Návrh prováděcího nařízení směrnice 2010/40/EU, který byl představen pod č. C(2012) 8509 dne 26.11.2012.

A jak by měl eCall fungovat? V případě dopravní nehody by skříňka měla umět předat informace o přesné poloze vozu, o směru jízdy, o počtu pasažérů (podle počtu zapnutých bezpečnostních pásů) ve voze či o pravděpodobnosti vážných zranění (podle síly nárazu). Ačkoli bezpečnost silniční dopravy je jistě závažný problém a na silnicích evropských států ročně umírá velký počet osob, tak využití eCallu by mělo zůstat dobrovolné a nikoli povinné. Šmírovací potenciál takové krabičky umístěné v autě je obrovský a je zřejmé, že pokud bude povinně umístěna v každém autě, tak začne být záhy využívána i k dalším účelům, ať už státem, pojišťovny, zaměstnavateli nebo třeba bezpečnostními složkami.

Podklady:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/esafety/ecall/index_en.htm

http://ec.europa.eu/information_society/activities/esafety/doc/comm_20090821/citizens_sum_cs.pdf

<http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-18677335>

<http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2012070702>

<http://diit.cz/clanek/ecall-povinna-stenice-v-autech-od-roku-2015>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:207:0001:0013:CS:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:303:0046:0048:CS:PDF>

http://ec.europa.eu/transport/themes/its/road/action_plan/doc/c_2012_8509_en.pdf

Kategorie: Firemní slídil

Vítěz: Microsoft za projekt šmírování domácností prostřednictvím zařízení Kinect

Odůvodnění:

Microsoft získává cenu Největší firemní slídil za patentování technologie „Content Distribution Regulation by Viewing User“, která umožňuje prostřednictvím zařízení Xbox 360's Kinect kamerové sledování domácností za účelem zvýšení vymahatelnosti autorských práv.

Tato technologie má umožnit držitelům autorských práv sledování lidí v jejich domácnostech primárně za účelem zpoplatnění každé konkrétní osoby, která sleduje daný program. Placení za autorsky chráněný obsah, například za filmy, by se tak mohlo odvíjet od počtu osob, které film sledují. V případě, že tento počet nebude odpovídat licenci, tak se promítání přeruší, dokud nebude zaplacen licence pro větší počet osob. Tato technologie by měla být schopna také kontrolovat věk nebo pohlaví diváků nebo přímo určit identitu konkrétního diváka. To by pak mohlo být využíváno k lepšímu zacílení reklamy.

Tato technologie Microsoftu je skutečným zhmožněním Velkého Bratra, neboť vstupuje do výlučně soukromé sféry, do obydlí. Tato invaze do soukromí je přitom motivována jako řada jiných útoků na soukromí snahou o rozšiřování možností zpoplatnění autorských práv. Nezbývá než doufat, že zákazníci sami podobná zařízení na trhu odmítnou. Pokud se ovšem o jejich možnostech a hrozbách pro své soukromí vůbec před nákupem dozvědí.

Podklady:

<http://www.vlastnihlavou.cz/microsoft-vas-chce-sledovat-v-obyvaku/>

<http://www.digitaltrends.com/gaming/microsoft-patents-kinect-anti-piracy-capabilities/>

<http://appft.uspto.gov/netacgi/nph->

[Parser?Sect1=PTO1&Sect2=HITOFF&d=PG01&p=1&u=%2Fnetacgi%2FPTO%2Fsrchnum.html&r=1&f=G&l=50&s1=%2220120278904%22.PGNR.&OS=DN/20120278904&RS=DN/20120278904](http://appft.uspto.gov/netacgi/nph-Parser?Sect1=PTO1&Sect2=HITOFF&d=PG01&p=1&u=%2Fnetacgi%2FPTO%2Fsrchnum.html&r=1&f=G&l=50&s1=%2220120278904%22.PGNR.&OS=DN/20120278904&RS=DN/20120278904)

Kategorie: Úřední slídil

Vítěz: MPSV za projekt sKarty

Odůvodnění:

Zásahy do soukromí a pokusy o ně se staly setrvalým pracovním postupem Ministerstva práce a sociálních věcí. Ačkoli se MPSV objevilo v nominaci hned za několik svých realizovaných či nerealizovaných projektů, tak jednoznačně nejproblematičtějším se jeví projekt karty sociálních systémů, tzv. sKarty. Důvodem je vedle skutečnosti, že existence karty s vývojem projektu ztratila v zásadě jakýkoli smysl, zejména fakt, že databázi osob, kterým má být sKarta vydána, jakož i další správa životního cyklu karty byla svěřena ze strany MPSV a v rozporu se zákonem soukromé bance – České spořitelně.

Plán na využití sKaret se postupem času měnil. Dlouho nebylo jasné, zda karty budou povinné, či dobrovolné, zda budou pro všechny příjemce sociálních dávek, či jen pro některé, či jak se lidé dostanou ke svým penězům.

Výsledkem zmatečných diskusí je jakýsi paralelní „občanský průkaz“, identifikační karta, kterou se ve styku s Úřady práce budou muset prokazovat všichni, kdo pobírají nějaké sociální dávky. S identifikační funkcí se v sKartě v rozporu s pravidly bezpečného využívání platebních prostředků spojuje funkce platebního karty.

Používání sKaret k placení a čerpání dávek má být v současné době až na výjimky dobrovolné. Odmítnout kartu jako takovou, respektive bránit se neoprávněnému předání často velmi citlivých osobních údajů ze strany MPSV České spořitelně, nicméně možné není. Právě bezprecedentní příklad privatizace státní moci, kdy MPSV bez zákonného zmocnění předalo soukromé společnosti údaje příjemců sociálních dávek, přičemž ti jsou následně pod hrozbou nevyplacení dávek nuceni převzít kartu a souhlasit s obchodními podmínkami České spořitelny, vedlo mimo jiné luridicum Remedium k tomu, že na bývalého ministra Jaromíra Drábka a další osoby podalo spolu s Národní radou osob zdravotně postižených trestní oznámení pro podezření z trestných činů neoprávněného nakládání s osobními údaji a vydírání. Samostatně pak podalo podnět ke kontrole Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Za zmínku stojí i další aféry MPSV spojené v minulém roce s problematickým přístupem k zpracování osobních údajů. V době chaosu kolem nového a špatně fungujícího systému vyplacení sociálních dávek unikla na veřejnost data o žadatelích o sociální dávky včetně rodného čísla, či adresy. Ministerstvo se hájilo tím, že šlo jen o testovací systém a údaje prý nebyly pravé, ale jen „cvičné“. Jako problematické se jeví i využívání cloudových úložišť k zpracování osobních údajů žadatelů o sociální dávky. Ministerstvo také v říjnu 2012 přišlo s tím, že nařídí zaměstnavatelům, aby zasílali detailní informace o výdělcích, nemocenských či čerpání dovolených svých zaměstnanců do jednotného informačního systému. Jednat se mělo o informace o výdělcích, za jakou práci je zaměstnanci získali, kde si přivydělávali. Nápad na takovou databázi však Parlamentem nakonec neprošel. Třešničkou na dortu pak bylo vyjádření podpory projektu další čipové karty, tentokrát pro zaměstnance, ze strany paní ministryně Müllerové v prosinci 2012.

Podklady:

<http://www.skontakt.cz>

<http://www.slidilove.cz/content/iure-nrzp-cr-podalo-trestni-oznameni-na-...>

<http://www.slidilove.cz/content/iure-podalo-podnet-k-uouu-ohledne-skarty...>

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Novinari-se-nabourali-do-va...>

<http://www.slidilove.cz/content/iure-podalo-podnet-k-uouu-ohledne-cloudo...>

<http://ekonomika.idnes.cz/zavedeni-podrobne-evidence-prijmu-d51-/ekonomi...>

Kategorie: Nebezpečná nová technologie

Vítěz: Česká zimní střediska využívající lyžařské turnikety ke sledování lyžařů

Odůvodnění:

Ve snaze bojovat proti přeprodávání permanentek a skipasů přistoupili někteří provozovatelé lyžařských areálů v ČR k zavedení nového odbavovacího a kontrolního systému pro lyžaře, který za účelem zamezení přeprodávání časových jízdenek zpracovává osobní údaje lyžařů, zejména fotografie tváře a údaje o výšce.

Jednotlivé systémy se od sebe liší díky svému individuálnímu nastavení parametrů. Avšak základní princip spočívá v tom, že při prvním projetí turniketem se zaznamená podoba a výška lyžaře, který si jízdenku zakoupil. Při každém dalším průjezdu počítač, případně zaměstnanec znovu zkontroluje platnost a způsob využití jízdenky. Dalším krokem je porovnání fotografie obličeje. V případě, že by nesouhlasila výška lyžaře, nebo jeho fotografie, systém permanentku či skipas bez náhrady zablokuje.

Čeští provozovatelé lyžařských areálů se inspirovali v zahraničí, zejména v Rakousku, kde již v roce 2009 tento systém zavedl areál Sternstein a později i areál Hochficht. V České republice tento systém byl například zaveden na lanovce na Černou Horu v Jánských Lázních, v lyžařském areálu Klínovec či v Rokytnici nad Jizerou.

Tento systém je nebezpečný shromažďováním osobních údajů návštěvníků lyžařských areálů, zejména jejich výšky, podoby obličeje a sekundárně také dalších informací, například o společně lyžujících osobách. Lyžaři jsou navíc obvykle informováni pouze o tom, že odbavovací systém je kamerově monitorován, informace o tom, jakým způsobem je s jejich osobními údaji nakládáno se už ale nedozví.

Vzhledem ke skutečnosti, že zmíněnou technologii využívá více lyžařských středisek se porota Big Brother Awards

rozhodla udělit tuto cenu jejich provozovatelům prostřednictvím Asociace lanové dopravy, která mimo jiné sdružuje provozovatele lanových drah v horských střediscích.

Podklady:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/160506-cerny-obchod-se-skipasy-m...>

<http://cestovani.idnes.cz/konec-kseftum-s-permanentkami-dkb-/lyze.aspx?c...>

Kategorie: Výrok Velkého Bratra

Vítěz: Zdeněk Ondráček bývalý vyšetřovatel Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality Policie ČR a přispěvatel internetového deníku Česká pozice

Odůvodnění:

Cena se uděluje bývalému vyšetřovateli Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality a přispěvateli internetového deníku Česká pozice za výroky týkající se problematiky využívání analýz DNA ze strany policie v článku s názvem „Zpátky do pravěku, aneb dobrodružství kriminalistiky s DNA a Nečasem, který byl uveřejněn v internetovém deníku Česká pozice dne 16.5.2012. V tomto článku mimo jiné píše: „Každý slušný občan pak nemá problém s odběrem vzorku své DNA a jeho kriminalistickým zkoumáním, které jednoznačně potvrdí, že on pachatelem není.“ A dále „Policie tak jednoduchým a finančně nenáročným způsobem odhalí, ale hlavně usvědčí pachatele této dosud neobjasněné trestné činnosti.“

Mýtický pohled “Kdo nemá co skrývat, nemá se čeho bát” je překládán těmi, kdo nemají lepší (neřkuli nejlépe i racionální) odůvodnění pro zavedení nebo další rozvoj sledovacích metod a technologií. Jedná se o jeden z nejčastěji používaných pseudoargumentů proti ochraně soukromí a osobních údajů.

Tento pohled je zvláště nebezpečný ve spojení se vzrůstající důvěrou v nové techniky (a technologie) používané v policejní praxi, jakožto i rostoucí tendenci vyšetřujících orgánů neprovádět důkladné vyšetření všech alternativ v případech, kdy lze stopou či vzorkem ukázat na jedince – a na toho následně „udeřit“ a přimět jej buď k přiznání, nebo aspoň poskytnutí dalších informací.

Sugestivní blogový příspěvek bývalého policisty je smutnou ilustrací poměrů, kdy namísto argumentů padá z klávesnice autora demagogie a snaha prezentovat názor, že odběr vzorku DNA může být proti mysli jen těm „kteří nedodržují zákony této země.“

V této souvislosti je nutné připomenout, že z podobných myšlenkových principů vychází již řadu let stanovisko Ministerstva vnitra, které se brání schválení zákonné regulace, která by problematiku využívání analýz DNA v policejní práci regulovala. Tento názor je ze stran Ministerstva vnitra zastáván přesto, že Úřad pro ochranu osobních údajů konstatoval, že stávající kriminalistická databáze DNA není vedena v souladu se zákonem, a přesto, že v roce 2010 bylo Ministerstvo vnitra za svůj postoj oceněno Cenou Velkého Bratra pro Úředního slídila. Pozitivní zprávou je skutečnost, že vláda na svém zasedání dne 14.11.2012 schválila podnět Rady vlády pro lidská práva zpracovaný pro Radu vlády zástupci luRe a rozhodla, že Ministerstvo vnitra musí do října 2013 připravit zákonnou úpravu problematiky využívání DNA, která vychází z tezí podnětu.

Podklady:

<http://www.ceskapozice.cz/domov/pravo-bezpecnost/zpatky-do-praveku-aneb-...>

<http://www.uouu.cz/printer.aspx?id=578>

<http://www.uouu.cz/printer.aspx?id=785>

<http://www.slidilove.cz/content/ministerstvo-vnitra-musi-diky-podnetu-iu...>

Kategorie: Slídil mezi národy

Vítěz: Ruská federace za plány na monitorování a ovlivňování obsahu sociálních sítí a cenzuru internetu

Odůvodnění:

Cena se uděluje Ruské federaci za omezování svobody slova na Internetu. V roce 2012 byl spuštěn projekt rozvědky SVR v hodnotě 19 mil. Kč, jehož hlavním úkolem je formovat veřejné mínění prostřednictvím masového šíření informací v sociálních sítích. Rusko zároveň začalo cenzurovat internet podobně jako Čína, když zavedlo černou listinu internetových serverů, které mohou být různými úřady zablokovány bez soudního rozhodnutí.

Utajené tendry SVR na programy s krycími názvy "Bouře-12", "Monitor-3" či "Svár" by měly umožnit sledovat internetová centra a sociální sítě v regionech, vypracovat metody "skrytého řízení" internetu a také poskytnout prostředky pro "prosazení speciální informace v sociálních sítích". SVR na vývoj v této oblasti vynaloží více než 30 milionů rublů a výsledky očekává již v roce 2012. Uplatnit by se pak mohly v Rusku i v zahraničí.

Přijetí zákona o "černých listinách" internetových stránek zdůvodňují ruské úřady nezbytností bojovat proti dětské pornografii, ale četní pozorovatelé podezírají vládu, že chce tímto způsobem v Rusku kontrolovat internet. Zákon

proti nežádoucímu obsahu na internetu podpořily všechny čtyři frakce v ruské Státní dumě. Návrh iniciovaný po loňském rozbití mezinárodní sítě, která na internetu sdílela pornografický materiál s pedofilním zaměřením, už vstoupil v platnost. Mimo jiné zavádí jednotný seznam internetových stránek, které zveřejnily zakázaný obsah. Dohled nad nimi má mít vládní agentura, která dostane pravomoci přidat někoho na tzv. blacklist. Tuto pravomoc mají dosud jen ruské soudy.

Putinovi oponenti tvrdí, že nový právní předpis umožňuje zavírat ruské webové stránky nebo odstraňovat části jejich obsahu včetně ruskojazyčných verzí Facebooku a Twitteru, a to i bez soudního rozhodnutí. V praxi uplatňování zákona znamená, že vlastníci webů a serverů jsou povinni odstraňovat závadný obsah nejen z rozhodnutí soudu, ale i na žádost příslušných úřadů, jinak hrozí zablokování celé stránky. Tím může docházet i k zásahům do soukromí uživatelů internetových služeb. Normativní akt může být rovněž zacílen proti opozičním hnutím, která se organizují prostřednictvím sociálních sítí. Výhrady proti předloze měla i prezidentská rada pro lidská práva.

Podklady:

<http://zpravy.ihned.cz/c1-57188350-ruska-rozvedka-buduje-programy-na-sle...>

<http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/big-brother/rusti-spioni-budou-kon...>

[http://www.novinky.cz/internet-a-pc/277302-rusko-prijima-opatreni-proti...](http://www.novinky.cz/internet-a-pc/277302-rusko-prijima-opatreni-proti-...)

<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/272791-wikipedie-v-rusku-se-odml...>

<http://technet.idnes.cz/v-rusku-vstoupil-v-platnost-sporny-zakon-o->

[inter... sw_internet.aspx?c=A120731_155514_sw_internet_kuz](http://www.lidovky.cz/v-rusku-ode-dneska-plati-cerne-seznamy-internetovy...)

<http://www.lidovky.cz/v-rusku-ode-dneska-plati-cerne-seznamy-internetovy...>

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, o. s.

voboril@iure.org

+420 728 937 902

Soutěž o 2 vstupy na Předávání Cen Velkého Bratra 2012 v kině Atlas (16. 1. 2013)

9. 1. 2013 | 16:10

Máme tu rychlou **soutěž o 2 vstupy (pro 1 výherce)** na letošní předávání **Cen Velkého Bratra za rok 2012 v kině Atlas**, které se koná 16. ledna (středa) od 20:00. Více k akci zde na našem webu: <http://bit.ly/ZTI8td> nebo na FB události zde: <http://on.fb.me/ZgWdeB>.

Jak se soutěže zúčastnit?

Na e-mail [iure\(at\)iure.org](mailto:iure@iure.org) nám pošlete odpověď na soutěžní otázku: "Kdo získal anticenu za Výrok Velkého Bratra v roce 2010?". Pod odpověď připojte své jméno a příjmení a do předmětu zprávy zadejte heslo "soutěž o 2 vstupy".

2 volné vstupy vyhrává první správná odpověď zasláná na výše uvedený e-mail **do pondělí 14. ledna 2012 - 12:00 hodin**, pokud bude splňovat všechny podmínky (uvedení jména a příjmení + předmětu zprávy). Tyto vstupy jsou určeny pro jednoho výherce, tzn. vstup je pro výherce a jeho hosta.

Udílání cen Big Brother Awards za rok 2012: 16. ledna 2013 v kině Atlas od 20:00

20. 12. 2012 | 12:57

Chcete vědět, kdo jsou největší slídilové za rok 2012? **Přijďte na slavnostní vyhlášení Big Brother Awards dne 16. ledna v 20:00 do kina Atlas.** Jako obvykle udělíme ceny v osmi kategoriích, jejichž vítěze vybrala odborná porota. Mezi letošními kandidáty nominovanými veřejností se ocitlo např. OSN, Rusko, sKarta nebo tradičně Google a Facebook. Kdo nominaci nakonec promění a odnese si sošku Velkého Bratra?

Udělení sedmi anticen pro největší slídily v našem soukromí a pozitivní ceny pro ty, kdo se zasloužili o jeho ochranu proti některé z mnoha dnešních hrozeb, se odehraje formou zábavné ceremonie, na níž mimo jiné **vystoupí Bonus.** Moderovat bude **Lejla Abbasová.** *Vstupné je 90 Kč.* Vstupenky jsou dostupné v pokladně kina.

Nezapomeňte:

16. ledna 2012 od 20,00 hod v kině Atlas, Sokolovská 1, Praha 8

[Přidejte se k události na Facebooku!](#)

Vítěze jednotlivých kategorií vybrala jako každý rok z nominací zaslaných veřejností odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů. Ceny Big Brother Awards **již od roku 2005** pořádá nevládní nezisková organizace Iuridicum Remedium, o. s. Večer si klade za cíl zábavnou, ale dostatečně naléhavou formou upozornit na fakt, že ochrana soukromí je stále jedním z nejvíce oslabovaných práv.

V roce 2011 získali ceny tyto výherci:

Dojmy luRe z akce "Od vrátného k průvodci, aneb Jak může autorské právo popohánět kreativitu a přístup ve 21. století"

17. 12. 2012 | 14:33

Iniciativa Copyright for Creativity (C4C) pořádala 6. prosince 2012 v Praze akci s názvem "[From Gatekeeper to Door Opener: How Copyright can Drive Creativity and Access in the 21st Century](#)". Za luRe (resp. iniciativu Creative Commons ČR) se zúčastnil Petr Koppel a sepsal ze své účasti krátkou zprávu.

Může autorské právo popohnat kreativitu?

Ve čtvrtek 6. prosince 2012 jsem se zúčastnil akce "Od vrátného k průvodci, aneb Jak může autorské právo popohánět kreativitu a přístup ve 21. století" pořádané iniciativou Copyright for Creativity (C4C) pod záštitou Ministerstva kultury a Národní knihovny České Republiky. Akce byla rozdělena na dvě části – přednáškovou a diskusi.

První část uvedl, jako náhrada za nepřítomného generálního ředitele NKČR, koordinátor projektu Národní digitální knihovny Tomáš Svoboda. Ve své řeči zmínil, jak se NKČR snaží autorský zákon vytěžit tak, aby mohla vše, co vyprodukuje, dát v maximální míře volně k dispozici veřejnosti.

Po něm následovaly příspěvky od Konrada Boehmera, nizozemského skladatele a bývalého prezidenta tamního kolektivního správce BUMA/Stemra, Zdeňka Matušíka, předsedy Komise pro zahraniční vztahy Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), Michala Pupcsíka, vedoucího Oddělení archivace webu (WebArchivu), Petra Jansy, právníka, spoluvůrce lokalizace licencí Creative Commons, a Jiřího Čermáka z advokátní kanceláře Baker & McKenzie specializovaného na práva duševního vlastnictví.

Konrad Boehmer přinesl zajímavý pohled odjinud, obhajoval myšlenky Bernské úmluvy, na níž stojí dnešní autorské právo, pomocí alegorického příběhu poukázal na jeho zneužívání hudebním průmyslem a přimlouval se za vytvoření jednotného autorského zákona pro celou EU. Zdeněk Matušík a částečně i Jiří Čermák se kriticky vyjádřili k

připravované novely Autorského zákona. **Michal Pupcsik** představil WebArchiv, jeho význam a překážky, které musí překonávat. Mezi nimi jmenoval i potíže s využíváním licencí Creative Commons, protože se ne vždy používají na celý web anebo od nich autoři později upustí a nedají o tom vědět. **Petr Jansa** pak vyjádřil své přesvědčení, že vhodnější by bylo, kdyby se tvůrci autorských děl k jejich autorskoprávní ochraně sami přihlašovali, jako to fungovalo dříve, místo toho, aby jim byla přidělena automaticky. Pak by nebylo licencí Creative Commons vůbec potřeba. **Jiří Čermák** se potom zamyslel nad tím, že nikdo neví jistě, jestli autorské právo kreativitu podporuje nebo ne.

Přednášející se nicméně vesměs shodli na tom, že **současná podoba autorského zákona má mnoho nedostatků a kreativitu spíše dusí**, než že by ji podporovala. A podobně vyzněla i následná panelová diskuse mezi nimi a publikem, v němž zasedli mimo jiné **Roman Strejček**, předseda představenstva Ochranného svazu autorského, **Viktor Košut** z právního oddělení agentury Dilia, **Pavel Zeman**, ředitel Odboru autorského práva Ministerstva kultury, **Mikuláš Ferjenčík**, místopředseda Pirátské strany, **Nick Ashton-Hart** za pořadající C4C a další.

Za iniciativu Creative Commons Česká republika se kromě mne a Petra Jansy zúčastnili i **Lukáš Gruber**, původní public lead v NKČR, a **Matěj Myška**, nový legal lead z Masarykovy univerzity v Brně.

Ministerstvo vnitra musí díky podnětu luRe připravit znění zákona o DNA

13. 12. 2012 | 15:57

Zdá se, že v poslední době se s **našimi úspěchy** roztrhl pytel, jde ale jenom o **plody naší dlouholeté práce**, které se zrovna tak nějak urodily najednou. Po informaci o tom, že vláda schválila v polovině listopadu nové znění Legislativních pravidel vlády s radostí oznamujeme, že po naší dlouholeté snaze vláda na stejném zasedání, tedy dne 14. listopadu, **schválila i podnět Výboru pro občanská a politická práva, jehož jsme členy, který požaduje přípravu nové legislativy týkající se DNA** ([usnesení č. 832 dostupné zde](#)). Podnět, který zástupce luRe, jakožto člen Výboru pro občanská a politická práva Rady vlády pro lidská práva, zpracoval v první verzi už na začátku roku 2010, byla schválena Radou vlády pro lidská práva v červnu 2010. Po dlouhých jednáních s Ministerstvem vnitra ležel podnět dlouho na vládě a čekali jsme na jeho projednání. Jsme proto rádi, že jsme se konečně dočkali, vláda podnět projednala a nařídila Ministerstvu vnitra, aby do **konce října 2013 připravilo paragrafové znění zákona**, který bude vycházet ze zásad formulovaných námi v luRe.

Nová Legislativní pravidla vlády snad přispějí k většímu zohlednění otázky ochrany osobních údajů při přípravě právních předpisů

5. 12. 2012 | 17:26

V polovině listopadu vláda schválila nové znění Legislativních pravidel vlády (usnesení č. 820 – dostupné zde: http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2012&11-14). Od začátku roku 2013 by tak měl být podle těchto nových pravidel **při přípravě nových legislativních předpisů** povinně vyhodnocován **dopad na ochranu soukromí a ochranu osobních údajů**. Změna Legislativních pravidel vlády je mimo jiné **reakcí na naši výzvu**, kterou jsme zaslali předsedkyni Legislativní rady vlády Karolíně Peake v únoru tohoto roku. V naší výzvě jsme žádali právě zavedení povinného vyhodnocení dopadu právních předpisů do oblasti ochrany osobních údajů. Tuto aktivitu jsme přitom koordinovali s paralelní aktivitou Úřadu pro ochranu osobních údajů, která směřovala stejným směrem.

Nové znění Legislativních pravidel vítáme a doufáme, že přispěje k prosazení zásady **privacy by design** při přípravě naší legislativy. Pokud bude k vyhodnocování rizik přistoupeno skutečně zodpovědně, tak bychom se třeba v budoucnu už nemuseli potýkat s případy jako jsou zdravotní registry nebo sKarta.

ÚS nezrušil zdravotní registry, luRe bude usilovat o nový návrh na zrušení

27. 11. 2012 | 17:29

Ústavní soud dnes bohužel nezrušil národní zdravotní registry z důvodu neurčitost zdůvodnění návrhu senátorů na zrušení příslušných ustanovení zákona o zdravotních službách. Zároveň ale Ústavní soud konstatoval, že jsou registry problematické podobně jako zrušení Národní registr zdravotnických pracovníků a naznačil, že návrh, který by obsahoval kvalitnější odůvodnění by měl velkou naději na úspěch. K návrhu senátorů jsme zaslali [Ústavnímu soudu naše stanovisko](#), nyní se tedy pokusíme prosadit u senátorů nebo poslanců, aby byl podán nový návrh na zrušení národních zdravotních registrů, a naše stanovisko bylo promítnuto přímo do něj. Dnešní rozhodnutí ÚS včetně shrnutí je k dispozici [zde](#)

Problém s privatizací nakládání s osobními údaji u sKaret se místo řešení ještě prohloubí

23. 11. 2012 | 11:30

Ačkoli po uterutých slovech premiéra Petra Nečase, který označil projekt povinné sKarty za mrtvý, se chvíli zdálo, že se ledy prolomily a kontroverzní projekt sKarty zmizí v propadlišti dějin, tak ředitel České spořitelny Pavel Kysilka vyvedl ve svém středečním rozhovoru pro Český rozhlas Radiožurnál všechny z omylu, když vysvětlil obsah dohody s premiérem. Z vyjádření pana Kysilky vyplynuly dvě zprávy důležité pro ty, kteří nesouhlasí s plošným předáváním osobních údajů státní správou soukromé bance. Obě tyto zprávy jsou špatné. Především je zřejmé, že na způsobu předávání osobních údajů České spořitelně se nic měnit nebude, nadále bude každý mít u České spořitelny svůj technický účet a dostane svoji sKartu. A k tomu přibude další subjekt, který bude připuštěn k osobním údajům občanů, a kterého si už bez zásahu státu vybere sama Česká spořitelna. Tato služba by měla být pro příjemce dávek samozřejmě zpoplatněna. Výplata sociálních dávek a správa systémů s tím spojených se tak zřejmě ještě více přesune do soukromých rukou.

Dobrá zpráva ve věci sKarty tedy bude zase jen na nás. Naše trestní oznámení na ministra Drábka a spol. ve věci neoprávněného nakládání s osobními údaji, které jsme podali minulý pátek bylo Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 2 předáno k prošetření Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování.

Rozhovor s ředitelem České spořitelny Pavlem Kysilkou ve středečním Radiožurnálu si můžete přečíst [zde](#).

Nominace na Big Brother Awards 2012 končí už 30. listopadu

20. 11. 2012 | 22:05

Lidé mají poslední možnost nominovat kandidáty na Big Brother Awards, letošní kolo nominací na anticeny pro největší slídily v našem soukromí, které již od roku 2005 organizuje občanské sdružení Iuridicum Remedium (IuRe), se totiž uzavírá už 30. listopadu. Nad došlými tipy se poté sejde odborná porota, která z nich vybere vítěze sedmi anticen a jedné pozitivní ceny za ochranu soukromí.

„Slídily může nominovat kdokoli, stačí vložit nominaci do formuláře na stránkách www.slidilove.cz. Vítěze vybere z došlých nominací porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů,“ uvedla Kateřina Hlatká z IuRe. Slavnostní předávání sošek Velkého bratra proběhne 16. ledna v pražském Kině ATLAS. Adeptů na ocenění je celá řada. Rychle se rozvíjející technologie umožňují stále sofistikovanější sledování. Pod záminkou zajištění bezpečnosti nebo zjednodušení života se často zavádějí technologie a opatření, která mohou být nebezpečím pro naše soukromí – sledování kamerami, čipové karty, státní i soukromé databáze. Anticeny se udělují v osmi kategoriích: Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce, které dlouhodobě slídí v našem soukromí), Největší firemní slídil (pro komerční firmy), Největší úřední slídil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídil mezi národy, Výrok Velkého bratra a Pozitivní cena: Ocenění za ochranu soukromí.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítku evropských zemí a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo zdravotnictví za dlouhodobé porušování práva na soukromí zbytečným zpracováním osobních údajů ve zdravotních registrech, dále pak Český statistický úřad za sčítání lidu v roce 2011. Porota „ocenila“ také Dopravní podnik hlavního města Prahy za přípravu systému bezpečnostních kamer s funkcí rozpoznávání obličeje a detekcí podezřelého chování, nebo Úřad pro bezpečnost dopravy za porušování občanských práv cestujících veřejnosti při dopravních kontrolách (Transportation Security Administration).

Cenu opakovaně získala i Evropská komise za Návrh směrnice o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR). V kategorii výrok roku zvítězila předsedkyně České demografické společnosti prof. Jitka Rychtaříková za výroky v rozhovoru s Jakubem Pokorným z MF Dnes, kde vyjádřila zvláštní vztah ke sběru dat v rámci sčítání lidu a ochraně soukromí. Pozitivní cenu získal Seznam.cz za podmínky ochrany osobních údajů svých služeb, které jsou v porovnání s ostatními srovnatelnými subjekty vůči uživateli férové a společensky odpovědné.

IuRe a NRZP ČR podalo trestní oznámení na realizátory projektu sKarty

20. 11. 2012 | 15:27

Občanské sdružení Iuridicum Remedium a Národní rada osob se zdravotním postižením ČR podaly společně v pátek 16. listopadu na Obvodním státním zastupitelství pro Prahu 2 trestní oznámení na bývalého ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka, jeho prvního náměstka Vladimíra Šišku a další neznámé pachatele ve věci projektu karty sociálních systémů neboli sKarty. Trestnou činnost spatřují zejména v neoprávněném předávání osobních údajů realizátorovi systému sKarty České spořitelně a v hrozbách nevyplácení dávek občanům, kteří si kartu odmítnou převzít.

„Realizace projektu byla a stále je podle našeho názoru v rozporu se zákonem. V neoprávněném předání osobních údajů občanů České spořitelně spatřujeme trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji. Otevírání přístupu soukromému sektoru k osobním údajům občanů je alarmujícím trendem poslední doby. Privatizace státní moci je nicméně v případě sKarty bezprecedentní,“ uvedl právník občanského sdružení Iuridicum Remedium Jan Vobořil. Iuridicum Remedium podalo na konci října v této věci podnět k Úřadu pro ochranu osobních údajů. Pochybení nicméně považuje za natolik závažné, že by měla být posouzena i případná trestněprávní odpovědnost zodpovědných osob. *„V tomto případě je zřejmé, že zdánlivě nulové náklady pro státní pokladnu na zprovoznění systému sKarty budou zaplacený nejen ze sociálních dávek těch, kteří budou nuceni služby České spořitelny využívat (a tedy de facto snížením těchto dávek), ale i cennými informacemi o příjemcích dávek,“* dodal Vobořil.

„Trestní oznámení dále směřuje proti možnému trestnému činu vydírání. Toho se mohl ministr Drábek a další osoby zapojené do realizace projektu dopustit tím, že lidem hrozili pozastavením výplaty dávek v případě, že si odmítnou sKartu převzít. Žádný zákon přitom neukládá povinnost kartu převzít, ani státu neumožňuje nevyplácet v takovém případě dávky. V případech, kdy si žadatel volí výplatu dávky zasláním na bankovní účet, je přitom zřejmé, že sKarta v této transakci je zcela zbytečná,“ uvedl předseda NRZP ČR Václav Krása. *„Je třeba také připomenout, že s převzetím sKarty se musí lidé zavázat například k respektování obchodních podmínek České spořitelny, kde můžeme najít řadu problematických bodů,“* doplnil Krása.

Jak Iuridicum Remedium, tak NRZP ČR doufají, že trestní oznámení spolu s dalšími kroky přispěje k co nejrychlejšímu ukončení realizace projektu sKarty, ale i ke kultivaci práce státní správy zejména ve vztahu k občanům, pro něž je často obtížné se účinně bránit.

kontakt luRe: Jan Vobořil, tel. 728937902, voboril@iure.org

Trestní oznámení [ke stažení zde](#).

luRe podalo podnět k ÚOOÚ ohledně sKarty. Kritizuje především privatizaci státní moci.

31. 10. 2012 | 16:26

Při příležitosti rezignace ministra Drábka Iuridicum Remedium dnes podalo podnět na Úřad pro ochranu osobních údajů proti sKartě. Podnět směřuje zejména proti „privatizaci státní moci“ nebo přenášení pravomocí Ministerstva práce a sociálních věcí na soukromou banku, Českou spořitelnu, která získává přístup k velkému množství citlivých osobních údajů držitelů karty. Podnětem sledujeme i širší záměr a totiž, aby Úřad pro ochranu osobních údajů zaujal stanovisko k stále častějšímu outsourcingu zejména IT služeb státem na soukromé společnosti, což považujeme za nebezpečný trend.

Podnět ke stažení [zde](#)

Aktualizace k 30. 1. 2013

ÚOOÚ dává luRe za pravdu a nařizuje MPSV do 30. 6. 2013 projekt sKarty upravit. Více ke stanovisku ÚOOÚ [v tiskové zprávě](#) či na [zpravodajském serveru ČTK](#).

Ohlídejme hlídače - luRe představilo novou mapu kamerových systémů

16. 10. 2012 | 23:17

V Česku chybí jasná právní úprava, podle které by se měl řídit každý, kdo chce provozovat kamerový systém. Počet kamer přitom prudce roste. luRe se proto rozhodlo jako protiváhu Velkému bratru spustit veřejnou mapu kamer v ČR, kam může kdokoliv zadávat kamery ve svém okolí. Cílem je vytvořit obsáhlý přehled automatických očí.

Nevládání organizace Iuridicum Remedium dnes na debatě věnované právě tématu kamerových systémů představí svůj projekt, který reaguje na velký rozmach kamerových systémů. Mapa kamerových systémů, kterou najdete na adrese www.mapakamer.cz, funguje na platformě OpenStreetMap, svobodné editovatelné mapě celého světa, kterou tvoří samotní uživatelé. „Mapa by měla díky zapojení veřejnosti postupně mapovat umístění kamer ve veřejném prostoru na území celé ČR, ať už se jedná o kamery městské, dopravní nebo soukromé. Cílem je vytvořit obsáhlý přehled očí Velkého bratra, díky němuž bude mít člověk možnost zjistit kde všude je sledován. Zatím je zmapován jen zlomek kamer, věříme ale, že se mapa bude utěšeně plnit,“ říká Jan Vobořil z luRe.

Na veřejných místech nás sledují řady automatických očí, o kterých zpravidla nevíme, komu patří, kdo je využívá, jak dlouho a k jakému účelu je záznam uchovávan. „Kamery tak nenápadně mění povahu veřejného prostoru. Nenápadně, ale trvale se tvoří atmosféra vzájemné nedůvěry a zároveň pocitu permanentní kontroly nad naším

denním pohybem. Současným trendem jsou pak automatizované analýzy obrazu, jako je rozpoznávání tváří, stylu chůze nebo pokročilejší analýzy vzájemných interakcí mezi lidmi,“ upozorňuje Vobořil s tím, že zvýšení bezpečnosti na veřejných místech nasazením kamer nikdy nebylo spolehlivě prokázáno. „Třeba Velká Británie, kde jedna kamera připadá na každých zhruba 30 obyvatel rozhodně nevykazuje vyšší míru bezpečnosti. Přitom při procházce Londýnem vás zachytí během dne kamery až na 300 záznamech,“ uzavírá.

Jistý vzor, jak využívat kamerové systémy bez zbytečných zásahů do soukromí, představuje Charta demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů. luRe vyzvalo v dubnu 2011 všechna krajská města, aby se k Chartě přihlásila. Zatím tak ani jedno neučinilo. Informováním veřejnosti o množství kamer v našich ulicích prostřednictvím Mapy kamer chce luRe mimo jiné i rozprout debatu, která může vést k tomu, že města přijmou pravidla a doporučení Charty při provozování kamerových systémů.

Mapa kamerových systémů je součástí kampaně luRe, ve které se už od roku 2005 snaží přispět ke vzniku nové právní úpravy používání kamer a také o posílení kontroly v této oblasti. Kamerové systémy se také velmi často objevují v nominacích na soutěž o anticeny Velkého bratra Big Brother Awards, které luRe v ČR pořádá. Kandidáty může nominovat veřejnost na stránkách www.slidilove.cz.

Poražme Velkého bratra! Benefice pro Big Brother Awards 2012

8. 10. 2012 | 12:50

Zveme vás na benefici **Poražme Velké bratra!** k letošnímu ročníku **Big Brother Awards**. Akce se uskuteční **16. října v Klubu Cross**, Plynární 23, Praha 7. **Od 19.00 hod.** bude v kavárně debata Kamerové systémy a nová rizika pro ochranu soukromí, kde bude představen projekt internetové mapy kamer, která má za cíl zmapovat úroveň zamoření našich měst kamerami. Poté proběhne v klubu benefiční live vystoupení kapely SemTam, live zahraje také Anhedonia. Dále vystoupí Volnej průběh JDs, Deux Ex machina a další.

Na debatě bude představen projekt internetové mapy kamer, která má za cíl zmapovat úroveň zamoření našich měst kamerami, a na jejíž tvorbě se může podílet každý. Představíme také nové technologie, které útočí na naše soukromí, například sofistikované kamerové systémy nebo inteligentní energetické sítě a další možné kandidáty na ocenění v Big Brother Awards.

Plakát ke stažení [zde](#)

Unikátní studie luRe o využívání údajů data retention nejen v policejní praxi

27. 9. 2012 | 13:27

Vypracovali jsme studii, která mapuje praxi oprávněných orgánů, zejména Policie ČR, při vyžadování a využívání provozních a lokalizačních údajů. věnuje se také proměně této praxe v souvislosti se zrušením data retention v březnu 2011 a hodnotí novou právní úpravu (zákon č. 273/2012) a připravovanou prováděcí vyhlášku. Nové data retention by mělo platit už od října 2012.

Studie ke stažení: [Data retention v \(nejen\) policejní praxi](#)
[Analýza postupů Policie ČR a dalších orgánů při vyžadování a využívání provozních a lokalizačních údajů o elektronických komunikacích v České republice.](#)

Nejdůležitější momenty studie v kostce:

Policie má právo vyžadovat údaje podle zákona o policii bez soudního povolení

Nová právní úprava má přes řadu zlepšení oproti dřívější úpravě zejména úpravy v trestním řádu i řadu chyb. Za vůbec největší považujeme neřešení velmi širokého oprávnění policie vyžadovat údaje mimo trestní řízení podle zákona o policii bez soudního povolení nebo bez povinnosti následně prověřovaného informovat, což jsou pravidla uplatňovaná v trestním řízení. Dalšími problémy jsou například vymezení okruhu povinně uchovávaných provozních a lokalizačních údajů v prováděcí vyhlášce namísto v zákoně nebo nejasné vymezení okruhu povinných osob.

Data retention neslouží k potírání „moderní internetové kriminality“, jak tvrdí policie, ale při vyšetřování běžné kriminality

Ze zjištění iure vyplynulo, že provozní a lokalizační údaje byla v minulosti používána zejména pro zjišťování výpisů z BTS stanic, tzn. při vyšetřování běžné kriminality v reálném prostoru, naopak zjišťování údajů o internetovém provozu bylo zcela marginální. Z toho lze dovést, že data retention není využíváno zejména jako prostředek potírání nových druhů kriminality, které se vyskytují na internetu, ale k potírání kriminality tradiční, kde lze tento důkazní prostředek velmi často nahradit důkazy jinými. To dokazují i statistiky kriminality, které neprokázaly, že by se zrušením data retention kriminality vzrostla nebo naopak poklesla objasněnost TČ.

Zjistili jsme rovněž, že po zrušení data retention ÚS došlo k velmi výraznému poklesu žádostí o provozní a lokalizační údaje.

Policisté při požadování dat nepostupují v souladu se zákonem a odvolávají se např. na povinnost součinnosti

Pokud jde o způsob předávání údajů mezi poskytovateli a oprávněnými orgány, tak jsme zjistili, že v řadě případů policisté nepostupují v souladu se zákonem a údaje požadují například s odkazem na povinnost součinnosti, tím dochází k porušování zákona ze strany konkrétních policistů, ale i poskytovatelů, kteří předáním údajů porušují povinnost mlčenlivosti. Zřejmě i v důsledku těchto policí neevidovaných žádostí jsou pak chaotické rovněž statistiky, kdy čísla o počtu odpovědí policie nesouhlasí s počty odpovědí operátorů. Možným řešením by bylo zavedení obdoby rakouského průtokového místa tzv. Durchlaufstelle, což je místo, kde má výlučně docházet k předávání šifrovaných údajů mezi povinnými a oprávněnými, zároveň pak veškeré činnosti protokoluje a vytváří jednotné statistiky využívání data retention.

Novinářský workshop Data retention v (nejen) policejní praxi, aneb jak to je a co se změní

17. 9. 2012 | 10:48

V rámci workshopu 26. září od 10 do 12 hod. v kavárně Krásný ztráty, Náprstkova 10, Praha 1 bude poprvé veřejně prezentována unikátní studie organizace Iuridicum Remedium, kterou připravilo ve snaze zmapovat stávající praxi při využívání provozních a lokalizačních údajů neboli data retention. Studie popisuje jednak novou právní úpravu a pojmenovává její problémy, ale zejména se na základě rozhovorů, vyžádaných písemných informací od orgánů veřejné správy nebo dotazníkového šetření zabývá praxi při využívání provozních a lokalizačních údajů zejména ze strany Policie ČR, jejími proměnami v minulosti a budoucími výhledy.

Studie s názvem Data retention v (nejen) policejní praxi - Analýza postupů policie a dalších orgánů při vyžadování a využívání provozních a lokalizačních údajů o elektronických, která shrnuje zjištěné poznatky bude poprvé veřejně prezentována na novinářském workshopu.

Po úspěšné kampani luRe proti plošnému uchovávání tzv. provozních a lokalizačních údajů o elektronických komunikacích, která byla minulý rok završena nálezem Ústavního soudu, který povinnost operátorů a

poskytovatelů internetového připojení povinné údaje o naší komunikaci uchovávat zrušil, se šmírování našich telefonů a elektronické komunikace s 1. říjnem 2012 vrací do našeho právního řádu. V tento den nabude účinnosti nová právní úprava, která povinnost znovu zavádí. Ačkoli v reakci na judikát Ústavního soudu došlo k jistým zlepšením, stále existují závažné problémy, které vůbec řešeny nebyly, a mohou znovu znamenat neústavnost schválené úpravy.

Svou účast, prosím, předem potvrďte na voboril@iure.org nebo hlatka@iure.org

Z prováděcí vyhlášky k data retention není jasné, že nebude docházet k sledování obsahu komunikace

14. 8. 2012 | 14:00

Po připomínkování nové právní úpravy data retention v zákoně o elektronických komunikacích, trestního řádu a dalších zákonech, kde se nám podařilo prosadit celou řadu pozitivních změn, pokračujeme v připomínkování prováděcí vyhlášky. Chybí nám v ní mimo jiné transparentní systém předávání provozních a lokalizačních údajů a záruky, že nebude docházet k sledování obsahu komunikace. Více v článku.

Dnes jsme odeslali naše připomínky Ministerstvu průmyslu a obchodu k návrhu vyhlášky o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů ([návrh zde](#)), která provádí nový § 97 odstavce 4 zákona o elektronických komunikacích – novou úpravu data retention v ČR.

Už u návrhu zákona jsme kritizovali skutečnost, že rozsah provozních a lokalizačních údajů bude stanoven podzákoným právním předpisem, který může být jednoduše měněn, přičemž samotný smysl právní úpravy je proměnlivý právě podle toho, jaké údaje jsou uchovávány. Ve vyhlášce jsme pak našli několik nejasností, které by při určitém výkladu mohly znamenat šmírování obsahu komunikace nebo zasahování poskytovatelů internetového připojení do poskytovaných webových služeb. Chybí nám také transparentní systém předávání provozních a lokalizačních údajů podobný rakouskému systému tzv. Durchlaufstelle – místa, které umožňuje jednotné a bezpečné předávání údajů a vede transparentní a jednotné statistiky vyžadování údajů ze strany oprávněných orgánů, zejména policie. Vyhláška také upravuje povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje, které si oprávněné orgány vyžádaly až po dobu 3 let, aniž by zákon k tomuto zmocňoval. Ukládání povinností ve vyhlášce bez příslušného zákonného zmocnění je přitom v rozporu s ústavou. [Naše připomínky](#) byly zaslány MPO a budeme nyní čekat, zda budou zohledněny v konečné verzi vyhlášky.

Osobní údaje z většiny městských karet v ČR lze ukrást prostřednictvím jednoduché aplikace

3. 8. 2012 | 08:45

Čipy běžně používané v městských kartách dobře nechrání osobní data uživatelů. Jak snadno lze z karet, které používají zastaralé čipy, přečíst osobní údaje držitelů karet [demonstrovala prostřednictvím videa](#) nevládní organizace Iuridicum Remedium na Plzeňské, Pardubické a Hradecké městské kartě. Problém se ovšem kromě zmíněných karet týká většiny městských karet i těch používaných ve veřejné dopravě.

Městské a dopravní karty používané v České republice v naprosté většině případů využívají zastaralé čipy, ze kterých není pro případného útočníka větší problém přečíst osobní údaje jejich držitelů. „Na příkladu Hradecké, Pardubické a Plzeňské městské karty jsme názorně ukázali, jak snadné je s pomocí jednoduché aplikace a mobilního telefonu získat osobní údaje držitele karty. K jejich získání stačí pár sekund a člověk ani nemusí zjistit, že někdo krade jeho data,“ upozorňuje Kateřina Hlatká z luRe, která na videu vystupuje jako figurantka a dodává, že video v žádném případě nemá sloužit jako návod ke krádeži něčích dat. „Video jsme natočili především proto, abychom

ukázali, jak snadné je zneužití městských karet s čipem Mifare Classic a přiměli tak města i dopravní podniky, aby karty lépe zabezpečili a věnovali ochraně dat jejich uživatelů větší pozornost," uzavírá s tím, že se v České republice neseťkali mimo zmíněné výjimky, ani v jediném případě s kartou, která by byla zabezpečena. V mnoha případech jsou dokonce osobní data "chráněna" jen tzv. defaultním klíčem, který se v technické dokumentaci uvádí zcela veřejně.

Čipy Mifare Classic, používá kromě výše zmíněných karet naprostá většina městských a dopravních karet v České republice. Čestnou výjimku tvoří například Ostravská karta nebo opencard v Praze. Také opencard původně používala zastaralý čip Mifare Classic, na základě dlouhodobé kampaně luRe za lepší zabezpečení údajů na kartě však později vyměnila čip za bezpečnější Mifare Desfire.

Plzeňská karta navíc mezi ostatními vyniká tím, že telefon Nokia s technologií NFC, přes který je možné údaje z cizí karty přečíst nabízel ve spolupráci s O2 samotný plzeňský dopravní podnik jako alternativu ke kartě. Jeho prostřednictvím je ale možné z plzeňské karty číst i zapisovat osobní data i další údaje. Nabídka telefonů podporujících technologii NFC se rozšiřuje, takže to není jen otázka zde použitého typu. "Na nedostatečné zabezpečení Plzeňské karty jsme opakovaně upozorňovali, dali jsme ohledně tohoto problému také podnět Úřadu na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Ten ale stížnost smetl ze stolu s tím, že dokud nedojde k úniku dat, žádný problém v zabezpečení karty nevidí," komentuje Kateřina Hlatká.

Počátkem prosince 2011 luRe podalo podnět ÚOOÚ na Pardubickou kartu a Městskou kartu Hradec Králové. V podnětu poukazuje mimo jiné právě na používání zastaralého čipu Mifare Classic. "Vzhledem k tomu, že naše upozornění na nedostatečné zabezpečení ochrany osobních údajů na všech třech kartách zůstala bez odezvy, rozhodli jsme se problém demonstrovat prostřednictvím videa za použití běžně dostupného mobilního telefonu a jednoduché aplikace," uvádí Kateřina Hlatká. Zastaralé karty Mifare Classic mají závažný bezpečnostní problém už od roku 2008, přesto aktuálně v Plzni vydali kartu, která by měla být platná až do léta roku 2017.

Díky SOPA. Díky ACTA.

31. 7. 2012 | 12:47

Svět digitálních práv může být vděčný za to, že lobby "duševního vlastnictví" zaměstnává příliš mnoho lobistů a příliš málo strategů. Lobisti jsou prodejci, kteří prodávají potenciálním klientům nebo zaměstnavatelům báječné věci - mezinárodní smlouvy, směrnice, možnost zastavit čas a užívat si staré obchodní modely bez potřeby inovace nebo tvořivosti. Byl to právě tento přístup, který vedl k návrhům SOPA ve Spojených státech a ACTA v Evropě i mimo ni. Je to právě tato krátkozrakost, která pomohla inspirovat masivní hnutí za digitální práva k tomu vyjít jednoho chladného únorového dne do evropských ulic. Doufejme, že tento den bude v budoucnu chápán jako ten, který pomohl uchovat digitální dedictví.

Z pohledu evropského "obsahového průmyslu" představovala ACTA pouze náklady a žádný potenciální přínos. Nicméně, tak jako vždy, projekt tlačeny mezinárodní, především americkou lobby, sliboval všechno na světě, ale nikdy to nemohl splnit. Jednotlivé části ACTA přicházely a obsahový průmysl potřeboval mlčet a čekat. Evropská komise se chystala představit směrnici obsahující trestní postih. Evropská unie plánovala zrevidovat hluboce nespravedlivou a nefunkční směrnici pro posílení práv duševního vlastnictví IPRED (Intellectual Property Rights Enforcement Directive), která byla řadou držitelů práv vnímána jako prostředek k dalšímu posílení evropské represivní politiky v internetovém prostředí. Nikde nebylo ani stopy po zesílené ochraně osobních údajů ze strany Evropské komise, která by zabránila zneužití osobních dat uživatelů zprostředkovateli vykonávajícími na svých sítích dohled.

Díky SOPA evropští občané lépe pochopili, jaká nebezpečí přináší ACTA. Díky kampani proti ACTA by bylo politické šílenství, kdyby znovuoživila IPRED. Díky ACTA evropský parlament v plné šíři pochopil, jak moc špatná směrnice IPRED je, a že její revize, jestli má Komise odvahu ji znovuoživit, by měla vést spíše k vylepšení směrnice než ke zvyšování represivních opatření. Komisařka Cecilia Malmström údajně požadovala zlepšení směrnice o e-soukromí, aby nedošlo k uchování údajů členskými státy.

Jeden po druhém selhávaly samoregulační projekty Komise, až se Komise nyní začala opírat o terorismus a ochranu dětí jako záminky k tomu, aby prosazovala koncept privatizované kontroly internetu.

A nejsou to jen specifické politické návrhy, co měly na ACTA vliv. Předseda evropské komise Manuel Barroso byl údajně vzteklý (a to oprávněně), že nejenom ACTA ukázala Komisi jako odtrženou od reality, nedemokratickou a neohrabanou, a že komisař De Gucht byl natolik opilý vlastní důležitostí, že nebyl schopen komisi včas varovat před blížící se bouří. Digitální práva, jako politické téma, se přesunulo z periferie do středu zájmu tvůrců evropských politik.

Stejně jako všechny krátkodobé úspěchy, trvalo to roky práce. Od kampaně zaměřené na softwarové patenty, přes data retention až k Dodatku 138, aktivisté s vizí, energií a zapáleností strávili roky v naději, i když už nebyl žádný rozumný důvod zůstat doufat, a bojovali tam, kde se vidina vítězství zdála být absurdní a práce se zdála být zbytečná.

ACTA není konec. ACTA je začátek.

Díky ACTA. Díky aktivisté. Díky pro-ACTA lobisté, bez vás by nic z toho nebylo možné.

Joe McNamee - EDRi (překlad z angl. originálu luRe)

CleanIT

<http://www.cleanitproject.eu>

Malmström interview: "We were very patient with Germany" (only in German, 3.07.2012)

<http://www.faz.net/aktuell/politik/europaeische-union/euinnenkommissarin...>

EDRi-member Digitale Gesellschaft: How-To build an Anti-ACTA-Campaign

<https://digitalegesellschaft.de/2012/06/how-to-build-an-anti-acta-campaign/>

(Contribution by Joe McNamee - EDRi)

Podle názoru luRe zřejmě porušuje problematický registr vozidel zákon o ochraně osobních údajů

27. 7. 2012 | 11:15

Podle informací z médií obsahuje centrální registr vozidel až milion chybných údajů, z nichž většinu bude možné považovat za údaje osobní. Podle názoru luRe tím může ministerstvo dopravy porušovat zákon o ochraně osobních údajů který mimo jiné požaduje, aby zpracovávané osobní údaje odpovídaly realitě. luRe proto podalo podnět k prošetření Úřadu pro ochranu osobních údajů.

„Zpracování nepřesných údajů považujeme za problematické i vzhledem k tomu, že za tuto chybu ministerstva dopravy, která způsobila nesoulad údajů vedených v centrálním registru s identifikačními údaji vozidel, hrozí občanům až milionové sankce za přestupek či správní delikt. Příslib ministra dopravy, že policie bude při projednávání těchto deliktů shovívavá považujeme za poněkud arogantní“ vysvětluje právník luRe Jan Vobořil. luRe proto podalo podnět k zahájení správního řízení s Ministerstvem dopravy ČR pro podezření ze správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Ministerstvo dopravy se tak stává také jedním z adeptů na ocenění v soutěži Big Brother Awards pro největší slídily v našem soukromí.

„Centrální registry by měly splňovat vysoké standardy ochrany osobních údajů. Přitom nejde jenom o to, jestli údaje někdo zneužívá nebo ne. Nepříjemným zásahem pro vlastníky vozidel může být i fakt, že registr obsahuje údaje, které neodpovídají realitě. Registr vozidel, který má milion chybných údajů je opravdu špatnou vizitkou přístupu státní správy k osobním údajům občanů,“ doplňuje Vobořil.

Obrovské státní databáze mají dlouhodobě problémy s ochranou soukromí a osobních údajů občanů. Každoročně tak získávají anticeny Velkého bratra v různých kategoriích. V roce 2009 tak například získalo Cenu Velkého bratra v

kategorii Úřední slídlí ministerstvo školství za to, že sbírá data o statistických žáků a studentů do centrálních databází, jejichž smysl a pravidla fungování nejsou dostatečně vysvětlena a obhájena před veřejností. Ve stejném roce bylo v kategorii Dlouhodobý slídlí „oceněno“ Ministerstvo zdravotnictví a Státní ústav pro kontrolu léčiv za dlouhodobé prosazování a provozování řady databází citlivých údajů bez řádného informování pacientů, dostatečného zdůvodnění a v některých případech dokonce bez opory v zákoně. Ministerstvo zdravotnictví bodovalo se svými novými zdravotními registry i v roce 2011.

Kandidáty na ocenění Velkého bratra může nominovat široká veřejnost na stránkách www.slidilove.cz.

Zákony budou muset být nyní hodnoceny také podle dopadu na soukromí

25. 7. 2012 | 12:03

Luridicum Remedium vítá návrh Úřadu vlády, kterým má dojít k změně Legislativních pravidel vlády. Součástí této novelizace, která minulý týden prošla připomínkovým řízením, je i zavedení povinného hodnocení dopadu připravovaných legislativních předpisů do práva na soukromí a ochranu osobních údajů ve věcném záměru a v důvodových zprávách k zákonům. Tento návrh je mimo jiné reakcí na iniciativu luRe. [V únoru tohoto roku jsme vyzvali předsedkyni Legislativní rady vlády Karolínu Peake](#) k tomu, aby při hodnocení dopadů regulace byl povinně hodnocen dopad navrhované regulace do práva na soukromí. V odpovědi na naši výzvu nám byla Karolínou Peake přislíbena opatření, která by vedla k zdůraznění role ochrany osobních údajů při přípravě nové legislativy. Předložený návrh novelizace Legislativních pravidel vlády považujeme za důležitý krok tímto směrem a věříme, že v budoucnu přispěje k tomu, že už při počátečních fázích přípravy zákonů budou jejich tvůrci více přemýšlet o jejich budoucím dopadu do našeho soukromí.

Staronový zákon o šmírování elektronické komunikace čeká jen na podpis prezidenta

24. 7. 2012 | 15:18

Plošné preventivní sledování elektronické komunikace občanů se vrací do českého právního řádu. Přesto, že původní zákon zrušil v roce 2011 Ústavní soud, nový už čeká jen na podpis prezidenta. Ochránci soukromí se bojí zneužívání údajů kvůli nedostatečné úpravě v zákoně o policii nebo sledování obsahu internetové komunikace, které může přinést prováděcí vyhláška.

Po Poslanecké sněmovně i Senát schválil vládní návrh novely zákona o elektronických komunikacích a některých dalších zákonů, které znovuzavádí povinnost poskytovatelů telefonních nebo internetových služeb monitorovat komunikaci jejich klientů a předávat je na vyžádání policii, zpravodajským službám nebo České národní bance. Plošné sledování komunikace občanů se tak vrací do českého právního řádu po zrušení předchozí právní úpravy dvěma rozhodnutími Ústavního soudu z března a prosince 2011. Vládní návrh zákona, který Senát schválil na své schůzi ve středu 18. července, reaguje na rozhodnutí Ústavního soudu a implementuje evropskou směrnici, která uchovávání provozních a lokalizačních údajů o elektronických komunikacích nařizuje. Podle občanského sdružení Luridicum Remedium, které iniciovalo březnové rozhodnutí Ústavního soudu a zapojilo se svými připomínkami i do přípravy nové úpravy, je nový zákon sice lepší, než zrušená úprava, ale stále má řadu chyb, které povedou k neústavním zásahům do soukromí občanů.

Za základní problém považuje luRe samotnou existenci povinnosti operátorů plošně sledovat komunikaci všech občanů bez jakéhokoli podezření. Za klíčovou proto považuje revizi samotné evropské směrnice, která tuto povinnost zavedla, a posouzení její ústavnosti ze strany Evropského soudního dvora. „Pokud jde o českou implementaci směrnice, tak jsme se v připomínkovém řízení k nové právní úpravě snažili prosadit, aby sledování občanů a

možnost zneužívání těchto údajů bylo maximálně omezeno,“ uvedl právník luRe Jan Vobořil. „Původní návrh představený ministerstvem vnitra v létě minulého roku jsme považovali za zcela nepřijatelný. V průběhu legislativního procesu jsme postupně připravili [připomínky pro ministerstvo vnitra](#), [poslance](#) i [senátory](#). Jsme rádi, že v průběhu následných jednání se zástupci ministerstva vnitra i dalších klíčových institucí se nám podařilo prosadit zpřísnění pravidel pro využívání těchto údajů. Za důležité považujeme například zavedení povinnosti informovat ty, o nichž byla data vyžádána podle trestního řádu, zdůraznění subsidiarity použití těchto údajů při vyšetřování trestných činů, nebo nutnosti disponovat souhlasem soudu pokud data vyžadují zpravodajské služby nebo Česká národní banka,“ dodal Vobořil.

Řada zásadních problémů přesto zůstala nedořešena, což podle luRe v budoucnu povede k dalšímu neústavnímu využívání těchto údajů. „Za vůbec největší problém nové úpravy považujeme ignorování oprávnění policie využívat tato data mimo trestní řízení podle zákona o policii. Policisté mohou podle těchto ustanovení vyžadovat údaje v podstatě neomezeně, bez soudní kontroly a bez jasné nastavených a kontrolovaných procesů pro jejich vyžádání. Je zarážející, že ačkoli sama policie v průběhu legislativního procesu chtěla tato pravidla zpřísnit, tak ministerstvo vnitra toto odmítlo a ani poslanci nebo senátoři se touto dokořán otevřenou bránou ke zneužívání údajů ze strany jednotlivých policistů přes naše opakované upozornění nezabývali,“ uvedl Vobořil.

„S obavami také čekáme na prováděcí vyhlášku k zákonu, která by měla mimo jiné stanovit, jaké údaje se vlastně budou plošně uchovávat. Právě tato otázka přitom může dát právní úpravě zcela jiný smysl, jak pokud jde o míru narušení soukromí občanů, tak pokud jde o nároky na technické a personální vybavení nutné pro uchovávání dat, které bude muset proplácet stát. Klíčová bude zejména otázka, zda budou uchovávány údaje o cílové straně internetové komunikace. To by znamenalo nejen de facto sledování obsahu toho, co hledáme na internetu, ale i mnohonásobný nárůst výdajů státního rozpočtu na toto sledování. Je překvapující, že takto podstatná věc, která může zcela změnit smysl právní úpravy a měla by být upravena přímo v zákoně, zůstala zcela mimo zájem zákonodárců,“ uzavřel Vobořil.

V současné době tedy čeká zákon na podpis prezidenta republiky. Bude zajímavé, zda si Václav Klaus při svém rozhodování vzpomene na to, že kromě desítek dalších osob včetně předsedy Ústavního soudu, se mezi oběťmi zneužití oprávnění policie vyžadovat tyto údaje objevili v minulosti i lidé z jeho nejbližšího okolí.

Obrátili jsme se na senátory, aby zastavili zákon na šmírování elektronické komunikace

14. 7. 2012 | 23:00

Počátkem července jsme oslovili senátory s argumenty proti novele zákona o elektronických komunikacích a některých dalších zákonů upravujících povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje o elektronických komunikacích (tzv. data retention) a způsoby využívání těchto údajů. Poté, co v březnu loňského roku zrušil předchozí úpravu Ústavní soud pro příliš velký zásah do práva na soukromí občanů, poslanci dali zelenou nové podobě tohoto zákona. Navrhovaná úprava sice řeší některé problémy, které jí vytkl Ústavní soud, zejména pokud jde o oprávnění policie využívat tyto údaje v trestním řízení, jiné ale zcela přehlíží. Nyní je na senátorech, aby novelu buď vrátili do poslanecké sněmovny nebo jí schválili a poslali k podpisu prezidentovi.

V některých oblastech jako je třeba oprávnění policie vyžadovat tyto údaje v případech pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách mimo trestní řízení chybí záruky proti zneužívání. „To, že si je toho vědoma i policie sama nám potvrdili i zástupci Útvaru zvláštních činností, kteří podle svých slov usilovali o změnu těchto zneužitelných pravomocí. Řešení tohoto problému ale blokuje Ministerstvo vnitra,“ dodal Vobořil.

Výhrady luRe k novele ([celý dokument ke stažení zde](#))

1. samotné přijetí novely

Je otázkou, zda vůbec je vhodný čas na přijetí navrhované úpravy. V současné době provádí Evropská komise evaluaci směrnice 2006/24/ES, jejíž implementaci má navrhovaná úprava zajistit a je pravděpodobné, že úprava povinnosti uchovávat provozní a lokalizační údaje i možností využití těchto údajů bude zásadním způsobem

změněna, protože stávající směrnice a národní implementace nevedly k harmonizaci těchto povinností a je sporné jestli vůbec tato problematika spadá do kompetence EU. Zároveň se očekává v blízké době rozhodnutí Evropského soudního dvora o (ne)slučitelnosti principu preventivního plošného uchovávání provozních a lokalizačních údajů s Chartou základních práv EU.

2. Nepřesvědčivé výsledky využívání provozních a lokalizačních údajů

Uchovávání provozních a lokalizačních údajů a jejich využívání při odhalování kriminality je značně přeceňováno. Srovnání míry kriminality a objasněností trestných činů v České republice před zavedením povinnosti uvedená data uchovávat a po zavedení této povinnosti dokazuje, že přes statisíce žádostí (v přepočtu na obyvatele např. **za rok 2009 vůbec nejvíce žádostí ze všech států EU** (str. 39)) o tato data ze strany orgánů Policie ČR v posledních několika letech nedošlo ke snížení kriminality ani ke zvýšení její objasněnosti. Toto dokazují nejen statistiky Policie ČR, ale i **statistiky v dalších evropských zemích**.

3. Nedostatečná regulace oprávnění policie podle zákona o policii

Navrhovaná úprava vůbec neřeší některé oblasti, v nichž rovněž dochází k využívání provozních a lokalizačních údajů. Toto ignorování úprav v dalších právních předpisech není nijak odůvodněno. Za nejzávažnější problém považujeme skutečnost, že se úprava vůbec nedotýká možnosti využívání provozních a lokalizačních údajů v § 68 a § 71 zákona č. 273/2008 Sb. o policii ČR. Oprávnění policie zde zahrnuje jednak vyžadování údajů pro účely pátrání po hledaných nebo pohřešovaných osobách (§ 68) a dále oprávnění útvaru policie, jehož úkolem je boj proti terorismu, využívat tyto údaje za účelem předcházení a odhalování konkrétních hrozeb (§ 71). Na jedné straně tak návrh novely zpřísňuje proces vyžádání provozních a lokalizačních údajů v trestním řádu (odůvodňování žádostí, soudní povolení, žádost přes státního zástupce a zvláštní policejní orgán, informační povinnost vůči subjektu údajů, subsidiarita použití údajů atd.), na druhé straně pak pro využívání těchto údajů policií podle příslušných ustanovení zákona o policii a mimo trestní řízení nejsou stanovena prakticky žádná omezení.

4. Chybějící zákonná úprava povinnosti policie vyžadovat údaje přes specializovaný útvar

Jedním z problémů stávajícího stavu je skutečnost, že ačkoli interní pokyny policejního prezidenta obsahují povinnost, aby provozní a lokalizační údaje byly vyžadovány prostřednictvím specializovaného útvaru, kterým je Útvar zvláštních činností Policie ČR, tak tato povinnost není zakotvena v zákoně a je tolerováno její masivní porušování ze strany jednotlivých policistů. To následně vede k znepráhlednění situace v počtech případů, kdy došlo k vyžádání údajů. Podle dat získaných od operátorů tuto například odpověděli v roce 2009 na cca 280 000 dotazů (dle evidence Evropské komise, které data předávají operátoři prostřednictvím Českého telekomunikačního úřadu), policie ovšem za stejné období ve svých statistikách evidovala odpovědi pouze cca 140 000. Z toho lze dovodit, že zhruba polovina dotazů byla uskutečněna neoficiální cestou bez zprostředkování ÚZČ, který počty žádostí a odpovědí eviduje.

5. Příliš široký okruh povinných subjektů

Povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje má mít podle zákona o elektronických komunikacích mimo jiné fyzické osoby poskytující veřejně dostupnou síť nebo službu elektronických komunikací. Za službu elektronických komunikací se pak považuje služba obvykle (tedy nikoli výlučně) poskytovaná za úplatu, která spočívá zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací. Síť elektronických komunikací je pak podle definice přenosová soustava, která mimo jiné přenáší signál pomocí radiových vln. Pod tuto definici tak bude spadat rovněž široké (a stále rostoucí) spektrum subjektů, které poskytují připojení k internetu prostřednictvím Wi-Fi jako doplňkovou službu. Týká se to například provozovatelů restaurací, kaváren, ubytovacích zařízení, knihoven a řady dalších.

6. Chybějící vymezení kategorií uchovávaných osobních údajů

Pro posouzení míry zásahu do práva na soukromí je zásadní, jaké kategorie osobních údajů budou uchovávány. Návrh přitom operuje pouze s pojmy provozní a lokalizační údaje s tím, že konkrétní kategorie údajů, které mají být uchovávány, mají být stanoveny v prováděcí vyhlášce. V případě uchovávání určitých provozních údajů, jako je

například identifikátor cílové strany komunikace u datových služeb, by to v zásadě znamenalo, že je uchovávána i informace o obsahu navštívených webových stránek, což by bylo v rozporu se Směrnicí. Vzhledem k tomu nakolik je stanovení okruhu uchovávaných údajů zásadní pro posouzení ústavní konformity celé zákonné úpravy považujeme za nezbytné, aby kategorie údajů byly upraveny přímo v zákoně a nikoli v prováděcí vyhlášce, která může být měněna bez ingerence zákonodárného sboru.

T - Mobile podle všeho používá lokalizační data svých klientů ke komerčním účelům

19. 6. 2012 | 15:38

Před časem jsme informovali, že Czechtourism chce mapovat pohyb turistů prostřednictvím sledování jejich mobilů. Následně jsem oslovili Czechtourism s žádostí o smlouvu k zakázce. Ze smlouvy s firmou CE-Traffic, a.s., která je realizátorem zakázky, mimo jiné vyplývá, že Czechtourism získává již statistická data, která nelze považovat za osobní údaje. Za problematické ovšem považujeme nakládání s osobními daty klientů T- Mobilu.

IuRe si vyžádalo od organizace Czech Tourism informace týkající se využívání lokalizačních dat v rámci výzkumu „Návštěvnost ČR s využitím zbytkových dat mobilních operátorů“. Zakázka je realizována společností CE-Traffic, a.s., která využívá lokalizační data zákazníků předaná jedním velkým operátorem. **Podle informací serveru iDnes** se jedná o data zákazníků společnosti T-mobile. IuRe si vyžádalo jak smlouvu uzavřenou se společností CE Traffic, tak Harmonogram výzkumu, Seznam lokalit, v nichž má být výzkum prováděn a Metodiku tohoto výzkumu.

Podle Metodiky předává mobilní operátor společnosti CE Traffic již anonymizovaná lokalizační data, která jsou následně prostřednictvím speciálního softwaru pro geodemografický monitoring přepočítávána na data o aktuálním rozložení obyvatelstva a jeho mobilitě v prostoru. O možnostech tohoto výzkumu se lze více dozvědět z **této prezentace**.

Ze smlouvy, kterou jsme si vyžádali, vyplývá, že Czech Tourism získává již statistická data, která nelze považovat za osobní údaje. Za problematické tak považujeme zejména nakládání s osobními údaji klientů společnosti T-mobile, jejichž lokalizační data jsou využívána k dalším podnikatelským účelům společnosti T-mobile bez toho, aby tito lidé s tímto postupem souhlasili nebo o něm byli alespoň informováni. V současné době je v podstatě jediný legální účel, kdy lze data zpracovávat bez souhlasu klientů, a to je vyúčtování služeb, k němuž žádná lokalizační data nejsou potřeba. Jakékoli uchovávání lokalizačních dat bez souhlasu klienta bude tedy s největší pravděpodobností v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů. Z tohoto pohledu pak není rozhodující jestli T-mobile tato data anonymizuje sám a pak předá dál nebo zda anonymizaci provede partnerská firma až po předání. Společnost T-mobile tak dluží svým zákazníkům vysvětlení, jak konkrétně s jejich daty nakládá a na základě jakého zákonného zmocnění je využívá.

Smlouva mezi Czech Tourism a CE Traffic

Špatně připravené základní registry rezignují na ochranu dat

12. 6. 2012 | 10:24

Stát je zcela nepřipraven na spuštění základních registrů, kde mají být od počátku července 2012 zpracovávány osobní údaje o občanech, které budou určující pro činnost státní správy. Chybí většina obsahu registrů i určení, kdo má mít přístup k jakým datům.

Podle zprávy ministerstva vnitra o připravenosti základních registrů, kterou předložila vládě chybí většina obsahu registru práv a povinností úředníků, který mimo jiné určuje, jaký úředník na základě jakého zákonného zmocnění bude mít přístup k daným osobním údajům. Ministerstvo vnitra se proto chystá pravidla ochrany dat v tomto registru

obejít. Občan proto bude mít pouze omezenou možnost zjistit, kdo k datům přistupoval nebo je upravoval. luRe se proto obává možného zneužití dat z registrů.

Základní registry mají být jakýmsi centrálním mozkiem státní správy na něž mají být napojeny další státní registry a databáze. Mají obsahovat tzv. referenční údaje, jako je např. jméno, adresa trvalého bydliště, datum narození, ale i údaje o nemovitostech nebo obchodních společnostech „Aby byl systém bezpečný a nedocházelo k únikům či zneužití osobních údajů z registrů, musí být připraven a naplněn údaji tzv. Registr práv a povinností. Jedná se o klíčový bezpečnostní prvek systému základních registrů a jeho obejití znamená úplnou rezignaci na stanovení toho, kteří úředníci mají mít přístup ke kterým údajům,“ varuje IT expert luRe Václav Novák.

Aby mohl být Registr práv a povinností naplněn správnými údaji, musí být nejprve zmapováno, jaké agendy jsou kde a kým ve státní správě vykonávány, tzv. Matice rolí a oprávnění, [jak upozornil Jiří Peterka ve svém článku na severu Lupa.cz](#). Tento proces měl být podle zprávy MV dokončen už na konci minulého roku, což se nepodařilo, a není reálné úkol do 1. 7. 2012 splnit. Přístup úřadů k referenčním údajům občanů se tak zhroutí, což může významně paralyzovat státní správu.

Řešením tohoto problému má být podle dokumentu „Příprava dočasného řešení přístupu k údajům v ZR v situaci neúplného naplnění Matice rolí a oprávnění“ zveřejněném na internetových stránkách Správy základních registrů zřízení „obecné agendy“, díky níž se mají všichni úředníci dostat ke všem datům dostat – odesláním oficiálního dotazu na CzechPointy nebo datové schránky. Zmíněné záložní řešení ovšem podle názoru luRe nejenže nepřipouští zákon, ale navíc omezuje práva občanů. „§ 5 zákona o základních registrech, na něž se odvolává ministerstvo vnitra, zmocnění k řízení této obecné agendy neobsahuje, naopak jasně říká, že orgán veřejné moci získává údaje vedené v základním registru nebo je do něj zapisuje výhradně prostřednictvím agendového informačního systému; jeho přístup k údajům je zajišťován službou informačního systému základních registrů. Nikoliv tedy přes CzechPoint nebo datové schránky,“ upozorňuje právník luRe Jan Vobořil. „Vytvoření obecné agendy pro všeobecný přístup do základních registrů navíc významně omezuje zákonné právo občana na výpis, kdo, kdy a za jakým účelem na data o něm vedená v základních registrech nahlížel, dotazoval se na ně nebo je editoval,“ doplňuje Václav Novák s tím, že za těchto okolností by registry neměly být spuštěny. „Systémovým řešením by v této situaci bylo odložení spuštění základních registrů, které by zároveň umožnilo vypsát řádná výběrová řízení na podporu tohoto systému a tak potenciálně ušetřit část z plánovaných 473 milionů korun,“ uzavírá Novák.

luRe se bojí zneužití dat o elektronické komunikaci kvůli mezeře v zákoně o policii

7. 6. 2012 | 09:03

Poslanecká sněmovna začala v úterý projednávat novou úpravu uchovávání a využívání provozních a lokalizačních údajů o elektronické komunikaci. luRe se obává zneužití údajů prostřednictvím zákona o policii, který dává policistům možnost žádat tzv. data retention údaje bez povolení soudu nebo jiného orgánu. Podle luRe tak existuje velké riziko zneužití těchto dat.

Poté, co v březnu loňského roku zrušil předchozí úpravu Ústavní soud pro příliš velký zásah do práva na soukromí občanů, poslanci nyní rozhodují o nové podobě tohoto zákona. Navrhovaná úprava sice řeší některé problémy, které jí vytkl Ústavní soud, zejména pokud jde o oprávnění policie využívat tyto údaje v trestním řízení, jiné ale zcela přehlíží. To je i případ využívání provozních a lokalizačních údajů policií mimo trestní řízení, zejména při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách.

„Jestliže v novele trestního řádu se podařilo prosadit řadu brzd a zábran proti zneužívání, tak zákon o policii zůstal novelizací zcela nepolíben. Oprávnění policie v § 68 tohoto zákona vypadá tak, že každý policista má právo požadovat provozní a lokalizační údaje v souvislosti se zahájeným pátráním po hledané nebo pohřešované osobě. Nepotřebuje k tomu žádné další povolení soudu ani jiného orgánu a jeho požadavek se může týkat prakticky kohokoli, nejen tedy osoby, kterou hledá. Jedinou podmínkou je, aby dotaz nějak souvisel s pátráním po hledané nebo pohřešované osobě“ popsal problém Jan Vobořil z občanského sdružení Iuridicum Remedium, které připravilo pro poslance ústavní stížnost na dřívější právní úpravu.

Dalším problémem podle luRe je skutečnost, že v řadě případů policisté vůbec nepostupují předepsaným způsobem a obracejí se přímo na poskytovatele služeb elektronických komunikací místo toho, aby věc předali specializovanému útvaru, kterým je Útvar zvláštních činností Policie ČR, který také centrálně eviduje počty poskytnutí údajů od operátorů. „Dlouho jsme přemýšleli, jak je možné, že například v roce 2009 hlásili operátoři, že policii poskytli údaje ve více než 280 tisících případech, zatímco policie ve svých statistikách evidovala pouze poloviční množství odpovědí od operátorů. Podle našeho názoru směřovalo právě oněch ztracených 140 tisíc odpovědí přímo k jednotlivým policistům, aniž by se tyto vůbec dostaly do centrální evidence,“ doplnil Vobořil.

Podle luRe je tak možnost zneužití provozních a lokalizačních údajů postupem dle zákona o policii enormní. „Na jedné straně se v předloženém návrhu zákona zpřísňují a formalizují oprávnění policie v trestním řádu, což je dobře. Zároveň se ovšem zcela opomíjí úprava obdobného oprávnění policie v zákoně o policii. To v kombinaci s chybějícími jasnými pravidly pro postup vyžadování údajů ze strany policie prostřednictvím Útvaru zvláštních činností, jejichž dodržování se bude kontrolovat, povede v budoucnu k dalším zneužitím osobních údajů ze strany policie, s nimiž jsme se setkali v minulosti,“ uzavírá Vobořil.

Plošné sledování elektronické komunikace policii při objasňování kriminality nechybí, vláda ho přesto chce zavést znovu

29. 5. 2012 | 14:06

Operátoři už více než rok neuchovávají plošně pro potřeby policie data o elektronické komunikaci, která policie považovala za klíčová při vyšetřování kriminality. Přesto došlo meziročně ke zvýšení objasněnosti kriminality. Ochránci soukromí jsou proto toho názoru, že není třeba plošně monitorovat elektronickou komunikaci lidí. O znovuzavedení uchovávání údajů přitom v současnosti jedná poslanecká sněmovna.

O zrušení povinnosti operátorů uchovávat provozní a lokalizační údaje o elektronické komunikaci každého z nás pro potřeby policie a dalších oprávněných orgánů [rozhodl Ústavní soud v březnu 2011](#) na základě stížnosti sepsané občanským sdružením Iuridicum Remedium (luRe) a podpořené 52 poslanci. Policie tak může v současné době využívat pouze údaje, které jsou uchovávány k jiným účelům, například vyúčtování služeb.

„Před rozhodnutím Ústavního soudu jsme byli skutečnými evropskými přeborníky v počtu policejních žádostí o poskytnutí těchto údajů. Jen v prvních třech měsících roku 2011, tedy těsně před rozhodnutím Ústavního soudu, policie o tyto údaje zažádala v trestním řízení v celkem 29 661 případech. Některé z těchto žádostí byly přitom vícenásobné, například směřovaly na všechny tři telefonní operátory, takže zpět dorazilo celkem 61 698 odpovědí s datovými soubory,“ uvádí právník luRe Jan Vobořil s tím, že v prvních třech měsících roku 2012 bylo zasláno pouze 2240 žádostí, na něž dorazilo 2980 odpovědí, tedy více než desetkrát méně žádostí a dvacetkrát méně odpovědí. luRe si data vyžádalo dotazem na Útvar zvláštních činností Policie ČR.

„Je zajímavé, že takto velký propad počtu žádostí neměl prakticky žádný vliv na objasněnost trestných činů. Podle policejních statistik za období roku 2010, kdy po celou dobu operátoři data uchovávali a policie je hojně využívala a statistik za rok 2011, kdy už tak po většinu roku po rozhodnutí Ústavního soudu nečinili a nastal zásadní pokles počtu žádostí o údaje, došlo meziročně v ČR dokonce ke zvýšení objasněnosti kriminality z 37,55 na 38,54 procenta. Statistiky tedy nijak nepotvrzují tvrzení policie, že se jedná o v podstatě nepostradatelný nástroj její činnosti, jehož oslabení mělo mít závažný dopad na její práci. Je evidentní, že policie má stále dostatečné nástroje k vyšetřování kriminality bez toho, aby byly plošně uchovávány údaje o komunikaci všech občanů,“ dodal Vobořil.

V současné době Poslanecká sněmovna projednává návrh novely zákona o elektronických komunikacích, která má povinnost operátorů data uchovávat znovu zavést a implementovat tak evropskou směrnici. luRe poslalo poslancům své připomínky k návrhu, který považuje za problematický. V některých oblastech jako je třeba oprávnění policie vyžadovat tyto údaje v případech pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách mimo trestní řízení chybí záruky proti zneužívání. „To, že si je toho vědoma i policie sama nám potvrdili i zástupci Útvaru zvláštních činností, kteří podle svých slov usilovali o změnu těchto zneužitelných pravomocí. Řešení tohoto problému ale blokuje Ministerstvo vnitra,“ dodal Vobořil.

„Za vůbec nejlepší řešení bychom považovali současný návrh vůbec nepřijímat nebo přijmout pouze zpřísnění možností údaje využívat, ale nikoli povinnost operátorů je uchovávat pro potřeby policie a dalších orgán. Evropa

očekává v nejbližší době rozhodnutí Evropského soudního dvora, který bude posuzovat zda vůbec je plošné uchovávání údajů vyžadované směrnicí slučitelné se základním právem na ochranu soukromí. Zároveň Evropská komise směrnicí přeprocovává. V Německu, kde Ústavní soud úpravu zrušil v roce 2010 to vypadá, že implementace směrnice právě pro její masivní dopad do práv občanů i přes hrozbu sankcí vůbec nebude provedena s odkazem na neústavnost směrnice. Doufáme, že naši zákonodárci v sobě najdou dostatek odvahy a zdravého rozumu a tento zbytečný nástroj s velikými dopady do našeho soukromí také odmítnou,“ uzavřel Vobořil.

Mistrovství světa ve šmírování zahájeno – otevírají se nominace na Big Brother Awards

29. 5. 2012 | 11:03

Už osmým rokem mohou občané nominovat největší narušitele soukromí. Nejvzleštější firmy, státní instituce i technologie se utkají o osm anticen a jednu pozitivní cenu za ochranu soukromí. Začínají nominace na Big Brother Awards 2012.

Luridicum Remedium vyhláší pomyslné mistrovství světa ve šmírování – otevírá nominace na další ročník soutěže Big Brother Awards pro největší slídily v našem soukromí. Veřejnost nominuje slídily do domácích i mezinárodních kategorií prostřednictvím internetového formuláře na stránkách www.slidilove.cz. Vítěze vybere z došlých nominací odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů.

Elektronické jízdenky a zákaznické karty s čipy, zrušení anonymního cestování a kontroly na letištích, bezpečnostní kamery, obří státní databáze osobních údajů, uchovávání dat telefonními operátory či internetovými providery, technologie pro sledování zaměstnanců či detekci podezřelého chování nebo třeba zákony a obchodní dohody směřující k omezení svobody internetu jako např. ACTA nebo nově americká CISPA - aspirantů na pomyslný mistrovský titul by mohla být celá řada. „V poslední době se doslova roztrhl pytel s nejrůznějšími technologiemi, opatřeními a dohodami, které mají namířeno přímo na soukromí každého z nás. Většinou se zaklínají zajištěním pohodlí nebo bezpečí lidí. S prokazováním, jestli jsou skutečně účinné už je to horší. Boom prostředků k narušení soukromí je možné přirovnat k mezinárodnímu závodu, proto jsme se rozhodli letošní kampaň trochu ironicky pojmenovat jako mistrovství světa ve šmírování,“ uvádí Kateřina Hlatká z luRe.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítkách evropských zemích a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. U nás je známá pod názvem Ceny Velkého Bratra a organizuje ji organizace Luridicum Remedium. Letos již popáté bude porota udělovat anticeny v sedmi kategoriích – Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídil (pro komerční firmy), Největší úřední slídil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídil mezi národy a Výrok Velkého bratra. Jako každý rok se i letos bude udílet jedna pozitivní cena za počin v oblasti ochrany soukromí.

Mezi největší narušitele soukromí porota minulý rok zařadila mj. Ministerstvo zdravotnictví za dlouhodobé porušování práva na soukromí zbytečným zpracováváním osobních údajů ve zdravotních registrech, dále pak Český statistický úřad za sčítání lidu v roce 2011. Porota „ocenila“ také Dopravní podnik hlavního města Prahy za přípravu systému bezpečnostních kamer s funkcí rozpoznávání obličeje a detekci podezřelého chování, nebo americký Úřad pro bezpečnost dopravy (Transportation Security Administration) za porušování občanských práv cestujících veřejnosti při dopravních kontrolách. Cenu opakovaně získala i Evropská komise za Návrh směrnice o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR).

V kategorii Výrok roku zvítězila předsedkyně České demografické společnosti prof. Jitka Rychtaříková za výroky v rozhovoru s Jakubem Pokorným z MF Dnes, kde vyjádřila zvláštní vztah ke sběru dat v rámci sčítání lidu a ochraně soukromí.

Positivní cenu získal Seznam.cz za podmínky ochrany osobních údajů svých služeb, které jsou v porovnání s ostatními srovnatelnými subjekty vůči uživateli férové a společensky odpovědné.

IuRe podalo podnět k ÚOOÚ ohledně cloudových úložišť MPSV

29. 5. 2012 | 07:58

Počátkem května jsme podali podnět k ÚOOÚ, který se vztahuje k podezřením z porušení zákona o ochraně osobních údajů při zpracování osobních údajů příjemců sociálních dávek ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce ČR a společnosti Vítkovice IT Solutions, a.s. Jak vyplývá z mediálních zpráv, tak ÚOOÚ se již zabývá otázkou zabezpečení osobních údajů v novém systému, chtěli bychom tedy poukázat na podezření z dalšího porušení zákona o ochraně osobních údajů, které se k dané kauze váže.

Dne 14. 2. 2012 zažádalo naše občanské sdružení MPSV, které považujeme v této věci za správce osobních údajů, protože určilo účel a prostředky zpracování, o poskytnutí smluvní dokumentace týkající se mimo jiné tzv. cloudových úložišť osobních údajů žadatelů o sociální dávky. Konkrétně jsme požadovali poskytnutí smlouvy o zpracování osobních údajů, která měla být s provozovatelem cloudového úložiště uzavřena. Podle informací z dokumentu „Prohlášení informatiků Úřadu práce ČR k současnému stavu ÚP ČR“¹ je provozovatelem cloudového úložiště a tedy zpracovatelem osobních údajů ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů společnost Vítkovice IT Solutions, a.s.. Požadovaný dokument nebyl ze strany MPSV poskytnut ani nedošlo k odůvodnění toho, proč se tak nestalo.

Tato skutečnost vyvolává podezření, že MPSV smlouvu upravující podrobně podmínky zpracování osobních údajů v cloudu dle § 6 zákona o ochraně osobních údajů se společností Vítkovice IT Solution vůbec neuzavřelo. To by znamenalo nejen porušení § 6 zákona o ochraně osobních údajů, ale zároveň i možné závažné ohrožení osobních údajů žadatelů o sociální dávky v důsledku chybějících interních pravidel pro přístup k osobním údajům žadatelů ze strany zpracovatele Vítkovice IT Solutions, tedy soukromé společnosti.

Celý podnět [zde](#)

Staňte se respondenty ve výzkumu zaměřeném na ochranu osobních údajů

28. 5. 2012 | 15:18

Máte zkušenosti s Úřadem pro ochranu osobních údajů? Domáhali jste se u soudu svých práv na ochranu osobnosti, pokud jde o ochranu osobních údajů? Podali jste trestní oznámení kvůli zásahu do vašeho práva na soukromí? Co vás odradilo některou z těchto možností využít? Sdělte své zkušenosti ve výzkumu.

Agentura EU pro lidská práva (FRA) zahájila výzkum zaměřený na ochranu osobních údajů a nápravné mechanismy v případě jejich porušení. Pokud u Vás v posledních třech letech došlo k porušení ochrany dat, staňte se respondentem či respondentkou výzkumu, který si klade za cíl poskytnout údaje ohledně použití nápravných mechanismů na poli ochrany údajů v jednotlivých státech, vyhledat případy dobré praxe a zjistit, jaké jsou překážky, které brání efektivnímu využití nápravných mechanismů a jak je lze překonat.

Článek 8 Listiny základních práv Evropské unie zaručuje základní právo na ochranu osobních údajů fyzických osob. Za „osobní údaje“ se považují veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě. Tento výzkumný projekt pojednává o opravných mechanismech spojených s tímto základním právem.

Za porušení ochrany osobních údajů je možné považovat např.:

- poskytnutí osobních údajů třetím stranám bez informování osoby, o jejíž data se jedná (např. na základě internetového bankovníctví poskytnutí osobních údajů pro účely on-line reklamy),
- uchování osobních údajů déle než umožňuje zákon (např. policií, vymáhacími institucemi, hraniční kontrolou),
- nahrání informací (např. soukromých fotografií) na internet třetí stranou,

- sledování prostor soukromých stran bez upozornění jejich návštěvníků,
- přístup k emailům, telefonním hovorům, atd. na základě vymáhání práva,

Výzkum pro agenturu FRA realizuje Gender Studies, o.p.s. **Účast ve výzkumu je honorována.** V případě zájmu o účast nebo více informací se obraťte na Alexandru Jachanovou Doleželovou (email: alexandra.jachanova@genderstudies.cz, telefon: 224 915 666)

Nizozemí jako první evropská země zakotvilo síťovou neutralitu v zákoně

21. 5. 2012 | 13:07

Nizozemí přijalo 8. května zásadní právní předpisy k zajištění otevřeného a bezpečného internetu. Je tak první evropskou zemí, která zařadila síťovou neutralitu do svého právního systému. Kromě toho přijala také ustanovení, která chrání uživatele před odpojováním a šmírováním (napichováním) ze strany providerů. Nizozemské hnutí Bits of Freedom vyzývá ostatní země, aby tento příklad následovaly.

Zákon o síťové neutralitě zakazuje internetovým poskytovatelům zasahovat do provozu svých uživatelů. Zákon umožňuje řízení internetového provozu v případě přetížení a pro zabezpečení sítě, pokud tato opatření slouží zájmům uživatelů internetu. Kromě toho zákon obsahuje ustanovení proti odposlouchávání a omezování internetu poskytovatelům pomocí invazivních technologií, jako je např. Deep Packet Inspection (DPI). Mohou tak učinit pouze za stanovených podmínek, nebo s výslovným souhlasem uživatele, který může kdykoliv odvolat. Použití DPI získalo velkou pozornost, když nizozemský telekomunikační provider KPN přiznal, že analyzoval provoz svých zákazníků k získání informací o používání některých aplikací. Zákon umožňuje odposlechy s rozkazu.

Kromě toho zákon obsahuje ustanovení zajišťující, že poskytovatelé internetu mohou odpojit své uživatele jen za velmi omezených okolností. Přístup k internetu je velmi důležitý pro fungování v informační společnosti, a v současné době mohou poskytovatelé na základě svých podmínek, odpojit své uživatele z mnoha důvodů. Ustanovení nyní umožňuje odpojení v případě podvodu nebo když uživatel neplatí své účty.

Organizace Bits of Freedom, které vede kampaň za svobodný internet nový zákon vítá. To považuje to za historický okamžik pro internetovou svobodu v Nizozemsku. Zákon je součástí provádění evropských telekomunikačních pravidel.

Volně přeloženo z tiskové zprávy Bits of Freedom.

Netherlands first country in Europe with net neutrality (8.05.2012)

<https://www.bof.nl/2012/05/08/netherlands-first-country-in-europe-with-n...>

Translations of the Key Dutch Internet Freedom Provisions

<https://www.bof.nl/2011/06/27/translations-of-key-dutch-internet-freedom...>

Czechtourism chce mapovat pohyb turistů prostřednictvím sledování jejich mobilů

15. 5. 2012 | 14:16

Česká centrála cestovního ruchu – Czechtourism hodlá využívat lokalizační data o elektronické komunikaci týkající se pohybu lidí s mobilními telefony získaná od mobilních operátorů k zjišťování návštěvnosti a migrace mezi vybranými turistickými lokalitami v ČR. Podle zadávací dokumentace veřejné zakázky by měla být data sbírána v

období od dubna 2012 do března 2013 a výsledky mají být prezentovány agentuře v pravidelných čtvrtletních zprávách. Protože není jasné, v jaké podobě mají být data zpracovávána, kdy a jak má docházet k jejich anonymizaci, ani kdo bude mít při realizaci zakázky přístup k osobním údajům lidí, zaslali jsme dnes dotaz s žádostí o poskytnutí smluvní dokumentace, metodiky realizovaného výzkumu, jeho harmonogramu a seznamu lokalit, kde by se měl tento výzkum realizovat.

Podle informací z [článku na zpravodajském serveru iDnes.cz](#) by dodavatelem dat měla být společnost T-Mobile, jejich zpracování má zajistit firma CE-traffic.

ÚOOÚ nereaguje na podnět luRe k prošetření městských karet v Hradci Králové a v Pardubicích

15. 5. 2012 | 00:10

Počátkem prosince 2011 jsme podali podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů na Pardubickou kartu a Městskou kartu Hradec Králové. V podnětu poukazujeme hlavně na používání zastaralého čipu Mifare Classic, stejného jako v případě Plzně, dále kritizujeme dle našeho názoru nedostatečné plnění informační povinnosti ze strany dopravních podniků Pardubic a Hradce Králové, jakož i nepřiměřeně dlouhou dobu zpracování osobních údajů. Úřad podnět přijal, kontrola zatím ovšem nemá žádný výsledek.

Opakuje se tak stejná situace jako u podnětu k Plzeňské kartě z května 2011, který ÚOOÚ po čtyřech dnech od doručení odbylo s tím, že k žádnému úniku dat zatím nedošlo. Úřad se s tížností začal zabývat až po opakovaných urgencích.

Evropský parlament dal souhlas s dohodou PNR mezi EU a USA

12. 5. 2012 | 23:00

Evropský parlament rozhodoval 19. dubna o kontroverzní dohodě mezi EU a USA o využívání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) americkým ministerstvem pro vnitřní bezpečnost. Návrh usnesení zažádat o stanovisko Evropský soudní dvůr byl odmítnut a dohoda byla přijata (409 hlasů pro, 226 proti a 33 členů se zdrželo hlasování). Ministři vnitra a spravedlnosti zemí EU dohodu formálně potvrdili 26. dubna.

Významná menšina poslanců, kteří hlasovali proti dohodě argumentovala, že opatření na ochranu osobních údajů nesplňují normy EU, že současný návrh neřeší žádné požadavky a nedostatky zjištěné v Evropském parlamentu. Na druhou stranu, většina frakce ECR (konzervativci), EPP (konzervativci) a řada členů S&D (socialisté a demokraté) tvrdili, že je lepší mít dohodu, i když ne zcela uspokojivou, než nemít žádnou. Na základě toho byli připraveni ustoupit od minimálních standardů, které parlament předtím požadoval.

Parlament souhlasil s předáváním letových údajů o cestujících do USA, kde jsou zpracovány a uloženy po dobu 15 let. Vzдалa se tak devítiletého boje za lepší ochranu soukromí občanů EU. V květnu 2010 Evropský parlament původně odložil hlasování o dohodě s USA (prozatímně používaná od roku 2007) a vznesl vážné obavy o obecném přístupu k předávání údajů jmenné evidence cestujících do třetích zemí. Tím, že se dohodou začali opět zabývat poslanci ignorovali své vlastní usnesení z května a listopadu 2010, stanoviska Evropského inspektora ochrany údajů podle článku 29 a Pracovní skupina národních agentur ochrany dat a mnoha občanských hnutí a iniciativ.

Komisařka Malmström řekla, že nová dohoda představuje podstatné zlepšení oproti stávající dohodě z roku 2007, poskytuje silnější ochranu práva na soukromí občanů, protože data budou „zamaskována“ (dokud data nikdo neodmaskuje, nebude možné identifikovat konkrétní osobu). Maskování přitom není definované zákonem. Po šesti měsících od letu budou občané informováni o použití jejich dat, budou moci požádat o přístup k datům a požádat o

opravu nebo vymazání svých údajů PNR. Občané EU však nebudou mít žádnou cestu, jak si tato práva na amerických úřadech vynutit.

Zpravodajka Sophie in 't Veld (ALDE, NL), která stáhla své jméno ze zprávy tvrdí: „Rozhodnutí Evropského parlamentu neodráží mé doporučení. Proto jsem se rozhodla distancovat od toho. Je zklamáním, že po devíti letech vyjednávání s našimi nejbližšími přáteli a spojenci, USA zklamáním, jsme se dostali pouze k dohodě s váhavou podporou.“ Ministři vnitra a spravedlnosti dohodu formálně potvrdili 26. dubna. Text bude platit sedm let, tedy do roku 2019.

Pozvánka na debatu: Bez anonymity není svoboda!

24. 4. 2012 | 15:20

U příležitosti akce **První máj 2012 v Crossu** vás zveme na debatu s názvem **Bez anonymity není svoboda**. Akce bude zaměřena především na **kamerové systémy CCTV a data retention**, ale dotkneme se i jiných problémů v souvislosti s ochranou soukromí. **Začínáme v 19hod.** a debata by měla trvat cca 2 hodiny. Před tím od 17hod. proběhne přednáška našeho kolegy Pavla Čížinského k tématu neoprávněných exekucí. Další info k oslavám 1. máje v Praze na <http://1maj.cz>.

FAQ - Často kladené otázky z poradny soukromí

23. 4. 2012 | 21:45

V srpnu 2011 luRe spustilo na stránkách www.slidilove.cz právní poradnu v otázkách ochrany soukromí. Ze zhruba 50 dotazů, které do poradny přišly jsme vybrali nejčastější otázky a odpovědi. Z dosavadního fungování poradny je možné vyčíst také určité trendy v porušování práva na soukromí, které jsme s pokusili popsat. Pokud zde „váš“ problém nenaleznete, neváhejte se obrátit na formulář poradny s konkrétním dotazem přímo na adrese <http://slidilove.cz/poradna>. Jsme rádi za nové otázky, poznáváme tak, co je v praxi řešeno a můžeme tak poznatky brát v potaz v naší advokační, osvětové a kampaňové činnosti.

Pro účely tohoto souhrnu mohou být texty upraveny oproti znění v poradně. Otázky a odpovědi zde budou po dobu provozu poradny průběžně doplňovány:

Obsah FAQ:

- [1. Kamera zaměřená na zahradu a do oken](#)
- [2. Možnost nahrávání živnostenské provozovny](#)
- [3. Kamerový systém na pracovišti za účelem hlídání pracovní kázně](#)
- [4. Neoprávněné vniknutí do emailové schránky a následné vyhrožování zveřejněním jejího obsahu](#)
- [5. Odposlech mobilního telefonu](#)
- [6. Osobní údaje uchazečů o zaměstnání](#)
- [7. Nové podmínky ochrany soukromí Google](#)
- [8. Evidence osobních údajů u banky po zrušení účtu](#)
- [9. Neúčast při sčítání lidu](#)
- [10. Pasy - uchovávání otisků prstů](#)
- [11. Rodné číslo v dopise - obyčejné poště](#)

Stáhněte si FAQ v pdf

1. Kamera zaměřená na zahradu a do oken

Dobrý den,

kamera na objektu firmy, který sousedí s mým pozemkem míří na mou zahradu a do mých oken. Je to v rozporu s nějakým zákonem a existuje někdo, kdo by mohl majiteli nařídit kameru přesměrovat, nebo to závisí čistě na libovůli provozovatele kamerového systému?

Text odpovědi:

Dobrý den,

na libovůli provozovatele kamera za těchto okolností není. Jelikož kameru provozuje právnická osoba, nepřichází zde v úvahu zákonná výjimka (§ 3 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů), která z režimu zákona o ochraně osobních údajů vyjímá zpracování pro osobní potřebu fyzické osoby.

Podle našeho názoru a též názoru Evropského komisaře na ochranu osobních údajů (viz [Směrnice pro kamerové sledování ze 17.3.2010](#), (str.9, art.2.3.4) tak na věc zákon na ochranu osobních údajů dopadá. Zásadou tohoto zákona je, že bez souhlasu toho, o jehož osobní údaje jde, nesmí nikdo jeho osobní údaje zpracovávat, tedy ani sledovat kamerou. Zákon pak stanoví několik výjimek z tohoto pravidla (např. tam, kde existuje právní povinnost nebo zájem tyto údaje zpracovávat) a především pak řadu povinností těm, kdo osobní údaje zpracovávají (zejména pak dodržet minimální možný rozsah věcný i časový, neužívat pro jiné účely, zajistit proti zneužití a informovat toho, o jehož údaje jde o všech detailech zpracování). Režim tohoto zákona Vám pak též umožňuje podat Úřadu na ochranu osobních údajů podnět, aby zjistil, zda jsou výjimky a/či povinnosti dodržovány a pokud nikoli, aby uložil sankci či nápravu. Úřad na ochranu osobních údajů je nadán pravomocemi jako je např. předvolání, požadování vysvětlení, výslech svědků, dokazování listinami apod. (ev. právem komplexní kontroly), a může skutkový stav zjistit podrobněji.

Podnět nemá předepsanou formu, vzor pro inspiraci je možné nalézt např. na [našich webových stránkách](#), část „Formuláře“.

Případné rozhodnutí ÚOOÚ, pokud by shledal porušení zákona, by mohlo uložit sankci či i opatření k nápravě v rámci kontrolního řízení (to se však v praxi Úřadu využívá spíše pro kauzy rozsáhlého zpracování osobních údajů, kde jsou ohrožena práva velké skupiny osob).

Problémem je, že český Úřad na ochranu osobních údajů rozlišuje, zda je kamera pouze „prodloužené oko“ tj. bez záznamu anebo zda pořizuje videozáznam toho, co snímá. V prvním případě se dle názoru ÚOOÚ nevztahuje se na její provoz zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (jelikož takové použití kamery není dle jeho názoru „zpracování osobních údajů“). Tento výklad je však velmi nepraktický, neboť existence záznamu se velmi těžko prokazuje (provozovatel systému může záznam operativně měnit a Úřad nemá zpravidla možnost zjistit skutečný stav). Doporučujeme však podat podnět v každém případě, argumentovat v něm právním výkladem podle stanoviska Evropského komisaře na ochranu osobních údajů a žádat tak prošetření věci s ohledem na tento výklad – tedy, že by měl ÚOOÚ posuzovat i kameru bez záznamu jako zpracování osobních údajů a sledovat jeho zákonnost. Pokud by toto nevedlo k úspěchu, lze se obrátit na veřejného ochránce práv (ombudsmana), který by mohl doporučit Úřadu výklad ve prospěch ochrany práv občanů.

Dále je možné bránit se v případě, že selže jednání se sousední firmou, tzv. sousedskou žalobou podle § 127 občanského zákoníku. Její podmínkou však je, aby byl provozovatel systému vlastníkem domu.

Touto žalobou se lze domáhat, aby se vlastník nemovitosti zdržel nejrůznějších typů obtěžování okolí (tzv. „imise“). Zřejmě by se tak vykládalo i cílené a soustavné snímání předtím nepozorovatelné části pozemku či dokonce interiéru domu kamerou. Naznačuje to např. zpráva občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR publikovaná pod č. 3/1988 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek: „Aby bylo možno obtěžování pohledem považovat za imisi, muselo by jít o mimořádnou situaci, při které by bylo soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele sousední nemovitosti; zpravidla by šlo o případy, kdy vlastnické právo by bylo zneužíváno k nahlížení do sousední nemovitosti za účelem narušování soukromí sousedů anebo by došlo ke stavební změně, umožňující nahlížení do dosud uzavřených prostor, přičemž tuto změnu by neodůvodňovaly oprávněné zájmy toho, kdo změnu provedl.“

Cesta této ochrany je však velmi náročná. Podmínkou je předně, aby byl provozovatel kamery vlastníkem nemovitosti (jen ten může být žalován, jinak bude komplikované dosáhnout výsledku, pokud je provozovatelem např. jen nájemce), je zde povinnost hradit soudní poplatek, navrhnout důkazy a procesně si žalobu odborně zajistit. V neposlední řadě je velkým problémem dokazování – obstarání všech důkazů (mj. prokázání kam, jak často je kamera namířena a zejména, zda je skutečně v provozu) na Vás, neboť v civilním řízení není soud ani jiný orgán nadán „vyšetřovací“ pravomocí.

V prvé řadě doporučujeme jednat s provozovatelem systému a pokud by toto nebylo úspěšné, o shora vysvětlený podnět na Úřad na ochranu osobních údajů. Budeme velmi rádi za zpětnou vazbu o tom, jak jste pořídlí.

2. Možnost nahrávání živnostenské provozovny

Dobrý den,

náš soused si otevřel zámečnickou dílnu na drobné podnikání, (má ji povolenou stavebním úřadem) ale v této dílně se opravují automobily jak po motorové tak klempířské stránce . Na živnostenském úřadě po mě chtějí důkazy - "fotky". Mohu je tedy fotit nebo sledovat kamerovým systémem? Předem děkuji za odpověď.

Text odpovědi:

Dobrý den,

je namístě si otázku, zda se takovéto zajišťování důkazu nedostane do rozporu se zákonem, položit. Pokud by se však na fotografiích či kamerových záznamech neobjevily žádné osoby, nemůže dojít k zásahům do jejího soukromí a neplatí zde ani zákon o ochraně osobních údajů (osobní údaje zde nejsou zpracovány). Jelikož předmětem dokazování je typ výdělečné aktivity, bude zřejmě k prokázání její povahy stačit pořídit fotografie provozu. Kamerový záznam lze doporučit jen v případě, že bude stoprocentně zaručeno, že se do záběru nedostane žádná osoba (tedy nejspíše pořízením ruční kamerou či mobilem). Opatrně také v případě, že by spolu s provozovnou byl nahráván dům či byt souseda – podle Nejvyššího soudu eventuálně může toto narušit jeho soukromí a je žalovatelné u civilního soudu (rozsudek 30 Cdo 181/2004).

Je dobré též vědět, že jako důkaz pro správní (tedy i živnostenský) úřad může sloužit nejen fotografie, ale například i svědecká výpověď a ohledání místa (cokoli, co může stav věci prokázat). To je dobré vědět pro případné následné řízení, pokud ve fázi podnětu živnostenský úřad preferuje tento typ prokázání stavu věci, je vhodné mu vyhovět.

Nakonec doplňuji, že nedávno byly soukromé nahrávky uznány jako možný důkaz ve správním řízení (více a podrobněji [v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp.zn. 2 As 45/2010](#) , případně [v shodném stanovisku veřejného ochránce práv](#)).

Postupem shora uvedeným zajistíte dodání podkladů pro případné správní řízení k nápravě věci bez zásahu do ochrany osobních údajů.

3. Kamerový systém na pracovišti za účelem hlídání pracovní kázně

Dobrý den .

rád bych se zeptal , zda je nainstalování kamerového systému na pracovišti legální a etické a zda-li se slučuje s ústavním zákonem. Pracuji v nemocnici a toto zde na nás aplikovali za účelem sledování jak pracujeme, kolikrát opustíme pracoviště, zda se neflákáme, zda moc nekouříme a jestli si správně a v určený čas dobře odpícháme příchody a odchody . Pozoruji, že se to vše snaží extremizovat do krajností a už nevědí jak své pracovníky ještě více sešněrovat. Je pobuřující , že tohle takto řeší, ale že počtem požadovaných služeb u svých pracovníků porušují zákon atd. atd., to už je nezajímá .

Text odpovědi:

Dobrý den,

důvody, která Váš zaměstnavatel uvádí, k provozu kamerového systému podle všeho neobstojí. Podle § 316 odst. 2 zákoníku práce (zákon č. 262/200 Sb.) je možné sledovat zaměstnance pouze ve výjimečných případech „zvláštní činnosti zaměstnavatele“. Konkrétně určit zvláštní činnosti, kdy je nahrávání zaměstnanců oprávněné, pak může jen soud či dozorový orgán – inspekce práce. V režimu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (ZOOÚ), je dozorovým orgánem též Úřad na ochranu osobních údajů, jehož výklad výjimek v obou zákonech se dá očekávat spíše přísnější. Důvody spočívající v kontrole dodržování rutinních povinností zaměstnanců podle mého názoru nemohou jako zákonný důvod (jako „nezbytné opatření pro ochranu práv zaměstnavatele“ i jako „zvláštní povaha

činnosti zaměstnavatele“) obstat. Takováto kontrola pracovní morálky se dá zajistit méně drastickými prostředky, například osobní kontrolou nadřízených, normováním práce, orientací na úkoly a podobně.

K nápravě situace je možné využít jednání se zaměstnavatelem, nejlépe s pomocí odborové organizace, či podání podnětu inspekci práce či Úřadu na ochranu osobních údajů – detaily těchto kroků popisují níže.

Kromě zákoníku práce se totiž na věc vztahuje též zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který Vám, jako zaznamenávané osobě, dává řadu práv. V každém případě máte právo na přístup k záznamu se svou osobou, právo být informován o tom, jak dlouho je záznam uchováván a provozovatel systému jej musí registrovat u Úřadu na ochranu osobních údajů, stanovit a dodržovat pravidla technického zabezpečení (omezení přístupu k záznamu jen na předem danou osobu či osoby) apod. (§ 12 a 13 ZOOÚ). Pokud jste nedal souhlas ke svému nahrávání, může tak provozovatel kamerového systému činit pouze v případech výjimek dle § 5 odst. 2 ZOOÚ. Z nich by připadal v úvahu případně důvod „nezbytnost pro ochranu práv“ Vašeho zaměstnavatele, což je pojem nejasný a záleží na jeho právním výkladu. Podle mého výše uvedeného závěru zde tato situace nezbytnosti nenastává a k videozáznamu zákonný důvod není.

Dle mého názoru je nahrávání veškeré činnosti zdravotnického personálu opatření nepřiměřené, je to však právní názor, který nemůže garantovat, že stejný bude i výklad autoritativního orgánu. Vzhledem k tomu, že rozhodovací činnost dozorového orgánu, Úřadu na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) se spíše přiklání k přísnějšímu pojetí soukromí, doporučuji podat podnět, aby ÚOOÚ posoudil přiměřenost a tedy i legálnost provozu kamerového systému. Podnět nemá předepsanou formu, důležité je datování a co nejpřesnější popis situace, zařízení i provozovatele. Vzor takového podnětu ÚOOÚ naleznete na našem dalším webu www.uzijisvaprava.cz.

ÚOOÚ vydal ke kamerovým systémům [Stanovisko č. 1/2006](#), které detailněji naznačuje, jak bude přistupovat k výkladu přiměřenosti atd. Vyplývá z něj, že provozovatel musí rovněž určit dobu, po kterou se záznamy uchovávají, seznámit Vás s ní, zabezpečit záznamy před neoprávněným přístupem a dát Vám právo kontrolovat záznamy s nahrávkami Vaší osoby. Pokud máte pochybnosti o tom, zda je nakládáno s údaji korektně, je možné dát ÚOOÚ podnět ke kontrole provozu systému, pokud nebude jeho provoz Úřadem shledán protiprávní.

Pro porušení zákoníku práce je možné podat paralelně podnět příslušnému oblastnímu inspektorátu práce (jejich seznam i více informací naleznete na www.suip.cz), který je dozorovým orgánem ve věci dodržování zákoníku práce. Může tak řešit jak porušení zákona ve věci ochrany soukromí, tak jiných ustanovení zákoníku práce (maximální pracovní doba, rozvrh apod.).

Pokud jste se dotazoval, zda je sledování v souladu s ústavními zákony, věc se má tak, že právo na soukromí garantuje [Listina základních práv na svobod](#) (čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 3), která má sílu ústavního zákona a pokud bude shledáno porušení zákonných ustanovení na ochranu soukromí (viz výše), je porušeno i právo na ústavní úrovni. Praktickou právní obranu však lze v této fázi využít i na úrovni zákonné (tj. kroky které jsou popsány shora).

4. Neoprávněné vniknutí do emailové schránky a následné vyhrožování zveřejněním jejího obsahu

Dobrý den,

stala se mi věc, o které jsem nikdy neslyšel a která teď ohrožuje nejen mě, ale i celou mou rodinu. Nevím, jak takovou situaci řešit, proto se obracím na Vás a prosím o právní radu.

Přes internet jsem se seznámil se ženou, která řešila dilema, zda setrvat v manželství. ...Jde o to, že její muž zjistil, že si s někým píše a následně se jí pomocí nějakého programku na zjišťování hesel vloupal do emailové schránky. Je fakt, že jsem se snažil té ženě zvednout sebevědomí a naše emaily začaly být časem poněkud intimnější, zvláště poté, co jsme se sešli osobně. ...Její manžel se rozhodl, že celou naši emailovou korespondenci, kterou s jeho ženou mám od května, zveřejní v nějakých místních novinách a nechá rozvosit snad do každé domácnosti v nejbližším okolí mého bydliště. V pondělí prý podal žádost o rozvod a týž večer mluvil telefonicky s mojí ženou (kterou se snažil v pátek kontaktovat osobně, vypátral totiž - a nevím odkud - nejen naše celá jména, ale i naše bydliště) a řekl jí, že je rozhodnutý mi jakkoli ublížit, třeba mě i srazit autem (tuto nahrávku mám k dispozici), ale hlavně se mi chce pomstít.

Chci se zeptat, jestli se na tohoto člověka, který vědomě porušuje zákon (mimo jiné chce zveřejnit celá naše jména i s fotografiemi), dá podat trestní oznámení a především jakou formou. Při představě, že každý v okolí bude vědět tolik intimností nejen z jejího života, ale také ze života mé rodiny, je zle nejen mně a manželce... Tímto jednáním zničí nebo přinejmenším naruší životy i ostatním členům naší rodiny. Přestěhovat se nemáme kam a finančně jsme na tom hodně špatně, jsme v pasti, vydáni na milost tomuto člověku, který má psychopatické rysy. Navíc ví, že se nemáme jak bránit kvůli nedostatku peněz, on prý oželí i statisíce, jen aby mě zničil.

Děkuji Vám za, pokud možno, rychlou odpověď, nevím, jak rychle pracují tiskárny... Přeji Vám pěkný den a hodně úspěchů nejen v profesním životě.

Text odpovědi:

Dobrý den,

děkujeme za důvěru. Není pochyb, jak jsme Vám již psali v rychlé reakci na Váš e-mail a telefonát, že jednáním manžela Vaší známé došlo k několika trestným činům, které doporučujeme oznámit orgánům činným v trestním řízení.

Rekapituluji, že trestnými činy jsou

a) vniknutí do e-mailové schránky své manželky (porušování tajemství dopravovaných zpráv, §182 odst. 1 t.z., sankce až dva roky odnětí svobody)

b) výhrůžky Vám a Vaší rodině (nebezpečné vyhrožování, § 353 odst. 1 t.z., sankce až jeden rok odnětí svobody).

Jak uvedli kolegové, trestní kvalifikaci není třeba ani není vhodné v trestním oznámení uvádět, je to věc posouzení orgánů činných v trestním řízení (a vyhnete se spíše riziku křivého obvinění). Pokud se policii prokáže, že k trestným činům došlo, mělo by dojít k zahájení trestního řízení. Co se týče důkazní situace, bude spočívat zejména na svědeckých výpovědích (Vaší ženy, Vás a Vaší známé), případně na znaleckém posudku apod. ohledně vniknutí do e-mailové schránky.

V případě obou trestných činů jste v postavení poškozeného (v prvním případě společně s Vaší známou coby druhou účastnicí korespondence) a máte tedy v trestním řízení řadu procesních práv, zejména pak právo účasti na úkonech řízení, navrhování důkazů a vstupu do spisu; můžete být též v řízení zastoupen.

Pokud by došlo k nejhoršímu a pachatel by zveřejnil Vaši identitu a korespondenci, je na místě uvažovat o využití práva poškozeného v trestním řízení žádat soud o zahrnutí náhrady újmy (nemajetkové) do rozsudku.

Tímto zásahem by totiž došlo k jasnému porušení Vašich osobnostních práv a občanské právo dává možnost žalobou u civilního soudu žádat žalobou omluvu či dokonce finanční zadostiučinění. Pokud se však vede pro stejný čin trestní řízení, je zde možnost (dle úvahy soudce k návrhu poškozeného) se žalobě vyhnout a domoci se této alespoň částečné nápravy a satisfakce rovnou v řízení tomto.

Věřím však, že k tomuto nebude muset dojít - mimo jiné i proto, že můžete dotyčného seznámit s právní stránkou věci a dát mu možnost, aby své další kroky přehodnotil.

Věřím též, že v mezidobí se situace alespoň částečně vyřešila, buď jednáním či intervencí policie. Obvyklým postupem policie po obdržení takového oznámení je, že si danou osobu pozve k tzv. podání vysvětlení na služebnu. Již to může působit na většinu osob tak, že své výhrůžky dalšími útoky nezrealizují či v trestné činnosti nepokračují.

Doplňuji, že daným jednáním manžela Vaší známé došlo vedle porušení trestního zákona též k deliktu dle zákona na ochranu osobních údajů.

Je vhodné jej upozornit na to, že pokud by skutečně zveřejnil obsah soukromé korespondence a/nebo jména, fotografie či jiné údaje o Vás a Vaší rodině pomocí veřejného šíření, jde nejen o další trestný čin (§ 182 odst.2 t.z.), ale též o delikt dle zákona o ochraně osobních údajů, který lze postihnout pokutou až do výše pěti milionů Kč (§ 44a odst. 3 ÚOOÚ). Není pochyb, že by jej Úřad na ochranu osobních údajů posuzoval přísně, u výše sankce by se bral v potaz úmysl i záměr, rozsah publikování a zejména důvěrnost a intimnost údajů, které by byly zveřejněny.

5. Odposlech mobilního telefonu

Dobrý den,

mám podezření, že mi manžel odposlouchává hovory a má přehled o sms zprávách. Jde to nějak zjistit a jak se proti tomu bránit? Začíná být chorobně žárlivý, aniž bych k tomu dala podnět, ale už mě to unavuje. Děkuji za odpověď. Hezký den.

Text odpovědi:

Dobrý den,

děkujeme za důvěru. Tato poradna je zaměřena na právní stránku problémů, ohledně technických aspektů doporučuji obrátit se na odborníka v dané oblasti, např. některou z mnoha specializovaných firem nabízejících ochranu proti odposlechům a jejich vyhledávání. Jako vodítko pro výběr takovéto firmy doporučuji zejména jejich etiku - zda kromě ochrany před odposlechy nenabízí také samotné skryté sledování osob, prostor či komunikace.

Z praktické stránky věci - jedna věc je zjištění, že manžel má přístup k informacím, které nemohl získat jinak než z telefonu (což je asi Vaše aktuální situace), jiná věc je zachycení úprav v software telefonu apod. pomocí "důkazu" v podobě například znaleckého posudku či jen vyjádření odborné firmy v listinné podobě. Teoreticky existuje i možnost přístupu do obsahu hovorů a zpráv na úrovni telekomunikační soustavy, to je ale bez odborných znalostí či specifického postavení (např. policista, vybrané pracoviště teleoperátora) velmi nepravděpodobné.

Co se však týče právní stránky věci, je odposlech telefonních hovorů manželem samozřejmě protizákonný a to bez ohledu na manželský vztah k oběti. Obrana je možná po občanskoprávní rovině (žaloba na ochranu osobnosti) i trestněprávní rovině (podání trestního oznámení pro podezření z přečinu porušování tajemství dopravovaných zpráv, §182 odst. 1 t.z.).

Je však zřejmé, že ve vztahu mezi manžely je právní řešení jako "zbraň nejtěžšího kalibru" až zcela na posledním místě. Primárně jde o problém vztahu a proto prvně doporučuji nejdříve o věci mluvit, využít služeb manželských poraden a podobně a případně důkazy o odposlechu si zajistit až pro případ, kdy bude právní řešení jediné možné (rozvod, ochrana před stále intenzivnějšími zásahy).

6. Osobní údaje uchazečů o zaměstnání

Dobrý den,

personalisté stále častěji navštěvují osobní profily uchazečů o zaměstnání a tam se mohou dozvědět i fakta, která by lidé do svého CV neuvedli. Vás bych ráda poprosila o odpověď, případně zprostředkování odpovědi právníka, na následující dotazy:

Je podle Vás v pořádku, že se budoucí zaměstnavatel ještě před prvním pohovorem dozví, například z profilu na Facebooku, zda je uchazečka těhotná či svobodná matka? Nebo sexuální orientaci uchazeče?

Pokud při výběrovém řízení takto získané informace zohlední, jedná se o diskriminaci?

Je vůbec možné toto dokázat nebo nějakým způsobem řešit – třeba právní cestou – a uspět?

Text odpovědi:

Dobrý den,

k první otázce: pokud uživatel sociálních sítí tyto informace zveřejní, pak sama skutečnost, že si zaměstnavatel tyto volně dostupné informace dohledá, nezákonná není a je stále obvyklejší.

Zákon zakazuje tyto informace zjišťovat výslovným dotazováním, avšak tato ochrana zaměstnance ztrácí význam v případě, že tento tyto informace sám zveřejňuje.

Pokud bude důvodem nepřijetí do pracovního poměru skutečnost, že dotyčný je určité sexuální orientace, že je dotyčná těhotná nebo má malé dítě, bude se zřejmě o diskriminaci podle zákonné definice jednat.

Praktické prokázání diskriminačního důvodu méně příznivého zacházení, tedy nepřijetí do zaměstnání, je však velmi obtížné. Antidiskriminační zákon (č. 198/2009 Sb.) umožňuje jedinci, aby se domáhal soudní cestou upuštění od diskriminace, odstranění diskriminačních zásahů a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Důkazní břemeno se přenáší (dle § 133a občanského soudního řádu) na stranu žalovaného, který je povinen dokázat, že jednání nemělo diskriminační charakter. Předpokládám, že zaměstnavatel svoji volbu zaměstnance neodůvodní výše zmíněnými skutečnostmi zjištěnými na Facebooku, ale jinými kritérii, kterých je při posuzování vhodnosti uchazeče nepřeberně a v podstatě všechna, která nejsou diskriminační, jsou legitimní. Ve chvíli, kdy žadatel o zaměstnání nemá žádný zřejmý důkaz o tom, že by nebyl přijat na základě výše zmíněných skutečností nebo o tom, že diskriminace je u zaměstnavatele na denním pořádku, pak považuji, i přes zmíněné přenesení důkazního břemene, úspěch u soudu spíše za nepravděpodobný.

7. Nové podmínky ochrany soukromí Google

Dobrý den,

dnes jsem si na svém mobilu s Androidem přečetl, že Google bude k 1. březnu 2012 měnit Zásady ochrany osobních údajů (<http://www.google.cz/intl/cs/policies/privacy/preview/>). Věc, která mě nejvíce poděsila, byla tato:

"Informace shromažďujeme dvěma způsoby:

1) Informace, které nám poskytnete ...

2) Informace, které získáváme, když používáte naše služby:

a) Informace o zařízení: Můžeme shromažďovat informace o konkrétním zařízení (například model hardwaru, verze operačního systému, jedinečné identifikátory zařízení a údaje o mobilní síti včetně telefonního čísla). Identifikátory vašeho zařízení nebo telefonní číslo může Google přiřadit k vašemu účtu Google.

b) Informace z protokolu

Když používáte naše služby nebo zobrazujete obsah poskytovaný společností Google, můžeme automaticky shromažďovat určité informace a ukládat je v protokolech serverů. Mezi ně mohou patřit:

- informace z protokolu telefonování, jako je vaše telefonní číslo, číslo volajícího, čísla přesměrování, čas a datum hovorů, trvání hovorů, údaje o směrování zpráv SMS a typy hovorů,

- adresa internetového protokolu,

c) Informace o poloze: Když používáte službu Google s umožněním určování polohy, můžeme shromažďovat a zpracovávat informace o vaší aktuální poloze, například prostřednictvím signálů GPS, které odesílá mobilní zařízení. Polohu můžeme určovat také pomocí různých technologií, jako jsou data snímačů z vašeho zařízení, která mohou například poskytovat informace o blízkých přístupových bodech sítě Wi-Fi a mobilních vysílačích.

Tyto body jsou podle mě tak všeobecné, že se obávám, že podle nich by Google mohl: Identifikovat mě podle jména na mém účtu, znát číslo mého mobilního telefonu, jeho polohu. To by však ještě nebylo tak alarmující, jako právě ukládání informací o tom KOMU A JAK DLOUHO VOLÁM A KOMU PÍŠI SMS. Myslím si, že bych měl mít možnost zvolit si, jestli chci tyto údaje poskytovat.

Když jsem si tento mobilní telefon kupoval, nevěděl jsem, že Google bude na svých serverech ukládat tolik informací (i události v kalendáři!!! - nejde nastavit na čistě interní v mobilu!!!)

Mohli byste mi k tomu poskytnout nějaké vyjádření? Jsou moje obavy opodstatněné? Mohl bych mobilní telefon kupovaný v srpnu vrátit a žádat vrácení peněz, protože nesouhlasím s novými podmínkami, které nelze nijak obejít?

Text odpovědi:

Dobrý den,

děkujeme Vám za důvěru. Vaše analýza nových podmínek společnosti Google je zcela namístě; snad bude takto poučených spotřebitelů přibývat. Podmínkám Google a dalších velkých poskytovatelů služeb elektornických komunikací (Facebook apod.) se luRe bude věnovat resp. věnuje v rámci připomínek k návrhům nové unijní legislativy, která by měla více chránit „digitální identitu“ a data zadaná uživateli těchto služeb (v rámci spolupráce s celoevropskou organizací European Digital Rights).

Z podmínek skutečně jednoznačně vyplývá, že přistoupením k nim dáváte souhlas, aby Google zpracovávala údaje o Vaší komunikaci – kromě všeho Vámi uvedeného tedy výslovně i adresáty Vaší telefonické a SMS komunikace. Problém je, že v tomto bodě Google nenabízí tento souhlas nedat (s výjimkou úplného eliminování užívání služeb Google). Zákony na ochranu osobních údajů vycházející v celé EU z aktuálně platné unijní směrnice (95/46/EC) jsou vždy postaveny na principu souhlasu osoby, o jejíž osobní údaje jde. Zdálo by se, že udělením souhlasu má správce osobních údajů zcela „volné pole“ k takovému nakládání s údaji, k jakému byl souhlas dán. Tak tomu není – zákonná úprava stanoví obecné požadavky na souhlas, který musí být mj. svobodný. Český Úřad na ochranu osobních údajů již zpochybnil svobodu souhlasu v případě tzv. adhezních smluv, tedy souhlasu zakomponovanému do smlouvy o poskytování služby en bloc (např. v případě souhlasů nakládání s osobními údaji pro bankovní služby). Zde se s

ohledem na neoddělitelnost souhlasu od zbytku smlouvy zřejmě o svobodný souhlas jednat nebude. Tato právní argumentace by byla možná v případě právního napadení, avšak není možné odhadnout její výsledek.

V případě Google z jeho podmínek vyplývá, že jste smluvně chráněn proti předávání údajů o Vás jiným soukromým osobám pro komerční účely (neplatí to již pro účely vymáhání povinností, outsourcingu služeb aj.). Je tak výslovně uvedeno v podmínkách a ty tak tvoří obsah smlouvy, kterou jste s Googlem započítím užívání jeho služeb uzavřel. Avšak ve vztahu k „státu“ resp. veřejné moci tato ochrana neplatí. Sám Google uvádí, že veškeré údaje o Vás může předat na vyžádání orgánům veřejné moci, zejména pak tedy policejním a jiným bezpečnostním složkám. Pro ně tvoří údaje shromážděné Googlem skutečně „zlatý důl“ - řada z nich nahradí údaje, které by si musela policie obstarávat s povolením soudu či státního zástupce (které přezkoumávají zákonnost a proporcionalitu požadavku). I vzhledem k plánované další kriminalizaci ohrožování práv duševního vlastnictví (Dohoda ACTA, americký zákon SOPA) je riziko, že pravomoci policie včetně přístupu k údajům soukromých služeb typu Google, budou takto rutinně využívány (a rovněž zneužívány).

Souhrnně je možné shromažďování údajů o Vaší komunikaci společností Google vyloučit:

nepoužíváním jejich služeb (což je při jejich rozsahu, a podílu na trhu velmi obtížné),

technickým znemožněním shromažďování těchto údajů (instalací takového software či zařízení neporušujete smluvní podmínky Google; to zda něco takového existuje již překračuje právní sféru a míří do odborné technické – doporučuji konzultovat odbornou komunitu a v případě nalezení vhodných nástrojů budeme velmi rádi za zaslání tipu)

podporou kampaně za nastavení nové unijní legislativy (přinese řešení sice v dlouhodobějším horizontu, ale plošné a poměrně snadno vynutitelné),

cestou právního napadení této praktiky. Zřejmě tou cestou, že byste společnosti Google zaslal odvolání souhlasu se zpracováním údajů o Vaší komunikaci a v případě, že by došlo k ukončení poskytování služby anebo byla data dále zpracovávána (i na tyto údaje o zpracování máte ze zákona nárok, viz. § 11 ZOOÚ), podat na společnost Google žalobu či podnět k Úřadu na ochranu osobních údajů. Předesílám, že by šlo o dosti náročný spor nejen z důvodu jiné teritoriální příslušnosti žalovaného, nicméně v principu není vyloučen. V každém případě by bylo velmi vhodné právní zastoupení zkušeným advokátem. Pokud byste měl zájem o další probrání tohoto postupu, dejte nám vědět, můžeme pomoci první konzultaci advokáta zprostředkovat.

8. Evidence osobních údajů u banky po zrušení účtu

Dobrý den

chtěl bych Vás poprosit o Váš názor. Měl jsem účet u GE Money, který jsem zrušil. Nějakou dobu po tom mi od nich přišel e-mail s nabídkou služeb. Na toto jsem reagoval překvapeně, jelikož jsem se domníval, že se zrušením účtu by automaticky měli vymazat moje údaje. Při návštěvě pobočky mi bylo řečeno, že tomu tak není a že musím nejprve požádat a dát nesouhlas se zasíláním obchodních sdělení, tento nesouhlas jsem podal. Chtěl jsem ale, aby vymazali všechny moje údaje, prý podle zákona nemohou vymazat moje údaje, že je ještě musejí evidovat po dobu pěti let a po této době budou tyto údaje automaticky zrušeny. Dále o mě evidují: rodné číslo, datum narození, místo narození, číslo OP a řidičského průkazu, pohlaví, bydliště, dosažené vzdělání, pracovní poměr, druh bydlení, rodinný stav, počet dětí. Je toto správné?

Text odpovědi:

Dobrý den,

to je velmi zajímavý a dosud, pokud vím, málo diskutovaný právní problém. Případ má dvě roviny – první je zpracování osobních údajů za účelem nabízení obchodů nebo služeb. Zákon dovoluje osobní údaje získané za jiným účelem při vlastní činnosti správce (např. tedy při poskytování služeb běžného účtu) tyto údaje takto marketingově použít, avšak jen do doby, než s tím vysloví daná osoba případně nesouhlas. Tolik zákon na ochranu osobních údajů (§ 5 odst. 5). Úřad na ochranu osobních údajů, který tento zákon aplikuje a vykládá však s bankami vedl řadu jednání, kde prosazuje ke klientům přátelštější přístup – již při uzavírání smlouvy o produktu, o který klient projevil zájem se má výslovně a srozumitelně dát na výběr, zda klienti chtějí či nechťejí své osobní údaje nechat využívat pro marketingové účely. Vámi popsaná praxe není tedy vysloveně nezákonná, ale jde o výklad zákona, který je nekomfortní ke klientům a v rozporu s výkladem ÚOOÚ, který byl bankám výslovně doporučen.

Podstatnější je druhá rovina – zpracování osobních údajů po skončení smluvního vztahu a to ještě v rozsahu překračujícím účel smlouvy o běžném účtu.

Zde má banka povinnosti týkající se osobních údajů plynoucí z jiných zákonů než je zákon na ochranu osobních údajů. Ty ji opravňují resp. často přímo příkazují zpracovávat osobní údaje klientů nad rámec zákona o ochraně osobních údajů (tento zákon dovoluje v zásadě rozsah daný jen buď souhlasem klienta a/nebo účelem jejich právního vztahu). Jde o tyto osobní údaje

a) potřebné k identifikaci klienta tj. opis (resp. na základě souhlasu i fotokopii) údajů z občanského průkazu Plyne z § 8 odst. 2 a) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu Tyto údaje musí uchovávat č. § 16 odst. 1 deset let o skončení smluvního vztahu. Není tedy zřejmé, proč Vám banka sdělila lhůtu pětiletou.

b) informace o klientovi „které jí umožní vyhodnocovat, zda se jedná o rizikového klienta“. Tato široce koncipovaná povinnost je stanovena v § 5 odst. 3 vyhlášky ČNB č. 281/2008 Sb. Ta byla vydána na základě zmocnění ve výše uvedeném zákoně proti praní špinavých peněz a zřejmě je platným podkladem pro sběr nejrůznějších klientských informací.

c) „informace a podklady pro Českou národní banku“ musí banka poskytovat na základě § 41 odst. 2 a) zákona č. 6/1993 o ČNB. Jejich bližší specifikace je svěřena samotné ČNB, která tak činí ve svých opatřeních uveřejňovaných ve Věstnících ČNB. Podle opatření č. 23/2008 ve znění pozdějších změn však povinnosti týkající se osobních údajů nespécifikuje.

Jak je vidno, právní úprava je zde velmi nepřehledná a dává široké možnosti výkladu (zejména povinnost shromažďování informací k vyhodnocení rizika dle bodu b)). Není nám ani známo, že by se touto otázkou zabýval soud či komplexně Úřad na ochranu osobních údajů.

Lze dovodit, že pokud banka eviduje údaje, které nemohla najít ve Vašem občanském průkazu, což je minimálně druh bydlení, pracovní poměr a číslo ŘP, nemá k tomu právní důvod dle legislativy proti praní špinavých peněz. Podle našeho názoru nejsou právním základem ani další shora uvedené právní důvody, protože ty se používají klienty ve stávajícím smluvním vztahu.

Doporučujeme tedy písemně se obrátit na banku s žádostí o sdělení přesného právního titulu (konkrétní ustanovení právního předpisu) na jehož základě uchovává všechny Vaše osobní údaje. Jejich odpověď Vám rádi právně posoudíme.

Pokud dojdeme k závěru, že právní titul dán není, je vhodným postupem (po případném znovupožádání o likvidaci údajů) podání podnětu Úřadu na ochranu osobních údajů, která má nejen právo důkladné kontroly přímo v instituci, ale také oprávnění uložit sankci shledá-li porušení zákona.

9. Neúčast při sčítání lidu

Dobrý den,

mám prosím dotaz: pokuta za neúčast při sčítání lidu hrozí za neodevzdání lístku nebo za jeho nepřevzetí? Dekuji.

Text odpovědi:

Dobrý den,

sčítání lidu, domu a bytů 2011 má, jak **dlouhodobě poukazujeme**, řadu problémů týkající se jak legitimacy, tak bezpečnosti zpracovávaných dat. Není proto překvapivé, že jej bojkotovaly tisíce občanů.

Zákon pamatuje na přestupek, který spočívá v neodevzdání formuláře získaného zákonem předvídaným způsobem (§ 26 odst. 4 písm. a) zákona o sčítání lidu). Dosti diskutabilní povinnost občana sám se o formulář přihlásit je zakotvena v zákoně také (§ 21 odst. 1 zákona o sčítání lidu) a ačkoli se k tomuto ustanovení neváže výslovně zvláštní skutková podstata přestupku, lze odpovědnost dovodit. Zákon totiž v § 7 odst. 7 stanoví povinnost " poskytnout údaje... přesné a úplně...řádně a v termínu stanoveném tímto zákonem."

Na toto ustanovení se váže přestupek spočívající v "poskytnutí údajů v rozporu s § 7 odst. 7" (přestupek dle § 26 odst. 4 písm. b) zákona). Jinak řečeno, pokud si dotazník nevyzvednete, údaje nepředáte do 25 dní po půlnoci z 25. a 26. března 2011, zákonný termín nedodržíte a dopustíte se přestupku (dle § 26 odst. 4 písm. b)).

Přestupkem je jak neodevzdání formuláře, tak i jeho nepřevzetí. U obou typů přestupků lze uložit pokutu až do 10 000 Kč. Vedle však zároveň platí i zákon o přestupcích, který nabízí i jemnější sankci - napomenutí a umožňuje i projednání věci bez uložení sankce (§ 11 přestupkového zákona). V eventuálním řízení je vhodné o těchto možnostech vědět a aktivně je navrhopvat.

Důležité je vědět, že promlčení přestupku (a tedy i uvalení sankce) je v tomto zákoně upraveno speciálně proti úpravě obecné a obecně známé (dle zákona o přestupcích).

Na rozdíl od roční lhůty obecné, zde "sčítací" zákon stanoví, že odpovědnost za přestupek zaniká, pokud příslušný obecní úřad nezažájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, nejpozději však do 2 let ode dne, kdy byl spáchán.

Uplynutím 19. dubna 2013 je tak definitivně vyloučeno všechna jednání bojkotující sčítání lidu jakkoli postihnout. Co se týče lhůty subjektivní (rok od doby, kdy se obecní úřad s rozšířenou působností dozví o přestupku, bude v závislosti na administrativních procesech a toku dat po sčítání, různá v různých případech.

Existují pochyby, zda správní systém vůbec zvládne ve lhůtách postih všech nesečtených občanů. IuRe je připraveno pomoci právní radou eventuálně i právním zastoupením občanům, proti nimž by byla řízení zahájena. Zda to bude možné, závisí především na zajištění financí na další období naší činnosti, záměr na tuto strategickou litigaci však rozhodně máme. Pochyby o využití nashromážděných dat v neprospěch občanů sdílí totiž mnozí.

10. Pasy - uchovávání otisků prstů

Dobrý den,

rád bych se informoval ohledně biometrických pasů. Zažádal jsem si před několika týdny o cestovní pas a byly mi sejmuty otisky prstů. Na můj dotaz zda budou uchovávány v databázi nebo pouze v mikročipu mi bylo řečeno, že jsou tyto údaje po měsíci z databáze vymazány. Je toto tvrzení pravdivé?

Text odpovědi:

Dobrý den,

informace, které Vám byly poskytnuty nejsou zcela přesné. Podle zákona o cestovních dokladech (č. 329/1999 S.) jsou biometrické údaje z „pasové“ databáze ministerstva vnitra mazány až 60 dní po převzetí pasu, tedy o měsíc déle. Zákon v tomto ustanovení (§ 29 odst. 2 písm.a) bod 3. ve spojení s větou druhou § 29 odst. 4 nepřipouští možnost mazání údajů dříve, takže je otázka, jaká je skutečná praxe anebo jaká byla kvalita informací Vám poskytnutých. Podle tohoto zákona se v jiné databázi, např. u samotného vydávajícího úřadu, biometrické údaje neevidují. Situaci si můžete ověřit dotazem na daném úřadu a budeme rádi, pokud se s námi v tomto případě, o poskytnuté vysvětlení podělíte.

V oblasti cestovních dokladů jsme se poměrně nepozorovaně dostali do stavu, kdy jsou pro jistotu preventivně všem žadatelům o pas odebírány otisky prstů. Že jejich sken je uchováván v mikročipu je zřejmé a plyne to jasně z § 5 odst. 2 písm. b) zákona o cestovních dokladech (vedle fotografie, dalších údajů z pasu a bezpečnostních prvků). Pochopitelně tvrzení, že na jiném místě uchovávány nejsou, vyvolá logickou otázku, s čím jsou tedy záznamy při čtení čipu porovnávány. Pokud je to pouze s policejními databázemi typu AFIS (databáze otisků prstů), zdá se na první pohled, že systém je nastaven rozumně tak, aby nebylo zasaženo soukromí řádných občanů, ale byly odhaleny osoby při cestování nějak nebezpečné.

Problémem ovšem může být, že vedení těchto policejních databází u nás i ve světě není bez problémů a všude je patrná tendence sbírat a uchovávat více, než je třeba. Známé jsou případy snímání otisků pokojných demonstrantů či jiných osob, které zdaleka nebyly ani obviněny z nějakého trestného činu. Například česká právní úprava jen obecně na úrovni zákona svěřuje policii oprávnění otisky prstů snímat v případě osoby obviněné, uvězněné za úmyslný trestný čin, nalezené a zabezpečené v detenci (§ 65 odst. 1 zákona č. 273/2008 sb., o Policii ČR), výslovně však nestanoví povinnost otisky smazat v případě prokázání nevinu obviněného – v totožném případě uchovávání DNA vzorků je závazný pokyn policejního prezidenta v rozporu se zákonem a nařizuje uchovávat a zadávat do databáze údaje nad rámec zákona (jako konstatoval Úřad na ochranu osobních údajů v medializovaném rozhodnutí).

Vezmeme-li v potaz, že i vstup do cizích zemí není nárokový a tyto země prokazatelně sbírají data o cizích občanech a jsou uzavírány smlouvy o výměně či dokonce automatickém vstupu do národních biometrických databází (např. smlouva mezi ČR a USA zveřejněná pod č. 65/2010 Sb.m.s.), představuje jedinečný biometrický identifikátor v

mikročipu značné riziko, zvlášť při strojovém čtení (kdy laik nepozná, že nedochází zároveň k jeho kopírování do některé z databází).

11. Rodné číslo v dopise - obyčejné poště

Dobrý den,

státní instituce posílá dokumenty s osobními údaji "obyčejnou" poštou. Při dnešním stavu společnosti se mi zdá tento způsob značně riskantní. Já nesmím dát OP z ruky, ale mé rodné číslo se nemusí ani poslat doporučeně do vlastních rukou. Je to v pořádku?

Text odpovědi:

Dobrý den,

není pochyb, že rodné číslo osobním údajem je a to osobním údajem zvláštní povahy, jak stabilně poukazuje Úřad na ochranu osobních údajů. Má totiž tu vlastnost, že je značně univerzální a s jeho znalostí lze k jedné osobě vztáhnout údaje z řady seznamů a databází, nemluvě o riziku zneužití.

Avšak jeho zasílání samotnému jeho držiteli obyčejnou poštou v dopise v obálce je právně v pořádku.

Ochrana listovního tajemství platí bez ohledu na druh zásilky (i na úrovni ústavní, viz čl. 13 Listiny základních práv a svobod) a za jeho porušení je kromě odpovědnosti civilní a správní uložen i postih trestněprávní (§ 182 tr. zákona).

V případě obyčejného psaní může nastat problém s prokazováním doručení, což je však v případě doručování od státních orgánů věc dodržování příslušných procesních a vnitřních předpisů nařizujících, jaký typ doručení (odpovídající barevným rozlišujícím pruhům na obálce) se použije.

Autor obrázku [photosteve101](#), licence [CC-BY 2.0](#)

Pracuje G8 na nové dohodě ACTA?

17. 4. 2012 | 16:04

Nedávno "leaknutý" dokument skupiny G8 (Kanada, Francie, Německo, Itálie, Japonsko, Velká Británie a USA) dává velmi silné signály, že vedoucí země, které aktuálně stojí za dohodou, pracují s tím, že ACTA má vážné problémy a musí být od základu přehodnocena, přepracována a ve své současné podobě opuštěna. Dokument zveřejnila organizace European Digital Rights(EDRi), již je luRe členem.

Uniklý dokument, podle všeho připravený v rámci pracovní skupiny pro vymáhání práva, se zabývá některými body dohody, které byly terčem kritiky. Především se snaží vyvarovat opakování největších selhání ACTA – snahy o řešení, které by bylo univerzální pro všechny záležitosti duševního vlastnictví od padělání až po neautorizované kopírování digitálního zboží. Místo toho zužuje svůj zájem a zcela se zaměřuje pouze na padělání zboží a léčiv.

Bohužel se zcela nepoučili. Část věnovaná internetu zcela opomíjí řešit pravidla digitálního kopírování a její část je doslova převzatá z Výroční zprávy Bílého domu o prosazování práv duševního vlastnictví za rok 2011.

Dokument G8 se snaží „exportovat“ americkou politiku do role prostředníků v obchodě s fyzickými padělkami. Zejména usiluje o to, aby se americké firmy staly jistou formou globální mimosoudní policie či vlády s povinnostmi od „vzdělávání“ občanů, přes dohled až po trestání firem a občanů na základě obvinění.

Tato opatření by měla zahrnovat odstranění celých doménových jmen z Internetu, vyloučení firem z výsledků vyhledávačů, odstranění reklamních služeb a blokování plateb pokud má poskytovatel/dodavatel služeb informace,

že „možná podporuje transakci s padělaným zbožím“. Návrh na zprostředkovatele je jednoduše explicitním vyjádření toho, co mnozí zákonodárci nevidí implicitně obsaženo v současném návrhu ACTA - že globální společnosti téměř výhradně se sídlem v USA by byly zodpovědné za on-line dohled, včetně toho, že mají být soudcem, porotou a popravčím kdykoliv uznají z vhodné.

Hlavní otázky nyní jsou:

- Má nebo mohl by Evropský parlament prosazovat totálně vadnou dohodu ACTA v Evropě a ve světě, který je už úplně jinde?
- Daleko vážněji, bude opravdu 7 zemí z G8 podporovat návrh, který explicitně předává americkým firmám pravomoci dohlížet nad občany a jejich online obchody a aktivitami?

Dokument G8 : <http://www.edri.org/files/G8.pdf>

Volně přeloženo z anglického originálu zprávy EDRI: <http://edri.org/g8>

Výroční zprávy Bílého domu o prosazování práv duševního vlastnictví za rok 2011 v

angl: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/IPEC/ipec_annual_repor...

AVÍZO – tisková konference k novele data retention

7. 4. 2012 | 13:41

Společná tisková konference občanského sdružení Iuridicum Remedium (IuRe) a Pirátské strany k problematice data retention, novému návrhu šmírovacího zákona, jehož předchozí verzi zrušil Ústavní soud, a který má v ČR znovu zavést povinné uchovávání údajů o naší elektronické komunikaci pro potřeby policie, ČNB a nově také tajných služeb.

Středa 11. dubna od 10.30 hod., Kavárna Krásný ztráty, Náprstkova 10, Praha 1.

Zástupci IuRe, watchdogové organizace zabývající se především ochranou soukromí, představí své výhrady k novele. Piráti potom představí kroky, kterými se pokusí přesvědčit parlament, aby novelu odmítl.

IuRe hledá experta se zaměřením na IT pro kampaň Lidská práva a technologie

4. 4. 2012 | 11:49

Hledáme posilu týmu, který realizuje program Lidská práva a technologie

Potřebujeme člověka, který:

- se výborně orientuje v oblasti nových technologií a internetu; má nadstandardní PC uživatelské schopnosti, zvládne základní programování
- se zapojí do projektů týkajících se ochrany osobních dat a jejich uchovávání
- zvládne vést kampaně k tématům čipové karty v dopravě, CCTV a Creative Commons
- bez problémů zvládne psaní analýz k tématům, position papers (RFID čipové karty, uchovávání dat v telekomunikacích – data retention, apod.)
- bude úzce spolupracovat s PR programem a nezalekne se vystupování v médiích (předchozí zkušenost je výhodou, ale není nutná – důležitá je kuráž)
- bude IT podporou v naší organizaci

Jedná se o práci na částečný úvazek. CV + motivační dopis pošlete do 14. dubna na iure@iure.org

Oslovili jsme poslance s výhradami k novele zákona o sbírání údajů o naší komunikaci (data retention)

3. 4. 2012 | 08:30

luRe již v minulosti iniciovalo stížnost Ústavnímu soudu, který pak část zákona o elektronických komunikacích (tzv. data retention) zrušil jako protiústavní. Nyní mají poslanci projednat novelu tohoto zákona (sněmovní tisk č. 615), který má v ČR znovu zavést povinné uchovávání údajů o naší elektronické komunikaci pro potřeby policie, ČNB a nově také tajných služeb. luRe je proto 27. března oslovilo s výhradami, kde mimo jiné kritizuje přijetí novely obecně s tím, že i jiné evropské země odmítají zavést toto opatření do svého právního řádu, tak jak jim ukládá evropská směrnice 2006/24/ES. Upozorňujeme na nepřesvědčivé výsledky využívání provozních a lokalizačních údajů, nedostatečnou regulaci oprávnění policie podle zákona o policii, nadbytečné oprávnění ČNB podle zákona o dohledu v oblasti kapitálového trhu, příliš široký okruh subjektů, které mají data shromažďovat, příliš široké možnosti užití údajů podle trestního řádu a chybějící vymezení kategorií uchovávaných osobních údajů. [Kompletní kritiku novely čtete zde.](#)

Problém se zdravotními registry se s novým zákonem prohlubuje, stát chce stále více osobních dat pacientů

2. 4. 2012 | 14:20

Nový zákon nutí lékaře předávat státu citlivá osobní data mapující naše zdraví od narození až do smrti. Zdaleka přitom není jasné, podle jakých pravidel bude stát s daty nakládat. Dramaticky se tak prohlubuje problém se státními zdravotními registry, jejichž počet stále narůstá stejně jako objem dat v nich uložených. Ministerstvo zdravotnictví za ně již v minulosti získalo anticenu Big Brother Awards pro největšího úředního slídila. Řešit je bude i Ústavní soud.

Začátkem dubna nabyl účinnosti nový zákon o zdravotních službách. Vedle řady pozitivních změn, které dávají pacientovi větší možnost, aby o sobě a svém zdraví rozhodoval sám, obsahuje ale nový zákon i úpravu národních zdravotních registrů, které jdou zcela proti této zásadě. Obrovský objem citlivých osobních údajů pacientů budou muset lékaři pod hrozbou sankce předávat státu, který s nimi bude nakládat podle zcela nejasných pravidel. Stát bude disponovat obrovským objemem dat o každém z nás často doslova od narození až do okamžiku smrti. Tato data budou moci být dále propojována s údaji v dalších státních registrech.

„Zákon i prováděcí předpisy jsou velmi obecné. Není jasné jakým způsobem budou údaje využívány, kdo a proč k nim bude mít přístup, za jakými účely budou moci být propojovány s dalšími údaji. Obecné vymezení předávaných údajů v zákoně znamená, že lékař v určitých případech předá celou zdravotní dokumentaci pacienta. To vše povinně, bez možnosti aby mohl pacient toto předávání údajů odmítnout. Většina pacientů se o něm ani nedozví,“ vypočítává základní problémy nové právní úpravy právník občanského sdružení Iuridicum Remedium Jan Vobořil. „Důvodem existence registrů přitom není nic jiného než výzkum, statistika a vyhodnocování diagnostické a léčebné péče. Tedy cíle k nimž opravdu není potřeba znát, jak se pacient jmenuje, kdy se přesně narodil a kde přesně bydlí,“ dodává.

„Kritizujeme zdravotní registry už několik let a tak jsme přivítali, že mimo jiné i proti národním zdravotním registrům směřovala počátkem ledna ústavní stížnost skupiny senátorů. V březnu jsme stížnost podpořili tím, že jsme Ústavnímu soudu poslali obsáhlé stanovisko, tzv. amicus curiae, s argumenty proč jsou zdravotní registry s citlivými osobními údaji občanů podle našeho názoru neústavní. Chceme tím rozšířit argumentační základnu oproti velmi

stručnému popisu problému ve stížnosti senátorů. Podle našeho názoru je nová právní úprava v příkrém rozporu s ústavněprávními předpisy, jakož i českou a evropskou judikaturou zabývající se právem na soukromí a informační sebeurčení,“ řekl Vobořil.

Nová úprava prohlubuje již řadu let trvající a stále se zhoršující problém existence těchto registrů, které stále přibývají, stejně jako množství údajů v nich uchovávaných. Nový zákon je dalším zhoršením stavu, tentokrát skokovým. Takto kompletní data o zdraví, která budou uchovávána v zdravotních registrech přitom nemusí mít k dispozici často ani ošetřující lékař, který je za léčbu pacienta zodpovědný.

Otázkou zrušení úpravy národních zdravotních registrů se Ústavní soud bude zřejmě zabývat v rámci posouzení jiné, téměř současně zaslané, ústavní stížnosti, tentokrát podané opozičními poslanci, která směřovala zejména proti proceduře přijímání některých reformních zákonů.

„Centralizované registry o zdraví občanů považujeme nejen za nesmírně nebezpečné, protože se v nich uchovává obrovský objem citlivých údajů a riziko zneužití je tak velké, ale i proto, že jejich vedení a povinné předávání údajů může vážně narušit důvěru mezi lékařem a pacientem, což zase může mít negativní vliv na průběh léčby nebo i na ochotu pacienta se léčit. Výsledek existence registrů tak může být nakonec opačný, než je zamýšleno,“ uzavírá Vobořil.

Ke stažení: [Stanovisko občanského sdružení Iuridicum Remedium k ústavní konformitě úpravy národních zdravotních registrů v zákoně o zdravotních službách](#)

IuRe se připojilo k celosvětové kampani za transparentnost EU

27. 3. 2012 | 15:19

Připojili jsme se ke kampani organizace [Access Info Europe](#) za transparentnost EU. K 20 požadavkům na budoucnost přístupu k evropským dokumentům se celkem připojili 3 evropské komisaře, 67 nevládních organizací a 6 koalic zastupujících 249 dalších organizací. Dokument byl 25. března odeslán zástupcům jednotlivých států EU, kteří se účastní dnešního zasedání pracovní skupiny Rady pro informace. Cílem je dosáhnout reformy [Nařízení číslo 1049/2001](#) o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise.

Celý dokument ke stažení [zde](#)

IT pomoc s drupal webem

27. 3. 2012 | 13:18

Hledáme IT hlavu se znalostí drupalu na přeprogramování části webu www.slidilove.cz. Odměna dohodou podle rozsahu práce. Potřebujeme to rychle, nejpozději během příštího týdne (2. - 8.4). Nabídky prosíme na iure@iure.org

Štve vás internetová reklama mířená na tělo? Vypněte firmám přístup k datům vašeho prohlížeče

26. 3. 2012 | 14:43

Zavřete kohoutek firmám, které z vašeho prohlížeče sosají data pro co nejlepší nastavení on-line reklamy, která se vám zobrazuje "na míru", tzv. behaviorální reklamy. Vypněte jim přístup k vašim datům přes jednoduchý webový formulář. Reklamy se sice úplně nezbavíte, nebude se vám ale zobrazovat inzerce podle obsahu prohlížení stránek, vaší lokality, apod.

Behaviorální internetová reklama je založená na tom, že cílí na jednotlivce přesně podle jeho zájmů. Čerpá k tomu dat z nastavení prohlížeče. Pokud se chcete této přesně mířené reklamy zbavit, vypněte firmám, které se jejich sbíráním zabývají přístup k datům vašeho prohlížeče. V seznamu webové aplikace www.youronlinechoices.com jich je necelá padesátka včetně Googlu, Microsoftu nebo např. Yahoo.

Vypnutí online behaviorální reklamy, neznamená, že již nebudete přijímat reklamu na internetu. Reklama, která pak na internetu uvidíte jen nebude odpovídat vašim zájmům a nastavení prohlížeče (tedy lokalitě, jazyku, atd..).

Vyhod'te televizi dřív, než vás začne šmírovat

26. 3. 2012 | 13:30

Nejnovější generace HD televizorů značky Samsung umožní nenechavcům vidět a slyšet co se před televizory odehrává. Kromě toho mohou sbírat také extrémně citlivé údaje svých uživatelů. Nové modely, které spíše než TV připomínají moderní počítač, obsahují HD kameru, mikrofon a software na rozpoznávání obličeje i hlasu. Vševědoucí TV, jak ji známe z románu 1984, se tak pomalu stává skutečností.

Prostřednictvím těchto funkcí může libovolný slídlil – samotný výrobce, poskytovatel TV služeb, případně další – získat celkem konkrétní profil každého jedince, který „šmírovací“ televizi používá. Gary Merson, provozovatel internetového portálu HD guru, řekl pro deník Mailonline.co.uk, že v podstatě neexistuje způsob jak kameru, mikrofon a software vypnout, takže si uživatelé nemohou být na 100 procent jistí, že Samsung nesebírá jejich osobní a citlivé údaje a nepředává je pak dál třetím stranám. Tyto televize nemají totiž na rozdíl od ostatních kameru a mikrofon jako doplňkové příslušenství, které je možné odpojit jedním USB kabelem. Podle serveru Mailonline.co.uk se Samsung k otázkám na novou technologii nevyjádřil.

Zdroj: DailyMail.co.uk: [Is your TV watching you? Samsung's latest sets with built-in cameras spark concerns](http://DailyMail.co.uk)

Dohoda PNR je plná chybných výkladů amerického práva a mylných představ o skutečném fungování vlády USA

14. 3. 2012 | 12:49

Navrhovaná dohoda o jmenné evidenci cestujících (PNR) mezi Spojenými státy a Evropskou unií je plná chybných tvrzení a předpokladů týkajících se výkladu amerického práva a skutečné činnosti Vlády USA. Tvrzení v obhajobě

dohody PNR se týkají především nižších nároků na ochranu cestujících z Evropy. V příloze najdete shrnutí nejzávažnějších sedmi bodů, který vypracoval americký právník Edward Hasbrouck pro evropské úředníky.

Celý text v angličtině najdete [zde](#). Pro představu jsme se alespoň pokusili volně přeložit sedm základní bodů, které jsou pak v anglickém originále rozvedeny:

1. Dohoda se netýká agentury zvané Centrum pro odhalování terorismu FBI (Terrorist Screening Center (TSC), které v podstatě rozhoduje, kteří z cestujících mohou létat a kteří ne.
1. Americké zákony citované v dohodě jako ty, které zaručují ochranu evropským cestujícím ve skutečnosti poskytují jen velmi malé výhody nebo jsou vzhledem k mezinárodnímu předávání dat PNR zcela irelevantní.
1. Evropané se nemohou, tak jak smlouva předpokládá, dožadovat nezávislého a adekvátního uvolnění od protiprávních praktik americké exekutivy s odvoláním na příslušná rozhodnutí v rámci správního řádu (The Administrative Procedure Act (APA). Tam jsou prakticky neodstranitelné hmotné a procedurální překážky k použití APA v „atraktivním“ rozhodnutí Ministerstva vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických (Department of Homeland Security (DHS). Nejdůležitější je, že většinu příslušných opatření přijatých na základě dohody nelze považovat za "pravomocného rozhodnutí", k němuž se lze odvolat podle APA.
1. Kromě toho, že je APA v podstatě k ničemu pro cestující, kteří chtějí zpochybnit činnosti vykonávané Centrem pro odhalování terorismu (Terrorist Screening Center (TSC) Ministerstva spravedlnosti USA. Dohoda je zaměřená na kontrolu pasažérů letecké dopravy, kterou vykonává Úřadem pro bezpečnost v dopravě (Transportation Security Administration (TSA) spadající pod ministerstvo spravedlnosti. To nabízí jen pramalou ochranu před automatizovaným vyhledávacím systémem (Automated Targeting System (ATS) provozovaným Celní a pohraniční hlídkou (Customs and Border Patrol (CBP), která je zcela nezávislou pobočkou ministerstva vnitřní bezpečnosti (DHS). Je to celní a pohraniční hlídka (CBP), nikoliv TSA, která využívá automatický vyhledávací systém (ATS) k tomu, aby rozhodla jak bude s Evropany zacházeno při vstupu a opuštění USA.
1. Existují značné nejasnosti o tom, které orgány, pokud vůbec nějaké, je soud oprávněn vyslechnout ", a které orgány budou muset být žalovány.
1. Vedoucí kanceláře pro ochranu soukromí organizace DHS nemá ani nezávislost ani autoritu, jak tvrdí PNR smlouva a vyžaduje evropské právo. Nemá ji ani CPO ministerstva spravedlnosti, jehož jurisdikce zahrnuje TSC.
1. Dohoda nepokrývá využití soukromých komerčních dat z počítačového rezervačního systému americkou exekutivou. Ta má široké pravomoci, které vycházejí ze smlouvy zvané "The Patriot Act" (pakt o sjednocování a posilování Ameriky poskytováním vhodných pomůcek potřebných pro stíhání a bránění terorismu) a podobných právních předpisů umožňující vyžadovat tyto data.

Celý text v angličtině [zde](#)

Vyzvali jsme legislativní radu vlády, aby při přípravě zákona dbala na ochranu soukromí

13. 3. 2012 | 14:55

V polovině února jsme oslovili místopředsedkyni Legislativní rady vlády Karolínu Peake s výzvou, aby byl při tvorbě nové legislativy brán zřetel také na ochranu soukromí. Touto výzvou bychom chtěli přispět k zvýšení úrovně ochrany osobních údajů při přípravě budoucích legislativních návrhů prostřednictvím posílení otázky ochrany osobních údajů při provádění hodnocení dopadů regulace (RIA). Náš dopis i odpověď Karolíny Peake najdete uvnitř článku.

Právě stoupající počet případů, kdy legislativní návrhy nějakým způsobem upravují zpracování osobních údajů spolu se stoupajícím počtem případů, kdy se tak děje podle našeho názoru nevhodným způsobem, nás vedl k tomu, abychom se na Vás obrátili. Za vhodné dílčí řešení těchto problémů, které by při pečlivé aplikaci mohlo podle našeho názoru přispět k zlepšení situace, považujeme zavedení povinného hodnocení dopadu regulace na ochranu osobních údajů občanů jako jedné ze specifických oblastí, v nichž má být v relevantních případech prováděno hodnocení dopadů dle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA). Zároveň jsme tímto dopisem chtěli vyzvat k tomu, aby Legislativní rada vlády věnovala zvýšenou pozornost otázkám týkajícím se ochrany osobních údajů občanů v připravovaných legislativních předpisech, tedy i těch, u nichž není RIA prováděna.

[Dopis Karolíně Peake z 24. února 2012](#)

[Odpověď Karolíny Peake ze 7. března 2012](#)

Věcný záměr zákona a kyberbezpečnosti je vcelku obecný, červené tlačítko na vypnutí internetu jsme v něm ale nenašli

5. 3. 2012 | 11:16

V pátek 2. března skončilo připomínkové řízení k Věcnému záměru zákona o kybernetické bezpečnosti, který by měl komplexně řešit problematiku obrany proti kybernetickým hrozbám. Co by měl v budoucnu zákon o kybernetické bezpečnosti přinést ve vztahu k právu na informační sebeurčení, ať už jde o právo na soukromí a kontrolu nad údaji o své osobě nebo o právo sdílet informace se bohužel z věcného záměru zpracovaném Národním bezpečnostním úřadem příliš vyčíst nedá. Záměr nechává řadu otázek otevřených. O červeném tlačítku na vypínání internetu se v něm ale nedočteme.

Dobrá zpráva nepochybně je, že NBÚ neprosazuje jednu z nastíněných variant, která by znamenala přímou kontrolu státu nad kyberprostorem a možnost státu přímo aplikovat bezpečnostní opatření. Prosazována je tak varianta spolupráce s klíčovými soukromoprávními subjekty. Působnost budoucího zákona NBÚ rozděluje na tři oblasti, jednak je to hlášení kybernetických útoků, dále otázka zabezpečení klíčových informačních systémů a na aplikaci protiopatření proti kybernetickým útokům.

Zákon by se měl týkat všech poskytovatelů služeb elektronických komunikací a subjektů zajišťujících sítě elektronických komunikací (operátorů, providerů apod.) Zvláštní povinnosti by pak měli jednak ti správci komunikačních systémů, které budou zahrnuty do tzv. kritické komunikační infrastruktury a správci informačních systémů zahrnutých do tzv. kritické informační infrastruktury, jakož i správci informačních systémů veřejné správy. Nepočítá ale s tím, že by se pravidla měla vztahovat i na poskytovatele služeb internetové společnosti (pokud tedy tyto služby nebudou zahrnuty do kritické infrastruktury). Zákon o kybernetické bezpečnosti se tedy vůbec nedotýká poskytovatelů obsahu nebo hostingových služeb.

Zákon uloží výše zmíněným subjektům zejména povinnost hlásit kybernetické bezpečnostní události ústřednímu orgánu. To, co bude považováno za kybernetickou bezpečnostní událost, říká věcný záměr velmi obecně. Definovat okruh bezpečnostních událostí by měl NBÚ podrobněji v prováděcích předpisech. Správci kritické infrastruktury pak budou mít povinnost zabezpečit své systémy způsobem, který nařídí NBÚ vyhláškou a splnit protiopatření, která NBÚ nařídí. Poskytovatelé komunikačních služeb, které nebudou označeny za kritické, pak budou mít povinnost aplikovat protiopatření nařízená NBÚ v případě vyhlášení stavu kybernetického nebezpečí, který vyhláší na návrh NBÚ premiér.

Věcný záměr deklaruje, že se zákon nedotkne práva na informační sebeurčení, a že nezasahuje do obsahu komunikace ani do jiné obsahové stránky fungování informační a komunikační infrastruktury. V novém zákoně by mělo dojít k větší konkretizaci toho, jaká protiopatření k řešení bezpečnostních událostí bude moci NBÚ nařizovat, ať už správcům kritické infrastruktury v běžném režimu nebo všem poskytovatelům elektronických komunikací v případě vyhlášení stavu kybernetického nebezpečí. Respektive k úpravě toho, jaká protiopatření nařízena být nesmí. Věcný záměr definuje protiopatření jako úkony a činnosti, jichž je třeba k ochraně sítí elektronických komunikací nebo informačních systémů před negativním dopadem kybernetické bezpečnostní události (např. instalace nové verze antiviru, úprava bezpečnostních pravidel firewallu, instalace bezpečnostních záplat informačního systému). Právě tato protiopatření by mohla být cestou k případnému omezení práva na informační sebeurčení nebo omezení

svobodného sdílení informací, proto je nutné věnovat velkou pozornost zejména tomu, jak bude vypadat úprava nařizování protiopatření v paragrafovém znění zákona.

IuRe má nové logo

28. 2. 2012 | 16:13

Od dnešního dne má naše organizace nové logo. Na rozdíl od předchozího loga, které nás doprovázelo od založení IuRe v roce 2005, pracuje se zkráceným názvem "IuRe" místo celého složitějšího názvu "Iuridicum Remedium". Tři kruhy znázorňují naše pilířové programy: Právní pomoc proti sociálnímu vyloučení, Lidská práva a veřejná správa a Lidská práva a technologie, jehož informačním kanálem jsou tyto stránky.

Logo nově obsahuje také slogan "... není nám to jedno", který vyjadřuje náš postoj a odhodlání prát se za lidská práva za lidská práva.

Logo budeme používat v barevné i černobílé variantě. Obě dvě varianty jsou ke stažení v sekci [pro média na tomto webu](#) a v sekci [audiovizuální materiály](#) na webu iure.org.

Přínosy a ztráty data retention – kritická reflexe společného soužití

27. 2. 2012 | 11:25

Článek našeho právníka Jana Vobořila v Revue pro právo a technologie (str. 19) věnovaný problematice zpracování a využívání provozních a lokalizačních údajů (data retention) v evropských zemích. Zejména se zaměřuje na problematiku implementaci směrnice o data retention (2006/24/ES) a na praktické výsledky využívání dat při vyšetřování trestné činnosti.

Článek najdete zde: <http://www.law.muni.cz/dokumenty/14430>

Vláda bude zítra jednat o novém data retention

21. 2. 2012 | 16:04

Vláda zítra projedná novou zákonnou úpravu tzv. data retention (konkrétně novelu zákona o elektronických komunikacích). Jedná se o novou úpravu povinnosti operátorů uchovávat tzv. provozní a lokalizační údaje o telefonní či internetové komunikaci pro potřeby policie a dalších oprávněných orgánů. [Dřívější úpravu zrušil Ústavní soud v březnu 2011 na základě návrhu skupiny poslanců vypracovaném naším sdružením](#). Ústavní soud zejména kritizoval vágní úpravu uchovávání a využívání těchto údajů a neproporcionalitu zásahu do práva na soukromí. Na přípravě nové legislativy se naše sdružení podílelo. Řadu věcí se podařilo prosadit, jejich přehled najdete níže. Nyní budeme sledovat především to, jak bude vypadat prováděcí vyhláška, zejména nás zajímají na kategorie osobních údajů, které mají být uchovávány.

IuRe se aktivně podílelo na nové úpravě data retention, absolvovali jsme několik jednání s Ministerstvem vnitra, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Bezpečnostní informační službou, Úřadem vlády, Úřade pro ochranu osobních údajů a dalšími subjekty. Řadu věcí se podařilo prosadit, především využití při trestním řízení, kde se úprava blíží odposlechům. Velmi si ceníme toho, že se do nové úpravy podařilo prosadit povinnost informovat ty, jejichž údaje byly využity. Parlament by měl nyní ještě vyřešit důležitou otázku na jaké trestné činy se to má data retention vztahovat. Podle našeho názoru je aktuální vymezení příliš široké. Důležité je i zavedení více kontrolních mechanismů při podávání žádostí a zdůraznění subsidiarity použitých údajů.

Dále se podařilo prosadit jasné vymezení orgánů, které mají k údajům přístup přímo v zákoně o elektronických komunikacích. Bohužel se nepodařilo prosadit omezení možnosti využívat údaje v zákoně o policii, podle nové úpravy lze údaje využívat v plném rozsahu a bez povolení soudu, což podle nás představuje možnou cestu pro obcházení postupu v trestním řádu. Podařilo se pouze omezit oprávnění ČNB, konkrétně zavést u nich nutnost povolení soudu. Původně jsme ovšem usilovali o úplné zrušení oprávnění získávat údaje pro ČNB. Tato možnost je totiž v rámci EU celkem unikátní a jinde ji v úpravě data retention nenajdeme.

Nyní je třeba pečlivě sledovat jak bude vypadat prováděcí vyhláška zákona, zejména kategorie osobních údajů, které mají být uchovávány.

Naše připomínky k nové úpravě data retention, které jsme zveřejňovali koncem srpna 2011 najdete v článku [Nový zákon o uchovávání údajů o naší komunikaci pro potřeby státních orgánů je nedomyšlený, děravý a neústavní](#). Řada z nich byla vzata v potaz.

Evropský soudní dvůr: filtrování souborů s autorsky chráněným obsahem na Internetu je nepřijatelné

20. 2. 2012 | 16:25

Podle Evropského soudního dvora je jakékoliv filtrování souborů s autorsky chráněným obsahem na Internetu nepřijatelné, ohrožuje se tím právo svobody slova a brání v přístupu k svobodným informacím. K tomuto přelomovému rozhodnutí dospěl v právním sporu skupiny držitelů autorských práv SABAM a sociální síť Netlog.

Sdružení autorů a nakladatelů **SABAM** je kolektivním správcem autorských práv, v Belgii je to samé co u nás Ochranný svaz autorský (OSA). SABAM několik dlouhých let vedl soudní spor se **sociální sítí Netlog**. Chtěl její provozovatele přimět, aby na sociální síti zavedli obsahový filtr. Tím pádem by měl „pod kontrolou“ uživatelský obsah a mohl tak lépe vymáhat náhrady, pokud by uživatelé porušovali autorská práva. Evropský soudní dvůr plány SABAMu zhatil. Rozhodl, že sociální síť nemohou být nuceny k filtrování obsahu nahrávaném uživateli.

Soud konstatoval, že soukromí uživatelů je důležitější, než ochrana autorských práv. Obává se také toho, aby zavedení podobného filtru nenapomáhání cenzurování legitimního obsahu internetu a neomezovalo tak právo na informace.

Bezprecedentní rozhodnutí může mít zásadní vliv na celou řadu hostingových společností v Evropě, které se živí uchováváním dat uživatelů. Verdikt také v podstatě zabraňuje vlastníkům autorských práv, aby v budoucnu mohli vymáhat zavedení obdobného filtru na tzv. BitTorrentových serverech.

Rozhodnutí soudu z 16. února je podobné staršímu případu. V listopadu 2011 Evropský soud rozhodl, že belgický ISP Scarlet nemůže být nucen monitorovat síťovou aktivitu svých klientů.

Zdroj: www.cnews.cz

Rozsudek soudního dvora v češtině [tady](#)

luRe kritizuje novelu zákona o léčivech, která má dát vzniknout dalšímu registru

6. 2. 2012 | 18:24

luridicum Remedium zpracovalo a zaslalo Ministerstvu zdravotnictví připomínky k navrhované novele zákona o léčivech, která by mimo jiné měla zavést nový registr pro výdej léků s omezením. Tento registr by se měl týkat

uživatelů léků, které mohou znamenat přímé či nepřímé nebezpečí pro zdraví lidí, neboť jsou často a v širokém rozsahu používány nesprávně nebo zneužívány (například k výrobě návykových látek). O tom, zda se jedná o lék s omezením, rozhoduje při registraci léků Státní ústav pro kontrolu léčiv. Kritizujeme zejména nedostatky zákonné úpravy z pohledu záruk pro ochranu osobních údajů uživatelů těchto léků, jakož i zpracování údajů v registru v případech, kdy to nemá smysl vzhledem k charakteru omezení. Text našich připomínek a doporučení najdete níže v článku. Legislativnímu osudu tohoto návrhu se budeme i nadále věnovat.

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech). (dále jen „návrh“)

[text ke stažení zde](#)

Návrh předložený Ministerstvem zdravotnictví obsahuje mimo jiné úpravu zřízení a vedení „Registru výdejů léčivých přípravků s omezením“. Zřízení tohoto registru navazuje na dřívější snahy Státního ústavu pro kontrolu léčiv na zavedení registru předpisů, v kterém měly být vedeny údaje o všech předepsaných léčivech a jejich uživatelích. Ačkoli navržená úprava registru je užší a týká se pouze léčivých přípravků vydávaných s omezením, tak navrhovanou zákonnou úpravu považujeme za zcela nevyhovující, pokud jde o minimalizaci zásahu do práva na soukromí pacientů. Úprava nově zřizovaného registru je nedostatečná.

Jednotlivé připomínky (všechny připomínky považujeme za zásadní):

1. V úpravě navrhovaného § 81a zcela chybí úprava toho, co je účelem existence tohoto registru. Právě účel by přitom měl být klíčovým pro hodnocení jednotlivých opatření zejména ve vztahu k minimalizaci zásahu do práva na soukromí ve vztahu k účelu zpracování. Ministerstvo zdravotnictví v návrhu zaměňuje popis fungování registru za uvedení jeho účelu. Není zřejmé, zda registr má sloužit pouze pro potřeby výdeje léků s omezením nebo jestli má sloužit i k jiným účelům. Uvedení účelu v důvodové zprávě nemůže nahradit definici účelu přímo v zákoně.

Doporučení: **Definovat účely přímo v zákoně**

2. U většiny možných uložených omezení nemá zpracování osobních údajů v registru žádný smysl. V souladu s § 83 odst. 5 by při výdeji léku s omezením měl farmaceut uložit do registru tyto údaje: identifikační číslo pojištěnce, a nejde-li o pojištěnce veřejného zdravotního pojištění jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby, které byl léčivý přípravek vydán, a dále kód léčivého přípravku přidělený Ústavem, vydané množství, datum výdeje a identifikaci vydávajícího farmaceuta uvedením jeho čísla přiděleného Českou lékárnickou komorou a provozovatele oprávněného k výdeji. Důvody proč jsou léčivé přípravky vydávány s omezením a jaká tato omezení mohou být, vyplývají z § 39 odst. 4) a 5) návrhu. Zde je řečeno, že léčivé přípravky na lékařský předpis s omezením mohou být vydány pouze pokud je předepíše lékař s příslušnou specializací. Zároveň lze stanovit i omezení množství léčivého přípravku vydaného jednomu pacientovi. V případě léčivých přípravků bez lékařského předpisu s omezením může omezení směřovat zejména stanovení věkové hranice fyzické osoby, která požaduje výdej takového léčivého přípravku, stanovení dávky pro jednotlivé podání, omezení množství léčivého přípravku vydávaného jednomu pacientovi ve stanoveném období nebo omezení zásilkového výdeje.

Je zřejmé, že registr může mít smysl pouze v případech, kdy je omezeno množství léčivého přípravku vydávaného jednomu pacientovi ve stanoveném období. Všechna ostatní omezení, respektive splnění podmínek pro výdej, by měl na místě posoudit vydávající farmaceut (například kontrola věku pacienta z občanského průkazu nebo kontrola specializace lékaře na daném předpisu) a není vůbec nutné, aby údaje o těchto výdejích byly v jakémkoli registru zpracovávány v jiném režimu, než je výdej běžných léčivých přípravků na předpis či bez předpisu bez omezení.

Doporučení: **Zúžit okruh případů, které budou evidovány v registru pouze na případy, kdy je omezení spojeno s výdejem množství léčivého přípravku jednomu pacientovi ve stanoveném období.**

3. Rozsah osobních údajů, k nimž má mít farmaceut přístup je příliš široký. Farmaceut by měl mít přístup pouze k údajům, zda a případně jaké množství daného léčivého přípravku je oprávněn dané osobě v okamžiku žádosti vydat. Toto by se jednoduše mělo vypočítat automaticky po zadání požadovaného léčivého přípravku a identifikačních údajů pacienta a porovnání požadavku se záznamy vedenými v registru a s pravidly výdeje, která stanoví Ústav pro konkrétní léčivý přípravek. Není důvod, proč by se měl každý farmaceut dostat ke všem záznamům, které jsou o konkrétní osobě v registru vedeny. Řešení, které vyplývá z návrhu nelze považovat za řešení, které minimalizuje zásah do práva na soukromí občanů a je tedy v rozporu s požadavkem § 7 a § 10 Listiny základních práv a svobod.

Z návrhu není zřejmé jaké údaje a v jaké podobě jsou v registru uchovávány. Není zřejmé, zda se jedná pouze o údaje získané z hlášení farmaceutů nebo i o další údaje získané například od jiných orgánů státní správy.

Doporučení: **Zakotvit přímo v zákoně okruh údajů, které Ústav předává farmaceutovi v souladu s připomínkou 3).**

4. Přístup k osobním údajům v registru by neměl být formulován jako oprávnění farmaceuta, ale jako povinnost správce registru poskytnout určité údaje farmaceutovi, který prokáže své oprávnění. Z navržené právní úpravy § 81a odst. 2 nevyplývá, že by daný farmaceut nemohl přistupovat k údajům prakticky kohokoli. Možnému zneužití údajů z daného registru ze strany farmaceutů není kladena žádná technická překážka, což může vést k plošnému zneužívání těchto údajů (např. sestavování seznamů uživatelů substitučních drog apod.) Minimálním opatřením by bylo zakotvení povinnosti farmaceuta zadat do systému identifikační údaje člověka, k jehož údajům se chystá přistoupit, a identifikační údaje léčivého přípravku, který je požadován. Pouze k těmto údajům by mu následně přístup měl být technicky umožněn. Pravidla pro přístup k záznamům v registru by měla být zakotvena v zákoně.

Ministerstvo zdravotnictví by mělo rovněž zvážit využití systému nových občanských průkazů a vázat vyřízení žádosti farmaceuta na zadání PIN vázaného na konkrétní občanský průkaz konkrétního žadatele o daný léčivý přípravek. Tím by se mělo zabránit neoprávněným přístupům k osobním údajům bez vědomí pacienta.

Doporučení: **Stanovit přímo v zákoně jako podmínku poskytnutí údajů o pacientovi zadání identifikačních údajů a identifikace přípravku, kterého se má informace týkat, farmaceutem.** Ústav by měl technickým nastavením zajistit, aby byly poskytnuty o konkrétním uživateli pouze ty údaje, které jsou nezbytné k posouzení, zda má nebo nemá být konkrétní léčivý přípravek vydán.

Zpracoval:
Mgr. Jan Vobořil,
17. 1. 2012

[Připomínky ke stažení zde](#)

STOP ACTA - zavolejte svému poslanci a pomozte zastavit schvalování dohody ACTA

6. 2. 2012 | 15:24

Chcete aktivně vystoupit proti dohodě ACTA? Výbor DEVE nyní zveřejnil svůj první návrh stanoviska ([PDF](#)). To obsahuje mnoho faktických chyb. Výbor ovšem nevidí žádný problém s dohodou ACTA a rozporuje, že dohoda zamezuje přístup k lékům podle dohody [EU acquis](#).

Co můžete udělat? Zavolejte nebo napište poslanci Evropského parlamentu (viz seznam níže v článku)! Můžete použít argumenty, které jsme [shromáždili](#).

[Co a kdy?](#)

[Kdo je kdo?](#)

[Co mám dělat?](#)

[Argumenty, pozadí a Info](#)

Co a kdy?

Dne 1. října, někteří z "partnerů" ACTA podepsali obchodní dohodu proti padělatelství (USA, Kanada, Singapur, Austrálie, Jižní Korea, Japonsko a Maroko). Tato vícestranná dohoda, která má vytvořit mezinárodní "zlatý standard" jak se vypořádat s padělaným zbožím, byla tajně vyjednávána v 39 zemích. Jednání obešla národní parlamenty, mezinárodní organizace a vyloučila občanskou společnost. Ustanovení dohody jsou tak vágní, že ve výsledku jde ACTA proti základním lidským svobodám a vede k privatizované online cenzuře. ACTA zavádí nové trestní sankce, které budou mít závažné důsledky pro svobodu slova a přístup ke kultuře, ochranu soukromí a navíc povedou k poškození mezinárodního obchodu a potlačení inovací.

V únoru Evropský parlament formálně získá dokumentaci k ACTA a následně plánuje projednat tuto dokumentaci s Mezinárodním výborem pro obchod, který je zodpovědným subjektem pro vyjednávání v této záležitosti s podněty od výborů pro průmysl, právní záležitosti, občanské svobody a rozvoj. Slyšení Výboru pro mezinárodní obchod se bude konat v březnu a současný plán je, že celý parlament bude hlasovat o ACTA v květnu.

Evropský parlament musí zaujmout stanovisko k ACTA a buď jej odmítne nebo ratifikuje. Váš telefonát poslanci může pomoci zvrátit toto zásadní hlasování. Poslancům bylo řečeno, že je vše v pořádku, ale pokud jim jejich voliči, zejména podnikatelé nebo odborníci řeknou, že je ACTA stále nebezpečná, můžeme jí zastavit!

Evropský parlament musí zaujmout stanovisko k ACTA a buď jej odmítne nebo ratifikuje. Váš telefonát poslanci může pomoci zvrátit toto zásadní hlasování. Poslancům bylo řečeno, že je vše v pořádku, ale pokud jim jejich voliči, zejména podnikatelé nebo odborníci řeknou, že je ACTA stále nebezpečná, můžeme jí zastavit!

Kdo je kdo?

Mezinárodní výbor pro obchod (INTA), Evropského parlamentu má na starosti dokumentaci. Francouzský poslanec Kader Arif (S & D), který připravoval zprávu pro INTA rezignoval. V současné době není známo, kdo ho zastoupí. Při přípravě stanoviska bude muset brát v potaz stanoviska vydaná Výborem pro právní záležitosti (JURI), Výborem pro občanské svobody (LIBE), Výborem pro průmysl (ITRE) a Výborem pro rozvoj (DEVE).

Volejte členům výboru INTA teď!

Mezinárodní výbor pro obchod (INTA)

Zpravodaj: zatím neznámý

Výbor pro právní záležitosti (JURI)

Stanovisko: Marielle Gallo (EPP)

Výbor pro rozvoj (DEVE)

Stanovisko: Nirj Deva (ECR) Opinion: Nirj Deva (ECR)

Výbor pro občanské svobody (LIBE)

Stanovisko: (zatím není známo)

Co mám dělat?

1. Šířit informaci o ACTA
2. Spojit se s poslanci Evropského parlamentu
 - a) Telefonní hovory
 - b) Pošlete e-mail, fax nebo dopis
3. Podpořit příslušné organizace

Viz: <http://www.slidilove.cz/content/stop-acta-zavolejte-svemu-poslanci-pomozte-zastavit-schvalovani-dohody-acta>

1. Šířit informaci o ACTA

Můžete šířit informaci o ACTA prostřednictvím sociálních sítí (Twitter, Diaspora, Facebook, Google +, atd.) nebo blog o ACTA.

2. Spojit se s poslanci Evropského parlamentu

a) Telefonní hovory

Můžete zatelefonovat Vašemu poslanci ... ale nezapomeňte zůstat zdvořilý a klidný. Zde máte příklad telefonního hovoru. Není určen k opakování, ale může Vás inspirovat. A myslíte na to, že spontánnost je vždy lepší:

Vy: "Dobrý den, chtěl bych mluvit s paní poslankyní/ panem poslancem Evropského parlamentu, prosím.

Asistent: Paní poslankyně / Pan poslanec Evropského parlamentu není k dispozici, jsem její / jeho asistent. Mohu vám nějak pomoci? "

Vy: Jmenuji se ..., já volám z ... já jsem velmi znepokojen tím, že se blíží hlasování o dohodě ACTA.

Asistent: Vidím. Měli jsme již podobné hovory. Nemám čas.

Vy: Ale to je velmi důležité! Tajná jednání o dohodě obcházejí demokratický proces a Evropský parlament musí prokázat své odhodlání chránit občany EU.

Asistent: Nebojte se. Text není tak špatný, jak jste slyšel, všechno bude v pořádku.

Vy: (použijte podle toho, nějaký vlastní argument, nebo použijte argumenty níže).

Například: zájmy držitelů práv jsou uváděny před svobodu projevu, ochranou soukromí a dalších základních práv. V červenci tohoto roku Evropský parlament ve své studii zdůraznil, že "bezpodmínečný souhlas by nepřiměřená reakce ze strany Evropského parlamentu s ohledem na problémy, které byly identifikovány s ACTA za to stojí".

Asistent: "Vyřídím paní poslankyni / panu poslanci Evropského parlamentu."

Vám: "Děkuji vám za vyslechnutí, Brzy se ozvu, abych se dozvěděl, jaký postoj zaujímá. Hezký den ..."

b) Dopisy / E-mail / faxy poslanci

Poslanců můžete zaslat e-mail na adresu jmeno.prijmeni@europarl.europa.eu,
faxem na číslo +32 2 284 9xxx
a nebo napsat na adresu Evropský parlament, Rue Wiertz, B-1047 Brusel, Belgie.

3. Podporu příslušných organizací

Existuje již několik místních a evropských nevládních organizací a občanských iniciativ, jako jsou EDRI, La Quadrature du Net, Digitale Gesellschaft nebo Iuridicum Remedium a mnoho dalších, které bojují proti ACTA. Pokud nemáte čas, můžete uvažovat o daru.

Argumenty, pozadí a Info

Obchod a inovace

Počátečním cílem bylo vytvořit nový mezinárodní právní rámec, ke kterému by se země jako Indie nebo Čína mohly připojit na dobrovolné bázi. Nicméně, v důsledku všech jednání, Čína, Indie a Brazílie ostře kritizovaly dohodu během zasedání WTO v říjnu 2010.

Dohoda není závazná pro USA - což je největší konkurent EU. Tím se vytváří problémy, prohlubují právní nejistoty, poskytuje se větší flexibilita USA k porušení dohod, pokud si USA usmyslí, že bude poskytovat konkurenční výhodu proti EU.

ACTA by také mohla vytvořit nespravedlivé překážky mezinárodního obchodu.

Příklad Číny již dokazuje, jak se může neformální a neprávní ujednání s poskytovateli internetu snadno použít jako překážky obchodu.

Je také velmi pravděpodobné, že ACTA podpoří jednání narušující hospodářskou soutěž. Hlídací povinnosti jsou na internetu uloženy zprostředkovatelům, což hraje proti menším internetovým společnostem, které nemají schopnost provádět tato sledování, což významně nahrává velkým firmám.

Svoboda projevu a právo na soukromí

Zájmy držitelů autorských práv byly postaveny před svobodu projevu, právo na soukromí a další základní práva. ACTA tlačí poskytovatele internetu provádět dohled nad uživateli jejich sítí a zveřejňovat osobní údaje u těch, kdo byli obviněni z porušování práv držitelů.

V tomto případě by regulace svobody slova byla v rukou soukromých společností.

Znění dohody je natolik vágní, že její text může být jednoduše vykládán takovým způsobem, který by trestně stíhal velký počet občanů za soukromé přestupky.

Základní informace

Podrobné argumenty najdete v naší brožuře o ACTA (PDF) http://www.slidilove.cz/sites/default/files/acta-argumenty_cz.pdf

Obrázky od Muzungu, CC-BY 2.0

STOP ACTA! Napište poslancům EP, že nechceme ACTA!

24. 1. 2012 | 11:16

Oslovili jsme českého europoslance Jana Zahradila, zpravodaje výboru pro rozvoj EP s argumenty dohodě ACTA. Jeho výbor vydal k ACTA [doporučující stanovisko](#), se kterým nelze v žádném případě souhlasit. Podle kritiků dohoda ACTA nepodporuje férový obchod, vychýlí rovnováhu ochrany práv duševního vlastnictví ve prospěch korporátních vlastníků těchto práv a způsobí problémy s přístupem k lékům (text ACTA není provázaný s deklarací

DOHA). ACTA **odstraňuje základní stupnice z definic trestného činu**. ACTA neobsahuje výjimku ve veřejném zájmu. Výsledkem ACTA je, že **kriminalizuje každodenní používání počítače**. ACTA **může také být použita ke kriminalizaci novin a internetových stránek odhalující závažné dokumenty**, ke kriminalizaci administrativních pracovníků, kteří předají závažné soubory, lidí, které si dělají kopie pro vlastní použití za účelem odhalení nekalých praktik a to vše ve veřejném zájmu. ACTA **kriminalizuje téměř každý čin s počítačem** - např. i předání e-mailem. **Vyjáďte i vy nesouhlas s přijetím ACTA a pokusme se ji zastavit!**

Text dopisu:

Vážení členové Výboru pro rozvoj, vážený pane poslanče Zahradile,

Tímto dopisem vyjadřujeme naše obavy z podpisu z dohody Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA). Níže uvádíme body, které jsou nezbytné pro řádné posouzení dopadu dohody ACTA a uvádíme další argumenty proti stávající podobě této dohody.

1. ACTA přesahuje stávající právní předpisy EU, což dokládají a potvrzují významní akademici (European Academics, 2011), ale také studie zadaná Evropským parlamentem - Výbor pro mezinárodní obchod (INTA) [INTA, 2011]. Přestože právníci Parlamentu došli k závěru, že na první pohled se ACTA zdá být v souladu s platnými právními předpisy EU [FFII-922] je ACTA založena na politice maloobchodních cenách, které by mohly vést k poškození firem na základě fiktivních výpočtů hrubých příjmů, což je cena daleko za skutečnou škodu. INTA Studie doporučuje požádat Evropský soudní dvůr o stanovisko k dohodě ACTA právě v této oblasti.
 2. **Dohoda ACTA nepodporuje férový obchod**, její záměr jde proti rovnováze, kterou se snaží nastolit Světová obchodní organizace a dohod TRIPS (Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví).
 3. **ACTA je nevyvážená ve vztahu k právu na vlastnictví a právu na svobodu projevu** (viz Test ve zprávě Korff a Brown, 2011). Jejich závěry jsou zničující: "ACTA byla sjednávána v utajení, bez dostatečných informací od občanské společnosti a jednotlivých státních parlamentů a v úzké spolupráci s předními korporátními vlastníky práv. Není divu, že to vyústilo v text, který dává nepřiměřenou ochranu velkým korporacím, nezasazuje rovné podmínky mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi v mezinárodních obchodních vztazích, brzdí inovace (zejména malých a středních podniků), nedokáže podporovat místní kulturu, a může bránit šíření znalostí pro lidi po celém světě (například i přístupu ke zdravotní péči a generických léků)". [Korff a Brown, 2011]
 4. Pokud jde o základní práva, Korff & Brown v závěru upozorňují: "**Celkově lze říci, že ACTA vychýlí rovnováhu ochrany práv duševního vlastnictví** k jedné skupině, a to korporátním vlastníkům práv, a nespravedlivě se chová k druhé skupině - lidem a uživatelům těchto práv, ACTA tedy jde proti všem ostatním. Stejně tak nepřiměřeně zasahuje do celé řady dalších základních práv, a nebo neumožňuje pro stanovení těchto práv demokratické řízení, lidem je znemožněno se bránit a obecně je znemožněno brát v úvahu různé aspekty a protichůdné zájmy. To dělá celou dohodu, podle našeho názoru, neslučitelnou se základním evropským právem a normami". [Korff a Brown, 2011]
 5. **Ve třetích zemích s menší úrovní ochrany základních práv, bude ACTA mít více negativních dopadů, než v EU**. Ratifikací ACTA by EU v rozporu s článkem 21 Smlouvy o Evropské unii, kde je zakotvena povinnost podporovat demokracii, právní stát, dodržování lidských práv a základních svobod, včetně úcty k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty OSN a mezinárodního práva.
- Stejně tak není ACTA je v souladu s články 17 a 19 Mezinárodního paktu OSN o občanských a politických právech (ICCPR). [Čl. 19, 2011]
6. Organizace občanské společnosti (např. [Oxfam, 2011] a [Public Citizen, 2011]) a akademické stanovisko [Flynn, Madhani, 2011] poukázaly na **problémy s přístupem k lékům**. Text ACTA není provázaný s deklarácí z Doha (Doha Ministerial Declaration). Kombinace zvýšených opatření bez odkazu na prohlášení z Dohy a DG-Trade a US Trade Representative neposkytuje dostatečné záruky pro přístup k lékům. [FFII-922]
 7. Pokud jde o trestní opatření ACTA omezuje politický prostor najít proporcionální řešení sporů, např. omezí možnosti WTO a panelu pro řešení sporů obchodního zaměření (např. USA versus Čína případ). **ACTA odstraňuje základní stupnice z definic trestného činu**. ACTA neobsahuje výjimku ve veřejném zájmu. Výsledkem ACTA je, že **kriminalizuje každodenní používání počítače**. ACTA může také být použita ke **kriminalizaci novin a internetových stránek odhalující závažné dokumenty**, ke **kriminalizaci administrativních pracovníků**, kteří předají závažné soubory, lidí, které si dělají kopie pro vlastní použití za účelem odhalení nekalých praktik a to vše ve veřejném zájmu. **ACTA kriminalizuje téměř každý čin s počítačem - např. i předání e-mailem**. ACTA také definuje jako trestný čin napomáhání k trestnému činu a účast na něm a tak vyvíjí tlak na poskytovatele internetových služeb, kteří musí rozhodnout o preventivní ceně internetové komunikace. [Čl. 19, 2011, FFII-922]

8. **ACTA nebude mít dopad na uspokojivé řešení globálního mediálního pirátství.** Vysoké ceny zboží za média, nízké příjmy a levné digitální technologie jsou hlavní prvky globálního mediálního pirátství. Vzhledem k místním příjmům v Brazílii, Rusku nebo Jižní Africe, cena CD, DVD, nebo kopie Microsoft Office je pětikrát až desetkrát vyšší než ve Spojených státech nebo v Evropě, a to se podílí na rozvíjení [Karaganis, 2011]. Přibližně 90% lidí v rozvíjejících se ekonomikách se může obrátit na nelegální kopie. Silná legislativa typu ACTA nemůže vyřešit tento problém. Cenová politika je globálním problémem a znakem selhání trhu. Navíc náklady na odstranění tvrdých opatření a sociální péče vzniklá postihy definované v ACTA budou enormní. ACTA tedy není v souladu s článkem 15 Mezinárodního paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech (ICESCR). [FFII-922]

9. V lednu 2011 vydala Evropská skupina akademiků "Stanovisko akademických pracovníků z evropských zemí na ACTA". Akademici vyzývají evropské instituce, zejména Evropský parlament a národní zákonodárce a vlády odmítnout souhlas s dohodou ACTA a to z důvodu, že mají vážné obavy o základní práva, ochranu údajů a spravedlivou rovnováhu zájmů" [Evropské akademické, 2011]

10. Podle EP INTA studie se ACTA nezdá být bezprostředně prospěšná pro občany EU. [INTA, 2011]

11. ACTA bude mít negativní dopad na inovace, hospodářskou soutěž, vývoj, fair trade, start up firem, projekty masové digitalizace, přístupu k lékům a k rozvoji internetu. ACTA ohrožuje právní stát a základní práva. Tyto negativní důsledky budou mít dopad i na EU.

Vyzýváme Evropský Parlament, aby řekl NE ACTA.

Petra Kubálková a Mojmir Janeček

Iuridicum Remedium

/překlad IURE, zdrojový dokument: Foundation for a Free Information Infrastructur <http://acta.ffii.org/?p=1060/>

Reference

[ARTICLE 19, 2011] ARTICLE 19 <http://www.article19.org/resources.php/resource/2901/en/european-parliam...>

[European Academics, 2011] Opinion of European Academics on ACTA <http://www.iri.uni-hannover.de/acta-1668.html>

[FFII-922] FFII note on the Legal Service's Opinion on ACTA <http://acta.ffii.org/?p=992>

[Flynn, Madhani, 2011] Sean Flynn with Bijan Madhani, ACTA and Access to Medicines <http://rfc.act-on-acta.eu/access-to-medicines>

[INTA, 2011] European Parliament INTA study http://www.erikjosefsson.eu/sites/default/files/DG_EXPO_Policy_Departmen...

[Karaganis, 2011] Media Piracy in Emerging Economies, edited by Joe Karaganis <http://piracy.ssrc.org>

[Korff & Brown, 2011] Douwe Korff & Ian Brown, Opinion on the compatibility of the Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) with the European Convention on Human Rights & the EU Charter of Fundamental Rights, 2011: <http://rfc.act-on-acta.eu/fundamental-rights>

[Oxfam, 2011] Oxfam Statement regarding ACTA and Public Health http://www.oxfam.org.uk/IMG/pdf/Oxfam_ACTA_analysis_FINAL.pdf

[Public Citizen,2011] Public Citizen <http://www.citizen.org/documents/Letter-to-Members-of-the-Committee-on-L...>

Procházka pražským kamerovým systémem

20. 1. 2012 | 16:58

Navazujeme na úspěch předloňské akce a zveme vás na další **procházku pražským kamerovým systémem**. Procházka proběhne v sobotu **28. ledna, sraz je v 15.00 hod.** na Můstku na rohu Václavského náměstí

a ul. 28. října. Rada Evropy a Evropská komise vyhlásily 28. leden jako **Mezinárodní den ochrany osobních údajů**. Přijďte ho s námi stylově oslavit!

Během hodinové exkurze bude předvedeno rozmístění kamer, jejich funkce, slabiny a rizika. Účastníkům budou zároveň názorně demonstrovány způsoby, jak se vyhnout nadměrnému dohledu kamer. Provádět bude Mgr. Filip Pospíšil, Ph.D.

Účastníkům se doporučuje, aby se na procházku vybavili kapesními zrcátky nebo laserovými ukazovátky.

Článek F. Pospíšila: Městský kamerový systém – drahý, neefektivní a nebezpečný slídl

Skandální sledování minulé procházky Policií ČR

Předloňská procházka měla zajímavou dohru. Akci kromě asi 40 lidí navštívili také tři policisté v civilu a co víc, celá **procházka byla monitorována a zaznamenávána dalším příslušníkem Policie ČR**. Konkrétně se jednalo o příslušníky Policie ČR, Krajské ředitelství hl. m. Prahy, SKPV, Odbor odhalování závažné obecné kriminality, oddělení extremismu. **Z procházky existuje zhruba 30 minutový záznam, který je součástí spisu vedeného u výše zmíněného útvaru policie ČR**. O působení policie na námi pořádané akci jsme se dozvěděli díky přestupkovému řízení, které vedl Úřad pro ochranu osobních údajů proti Filipu Pospíšilovi na základě materiálů předaných příslušníky Policie ČR. Podle těchto materiálů měl údajně Filip Pospíšil omylem předat mezi materiály, které se týkaly kamerového systému i některé další dokumenty s osobními údaji, které získal jako zastupitel městské části Praha 1. Je důležité zdůraznit, že tyto Policií ČR tvrzené skutečnosti se v přestupkovém řízení nepotvrdily. **Účast a způsob angažování Policie ČR na této akci považujeme za alarmující**. Podle našeho názoru se dokonce velmi podobá některým průvodním znakům existence totalitního režimu. Je otázkou, jaké úkoly definované zákonem o policii měly být na místě plněny a z čeho policie usoudila, že je její přítomnost na místě i v „kamerovém velině“ v tomto případě nezbytná. **Detailní monitorování účastníků dané akce na kamerovém záznamu považujeme za jasnou snahu o identifikaci těch, kteří nesouhlasí s rozšiřováním moci policie prostřednictvím posilování kamerových systémů ve veřejném prostoru.**

Nenecháme se zastrašit ani odradit! Proto vzhůru na další procházku po kamerovém systému!

V otevřeném dopise jsme vyzvali Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy o jasné vysvětlení důvodů, proč se exkurze účastnili příslušníci policie, za jakým účelem byla exkurze tímto způsobem detailně monitorována, kdo měl (nebo má) k záznamu z exkurze přístup. Dále jsme požádali o sdělení, zda a případně jaké postihy budou z tohoto, dle našeho názoru nezákonného zneužití pravomocí policie, vyvozeny a koho konkrétně se budou týkat.

Akci pořádá Iuridicum Remedium, o.s. ve spolupráci s Praguewatch.cz, internetovým průvodce po pražských kauzách, sporných případech městského plánování, ohrožených kulturních prostorech, parcích či třeba zahrádkářských koloniích.

Výsledky Big Brother Awards za rok 2011

19. 1. 2012 | 11:10

Výsledky sedmého ročníku soutěže pro narušitele soukromí Big Brother Awards (Ceny Velkého bratra) byly 18. ledna vyhlášeny na slavnostním večeru v Divadle Archa. Odborná porota letos vybírala výherce z více jak 120 nominací zaslaných veřejností. Mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo zdravotnictví za dlouhodobé porušování práva na soukromí zbytečným zpracováváním osobních údajů ve zdravotních registrech, dále pak Český statistický úřad za sčítání lidu v roce 2011. Porota „oceníla“ také Dopravní podnik hlavního města Prahy za přípravu systému bezpečnostních kamer s funkcí rozpoznávání obličeje a detekcí podezřelého chování, nebo Úřad pro bezpečnost dopravy za porušování občanských práv cestující veřejnosti při dopravních kontrolách (Transportation Security Administration). Cenu opakovaně získala i Evropská komise za Návrh směrnice o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR).

V kategorii výrok roku zvítězila předsedkyně České demografické společnosti prof. Jitka Rychtaříková za výroky v rozhovoru s Jakubem Pokorným z MF Dnes, kde vyjádřila zvláštní vztah ke sběru dat v rámci sčítání lidu a ochraně soukromí.

Pozitivní cenu získal Seznam.cz za podmínky ochrany osobních údajů svých služeb, které jsou v porovnání s ostatními srovnatelnými subjekty vůči uživateli férové a společensky odpovědné. „Jednoduchá a vzhledem k uživateli výjimečně férová ujednání lze tedy v porovnání s ostatními komerčními subjekty působícími na trhu služeb UGC vyzdvihnout jako příklad společensky výjimečně odpovědného přístupu hned ze dvou důvodů. Předně, aniž by nutně musela, omezuje vlastní možnost vstupu do diskrétní sféry člověka a chrání tím iniciativně lidskou svobodu a důstojnost – to dokonce i před svým vlastním komerčním zájmem,“ říká porotce Radim Polčák.

Soutěž Big Brother Awards se hlásí k odkazu slavné knihy George Orwella 1984 a poprvé proběhla ve Velké Británii v roce 1998. V současnosti se koná ve více než desítku evropských zemí a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. Stejně jako v minulých letech, byly i letos v jejím rámci uděleny ceny v osmi kategoriích - Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídlil (pro komerční firmy), Největší úřední slídlil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídlil mezi národy, Výrok Velkého bratra a pozitivní cena za počin na ochranu soukromí. Soutěž pořádá nevládní organizace Iuridicum Remedium.

Videozáznam z přímého přenosu můžete shlédnout

zde: <http://www.primyprenos.cz/detail.php?zaznam=1034&year=2012>.

Odůvodnění enticen Big Brother Awards za rok 2011:

[Dlouhodobý slídlil](#)

[Mezinárodní slídlil](#)

[Firemní slídlil](#)

[Právní norma Velkého bratra](#)

[Úřední slídlil](#)

[Nebezpečná nová technologie](#)

[Výrok Velkého bratra](#)

[Pozitivní cena za ochranu soukromí](#)

Odborná porota rozhodovala ve složení:

JUDr. Radim Polčák, Ph.D. - vedoucí Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity v Brně.

Prof. RNDr. Václav Matyáš, M.Sc., Ph.D. - vedoucí katedry počítačových systémů a komunikací, Masarykova univerzita v Brně.

Ing. Tatiana Cséfalvayová - nezávislá poradkyně v oblasti ochrany soukromí

Ing. Mgr. Oldřich Kužilek - poradce a expert na otevřenost veřejné správy

Mgr. Jan Vobořil - právník Iuridicum remedium, o. s

Bc. Robert Břešťan - novinář, komentátor týdeníku Ekonom

LP Fish - novinář specializovaný na moderní technologie

Kategorie: Dlouhodobý slídlil

Vítěz: Ministerstvo zdravotnictví za dlouhodobé porušování práva na soukromí občanů zpracováváním jejich údajů ve zdravotních registrech a za prosazení zákona o zdravotních službách, který tento problém dále prohlubuje.

Předává se: Ministerstvo zdravotnictví ČR, ministr zdravotnictví doc. MUDr. Leoš Heger, CSc.

Odůvodnění:

Nestává se často, aby některý vítěz Big Brother Awards svoje vítězství v poměrně krátké době obhájil. Jednou z výjimek je Ministerstvo zdravotnictví, které zvítězilo v této kategorii již v roce 2009. I tehdy bylo jednou z „oceněných zásluh“ dlouholeté vedení zdravotnických registrů, v nichž jsou shromažďovány osobní údaje pacientů včetně citlivých údajů o jejich zdravotním stavu, a to vše bez jejich souhlasu, s nejasnými pravidly zpracování a zabezpečení údajů. Je smutné, že po více než dvou letech se situace nejen nezlepšila, ale problém se naopak prohloubil s přijetím nového zákona o zdravotních službách. Tento zákon jednak rozšiřuje množství osobních údajů, které mají být o jednotlivých pacientech shromažďovány a zároveň i počet registrů, které mají být Ministerstvem zdravotnictví vedeny. To vše má přitom sloužit k účelům, k jejichž naplnění by zcela postačovaly údaje anonymní.

Ministerstvo zdravotnictví spravuje již mnoho let celou řadu zdravotních registrů, které obsahují osobní údaje občanů. Vedle identifikačních údajů jsou v registrech shromažďovány i citlivé údaje o zdraví pacientů i jejich rodinných

příslušníků. V roce 2011 byl vypracován a následně i schválen návrh zákona o zdravotních službách, který pokračuje v dřívějším trendu a množství požadovaných údajů i registrů ještě zvyšuje. V některých případech tak může mít centralizovaný sběr těchto dat i negativní vliv na ochotu určitých skupin lidí podstupovat léčbu nebo na ochotu poskytovat lékařům pravdivé informace. Za všechny můžeme jmenovat drogově závislé a značné množství údajů shromažďovaných v Národním registru léčby uživatelů drog.

Ze zákona i důvodové zprávy vyplývá, že účelem zpracovávání osobních údajů v základních registrech je zejména hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva, hodnocení diagnostických a lékařských postupů nebo incidence společensky závažných nemocí nebo sledování ekonomických a sociálních dopadu onemocnění. To proč je nutné uchovávat v registru data tak, aby bylo možné jejich přiřazení ke konkrétní osobě, odůvodnilo ministerstvo zdravotnictví dynamickým vývojem nemoci a nutnosti sledovat stav pacientů dlouhodobě. Toto zdůvodnění je jen těžko přijatelné. Existuje celá řada způsobů, jak data anonymizovat před jejich zařazením do registrů a zároveň je přiřadit k datům o téže osobě z dřívějšíka. A to vše tak, aby se nikdo kromě ošetřujícího lékaře nedozvěděl, komu konkrétně tyto údaje patří. Pochybná je nicméně i nutnost vést takto obsáhlé registry pouze s daty, která budou anonymizována. V zahraničí obvykle postačují k naplnění uvedených účelů databáze klinických studií nebo data získávaná se souhlasem pacientů.

V současné podobě představují zdravotní registry hrubě neproporcionální zásah do práva na soukromí občanů, a to ve zřejmě nejcitlivější oblasti soukromí, kterou naše zdraví nepochybně je. Vínou na stávajícím stavu nese především Ministerstvo zdravotnictví, které dlouhodobě a opakovaně ignorovalo připomínky odborníků na ochranu osobních údajů, včetně Úřadu pro ochranu osobních údajů, což nejen nevedlo k řešení dlouhodobého problému, ale naopak vedlo ke schválení zákonné úpravy zdravotních registrů, o jejíž ústavní konformitě lze více pochybovat. Na základě podnětu skupiny senátorů z ledna 2012 by se měl ústavností registrů zabývat Ústavní soud.

Podklady:

<http://www.iure.org/15/236/statni-big-brother-slidi-v-udajich-o-zdravi-l...>

ÚOOÚ, K návrhu zdravotnických registrů, <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=328>

<http://zpravy.idnes.cz/potrat-uraz-aids-stat-bude-vedet-vsechno-o-nemoce...>

Kategorie: Mezinárodní slídl

Vítěz: TSA (Transportation Security Administration – Úřad pro bezpečnost dopravy) za porušování občanských práv cestující veřejnosti při dopravních kontrolách

Předává se: Velvyslanectví Spojených států

Odůvodnění:

Cena se uděluje TSA (Transportation Security Administration - Úřad pro bezpečnost dopravy) za porušování občanských práv cestující veřejnosti v USA. Cílem jsou bezpečnostní kontroly na letištích, ale i autobusových zastávkách. V zájmu „veřejné bezpečnosti“ vás „vysvlečou“, dostanete dávku radiace z body skeneru, musíte ukázat protézu prsu, dát si ohmatat genitálie. Takovému ponižování se nevyhnou už ani malé děti.

Zpřísněné bezpečnostní opatření po 11. září 2001 na letištích vedou k takovým absurdním a ponižujícím situacím, kdy si při bezpečnostní prohlídce musela americká letuška odstranit i prsní protézu. Podobné ponižující kontroly ve jméno ochrany a bezpečnosti občanů jsou zaváděna v USA téměř na všech letištích například před svátkem Děkuvzdání, kdy je zvýšený cestovní ruch a je zvýšené potenciální nebezpečí ze strany kriminálních živlů, či různých teroristických skupin.

Podle průzkumu Gallupova ústavu s takovými opatřeními nesouhlasí 57 % cestujících, podle kterých takové kontroly často nevedou k vyšší bezpečnosti oproti klasickým bezpečnostním opatřením, a tedy neplní svůj účel. Podobná opatření se přitom zavádějí už i na autobusových stanicích. Pěkně je to zparodováno i v písni Don't touch my junk.

Používání bezpečnostních skenerů na letištích způsobuje záření, které může být ohrožující pro lidský život. Vede ke zvýšení rizika rakoviny a vědci varují zejména před jejich užíváním u osob, které mají k rakovině predispozice. Znalci upozorňují, že mohou být ohroženy také děti a cestující s genetickými chorobami.

Na riziko ozáření skeneru poukázal i Státní úřad pro jadernou bezpečnost nebo Evropská komise, která ve svém legislativním návrhu z listopadu 2011 upravujícím využití bezpečnostních skenerů v EU sice jejich použití při dodržení řady pravidel umožňuje, ale toto se netýká rentgenových skenerů.

Podklady:

<http://cestovani.idnes.cz/letistni-skenery-mohou-zpusobit-rakovinu-varuj...>

<http://cestovani.idnes.cz/kam-az-muzou-zajit-letistni-kontroly-zenu-donu...>

<http://motherjones.com/mojo/2011/06/tsa-swarms-8000-bus-stations-public-...>

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1343&forma...>

http://www.naturalnews.com/Dont_Touch_My_Junk.html

Kategorie: Firemní slídil

Vítěz: Dopravní podnik hl. m. Prahy za přípravy systému sledování v pražském metru

Předává se: Dopravní podnik hl. m. Prahy, zastupující generální ředitel ing. Jaroslav Stůj MBA

Odůvodnění:

Dopravní podnik hlavního města Prahy každý den přepraví v metru, v tramvajích a autobusech přes tři miliony cestujících. To už je docela slušné mraveniště, dost pohybů z bodu A do bodu B, C a D. Všechny tyto pohyby by mohl mít Dopravní podnik dokonale zmapované, pokud by dotáhl do konce svůj projekt na zřízení „dopravního velkého bratra“.

V průběhu loňského roku přišli zástupci Dopravního podniku hned s několika nápady, které by dokázaly cestující sledovat prakticky na každém kroku, dokázaly by dokonale zmapovat jeho pohyb, jeho zvyky, odkud, kam, jak často a jak pravidelně jezdí a také to, jak se u toho chová, tváří i s kým se setkává.

Jde o kombinaci karty opencard, pro jejíž vydání jsou cestující nuceni poskytnout o sobě podrobné osobní údaje, nápadu na zavedení turniketů v metru a také dalšího rozšíření kamerového systému o speciální kamery, které umějí rozpoznávat obličeje a upozorňovat na podezřelé chování jednotlivých cestujících.

Možnosti zneužití takto kombinovaného systému dat, informací pronikajících do soukromí, jsou dalekosáhlé. "Naším cílem je zavést zde softwaru na rozpoznání obličeje, aby bylo možné dohledat jednotlivé lidi. Když bude potřeba dohledat nějakého člověka, každý jedinec bude mít unikátní kód, který se bude dát dohledat: kudy procházel, kdy vstoupil, s kým se bavil," vysvětloval ochotně novinářům ředitel české pobočky Saab, která měla kamery dodat. Takto získané údaje by bylo potenciálně možno kombinovat s údaji z turniketů, které by zaznamenávaly údaje o cestujících s opencard a následně i s identifikačními údaji v databázi držitelů karty. Vítězem v kategorii firemní slídil je tak Dopravní podnik za svůj komplexní přístup ve snaze o průnik do soukromí Pražanů využívajících MHD.

Podklady:

<http://www.dpp.cz/dp-v-datech/>

<http://www.ceskenoviny.cz/news/zpravy/czech-unions-call-day-long-public-...>

http://zpravy.idnes.cz/domaci.aspx?c=A110830_154529_praha-zpravy_ab

Kategorie: Právní norma Velkého bratra

Vítěz: Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR)

Předává se: Zastoupení Evropské komise v České republice, vedoucí Zastoupení Jan Michal

Odůvodnění:

V současné době probíhá v rámci Evropské unie schvalovací proces směrnice, jejíž návrh schválila Evropská komise dne 2.2.2011 pod názvem Návrh Směrnice EP o používání údajů ze jmenné evidence cestujících pro prevenci odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (KOM(2011)32). Tato směrnice by měla vést k plošnému preventivnímu shromažďování osobních údajů všech cestujících, kteří využijí pro cesty do a ze zemí EU leteckou dopravu. Uvažuje se i o zavedení evidence cestujících na vnitrouijních letech. Cílem Směrnice je, aby vybraná osobní data ("Passenger Name Record" (PNR)) všech cestujících, kteří letí do a z EU, byla shromažďována a dále zpracovávána pro možné budoucí užití bezpečnostními složkami států EU. Účelem sběru dat má být prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání terorismu a závažné trestné činnosti. Mezi vybraná data patří všechny informace dopředu sebrané o cestujících, vedle informace o letu a jménu cestujícího to je např.: adresa bydliště, číslo mobilního telefonu a e-mailové adresy, informace o spolucestujících, o způsobech platby nebo o zavazadlech. V individuálních případech může jít ale i o data o zdravotním postižení, preferenci jídla apod.

Návrh Směrnice zakotvuje povinnost leteckých dopravců předávat údaje o všech cestujících na letech přes hranice EU, tedy těch, které směřují ze států mimo Evropskou unii do členských států a naopak, do databáze, kterou má spravovat k tomu účelu zřízená instituce každého členského státu EU anebo centrálně zřízený útvar pro informace o cestujících (Passenger Information Unit, dále jen PIU). V některých státech EU, zejména ve Velké Británii, sílí také tlak na rozšíření působnosti směrnice rovněž na lety mezi jednotlivými zeměmi EU (tedy i na vnitroustavní lety). Historie Směrnice sahá až do roku 2001, odkdy v USA platí zákon o zpracování údajů PNR leteckých společností (The Aviation and Transportation Security Act). Evropská komise tak začala pracovat na obdobném systému sběru a zpracování dat již v roce 2004, kdy byla podepsána první dohoda o předávání PNR údajů mezi EU a USA. Česká republika podepsala Dohodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o zpracování údajů jmenné evidence cestujících (PNR) v roce 2007. V současné době probíhají v EU jednání o uzavření nových dohod s USA, Austrálií nebo Kanadou.

Na vydání návrhu směrnice reagovala řada médií i neziskových organizací v celé Evropě. Odpůrci směrnice shodně upozorňují na skutečnost, že při správě podobné databáze existují velká rizika úniku dat, a že v důsledku děr v navrženém systému hrozí rozšíření platnosti směrnice i na pozemní dopravu (železniční a autobusová doprava) a to v rámci celé EU. Předmětem kritiky je i nepřiměřená doba 5 let, po kterou by měla být data zpracovávána.

Hlavním argumentem proti návrhu směrnice je, že podobný rozsáhlý a nevýběrový sběr dat je v rozporu s požadavky účelnosti a nezbytnosti PNR a to jak ve vztahu k soukromí cestujících, tak vzhledem k finanční a administrativní zátěži, s kterou bude systém spojen. Evropský inspektor pro ochranu údajů Peter Hustinx, konstatoval, že návrh nesplňuje "základní předpoklady pro jakýkoliv rozvoj systému PNR - tedy dodržení principu nezbytnosti a proporcionality."

....

Podklady:

<http://www.slidilove.cz/content/skos-spolecne-s-poslanci-evropske-pnr-je...>

<http://www.slidilove.cz/content/evropsky-inspektor-ochrany-udaju-kritizu...>

<http://www.slidilove.cz/content/policy-paper-k-navrhu-smernice-evropskeh...>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0032:FIN:...>

Vítěz: Sčítání lidu, bytů a domů 2011

Předává se: Český statistický úřad, místopředseda ČSÚ Ing. Stanislav Drápal

Odůvodnění:

Sčítání lidu, bytů a domů, které se konalo v březnu 2011, bylo v minulém roce nejplošnější akcí, kdy stát vyžadoval od všech svých občanů poskytnutí řady citlivých osobních údajů. Vedle mnoha organizačních pochybení byla tato akce provázena i nejasnostmi a problémy, které vedou k obavám, jakým způsobem bylo nebo bude naloženo s osobními údaji, které občané svěřili do rukou Českého statistického úřadu. Problémem byla už sama konstrukce sčítání, jako sběru plně individualizovaných dat od všech občanů pod hrozbou sankce. Tento vrchnostenský přístup byl pak doplněn chaotickým informováním o zpracování osobních údajů a chybně nastavenými nebo chybějícími pravidly nakládání s osobními údaji. To vše pramenilo mimo jiné i z nejasné představy ČSÚ o anonymizaci osobních údajů po provedení sčítání. Otázka, zda je tak masivní zásah do soukromí občanů vůbec nutný a k jakým účelům, kromě zachování téměř 150 leté tradice sčítání, mají data sloužit, nebyla také nikdy přesvědčivě zodpovězena.

Český statistický úřad při sčítání bezdůvodně podcenil minimalizaci rizik pro soukromí občanů. Vzhledem k tomu, že výstupem sčítání mají být statistická data bez jakýchkoli osobních údajů, tak se jeví jako bezdůvodné požadovat vyplnění osobních údajů jako jsou jméno, příjmení, adresa bydliště, rodné číslo nebo přesné datum narození. Méně invazivní by bylo nejen zcela anonymní sčítání nebo výběrové šetření prováděné po zákazu sčítání lidu ústavním soudem například v Německu, ale i způsob sčítání provedený v květnu 2011 na Slovensku, kde tyto údaje mohly být k dotyčnému přiřazeny na základě individuálního kódu až v místě zpracování formulářů, čímž došlo k minimalizaci rizika zneužití údajů při zpracování formulářů před jejich doručení k centrálnímu zpracování.

Dalším podceněním rizika byla elektronizace sčítacích formulářů, při níž byly papírové formuláře naskenovány a převedeny do elektronické podoby. Až následně pak měly být z formulářů v elektronické podobě odstraněny některé osobní údaje, což ČSÚ nazývá anonymizací formulářů. Před provedením této „anonymizace“ tedy byly k dispozici naskenované formuláře s veškerými osobními daty téměř všech obyvatel České republiky, které se mohly vejít na jeden USB disk nepatrných rozměrů. Individualizovaná data na takovém disku by pak pro řadu subjektů měla nepochybně velmi vysokou cenu, za niž se již vyplatí postoupit určitá rizika. Toto riziko bylo přitom možné minimalizovat alespoň u papírových sčítacích formulářů, z nichž mohly být osobní údaje odstraněny ještě před jejich skenováním.

Do elektronické formy převedené formuláře mají být následně anonymizovány a předány do Národního archivu. Jak zákon o státní statistické službě, tak zákon o ochraně osobních údajů považují za anonymní takový údaj, který neumožňuje přímou ani nepřímou identifikaci osoby. V praxi by to mělo znamenat odstranění údajů, které samy o sobě nebo ve spojení s jinými údaji ze sčítacích formulářů neumožňují identifikovat danou osobu. Před sčítáním se tvrzení zástupců ČSÚ rozcházel v tom, jaké údaje budou odstraněny. Mluvčí sčítání lidu Ondřej Kubala dokonce mluvil o jakési dvoustupňové anonymizaci, přičemž po provedení první fáze by údaje měly být uchovávány v interní databázi ČSÚ.

I kdyby ale došlo k „nejtvrděší“ variantě anonymizace prezentované ČSÚ, tak je zřejmé, že při takovém množství spojených údajů na jednom formuláři nestačí ani toto odstranit ze sčítacího formuláře osoby jméno, příjmení, rodné číslo, den či měsíc narození a adresu s výjimkou obce. Zejména v menších obcích není problém identifikovat určité osoby například na základě kombinace údajů o zaměstnání a roku narození, takových kombinací údajů, které nás dovedou na konkrétní osobu, by bylo možno najít i v „anonymizovaných“ formulářích celou řadu. ČSÚ si po kritice tohoto přístupu a podání podnětu luridicem Remediem na Úřad pro ochranu osobních údajů, začal s ÚOOÚ vyjasňovat, co je vlastně možné považovat v tomto případě za anonymizaci. To vše řadu měsíců poté, co vybral sčítací formuláře od občanů.

Veškerá výše zmíněná pochybení Českého statistického úřadu, ale i těch, kteří se spolupodíleli na přípravě a schvalování příslušné legislativy, byla navíc prohloubena utajováním informací a odmítáním poskytnutí příslušných metodik postupu sčítání s odkazem na blíže nevysvětlenou potřebu utajení celého procesu.

Podklady:

<http://www.slidilove.cz/content/iure-poda-podnet-ke-kontrolle-zabezpeceni...>

<http://www.slidilove.cz/content/iure-pochybujeme-o-ochrane-osobnich-udaj...>

http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/scitani_lidu_bezpecnost_na_...

Kategorie: Nebezpečná nová technologie

Vítěz: služba Amazon Silk

Předává se: Amazon.com, Inc.

Odůvodnění:

Cenu pro nebezpečnou novou technologii získává prohlížeč Amazon Silk za možná rizika pro ochranu soukromí, která jsou spojena s využíváním této cloudové služby.

Prohlížeč internetových stránek v tabletu Kindle Fire je nejrychlejším prohlížečem současnosti. Aby urychlil načítání stránek, používá prohlížeč v základním nastavení technologii Silk, která výpočty načítání stránek, renderování grafiky i správu bezpečnosti rozděluje mezi kapacitu tabletu a externích cloudových serverů Amazonu. To má pro uživatele v mobilní oblasti mnoho výhod – cloud Amazonu má dostatek výpočetní síly i konektivity, která u připojení přes Wifi nebo 3G často scházejí.

Výměnou za to se však Amazon dostává k ohromnému množství osobních údajů, které lze navíc teoreticky vztáhnout ke konkrétní osobě. Amazon - pokud bude chtít - může znát kompletní on-line život uživatelů tabletu Kindle Fire. A i když tak zřejmě nečiní a "zrychlení" lze v prohlížeči vypnout, technologie Silk ukazuje, že čím dál častější využívání cloudových služeb pro zpracovávání a ukládání osobních údajů, vyžaduje právní úpravu, která by tyto služby ošetřovala.

Podklady:

<https://www.eff.org/2011/october/amazon-fire%E2%80%99s-new-browser-puts-...>

<http://www.zdnet.co.uk/blogs/mixed-signals-1000051/amazon-silks-sheer-d...>

Kategorie: Výrok Velkého bratra

Vítěz: Jitka Rychtaříková, předsedkyně České demografické společnosti

Předává se: Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.

Odůvodnění:

Profesorka Jitka Rychtaříková, předsedkyně České demografické společnosti, podporuje myšlenku propojení registrů obyvatelstva takovým způsobem, aby se daly sledovat veškeré aktivity jedince od jeho dětství až do sklonku života. Ochranu osobních údajů z dotazníků sčítání obyvatel 2011 formou smazání rodných čísel u záznamů odsuzuje, protože tímto se podle ní stává ze Sčítání obyvatel promarněná šance. Paní Rychtaříková pro podporu

demografického výzkumu prosazuje přístup, kdy by bylo možné provádět řadu analýz osobních údajů občanů – i když nespecifikuje, kdo by byli oni „povolaní“ k provádění analýz celoživotních záznamů o občanech. Principy ochrany soukromí a nebezpečí agregace dat jsou paní Rychtaříkové pojmy evidentně cizí.

V rozhovoru s Jakubem Pokorným z MF DNES paní Rychtaříková doslova říká: „Ve Skandinávii mají registry obyvatelstva, které jsou navzájem propojené... Všechno zrekonstruuji, teoreticky celý život člověka - kdy začal chodit do školy, jak byl nemocný, kdy uzavřel sňatek, ale registry tam jsou velmi přísně chráněné.“

Ohledně případné nepotřebnosti sčítání lidu při dobrém propojení registrů pak paní Rychtaříková dále řekla: „Nemuselo by být, nebo by se mohlo dělat v nějakém menším rozsahu. My dnes nemůžeme vyhodnotit úmrtnost podle zaměstnání nebo vzdělání. Přitom se řeší - kvůli důchodové reformě - otázka, zda určitá povolání nejsou rizikovější. Ale to já nezjistím.“ Svoji představu o ochraně osobních údajů pak formulovala takto: „ Úřad na ochranu dat má fungovat tak, že bude formulovat zákony a tvrdé postihy, když někdo udělá chybu. A ne aby říkal, že ta data raději nebudeme sbírat vůbec.“

Omezení agregace dat, kdy lze kombinováním dat o určité citlivosti získat informace daleko citlivější, které jinak spadají do kategorie s vyššími požadavky na ochranu, je velmi důležitým mechanismem pro ochranu soukromí. I český zákon (101/2000 Sb.) zakazuje sdružování osobních údajů, které byly získány k rozdílným účelům, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Myšlenka, že by určitá skupina lidí (např. demografové) měla možnost spojovat data z různých zdrojů za účelem různých analýz je pro tuto skupinu lidí pochopitelně velmi atraktivní – pro subjekty údajů ovšem často nepřijatelná.

Podklady:

<http://zpravy.idnes.cz/scitani-je-promarnena-sance-dalo-by-se-zjistit-i-...>

Kategorie: Pozitivní cena za ochranu soukromí

Vítěz: Seznam.cz za „user friendly“ podmínky ochrany osobních údajů svých služeb, které jsou v porovnání s ostatními srovnatelnými subjekty vůči uživateli férové a společensky odpovědné.

Předává se: výkonný ředitel Seznam.cz ing. Michal Feix

Odůvodnění:

Členské státy Evropské unie do svých legislativ zavedly ochranné instituty a financují za účelem ochrany osobních údajů i specializované úřady. Tato situace může však být pro ochranu lidské svobody a důstojnosti také v mnohém nebezpečná. Člověk se v takovém případě často spoléhá na to, že jeho soukromí chrání stát a může kvůli tomu do značné míry přijít o přirozenou ostražitost. Projevuje se to typicky v případech, kdy je součástí nějaké služby též souhlas se zpracováním osobních údajů. Člověk, spoléhaje na to, že se i v tomto případě o jeho soukromí srdnatě bije nějaký úřad, pak obvykle ani nestuduje podmínky příslušného ujednání a často tak dává souhlas s prakticky totálním zásahem do své diskrétní informační sféry.

V tomto momentě však najednou ztrácí evropské právo ochranný charakter. Pokud má správce osobních údajů souhlas člověka s jejich zpracováním, nechávají jej v praxi úřady, aby si s těmito údaji dělal všechno, na co mu nedostatečně ostražitý Evropan kývnul (tj. obvykle prakticky cokoli, co se správci zlíbí). Dochází pak dokonce k paradoxním situacím, kdy orgány státu zabývající se například vyšetřováním závažné trestné činnosti nemají k takovým údajům přístup (kvůli značné míře jejich ochrany) – s tímto údajem si ale na základě souhlasu obsaženého v nekonečných obchodních podmínkách vesele hospodaří nějaký poskytovatel (často úplně banální) služby. V důsledku tedy dochází v praxi k tomu, že o míře ochrany osobních údajů nerozhoduje stát ani člověk, ale poskytovatel služby, který píše příslušné smluvní podmínky.

Poskytovatelé služeb typu user generated content (UGC, tj. webmaily, sociální sítě apod.) této situace také s oblibou využívají. Například Facebook tak má podmínky ochrany osobních údajů rozvedeny hned na plných 25 normostranách textu (celá služba je navíc dostupná v dokonale zpracované české verzi, na překlad podmínek z angličtiny však asi někdo omylem zapomněl). Přestože se na první pohled zdá, že Facebook chrání osobní údaje svých uživatelů jako oko v hlavě, pozorný čtenář, minimálně se dvěma doktoráty z oboru práva, se však po týdenním studiu dozví, že skutečným obsahem tohoto ujednání je pravý opak – Facebook si tedy může s údaji svých uživatelů dělat prakticky, co chce.

V takové situaci si zvláštní pozornost a ocenění zaslouží podnikatelé, kteří přestože by mohli zneužít situace a libovolně za účelem dosažení zisku a vítězství nad konkurencí lézt lidem do jejich soukromí, nečiní tak. Příkladem takového ojedinele odpovědného přístupu je služba email.seznam.cz, ale i další služby provozované společností Seznam.cz, jako lide.cz, spoluzaci.cz apod. Namísto nekonečných a nesrozumitelných smluvních podmínek umožňujících poskytovateli služby špiclování a obchodování s osobními údaji uživatele se provozovatel zavazuje „že informace, které o sobě Uživatel při vytvoření svého uživatelského účtu uvedl, neposkytne třetí osobě s výjimkou

oficiálních žádostí Policie ČR a orgánů státní správy oprávněných k vyžádání daných informací dle zákona.“ Dále se provozovatel rovněž zavazuje, že nebude editovat, cenzurovat ani monitorovat e-mailové zprávy, s výjimkou monitorování počtu zpráv, které uživatel dostává a rozesílá a dále systémového monitorování obsahu emailů antispamovými a antivirovými programy, které zabraňují přijímání spamových a zavirovaných emailů. Obsah zpráv může být opět zpřístupněn pouze státním orgánům na základě zákona. U dalších služeb se provozovatel zavazuje, že bude osobní údaje zpracovávat pouze za účelem poskytování těchto služeb.

Jednoduché a vzhledem k uživateli výjimečně férová ujednání lze tedy v porovnání s ostatními komerčními subjekty působícími na trhu služeb UGC vyzdvihnout jako příklad společensky výjimečně odpovědného přístupu hned ze dvou důvodů. Předně, aniž by nutně musela, omezuje vlastní možnost vstupu do diskrétní sféry člověka a chrání tím iniciativně lidskou svobodu a důstojnost – to dokonce i před svým vlastním komerčním zájmem.

Podklady:

<http://registrace.seznam.cz/licenceScreen>

Anglická Wikipedie má dnes výpadek, protestuje tak proti zákonu SOPA

18. 1. 2012 | 11:05

Na 18. ledna 2012 naplánovala komunita Wikipedie 24 hodinový výpadek anglické verze Wikipedie. Protestují proti navrhovaným právním předpisům ve Spojených státech - jedná se o návrh zákona SOPA (Stop Online Piracy Act) a The PROTECT IP Act (Preventing Real Online Threats to Economic Creativity and Theft of Intellectual Property Act of 2011). Proti oběma návrhům zákona protestují jednotlivci, neziskové organizace i velcí provozovatelé portálů i poskytovatelů služeb.

SOPA - Stop Online Piracy Act

Návrh amerického zákona SOPA by měl chránit autorská práva. V zákoně se počítá se zákrokem proti každému webu, na nichž se nachází obsah porušující autorská práva – fotografie, hudba, text aj. Zákrokem se míní zákaz resp. zablokování problematického webu. Rozhodnutí by mohl vydat jakýkoliv federální soud USA a zákon by se dotýkal všech amerických provozovatelů webu. U zahraničních provozovatelů by soud mohl rozhodnout o omezení přístupu na tento web a zrušení služeb a technologií poskytovaných z USA např. PayPal. V návrhu zákona by se našly i další sporná místa. Viz: http://www.edri.org/EU_parliament_SOPA.

Hlasování o tomto zákonu je naplánováno v senátu USA na 24. ledna 2012.

The PROTECT IP Act (Preventing Real Online Threats to Economic Creativity and Theft of Intellectual Property Act of 2011)

Návrh amerického zákona PROTECT IP Act by opět měl chránit autorská práva. Zákon by umožnil všem zainteresovaným stranám (držitelům autorských práv a federální vládě USA) dát do rukou nástroj na omezení přístupu k webovým stránkám, které jsou podvodné nebo zaměřené na „porušování autorských práv či na padělané zboží“. Zákon je zaměřen na weby mimo USA. Viz: http://en.wikipedia.org/wiki/PROTECT_IP_Act

Videa zde:

<http://www.youtube.com/watch?v=1w6GtwOvnWM>

<http://www.videacesky.cz/ostatni-zabavna-vidoa/sopa-americka-vlada-se-snazi-znicit-internet>

Více:

H.R.3261 -- Stop Online Piracy Act (Introduced in House - IH) : <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c112:H.R.3261>

Civil society, human rights groups urge Congress to reject the Stop Online Piracy Act : <https://www.accessnow.org/policy-activism/press-blog/urge-congress-to-re...>

Předávání Big Brother Awards za rok 2011 můžete sledovat i online

11. 1. 2012 | 11:33

Pokud nezládnete přijít na slavnostní předávání Big Brother Awards 18. ledna do Divadla Archa osobně, můžete ho sledovat online. Přímý přenos ceremoniálu bude vysílat portál www.primyprenos.cz. Snažíme se tak předávání přiblížit i mimopřaským. Věříme ale, že většina diváků dorazí do Archy osobně a pomůže hercům vytvořit dobrou atmosféru. Vstupné je 100 Kč v předprodeji a 150 Kč na místě a jsou k dostání v pokladně divadla nebo na www.archatheatre.cz. Koupí vstupenky podpoříte Big Brother Awards i Divadlo Archa.

Co přinesla veřejná debata o eGovernmentu?

10. 1. 2012 | 09:34

Od 1. července nás teoreticky čeká spuštění základních registrů, které jsou nyní v testovacím provozu. Základní registry jsou součástí digitalizace veřejné správy. Podle původních prognóz měly být registry spuštěny od 1. 7. 2010 ve zkušebním provozu a o rok později v ostrém provozu. Naše výhrady k systému základních registrů jsme se snažili shrnout v tomto článku, který vznikl na základě veřejné debaty o eGovernmentu pořádané našim sdružením 15. listopadu 2011.

Veřejná diskuze o eGovernmentu (článek ke stažení [zde](#))

Debaty se zúčastnili:

Miloš Šnytr - Úřad na ochranu osobních údajů

Michal A. Valášek - Altairis Chief Software Architect

LP Fish - novinář specializovaný na moderní technologie

Záznam z debaty: http://official.fm/tracks/321835?no_frameset=true

V roce 1890 vydali američtí právníci Samuel Warren a Louis D. Brandeis průlomový text nesoucí název Právo na soukromí (The Right to Privacy). Tvrdili v něm, že z nároku na osobní a majetkovou ochranu každého amerického občana plyne nezcizitelné právo být nechán na pokoji (Right to be left alone). Z textu vyplývá, že osobní informace mají být v první řadě v moci dané osoby, která má být schopna s nimi autonomně nakládat. Koncept srozumitelný a logický. Stojí za to se nicméně podívat blíže na koncepci ochrany osobních údajů v ČR a zamyslet se nad tím, zda i u nás jsou osobní údaje naším "vlastnictvím".

Dne 28.11. byl oficiálně spuštěn pilotní provoz základních registrů, které jsou součástí projektu digitalizace veřejné správy pod názvem eGovernment. IURE v předvečer spuštění pilotního provozu základních registrů uspořádalo veřejnou debatu pod názvem eGovernment (dále eGon) a ochrana osobních údajů. Na panelovou diskusi jsme přizvali experty, kteří by podle našeho názoru mohli veřejnosti osvětlit jak budou registry fungovat a jak jsou zabezpečeny jejich osobní údaje. Na panelu měl zasednou samozřejmě i zástupce Ministerstva vnitra ČR, které má v gesci tvorbu architektury eGovernmentu, publicitu i osvětlové aktivity. Bohužel, zástupce MV ČR svoji účast bez náhrady zrušil a vzhledem k tomu, že eGovernment je plně v kompetenci Ministerstva vnitra ČR nemohla naše diskuze odpovědět na všechny otázky. Sami řečníci upozorňovali na fakt, že o projektu se můžeme dočíst pouze v zákonech souvisejících s eGovernmentem a v projektové dokumentaci na stránkách zřízených k propagaci projektu. Nicméně i tak byla diskuze plodná (její záznam si můžete poslechnout na stránkách IURE http://official.fm/tracks/321835?no_frameset=true)

Pojmem eGovernment označujeme mimo jiné možnost elektronické komunikace s orgány státní a veřejné správy. Očekáváme, že eGovernment nám významně usnadní styk s úřady, uspoří nám čas, zvýší efektivitu fungování úřadů a ušetří peníze daňových poplatníků. Řečníci se shodli, že tento dopad je pozitivní.

Zajímavější ovšem byla část, kde vyplynulo, že každý stát systém vytváří trochu odlišně. Např. v Rakousku je vstup do systému eGonu zcela dobrovolný a identifikační čísla má občan uložena na své ID kartě. V ČR tyto data bude spravovat Úřad pro ochranu osobních údajů. Při podobném porovnání systémů EU bychom se určitě dopátrali více zajímavých rozdílů.

Na mnoho otázek jsme ovšem nezískali relevantní odpovědi.

Kde vidí IURE základní problémy registrů

Data v databázích nebudou možná šifrována (nevíme jistě a na otázku jsme nezískali odpověď) nebudou tedy odolná úniku dat přímo z registrů. Ochrana dat má být zajištěna propojováním přes generovaná identifikační čísla.

Jako problém vidíme, že transakční logy budou uchovávány v rámci informačních systémů základních registrů i ORG (generátor identifikátorů), myslíme si, že z transakčních logů lze zrekonstruovat historii jednání dané osoby na naše obavy jsme nedostali jasnou odpověď ani při debatě. Zajímavé pro nás tedy je, kdo bude mít přístup k transakčním logům?

Architektura systému umožňuje sofistikovaná databázová volání napříč systémem. Jediné, co brání zneužití jsou přístupová práva, závislá na legislativě. Tato důvěra v existenci legislativy zazněla i na debatě. Podle nás je systém základních registrů extrémně citlivý na změnu legislativy. Pokud si představíme modelovou situaci, že v nepřehledné praxi poslanecké sněmovny navrhne některý z poslanců převod generátoru identifikátorů pod MV ČR, tak bude mít jeden orgán spravující celou řadu různých databází v rukou efektivní nástroj k jejich propojování. Centralizace systému v rukou Ministerstva vnitra nebo jiného státního orgánu je sama o sobě bezpečnostním rizikem pro soukromí občanů.

Mezi další rizika celého systému zařazujeme možnost zneužití ze strany toho, kdo bude zadávat přístupová práva. Omezení nebo kontrola těchto osob není jasně definována.

Kontrolní pravomoc nad zpracováním osobních údajů v registrech je Úřad pro ochranu osobních údajů, který ovšem nemá kapacity tento úkol plnit. Ze struktury pravomocí také vyplývá, že ÚOOÚ je kontrolním orgánem i sám pro sebe, v systému není zahrnuta další instituce, která by kontrolovala činnost ÚOOÚ.

Shrneme-li naše připomínky, projekt eGovernmentu je určitě prospěšným počinem pro zlepšení služeb státu, který je tu pro občana, o tom určitě nemusíme pochybovat. Nám ovšem vadí, že soukromí občanů ČR je vnímáno pouze jako záznam v databázích, které jsou technologicky ošetřeny (jak a do jaké míry ukáže čas), ale tyto údaje nejsou vnímány jako naše vlastnictví. Nakládání s daty v databázích jsou plně podřízena funkčnosti veřejné správy. Bezpečnost dat (jednotlivé údaje) v základních registrech není to samé jako bezpečnostní politika obsahu dat (informace), která by měla stát nad daty. Absence této koncepce nahrává všem výše zmíněným kritickým oblastem.

Na závěr bychom ještě podotkli, že to jak se k občanům a jejich soukromí staví veřejná správa je patrné z komunikace MV ČR a ochotě účastnit se veřejné debaty o základních registrech. I z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby byla zřízena nezávislá instituce ombudsmana, která by měla v kompetenci řešit stížnosti občanů např. na (ne)činnost Úřadu pro ochranu osobních údajů. ÚOOÚ nemá dostatečné kapacity na jednotlivá podání a navíc není dostatečným garantem pro ochranu dat, protože jeho činnost je zaměřená na bezpečnost dat nikoliv na bezpečnost obsahu dat.

Základní registry a legislativa

Vytvoření centrálních registrů veřejné správy stojí na zákoně č. 111/2009 Sb., o základních registrech a zákoně č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, dále pak zákon č.300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon o eGovernmentu nebo eGovernment Act), zákon č.301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákon č.365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy tento zákon rámcově vymezuje například vydávání výpisů na kontaktních místech veřejné správy Czech POINTech. Zákon o občanských průkazech č.328/1999 Sb.- využití e-občanky v elektronické komunikaci.

Podle původních prognóz měly být registry spuštěny od 1. 7. 2010 ve zkušebním provozu a o rok později v ostrém provozu. Aktuální termíny se ovšem nakonec posunuly a nový harmonogram je, že 28.11.2011 byl spuštěn pilotní provoz, který potrvá do 1. dubna 2012 a následuje zkušební provoz. Podle plánu čeká ČR ostrý provoz od 1. července 2012.

Více informací

- Správa základních registrů: <http://www.szrcr.cz/>
- Koncepce budování informačních systémů: http://www.isvs.cz/user_data/dokumenty/UVIS-Koncepce-ISVS-1999.pdf
- Systém základních registrů - Nová kompetence ÚOOÚ v roce 2010 [http://apps.bvv.cz/i2000/Akce/b-inv.nsf/WWWAlIPDocsID/IEXP-7VZED5/\\$File/krump.pdf](http://apps.bvv.cz/i2000/Akce/b-inv.nsf/WWWAlIPDocsID/IEXP-7VZED5/$File/krump.pdf)
- M. Valášek. Potěmkinův e.government. <http://www.lupa.cz/clanky/potemkinuv-e-government/>

Ústavní soud pokračuje v rušení zákonů upravujících využívání telekomunikačních údajů

5. 1. 2012 | 17:05

luRe vítá rozhodnutí Ústavního soudu, který 4. ledna zrušil část trestního řádu, která umožňuje orgánům činným v trestním řízení vyžadovat provozní a lokalizační údaje o elektronických komunikacích (tzv. data retention). Včerejší rozhodnutí doplnilo dřívější rozhodnutí o zrušení povinnosti telekomunikačních operátorů uchovávat provozní a lokalizační údaje pro potřeby policie, které ÚS učinil na základě ústavní stížnosti podané skupinou poslanců a připravené naším sdružením. Aktuální rozhodnutí je významné kvůli aktuálně připravované právní úpravě data retention, především ve vztahu k omezení okruhu trestných činnů, u nichž bude možné data využívat.

Ústavní soud 4. ledna rozhodl o zrušení § 88a trestního řádu, který upravuje možnost orgánů činných v trestním řízení vyžadovat provozní a lokalizační údaje o elektronických komunikacích (tzv. data retention). Tímto rozhodnutím (Pl 24/11), který reagoval na podnět Obvodního soudu pro Prahu 6, Ústavní soud navázal na rozhodnutí z konce března 2011 (Pl 24/10), kterým rozhodl o ústavní stížnosti podané skupinou poslanců a připravené občanským sdružením Iuridicum Remedium. Tímto dřívějším rozhodnutím rozhodl o zrušení povinnosti telekomunikačních operátorů uchovávat provozní a lokalizační údaje pro potřeby policie. Nedostatečnou úpravu v trestním řádu kritizoval již v tomto rozhodnutí, ale vzhledem k tomu, že nebyla stížností napadena, nemohl ke zrušení této úpravy přistoupit. Dnešní rozhodnutí tak doplňuje rozhodnutí dřívější.

Ústavní soud při rozhodnutí vycházel z toho, že § 88a trestního řádu neklade dostatečné záruky pro ochranu práva na soukromí a práva na informační sebeurčení. Konkrétně ústavní soud kritizoval zejména neurčitost podmínky využitelnosti údajů pro trestní řízení, chybějící vymezení trestných činů, při jejichž stíhání lze data použít. Tato neurčitost pak podle Ústavního soudu vedla k obrovskému nárůstu žádostí o tyto údaje (v roce 2009 se jednalo o více než 280 000) a k neproporcionální zásahu do základního práva na soukromí. Ústavní soud ponechal uvedenou úpravu v platnosti do září 2012, do kdy by měla být přijata nová legislativní úprava, která by se měla podobat stávající úpravě využívání odposlechů v § 88 trestního řádu.

Iuridicum Remedium vítá rozhodnutí Ústavního soudu. Vzhledem k tomu, že v současné době Ministerstvo vnitra dokončuje přípravu nové právní úpravy uchování provozních a lokalizačních údajů, která obsahuje i úpravu § 88a trestního řádu, dá se očekávat, že před zářím 2012 bude nová úprava schválena. Na přípravě se luRe podílelo jak vypracováním obsáhlých připomínek k návrhu, tak několika jednáními s představiteli Ministerstva vnitra a konzultacemi za účelem koordinace postupu s dalšími zapojenými subjekty jako je Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad vlády, Bezpečnostní informační služba nebo poslanci, s nimiž luRe spolupracovalo při podání ústavní stížnosti. Návrh v současné podobě obsahuje v trestním řádu některá omezení vycházející z úpravy odposlechů (například informační povinnost, subsidiarita, povinnost žádat o data prostřednictvím státního zástupce nebo omezení okruhu trestných činů). Například omezení okruhu trestných činů ale považujeme stále za nedostatečné.

Význam dnešního rozhodnutí Ústavního soudu spatřujeme především ve vztahu k připravované právní úpravě data retention. Zejména ve vztahu k omezení okruhu trestných činů, u nichž bude možné data využívat, a k apelu na maximální zakotvení úpravy přímo v zákoně. Dále jde i o apel na soudy, aby se více zabývaly posuzováním proporcionality zásahů do práva na soukromí u jednotlivých žádostí o výpisy. V neposlední řadě, ačkoli to není v rozhodnutí explicitně řečeno, je třeba toto rozhodnutí podle našeho názoru chápat i jako jakousi žlutou kartu dalším úpravám, které obsahují nedostatečně upravená oprávnění k využívání provozních a lokalizačních údajů mimo trestní řád (oprávnění policie podle zákona o policii, oprávnění České národní banky, oprávnění zpravodajských služeb).

Nová opencard respektuje soukromí ovšem za poplatek 250 korun

3. 1. 2012 | 15:56

Magistrát hlavního města Prahy konečně po dlouhých průtazích a nátlaku ÚOOÚ a nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) spustil od pondělí pilotní provoz vydávání nového typu karty opencard. Pokud kartu, která konečně neukládá údaje držitele do databáze, schválí Rada hl. m. Prahy, měla by být zřejmě od příštího týdne vydávána „naostro“.

Nový typ karty v sobě spojuje prvky klasické osobní karty a karty anonymní. Pod názvem osobní karta bez evidence se skrývá karta potíštěná osobními údaji držitele. Tyto údaje ale již nebudou evidovány v žádných interních databázích. Podstatně se tak snižuje slídilský potenciál těchto karet při zachování nepřenositelnosti karty. Právě nepřenositelnost karty by tak měla zajistit, aby si držitelé nového typu mohli v Praze zakoupit předplatní kupony na MHD za stejnou cenu, jako je tomu u klasické osobní karty. Kartu je si je prozatím možné zařídit pouze ve Škodově Paláci na Jungmannově ulici. „Zavedení nového typu karty považujeme po odstranění špatně zabezpečených údajů z čipu opencard v roce 2007 a po zavedení anonymní opencard v roce 2008 za další velký úspěch naší kampaně za anonymní cestování, která se dosud soustředila zejména na opencard. A to i přes řadu výhrad, které k novému typu karty máme,“ řekl právník luRe Jan Vobořil.

Výhrady k nové opencard prezentovalo luRe jak na schůzkách se zástupci Magistrátu, tak například v otevřeném dopise předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů z poloviny listopadu roku 2011. „Nelíbí se nám zbytečná omezení pro držitele nového typu karty. Není nám například jasné, proč nebude možné kartu zablokovat a vydat její duplikát v případě její ztráty? Stačilo by k tomu předložení papírového dokladu, který by dostal držitel karty při jejím vydání. Nová karta by byla vždy vydána až po zablokování karty ztracené,“ dodal Vobořil. Za nepřijatelné považuje luRe i zpoplatnění karty s tím argumentem, že se jedná vlastně o její expresní vydání. Není přitom jasné, z jakého důvodu nelze kartu vydat podle volby žadatele i zdarma při zachování standardní čekací lhůty jako u karty osobní. Rizika toho, že by někdo žádal o bezplatné vydání potíštěných karet opakovaně, považuje luRe za marginální.

Na aktuální rizika pro naše soukromí se snaží poukázat také Big Brother Awards, anticeny pro největší slídili, které pořádá luRe již sedmým rokem. Předávání sedmi anticen pro největší slídily a jedné pozitivní ceny za ochranu soukromí za rok 2011 se uskuteční 18. ledna 2012 v Divadle Archa. „Snažíme se prostřednictvím Big Brother Awards upozornit na to, že soukromí je stále více ohroženo a že si to nemusíme nechat líbit. Cestování, ať už vnitrostátní nebo mezinárodní, je oblastí, kde v posledních letech dochází k masivním změnám s dopadem na soukromí,“ upozorňuje Kateřina Hlatká z luRe s tím, že např. v roce 2008 získaly cenu elektronické viněty pro placení mýtného na dálnici nebo v témže roce získal cenu za projekt opencard i Magistrát hlavního města Prahy.

„Využívání nových technologií s sebou často přináší i bezdůvodné shromažďování osobních údajů, které může vést k zcela zbytečnému omezování práva na soukromí občanů. Čipové karty v dopravě jsou jedním z těchto případů. V řadě českých měst vznikají databáze osobních údajů cestujících, osobní údaje jsou zároveň zapsány na špatně zabezpečených čipech karet, které jsou jednoduše a hlavně nepozorovaně čitelné a dešifrovatelné během několika sekund například prostřednictvím některých mobilních telefonů, upozorňuje Jan Vobořil. Zejména v kombinaci s daty z přepravních kontrol lze údaje v různé míře využívat k monitorování pohybu osob. Tyto údaje lze pak třeba propojovat s údaji z dalších aplikací karet. Snažíme se proto dlouhodobě prosazovat možnosti anonymního cestování i v době čipových karet pro všechny, kteří si nechtějí připlácet za své soukromí. Přestože novému typu opencard byla již do vínku vložena některá zbytečná omezení pro jeho nové držitele, tak jeho zavedení považujeme za jasný signál i dalším městům a společnostem, které stále více tlačí na přechod k čipovým kartám a aktivně likvidují reálné možnosti anonymního cestování,“ dodal Vobořil.

Už 18. ledna budeme znát vítěze Big Brother Awards 2011!

3. 1. 2012 | 12:35

Víte kdo se vám šťourá v soukromí? Slavnostní ceremoniál předávání sedmého ročníku Big Brother Awards, soutěže pro největší slídily v našem soukromí, proběhne ve středu **18. ledna 2012 od 19.30 hod. v Divadle Archa**. Udělení sedmi anticen pro největší slídily v našem soukromí a pozitivní ceny pro ty, kdo se zasloužili o jeho ochranu proti některé z mnoha dnešních hrozeb se odehraje formou „zábavné show“.

Večer připravuje nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) ve spolupráci s Divadlem Archa. Moderátory večera budou Philipp Schenker a Jiří Zeman. „S prudkým rozvojem technologií můžeme jen těžko nenechavcům zabránit, aby o nás sbírali data a nahlíželi do našeho soukromí. Můžeme na ně ale veřejně upozornit. Ochrana soukromí by měla být důležitým tématem pro média i veřejnost,“ říká Kateřina Hlatká z luRe. Vítěze z nominací zaslanych veřejností vybírá odborná porota složená z právníků, novinářů, odborníků na veřejnou správu, IT technologie i ochranu soukromí.

Mezi největší narušitele soukromí porota v loňském ročníku zařadila mj. Policii České republiky za závažné a dlouhodobé zasahování do soukromí občanů, zejména za archivaci fotografií aut i jejich řidičů pořízených z kamerových systémů, za rozsáhlé nadužívání žádostí o přístup k citlivým údajům z mobilů, dále pak sociální síť Facebook za snahu dostat maximum informací z osobních profilů do internetových vyhledávačů. Porota „ocenila“ také Ministerstvo vnitra ČR za bojkotování přípravy legislativy, která by mohla zlepšit ochranu osobních údajů při využívání kamerových systémů, odposlechů a databází DNA, nebo Evropskou unii za financování projektu INDECT, jehož cílem je vývoj systému detekce abnormálního chování. Cenu získala i Evropská komise za dohodu ACTA a technologie GPS za potenciál zneužití ke sledování automobilu bez vědomí majitele.

V kategorii výrok roku zvítězil zakladatel sociální sítě Facebook Mark Zuckerberg, který tvrdí, že právo na soukromí je prostě jen sociální norma, která se v čase vyvíjí – a lidé jsou prý dnes s úplným odbouráním soukromí spokojeni, era soukromí skončila. Pozitivní cenu si vloni odnesli občané Víru nad Svratkou spolu s místním obecním zastupitelstvem za to, že se postavili kamerovému systému ve své obci, který Povodí Svratky instalovalo na hrázi Vírské nádrže.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítku evropských zemích a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. Ceny jsou udělovány každý rok v sedmi kategoriích: **Dlouhodobé porušování lidského soukromí** (pro soukromé firmy nebo státní instituce), **Největší firemní slídil** (pro komerční firmy), **Největší úřední slídil** (pro státní instituce), **Nebezpečná nová technologie**, **Právní norma Velkého bratra**, **Slídil mezi národy**, **Výrok Velkého bratra** a pozitivní cena: **Ocenění za ochranu soukromí**.

Předávání Big Brother Awards za rok 2011, **18. ledna 2012 od 19,30 hod v Divadle Archa, Na Poříčí 26, Praha 1. Vstupné je 100 Kč** v předprodeji a **150 Kč na místě**. Vstupenky jsou dostupné on-line na stránkách www.archatheatre.cz a v pokladně divadla. www.bigbrotherawards.cz

Přejeme vám spokojený a úspěšný rok 2012 bez slídilů!

31. 12. 2011 | 11:38

Vyhlášení Big Brother Awards za rok 2011 proběhne 18. ledna v Arše

30. 12. 2011 | 16:35

Chcete vědět, kdo jsou největší slídlivé za rok 2011? **Přijďte na slavnostní vyhlášení 18. ledna v 19.30 do Archy.** Jako obvykle udělíme ceny v osmi kategoriích jejich vítěze vybrala odborná porota. Mezi letošními kandidáty nominovanými veřejností se ocitlo např. sčítání lidu, ministerstvo zdravotnictví za zdravotní registry, Dopravní podnik hl. m. Prahy nebo pražský magistrát. Kdo nominaci nakonec promění a odnese si sošku Velkého Bratra?

Udělení sedmi anticen pro největší slídlivý v našem soukromí a pozitivní ceny pro ty, kdo se zasloužili o jeho ochranu proti některé z mnoha dnešních hrozeb, se odehraje formou „zábavné show“ s moderátory Philippem Schenkerem a Jiřím Zemanem, kterou realizujeme ve spolupráci s Divadlem Archa. **Vstupné je 100 Kč v předprodeji a 150 Kč na místě.** Vstupenky jsou dostupné on-line na stránkách www.archatheatre.cz a v pokladně divadla.

Nezapomeňte:

18. ledna 2012 od 19,30 hod v Divadle Archa, Na Poříčí 26, Praha 1.

Mezi hosty večera budou zástupci odborné poroty, která vybrala vítěze, novináři či experti na poli ochrany soukromí. Večer si klade za cíl zábavnou, ale dostatečně naléhavou formou upozornit na fakt, že ochrana soukromí je stále jedním z nejvíce oslabovaných práv.

Vítěze jednotlivých kategorií vybírá z nominací zaslaných veřejností odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů. Ceny Big Brother Awards již od roku 2005 pořádá nevládní nezisková organizace Iuridicum Remedium, o. s.

Každý rok je udělováno sedm anticen a jedna pozitivní cena za ochranu soukromí:

Více o minulých ročnících [zde](#)

Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce)

V roce 2010 cenu získala Policie České republiky za nejrozmanitější formy závažných a dlouhodobých zásahů do soukromí občanů v bezprecedentní míře.

Největší firemní slídlil (pro komerční firmy)

V roce 2010 cenu získali provozovatelé komunitní sítě Facebook za snahu dostat maximum informací z osobních profilů do internetových vyhledávačů.

Největší úřední slídlil (pro státní instituce)

V roce 2010 cenu získalo Ministerstvo vnitra České republiky za bojkotování přípravy legislativy, která by mohla zlepšit ochranu osobních údajů při využívání kamerových systémů, odposlechů a databází DNA.

Nebezpečná nová technologie

V roce 2010 cenu získala technologie GPS a sledování automobilů bez vědomí majitele.

Právní norma Velkého bratra

V roce 2010 cenu získala dohoda ACTA za pošlapávání lidských práv a svobod na úkor zájmů jednoho ze sektorů průmyslu.

Slídlil mezi národy

V roce 2010 cenu získala Evropská unie za financování projektu INDECT.

Výrok Velkého bratra

V roce 2010 cenu získal zakladatel sociální sítě Facebook Mark Zuckerberg za výrok o tom, že éra soukromí skončila.

Kladná cena: Ocenění za ochranu soukromí

V roce 2010 cenu získala obec Vír za aktivitu místních lidí a zastupitelstva, kteří se vzbouřili proti kamerovému systému zabírajícímu i veřejná místa v obci.

Aktualizovali jsme znění automatického dotazu na skutečně anonymní a férovější opencard

28. 12. 2011 | 17:53

Ptejte se znovu na skutečně anonymní férovější opencard. Aktualizovali jsme znění dotazu v našem mailovém formuláři, aby odpovídal aktuálnímu dění. Ptát se můžete znovu, i když jste posílali první znění otázky. V prvním kole dotaz magistrátu položilo 138 lidí. Další magistrátem proklamovaný termín má být na přelomu roku. Ptejme se dál na zřízení nového typu karty a vyjádřeme tomuto záměru podporu!

Pozor! Pokud pokládáte dotaz v souladu se zákonem č. 106/1999 (úřad musí odpovědět), je nutné vyplnit všechny položky formuláře.

Znění aktuálního dotazu:

Dobrý den,

tímto dopisem chci vyjádřit svoji podporu zavedení nové tzv. anonymní personalizované opencard, tedy karty nepřenosné bez zpracování osobních údajů v jakýchkoli databázích, která by umožnila anonymní cestování MHD a využívání dalších služeb za stejných cenových podmínek jako u personalizované opencard.

Žádám, aby pro nový typ karty platila:

stejná cenová politika, jako u karet personalizovaných, tzn. vydání zdarma a zpoplatněné expresní vydání na počkání

možnost blokace karty a vystavení duplikátu, na základě předložení papírového potvrzení o vydání karty s uvedením čísla karty

Možnosti zneužití, na něž upozorňuje Magistrát a na základě kterých má být karta zpoplatněna a nemá být umožněno vystavení duplikátu, považuji za zcela rovnocenné se stávající personalizovanou kartou.

Znerovnoprávnění držitelů nového typu karty vůči držitelům klasických personalizovaných karet je pak podle mého názoru obstrukční a má uměle navyšovat počet osob, které Magistrátu a provozovatelům aplikací odevzdávají své osobní údaje.

V souladu se zákonem č. 106/1999 žádám o následující informace týkající se projektu opencard:

Bylo již Úřadu pro ochranu osobních údajů předloženo navrhované řešení nového typu karty? Pokud ano, žádám o poskytnutí příslušného materiálu.

Byla vypracována analýza rizik, na základě níž Magistrát usuzuje na výše zmíněné možnosti zneužití anonymní personalizované karty? Pokud ano, žádám o poskytnutí této analýzy.

S pozdravem,

Debata o Creative Commons: Pirátský Jam s Young Heads

16. 12. 2011 | 15:08

Zveme vás na další debatu k CC licencím. Jaká je role copyrightu ve světě nových médií a internetu? Kde se vzaly licence Creative Commons a co to vlastně znamená? Kdy použít C a kdy CC? Příklady použití CC. 19. prosince, Komunikační prostor Školská 28, Školská 28, Praha 1. Začátek v 18.00 hod.

Coby hosté přijali naše pozvání:

Roman Strejček – předseda představenstva OSA

Petr Jansa – Creative Commons ČR, právník

Rudolf Matějček – grafik využívající CC licence

Autorská práva nemusí být jen copyright. Kdy je dobré místo jednoho C použít CC?

Když je cílem dílo volně šířit. Když primárním cílem není výdělek a zisk. Když chceme, aby ostatní naše dílo mohli snad upravovat a měnit a přitom nás nemuseli žádat o svolení. Když chceme, aby naše dílo lidé dál využívali a sdíleli.

Internet a nová média udělali ze sdílení hudby, textů, obrázků grafiky atd. naprosto samozřejmou součástí moderního života. Snadné sdílení a svobodný internet na jednu stranu přináší přístup k poznání všeho druhu a umožňuje šíření informací rychlostí blesku, na druhou stranu dělá nemalé starosti těm, jejichž obživa plyne z autorských práv, které jsou vzhledem k anonymitě a šíří internetu mnohdy nevymahatelná. Diskutovat budeme především o tom:

VSTUP ZDARMA

www.youngheads.cz

www.creativecommons.cz

Setkání pořádáme ve spolupráci s Iuridicum Remedium, o.s. a s Marketingovým Institutem.

Podrobný program pátečního Creative Commons Salonu

15. 12. 2011 | 09:50

V pátek 16. prosince proběhne v pražském HUBu Creative Commons Salon - globální, neformální setkání zaměřené na budování komunity umělců, institucí, vývojářů a tvůrců všeho druhu tvořících pod licencemi Creative Commons. Cílem setkání je šířit myšlenku Creative Commons, sdílet zkušenosti a inspirovat další tvůrce k jejich využívání. Autorská práva nejsou jenom copyright. Pro všechny tvůrce, kterým je copyright příliš úzký je tu možnost přepnout z „všechna práva vyhrazena“ na „některá práva vyhrazena“, což umožňují alternativní autorské licence Creative Commons.

Program:

17:00 - 18:30 workshopy

CC licence a vzdělávání

- Martin Vejražka, Wikiskripta
- Martin Komenda, MEFANET
- Klára Sušická, eKnihovna
- Lukáš Križko, Metodický portál www.rvp.cz

CC licence a umění (hudba, video, grafika)

- Jakub Michálek – video archiv Pirátské strany, ediční komise UK
- Martin Hůla – hudebník (Silver Rockets, Bonus)
- Kolektiv Osvobozeného biografu

CC licence a digital born informace

- Lukáš Gruber – Archiv českého webu (Webarchiv) a Creative Commons
- Miroslav Langer – Wikipedia a Creative Commons
- Aleš Pekárek – Současný stav využití Creative Commons v oblasti informací veřejného sektoru
- Petra Pejsová - Využití Creative Commons licencí v Národním úložišti šedé literatury

19:00 - 21:00 Přednáška Creative Commons

- Katarzyna Sawko, Fundacja Nowoczesna Polska, Polsko
- Zuzana Adamová, Creative Commons, Slovensko
- Petr Jansa, právník a spoluautor české verze licencí CC
- Lukáš Gruber, člen pracovní skupiny pro správu české verze licencí CC

21:00 - 23:30 raut, diskuze a volná zábava

Těšíme se na vás!
tým IURE

Creative Commons salon proběhne v Praze

8. 12. 2011 | 00:51

Zveme vás na **Creative Commons Salon** - globální, neformální setkání zaměřené na budování komunity umělců, institucí, vývojářů a tvůrců všeho druhu tvořících pod licencemi Creative Commons. Cílem setkání je šířit myšlenku Creative Commons, sdílet zkušenosti a inspirovat další tvůrce k jejich využívání. Akce proběhne **16. prosince v HUBu**, Drtinova 10, Praha 5.

Program:

17:00 - 18:30 workshopy
CC licence a vzdělávání
CC licence a umění (hudba, video, grafika)
CC licence a digital born informace

19:00 - 21:00 Přednáška Creative Commons
21:00 - 23:30 raut, diskuze a volná zábava

Vstup je zdarma. Registrace na iure@iure.org (počet míst je omezen)

Akce je organizována v rámci projektu „Rozšíření kow-how v užívání licencí Creative Commons v ČR“ financovaném Ministerstvem kultury ČR a projektu „Digital Rights and Awareness of Citizens (DRAC)“ financovaném nadací CEE Trust.

Policy Paper k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR).

7. 12. 2011 | 10:17

V nejbližších měsících by EP měl schválit Směrnici, jejíž návrh schválila Evropská komise dne 2. 2. 2011 pod názvem Návrh Směrnice EP o používání údajů ze jmenné evidence cestujících pro prevenci odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. O tzv. směrnici PNR jsme již minulosti informovala v minulosti byla "oceněna" i v Big Brother Awards. Zde je aktuální Policy Paper s podrobnými informacemi o směrnici a argumenty pro i proti.

Ke stažení: [Policy Paper k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o používání údajů jmenné evidence cestujících \(PNR\)](#)

Pokračujeme v prověřování městských čipových karet, tentokrát v Pardubicích a Hradci Králové

5. 12. 2011 | 11:20

IuRe pokračuje v prověřování úrovně ochrany osobních údajů u městských čipových RFID karet. Po naší dlouholeté kritice Opencard, která by snad brzy měla vést k zavedení nového typu karty, a letošní kritice zabezpečení Plzeňské karty, jsme v pondělí 5. prosince podali podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů na Pardubickou kartu a Městskou kartu Hradec Králové. V podnětu poukazujeme hlavně na používání zastaralého čipu Mifare Classic, stejného jako v případě Plzně, dále kritizujeme dle našeho názoru nedostatečné plnění informační povinnosti ze strany dopravních podniků Pardubic a Hradce Králové, jakož i nepřiměřeně dlouhou dobu zpracování čné plnění informační povinnosti ze strany dopravních podniků Pardubic a Hradce Králové, jakož i nepřiměřeně dlouhou dobu zpracování osobních údajů, neboť držitelé Pardubické i Hradecké karty vyslovují v žádosti o vydání karty souhlas s tím, že jejich údaje budou zpracovávány po celou dobu trvání projektu. Doufáme, že ÚOOÚ bude podnětu a zejména kontrole kartových systémů věnovat dostatečnou pozornost a nebude nutné, jako tomu bylo u našeho podnětu na Plzeňskou kartu, opakovaně Úřad vyzývat k aktivnímu přístupu k řešení problémů. O tom, jak ÚOOÚ s naším podnětem naloží, budeme informovat na našich stránkách www.slidilove.cz.

Záznam z debaty eGovernment a ochrana osobních údajů

23. 11. 2011 | 13:40

Záznam z debaty, která proběhla 15. listopadu na Filozofické fakultě UK. Jaké jsou předpokládané pozitivní dopady základních registrů a jaké se případné nevýhody jejich zavedení? Jaká jsou technologická a právní omezení pro základní registry? Bude mít občan právo omezit data uvedená v jeho profilu s příslušným ID?

Debaty se zúčastnili:

Miloš Šnytr - Úřad na ochranu osobních údajů

Michal A. Valášek - Altairis Chief Software Architect

LP Fish - novinář specializovaný na moderní technologie

Záznam z debaty k poslechu i ke stažení: http://official.fm/tracks/321835?no_frameset=true

Základní vymezení diskutovaných otázek:

Je Česká republika připravena na takové množství dat na jednom místě? Nehrozí masivní zneužívání osobních údajů, a jak je ošetřeno případné zneužití dat? Jaké jsou předpokládané pozitivní dopady základních registrů a jaké se případné nevýhody jejich zavedení? Jaká jsou technologická a právní omezení pro základní registry? Bude mít občan právo omezit data uvedená v jeho profilu s příslušným ID? Jak budou řešeny situace, kdy data v databázích nebudou odpovídat skutečnosti, jakým způsobem se občan může domoci změny uvedených dat? Kdo a jakým způsobem či postupem budou řešeny případy chybně uvedených dat ze strany veřejné správy? Existuje reálná možnost, že k základním registrům bude mít přístup bankovní sektor? Může se v budoucnu stát, že budou do systémů integrovány další databáze vedené veřejnou správou např. trestní rejstřík, centrální registr vozidel atd.?

Otevřená výzva předsedovi ÚOOÚ k důslednému postupu v kauze opencard

15. 11. 2011 | 15:00

Koncem minulého týdne jsme předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů Igoru Němcovi zaslali otevřenou výzvu. Žádáme, aby ÚOOÚ postupoval důsledněji při vynucování závěrů kontroly opencard a využil veškerých zákonných prostředků k tomu, aby prosadil zavedení anonymní personalizované karty v nejkratším možném termínu a bez omezujících opatření, která mohou vést k promarnění šance připravit skutečně soukromí přátelský typ multifunkční karty, který by mohl být vzorem pro další města a dopravce.

Úřad pro ochranu osobních údajů
k rukám předsedy úřadu RNDr. Igora Němce
Pplk. Sochora 27
170 00 Praha 7

v Praze dne 8.11.2011

Otevřená výzva předsedovi ÚOOÚ k důslednému postupu v kauze opencard

Vážený pane předsedo,

obracím se na vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium ve věci pražské městské karty opencard. Naše občanské sdružení již několik let kritizuje projekt opencard zejména z pohledu ochrany osobních údajů držitelů karty. Naše aktivity v minulosti vedly jak k **odstranění špatně zabezpečených osobních údajů z čipu karty** (v roce 2007), tak k **zavedení anonymní opencard** (v roce 2008). Naším dlouhodobým cílem je dosáhnout toho, aby si lidé nemuseli připlácet za své soukromí, a aby jim služby, u nichž není potřeba uchovávání osobních údajů v různých databázích (ať už vedených městem nebo poskytovateli jednotlivých aplikací karty), byly poskytovány **za stejných**

podmínek a za stejnou cenu, jako je tomu u stávajících držitelů personalizovaných karet. Tento cíl přes výše zmíněné dílčí úspěchy naší kampaně naplněn nebyl.

V listopadu minulého roku ukončil ÚOOÚ několikaletou **kontrolu projektu opencard** a bylo rozhodnuto i o námitkách proti kontrolnímu protokolu. Jedním ze závěrů kontrolního protokolu, který jsme si vyžádali od hl. m. Prahy, bylo uložení nápravného opatření, podle něhož má být novým i stávajícím držitelům karet **umožněno využívat personifikovanou opencard bez zpracování jejich osobních údajů, tedy tzv. anonymní personalizovanou kartu**. Uložená nápravná opatření nebyla zpochybněna ani v námitkách proti kontrolnímu protokolu podaných hl. městem Prahou v červenci 2010. Splnění tohoto nápravného opatření bylo ze strany ÚOOÚ nejprve stanoveno na **srpen** a následně odloženo na **prosinec 2010**. Ani tento odložený termín ale splněn nebyl. Následně se objevily v médiích další termíny, a totiž konec června a poté konec srpna 2011. **Žádný z termínů nebyl bez bližšího vysvětlení také splněn.**

V současné době je tedy na stole další termín sdělený tentokrát veřejnosti prostřednictvím ÚOOÚ (**prosinec 2011**), o jehož splnění lze ovšem opět pochybovat. Dle tvrzení zástupců Magistrátu hl. m. Prahy ze schůzky se zástupci luRe dne 19.10.2011 je zavedení anonymní personalizované karty připravováno a mělo by být konzultováno s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Přestože jsme opakovaně žádali o sdělení termínů zavedení tohoto nového typu karty, tak nám žádné **konkrétní termíny sděleny nebyly**. Vzhledem k tomu, že Magistrát v minulosti opakovaně v této věci termíny nedodržoval, obáváme se dalšího účelového odsouvání.

Účelovost tohoto postupu Magistrátu, kterému bohužel ÚOOÚ dosud nebyl schopen účinně čelit a vynutit tak plnění závěrů kontroly, spatřujeme zejména v tom, že na počátku roku obvykle držitelé karet **nakupují na karty předplatní kupony na MHD, zároveň v roce 2012 má docházet k plošným výměnám karet, kterým vyprší jejich platnost**. Občanům, kteří by při těchto vhodných příležitostech mohli zvolit přechod z klasické personalizované karty na nový typ karty, bude zdržováním zavedení anonymní personalizované karty tento **postup znemožněn**. Podobně jako v případě nesmyslné povinnosti pořídit si opencard pro osoby, kterým Praha umožnila jezdit v MHD zdarma, vidíme za tímto snahu uměle navyšovat počet držitelů personalizovaných karet a „**zhdnocovat**“ **tím databáze osobních údajů držitelů karet**. To, že v budoucnu počítá Magistrát se **zpeněžením těchto databází**, vyplývá například ze Strategie dalšího rozvoje opencard z března 2010.

Jak vyplynulo z našeho jednání s Magistrátem, tak by držitelé anonymních personalizovaných karet měli být v budoucnu **znevýhodněni** v porovnání s držiteli stávajících karet personalizovaných. Tato znevýhodnění spatřujeme zejména ve zpopltnění vydání anonymní personalizované karty a v nemožnosti tuto kartu blokovat a následně vydat její duplikát, ať už v případě ztráty karty nebo její krádeže.

Pokud jde o **zpopltnění vydání anonymní personalizované karty** plánovanou částkou 250,- Kč, tak toto odůvodňuje Magistrát jako poplatek za expresní vydání karty. Podle stávajícího ceníku je skutečně vydání personalizované karty na počkání zpopltněno částkou 250,- Kč. Za nepřijatelné ale považujeme, aby žadatelům o anonymní personalizovanou kartu nebyla rovněž nabídnuta možnost získat kartu zdarma v standardní čekací lhůtě s tím, že by osobní údaje bylo možné využít pouze k provedení potisku karty a následně by musely být zlikvidovány. Obavy Magistrátu, že by v případě vydávání anonymních personalizovaných karet zdarma někdo zneužil systém a nechal si paralelně personalizovat několik karet, považujeme za značně nepravděpodobné a z pohledu možných ztrát (zejména pokud se podíváme na způsob financování projektu opencard) za zcela marginální.

Blokaci anonymní personalizované karty považujeme za jednoduše proveditelnou, pokud se držitel, který hodlá kartu zablokovat, prokáže papírovým potvrzením s uvedeným číslem karty, které mu bude vydáno spolu s kartou. Na základě předložení tohoto potvrzení není problém kartu zablokovat a následně vydat její **duplikát**. Argumenty Magistrátu, že by docházelo ke zdvojování karet, jsou nesmyslné, protože nová karta by byla vždy vydána až poté, co by byla ztracená, ukradená či zničená karta zablokována. Další argument, že by docházelo k přelepování osobních údajů na kartě, což by vedlo k možnému zneužití, kdy by například dospělé osoby využívaly zlevněné dětské kupóny na MHD je u anonymní personalizované karty proveditelné naprosto stejně, jako u stávající karty personalizované.

Tato plánovaná bezdůvodná znevýhodnění, pokud budou skutečně přijata, mohou významně **omezit užitnou hodnotu anonymní personalizované karty**, a povedou k tomu, že o tuto kartu bude malý zájem. Ze strany Magistrátu je pak zavedení karty již dnes prezentováno jako nákladný krok, který by Magistrát, jakožto dobrý hospodář, sám nikdy neučinil. Jednoduché řešení, které se proti současné personalizované kartě liší pouze okamžikem likvidace osobních údajů v příslušných databázích (okamžitě po potisku karty), jsou prezentována jako téměř nepřekonatelný problém, který odůvodňuje nekonečné odsouvání realizace nového typu karty a v budoucnu zřejmě poslouží i k odůvodnění nepřiměřených nákladů na realizaci tohoto kroku. Ve snaze předejít této situaci **žádáme, aby ÚOOÚ postupoval důsledněji při vynucování závěrů kontroly a využil veškerých zákonných prostředků k tomu, aby prosadil zavedení anonymní personalizované karty v nejkratším možném**

termínu a bez výše zmíněných omezujících opatření, která mohou vést k promarnění šance připravit skutečně soukromí přátelský typ multifunkční karty, který by mohl být vzorem pro další města a dopravce.

S pozdravem,

RNDr. Ing. Mojmír Janeček
výkonný ředitel Iuridicum Remedium, o.s.

Výsledek schůzky s ÚOOÚ ohledně sčítání: pravděpodobně došlo k porušení práva na informační sebeurčení občanů

7. 11. 2011 | 16:08

Koncem října jsme se setkali s ÚOOÚ ohledně našeho podnětu na prošetření letošního sčítání lidu. Setkání potvrdilo naše obavy, které jsme vyjádřili už v březnu: ČSÚ doteď neví, jaké údaje budou z formulářů odstraněny před archivací. To, že občané nebyli v době vyplňování formulářů informováni, jaké údaje budou začerněné, nahrává odmítačům sčítání. Pokud je bude ČSÚ popotahovat za to, že se nesečetli, mohou se o radu obrátit na naše sdružení.

Ve středu 26.10. se zástupce luRe setkal se zástupci ÚOOÚ a projednávali spolu otázky nastíněné v našem podnětu na sčítání lidu, v němž jsme poukazovali především na nejasná pravidla anonymizace sčítacích formulářů. Setkání potvrdilo naše březnové obavy, že Český statistický úřad dnes řeší to, co měl mít vyřešeno dlouho před samotným sčítáním. Dosud totiž neví jaké údaje budou ze sčítacích formulářů odstraněny před jejich archivací. Samo o sobě už to, že v okamžiku vyplňování formulářů byli občané informováni o tom, jaké údaje budou na formulářích začerněny, aniž by existovalo konečné rozhodnutí, je jasným porušením práva na informační sebeurčení a jednoznačným argumentem pro všechny, které se ČSÚ bude pokoušet potrestat za to, že se odmítli sečíst. Pokud je tedy někdo popotahován za to, že se nesečetl, ať se na nás obrátí, rádi mu s řešením problému pomůžeme.

Veřejná debata - eGovernment a ochrana osobních údajů

7. 11. 2011 | 14:54

Zveme Vás na další debatu, tentokrát na téma eGovernmentu, základních registrů a jejich vztahu k soukromí. Debata se uskuteční 15. listopadu 2011 (úterý), od 17:00 hod. (předpokládaná doba trvání debaty je asi 90 min) v knihovně Filozofické fakulty UK, Nám. Jana Palacha 2, Praha 1.

Jaké jsou předpokládané pozitivní dopady základních registrů a jaké se případné nevýhody jejich zavedení? Jaká jsou technologická a právní omezení pro základní registry? Bude mít občan právo omezit data uvedená v jeho profilu s příslušným ID?

Diskuze se zúčastní:

Miloš Šnytr - Úřad na ochranu osobních údajů
Robert Korselt - Správa základních registrů MV ČR
Michal A. Valášek - Altairis Chief Software Architect
LP Fish - novinář specializovaný na moderní technologie

Základní vymezení diskutovaných otázek:

Je Česká republika připravena na takové množství dat na jednom místě? Nehrozí masivní zneužívání osobních údajů, a jak je ošetřeno případné zneužití dat? Jaké jsou předpokládané pozitivní dopady základních registrů a jaké se případné nevýhody jejich zavedení? Jaká jsou technologická a právní omezení pro základní registry? Bude mít občan právo omezit data uvedená v jeho profilu s příslušným ID? Jak budou řešeny situace, kdy data v databázích nebudou odpovídat skutečnosti, jakým způsobem se občan může domoci změny uvedených dat? Kdo a jakým způsobem či postupem budou řešeny případy chybně uvedených dat ze strany veřejné správy? Existuje reálná možnost, že k základním registrům bude mít přístup bankovní sektor? Může se v budoucnu stát, že budou do systémů integrovány další databáze vedené veřejnou správou např. trestní rejstřík, centrální registr vozidel atd.?

Účast na debatě je zdarma.

Kontakt: Petra Kubálková
kubalkova@iure.cz, 222 515 564

Tato akce je součástí projektu "Digital Rights and Awareness of Citizens (DRAC)" financovaného nadací Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe a projektu "Advokační strategie programu Lidská správa a technologie" financovaného Nadací Open Society Fund Praha.

Jak reagovat na magistrátní vatu, kterou vydávají za odpověď na otázku k nové opencard?

25. 10. 2011 | 15:42

Také jste dostali od Magistrátu na svoji žádost o informace týkající se nového typu opencard nemastnou-neslanou odpověď plnou nicneříkajících vět? Pokud stejně jako my nejste s odpovědí spokojeni a rádi byste dostali skutečně nějaké informace, máme několik rad a návodů co dělat dál.

Magistrát v odpovědi, kterou posílá všem žadatelům o informace, uvádí, že materiály popisující projektový záměr zavedení anonymní personalizované karty již vypracovány byly. Přestože žadatelé tyto materiály požadovali, tak je Magistrát neposkytl, a zároveň v odpovědi, kterou posílá všem žadatelům nijak nezdůvodnil, proč se tak stalo. Ani pokud jde o dotazy na termíny zavedení nového typu opencard a o sdělení za jakých podmínek bude možné přecházet ze stávajících typů opencard na nový typ, jsme se toho mnoho nedozvěděli. Nejlepším řešením tedy bude podat na postup Magistrátu stížnost. Postup by měl být následující:

- 1) Podali jste žádost o informace a nedostali jste buď žádnou odpověď, nebo pouze neformální vyjádření, které odpovědi na všechny položené otázky neobsahovalo.
- 2) Od doručení vaší původní žádosti měl Magistrát 15 dnů na poskytnutí informace. Stížnost se podává do 30 dnů od uplynutí lhůty, kterou měl Magistrát na poskytnutí informace. Ale čím dříve jí podáte, tím lépe!

Příklad: Žádost o informace jste podali 10. 10. 2011 a téhož dne byla prostřednictvím emailu doručena Magistrátu. Magistrát odpověděl neformálním dopisem dne 15.10. 2011. Až do 25.10.2011 běží Magistrátu lhůta, aby poskytl všechny požadované informace nebo rozhodl o částečném odmítnutí žádosti. Pokud se toto nestalo, pak začne běžet 25. 10. 2011 30 denní lhůta, ve které můžete Magistrátu poslat stížnost na postup při vyřizování stížnosti.

- 3) Text stížnosti si můžete upravit dle svého a třeba znovu Magistrátu sdělit, co si o jeho postupu myslíte. [Zde je návrh textu](#), který by měl být v stížnosti každopádně obsažen.
- 4) Stížnost se podává Magistrátu, který jí buď do 7 dnů vyhoví a materiály poskytne nebo věc předá nadřízenému orgánu, v tomto případě Ministerstvu vnitra, to by mělo do 15 dnů od převzetí věci rozhodnout. Stížnost doporučujeme podepsat a poslat doporučeně poštou.
- 5) Stejně jako u podání žádosti nehrozí, že by se stížností měly být spojeny nějaké další náklady. Pokud by Magistrát žádal úhradu například za kopie nějakých obsáhlejších materiálů, tak vám toto musí oznámit dopředu a informaci neposkytne, pokud předem danou částku nezaplatíte. Je pak jen na vás jestli budete chtít za poskytnutí informací zaplatit nebo nikoli. V minulosti obvykle Magistrát za kratší dokumenty žádnou úhradu nepožadoval.

luRe vyzývá Pražany: nebud'te ovce a chtějte férovou opencard

24. 10. 2011 | 13:12

Pod heslem „[Nejsme ovce - chceme anonymní opencard s fér podmínkami](#)“ probíhá na facebooku kampaň nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) za opencard bez shromažďování osobních údajů v databázích a bez cenově znevýhodněných předplacených kuponů na MHD. Organizace vyzývá Pražany, aby poslali pražskému magistrátu dotaz na zavedení nové karty a ukázali, že o férovou opencard stojí.

„Praha na základě neuspokojivých výsledků kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) slíbila, že do konce června 2011 zavede nový typ opencard, která nebude sbírat údaje a bude fungovat za stejných podmínek jako běžná karta. Slib ovšem nedodržela. Následně ÚOOÚ magistrátu uložil, aby do konce září 2011 předložil definitivní řešení, které umožní využívání personalizované opencard bez zpracování osobních údajů. Nehodláme jen čekat, kdy přijde další termín a s ním i oddálení zavedení nové karty,“ vysvětluje Kateřina Hlatká z luRe. „Spustili jsme proto systém, prostřednictvím kterého mohou lidé automaticky posílat dotaz na novou opencard přímo Magistrátu a dát zároveň najevo, že o férovou kartu bez sbírání údajů stojí. Čím víc nás bude, tím více Magistrát pocítí, že musí plnit své závazky, a že musí naslouchat názorům a přáním voličů,“ dodává.

Jednoduchý formulář k odeslání dotazu najdete na facebookových stránkách kampaně „[Nejsme ovce - chceme anonymní opencard s fér podmínkami](#)“ a na stránkách www.slidilove.cz

luRe se obává, aby nový typ opencard nebyl spojen se zbytečnými omezeními, která by znevýhodňovala držitele nového typu karty proti držitelům karet současných. Podle vyjádření zástupců Magistrátu se například v současné době počítá s tím, že by vydání karty mělo být oproti vydání personalizované verze zpoplatněno. Rovněž nebude možné kartu v případě ztráty zablokovat a vystavit její duplikát. „Nevidíme žádný důvod, proč by se při vydání karty mělo postupovat jinak u personalizovaných karet a u tohoto nového typu karty. Možnosti zneužití, kdy by si jedna osoba nechala personalizovat několik karet považujeme za marginální a nepravděpodobné. Pokud jde o blokaci karty nebo vystavení jejího duplikátu, tak zde jsme přesvědčeni, že pokud dotyčný prokáže papírovým potvrzením, které mu bude vydáváno spolu s kartou, že byl držitelem karty daného čísla, tak není problém blokaci ztracené karty provést a následně vydat duplikát karty,“ dodal Jan Vobořil z luRe.

luRe vede kampaň za férovou opencard od roku 2005. Na počátku září 2008 iniciovalo petici a která byla 16. listopadu 2009 doručena Radě hl.m. Prahy. Více než tisíc občanů v ní požadovalo zavedení skutečně anonymní a cenově nediskriminační karty opencard. Rada hl. m. Prahy petici do dnešního dne neprojednala. Je zřejmé, že petiční právo se u vedení Prahy netěší přílišné úctě, je tedy na čase zkusit, jestli je tomu stejně i s právem na informace.

Výsledky schůzky s magistrátem ohledně nové férové opencard a obchodních podmínek jsou neuspokojivé

24. 10. 2011 | 13:02

Zástupci luRe na 19. listopadu 2011 iniciovali schůzku s ředitelem odboru informatiky Magistrátu hl. m. Prahy Martinem Vimrem. Obsahem schůzky byly dvě základní otázky: Zprv zavedení anonymní personalizované karty a nastavení obchodních podmínek pro její budoucí uživatele a zadruhé problematická ustanovení obchodních podmínek ke stávajícím kartám opencard.

Nová opencard bude, ovšem s nesmyslným poplatkem 250,- Kč. Přesný termín zavedení magistrát zatím nezná.

Pokud jde o anonymní personalizovanou kartu, tak dle vyjádření Martina Vimra v současnosti probíhají testování a konzultace s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Zajímalo nás zejména to, jestli nová karta bude zpoplatněna a jak to bude s možností blokace karty a vystavení duplikátu např. při ztrátě karty. Podle vyjádření Magistrátu se v současné době počítá s tím, že by mělo být vydání anonymní personalizované karty zpoplatněno (250,- Kč) – jako důvod bylo uváděno zejména to, že se má jednat o expresní vydání karty na počkání a obavy, že by si jedna osoba nechala personalizovat více karet, což by vedlo k finančním ztrátám. Pokud jde o možnost vystavení duplikátu, tak toto Magistrát odmítá, podmínky by tak měly být stejné jako u anonymní karty. Důvodem je podle Magistrátu obava z falšování personalizovaných částí karty (např. přelepení údajů o držiteli karty fólií s údaji držitele někoho jiného) a následné paralelní používání dvou karet, které byly vydány stejné osobě (jedna jako originál, jedna jako duplikát) dvěma rozdílnými osobami.

Důvody uváděné Magistrátem považujeme za nedostatečné, není důvod, aby vydávání anonymní personalizované karty mělo jiný režim z pohledu personalizace karty, než stávající klasická personalizovaná karta, tedy, aby měl žadatel sám na výběr, zda si zaplatí za přednostní vydání nebo bude chtít kartu zdarma, ale bude si na ní muset počkat. Pokud jde o možnost vystavení duplikátu, nepovažujeme tvrzení Magistrátu o možném zneužívání karet za pravdivé. Podle našeho názoru by měl každý, kdo obdrží anonymní personalizovanou kartu dostat i papírové potvrzení o tom, že mu byla vydána spolu s číslem dané karty. Na základě tohoto potvrzení pak bude moci provést blokaci karty (tzn., že i kdyby kartu neztratil, tak by ji nadále nemohl v rámci MHD používat) a následně obdržít duplikát. Možnost přelepování karet údaji jiných osob je v takovém případě stejně reálná, jako u stávajících personalizovaných karet. Dohodli jsme se, že až bude známa konečná podoba návrhu podmínek a tato bude předložena k posouzení ÚOOÚ, tak nám bude zaslána a budeme se k ní mít také možnost vyjádřit.

Oproti příslibu magistrátu dojde k revizi nezákonných obchodních podmínek opencard až v polovině roku 2012

Pokud jde o úpravu obchodních podmínek, tak o této problematice jsme jednali již na červnové schůzce s ředitelem Magistrátu ing. Trnkou. Na červnovém jednání nám byl předložen návrh změn, k němuž jsme vypracovali obsáhlé vyjádření, ve kterém jsme kritizovali řadu podmínek znevýhodňujících Držitele. Např. pokud jde o započítávání pohledávek nebo vyloučení odpovědnosti za škodu, které jsou podle našeho názoru v rozporu se zákonem. Bylo nám příslibeno, že spolu se zavedením anonymní personalizované karty dojde i k celkové revizi obchodních podmínek, při kterém budou naše připomínky zohledněny. Z včerejší schůzky vyplynulo, že Magistrát tento svůj příslib nedodrží. Podmínky k anonymní personalizované kartě budou zpracovány zvlášť, dle vyjádření Magistrátu kvůli časové tísni, a případnou revizi obchodních podmínek lze čekat nejdříve v první polovině roku 2012.

Tento přístup Magistrátu považujeme vzhledem k červnovému jednání za velký krok zpět v řešení problému a příslibené termíny revize nezákonných obchodních podmínek za velmi nekonkrétní. Vzhledem k tomu, že další čekání a jednání s Magistrátem nepovažujeme v této věci za příliš produktivní, tak zvážíme jiné kroky, které by mohly vést k odstranění těchto nezákonných podmínek.

Scházejí se první odpovědi magistrátu na dotaz ohledně nové karty opencard! Magistrát v nich opět pouze mlží.

18. 10. 2011 | 14:59

Kampaň za férovou opencard začíná přinášet první dílčí výsledky. V luRe se nám začínají scházet první odpovědi na dotazy ohledně férové opencard, které lidé zapojení do kampaně poslali prostřednictvím našeho automatického dotazového systému. Kdo ale čekal jasnou odpověď s termínem zavedení férové karty, bude zklamaný. Realita je tristní – odpovědi vytvářené stylem ctrl+c ctrl+v, spousta slovní vaty a výmluvy na ÚOOÚ.

Odpovědi, které od vás dostaneme budeme shromažďovat v tomto článku. Budou ale nejspíš všechny stejné. Jeden z našich podporovatelů si text z automatického systému upravil a poslal magistrátu dotaz rozšířený o další otázky. I jemu se dostalo stejné odpovědi jako všem ostatním.

Žádnou konkrétní odpověď jsme v podstatě nedostali. I když pravděpodobně všichni dostaneme stejnou odpověď, resp. vatu bez informací, je důležité pokračovat v dotazech a neustále dávat magistrátu najevo, že nejsme ovce!

Proto vytrvejme a ptejme se dál! Mailingový systém najdete na tomto odkazu.

V odpovědi stojí, že: „Materiály popisující projektový záměr zavedení nového typu opencard již zpracovány byly. V současné době je musí nejprve posoudit Úřad pro ochranu osobních údajů, na jehož popud se MHMP tímto úkolem začal zabývat. Poté budou poskytnuty veřejnosti. Podmínky zrušení osobní karty opencard jsou podrobně popsány na webu:

<http://opencard.praha.eu/jnp/czlpostupy/zruseni.html>.

Konkrétní podmínky jsou ještě nyní předmětem diskuse, není proto možné uvést jejich finální podobu. Vzhledem k výše uvedenému, tedy zejména komunikaci s Úřadem pro ochranu osobních údajů, není možné přesné datum zavedení nové opencard uvést.“

Nabízejí se hned další otázky:

Započal MHMP už komunikaci s ÚOOÚ a má tedy ÚOOÚ projektový záměr k dispozici? ÚOOÚ v červenci 2011 MHMP uložil, aby bylo do konce září 2011 „předloženo definitivní řešení, které využívání personifikované Opencard bez zpracování osobních údajů umožní.“ (viz zpráva úřadu [zde](#))

Kdy hodlá magistrát zveřejnit termín, který je schopen také splnit?

MHMP dále v odpovědi uvádí:

"Z právního ani jiného hlediska žádný nárok pro držitele anonymních opencard nevzniká.

Důrazně zároveň odmítáme Vaše tvrzení o nátlaku MHMP. Dopravní podnik Praha, jakožto poskytovatel veřejné dopravy, má plné právo zvážit a rozhodnout o nosičích předplatních kuponů MHD. **Někdejší papírové průkazy již dále nemohly plnit svoji nezohledňovalo flexibilně potřeby a požadavky cestujících. Z těchto důvodů bylo proto rozhodnuto o jejich ukončení a nahrazení opencard, jakožto moderním a efektivním nástrojem pro využívání městských služeb."**

Zítřka (tzn. 19.10.) budeme jednat s ředitelem odboru informatiky Magistrátu Martinem Vimrem o budoucnosti opencard a o úpravě jejích problematických obchodních podmínek. Doufáme, že dostaneme nějaké konkrétnější informace.

Ke stažení:

[Odpověď na dotaz z automatického systému - 18.10.](#)

[Odpověď na rozšířený dotaz - 18.10.](#)

IuRe oslovilo české europoslance s argumenty proti ACTA

13. 10. 2011 | 09:43

V pondělí jsme oslovili české europoslance s dopisem, ve kterém apelujeme na pozastavení podpisů dohody. Zároveň jsme jim zaslali materiál naší střešní organizace EDRi (European Digital Rights), který shrnuje argumenty proti přijetí dohody. Jsme přesvědčeni, že Dohoda ACTA je nelegitimní a je v rozporu s historií a právní jistotou v oblasti inovací, pro občany i na internetu. V neposlední řadě je nebezpečná pro soukromí občanů ČR.

Myslíme si, že Dohoda ACTA nemůže být podepsána bez širší veřejné diskuze. Je nutné, aby se o autorských a patentních právech především diskutovalo, nikoliv aby byli kriminalizováni spotřebitelé, kteří hledají cestu k produktům dnešní kultury a inovační potenciál produktů a zboží. Dříve, než by byla Dohoda ACTA podepsána, je nutné diskutovat také o dopadech její působnosti na občany a jejich soukromí a na rozvoj znalostní ekonomiky.

Chceme upozornit, že Dohoda ACTA není jen záležitostí obchodní politiky, ale jde daleko za její hranici. Na našem postoji nemění nic ani fakt, že podle záruk Ministerstva průmyslu a obchodu ČR nebude mít Dohoda ACTA vliv na českou legislativu, což je další argument proti podpisu této dohody, vnímáme jí jako nadbytečnou a příliš nebezpečnou pro zachování soukromí českých občanů.

Příložená brožura s argumenty proti ACTA ke stažení:

[ACTA Arguments \(EN\)](#)

[ACTA argumenty \(CZ\)](#)

Napište magistrátu, že stojíte o férovou opencard!

7. 10. 2011 | 14:12

Nejsme ovce - chceme anonymní opencard s fér podmínkami. Informační kampaň za férovou opencard pokračuje! Nyní se můžete aktivně zapojit a poslat magistrátu zprávu, kterou dáte jasně najevo, že o skutečně anonymní opencard bez sbírání osobních údajů stojíte. **Ptejte se spolu s námi a ukažte, že nejsme ovce! Čím víc nás bude, tím více Magistrát pocítí, že musí plnit své závazky a že musí naslouchat názorům a přáním voličů.**

Praha slíbila, že do konce června 2011 zavede nový typ opencard, která nebude sbírat údaje a bude fungovat za stejných podmínek jako běžná karta. Přesto, že jí to uložil i Úřad na ochranu osobních údajů, Praha **slib nedodržela**.

Další termín, který Praze stanovil Úřad pro ochranu osobních údajů, vypršel na konci září. Praha nyní proklamuje, že zavedení nové karty můžeme očekávat na přelomu roku.

Jak dlouho nás budou ještě tahat za nos?

Stačí pár kroků a Magistrát obdrží váš dotaz na zavedení anonymní personalizované karty!

[Automatický dotazový systém zde!](#)

1. Vyplňte své údaje do [automatického dotazového systému](#). Podle zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 14 odst. 2), musí žadatel o informaci vyplnit v žádosti své **jméno, příjmení, datum narození a adresu trvalého bydliště**. Pokud tak neučiníte, nemusí Magistrát na žádost reagovat. Uveďte vaše skutečné údaje a aktivní e-mailovou adresu, jinak nemá váš dotaz smysl a pro Magistrát nebude mít žádnou váhu.
2. Na vaši e-mailovou adresu vám po vložení dotazu přijde **potvrzující e-mail s linkem, na který je třeba kliknout**, aby byl dotaz magistrátu skutečně odeslán.
3. Po potvrzení dotazu se vám zobrazí informace o tom, že váš dotaz byl úspěšně odeslán.
4. luRe žádným způsobem neshromažďuje ani neukládá data vložená do dotazníku, ani vaši e-mailovou adresu. Vše slouží pouze pro účely podání dotazu.
5. Magistrát by měl na žádost o informace odpovědět **do 15 dnů**.
6. Žádost o poskytnutí informací pro vás neznamena **žádné finanční náklady**, pokud s nimi následně nebudete souhlasit. Pokud by Magistrát žádal úhradu například za kopie nějakých obsáhlejších materiálů, tak vám toto musí oznámit dopředu a informaci neposkytne, pokud předem danou částku nezaplatíte. Je pak jen na vás jestli budete chtít za poskytnutí informací zaplatit nebo nikoli.

Nový text mailu, který bude odeslán (od 28. 12. 2011):

Dobrý den,

tímto dopisem chci vyjádřit svoji podporu zavedení nové tzv. anonymní personalizované opencard, tedy karty nepřenosné bez zpracování osobních údajů v jakýchkoli databázích, která by umožnila anonymní cestování MHD a využívání dalších služeb za stejných cenových podmínek jako u personalizované opencard.

Žádám, aby pro nový typ karty platila:

- stejná cenová politika, jako u karet personalizovaných, tzn. vydání zdarma a zpoplatněné expresní vydání na počkání
- možnost blokace karty a vystavení duplikátu, na základě předložení papírového potvrzení o vydání karty s uvedením čísla karty

Možnosti zneužití, na něž upozorňuje Magistrát a na základě kterých má být karta zpoplatněna a nemá být umožněno vystavení duplikátu, považují za **zcela rovnocenné** se stávající personalizovanou kartou. Znerovnoprávnění držitelů nového typu karty vůči držitelům klasických personalizovaných karet je pak podle mého názoru **obstrukční** a má **uměle navyšovat počet osob**, které Magistrátu a provozovatelům aplikací odevzdávají své osobní údaje.

V souladu se zákonem č. 106/1999 **žádám o následující informace** týkající se projektu opencard:

1. Bylo již Úřadu pro ochranu osobních údajů předloženo navrhované řešení nového typu karty? Pokud ano, žádám o poskytnutí příslušného materiálu.
2. Byla vypracována analýza rizik, na základě níž Magistrát usuzuje na výše zmíněné možnosti zneužití anonymní personalizované karty? Pokud ano, žádám o poskytnutí této analýzy.

Nominace na Big Brother Awards 2011 se uzavírají 5. října

27. 9. 2011 | 15:53

Máte-li vhodného kandidáta na letošní Big Brother Awards, je nejvyšší čas jej nominovat! Letošní kolo nominací na anticeny pro největší slídily v našem soukromí, kterou již od roku 2005 organizuje občanské sdružení Iuridicum Remedium (IuRe), se uzavírá už 5. října ve 20.00 hod. Nad došlými tipy se poté sejde odborná porota, která z nich vybere vítěze sedmi anticen a jedné pozitivní ceny za ochranu soukromí.

„Slídily může nominovat kdokoliv, stačí vložit nominaci do formuláře na stránkách www.slidilove.cz. Vítěze vybere z došlých nominací porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů,“ uvedla Kateřina Hlatká z IuRe. Adeptů na ocenění je celá řada. Rychle se rozvíjející technologie umožňují stále sofistikovanější sledování. Pod záminkou zajištění bezpečnosti nebo zjednodušení života se často zavádějí technologie a opatření, která mohou být nebezpečím pro naše soukromí – sledování kamerami, čipové karty, státní i soukromé databáze. Anticeny se udělují v osmi kategoriích: Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce, které dlouhodobě slídí v našem soukromí), Největší firemní slídil (pro komerční firmy), Největší úřední slídil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídil mezi národy, Výrok Velkého bratra a Pozitivní cena: Ocenění za ochranu soukromí.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítku evropských zemí a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo vnitra ČR za bojkotování přípravy legislativy ke kamerovým systémům, Policii České republiky za nejrozmanitější formy závažných a dlouhodobých zásahů do soukromí občanů, Evropskou unii za financování projektu INDECT, technologii GPS za sledování automobilů bez vědomí majitele, dohodu ACTA za pošlapávání lidských práv a svobod na úkor zájmů jednoho ze sektorů průmyslu, nebo provozovatele komunitní sítě Facebook.

V kategorii výrok roku porota vybrala zakladatele sociální sítě Facebook Marka Zuckerberga za tvrzení, že éra soukromí skončila. Pozitivní cenu získala obec Vír za aktivitu místních lidí a zastupitelstva v boji proti kamerovému systému na Vířské přehradě, který zabíral dění v obci.

Záznam z debaty Plošné sledování - aktuální ohrožení svobody

20. 9. 2011 | 15:26

Záznam z debaty věnované plošnému omezování svobody ve jménu pohodlí a bezpečí, která proběhla 6. září 2011 v Crossu v rámci [Benefice pro Big Brother Awards 2011 - No Fear No Control](#). Na debatě vystoupili **Karel Bačkovský** – zástupce ředitele Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR a **Jan Vobořil** – právník Iuridicum Remedium, o.s.

Záznam najdete zde: <http://official.fm/tracks/302892>

Státní Big Brother slídí v údajích o zdraví lidí už řadu let, teď chce více dat

2. 9. 2011 | 13:29

Stát se násilně vkrádá do našeho nejtímějšího soukromí a shromažďuje osobní údaje pacientů. Národní zdravotní registry provozuje již řadu let. V roce 2009 za ně dokonce získal Big Brother Award v kategorii Dlouhodobý slídil. Nyní se chystá rozšířit počet registrů i množství shromažďovaných údajů, což konečně k tématu přitahuje mediální zájem.

Poslanci tento týden projednali zákon o zdravotních službách, který mimo jiné upravuje i existenci tzv. Národního zdravotního informačního systému. Jeho součástí jsou i Národní zdravotní registry, v nichž mají být centrálně uchovávány osobní údaje pacientů. Tato skutečnost zvedla vlnu mediálního zájmu, v které poněkud zanikla skutečnost, že zdravotní registry, v nichž jsou uchovávány naše osobní údaje, existují již řadu let. Navržená úprava nicméně množství shromažďovaných údajů i registrů ještě rozšíří.

„Zdravotní registry, které uchovávají citlivé osobní údaje pacientů, nejsou žádnou novinkou. Naše občanské sdružení Iuridicum Remedium na to opakovaně upozorňovalo. Mimo jiné v roce 2009 získalo Ministerstvo zdravotnictví za existenci těchto registrů anticenu Dlouhodobý slídil v rámci soutěže Big Brother Awards, kterou naše sdružení každoročně pořádá. Je dobře, že se tyto registry konečně dostávají do širšího povědomí,“ řekl právník občanského sdružení Iuridicum Remedium (IuRe) Jan Vobořil.

Důvodová zpráva k zákonu vypočítává účely, k nimž mají jednotlivé registry sloužit. Jedná se hlavně o mapování zdravotního stavu obyvatelstva nebo hodnocení účelnosti diagnostických a léčebných postupů. V případě všech uvedených účelů postačuje podle názoru IuRe evidence anonymizovaných dat. I medicínská obec potvrzuje, že evidence některých údajů v registrech je zcela zbytečná. Ani pro sledování individuálního vývoje pacienta ho není nutné identifikovat. S případným uvedením osobních údajů v registrech by měl pacient dát svůj souhlas. „Evidence osobních údajů bez tohoto souhlasu je vážným zásahem do soukromí, který nelze odůvodnit ani jinak chvályhodnou snahou o zlepšení zdravotní péče, k čemuž existence registrů přispět může. Stát se tady násilně vlamuje do zřejmě nejcitlivější zóny našeho soukromí. V případě některých diagnóz to povede k tomu, že lidé raději ze strachu před prozrazením jejich problému lékařskou pomoc vůbec nevyhledají, to se třeba týká registru uživatelů drog,“ dodal Vobořil.

Ministerstvo zdravotnictví slibuje, že data v registrech budou maximálně zabezpečena. Tomu lze ale důvěřovat jen stěží, když toto ministerstvo již řadu let zcela ignoruje námitky ochránců osobních údajů a ani se nepokouší zapojit do nějaké diskuze, která by mohla vést k řešení přijatelnému pro obě strany. „Neexistují skutečně bezpečné databáze a prvním co by měl každý při tvorbě jakékoli databáze promyslet, je to, k čemu má sloužit a jaká data k naplnění tohoto

účelu skutečně nezbytně potřebuje. Obávám se, že Ministerstvo zdravotnictví tuto prvotní analýzu neudělalo dodnes," uzavírá Vobořil.

Nový zákon o uchovávání údajů o naší komunikaci pro potřeby státních orgánů je nedomyšlený, děravý a neústavní

30. 8. 2011 | 08:12

Ministerstvo vnitra připravilo návrh zákona, podle kterého budou muset operátoři státním orgánům opět předávat data o naší komunikaci. Návrh v určitých případech umožňuje Policii a ČNB přístup k těmto datům bez soudní kontroly, kterou dostatečně neřeší ani u zpravodajských služeb. Lidé se navíc nedozví, že si úřady jejich data vyžádaly, a nemohou se tak proti tomuto postupu bránit u soudu. Rozšířit se má i okruh ukládaných dat.

Ministerstvo vnitra připravilo novou úpravu povinnosti operátorů uchovávat tzv. provozní a lokalizační údaje o telefonní či internetové komunikaci pro potřeby policie a dalších oprávněných orgánů. Reaguje tak na březnové rozhodnutí Ústavního soudu, který zrušil na návrh skupiny poslanců vypracovaný občanským sdružením Iuridicum Remedium (dále je "luRe") dřívější právní úpravu. Ústavní soud zejména kritizoval vágní úpravu uchovávání a využívání těchto údajů a neproporcionalitu zásahu do práva na soukromí. Nově navržená úprava ovšem řeší, navíc nedostatečně, pouze ty nejkřiklavější problémy. Jiné nechává zcela bez povšimnutí.

Policie a ČNB dostanou data i bez povolení soudu

Návrh sice na jednu stranu omezuje přístup k těmto údajům podle trestního řádu, ať už úpravou postupu podání žádosti (přes státního zástupce), omezením (byť nedostatečně) okruhem trestných činů, při jejichž vyšetřování lze data požadovat, nebo zavedením principu subsidiarity. Na druhou stranu ale úplně pomíjí případy, kdy lze o tyto údaje žádat zcela bez povolení soudu nebo jiných omezení. Tyto možnosti jsou obsaženy zejména v zákoně o Policii ČR nebo v zákoně o dohledu v oblasti kapitálového trhu. Policii nebo České národní bance má zůstat oprávnění data vyžadovat bez soudní kontroly. „Dotazovali jsme se ČNB, kolikrát o tato data v minulosti žádala, a dozvěděli jsme se, že neví, protože si ani nevede evidenci těchto žádostí. Jestli má být znovu zavedena povinnost tyto data uchovávat a předávat, tak je zcela nezbytné řešit a ideálně zrušit i tato nesmyslně rozsáhlá oprávnění. Dokud v našem právním řádu zůstanou, považujeme upravení povinnosti data uchovávat a na žádost poskytovat za nepřijatelné a neústavní," uvedl právník luRe Jan Vobořil. "Nedostatečná je i úprava přístupu zpravodajských služeb, které by sice na jednu stranu měly mít možnost údaje vyžadovat, na druhou stranu ale chybí jasná úprava toho, za jakých podmínek by se tak mělo dít," dodal.

Nevím, že mne sledují – nemůžu se bránit

V zákonu chybí povinnost informovat občana o tom, že jeho data byla vyžádána, a není mu dána možnost tento postup napadnout u soudu, podobně jako je tomu v případě odposlechů. „Ministerstvo vnitra se s tímto požadavkem v důvodové zprávě vypořádalo tak, že v určitých případech by to bylo obtížné a nákladné, takže informační povinnost návrh neobsahuje. My naopak považujeme informování občanů o tom, že si je někdo lustruje za účinný a mimochodem i levný kontrolní mechanismus, který je schopen efektivně odhalit případná zneužití pravomocí. Povinnost informovat by tedy měla být základem a pak až můžeme mluvit o nějakých výjimkách, kdy plnění nebude," řekl Vobořil.

Rozšíření okruhu ukládaných dat?

Teze z důvodové zprávy, které upravují okruh údajů, které by měli operátoři ukládat, dokazují, že ďábel je skryt v detailu. Bez jakéhokoli vysvětlení počítají s mnohem širším okruhem informací, které mají být o komunikaci ukládány. Jak upozornil na serveru Lupa.cz Jiří Peterka, který se problematice tzv. data retention dlouhodobě věnuje, jde tento okruh nejen nad rámec směrnice, ale i vyhlášky zrušené Ústavním soudem a konečkonců i nad rámec technických možností operátorů.

Zákon šitý horkou jehlou pod tlakem policie by neměl projít

Podle luRe je především nutné pojmout řešení celé věci mnohem komplexněji a provést úpravy i v dalších zákonech, kterých se tato problematika dotýká. Úprava by přitom měla vycházet z teze, že provozní a lokalizační údaje znamenají srovnatelný zásah do soukromí jako odposlechy, a úprava by tedy měla být také srovnatelná. V Evropské unii v současné době probíhá vyhodnocení dopadu směrnice, kterou se návrh novely pokouší implementovat. Její výsledky jsou nepřesvědčivé, a jestli vůbec přežije, tak zřejmě dozná zásadních změn. "Předložené řešení ušité pod tlakem policie horkou jehlou, které navíc bude zřejmě muset v blízké budoucnosti reagovat na upravenou směrnici, je

nešťastné. K navrhované úpravě v současnosti připravujeme podrobné připomínky, které předáme Ministerstvu vnitra. Uděláme maximum co je v našich silách a možnostech, aby návrh v současné podobě legislativním procesem neprošel," uzavřel Vobořil.

Data retention jako příkaz z Evropy

Česká republika v této věci musí řídit evropskou legislativou, která, i přes odpor evropských ochránců soukromí, stále obsahuje povinnost tato data uchovávat. „Plošné preventivní sledování občanů odmítáme jako takové, protože se podle nás jedná o zcela neproporcionální zásah do práva na soukromí. Policie není schopná statisticky doložit nějakou změnu v míře kriminality nebo její objasnenosti po zavedení těchto opatření a po zaslání desítek tisíc žádostí o poskytnutí těchto údajů. Vůbec se také nezvažují alternativní řešení, které neznamenají tak masivní zásah do práva na soukromí. Ale i když budeme vycházet z toho, že se Česká republika v této věci musí řídit evropskou legislativou, tak se navržená úprava jeví jako nedomyšlená a děravá. Jestli projde legislativním procesem, tak se zřejmě brzy dočkáme dalších afér, jako byl nedávno zveřejněný případ lustrování desítek vysoce postavených politiků a podnikatelů jedním varnsdorfským policistou,“ uzavírá právník luRe Jan Vobořil.

[Připomínky luRe k novele data retention ke stažení zde](#)

Debata: Plošné sledování - aktuální ohrožení svobody

29. 8. 2011 | 12:21

Sbírání dat o komunikaci a o cestování, kamerové systémy a čipy přinášejí plošné omezování soukromí a svobody ve jménu pohodlí a bezpečí. Žijeme pod dohledem skutečně v bezpečnějším světě? Existují nějaké hranice pro zásahy do soukromí?

Vystoupí:

LP Fish – novinář píšící o moderních technologiích, šéfredaktor časopisu Živel

Karel Bačkovský – zástupce ředitele Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR

Jan Vobořil – právník Iuridicum Remedium, o.s.

Po skončení debaty proběhne v prostorách klubu **Benefice pro Big Brother Awards 2011**

Horní stage

Volnej průběh / autonomic/deep/atmosferic

Saku (Breakbeat.cz) / breakbeat

Myclick (Techno.cz) / house

Hodjohn (live sax)

Dolní stage

Anhedonia vs. Dialekt / idm / techno

Hellish (island sound) / dubstep / experimental

Heavyn (Subconscious Terror) / dubstep / experimental

Crome / emocrust

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

Přijďte se za námi pobavit a podiskutovat. Vaše podpora a zpětná vazba je pro nás důležitá a ceníme si jí.

Leták ke stažení: <http://www.slidilove.cz/sites/default/files/nofearnocontrol-110906-letak...>

Sociální karta: spojení identifikace a plateb do jedné karty je nebezpečné

25. 8. 2011 | 12:29

Až tři miliony lidí mají v budoucnu využívat kartu sociálních dávek, kterou proteče až dvě stě miliard ročně. Karta proto musí splňovat nejvyšší standardy bezpečnosti. Ačkoliv zatím nejsou známy detaily technického řešení, už nyní experti na soukromí varují před spojením identifikačního průkazu a plateb do jedné karty nebo před monopolním přístupem vybrané banky k osobním údajům držitelů karet.

Ministerstvo práce a sociálních věcí již delší dobu připravuje projekt, tzv. sociální karty, která by měla jednak sloužit k identifikaci a autentizaci občana při komunikaci se státní správou a zároveň jako platební karta, jejímž prostřednictvím by se čerpaly sociální dávky. Využívání sociálních karet by se přitom mělo postupně rozšířit v podstatě na celé spektrum sociálních dávek včetně starobních důchodů, uvažuje se i o využití karty jako karty zdravotního pojištění. Občanské sdružení Iuridicum Remedium (luRe) upozorňuje na problematiku ochrany osobních údajů uživatelů karet.

Spojení plateb a identifikace je nebezpečné

„Dotázali jsme se Ministerstva práce a sociálních věcí na otázky týkající se problematiky zabezpečení osobních údajů u držitelů karty sociálních služeb. Zmíněné informace se nám podařilo od ministerstva získat až po 3 měsících snažení, kdy jsme se museli obrátit s žádostí o informace přímo na ministra Drábka. **Z odpovědí, které nám ministerstvo poskytlo**, vyplývá hned několik problematických aspektů projektu, které se týkají zabezpečení osobních údajů uživatelů karet,“ řekl právník luRe Jan Vobořil. „Podivná je už samotná podstata karty, která má sloužit zároveň jako jakýsi identifikační průkaz a zároveň jako karta platební. Sloučení těchto dvou funkcí jde proti pravidlům bezpečného nakládání s platebními kartami a zvyšuje riziko jejich zneužití,“ dále uvedl Vobořil.

Kontrola užívání dávek výměnou za soukromí

Prostřednictvím zaváděného systému by mělo docházet k automatizovaným kontrolám využívání účelově vázaných dávek. Systém pak buď u určitých obchodníků vůbec neumožní provést platbu nebo nahlásí nákup nepovoleného zboží. „Je otázka, zda je skutečně zneužívání sociálních dávek tak rozšířené, aby odůvodňovalo takový zásah do soukromí občanů, a případně zda méně invazivní a levnější systémy, například vyplácení části dávek ve stravenkách, nepovedou k srovnatelnému naplnění téhož účelu,“ řekl Vobořil.

Odměna pro banku: poplatky za využívání karty a osobní údaje příjemců dávek

Ministerstvo práce a sociálních věcí vypsaló výběrové řízení, v němž by měla být vybrána banka, která by celý systém na své náklady realizovala a výměnou za to by získala podíl na poplatcích za užití karet. Tyto poplatky by tedy platili uživatelé karet ze sociálních dávek. Vybraná banka bude disponovat velkým objemem dat o příjemcích sociálních dávek a o jednotlivých případech využití karty. Předávání těchto dat přitom bude pro příjemce dávek povinné, protože nebude možné dávku čerpat jinak, než prostřednictvím karty. „Je to další případ, kdy stát v rámci úspor přenáší náklady za své reformní kroky na soukromé subjekty. Ty pak získávají jistá oprávnění, kterými obvykle disponuje stát. Dochází tak k jakési privatizaci státní moci. Nedávno luRe kritizovalo skutečnost, že se kontaktními místy státní správy Czech POINT se všemi oprávněními, které z toho plynou, mají stát zcela soukromé banky a stavební spořitelny, které za tuto možnost mají státu platit. Toto je velmi podobný případ. Na první pohled vypadá vše lákavě, protože stát tato reforma nemá stát ani korunu. Banky jsou ale soukromé společnosti, jejichž cílem je samozřejmě produkovat zisk. V případě sociální karty nepůjde jen o zisk části sociálních dávek, které se bance vrátí na transakčních poplatcích, ale i o zisk cenných databází osobních údajů občanů,“ dodal Vobořil.

Benefice pro Big Brother Awards 2011 - No Fear No Control

24. 8. 2011 | 12:15

Zveme naše příznivce, podporovatele i všechny další na benefici pro letošní Big Brother Awards s podtitulem No Fear No Control. Akce proběhne 6. září v Cross Clubu, Plynární 23, Praha 7 - Holešovice. Cílem je vybrat prostředky na ceremoniál předávání Big Brother Awards 2011, pobavit se a navzájem se poznat. Podrobnější program a leták ke stažení najdete v tomto článku. Budeme moc rádi, když budete pozvánku na akci šířit dál!

Horní stage

Volnej průběh / autonomic/deep/atmosferic

Saku (Breakbeat.cz) / breakbeat

Myclick (Techno.cz) / house

Hodjohn (live sax)

...

Dolní stage

Anhedonia vs. Dialekt / idm / techno

Hellish (island sound) / dubstep / experimental

Heavyn (Subconscious Terror) / dubstep / experimental

Crome / emocrust

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

Přijďte se za námi pobavit a podiskutovat. Vaše podpora a zpětná vazba je pro nás důležitá a ceníme si jí.

Od 19. 00 v kavárně debata

Plošné sledování - aktuální ohrožení svobody

Sbírání dat o komunikaci a o cestování, kamerové systémy a čipy přinášejí plošné omezování soukromí a svobody ve jménu pohodlí a bezpečí. Žijeme pod dohledem skutečně v bezpečnějším světě? Existují nějaké hranice pro zásahy do soukromí?

Vystoupí:

LP Fish – novinář píšící o moderních technologiích, šéfredaktor časopisu Živel

Karel Bačkovský – zástupce ředitele Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR

Jan Vobořil – právník Iuridicum Remedium, o.s.

Leták ke stažení: <http://www.slidilove.cz/sites/default/files/nofearnocontrol-110906-letak...>

Utajované sledování možná konečně bude trestný čin

23. 8. 2011 | 14:12

Neoprávněné prostorové odposlechy, utajované kamerové systémy nebo skryté sledování prostřednictvím RFID čipů možná bude novým trestným činem. Se zákazem šmírování, které je hojně zneužíváno v obchodním i politickém boji, počítá návrh novely trestního zákoníku. Ochránci soukromí z Iuridica Remedia zpřísnění vítají a podporují. Chybějící trestní sankce z takového sledování totiž dělá stále častěji využívaný nástroj k proniknutí do soukromí sledované osoby, většinou s cílem jí nějakým způsobem poškodit.

Návrh předložila do připomínkového řízení skupina poslanců pod vedením Jeronýma Tejce a Bohuslava Sobotky. Občanské sdružení Iuridicum Remedium (IuRe), které se dlouhodobě věnuje otázkám ochrany soukromí. „Například prostorové odposlechy jsou kvůli chybějící trestní sankci rychle rostoucím fenoménem, jehož nejviditelnějším odrazem je množství politických kauz, v nichž tyto odposlechy figurují. Prudce rostoucí množství utajených prostorových odposlechů dokládá i množství společností, které nabízejí jak tyto prostorové odposlechy, tak jejich vyhledávání a odstraňování,“ uvedl právník IuRe Jan Vobořil.

Vláda na svém zasedání 10. srpna bohužel k novele zaujala negativní stanovisko. Vadil jí především fakt, že v návrhu chybí vymezení používaných pojmů jako jsou „neoprávněnost“ nebo „veřejný zájem“. „Některé připomínky vlády lze přijmout a mělo by se k nim v legislativním procesu přihlídnout, nemělo by to ale vést k tomu, aby návrh,

kteří se snaží řešit závažný negativní společenský fenomén, byl poslanci, kteří se budou v nejbližší době návrhem zabývat, smeten ze stolu," řekl Vobořil.

Aby bylo sledování trestné, musí být podle návrhu utajené a prováděné prostřednictvím elektronických nebo jiných technických prostředků, dále by mělo být neoprávněné a v rozporu s veřejným zájmem. „Trestné podle tohoto návrhu by tedy nemělo být například sledování osob, které se sledováním souhlasily, sledování prováděné policií podle příslušných předpisů nebo použití skryté kamery za účelem dokumentace nějaké korupční kauzy," řekl Vobořil. Podle poslaneckého návrhu by za trestný čin nedovoleného sledování hrozila sankce až jeden rok odnětí svobody. Návrh ale počítá v určitých případech i s vyššími sankcemi až tři roky, a to například pokud bude sledování prováděno organizovanou skupinou, pokud bude probíhat v obydli poškozeného nebo pokud se ho dotýčný dopustí opakovaně. Podobně by měli být trestně odpovědní i ti, kdo si toto sledování u někoho objednají. Vyšší trestní sankce by měly platit i pro ty, kteří zajišťují ochranu osob nebo majetku. Vedle příslušníků bezpečnostních sborů toto ustanovení míří hlavně na pracovníky bezpečnostních agentur.

„Navržená novela by mohla přispět ke kultivaci používání nových technologií ve vztahu k soukromí občanů. Míří nicméně pouze na ty největší excesy při používání sledovacích systémů. Pokud se rozhlédneme kolem sebe, tak například provozovatelé většiny kamerových systémů, které jsou v současnosti používány, porušují některá z ustanovení zákona o ochraně osobních údajů," dodává Vobořil. Příčinou podle něj jsou i obecné formulace zákona o ochraně osobních údajů, které sice umožňují na jedné straně pružně reagovat na zavádění nových technologií, ale na druhé straně dělají občanům problém při aplikaci. „Řešením by mohlo být konkrétnější upravení nejčastějších způsobů zpracování osobních údajů v tomto zákoně, které by bylo pro občany více srozumitelné. Pokud jde například o úpravu využívání kamerových systémů, tak návrh novely zákona o ochraně osobních údajů, který byl iniciován luRe, prošel připomínkovým řízením na přelomu roku, do dnešního dne se jím ale vláda nezabývala," uzavírá Vobořil.

Kampaň proti PNR - první pohled v soutěži, pošlete dál!

17. 8. 2011 | 09:08

Dorazil k nám první pohled, který na protest proti sbírání dat cestujících v letecké dopravě (PNR) poslal evropské poslankyni Zuzaně Roithové skupina našich příznivců. Evropská unie v současné době vyjednává s USA o předávání údajů o cestujících. Tato data shromažďují letecké společnosti v době rezervace. Získaná data budou předložena orgánům Spojených států amerických. Americké úřady chtějí uchovávat data po dobu až 15 let. Zapojte se také a dejte najevo, že si omezování svobody nenecháme líbit!

1. Napište odkudkoliv pohled našim evropským poslancům. Měl by obsahovat vzkaz s odmítnutím PNR. Více na prvním pohledu nebo [zde v článku](#).
2. Vyfoťte nebo nascanujte pohled a pošlete nám ho. Můžete vyhrát vstup na vyhlášení Big Brother Awards 2011 nebo tričko BBA.
3. Odešlete pohled vybranému poslanci.

Sociální karta: po dlouhých peripetiích se nám podařilo od MPSV získat základní informace

9. 8. 2011 | 12:32

Jak bude fungovat tzv. Karta sociálních systémů zkráceně nazývaná sociální karta není tak snadné zjistit, jak by se mohlo zdát. Po třech měsících jsme se konečně dostali k informacím, ze kterých vyplývá, že stále není stanoveno, jaké údaje budou na kartě uvedeny. Dále pak, že banka, která bude kartu provozovat bude mít přístup k části dat. V neposlední řadě je zajímavé, že v blízké budoucnosti nepochybně dojde k rozvoji dalších funkcionalit karty sociálních systémů. Jejich náměty (např. na výplatu důchodů prostřednictvím karty sociálních systémů a využití karty sociálních systémů jako karty zdravotního pojištění), i mimo resort MPSV, se objevují již dnes, ale budou zaváděny postupně, prioritní je nyní zavedení systému karty sociálních systémů a jeho stabilizace.

Už 2. května jsem podali dotaz na MPSV. Ministerstvo v zákonné lhůtě 15ti dnů nereagovalo, a tak jsme 25. května podali stížnost. MPSV ovšem ignorovalo i naši stížnost. Obrátili jsme dnes proto 19. července na samotného ministra Jaromíra Drábka. Odpověď z jeho kanceláře přišla 2. srpna. Trvalo tedy tři dlouhé měsíce, než nám bylo MPSV schopno zaslat informace o sociální kartě.

Opovědi na základní otázky ohledně sociální karty:

- 1) Pro jaké dávky bude určena tzv. sociální karta? K výplatě jakých dávek se bude muset využívat povinně a kdy dobrovolně?
- 2) Jakým způsobem bude prováděna kontrola plateb, které byly prostřednictvím sociální karty provedeny? U příjemců jakých sociálních dávek bude tato kontrola prováděna? Jaký bude účel této kontroly u příjemců jednotlivých typů dávek?
- 3) Jakým způsobem, kromě následné kontroly, bude zajištěno, aby dávky nebyly čerpány na jiné účely (např. příspěvek na péči nebyl čerpán na nákup alkoholu)?
- 4) Jak dlouho budou uchovávána data o jednotlivých transakcích provedených kartou?
- 5) Jaké osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) a jaké citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů budou uvedeny?
- 6) Jaký čip bude v kartě využit a jakým způsobem budou data na čipu zabezpečena?
- 7) Jakým způsobem budou zabezpečena data na virtuálních účtech vedených ke každé kartě a kdo k nim bude mít přístup?
- 8) Budou držitelé této karty tuto kartu v budoucnu povinně využívat zároveň jako kartu zdravotní pojišťovny?
- 9) Kolik má připravované zavedení systému sociálních karet stát peněz? Kdo a jakým způsobem bude tyto náklady hradit?

1) Pro jaké dávky bude určena tzv. sociální karta? K výplatě jakých dávek se bude muset využívat povinně a kdy dobrovolně?

Karta sociálních systémů má být ve své platební funkci připravena na jakékoli dávky a platby z pojistných i nepojistných systémů. V první fázi však půjde o ty dávky, které má od ledna 2012 vyplácet Úřad práce České republiky, tedy o státní sociální podporu, hmotnou nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči a podporu v nezaměstnanosti.

Očekává se, že prostřednictvím karty sociálních systémů budou povinně vypláceny všechny výše uvedené dávky. Tj. každá oprávněná osoba, které bude vydána karta sociálních systémů, bude dávky čerpat výlučně přes tuto kartu. Karta bude povinně vydávána všem účastníkům sociálních systémů, zejména osobám oprávněným k čerpání uvedených dávek.

Zjednodušeně řečeno, čerpání dávek přes kartu sociálních systémů může proběhnout ve třech formách: (A) výběrem hotovosti – pouze u neúčelových dávek, (B) převodem na bankovní účet oprávněné osoby – u neúčelových dávek – nebo na jiný bankovní účet, který také bude zaevidován v jednotném informačním systému práce a sociálních věcí (JIS PSV) – u účelových dávek a (C) bezhotovostní platbou na POS terminálu u obchodníka – u neúčelových i účelových dávek.

2) Jakým způsobem bude prováděna kontrola plateb, které byly prostřednictvím sociální karty provedeny? U příjemců jakých sociálních dávek bude tato kontrola prováděna? Jaký bude účel této kontroly u příjemců jednotlivých typů dávek?

Budou kontrolovány všechny dávky, které jsou účelové (tím rozumíme každou dávku, jejíž použití je na základě právních předpisů určitým způsobem omezeno).

Kontrola bude prováděna dvoufázově.

1. fáze: on-line kontrola podle typu obchodníka (např. herna, čerpací stanice, kadeřnictví atd.), která proběhne v době placení kartou sociálních systémů.

2. fáze: kontrola ex post (až po provedeném nákupu), na základě elektronického daňového dokladu vystaveného obchodníkem, kdy bude možno položkově identifikovat „závadné“ zboží a posoudit jeho soulad s účelem dávky.

Kontrola, s ohledem na elektronizaci celého systému, bude pravděpodobně probíhat automaticky u použití kterékoli karty sociálních systémů. Účelem kontroly bude zabezpečit, aby dávky byly využívány pouze k účelu, ke kterému byly poskytnuty (tj. aby nedocházelo ke zneužívání veřejných prostředků).

Bude-li zjištěno porušení účelovosti dávky v 1. fázi kontroly, čerpání dávky ve formě bezhotovostní platby vůbec neproběhne. Bude-li zjištěno porušení účelovosti dávky až ve 2. fázi kontroly, bude postupováno v souladu s právními předpisy (např. v závažných případech dojde k odejmutí dávky).

3) Jakým způsobem, kromě následné kontroly, bude zajištěno, aby dávky nebyly čerpány na jiné účely (např. příspěvek na péči nebyl čerpán na nákup alkoholu)?

Způsob provádění kontroly byl popsán v odpovědi na bod 2 žádosti o informace.

Co se týče příspěvku na péči, bude záležet na poskytovateli péče, zda je schopen přijímat platby přes POS terminál nebo na bankovní účet. Bude-li mít poskytovatel péče POS terminál, kontrola bude provedena již při platbě v rámci 1. fáze. Bude-li mít poskytovatel péče bankovní účet, bude muset být tento účet evidován v JIS PSV (jednotný informační systém práce a sociálních věcí). Příspěvek na péči pak bude prostřednictvím karty sociálních systémů čerpán převodem na účet evidovaný v JIS PSV (převod na jiný účet, než evidovaný v JIS PSV, nebude v rámci čerpání účelových dávek povolen). Je třeba také upozornit, že i kontrola ve 2. fázi, která by dle slov tazatele byla pravděpodobně považována za „následnou“, bude rychlejší a účinnější než jak může být vnímána stávající následná kontrola, a to díky vysokému stupni automatizace (počítačového zpracování).

4) Jak dlouho budou uchovávána data o jednotlivých transakcích provedených kartou?

Délka archivace bude odvislá od dvou skutečností. Jednak půjde o časový interval, do kdy bude možné podat reklamaci provedené/neprovedené platby (zde je lhůta stanovená karetními asociacemi na 180 dní, po této době již nejsou případné reklamace uznávány). Druhá skutečnost, která ovlivňuje délku uchování dat, bude perioda přezkoumání nároku u každé konkrétní účelově vázané dávky. Toto je část, která se týká 1. fáze online kontroly. U 2. fáze kontroly tato lhůta pro uchovávání dat zatím nebyla stanovena.

5) Jaké osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) a jaké citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů budou uvedeny?

- a. na samotné kartě
- b. na čipu karty
- c. na virtuálních účtech

Na kartě sociálních systémů se uvádění citlivých údajů nepředpokládá, vyjma označení typu postižení u osob se zdravotním postižením (karty sociálních systémů nahradí současné průkazy ZTP, TP a ZTP/P).

Pokud jde o osobní údaje, není s konečnou platností stanoveno, které tyto údaje budou na kartě sociálních systémů uvedeny.

Na čipu karty budou uvedeny údaje vyplývající z požadavků karetních asociací na náležitosti platební karty.

Nepředpokládáme, že by na „virtuálních účtech“ byly vedeny jakékoli osobní nebo citlivé údaje nad rámec údajů, které jsou v současnosti vedeny v jednotlivých agentových systémech MPSV.

6) Jaký čip bude v kartě využit a jakým způsobem budou data na čipu zabezpečena?

Volba typu čipu je na dodavateli příslušné karty sociálních systémů. Specifikace čipu je dána karetní asociací EMV Co.

7) Jakým způsobem budou zabezpečena data na virtuálních účtech vedených ke každé kartě a kdo k nim bude mít přístup?

Data týkající se každé karty sociálních systémů budou vedena převážně v JIS PSV. Zabezpečení takových dat (včetně určení osob, které budou mít přístup k takovým datům) bude odpovídat minimálně zabezpečení stávajících informačních systémů v oblasti systémů práce a sociálních věcí. Část dat bude také předávána vybrané bance, která bude zabezpečovat vydávání a správu karet sociálních systémů. Ochrana dat předávaných bance bude zabezpečena prostřednictvím smlouvy o zpracování osobních údajů, která by měla být uzavřena mezi MPSV a danou bankou v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů. Lze očekávat, že ochrana dat v bance (včetně určení osob, které budou mít přístup k takovým datům) bude minimálně na úrovni, která odpovídá ochraně ostatních dat podléhajících bankovnímu tajemství.

8) Budou držitelé této karty tuto kartu v budoucnu povinně využívat zároveň jako kartu zdravotní pojišťovny?

Na výše uvedenou otázku nelze jednoznačně odpovědět do doby, než budou schváleny příslušné právní předpisy. Předpokládáme, že v blízké budoucnosti nepochybně dojde k rozvoji dalších funkcionalit karty sociálních systémů. Jejich náměty (např. na výplatu důchodů prostřednictvím karty sociálních systémů a využití karty sociálních systémů jako karty zdravotního pojištění), i mimo resort MPSV, se objevují již dnes, ale budou zaváděny postupně, prioritní je nyní zavedení systému karty sociálních systémů a jeho stabilizace.

9) Kolik má připravované zavedení systému sociálních karet stát peněz? Kdo a jakým způsobem bude tyto náklady hradit?

V souvislosti s administrací nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozováním karty sociálních systémů nebude poskytnuta žádná peněžitá či nepeněžitá odměna ani jiné plnění či výhoda k tíži veřejných prostředků. Náklady na zavedení a provoz ponese vítěz obchodní veřejné soutěže. Ve srovnání se současným stavem se předpokládá, že roční úspora po plném zavedení systému dosáhne jedné miliardy korun. Prvních asi 250 milionů korun by stát měl ušetřit již v příštím roce. Úspor bude dosaženo především v oblasti administrativní (zavedení jednotného „kanálu“ pro výplatu dávek a omezení hotovostních operací), časovou optimalizací peněžních toků směřujících k příjemcům dávek a zvýšenou efektivitou účelových dávek (tj. omezením zneužívání dávek).

ÚOOÚ smetl ze stolu stížnost luRe na ochranu osobních údajů na Plzeňské kartě

8. 8. 2011 | 15:57

Úřad pro ochranu osobních údajů nevidí problém v nedostatečném zabezpečení Plzeňské karty. Prolomení ochrany osobních údajů na kartě prostřednictvím mobilního telefonu, jak na něj upozornil server [Mobil.cz](#) a které přiznali i samotné Dopravní podniky města Plzně, nevykládá Úřad jako porušení zákona o ochraně osobních údajů. Výsledek prošetření podnětu přitom přišel už čtvrtý den po jeho podání. Zřejmě je třeba počkat, až se někomu data skutečně ztratí a potom bude problému věnovaná dostatečná pozornost. luRe s tímto postupem nesouhlasí a [podalo proto 7. července žádost předsedovi ÚOOÚ o prošetření způsobu vyřízení stížnosti](#).

luRe podalo 6. května podnět k prošetření zabezpečení osobních údajů na Plzeňské kartě. Už 10. května přišla z ÚOOÚ odpověď podepsaná ředitelem odboru pro styk s veřejností JUDr. Zdeňkem Koudelkou s tím, že „případ prolomení ochrany osobních údajů prostřednictvím mobilního telefonu ani jiné podložené podezření z porušení zákona není doloženo. Společnost má Úřadem dnem 25. listopadu 2005 pod reg. číslem subjektu 00005342 registrováno zpracování evidence držitelů městské čipové karty a ani v rámci registračního řízení nebylo takové podezření zjištěno.“

Plzeňská karta přitom využívá čipovou technologii Mifare Classic, která již byla opakovaně v minulosti prolomena. První případ prolomení zabezpečení přímo Plzeňské karty, jak přiznávají představitelé správce osobních údajů Plzeňských městských dopravních podniků, a.s., je z roku 2009. V průběhu roku 2008 již přitom byla po řadě útoků (včetně útoků na podobné karty – např. londýnská Oystercard, pražská Opencard) na čipové karty s čipem Mifare Classic tato technologie nahrazována technologiemi modernějšími. Například v případě pražské karty Opencard byla tato technologie právě z důvodu nebezpečí prolomení ochrany osobních údajů nahrazena v roce 2008 novou technologií Mifare Desfire. Toto nicméně bylo ze strany správce osobních údajů, kterým je společnost Plzeňské městské dopravní podniky, a.s., ignorováno a do karty byla navíc integrována například funkce elektronické peněženky.

Z pohledu luRe je nedostatečné zabezpečení údajů rizikové zejména z toho důvodu, že osobní údaje (datum narození, jméno uživatele, číslo karty) lze číst bez vědomí uživatele osobní údaje z karty prostřednictvím mobilního telefonu podporujících technologii NFC například přiblížením přístroje ke kartě v dopravním prostředku. [Prodej těchto telefonů přitom podporuje ve spojení se společností Telefónica O2 právě správce osobních údajů](#). To, že je toto nebezpečí správci osobních údajů známo, lze doložit i nabídkou hliníkových pouzder, které mají těmto útokům zabránit.

luRe otevírá právní poradnu k ochraně osobních údajů a soukromí: on-line a zdarma

3. 8. 2011 | 18:46

Sledování na pracovišti, kamerové systémy, odposlechy, osobní údaje ve zdravotnictví a DNA nebo např. sledování vozidel – zásahy do soukromí lidí ze strany státu, zaměstnavatelů či firem jsou čím dál tím častější. Nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) proto spustila bezplatnou on-line právní poradnu ve věcech osobních údajů a soukromí.

Právníci luRe poskytují v poradně rady, jak se právně bránit ve všech situacích, kdy je naše soukromí narušováno. „Kdokoli může do poradny vložit dotaz např. ve věci kamerových systémů na ulicích či v domech, sledování v zaměstnání, klauzulí ve smlouvách, akcí jako je sčítání lidu a podobně,“ uvádí právnička poradny Helena Svatošová a dodává: „Poradna je anonymní a vybrané případy můžeme po interním posouzení a domluvě s klientem bezplatně právně zastupovat.“ Podle ní půjde zejména o tzv. strategické kauzy, jejichž výsledek je důležitý i pro ostatní lidi v podobné situaci.

luRe se věnuje právu na soukromí, aktuálně jednomu z nejohroženějších občanských práv dlouhodobě a jeho právníci a technologičtí experti vedou kampaně osvětové, watchdogové i legislativní. Mezi poslední úspěchy luRe patří, organizací připravený a iniciovaný podnět Ústavnímu soudu, který vedl ke zrušení plošného preventivního sledování komunikace všech občanů (data retention).

Soubor právních vzorů pro obranu soukromí připravených právníky organizace lze zdarma využít na speciálním webu luRe www.uzijisvaprava.cz.

luRe je nevládní nezisková organizace typu „watchdog“. Obhajuje práva občanů ve sféře ochrany soukromí, zásahů veřejné moci a v přístupu ke spravedlnosti. Aktivitu luRe na poli ochrany soukromí podporuje dlouhodobě nadace Central and Eastern Europe Trust.

Kampaň proti PNR: Pošlete poslancům pohled z dovolené – řekněte jim, že nechcete dávat svá cestovní data USA

1. 8. 2011 | 15:31

PNR protest – pošlete pohlednici ze své dovolené evropským poslancům a dejte tak najevo, že protestujete proti sbírání dat o cestujících v letecké dopravě – tzv. PNR (Passenger Name Recording). Dejme evropským poslancům najevo, že chceme cestovat anonymně a že si hájíme naše právo na soukromí!

Evropská unie v současné době vyjednává s USA o předávání údajů o cestujících. Tyto tzv. PNR data (Passenger Name Record), shromažďují letecké společnosti v době rezervace. Získaná data budou předložena orgánům Spojených států. Americké úřady chtějí uchovávat data po dobu až 15 let. Ministerstvo vnitra ČR stejně jako EU považuje předávání dat za důležitý prvek boje proti terorismu.

Zapojte se a ukažte svůj nesouhlas!

Pokud máte stejný názor jako Iuridicum Remedium, tedy že předávání takových osobních dat je už příliš a není v souladu s ochranou soukromí, **vyzýváme vás k účasti v pohlednicové kampani proti dohodě o PNR: Stačí zaslat pohled z přímořského letoviska na některého z našich poslanců a poslankyň v českém i evropském parlamentu s požadavkem, aby se postavili proti dohodě o PNR.** Jak zpráva bude vypadat necháme už na vás, ale zmínka o dohodě PNR je důležitá! Samozřejmě můžete zaslat pohlednici i z České republiky.

Ideální je směřovat Vaše pohlednice na členy výboru LIBE (Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci), kde z českých poslanců zasedá [Zuzana Roithová](#) a [Robert Dušek](#). Pozdrav z dovolené ale určitě potěší všechny naše poslance.

[Seznam českých evropských poslanců s kontakty](#)

Pošlete nám fotografie vašich pohlednic na iure @ iure.org nebo text a fotku zveřejněte ve skupině na FB. Na podzim vyhlásíme nejlepší PNR protest! Vítěz získá tričko Big Brother Awards a dva volné vstupy na vyhlášení Big Brother Awards 2011.

Co všechno budeme posílat do USA?

Mezi PNR záznamy patří detailní informace o cestujících, jako je jméno, adresa, telefonní číslo, e-mailová adresa, cílová adresa destinace, telefonní čísla, způsob platby a číslo kreditní karty, seznam všech spolucestujících, jízdní řády letů, rezervace třídy zda první nebo druhá, informace věrnostních a bonusových programech, preference místa, výběr a specifické požadavky na občerstvení během letu, název bookingové agentury / cestovní kanceláře, jméno rezervačního úředníka, sdílení kódu rezervace, rodinný stav cestujícího a podobně.

Použitá fotografie od [Sean MacEntee](#) - [Some rights reserved](#)

Senátoři dali ruce pryč od privatizace Czech Pointů: zákon nepodpořili ani nezamítli

26. 7. 2011 | 15:52

V senátu PČR proběhla 21. července debata o návrhu zákona na privatizaci přístupu do Czech Pointů a rozšiřování využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek. Senátoři návrh ani nepodpořili, ani nezamítli. To znamená, že senátem projde uplynutím 30 dní od zaslání poslaneckou sněmovnou. Přesto, že naše [snaha ovlivnit senátory, aby hlasovali proti návrhu](#), nebyla úplně vyslyšena, v debatě nejednou zazněli argumenty luRe, se kterými jsme senátory v půli července oslovovali.

V čili debatě, která předcházela hlasování, zazněly argumenty pro i proti návrhu. Předsedkyně Stálé komise senátorka Jana Juřenčáková, upozornila, že tisk nebyl předložen stálé komisi Senátu pro ochranu soukromí, ač se ochrany soukromí velmi dotýká, takže ji komise neprojednávala. Dále řekla: „Obrátilo se na nás také občanské sdružení Iuridicum Remedium, které se dlouhodobě věnuje otázkám ochrany soukromí. Budu částečně citovat z jejich analýzy. Jsou v této oblasti hodně zkušení...“ a následně citovala téměř kompletní dopis, který jsme senátorům zaslali. Proti návrhu vystoupili také senátoři Jaroslav Kubera a Milan Pešák. Naopak podporu novele v debatě vyjádřil Jan Horník a její navrhovatel poslanec Jaroslav Krupka.

Celý přepis a nahrávka z debaty

zde: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasovani?action=steno&O=8&IS=46...>

Získávat informace z MPSV je jako házet hrách na stěnu..., aneb tajnosti kolem sociální karty

19. 7. 2011 | 15:45

Ministerstvo práce a sociálních věcí zatluoká details ohledně projektu sociální karty. Jak jsme informovali v článku [MPSV mlčí o detailech sociální karty, porušuje tak zákon](#), 2. května jsme požádali o informace k plánované sociální kartě. Ministerstvo v zákonné lhůtě 15ti dnů nereagovalo, a tak jsme 25. května podali stížnost. MPSV ovšem ignorovalo i naši stížnost. Obrátili jsme dnes proto na samotného ministra Jaromíra Drábka s žádostí, aby jeho ministerstvo dodrželo zákon o svobodném přístupu k informacím a reagovalo na naše dotazy a stížnosti.

Na co jsme se MPSV ptali?

- 1) Pro jaké dávky bude určena tzv. sociální karta? K výplatě jakých dávek se bude muset využívat povinně a kdy dobrovolně?
- 2) Jakým způsobem bude prováděna kontrola plateb, které byly prostřednictvím sociální karty provedeny? U příjemců jakých sociálních dávek bude tato kontrola prováděna? Jaký bude účel této kontroly u příjemců jednotlivých typů dávek?
- 3) Jakým způsobem, kromě následné kontroly, bude zajištěno, aby dávky nebyly čerpány na jiné účely (např. příspěvek na péči nebyl čerpán na nákup alkoholu)?
- 4) Jak dlouho budou uchovávána data o jednotlivých transakcích provedených kartou?
- 5) Jaké osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) a jaké citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů budou uvedeny?
 - a. na samotné kartě
 - b. na čipu karty
 - c. na virtuálních účtech
- 6) Jaký čip bude v kartě využit a jakým způsobem budou data na čipu zabezpečena?
- 7) Jakým způsobem budou zabezpečena data na virtuálních účtech vedených ke každé kartě a kdo k nim bude mít přístup?
- 8) Budou držitelé této karty tuto kartu v budoucnu povinně využívat zároveň jako kartu zdravotní pojišťovny?
- 9) Kolik má připravované zavedení systému sociálních karet stát peněz? Kdo a jakým způsobem bude tyto náklady hradit?

Sešli jsme se pražským magistrátem nad obchodními podmínkami k opencard a poté připomínkovali jejich znění

19. 7. 2011 | 13:32

Zástupci luRe se počátkem června sešli s úředníky pražského magistrátu, kvůli obchodním podmínkám pražské opencard, které luRe dlouhodobě kritizuje. Podle dohody nám poté magistrát zaslal nově navrhované znění obchodních podmínek, ve kterém byly částečně zapracované změny vzešlé z naší předchozí kritiky. K magistrátnímu návrhu změn jsme vypracovali připomínky, které jsou uvedeny níže. Termín vypořádání připomínek k obchodním podmínkám stejně jako termín zavedení nového typu karty bez sbírání osobních údajů zatím magistrát neoznámil.

Pracovní návrh úprav Podmínek pro vydávání a využívání karty Opencard

U každého odkazu najdete změnu podmínek jak ji navrhuje MAgistrát, komentář luRe a návrh upraveného znění příslušných článků.

vyjádření luRe k návrhu

[Navrhovaná úprava odstavce 4. 2. 4 Podmínek - blokace karty](#)

[Navrhovaná úprava odstavce 5. 2. 3 Podmínek - situace okamžité reakce](#)

[Navrhovaná úprava odstavce 6. 3. 4 Podmínek - vyšší moc](#)

[Navrhovaná úprava odstavce 6. 3. 5 Podmínek - omezení odpovědnosti za škodu](#)

[Navrhovaná úprava odstavce 6. 4. 1 Podmínek - započítávání vzájemných pohledávek](#)

Navrhovaná úprava odstavce 4. 2. 4 Podmínek

Blokace Karty bez souhlasu Držitele. Správce je oprávněn provést blokaci Karty pro PCKS jako celek nebo pro konkrétní Kartové aplikace i bez souhlasu Držitele, a to z důvodů nakládání s Kartou v rozporu s Podmínkami PVVK, zneužití Karty či důvodného podezření ze zneužití Karty a dále z provozních, technických, bezpečnostních nebo jiných důvodů hodných zřetele ohrožujících oprávněné zájmy Správce nebo řádné fungování PCKS jako celku či kterékoliv jeho součástí. Z obdobných důvodů je Provozovatel oprávněn i bez souhlasu Držitele zamezit akceptaci Karty v rámci příslušné Kartové aplikace.

Komentář luRe:

Případy, kdy lze blokovat kartu bez souhlasu Držitele by se měly omezit na případy porušení konkrétních ustanovení PVVK. V PVVK by měly být tyto případy vymezeny taxativně, nemělo by se jednat o výčet demonstrativní a velmi obecné formulace typu provozní nebo technické důvody. Navržená úprava nedává Držiteli dostatečnou právní jistotu pro využívání služeb. Blokace karty by měla být nejzazším řešením situace, tzn. podobně jako v případě řešení Situace okamžité reakce by měla být zavedena subsidiarita blokace Karty.

Ačkoli tyto smluvní podmínky jsou součástí dokumentu „Podmínky pro vydávání a využívání karty opencard“, který žadatel podepisuje ve chvíli, kdy si pořizuje opencard od hl. města Prahy, tak tyto podmínky je třeba považovat za součást obchodních podmínek závazných i pro ty, kteří využívají jednotlivé aplikace, přičemž podmínkou pro jejich využívání je, aby žadatel byl držitelem karty opencard a byl tudíž vázán „Podmínkami pro vydávání a využívání karty opencard“. Takovým případem je zejména případ těch, kteří si chtějí pořídit předplatní kupon na MHD (naprostá většina držitelů opencard). V tomto případě je třeba smluvní vztah upravený mimo jiné PVVK považovat za vztah mezi spotřebitelem a dodavatelem ve smyslu § 52 občanského zákoníku. Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s., který předplatní kupon prodává, stanovuje podmínky využívání služeb a služby poskytuje je dodavatelem, který odpovídá za soulad PVVK s ustanoveními o spotřebitelských smlouvách v občanském zákoníku. Skutečnost v jaké fázi dochází k podpisu příslušných dokumentů, jejichž podpis je podmínkou poskytnutí služby, je z hlediska hodnocení toho, kdo je dodavatelem ve smyslu § 52 odst. 2 OZ irelevantní. PVVK je tedy s ohledem na některé aplikace třeba upravit tak, aby neobsahovaly ustanovení, která se odchyľují od zákona v neprospěch spotřebitele dle §§ 55 a 56 občanského zákoníku.

V tomto smyslu lze považovat toto ustanovení za rozporné s § 56 odst. 3 písm. c) OZ.

Navržené znění - luRe:

Blokace Karty bez souhlasu Držitele. Správce je oprávněn provést blokaci Karty pro PCKS jako celek nebo pro konkrétní Kartové aplikace i bez souhlasu Držitele, a to z důvodů zneužití Karty či důvodného podezření ze zneužití Karty, které je v rozporu s Podmínkami PVVK. Z obdobných důvodů je Provozovatel oprávněn i bez souhlasu Držitele zamezit akceptaci Karty v rámci příslušné Kartové aplikace. Blokovat Karty nebo ztámení akceptaci Karty u některých Kartových aplikací je Správce nebo Provozovatel oprávněn pouze v případě, nejsou-li jiná opatření k vyřešení situace okamžité reakce dostačující či vhodná.

2.

Navrhovaná úprava odstavce 5. 2. 3 Podmínek

Situace okamžité reakce. Správce je oprávněn vyhlásit stav situace okamžité reakce, budou-li splněny podmínky uvedené níže tímto odstavci 5.2.3 Podmínek. Situace okamžité reakce znamená situaci vzniklou v souvislosti s PCKS, o které lze důvodně předpokládat, že může závažným způsobem ohrozit oprávněné zájmy Správce, Provozovatele nebo jiného subjektu účastnícího se systému PCKS (pro odstranění pochybností platí, že takovým subjektem není Držitel), zejména ohrozit bezpečnost či technickou integritu systému PCKS nebo jeho součástí, dat či informací uložených v systému PCKS, zejména osobních údajů, ohrozit provozuschopnost či funkce systému PCKS, popřípadě i finanční transakce a bezpečnost některé Kartové aplikace, a která s ohledem na svou závažnost vyžaduje okamžitou reakci Správce, Provozovatele a/nebo jiných subjektů pro předejití možné škodě či nehmotné újmy nebo pro jejich minimalizaci. V případě vyhlášení situace okamžité reakce je Správce oprávněn přijmout opatření potřebná k jejímu vyřešení; blokovat Karty nebo přerušit fungování některých Kartových aplikací či PCKS jako celku je však Správce oprávněn pouze v případě, nejsou-li jiná opatření k vyřešení situace okamžité reakce dostačující či vhodná a pouze po dobu potřebnou k vyřešení situace okamžité reakce. Přijetí a provádění opatření k řešení situace okamžité reakce za podmínek stanovených tímto odstavcem 5.2.3 Podmínek nezakládá nárok Držitele na náhradu škody nebo jiné újmy vůči Garantovi ani Správci. Správce informuje Držitele o vyhlášení stavu situace okamžité reakce a přijatých opatřeních prostřednictvím Kontaktních míst opencard nebo jinými způsoby stanovenými Správce.

Komentář luRe:

Navrženou změnu považujeme za částečné řešení problému. Vůči navržené úpravě trvají zejména tyto námitky:

Není zřejmé, proč má být z okruhu osob, jejichž oprávněné zájmy mají být chráněny prostřednictvím tohoto institutu vyjmut Držitel, respektive Držitelé karty.

Je zřejmé, že Situace okamžité reakce může nastat zejména v souvislosti s pochybením Garanta, Správce nebo provozovatelů aplikací, zejména v důsledku chyby v zabezpečení údajů apod. Vyloučení odpovědnosti Garanta nebo Správce za škodu je v rozporu s § 574 odst. 2 občanského zákoníku, dle něhož jsou dohody, v nichž se někdo vzdává práv, které mohou teprve vzniknout, neplatné, a to absolutně. Toto ustanovení se vztahuje i na náhradu škody. Ponechání uvedeného absolutně neplatného ustanovení v obchodních podmínkách považuji pro Držitele za zavádějící.

Držitelé by měli být o vyhlášení SOR náležitě informováni, způsob informování uvedený v navržené změně je nedostatečný.

Za podmínek uvedených v Komentáři k bodu 1 lze toto ustanovení považovat za rozporné s § 56 odst. 3 písm. b) a c) OZ.

Navržené znění - luRe:

Situace okamžité reakce. Správce je oprávněn vyhlásit stav situace okamžité reakce, budou-li splněny podmínky uvedené níže v tomto odstavci 5.2.3 Podmínek. Situace okamžité reakce znamená situaci vzniklou v souvislosti s PCKS, o které lze důvodně předpokládat, že může závažným způsobem ohrozit oprávněné zájmy Správce, Provozovatele nebo jiného subjektu účastnícího se systému PCKS (pro odstranění pochybností platí, že takovým subjektem není Držitel), zejména ohrozit bezpečnost či technickou integritu systému PCKS nebo jeho součástí, dat či informací uložených v systému PCKS, zejména osobních údajů, ohrozit provozuschopnost či funkce systému PCKS, popřípadě i finanční transakce a bezpečnost některé Kartové aplikace, a která s ohledem na svou závažnost vyžaduje okamžitou reakci Správce, Provozovatele a/nebo jiných subjektů pro předejití možné škodě či nehmotné újmy nebo pro jejich minimalizaci. V případě vyhlášení situace okamžité reakce je Správce oprávněn přijmout opatření potřebná k jejímu vyřešení; blokovat Karty nebo přerušit fungování některých Kartových aplikací či PCKS jako celku je však Správce oprávněn pouze v případě, nejsou-li jiná opatření k vyřešení situace okamžité reakce dostačující či vhodná a pouze po dobu potřebnou k vyřešení situace okamžité reakce. Správce informuje Držitele o vyhlášení stavu situace okamžité reakce a přijatých opatřeních prostřednictvím Kontaktních míst opencard, prostřednictvím webových stránek projektu opencard a prostřednictvím médií.

3.

Navrhovaná úprava odstavce 6. 3. 4 Podmínek

Vyšší moc. Garant ani Správce neodpovídají za škodu vzniklou Držiteli za okolností vylučujících odpovědnost za škodu. Za okolnost vylučující odpovědnost se pro účely předcházející věty považuje překážka, jež nastala nezávisle na vůli povinné strany a brání jí ve splnění její povinnosti, jestliže nelze rozumně předpokládat, že by povinná strana tuto překážku nebo její následky odvrátila nebo překonala, a dále, že by v době vzniku závazku tuto překážku předvíдалa. Garant ani Správce dále neodpovídají za škodu vzniklou Držiteli v důsledku jednání orgánů veřejné

správy či soudů nebo v důsledku odepření či pozdního vydání úředního povolení, a to v rozsahu, v jakém takovou škodu svým jednáním nebo opomenutím nezpůsobili.

Komentář luRe:

Ustanovení je nadbytečné. Jednání úřadů zpravidla nelze považovat za vyšší moc. Vyloučení odpovědnosti Garanta nebo Správce za škodu je v rozporu s § 574 odst. 2 občanského zákoníku, dle něhož jsou dohody, v nichž se někdo vzdává práv, které mohou teprve vzniknout, neplatné, a to absolutně. Toto ustanovení se vztahuje i na náhradu škody. Je věcí soudu, aby posoudil, nakolik byly naplněny veškeré podmínky nutné ke vzniku odpovědnosti za škodu (zejména zavinění a příčinná souvislost).

Za podmínek uvedených v Komentáři k bodu 1 lze toto ustanovení považovat za rozporné s § 56 odst. 3 písm. b) OZ.

Navrhovaná úprava - luRe:

vypuštění tohoto ustanovení z PVVK

4.

Navrhovaná úprava odstavce 6. 3. 5 Podmínek

Omezení odpovědnosti za škodu. Garant odpovídá za skutečnou škodu způsobenou Držiteli porušením svých povinností podle těchto Podmínek, avšak pouze v takovém rozsahu, v jakém mohl Garant skutečnou škodu způsobenou porušením svých povinností podle těchto Podmínek v okamžiku jejich porušení rozumně předvídat, přičemž se má za to, že taková předvídatelná škoda činí maximálně 5.000,- Kč. Garant neodpovídá za případný ušlý zisk Držitele ani za nehmotnou újmu či jinou škodu vzniklou Držiteli nepřímou.

Komentář luRe:

Omezení odpovědnosti Garanta nebo Správce za škodu je v rozporu s § 574 odst. 2 občanského zákoníku, dle něhož jsou dohody, v nichž se někdo vzdává práv, které mohou teprve vzniknout, neplatné, a to absolutně. Toto ustanovení se vztahuje i na náhradu škody. Ponechání uvedeného absolutně neplatného ustanovení v obchodních podmínkách považuji pro Držitele za zavádějící. Rovněž se nelze dopředu vzdát náhrady škody, pokud jde o ušlý zisk nebo o jinou nehmotnou újmu.

Za podmínek uvedených v Komentáři k bodu 1 lze toto ustanovení považovat za rozporné s § 56 odst. 3 písm. b) OZ.

Navrhovaná úprava - luRe:

vypuštění tohoto ustanovení z PVVK

5.

Navrhovaná úprava odstavce 6. 4. 1. Podmínek

Započtení vzájemných pohledávek. Bez předchozího písemného souhlasu Garanta není Držitel oprávněn jednostranně započíst žádné své pohledávky za Garantem vznikající v souvislosti s vydáním a využíváním Karty proti jakýmkoliv pohledávkám Garanta za Držitelem.

Komentář luRe:

Navrženou změnu považuji za částečné řešení problému. Nadále zůstává nedůvodné zvýhodnění Garanta na úkor Držitele. Možnost započítávat splatné pohledávky jednostranným právním úkonem vyplývá ze zákona (§ 580 OZ).

Navržené znění tedy znamená úpravu, která se odchyluje od zákona v neprospěch jedné strany (Držitele). Uvedený důvod, proč tomu tak je, tedy, že by bylo technicky obtížné započtení v rámci struktury Garanta provést, považuji za nedostatečné, v případě velkých firem (např. telefonních operátorů) taková ustanovení v VOP nenajdeme. Nehledě na to, že pokud jde o vztah spotřebitel-dodavatel (jak je tomu například v tomto případě ve vztahu Držitel – Dopravní podnik hl. m. Prahy) odporuje toto ustanovení § 55 a § 56 občanského zákoníku.

Za podmínek uvedených v Komentáři k bodu 1 lze toto ustanovení považovat za rozporné s § 55 odst. 1 a 56 odst. 1 OZ.

Navrhovaná úprava - luRe:

1) ustanovení vypustit zcela

2) znění: Započtení vzájemných pohledávek. Bez předchozího písemného souhlasu druhé smluvní strany není Držitel nebo Garant oprávněn jednostranně započíst žádné své pohledávky za Garantem nebo Držitelem vznikající v souvislosti s vydáním a využíváním Karty.

Připomínky luRe:

Za vhodné považujeme dale provedení změn i v dalších ustanoveních PVVK.

Odstavec 3.1.5:

Jako problematickou vnímáme zejména možnost nevydat Kartou bez uvedení důvodu. Toto ustanovení by mohlo být zneužito k diskriminačním opatřením vůči určité skupině obyvatel nebo vůči jednotlivcům. Tím by se toto ustanovení mohlo dostat do rozporu s § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Pro nesdělení důvodu, proč nebyla Karta vydána, není jediný důvod. Dané ustanovení by mělo důvody pro nevydání Karty, podobně jako důvody pro blokadu Karty, vymezit taxativně a dostatečně konkrétně. Z ustanovení není například zřejmé, co se myslí pod pojmem technické nebo provozní důvody SKC.

Odstavec 5.1.6, 5.2.5 a 5.2.6:

Obecně považujeme systém opt - out při přijímání změn PVVK nebo Ceníku za problematický. Není zřejmé, jakým způsobem by probíhalo odstoupení od smlouvy například ve vztahu k správcům jednotlivých aplikací (není například zřejmé, zda by DP hl. m. Prahy v takovém případě vrátil jízdné u předplatných kuponů apod.) Za vhodné řešení považujeme zavedení systému opt – in, tedy aktivního přistoupení Držitele k novým PVVK nebo Ceníku. V případě, že tento krok Držitel neučiní, zůstává pro něj v platnosti staré znění PVVK nebo Ceníku.

Alternativně:

Povinnost Držitele navštěvovat v pravidelných intervalech webové stránky projektu nebo Kontaktní místo opencard za účelem sledování informací a oznámení Správce považujeme za nepřijatelnou. Je zřejmé, že tímto způsobem se pokouší přenášet Garant, respektive Správce značnou část informační povinnosti, která v sobě zahrnuje i povinnost informací distribuovat takovým způsobem, aby se dostala k druhé straně, na Držitele. Je nepřijatelné, aby smluvní strana, která například hodlá změnit smluvní podmínky (dle čl 5.2.5) přenášela na druhou smluvní stranu povinnost aktivně zjišťovat, jestli v dané chvíli je právě některá z těchto změn připravována nebo jestli už platí. Pokud jde o informování o změně obchodních podmínek, jak je uvedeno v čl. 5.2.5, tak uvedený způsob informování (tedy uveřejnění 2 měsíce před plánovanou změnou na webu projektu a na Kontaktních místech a zároveň uveřejnění v Listech hlavního města Prahy) považujeme za nedostatečný. Informace by měly být přístupné všem Držitelům a to i těm pasivním, kteří si informace aktivně nevyhledávají (v opačném případě by byla akceptace nového znění PVVK nebo Ceníku z jejich strany značně pochybná).

V případě, že Magistrát hl. m. Prahy bude trvat na zachování principu opt-out při změně PVVK nebo Ceníku, pak bychom považovali za vhodné zveřejnění informací na webu projektu, na Kontaktních místech opencard a v Listech hlavního města Prahy 2 měsíce před plánovanou změnou, přičemž v případě Listů hl. m. Prahy by se zveřejnění informace opakovalo v každém následujícím čísle až do data plánované změny. Zároveň by informace měla být zveřejněna 2 měsíce před plánovanou změnou v listech městských částí, jejichž penetrace mezi obyvateli Prahy je zřejmě podstatně vyšší než v případě Listů hlavního města Prahy a formou inzerce v dopravních prostředcích MHD na území hl. m. Prahy po dobu 2 měsíců. Důležitá je i forma informace. Z informace by mělo být jasné, jaká ustanovení PVVK nebo Ceníku se mění a jakým způsobem, dostupné by mělo být i odůvodnění těchto změn. Za podmínek uvedených v Komentáři k bodu 1 lze toto ustanovení považovat za rozporné s § 56 odst. 3 písm. g) a h) OZ..

Odstavec 5.2.1:

Doba plošného uchovávání osobních údajů Držitelů (tedy 5 let po ukončení smluvního vztahu) je neodůvodněná (jak vyplývá i ze závěrů kontroly ÚOOÚ). Uchovávání osobních údajů po tuto dobu může být přijatelné v konkrétních případech (kde bude například probíhat soudní spor apod.), nikoli ale ve všech případech. Stávající ustanovení by se v případě, že by po tuto dobu byly údaje skutečně uchovávány dostalo do rozporu s § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Obecně by mělo platit, že osobní údaje budou zlikvidovány po skončení smluvního vztahu. Z tohoto pravidla by pak měly platit výjimky pro určité osobní údaje v konkrétních případech, nebo pro určité aplikace.

luRe oslovilo senátory, aby nepodpořili privatizaci Czech Pointů a rozšiřování využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek

18. 7. 2011 | 15:57

luRe oslovilo senátory, aby při hlasování 20. července 2011 nepodpořili návrh skupiny poslanců na novelizaci zákona o informačních systémech a zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (senátní tisk č. 139). Návrh rozšiřuje okruh subjektů, které mají právo působit jako kontaktní místa Czech Point, o soukromé subjekty, konkrétně o banky a stavební spořitelny, aniž by byla vypracována analýza hodnotící vhodnost a potřebnost této úpravy a zejména pak hodnotící rizika pro ochranu osobních údajů. Návrh dále počítá s možností rozšiřování využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek pro další systémy, včetně soukromých (internetové bankovníctví, e-shopy, databáze e-health atd.). Tím by byl obrovský objem informací soustředěn na jednom místě, čímž by se podstatně zvyšovalo riziko zneužití těchto údajů. Přitom ani v tomto případě nebyla provedena žádná analýza, která by tato rizika ve vztahu k vhodnosti zavedení těchto opatření hodnotila. luRe již dříve oslovilo ve stejné věci poslance PČR, ti ovšem dali na svém zasedání 21. června 2011 novele zelenou.

Celý text dopisu:

v Praze dne 12. července 2011

Vážený pane senátore,

obracím se na Vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium, o.s., které se dlouhodobě věnuje otázkám ochrany soukromí, ve věci poslaneckého návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (senátní tisk č. 139). Tento tisk by měl být projednán na nejbližší schůzi Senátu, která začíná dne 20. 7. 2011. Dovolte, abych Vám stručně nastínil naše výhrady, které k tomuto návrhu, schváleném Poslaneckou sněmovnou dne 21. 6. 2011, máme.

Novela **zákona o informačních systémech** původně navrhovaná skupinou poslanců má **umožnit rozšíření počtu kontaktních míst veřejné správy tzv. Czech Pointů o další subjekty**. Nově by tak kromě pošt a obecních úřadů mohly Czech Pointy provozovat za poplatek **také banky a stavební spořitelny**. Jak vyplývá z diskuze, která se vedla o tomto návrhu dne 29. 4. 2011 při prvním čtení návrhu v Poslanecké sněmovně, tak je zřejmé, že oprávnění bank a stavebních spořitelen je **pouze první krok** k tomu, aby se kontaktními místy Czech POINT mohly stát i další soukromé subjekty. Účelem navrhované úpravy je dle důvodové zprávy rozšíření počtu kontaktních míst veřejné správy.

Privatizování přístupů do neveřejných registrů státní správy vnímáme jako nebezpečný trend, který může ohrozit bezpečí citlivých osobních údajů občanů. Je nutné si uvědomit, že prostřednictvím Czech Pointů je možné nahlížet například do rejstříků trestů, do bodového registru řidičů a v budoucnu půjde o další a další registry včetně zprovozněných základních registrů. Snaha po rozšiřování počtu kontaktních míst je sice na jednu stranu pochopitelná, protože může vést ke zvýšení uživatelského komfortu občanů při využívání Czech Pointů, na druhou stranu jsou zde ale značná rizika. Jak vyplývá i z usnesení vlády č. 169 ze dne 9. 3. 2011, tak není zřejmé, zda je vůbec rozšíření kontaktních míst veřejné správy v tuto chvíli potřeba.

Pokud jde například o žádost o výpis z rejstříku trestů, tak pro oprávnění pro vyžádání výpisu prostřednictvím Czech Pointů **není nutná žádná autorizace žadatele**, která by potvrdila, že skutečně dotyčná osoba o výpis žádá (tedy fyzicky stojí v místnosti a převezme výpis). Tato žádost by měla být v dnešní době pouze v papírové podobě a s podpisem archivována pro případ kontroly, ale **v okamžiku podávání žádosti osobou (úředníkem)**, která má do systému přístup, **nelze prakticky zabránit neoprávněným žádostem o výpis**. Navíc možnost postihu je snížena tím, že poškozený, jehož osobní údaje byly neoprávněně vyžádány bez jeho souhlasu, se většinou o tomto vůbec nemusí dozvědět, a tudíž zde není nikdo, kdo by si na postup daného úředníka nebo pracovníka banky stěžoval a

podal podnět ke kontrole, zda skutečně dotyčný disponuje podepsanými souhlasly s žádostí o výpis z rejstříku trestů. Při **obrovském objemu vydaných výpisů** z rejstříku trestů (každý rok je vydáno téměř milion výpisů) **je iluzorní věřit, že případná kontrola ze strany Ministerstva vnitra bude dostatečná**, pokud zároveň nedojde k přijetí dalších bezpečnostních opatření.

Podobně je tomu i u dalších registrů zapojených do systému Czech Point. S výše zmíněným návrhem **není spojena žádná analýza rizik pro bezpečnost osobních údajů ani analýza dokládající potřebnost a vhodnost přijetí těchto opatření**. Na tyto nedostatky ve svém stanovisku ze dne 9.3.2011 poukazuje i vláda ČR. Jejich vypracování přitom považujeme za zcela nezbytný předpoklad pro možnost komplexně posoudit klady a zápory tohoto návrhu. Jak se ukázalo mimo jiné při nedávném masivním zneužití provozních a lokalizačních údajů vrcholných představitelů našeho státu včetně předsedy Ústavního soudu jediným policistou, tak pouhá hrozba trestem je nedostatečným zabezpečením, zejména pokud je riziko odhalení minimální. Zabezpečení by mělo být pokud možno doplněno takovými opatřeními, která neoprávněný přístup k údajům **technicky znemožní nebo riziko významně sníží**. Takové řešení ale předložená novela nepřináší a zabezpečením dat se vůbec nezabývá a to ani v důvodové zprávě.

V tuto chvíli tedy považujeme **úroveň zabezpečení** osobních údajů v rámci systému Czech Point **za natolik nedostatečnou**, že navrhované rozšiřování počtu subjektů, které mohou působit jako kontaktní místa, pak povede k značnému zvýšení rizika zneužití přístupu do systému a z něho získaných osobních údajů.

Za možné řešení bychom považovali **prodloužení legisvakanční lhůty** navrhovaného zákona do doby, kdy budou zavedeny nové občanské průkazy, které budou umožňovat provést autentizaci držitele občanského průkazu na principu **spojení čísla dokladu a PIN**, tím by se mělo neoprávněným přístupům k osobním údajům zabránit. Tyto občanské průkazy měly být vydávány od 1. 1. 2012, **podle návrhu Ministerstva vnitra, který je v současné době v připomínkovém řízení by se ale tento termín z důvodu finančních úspor měl posunout o dva roky na 1. 1. 2014**. Do zavedení nových OP pak nebude zmíněný způsob autentizace pomocí PIN používán, což významně oslabuje úroveň zabezpečení údajů v neveřejných registrech napojených na systém Czech point.

Proto Vás jménem našeho občanského sdružení žádám, abyste tento návrh nepodpořil, případně abyste podal pozměňovací návrh, který povede k prodloužení legisvakanční lhůty navrhovaného zákona do roku 2014.

S pozdravem,
RNDr. Ing. Mojmír Janeček
Výkonný ředitel

Praha nezvládla zřídit do konce června opencard bez sbírání údajů, další termín je snad za dva měsíce

12. 7. 2011 | 12:54

Praha měla do konce června 2011 nabídnout veřejnosti opencard, která by nesbírala osobní údaje a přitom fungovala jako běžná tramvajenka. Nestalo se tak. Místo toho zdražila jízdenky, aby mohla zřídit bezplatné cestování MHD pro děti do 15ti let a seniory nad 70 let, ovšem pokud si pořídí opencard. Nejenže tak nespĺnila opatření uložené Úřadem pro ochranu osobních údajů, ale zdá se, že si z nás dělá legraci.

Zatímco Prahou od 1. července probíhají houfy revizorů, kteří nekompromisně kasírují každého, kdo nestačil zaznamenat zdražení jízdenek MHD, po anonymní opencard ani vidu ani slechu. Úřad na ochranu osobních údajů ve své **tiskové zprávě z 26. ledna** uvedl, že „...Na základě kontrolních zjištění, která potvrdil předseda Úřadu, byla uložena nápravná opatření, která uvádějí zpracování osobních údajů do souladu se zákonem a umožňují všem zájemcům, kteří nedají svůj svobodný souhlas se zpracováním svých osobních údajů, využívat Opencard ve veřejné dopravě, obdobně jako dříve v případech tzv. „tramvajenek“. Hlavní město Praha tento závěr akceptovalo, ale současně požádalo o prodloužení lhůty ke splnění nápravných opatření do konce června roku 2011. Po uplynutí této lhůty bude Hlavní město Praha na základě žádosti žadatele o vydání karty shromažďovat osobní údaje výhradně za účelem

vytištění jeho osobních údajů na kartu, a to včetně jeho fotografie. Po vydání karty následně osobní údaje zlikviduje a nebude dále zpracovávat. Stávajícím držitelům Opencard toto umožní Hlavní město Praha zpětně.

Podle informací jednoho z našich podporovatelů, který položil dotaz přímo magistrátu „není známo přesné datum jejího zavedení. Na zavedení karty se ale pracuje a předpoklad je, že by k němu mělo dojít během dvou měsíců.“ To ovšem Magistrátu můžeme a také nemusíme věřit, vzhledem k tomu, že první sliby zavedení třetího druhu karty **magistrát zveřejnil už v roce 2010**. Radní Milan Richter, který byl tehdy za projekt opencard odpovědný, měl předložit technické řešení karty do 17. 8. 2010.

luRe podporuje stávkou!

16. 6. 2011 | 08:09

luridicum Remedium se formálně připojuje ke čtvrtému protestu proti necitlivým „sociálním“ reformám, které nejsou postaveny na sociálním dialogu, nevycházejí z reálné sociální situace v České Republice a pro řadu našich klientů, kteří patří mezi sociálně slabé, budou mít závažné dopady na jejich životní úroveň.

luridicum Remedium zároveň podporuje právo odborářů i jednotlivých občanů na protest.

Toto vyjádření není podporou odborů samotných, v této věci zůstává luRe apolitickou organizací tak, jak je uvedeno ve stanovách organizace.

Začínají jednání o novém zákoně o data retention, luRe se zapojí

13. 6. 2011 | 10:17

luRe se zapojilo do jednání o nové úpravě data retention. Předchozí implementaci data retention co by část zákona o elektronických komunikacích zrušil ústavní soud v březnu 2011. Nová směrnice, na které pracuje Ministerstvo vnitra, by měla jít do parlamentu koncem září na první poprázdninové schůzi poslanecké sněmovny.

Ačkoli plošné sledování občanů by mělo být podle názoru luRe v demokratické společnosti za normálních okolností zapovězeno, tak jsme se zapojili do jednání o připravované podobě nové úpravy data retention, která by měla nahradit zrušenou úpravu povinnosti operátorů a providerů uchovávat provozní a lokalizační údaje pro potřeby policie a dalších orgánů. Tu na základě návrhu skupiny poslanců, který vypracovalo luRe, zrušil v březnu Ústavní soud. V této souvislosti jsme se v posledních třech měsících setkali například se zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Bezpečnostní informační služby a Ministerstva vnitra. Připomínkami k připravované úpravě se pokusíme dosáhnout maxima možného a alespoň částečně znepříjemnit státu chuť šmírovat občany. Zároveň pokračujeme spolu s dalšími evropskými neziskovými organizacemi v aktivitách na evropské úrovni ve snaze dosáhnout zrušení nebo alespoň zásadní revize směrnice o data retention.

Připravovaná nová implementace směrnice, na které pracuje Ministerstvo vnitra, by měla být dána do připomínkového řízení zřejmě koncem června. S počátkem schvalovacího procesu v Parlamentu se pak začne zřejmě koncem září na první poprázdninové schůzi Poslanecké sněmovny. O průběhu příprav a o tom, co nám bude hrozit v souvislosti se šmírováním komunikace v budoucnu budeme průběžně informovat.

Mapa s informacemi o kamerových systémech v krajských městech ČR

9. 6. 2011 | 10:05

V dubnu jsme oslovili krajská města s tím, aby nám zaslala přehled kamer ve městě podmínky jejich provozu. Zároveň jsme města vyzvali, aby se připojili k **Chartě demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů**. Všechna města poslala více či méně detailní informace o jejich kamerovém systému. Reakce na Chartu už byla o poznání chladnější – ani jedno město se prozatím k Chartě nepřipojí, některá dokonce na tuto výzvu vůbec nereagovala. Informace o kamerách v jednotlivých městech a jejich postoje k Chartě najdete v mapě, která je součástí tohoto článku.

Rada EU se sešla kvůli evropskému data retention

6. 6. 2011 | 15:16

Pracovní skupina Rady EU pro spravedlnost a vnitřní věci uspořádala 12. května 2011 první debatu o zprávě Evropské komise o data retention. Zde je krátké shrnutí toho, o čem se na setkání mluvilo. Další setkání, tentokrát s neziskovými organizacemi, je naplánováno na 8. června 2011.

Komise souhlasila, že implementace směrnice byla nerovnoměrná a to jak z hlediska doby uchovávání údajů, tak z pohledu respektování zásad ochrany osobních údajů. Pracovní skupina projednala záležitosti týkající se obecné definice organizovaného zločinu, proti čemuž někteří protestovali a odvolávali se na princip subsidiarity, tedy na pravomoc každé členské země upravit si toto vnitřními předpisy.

Šlo teprve o předběžné jednání, kde některé členské státy prohlašovaly, že ukládání údajů bylo nezbytné a prosazovali dvouletou lhůtu pro uchovávání dat. Pouze několik států předložilo návrh na tzv. „rychlé zmrazení“ jako alternativního řešení.

Další harmonogram předložený Komisí obsahuje několik veřejných setkání, první s občanskou společností dne 8. června 2011. Poté, co bude dokončeno posouzení dopadů směrnice, což by podle EK mělo být zhruba koncem léta a nejspíše na konci roku, chce EK předložit svůj návrh na změnu směrnice data retention.

(volný překlad [tiskové zprávy](#) Pracovní skupiny pro spravedlnost a vnitřní věci)

MPSV mlčí o detailech sociální karty, porušuje tak zákon

31. 5. 2011 | 13:20

luRe požádalo podle zákona o svobodném přístupu k informacím 2. května Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) o zodpovězení otázek týkajících se sociální karty. Naše dotazy se týkaly především toho, pro jaké dávky se bude karta využívat a jestli povinně, způsobu kontroly čerpání dávek a také samozřejmě ochrany osobních údajů. Přestože MPSV potvrdilo, že dotazy přijalo, tak jsme na ně do dnešního dne v rozporu se zákonem o svobodném přístupu k informacím nedostali odpovědi. Proti této nečinnosti jsme podali minulý týden stížnost a vyzvali jsme k okamžité nápravě a zodpovězení otázek.

Na co jsme se MPSV konkrétně ptali:

- 1) Pro jaké dávky bude určena tzv. sociální karta? K výplatě jakých dávek se bude muset využívat povinně a kdy dobrovolně?
- 2) Jakým způsobem bude prováděna kontrola plateb, které byly prostřednictvím sociální karty provedeny? U příjemců jakých sociálních dávek bude tato kontrola prováděna? Jaký bude účel této kontroly u příjemců jednotlivých typů dávek?
- 3) Jakým způsobem, kromě následné kontroly, bude zajištěno, aby dávky nebyly čerpány na jiné účely (např. příspěvek na péči nebyl čerpán na nákup alkoholu)?
- 4) Jak dlouho budou uchovávána data o jednotlivých transakcích provedených kartou?

- 5) Jaké osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) a jaké citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů budou uvedeny?
 - a. na samotné kartě
 - b. na čipu karty
 - c. na virtuálních účtech
- 6) Jaký čip bude v kartě využit a jakým způsobem budou data na čipu zabezpečena?
- 7) Jakým způsobem budou zabezpečena data na virtuálních účtech vedených ke každé kartě a kdo k nim bude mít přístup?
- 8) Budou držitelé této karty tuto kartu v budoucnu povinně využívat zároveň jako kartu zdravotní pojišťovny?
- 9) Kolik má připravované zavedení systému sociálních karet stát peněz? Kdo a jakým způsobem bude tyto náklady hradit

EU se snaží převést odpovědnost za dodržování copyrightu na providery a další „zdroje obsahu“

30. 5. 2011 | 14:12

Nová strategie pro duševní Evropské komise nepřináší pouze pozitivní změnu v oblasti volného zpřístupnění osiřelých děl, ale také hrozbu v podobě opatření v boji proti porušování práv duševního vlastnictví na internetu. Podle něj se odpovědnost za zajištění těchto práv přesouvá „na zdroj“, tedy od uživatelů na poskytovatele připojení k internetu nebo třeba hostingů. De facto se jedná o přesun policejních a kontrolních pravomocí z veřejných orgánů na soukromé subjekty. Firmy tak nejspíš budou muset sledovat komunikaci občanů.

Evropská komise vydala v úterý 24. května svou **strategii pro duševní vlastnictví**. Ačkoli si česká média všímají zejména **opatření pro volné zpřístupnění osiřelých děl**, což je dobrou zprávou, přináší strategie i další velmi nebezpečné opatření. Podle jednoho z bodů strategie se má EU zaměřit na boj proti porušování práv duševního vlastnictví na internetu, a to přímo „u zdroje“. Znamená to přesun odpovědnosti od uživatelů na poskytovatele připojení k internetu ale i poskytovatelům například hostingových služeb. Tyto firmy by podle strategie měly samy aktivně zavést opatření k zamezení porušování copyrightu ze strany jejich zákazníků. V praxi to znamená, že firmy budou nuceny nastolit přísná pravidla pro uživatele svých služeb a tyto pravidla skutečně vymáhat, jinak bude firmám hrozit právní postih. Jedná se vlastně o přesun policejních a kontrolních pravomocí z veřejných orgánů na soukromé subjekty, což je podle sdružení Iuridicum Remedium velmi nebezpečným trendem. Firmy totiž budou muset sledovat komunikaci občanů a ustanovit systém sankcí za případné prohřešky. Protože vztah občanů a soukromých organizací podléhá jiným pravidlům, než vztah občana a veřejných institucí, povede nové opatření s velkou pravděpodobností k hromadnému porušování práva na soukromí, omezí svobodu vyjadřování a zejména bude porušeno právo občanů na spravedlivý soudní proces.

Přitom není vůbec jisté, zda jsou podobná opatření opodstatněná. Organizace hájící práva duševního vlastnictví dlouhodobě prohlašují, že i nekomerční porušování autorských práv je velkou hrozbou pro kulturní průmysl a tedy i pro kulturu jako takovou. Skutečná data však dávají za pravdu spíše těm, kteří argumentují ve prospěch sdílení kulturních děl: Tržby za živá vystoupení umělců nebo za filmová představení jsou v současnosti historicky rekordní (**tady a tady**). Podle jiného výzkumu se ukazuje, že nekomerčnímu sdílení autorských děl se věnují hlavně nadšenci, kteří však zároveň **za kulturu utratí více, než zbytek populace**. „Je neúnosné, aby veřejné instituce za cenu porušování lidských práv obhajovaly obchodní strategii podnikatelů, která v digitální společnosti nefunguje.“ říká Petr Kučera ze sdružení Iuridicum Remedium.

Přesun odpovědnosti za porušování autorských práv na firmy poskytující internetové služby pravděpodobně povede k zavedení cenzury a porušování práv uživatelů internetu. Omezování volného předávání informací na internetu hrozí výrazně změnit samotnou podstatu internetu jako otevřené sítě pro všechny. Neméně alarmující je i to, že pro kontrolu šíření internetového obsahu budou v zájmu ochrany duševních práv použity stejné technologie, které používají autoritářské režimy pro potlačování základních práv svých občanů.

Volně zpracováno **podle zprávy sdružení La Quadrature du Net** a **European Digital Rights**, která vydala i stínový **report, ve kterém strategii Komise kritizuje**.

FAQ - Může zaměstnavatel zjišťovat údaje ze sociálních sítí a jaká je proti tomu obrana?

24. 5. 2011 | 10:34

Z četných dotazů na problematiku sociálních sítí ve vztahu k hledání zaměstnání a práci samotné jsme vybrali tři nejčastější otázky a odpovědi našeho právníka.

Je v pořádku, že se budoucí zaměstnavatel ještě před prvním pohovorem dozví, například z profilu na Facebooku, zda je uchazečka těhotná či svobodná matka? Nebo sexuální orientaci uchazeče?

Pokud uživatel sociálních sítí tyto informace zveřejní, pak sama skutečnost, že si zaměstnavatel tyto volně dostupné informace dohledá nezákonná není a je i stále obvyklejší.

Pokud při výběrovém řízení takto získané informace zohlední, jedná se o diskriminaci?

Nejde o to, jakým způsobem jsou informace získány, ale čeho se týkají. Pokud tedy bude důvodem nepřijetí do pracovního poměru skutečnost, že dotyčný je určité sexuální orientace, že je dotyčná těhotná nebo má malé dítě bude se zřejmě o diskriminaci jednat. Definici diskriminace najdete v § 2 antidiskriminačního zákona.

Je vůbec možné toto dokázat nebo nějakým způsobem řešit – třeba právní cestou – a uspět?

Antidiskriminační zákon umožňuje, aby se ten, jehož práva vyplývající z práva na rovné zacházení nebo zákazu diskriminace byla jednáním jiného dotčena, domáhal soudní cestou upuštění od diskriminace, odstranění diskriminačních zásahů a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Důkazní břemeno se přenáší dle OSŘ na stranu žalovaného, který je povinen dokázat, že jednání nemělo diskriminační charakter. Předpokládejme, že zaměstnavatel svoji volbu zaměstnance neodůvodní výše zmíněnými skutečnostmi zjištěnými na Facebooku. Ve chvíli, kdy žadatel o zaměstnání nemá žádný důkaz o tom, že by nebyl přijat na základě výše zmíněných skutečností nebo o tom, že diskriminace je u zaměstnavatele na denním pořádku, pak můžeme považovat úspěch u soudu spíše za nepravděpodobný, i přes zmíněné přenesení důkazního břemene.

Jednání s OSA pokračují – reakce na článek v časopise AutorIn

18. 5. 2011 | 16:56

Zástupci Creative Commons v ČR usilují již 2 roky o dohodu s OSA, která by podobně jako v případě [DILIA](#) jasně a stručně vysvětlila autorům i uživatelům vztah kolektivního správce a licencí CC. Výsledkem našeho snažení je článek, který vyšel v [posledním vydání časopisu AutorIn, str. 58](#). V tomto článku Roman Strejček píše, že „médiu občas staví licence Creative Commons do pozice jakéhosi konkurenta vůči kolektivní správě“ a tuto myšlenku dále rozvíjí, aniž by zaznělo to podstatné:

Vztah mezi kolektivní správou autorských práv a licencemi Creative Commons není „buď a nebo“. V zahraničí je běžnou praxí, že kolektivní správce zastupuje autory i pro díla, které autor vystavil pod licenci Creative Commons s podmínkou nekomerčního využití, monitoruje způsoby užití a vybírá poplatky za komerční využití licencovaného díla. OSA tvrdí, že v případě zastupovaného autora, který pro své dílo zvolil licenci Creative Commons je „ochrana práv autora a s ní spojená vymahatelnost výhradně na autorovi samém“. To svědčí o konzervativním přístupu OSA ke kolektivní správě, který nereaguje na nové možnosti distribuce autorských děl v síťovém prostředí. Zároveň platí, že OSA požaduje od zastupovaných autorů výlučnost a de facto tak omezuje jejich svobodnou volbu, aniž by k tomu měla v autorském zákoně oporu.

S Romanem Strejčkem se shodneme na tom, že CC licence najdou uplatnění spíše u autorů, kteří se hudební tvorbou zabývají ve svém volném čase jako svému hobby. Přesto za pracovní tým Creative Commons Česká republika vidíme uplatnění pro licence CC i pro „komerční“ autory, např. v situaci kdy chce autor část svého díla poskytnout veřejnosti pro účely propagace a dále nabízet větší část svého díla na komerční bázi.

Praha nutí dětem a seniorům opencard s podivnými obchodními podmínkami výměnou za bezplatnou MHD

18. 5. 2011 | 16:13

Praha zdražuje jízdné v MHD a zároveň děti a seniory nechá jezdit zadarmo, pokud si pořídí opencard. S pořízením opencard ale nemusí být spojeno jen čekání ve frontě na její vydání. Každý držitel zároveň přistupuje na obchodní podmínky, které jsou v řadě bodů pro držitele karet nevýhodné. Některé body podmínek navíc s kartou vůbec nesouvisí.

Dospělí budou nově v pražské MHD platit dražší jízdné 24 a 32 korun. Na svém úterním zasedání to schválila rada. HI. m. Prahy. Zvýšením cen jízdenek se má částečně uhradit rovněž schválené bezplatné cestování MHD pro děti do 15ti let a seniory od 65 let. Má to ovšem háček – děti i senioři budou muset prokazovat věk předložením opencard. Kartu si tak budou muset poříditi i ti, kteří by ji jinak vůbec nepotřebovali. Dosud jezdili v Praze zdarma děti do deseti let a senioři od sedmdesáti let a k prokázání totožnosti jim stačil občanský průkaz nebo jakýkoli jiný průkaz s uvedením věku dítěte.

„Zavedení povinnosti využívat k prokázání věku opencard je jen další z řady křečovitých snah vnutit Pražanům tuto kartu za každou cenu. V podmínkách pro vydávání a využívání karty opencard můžeme najít řadu problematických bodů, ale nejzajímavější je v této souvislosti zřejmě ustanovení o započítávání pohledávek (bod 6.4.1). V něm se píše, že Praha může bez souhlasu držitele karty započítávat své splatné i nesplatné pohledávky, které vůči němu má. Držitelům opencard je naopak stejné oprávnění výslovně odepřeno,“ upozorňuje právník organizace Iuridicum Remedium Jan Vobořil a poukazuje také na fakt, že započítávané pohledávky nemusí mít s opencard vůbec nic společného. Nejde tedy jen o případy, kdy může třeba Praha strhávat elektronické peníze určené k placení parkování prostřednictvím opencard v rámci započtení dluhu držitele karty za popelnice. Může jít třeba o případ, kdy držitel opencard od hlavního města odkoupí byt a domluví si ve smlouvě jednotlivé splátky dluhu. Praha bude moci v této situaci na základě zmíněného ustanovení teoreticky započítávat jednotlivé splátky dříve, než nastane jejich splatnost. Pokud bude dotyčným držitelem opencard třeba zaměstnanec Magistrátu, tak se mu může stát, že ačkoli všechny splátky platí včas, tak mu s odkazem na započítávání pohledávek splatných v budoucnu přestane být vyplácena mzda. „Dávat do obchodních podmínek týkajících se určitého produktu ustanovení, které s jeho využíváním nemá nic společného, můžeme přirovnat k slavným přílepkům k zákonům, které Ústavní soud označil za neústavní. Lidé si v několikastránkových obchodních podmínkách tohoto ustanovení většinou vůbec nevšimnou,“ varuje Jan Vobořil. Navíc ke změně obchodních podmínek postačí pouhé uveřejnění změn. Když držitel karty do určité doby od smlouvy neodstoupí, tak platí, že s novými podmínkami souhlasí. „Je otázkou, co se s takovým přístupem může v obchodních podmínkách k opencard objevit příště. Abychom v budoucnu předešli nějakým nemilým překvapením, tak by Praha měla jasně odpovědět na otázku, proč toto ustanovení a v této podobě do obchodních podmínek začlenila,“ dodává Vobořil.

IuRe podalo podnět ÚOOÚ k prošetření zabezpečení osobních údajů na Plzeňské kartě

9. 5. 2011 | 12:39

Plzeňská multifunkční karta podle dostupných informací z médií a podle toho, co vyplývá ze sdělení představitelů Plzeňských dopravních podniků, dobře nechrání osobní data uživatelů. IuRe se proto rozhodlo podat podnět k Úřadu pro ochranu osobních údajů, aby prošetřil podezření na nedostatečné zabezpečení osobních údajů na čipech plzeňské multifunkční karty.

Plzeňská karta využívá čipovou technologii Mifare Classic, která již byla opakovaně v minulosti prolomena. První případ prolomení zabezpečení přímo Plzeňské karty, jak přiznávají představitelé správce osobních údajů Plzeňských městských dopravních podniků, a.s., je z roku 2009. V průběhu roku 2008 již přitom byla po řadě útoků (včetně útoků na podobné karty – např. londýnská Oystercard, pražská Opencard) na čipové karty s čipem Mifare Classic tato technologie nahrazována technologiemi modernějšími. Například v případě pražské karty Opencard byla tato technologie právě z důvodu nebezpečí prolomení ochrany osobních údajů nahrazena v roce 2008 novou technologií Mifare Desfire. Toto nicméně bylo ze strany správce osobních údajů, kterým je společnost Plzeňské městské dopravní podniky, a.s., ignorováno a do karty byla navíc integrována například funkce elektronické peněženky.

Z hlediska ochrany osobních údajů je nedostatečné zabezpečení údajů rizikové zejména z toho důvodu, že osobní údaje (datum narození, jméno uživatele, číslo karty) lze číst bez vědomí uživatele osobní údaje z karty prostřednictvím mobilního telefonu podporujících technologii NFC například přiblížením přístroje ke kartě v dopravním prostředku. Prodej těchto telefonů přitom podporuje ve spojení se společností Telefónica O2 právě správce osobních údajů (<http://www.plzenskakarta.cz/aktuality/plzenska-karta-je-nyni-i-v-mobilu-...>) To, že je toto nebezpečí správci osobních údajů známo, lze doložit i nabídkou hliníkových pouzder, které mají těmto útokům zabránit.

Celý text podnětu:

v Praze dne 6. května 2011

Dobrý den,

rád bych se na vás obrátil jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium s podnětem, který se vztahuje k podezřením na nedostatečné zabezpečení osobních údajů na čipech tzv. Plzeňské karty. Plzeňská karta je multifunkční čipová karta, kterou lze využít pro přístup k mnoha městským službám. Je možno na ni nahrát v elektronické formě předplatní kupony nebo hotovost pro jízdy MHD a IDP, je možné ji použít pro rezervaci vstupenek na kulturní pořady vybraných institucí. Využívá se také ve školách a podnicích, jako knihovní průkaz či slevová karta v rámci bonusového programu.

Plzeňská karta využívá čipovou technologii Mifare Classic, která již byla opakovaně v minulosti prolomena. První případ prolomení zabezpečení přímo Plzeňské karty, jak přiznávají představitelé správce osobních údajů Plzeňských městských dopravních podniků, a.s., je z roku 2009. V průběhu roku 2008 již přitom byla po řadě útoků (včetně útoků na podobné karty – např. londýnská Oystercard, pražská Opencard) na čipové karty s čipem Mifare Classic tato technologie nahrazována technologiemi modernějšími. Například v případě pražské karty Opencard byla tato technologie právě z důvodu nebezpečí prolomení ochrany osobních údajů nahrazena v roce 2008 novou technologií Mifare Desfire. Toto nicméně bylo ze strany správce osobních údajů, kterým je společnost Plzeňské městské dopravní podniky, a.s., ignorováno a do karty byla navíc integrována například funkce elektronické peněženky.

Z hlediska ochrany osobních údajů je nedostatečné zabezpečení údajů rizikové zejména z toho důvodu, že osobní údaje (datum narození, jméno uživatele, číslo karty) lze číst bez vědomí uživatele osobní údaje z karty prostřednictvím mobilního telefonu podporujících technologii NFC například přiblížením přístroje ke kartě v dopravním prostředku. Prodej těchto telefonů přitom podporuje ve spojení se společností Telefónica O2 právě správce osobních údajů (<http://www.plzenskakarta.cz/aktuality/plzenska-karta-je-nyni-i-v-mobilu-...>) To, že je toto nebezpečí správci osobních údajů známo, lze doložit i nabídkou hliníkových pouzder, které mají těmto útokům zabránit.

Z výše uvedených skutečností jsme došli k závěru, že by se zde mohlo jednat o porušení § 13 zákona o ochraně osobních údajů.

Zdroj: <http://mobil.idnes.cz/manipulovat-s-plzenskou-kartou-se-nevyplati-mini-p...>

<http://mobil.idnes.cz/staci-sikovny-mobil-a-v-plzni-budete-jezdit-zadarm...>

Předem děkuji za pozornost věnovanou tomuto podnětu a prosím o informování o tom, jak s nimi bylo naloženo.

S pozdravem,

RNDr. Ing. Mojmír Janeček

Iuridicum Remedium,o.s

Magistrát pochybil, když odmítl vydat informace o opencard, potvrdilo ministerstvo vnitra

3. 5. 2011 | 16:24

Ministerstvo vnitra dalo luRe za pravdu v boji s pražským Magistrátem o poskytnutí informací k Opencard. Dne 27.4.2011 potvrdilo v plném rozsahu právní názor našeho odvolání proti odmítnutí Prahy poskytnout dokumenty vážící se ke kontrole ÚOOÚ ve věci Opencard. Praha se podle rozhodnutí MV musí celou záležitostí znovu zabývat a rozhodnout. Přitom je vázána právním názorem Ministerstva vnitra, které označilo odůvodnění neposkytnutí informací za věcně nesprávné. Předmětem kritiky vedle řady věcných vad rozhodnutí byl i procesní postup Magistrátu.

V naší žádosti o poskytnutí informací z prosince 2010 jsme požadovali poskytnutí dokumentů vážících se k výše zmíněné kontrole. Konkrétně se pak mělo jednat o kontrolní protokol, o námítky proti kontrolnímu protokolu a o rozhodnutí předsedy ÚOOÚ o těchto námítkách. Magistrát nejprve o žádosti nijak nerozhodl a pouze neformálně sdělil, že tyto dokumenty neposkytne. Proto jsme museli proti nečinnosti podat na počátku ledna 2011 stížnost. Na základě této stížnosti následně Magistrát rozhodl v polovině února tak, že nám poskytl pouze posledně jmenovaný dokument. První dva požadované dokumenty poskytnout odmítl z důvodu, že naši žádost vyhodnotil jako „nahlížení do kontrolního spisu“ podle správního řádu. Proti tomuto rozhodnutí jsme se odvolali na počátku března 2011. V odvolání jsme odmítli argumentaci Magistrátu, zejména svévolné překvalifikování žádosti z žádosti o poskytnutí informací na žádost o nahlédnutí do správního spisu. Ministerstvo vnitra naši argumentaci potvrdilo.

Po celou dobu trvání tohoto sporu Praha ignoruje lhůty stanovené zákonem o svobodném přístupu k informacím. Neochota informace poskytnout dosahuje místy až komických rozměrů. Důkazem toho může být opakovaná a nakonec marná snaha Ministerstva vnitra získat od Prahy kompletní podklady pro rozhodnutí o odvolání. Je pravděpodobné, že se Praha tímto svým postupem znovu uchází o anticenu pro nejuzavřenější úřad v České republice, kterou jí minulý rok udělila na návrh luRe o.p.s. Otevřená společnost. Pokud někdo doufal, že se uvalení exekuce na Prahu z důvodu neposkytnutí informací vážících se k rozdělování SPZ z počátku dubna tohoto roku nějak odrazilo v praxi magistrátních úředníků, hluboce se mýlí. Léčba chronického ignorování povinností plynoucích ze zákona o svobodném přístupu k informacím (ale i ze správního řádu) bude muset ještě nějaký čas pokračovat. luRe slibuje, že se v této věci stane hlavním městu Praze pečlivým a důsledným lékařem.

SKOS společně s poslanci: Evropské PNR je neproporcionální a příliš zasahuje do soukromí občanů

3. 5. 2011 | 16:01

Stálá komise pro ochranu soukromí senátu PČR (SKOS) 20. dubna projednala návrh tzv. PNR, směrnice a následně vydala stanovisko, ve kterém vyzývá k testu proporcionality a jasnému prokázání přiměřenosti objemu získávaných a využívaných dat vzhledem k případnému užítku v boji proti terorismu a závažné nadnárodní trestné činnosti. Zároveň vyjádřila své přesvědčení, že návrh proporcionalní není a proto je nepřijatelný. Připojila se tak s kritikou směrnice k luRe. Podobné postoje vyjádřili také někteří poslanci během projednávání směrnice 28. dubna v poslanecké sněmovně a ta následně návrh nevzala na vědomí.

K návrhu [Směrnice Evropského parlamentu a Rady o používání údajů ze jmenné evidence cestujících pro prevenci odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti \(PNR\)](#) se velmi kriticky vyjádřil také český Úřad pro ochranu osobních údajů. Mimo jiného ÚOOÚ v závěru dokumentu uvádí,

že:

Ani Důvodová zpráva, ani obšírné Hodnocení dopadu zpracování PNR dat tedy neprokázaly, že zpracování PNR dat:

1. může zásadním způsobem přispět k boji proti terorismu a závažnému zločinu,
2. je nezbytné
3. jeho přínosy převáží nad zásahem do soukromí cestujících.

Celý text stanoviska ÚOOÚ: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=328>

Poslanecká sněmovna, patrně také pod vlivem kritiky PNR, která se snesla ze strany luRe, Stále komise senátu pro ochranu soukromí Senátu PS PČR a ÚOOÚ, nevzala směrnicí na vědomí a přijala všechny zbylé body Usnesení Výboru pro evropské záležitosti PS PČR:

2. Poslanecká sněmovna žádá vládu České republiky, aby při projednávání tohoto návrhu dbala na dodržení ústavních záruk práva na ochranu osobních údajů.
3. Poslanecká sněmovna je názoru, že trestné činy, kterých by se mělo používání údajů i jmenné evidence cestujících týkat, by měly být vymezeny přesně a konkrétněji, aby nedocházelo k jejich neúměrnému nadužívání.
4. Poslanecká sněmovna považuje navrhovanou dobu uchovávání údajů jmenné evidence cestujících za nepřiměřeně dlouhou.
5. Poslanecká sněmovna se domnívá, že není vhodné rozšiřovat povinnost předávání údajů jmenné evidence cestujících i na lety v rámci Evropské unie.
6. Poslanecká sněmovna upozorňuje, že návrh nespecifikuje, co se rozumí takzvaným maskováním údajů, k němuž by mělo docházet po uplynutí stanovené lhůty, ani jak by mělo být provedeno, aby poskytovalo dostatečné záruky ochrany osobních údajů cestujících.

Přepis jednání poslanecké sněmovny: <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/016schuz/s016050.htm>

Návrh směrnice PNR: <http://www.psqw.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=70241>

luRe vyzývá velká města, aby se připojila k Chartě demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů a poslala informace o kamerových systémech ve svém městě

19. 4. 2011 | 15:23

luRe dnes oslovilo krajská města s výzvou, aby se připojila k [Chartě demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů](#) sepsanou organizací European Forum for Urban Security. Zároveň města podle zákona o svobodném přístupu k informacím zažádalo o informace o provozu kamerových systému krajských měst.

luRe dnes rozeslalo magistrátům všech krajských měst - Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha, Ústí nad Labem, Zlín - v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím žádost o informace o městských kamerových systémech. Žádáme informace o počtu a umístění kamer městského kamerového systému, tedy jak kamer provozovaných přímo městem, tak kamer provozovaných městskou policií. Zároveň žádám o označení, k jakým účelům jsou jednotlivé kamery provozovány, zda se jedná o kamery se záznamem a případně po jakou dobu jsou tyto záznamy uchovávány.

Dále jsme všechna krajská města vyzvali k přistoupení k [Chartě demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů](#). Jedná se o dokument vypracovaný v rámci mezinárodního projektu s názvem „Občané, města a kamerové systémy“. Cílem tohoto dokumentu je, aby města v souvislosti se svými bezpečnostními

kamerovými systémy měla na zřeteli v první řadě zájmy občana. S tím je nezbytně spojeno dodržování a prosazování práva na ochranu soukromí občanů ve veřejném prostoru. Zároveň Charta vychází z nutnosti uplatňovat tento závazek v praxi tím, že budou stanoveny takové postupy, které ho umožní konkretizovat a dát mu jasnou podobu. Charta pro demokratické využívání bezpečnostních kamerových systémů je signatáři dobrovolně přijatý závazek k dodržování určitého souboru pravidel používání kamerových systémů. Charta stanoví základní principy a obsahuje konkrétní a návrhy opatření pro jejich uplatnění. Díky spojení obou aspektů se Charta stává prostředkem k přijímání konkrétních kroků.

Vzhledem k živelnému rozvoji kamerových systémů, kterého jsme v poslední době svědky, považuje naše občanské sdružení za nezbytné, aby si subjekty, které bezpečnostní kamery instalují, osvojily základní zásady, které ne jedné straně umožní naplnění stanovených účelů instalace kamerových systémů, ale na druhé straně zároveň minimalizují zásah do soukromí občanů. Za vhodnou cestu k prosazení těchto zásad jak ve veřejné, tak potažmo i v soukromé sféře, považujeme dobrovolné přijetí zásad prezentovaných Chartou ze strany velkých měst, která kamerové systémy provozují.

[Charta demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů](#)

luRe oslovilo poslance, aby nepodpořili privatizaci Czechpointů a rozšiřování využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek

19. 4. 2011 | 15:05

luRe oslovilo poslance, aby při hlasování nepodpořili návrh skupiny poslanců na novelizaci zákona o informačních systémech a zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (sněmovní tisk č. 259). Návrh rozšiřuje okruh subjektů, které mají právo působit jako kontaktní místa Czech Point, o soukromé subjekty, konkrétně o banky a stavební spořitelny, aniž by byla vypracována analýza hodnotící vhodnost a potřebnost této úpravy a zejména pak hodnotící rizika pro ochranu osobních údajů.

Návrh dále počítá s možností rozšiřování využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek pro další systémy, včetně soukromých (internetové bankovníctví, e-shopy, databáze e-health atd.). Tím by byl obrovský objem informací soustředěn na jednom místě, čímž by se podstatně zvyšovalo riziko zneužití těchto údajů. Přitom ani v tomto případě nebyla provedena žádná analýza, která by tato rizika ve vztahu k vhodnosti zavedení těchto opatření hodnotila.

Celý text dopisu:

v Praze dne 12. dubna 2011

Vážený pane poslanče/vážená paní poslankyně,

obracím se na Vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium, o.s., které se dlouhodobě věnuje otázkám ochrany soukromí, ve věci poslaneckého návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 259).

Dovoľte, abych Vám stručně nastínila naše výhrady, které k tomuto návrhu máme.

1. Novela zákona o informačních systémech navrhovaná skupinou poslanců má umožnit rozšíření počtu kontaktních míst veřejné správy tzv. Czech Pointů o další subjekty. Nově by tak kromě pošt a obecních úřadů mohly Czech Pointy provozovat za poplatek také banky a stavební spořitelny. Privatizování přístupů do neveřejných registrů státní správy vnímáme jako nebezpečný trend, který může ohrozit bezpečí citlivých osobních údajů občanů. Je nutné si uvědomit, že prostřednictvím Czech Pointů je možné nahlížet například do rejstříků trestů, do bodového registru řidičů a v budoucnu půjde o další a další registry. Snaha po rozšiřování počtu kontaktních míst je sice jednu stranu

pochopitelná, protože může vést ke zvýšení uživatelského komfortu občanů při využívání Czech Pointů, na druhou stranu jsou zde ale značná rizika.

Pokud jde například o žádost o výpisy z rejstříku trestů, tak pro oprávnění pro vyžádání výpisu prostřednictvím Czech Pointů není nutná žádná autorizace žadatele (např. vyřukání PIN žadatelem o výpis nebo využití nějakého jiného identifikátoru), která by potvrdila, že skutečně dotyčná osoba o výpis žádá. Tato žádost by měla být v dnešní době pouze v papírové podobě a s podpisem archivována pro případ kontroly, ale v okamžiku podávání žádosti osobou, která má do systému přístup, nelze prakticky zabránit neoprávněným žádostem o výpis. Navíc možnost postihu je snížena tím, že poškozený, jehož osobní údaje byly neoprávněně vyžádány bez jeho souhlasu, se většinou o tomto vůbec nemusí dozvědět, a tudíž zde není nikdo, kdo by si na postup daného úředníka nebo pracovníka banky stěžoval a podal podnět ke kontrole, zda skutečně dotyčný disponuje podepsanými souhlasly s žádostí o výpis z Rejstříku trestů.

Podobně je tomu i u dalších registrů zapojených do systému Czech Point. V tuto chvíli tedy považujeme úroveň zabezpečení osobních údajů v rámci systému Czech Point za natolik nedostatečnou, že navrhované rozšiřování počtu subjektů, které mohou působit jako kontaktní místa, pak povede k značnému zvýšení rizika zneužití přístupu do systému a z něho získaných osobních údajů.

2. Jako rizikový vnímáme i další bod výše zmíněného návrhu, který počítá s novelou zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Ta by měla spočívat v zavedení centrální správy přístupů do datových schránek, která má propojovat identitu a uživatelské údaje z datových schránek s uživatelskými údaji z dalších internetových služeb, jako např. e-banking, e-shopy, zdravotní databáze e-health apod. Jedná se vlastně o využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek pro další systémy, včetně soukromých. Ačkoli návrh počítá s dobrovolností využívání tohoto systému, tak toto řešení považujeme za velmi rizikové. Pokud dojde k masivnějšímu rozšíření využívání této služby datových schránek, povede to k soustředění velikého množství dat na jednom místě. Tato data budou z řady zdrojů a budou poskytovat široké spektrum rozmanitých informací o každém občanovi týkajících se jak jeho komunikace se státní správou, tak komunikace se soukromými subjekty, údaje o využívání internetových služeb, využívání e-bankovníctví atd. Tyto nesmírně cenné údaje shromažďované na jednom místě mohou vést ke zvýšenému ohrožení celého systému datových schránek.

S výše zmíněným návrhem není spojena žádná analýza rizik pro bezpečnost osobních údajů ani analýza dokládající potřebnost a vhodnost přijetí těchto opatření. Na tyto nedostatky ve svém stanovisku ze dne 9. března 2011 poukazuje i vláda ČR. Jejich vypracování přitom považujeme za zcela nezbytný předpoklad pro možnost komplexně posoudit klady a zápory tohoto návrhu.

Proto Vás jménem našeho občanského sdružení žádám, abyste tento návrh nepodpořil.

S pozdravem,
JUDr. Ing. Helena Svatošová
jednatelka

Slídění v komunikaci Evropanů v boji se zločinem nepomáhá

18. 4. 2011 | 15:08

Preventivní sbírání údajů o elektronické komunikaci Evropanů (tzv. data retention) znamená neúměrný zásah do soukromí lidí, v boji s vážnými trestnými činy ovšem pomáhá jen minimálně. Tyto závěry vyplývají ze zprávy nevládní organizace EDRI, která hodnotí dopady směrnice o uchovávání provozních a lokalizačních údajů. Ztráta soukromí a porušení diskrétnosti elektronické komunikace občanů není vykoupena snížením kriminality nebo vyšší objasněností trestných činů. EDRI vyzývá Komisi k respektování základních práv a k odmítnutí data retention v Evropě.

Evropská komise dnes publikovala dlouho odkládanou [zprávu](#), která vyhodnocuje dosavadní zkušenosti se směrnicí o uchovávání provozních a lokalizačních údajů (směrnice o data retention). [Stínovou zprávu](#) včera vydala také nevládní organizace EDRI (European Digital Rights). Směrnice v současnosti ukládá dlouhodobé plošné uchovávání záznamů o veškeré elektronické komunikaci každé osoby v Evropské Unii. Český ústavní soud 31. března, stejně

jako německý ústavní soud vloni v březnu, zrušil úpravu vycházející z evropské směrnice a konstatoval, že porušování soukromí a listovního tajemství je neúměrné k výsledkům, které přináší při vyšetřování a objasnění závažných trestných činů. Stejně závěry vyplývají také ze zprávy nevládní organizace EDRi, která byla uveřejněna v neděli. "Evropským občanům a vlastně i dobré pověsti Evropy - ochránkyni základních práv - přišla směrnice o data retention draho. Právo na soukromí bylo okleštěno, s osobními údaji je nakládáno zmatečně a protizákonně. Hodnotící zpráva Komise i naše stínová zpráva dokazují, že směrnice je selháním ve všech ohledech - nejsou respektována základní práva evropských občanů, směrnice nevede k harmonizaci v rámci jednotného evropského trhu a selhává i jako nutný nástroj pro boj se zločinem," uvádí Joe McNamee z EDRi. Ačkoliv oficiální zpráva Evropské komise hodnotí směrnici neutrálně nebo spíše pozitivně, nedokázala přes veškerou snahu od členských států získat a předložit důkazy o její nezbytnosti, která by odůvodnila masivní zásahy do soukromí. Zpráva tak místy působí spíše než jako seriózní evaluace směrnice, jako obhájece zájmových skupin, které si uchovávání údajů přejí.

„Výsledky hodnocení dokládají, že plošná opatření, která mají sloužit k boji proti terorismu nebo závažné kriminalitě, jsou jen málo efektivní a neobstojí pro odůvodnění masivního zásahu do práva na soukromí. Vedle směrnice o data retention lze zmínit třeba připravovanou směrnici o sbírání údajů o leteckých pasažérech (tzv. PNR). Je nutné kriticky zhodnotit přínos těchto nákladných, neefektivních a z hlediska zásahu do lidských práv značně problematických opatření a příště postupovat jiným směrem,“ řekl právník Jan Vobořil z občanského sdružení Iuridicum Remedium, které je členem EDRi.

V roce 2010 byly o průměrném Evropanovi každých 6 minut uloženy údaje o jeho elektronické komunikaci, včetně údajů o poloze. Podle Evropského inspektora ochrany údajů je směrnice o data retention "nástrojem, který představuje nejhlubší zásah do lidského soukromí v historii Evropské Unie". Hodnotící zpráva Komise poslouží jako podklad pro zhodnocení dopadů dalších možných kroků, včetně zrušení či úpravy směrnice. EDRi pošle svou stínovou hodnotící zprávu Evropskému parlamentu a vyzve poslance ke zrušení směrnice o data retention.

"Členské státy EU nejsou schopny věrohodně prokázat, že pro stíhání závažné kriminality je opravdu nutné sledovat veškerou elektronickou komunikaci občanů. V takové situaci je vhodnější příslušnou směrnici zrušit, než pokračovat v dalším plošném porušování základních práv občanů," dodává Petr Kučera z IuRe.

Evropský inspektor ochrany údajů kritizuje evropské PNR

12. 4. 2011 | 15:41

Evropský inspektor ochrany údajů (EIOÚ) Peter Hustinx vydal dne 25. března 2011 své stanovisko k návrhu Evropské komise, který má donutit letecké dopravce, aby členským státům EU v rámci deklarovaného boje proti terorismu a závažné trestné činnosti předávaly osobním údaje cestujících (Passenger Name Recording - PNR) vstupující do unie nebo opouštějící prostor EU.

Evropská komise představila nový návrh směrnice PNR 2. února 2011. Návrh počítá s rozšíření systému k sledování cestujících, který již provozuje Velká Británie a USA se, také na lety do a z EU. Údaje PNR mohou obsahovat osobní informace, jako jsou domácí adresy, e-mailové adresy, čísla mobilních telefonů, věrosetní informace, a dokonce i údaje o kreditní kartě. Podle názoru Evropského inspektora ochrany údajů, přestože že je nový návrh ve srovnání s dokumentem z roku 2007 vylepšený a doplněný o záruky ochrany údajů, jsou rozsah omezení vyplývající z návrhu a podmínky pro zpracování údajů jmenné evidence cestujících (PNR) byt' podle evropského práva na ochranu údajů stále neodůvodněné.

Evropský inspektor ochrany údajů upozorňuje na skutečnost, že návrh nesplňuje "základní předpoklady pro jakýkoliv rozvoj systému PNR - tedy dodržení principu nezbytnosti a proporcionality." Hustinx zdůrazňuje, že potřeba shromažďovat a uchovávat velké množství osobních údajů musí být doložena jasným důkazem vztahu mezi užíváním a výsledkem (princip nezbytnosti). Hustinx věří, že se v návrhu a doprovodném posudku dopadů nepodaří prokázat nezbytnost a přiměřenost tak velké sbírky údajů jmenné evidence cestujících pro účely systematického vyhodnocování všech cestujících.

Evropský inspektor ochrany údajů vyjadřuje své obavy týkající se používání údajů z jmenné evidence cestujících "systematicky a nevybíravým způsobem" a je přesvědčen, že jedinou možností pro využití PNR v souladu s požadavky na ochranu údajů by bylo použití údajů jmenné evidence cestujících v situacích, kdy existuje vážná hrozba (posuzováno případ od případu). Hustinx vyjmenoval řadu doporučení, mezi nimiž je např. další omezení oblast působnosti návrhu, který by vyloučilo drobné zločiny a také možnost rozšířit jeho dosah směrnice členskými

státy. Pozastavil se také nad otázkou zařazení závažných trestných činů, které nemají žádný vztah k terorismu. Dalším z jeho doporučení je omezení doby uchovávání údajů na 30 dnů, s výjimkou případů, které vyžadují další šetření. Údaje by měly být uchovávány v identifikovatelné formě. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje vyšší úroveň záruk, zejména ve vztahu k právům subjektů údajů a převodům údajů do třetích zemí.

Sice vítá skutečnost, že citlivé údaje nebyly zahrnuty v seznamu se shromažďují, EIOÚ stále považuje seznamu, který bude příliš rozsáhlé a doporučuje její další snížení v souladu s doporučeními Pracovní skupiny článku 29 a Evropský inspektor ochrany údajů. Hustinx také říká, že posouzení systému PNR v EU "by mělo být založeno na úplných údajích, včetně počtu osob skutečně odsouzených (nejen stíhaných) na základě zpracování jejich osobních údajů". Doporučuje také posouzení systému "v širším měřítku včetně průběžného celkového hodnocení všech nástrojů EU v oblasti řízení výměny informací, které Komise zahájila v lednu 2010.

Velká Británie naopak vyjádřila znepokojení nad zpožděním návrhu směrnice o PNR a ukázala svou podporu rozšíření všech systémů na lety mezi EU zeměmi, stejně jako na ty, mimo území EU.

Volný překlad původní zprávy EDRI „[EDPS criticizes the EU PNR schneeme](#)“

Fikce souhlasu se zachycováním podoby bude po nátlaku ochránců soukromí vypuštěna z návrhu nového občanského zákoníku

11. 4. 2011 | 12:50

Ministerstvo spravedlnosti v pátek 8. dubna potvrdilo, že po vypořádání připomínek luRe, Úřadu pro ochranu osobních údajů a Úřadu vlády bude odstraněn z návrhu nového občanského zákoníku § 85 odst. 2, kterým měla být zavedena fikce souhlasu se zachycováním podoby člověka. Fikce by přitom mohla vést k tomu, že by se omezil prostor pro posuzování toho, zda člověk se sledováním souhlasil nebo nikoli, respektive jestli vůbec měl možnost se sledování nějakým rozumným způsobem vyhnout a zda mu tedy byla dána možnost nesouhlasit. Rovněž by se omezila nutnost zkoumání účelu takového sledování ve vztahu k právu na soukromí a tedy i proporcionalita takového zásahu.

luRe ve svých připomínkách a v článku na serveru [epravo.cz](#), předaných autorům návrhu, toto ustanovení kritizovalo zejména ve vztahu k možnému dopadu na nežádoucí rozšiřování kamerových systémů a omezení možnosti soudu hodnotit oprávněnost zásahu do práva na soukromí. V krátké době se po zrušení úpravy data retention Ústavním soudem jedná o další veliký úspěch luRe.

Nominujte slídily na Big Brother Awards!

6. 4. 2011 | 10:02

Nedovolte nenechavcům strkat prsty do svého soukromí. Ukažte na nejvlezlejší firmy, úřady či technologie a nominujte je na anticeny pro největší slídily Big Brother Awards 2011.

Počínaje 6. dubnem startují nominace na 7. ročník soutěže Big Brother Awards o anticeny pro největší slídily v našem soukromí. Slídily může **nominovat** kdokoli, stačí vložit nominaci do formuláře na stránkách [www.slidilove.cz](#). Vítěze vybere z došlých nominací odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů. Adeptů na ocenění je celá řada. Rychle se rozvíjející technologie umožňují stále sofistikovanější sledování. Pod záminkou zajištění bezpečnosti nebo zjednodušení života se často zavádějí technologie a opatření, která mohou být nebezpečím pro naše soukromí – sledování kamerami,

čipové karty, státní i soukromé databáze. "Nadšení z nových technologií je často provázáno podceňováním možných rizik pro narušení lidského soukromí. Stejně technologické řešení může znamenat přínos pro zvýšení efektivity nebo snížení nákladů, ale zároveň může být i velmi hrubým útokem na lidské soukromí. Pro výběr technologického řešení by proto mělo důležitou roli hrát i hodnocení dopadů na lidská práva," upřesňuje Petr Kučera z luRe. Nedostatek respektu pro ústavní práva se projevil i v případě dlouhodobě kritizovaného sbírání údajů o naší elektronické komunikaci pro potřeby zpřístupňování policii. Ústavní soud rozhodl, že dotyčné ustanovení zákona o elektronických komunikacích odporuje českému ústavnímu pořádku a jako takové je rozsudkem zrušeno, což považujeme za obrovský úspěch.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítku evropských zemích a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. Z návrhů zaslaných veřejností bude odborná porota letos opět udělovat ceny v sedmi kategoriích – Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídil (pro komerční firmy), Největší úřední slídil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídil mezi národy, Výrok Velkého bratra a pozitivní cenu za počín na ochranu soukromí.

V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo vnitra ČR za bojkotování přípravy legislativy ke kamerovým systémům, Policii České republiky za nejrozmanitější formy závažných a dlouhodobých zásahů do soukromí občanů, Evropskou unii za financování projektu INDECT, technologii GPS za sledování automobilů bez vědomí majitele v některých státech USA, dohodu ACTA za pošlapávání lidských práv a svobod na úkor zájmů jednoho ze sektorů průmyslu, nebo provozovatele komunitní sítě Facebook. V kategorii výrok roku porota vybrala zakladatele sociální sítě Facebook Marka Zuckerberga za výrok o tom, že éra soukromí skončila. Pozitivní cenu získala obec Vír za aktivitu místních lidí a zastupitelstva, kteří se vzbouřili proti kamerovému systému zabírajícímu i veřejná místa v obci.

Kontakt ohledně Big Brother Awards:

Kateřina Hlatká

Iuridicum Remedium, o.s.

+420 777 129 592

hlatka @ iure.org

luRe připomínkuje evropské předpisy o soukromí a právech duševního vlastnictví

5. 4. 2011 | 14:59

Zástupci luRe využili možnosti veřejných konzultací při přípravě novelizací Úmluvy č. 108 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, která je jedním z nejstarších dokumentů Rady Evropy, který upravuje ochranu osobních údajů na evropské úrovni. Vedle toho jsme na konci března odeslali své připomínky ke zprávě o hodnocení dopadu evropské směrnice 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, která upravuje opatření proti porušování těchto práv, včetně práva autorského.

Texty našich připomínek (AJ):

[Úmluva 108](#)

[PRED](#)

Konvence 108

Dear Sir or Madam,

I would like to send you on behalf of civic association Iuridicum Remedium (Czech Republic) my short comments to your questions about the future of the Convention 108. These are my points:

1)Convention should be technologically neutral, but it is necessary to make special regulation for the use of some types of personal data (data retention...).

- 2) Definition of privacy and right to data protection should be opened (according to practice of the ECHR).
- 3) Definitions should be harmonized with other relevant regulations (for example in EU: directives 95/45/EC, 2002/58/EC, 2006/24/EC, EU decision on data transfer,...)
- 4) Data minimisation principle and the rule of proportionality should be guiding principles of the Convention. Privacy by design is the essential approach in order to ensure data protection & privacy for the individuals worldwide, bureaucratic procedures should be minimized, if they are not useful for the data subjects needs but only for authorities.
- 5) Traffic and localisation data (digital communication) should be specially protected. In EU (data retention directive) is the protection of this data insufficient. Data retention directive or national legislation was claimed unconstitutional by constitutional courts in Germany, Romania, Bulgaria or Cyprus. It is necessary regulate this problem in the documents of The Council of Europe.
- 6) It should be guaranteed right to be not observed (RFID chips, confidentiality of information on internet etc.)
- 7) Class action or alternative dispute resolution mechanisms could be very effectual. The type of law suit is very similar to consumer protection, where these solutions of disputes are successfully used.

PRED

Dear Sir or Madam,

I would like to send you our short comments to the Consultation on the Commission Report on the enforcement of intellectual property rights on behalf of the civic association Iuridicum Remedium (Czech Republic). Our comments are as follows:

- 1) The directive has been implemented only relatively recently in Member States and it is too early to judge the impact of it. An appropriate assessment of legitimacy issues related to online intellectual property is necessary before any credible new legislative or non-legislative measure on intellectual property enforcement can be proposed.
- 2) The balance between individual rights must be sought in each individual case. It is important to avoid conflating entirely different phenomena, such as manufacturing and distribution of counterfeit medicines and small-scale private downloading of unauthorised music files. Statements regarding "rebalancing" of rights and imbalance must be avoided in the interest of ensuring credible and meaningful policy development;
- 3) Interference caused by repression, such as HADOPI, is not proportional to the right to privacy and information. Such interference undermines the credibility of EU regarding fundamental rights protection (as shown by France now being the first European country on the "countries under surveillance" list of Reporters without Borders).
- 4) It is impermissible to transfer responsibility for activities of their clients to the ISPs.
- 5) Personal data should be revealed only under judicial order.
- 6) The IPRED directive has increased the enforcement of copyright in the digital world. There should also be support for alternative licences (such as Creative Commons etc.)

Yours,

Jan Voboril,
Iuridicum Remedium, o.s.
Czech Republic

Evropské organizace žádají prověření toho, jak státy EU sbírají a uchovávají biometrické údaje

5. 4. 2011 | 14:48

Aliance organizací z 27 států, které je součástí i luRe, se 31. března obrátila na Radu Evropy. Požaduje, aby v jednotlivých členských zemích byly prověřeny praktiky sběru a uchovávání biometrických údajů. Popularita biometrických údajů ve využívání pro elektronickou evidenci osob v databázích různých institucí s sebou nese i obavy z možného zneužití.

"Je pro nás zásadní, abychom získali obrázek o využívání biometriky v právně velmi různorodém prostředí Evropy. Citlivé téma, jakým biometrické údaje bezpochyby jsou, si zaslouží důkladnou analýzu potřebnosti jednotlivých opatření a záruk pro dodržování lidských práv," prohlašují signatáři petice.

Text tiskové zprávy v angličtině: <https://www.privacyinternational.org/article/alliance-raises-concerns-ab...>

Překlad tiskové zprávy našich slovenských kolegů:

<https://www.privacyinternational.org/node/6976>

ÚS: Slídění v komunikaci občanů je protiústavní

31. 3. 2011 | 14:57

Velký úspěch zaznamenala dlouhodobá kampaň občanského sdružení Iuridicum Remedium proti slídění státu v komunikaci občanů. Ústavní soud na svém dnešním zasedání vyhlásil nálezný, který ruší právní předpisy, podle kterých jsou po dobu šesti měsíců preventivně uchovávány záznamy o e-mailech, telefonních hovorech, sms či přístupu na web každého z nás.

„Ústavní soud naši stížnosti vyhověl ve všech bodech, což považujeme za velký úspěch. Nyní je čas začít diskutovat o novém zpracování tzv. data retention směrnice do naší legislativy tak, aby vyhovovala těm nejpřísnějším standardům ochrany soukromí. Samozřejmě to za předpokladu, že nedojde ke zrušení samotné směrnice," komentoval právník Iuridica Remedia Jan Vobořil.

Ústavní soud dal za pravdu ochráncům soukromí z organizace Iuridicum Remedium (luRe) a skupině 51 poslanců zastupovaných Markem Bendou, kteří v březnu 2010 podali návrh vypracovaný luRe na zrušení části zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky, podle nichž musí operátoři a internetoví poskytovatelé pro potřeby policie uchovávat záznamy o komunikaci lidí. „Velmi vítám toto rozhodnutí ÚS, kterým bylo vyhověno návrhu poslanců za ODS na zrušení této povinnosti operátorů. Je to další potvrzení správnosti našeho dlouhodobého úsilí na ochranu osobní integrity. Ani evropský boj proti terorismu nesmí vést k nekontrolovaným zásahům do soukromí," vyjádřil se poslanec Marek Benda. Kromě poslanců ODS stížnost ÚS podpořili také poslanci Strany zelených.

Ústavní soud dnes rozhodl, že příslušná část zákona o elektronických komunikacích a prováděcí právní předpis, jsou protiústavní a dnem vyhlášení nálezu tyto předpisy zrušil. Vágní vymezení pravidel pro uchovávání údajů vede podle vyjádření Ústavního soudu k situaci, kdy "nástroj v podobě vyžádání si a použití uchovávaných údajů je orgány činnými v trestním řízení nadužíván pro účely vyšetřování i běžné, tj. méně závažné trestné činnosti".

"Ústavní soud označil za značně problematické například také ustanovení o využívání těchto údajů orgány činnými v trestním řízení podle trestního řádu a vyzval poslance, aby zvážili jeho změnu," dodal k věci expert luRe Petr Kučera.

Použitelnost již vyžádaných údajů pro účely trestního řízení bude podle ústavního soudu nutné zkoumat v každém případě individuálně a s ohledem na zásadu proporcionality zásahu do práva na soukromí. „Z rozhodnutí rovněž vyplývá, že již neexistuje zákonná povinnost poskytovatelů elektronických komunikací tyto údaje podle zrušených ustanovení a pro potřeby oprávněných orgánů uchovávat a měli by tak tyto databáze hned smazat," uvedl právník luRe Jan Vobořil. „Rozhodnutí Ústavního soudu je důležité nejen ve vztahu k České republice, ale k celé Evropské unii, kde právě probíhá vyhodnocení dopadu a ústavnosti směrnice o data retention," dodal Vobořil.

AVÍZO - Nález ÚS ve věci návrhu na zrušení české právní úpravy tzv. data retention bude vyhlášen ve čtvrtek

30. 3. 2011 | 15:52

Ústavní soud ve čtvrtek 31. března v 10.00 hod. vyhlásí nález ve věci zrušení části zákona o elektronických komunikacích a prováděcí vyhlášky, podle kterých se po dobu šesti měsíců preventivně „pro všechny případy“ uchovávají záznamy o e-mailech, telefonních hovorech, sms či přístupech na web.

Padesát jedna poslanců ODS a Strany zelených v čele s Markem Bendou podepsalo podání k Ústavnímu soudu, které vypracovala watchdogová nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe) v březnu 2010. Cílem je zastavit uchovávání záznamů, tzv. provozních a lokalizačních údajů, každého z nás.

Česká iniciativa přišla po velkém úspěchu v sousedním Německu, kde ústavní soud 2. března 2010 nařídil okamžité vymazání všech dat shromážděných podle právních předpisů vycházejících z tzv. Data Retention směrnice (2006/24/ES. „Vytvořili jsme návrh na ústavněprávní přezkum ustanovení §97, odst. 3, odst. 4 zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky 485/2005 sb., ze kterých sledování vychází. Náš návrh podpořili poslanci ODS a Kateřina Jacques, kteří podepsali podání k Ústavnímu soudu,“ řekl tehdy právník luRe Jan Vobořil.

Text stížnosti: <http://www.slidilove.cz/sites/default/files/St%C3%AD%C5%BEnost%20k%20%C3...>

Prezentace z novinářského workshopu k data retention: Kdo, jak a proč slídí v našich mobilech a emailech?

29. 3. 2011 | 11:58

Prezentace a zvukový záznam z novinářského workshopu věnovaného tématu data retention, sbírání dat o komunikaci občanů, který proběhl 29. března v HUBu.

Zvukový záznam: <http://official.fm/tracks/228992>

Prezentace Petra Kučery - praktická ukáзка toho, jak vypadají data o naší komunikaci a k čemu všemu je lze použít/zneužít

Pod pojmem "data retention" se skrývá suchý fakt, že data o elektronické komunikaci každé osoby v Česku jsou systematicky zaznamenávány a uchovávány po dobu šesti měsíců. Znamená to, že zákon ukládá telefonním operátorům a poskytovatelům připojení k internetu, aby si vedli složku o každém z nás. O každém telefonním hovoru, SMS zprávě nebo připojení k internetu existuje řádek záznamu - čas zahájení a ukončení komunikace, umístění v telekomunikační síti, číslo volané osoby. Řádky se záznamy komunikace mohou být nudným výpisem, nebo cenným zdrojem informací o našem chování. Záleží co chceme vědět a komu to poslouží...

Na workshopu si na praktickém příkladu ukážeme, co se ze záznamů o elektronické komunikaci můžeme konkrétně dozvědět a co to znamená pro soukromí občanů.

Prezentace Jana Vobořila - právní pohled na data retention a nejnovější informace k tématu

Je data retention porušením ústavně zaručeného práva na soukromí? A kam se bude v budoucnu ubírat úprava DR v Evropě? Shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů (data retention) upravuje evropská směrnice a zejména pak právní řády jednotlivých členských zemí. Preventivní uchování údajů o každém z nás je problematické z hlediska ústavně zaručeného práva na soukromí. Výsledkem byly rozhodnutí např. ústavních soudů v Německu, Rumunsku, Bulharsku nebo Kypru, která v různé míře označila samotné data retention nebo jeho národní úpravu za neústavní.

Teoretická část workshopu má za cíl předat srozumitelnou formou nejnovější informace o poměrně složité problematice data retention, o právní úpravě a její ústavnosti, o vývoji v jednotlivých evropských zemích a o procesu vyhodnocování dopadů směrnice na úrovni EU.

Tiskové podklady pro novináře z workshopu ke stažení

Zapojili jsme se do vypořádávání připomínek k návrhu nového občanského zákona

28. 3. 2011 | 15:44

V pátek 25. března se konalo na Ministerstvu spravedlnosti za přítomnosti zástupce luRe vypořádávání připomínek k návrhu nového občanského zákona. luRe využilo možnost danou Ministerstvem spravedlnosti, aby se do připomínkového řízení zapojila široká veřejnost a v lednu jsme zaslali své připomínky. Zejména jsme požadovali odstranění fikce souhlasu se zachycováním podoby, kterou obsahuje § 85 odst. 2 návrhu. Ponechání této fikce by podle nás vedlo k ještě masivnějšímu rozšiřování kamerových systémů. Přitom již jejich současné rozšíření v ČR označuje mezinárodní komparativní zpráva Privacy International jako „všudypřítomný dohled“. Podrobnější kritiku tohoto ustanovení najdete ve článku právníka luRe Jana Vobořila, který byl minulý pátek **uveřejněn na serveru e-pravo.**

Positivní zprávou je, že se nám spolu se zástupci Úřadu pro ochranu osobních údajů a zástupci Úřadu vlády podařilo prosadit, aby autoři návrhu toto sporné ustanovení přepracovali tak, aby bylo více chráněno soukromí občanů. Výsledek úpravy, jakož i další práce na zákoníku, který by měl ovlivňovat zásadním způsobem naše životy po příští dlouhá desetiletí, budeme samozřejmě i nadále pozorně sledovat.

Audio a prezentace z debaty "Co o nás vědí a co jsme nikdy neměli vědět?" (22. 3. 2011, Cross)

28. 3. 2011 | 15:09

Minulý týden proběhla v klubu Cross v rámci série UFOSS debata nejen na téma svobody internetu. Zvukový záznam debaty a prezentace dvou zástupců luRe si můžete stáhnout zde:.

Záznam z debaty: <http://official.fm/tracks/226214>

Prezentace Petra Kučery - **Co o nás vědí a co jsme nikdy neměli vědět**

Prezentace Jana Vobořila - **Anonymita a identita na internetu**

luRe podá podnět ke kontrole zabezpečení osobních údajů při sčítání lidu

24. 3. 2011 | 00:00

Občanské sdružení Iuridicum Remedium podá podnět k prošetření postupu anonymizace formulářů při sčítání lidu Úřadu pro ochranu osobních údajů. Protichůdná vyjádření představitelů ČSÚ pokud jde o okruh údajů, které mají být z formulářů při anonymizaci odstraněny, a jejich neochota informovat otevřeně veřejnost o tom, co se bude dít s osobními údaji občanů, totiž vyvolávají podezření, že naše data nepředáváme do správných rukou.

Před týdnem [luRe vydalo tiskovou zprávu](#), v které informovalo veřejnost o tom, že z publikovaných vyjádření představitelů ČSÚ vyplývá, že jimi plánovaná anonymizace údajů, při níž měly být ze sčítacích formulářů odstraňovány pouze jméno, rodné číslo a den a měsíc narození, vlastně žádnou anonymizací není. Ve formulářích by zůstala plná adresa, číslo bytu, pohlaví nebo rok narození. Z těchto údajů lze pak každého bez problémů identifikovat. Český statistický úřad následně přislíbil, že z formulářů odstraní i adresu, předchozí protichůdné informace organizátorů sčítání ale přitom nebyly nikým dementovány a stále je můžeme najít na internetových stránkách sčítání. „Vzhledem k protichůdným informacím o anonymizaci, jsme žádali, aby nám byly poskytnuty dokumenty, které postup anonymizace a okruh údajů, které mají být odstraněny, upravují. Místopředseda ČSÚ Stanislav Drápal nám nejprve tyto dokumenty přislíbil poskytnout, po opakované žádosti jsme ale obdrželi pouze e-mail s výčtem těchto údajů. Na naši žádost, aby nám poskytl slíbené dokumenty již neodpověděl,“ řekl právník luRe Jan Vobořil.

Výčet údajů zasláný místopředsedou ČSÚ by přitom například vůbec neumožnil naplňování některých účelů sčítání, s nimiž se ČSÚ snaží přesvědčit občany o jeho důležitosti. Jak například budou pomáhat domovní listy hasičům, když v nich po anonymizaci dle tvrzení místopředsedy ČSÚ Drápala zůstanou sice údaje o tom, z čeho je dům postaven nebo jestli má přípojku na plyn, ale kvůli odstraněné adrese už nebude nikdo vědět, o jaký dům se jedná? Zasláný výčet tak spíše přináší další otázky, než že by dával odpovědi.

„Protichůdné informace vyvolávají podezření, že představitelé ČSÚ buď neví, jak bude anonymizace probíhat a chybí k tomu příslušná metodika, a nebo to nechťejí veřejnosti sdělit. Obě možnosti jsou špatné. Obě ale zapadají do chaotického průběhu sčítání a do celkové strategie neinformování a bezpečnostních opatřeních a odvolávání se na utajení i v případech, kde to nemá žádné opodstatnění. Vzhledem k tomu, že sami nemáme žádné pravomoci, jak neprůhledný postup ČSÚ prověřit, podáváme podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů,“ uvedl Jan Vobořil.

„Pochyby o bezpečnosti sčítání jsou jen dalším problémem, který letošní sčítání lidu provází. Celý koncept povinného a neanonymního sčítání s hrozbou sankce považujeme za nevhodný. Na Slovensku, kde se budou sčítat za dva měsíce, nehrozí žádnými sankcemi a formuláře samy o sobě jsou již anonymní. Proč tento postup není možný i u nás je otázkou,“ dodal Jan Vobořil.

luRe: pochybujeme o ochraně osobních údajů získaných při sčítání lidu

17. 3. 2011 | 10:52

Stát po nás chce vědět, jestli máme počítač, kde pracujeme, jakého jsme vyznání, zda máme manžela nebo jsme v registrovaném svazku. Na oplátku nedokáže zaručit, že budou informace, které běžně sdělujeme jen nejbližším přátelům, po statistickém zpracování skutečně anonymizované a v bezpečí.

Výsledky sčítání lidu 2011, zdá se, nebudou tak anonymní, jak Český statistický úřad deklaroval. Z odevzdaných dotazníků sice při „anonymizaci“ zmizí, dle vyjádření zástupců ČSÚ, jméno a příjmení, rodné číslo a také den a měsíc narození (na tom se nicméně mluví ČSÚ s jeho místopředsedou již neshodují), ostatní údaje ovšem úřad zpracuje a poté dotazníky převedené do elektronické podoby uloží do Národního archivu. „Údaje si v archivu bude moci zřejmě vyžádat každý občan, takže i když na dotaznících nebudou jména, můžete si podle adresy a čísla bytu, podle pohlaví nebo věku zjistit o svém sousedovi řadu informací, například jakého náboženského vyznání nebo jaké národnosti je, zda a kde v době sčítání pracoval, v jakém je poměru k lidem, kteří s ním byt obývají, nebo kolik dětí má ze současného manželství a kolik z předchozích,“ upozorňuje právník sdružení Iuridicum Remedium Jan Vobořil.

Zabezpečení osobních údajů při probíhajícím sčítání lidu je podle vyjádření zástupců Českého statistického úřadu prioritou. Základním prvkem proti zneužití získaných údajů má být anonymizace elektronizovaných sčítacích formulářů, která je zakotvena v zákoně o sčítání lidu. Za anonymní údaj se přitom v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a se zákonem o státní statistické službě považuje takový, který neumožňuje přímou ani nepřímou identifikaci osoby. „Nelze apriori pro všechny případy říci, jaké údaje musí být odstraněny, aby k anonymizaci došlo. Představa, že anonymizace znamená odstranění jména a rodného čísla, je sice častá, nicméně velmi často mylná. Každý případ je specifický a vždy se s větší či menší pravděpodobností může objevit údaj, který sám nebo v kombinaci s dalšími údaji umožní osobu identifikovat. Odstranění jména a rodného čísla či data narození nicméně nelze při sčítání lidu za anonymizaci považovat prakticky nikdy, mělo by být doplněno minimálně odstraněním čísla domu a bytu,“ uvádí Jan Vobořil.

„Pokud bude skutečně anonymizace údajů provedena způsobem, o němž opakovaně informovali zástupci ČSÚ, tak lze o minimalizaci dopadů do soukromí a o souladu sčítání s právními předpisy mluvit jen stěží. A to bez ohledu na výsledek sporu, zda přínosy sčítání jeho provedení odůvodňují,“ uzavírá Jan Vobořil.

IuRe oslovilo novou vládní zmocněnkyni pro lidská práva, aby jí představilo svou lidskoprávní agendu

15. 3. 2011 | 00:00

IuRe počátkem března oslovilo novou vládní zmocněnkyni pro lidská práva Moniku Šimůnkovou, aby jí představilo svou agendu, především v oblasti práva na soukromí a alternativních autorských licencí Creative Commons.

Úřad vlády
Mgr. Monika Šimůnková
vládní zmocněnkyně pro lidská práva
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana

V Praze dne 1. března 2011

Vážená paní zmocněnkyně,

dovoluji, abych Vám jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium, o. s. poblahopřál k jmenování a popřál mnoho úspěchů na poli ochrany lidských práv. Rád bych Vás při této příležitosti seznámil s agendou našeho občanského sdružení. Naším profilujícím tématem je tematika ochrany soukromí. Každoročně organizujeme vyhlašování antice Big Brother Awards, kde se v několika kategoriích snažíme poukázat na nejkřiklavější případy porušování práva na soukromí, ať už ze strany států, jiných veřejnoprávních subjektů nebo soukromých společností. Vedle organizace této soutěže se věnujeme dlouhodobě watchdogovým aktivitám spojeným s ochranou soukromí zejména ve vztahu k novým technologiím (kamerové systémy, čipové karty, registry a databáze státní správy, využívání odposlechů a záznamů provozních a lokalizačních údajů (tzv. data retention), analýzy DNA atd.) Kromě problematiky ochrany soukromí se zaměřujeme dále například na propagaci alternativních autorských licencí (tzv. Creative Commons), na prosazování liberálního pojetí shromažďovacího práva nebo na poskytování právní pomoci sociálně vyloučeným skupinám (pracovní právo, nájemní bydlení, exekuce). Naši zástupci v minulosti aktivně vystupovali v rámci Výboru pro občanská a politická práva Rady vlády pro lidská práva, kde jsme iniciovali řadu návrhů.

Vzhledem k dlouhé době, kdy nebylo místo vládního zmocněnce obsazeno bohužel již po schválení některých těchto návrhů Radou vlády pro lidská práva, nedošlo k jejich předložení vládě. Jedná se o podnět VOPP schválený RLP dne 26. února 2009, který sledoval odstranění absolutního zákazu zahalování demonstrantů, který byl včleněn do shromažďovacího zákona v roce 2008 při příležitosti projednávání nového policejního zákona. Ministr pro lidská práva a menšiny Michael Kocáb se rozhodl, že navzdory znění čl. 2 odst. 4 statutu RLP tento podnět vládě nepředloží. Podobně již 11. června 2010 schválila RLP podnět VOPP k právní úpravě problematiky zpracování osobních údajů v souvislosti s odběrem vzorků DNA. Do dnešního dne ale tento podnět nebyl, zřejmě z důvodu negativního stanoviska ministerstva vnitra, vládou projednán. Věřím, že naše práce na těchto podnětech nebyla investována zbytečně, a že se podaří, s Vaší pomocí, oba podněty vládě v brzké době předložit k projednání. Na závěr bych Vám rád ještě jednou popřál mnoho úspěchů a vyjádřil podporu a ochotu i nadále spolupracovat při ochraně lidských práv v ČR ze strany našeho občanského sdružení.

S pozdravem,

Mgr. Jan Vobořil
Iuridicum Remedium, o.s.,

Reakce českého velvyslance u OECD na výzvu luRe k podpoře materiálů pod CC

14. 3. 2011 | 15:22

Podpořte učební materiály pod licencemi Creative Commons, vyzvalo luRe českého velvyslance u OECD 8. března 2011. Kancelář velvyslance Karla Dyby nám zaslala vyjádření, v kterém děkuje za upozornění na vysoký znalostní potenciál volně dostupných učebních materiálů. Zároveň v odpovědi uvádí, že zajímavý a podnětný, ale bohužel přichází již v situaci, kdy program ministerského zasedání je pevně dán a nelze jej změnit.

Celý text odpovědi:

10. března 2011

Vážený pane magistře,

jménem pana velvyslance K. Dyby Vám děkuji za zprávu i za upozornění na vysoký znalostní potenciál volně dostupných učebních materiálů. Jde nesporně o důležitý pramen pro vyučující i studenty, zejména jsou-li materiály zpracovávány tak prestižními instituty jakým je např. bostonský MIT. Váš návrh podpořit šíření a využívání těchto dokumentů na ministerském zasedání Rady OECD je zajímavý a podnětný, bohužel přichází již v situaci, kdy program ministerského zasedání je pevně dán (soustředí se na rozvojovou problematiku a nové zdroje růstu) a nelze jej změnit. Na stanovení priorit pro jednání ministrů měly největší vliv předsedající země: USA (ministerskému zasedání bude předsedať ministryně zahraničí paní H. Clinton) a SRN (místopředsedkyní bude spolková kancléřka paní A. Merkel), ale také skutečnost, že jde o výjimečné zasedání, kterým vyvrcholí oslavy 50. výročí založení OECD.

OECD uspořádala v listopadu loňského roku zasedání Výboru pro politiku vzdělávání na úrovni ministrů (www.oecd.org/education/ministerial); v návaznosti na jeho závěry byly zahájeny práce na novém horizontálním programu "OECD Skills Strategy" a projektu "Leveraging Knowledge for Better Education Policies" (tzv. "GPS Project"), v jejichž rámci by se mohla tematika využití volně dostupných učebních materiálů pro vzdělávání a rekvalifikace uplatnit. Práce koordinuje již zmíněný Výbor pro politiku vzdělávání (OECD Education Policy Committee), kde ČR zastupuje náměstek ministra školství pan Jan Koucký, resp. Řídící rada Centra OECD pro výzkum a inovace ve vzdělávání (Centre for Educational Research and Innovation - CERI) - zástupcem ČR je poradkyně ústřední školní inspektorů paní Michaela Šojdrová. Konkrétní možnosti využití volně přístupných učebních materiálů v ČR, případně formy podpory této tematiky v OECD by tedy měly být projednány především s MŠMT jako s hlavním gestorem problematiky vzdělávání v OECD; Stálá mise ČR při OECD by se poté zapojila v rámci svých kompetencí a možností. Situaci budeme samozřejmě dále sledovat a uvítáme Vaše další náměty v této oblasti.

V případě dotazů se prosím na mne kdykoliv obraťte.

S pozdravem
Helena Čížková

AVÍZO - Novinářský workshop k data retention: Kdo, jak a proč slídí v našich mobilech a emailech?

11. 3. 2011 | 13:17

Věděli jste, že záznamy o komunikaci každého z nás se už od roku 2005 pro všechny případy uchovávají po dobu šesti měsíců, aby byly k dispozici policii? Počet informací o komunikaci občanů, které si policie vyžádá, přitom roste. Český ústavní soud čeká v nejbližší době rozhodování o ústavnosti české úpravy data retention. Bude následovat rozhodnutí další evropských ústavních soudů, např. v Německu, Rumunsku, Bulharsku nebo Kypru, které označily samotné data retention nebo jeho národní úpravu za neústavní?

Kdy? **29. března 2011, 10.30 – 12.30 hod.**

Kde? **HUB Praha, Drtinova 10, Praha 5**

Svou účast, prosím, předem potvrďte na hlatka @iure.org

Program workshopu:

Blok 1 – praktická ukázka toho, jak vypadají data o naší komunikaci a k čemu všemu je lze použít/zneužít (Petr Kučera)

Pod pojmem "data retention" se skrývá suchý fakt, že data o elektronické komunikaci každé osoby v Česku jsou systematicky zaznamenávány a uchovávány po dobu šesti měsíců. Znamená to, že zákon ukládá telefonním operátorům a poskytovatelům připojení k internetu, aby si vedli složku o každém z nás. O každém telefonním hovoru, SMS zprávě nebo připojení k internetu existuje řádek záznamu - čas zahájení a ukončení komunikace, umístění v telekomunikační síti, číslo volané osoby. Řádky se záznamy komunikace mohou být nudným výpisem, nebo cenným zdrojem informací o našem chování. Záleží co chceme vědět a komu to poslouží...

Na workshopu si na praktickém příkladu ukážeme, co se ze záznamů o elektronické komunikaci můžeme konkrétně dozvědět a co to znamená pro soukromí občanů.

Blok 2 – právní pohled na data retention a nejnovější informace k tématu (Jan Vobořil)

Je data retention porušením ústavně zaručeného práva na soukromí? A kam se bude v budoucnu ubírat úprava DR v Evropě? Shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů (data retention) upravuje evropská směrnice a zejména pak právní řády jednotlivých členských zemí. Preventivní uchovávání údajů o každém z nás je problematické z hlediska ústavně zaručeného práva na soukromí. Výsledkem byly rozhodnutí např. ústavních soudů v Německu, Rumunsku, Bulharsku nebo Kypru, která v různé míře označila samotné data retention nebo jeho národní úpravu za neústavní.

Teoretická část workshopu má za cíl předat srozumitelnou formou nejnovější informace o poměrně složité problematice data retention, o právní úpravě a její ústavnosti, o vývoji v jednotlivých evropských zemích a o procesu vyhodnocování dopadů směrnice na úrovni EU.

Blok 3 – dotazy a diskuse

Použitá fotografie - od [alancleaver_2000](#) pod licencí [Creative Commons Attribution](#)

Podpořte učební materiály pod licencemi Creative Commons, vyzvalo luRe českého velvyslance u OECD

8. 3. 2011 | 14:54

luRe dopisem oslovilo českého velvyslance u OECD Karla Dybu s žádostí o zvláštní podporu plánu vlády Spojených států na podporu tvorby učebních materiálů pod licencemi Creative Commons (CC). Realizace plánu by měla velký vliv na českou informační společnost, protože licence CC umožní překlad materiálů do dalších jazyků, aniž by bylo nutné žádat o svolení autora.

Prezident Spojených států Barack Obama ohlásil na počátku letošního roku velkolepý plán, v rámci kterého budou v následujících čtyřech letech vyčleněny 2 mld. USD na podporu tvorby učebních materiálů publikovaných pod licencemi CC. To znamená, že takto publikované materiály budou k dispozici i české veřejnosti. Například překlady do češtiny budou moci probíhat bez nutnosti shánět souhlas autora. Plán tak rozhodně přispěje k rozvoji české informační společnosti.

Reakce českého velvyslance u OECD na výzvu luRe k podpoře materiálů pod CC

Celý dopis:

Vážený pane velvyslanče,

obracím se na Vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium ve věci podpory šíření volně dostupných učebních materiálů. Pro šíření znalostí v informační společnosti jsou klíčové právě volně dostupné učební materiály, tedy publikované pod licencemi, které umožní do určité míry volné nakládání s autorským dílem.

Pro stanovení podmínek volného nakládání s autorským dílem jsou obzvláště vhodné licence Creative Commons (CC), neboť tradičně používaný copyright vymezí podmínky volného použití neumožňuje.

Naše sdružení se mimo jiné zaměřuje na propagaci používání licencí CC, podíleli jsme se na zavedení těchto licencí do českého právního řádu (<http://slidilove.cz/content/kampan-creative-commons-0>).

Prezident Spojených států Barack Obama ohlásil na počátku letošního roku velkolepý plán, v rámci kterého budou v následujících čtyřech letech vyčleněny 2 mld. USD na podporu tvorby učebních materiálů publikovaných pod licencemi CC (

<http://techpresident.com/blog-entry/obama-puts-dollars-behind-open-sourc...>

). To znamená, že takto publikované materiály budou k dispozici i české veřejnosti. Například překlady do češtiny budou moci probíhat bez nutnosti shánět souhlas autora. Plán tak rozhodně přispěje k rozvoji české informační společnosti.

Rádi bychom Vás požádali o vyjádření zvláštní podpory plánu vlády Spojených států, aby jednání o tomto plánu bylo prioritně zařazeno do agendy výročního zasedání OECD v Paříži v květnu 2011, kterému budou předsedat právě Spojené státy. Obracíme se na Vás v rámci široké mezinárodní iniciativy pro podporu šíření volně dostupných učebních materiálů pod licencemi CC. Vaše podpora přispěje k posílení důrazu na potřebu volně dostupných učebních materiálů.

Pokud Vás naše iniciativa zaujala, rádi bychom Vás poprosili o vyjádření podpory výše zmíněnému plánu zasláním emailu panu Dirkovi Van Damme, předsedovi Centra pro vzdělávání, výzkum a inovace při OECD. V kopii též paní Marthe Kanter, U.S. Under Secretary of Education.

Předkládáme Vám pro inspiraci vzor dopisu:

Komu: Dirk.VANDAMME @oecd.org

Kopie: Martha.Kanter @ed.gov

Dear Mr. Van Damme:

We understand that there may be an opportunity to secure a slot for the discussion of the OECD's potential role in promoting the study of Open Educational Resources as an economic and job training strategy in conjunction with the upcoming Spring 2011 Ministerial meeting in Paris celebrating the 50th anniversary of the OECD. As you may know, most recently, the United States government announced a pending \$2 billion, four-year allocation to fund the creation of these open educational and job-training materials, which can legally be used freely around the world. As such, we are strongly in favor of a special focus on Open Educational Resources at this upcoming meeting in keeping with the themes of the event and the mission of the OECD. We'd be delighted to participate in the activity and hope you will contact us for any additional information related to this indication of interest.

Co o nás vědí a co jsme nikdy neměli vědět?

28. 2. 2011 | 13:07

Zveme vás na debatu o současné komercializaci informací a formování nových zákonů internetu, jako je například dohoda ACTA. Budeme diskutovat o přehodnocování moderního pojetí identity, které může vést k omezení našeho práva na soukromí a osobní svobody. Debata v rámci cyklu pravidelného diskuzního fóra v klubu Cross (Plynární 23, Praha - Holešovice) proběhne v **úterý 22. března od 20.00 hod.**

Předběžný program debaty:

Co o nás vědí a co jsme nikdy neměli vědět? (Petr Kučera, luRe)

Kyberprostor už dávno není svobodnou zónou geeků a nerdů. Vznikají zákony, které mají kyberprostor regulovat (dohoda ACTA, směrnice o "data retention", apod.). Jak uhájít zájmy občanů proti lobby států a korporací? Lze vůbec něco ovlivnit?

Identita a anonymita na internetu (Jan Vobořil, luRe)

Diskutujme o přehodnocování vztahu identity a anonymity na internetu, které může vést k omezení našich práv a svobod.

Nový zákon má zprivatizovat přístup k datům občanů a zavést jednotnou internetovou identitu

24. 2. 2011 | 14:41

Poslanci zamýšlí dvojitou změnu ve veřejné správě, která může znamenat privatizaci soukromí občanů - přístup k neveřejným registrům mají získat nově také banky a identita uživatelů datových schránek má být používána pro přihlašování do soukromých internetových služeb. Vedle bezpečnosti a obrany před terorismem se tak zvyšování komfortu občanů stává postupně dalším zaklínadlem návrhů, které ohrožují soukromí nás všech.

Skupina poslanců 15. února předložila do připomínkového řízení novelu zákona o informačních systémech veřejné správy, která má umožnit rozšíření okruhu provozovatelů kontaktních míst veřejné správy známých jako Czech Point. Nově by tak kromě pošt a obecních úřadů mohli Czech Pointy provozovat za poplatek 2 miliony ročně také banky a stavební spořitelny. Nevládní organizace Iuridicum Remedium považuje možný prodej přístupů do státních databází, za hrozbu pro soukromí občanů. „Privatizování přístupů do neveřejných registrů státní správy vnímáme jako nebezpečný trend, který může ohrozit bezpečí citlivých osobních údajů občanů. Uvědomme si, že prostřednictvím Czech Pointů je možné nahlížet například do rejstříků trestů, do bodového registru řidičů a v budoucnu půjde o další a další registry,“ říká právník luRe Jan Vobořil. Už v současné době je široký okruh osob, které mají v rámci Czech Pointů do neveřejných registrů přístup, problematický. Oprávněná osoba, například zaměstnanec obecního úřadu, pošty nebo v budoucnu banky, má v podstatě neomezenou možnost vyžádat si výpis z rejstříku trestů kohokoli. To, že by měla být vedena evidence vydaných výpisů mu ve slídění v rejstříku trestů nijak nebrání. „Před rozšiřováním okruhu subjektů, které budou fungovat jako Czech Point je třeba zavést nějaký spolehlivý autentizátor (např. PIN), kterým bude disponovat občan, a jehož použití bude nutné pro vyžádání jeho výpisu z rejstříku trestů. Občan by měl být také informován o tom, kdo si jeho údaje vyžádal, což zvýší možnost kontroly těchto přístupů,“ dodal Vobořil

Poslanecký návrh počítá také se změnou zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Ta spočívá v zavedení centrální správy přístupů do datových schránek, která má propojovat identitu a uživatelské údaje z datových schránek s uživatelskými údaji do dalších internetových služeb, jako např. e-banking, e-shopy, nebo např. také zdravotní databáze e-health. „Jedná se vlastně o využití systému správy identity a uživatelských práv datových schránek pro další systémy, třeba i soukromé. Vše je zatím na bázi dobrovolnosti, ale je třeba se ptát: Je to tedy příprava pro vznik státem garantovaného ID pro český internet? Je to podobný koncept jako "internetový pas" plánovaný Obamovou vládou,“ vysvětluje potenciální hrozbu IT expert luRe Petr Kučera a dodává „Vzhledem k tomu, že systém datových schránek má být integrován se systémem základních registrů, tak se nám tu potichu rýsuje Velký bratr.“

Dne 21. února 2011 bylo ukončeno připomínkové řízení a návrh by tak měl být předložen Poslanecké sněmovně. „Apelujeme na poslance, aby návrh jako celek odmítli a aby se přednostně soustředili na problematiku zabezpečení osobních údajů při budování e-governmentu,“ dodal Vobořil.

luRe vyzývá ke změně nezákonných ustanovení v obchodních podmínkách k Opencard

16. 2. 2011 | 10:56

Minulý týden zaslalo luRe výzvu Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, aby odstranil z obchodních podmínek pro předplatitele MHD, kteří musí užívat kartu Opencard řadu ustanovení, které odporují pravidlům o spotřebitelských smlouvách v občanském zákoníku. Kritizované smluvní podmínky jsou součástí dokumentu „Podmínky pro vydávání a využívání karty opencard“, který žadatel podepisuje ve chvíli, kdy si požije Opencard .

Co konkrétně luRe kritizuje? Zmíněný dokument obsahuje celou řadu ustanovení, které lze očekávat spíše v smluvních dokumentech s některými nesolidními prodejními společnostmi.

Zde je jejich výčet:

Omezená odpovědnost za škodu a vady karty

Na několika místech je v rozporu se zákonem omezena nebo přímo vyloučena odpovědnost za škodu způsobenou hl. m. Prahou, která by vznikla v souvislosti s využíváním opencard. Dalším nezákonným ustanovením je omezení odpovědnosti za vady karty pod zákonnou záruční dobu.

Kartu vám nedáme, neřekneme proč

Velice obecně formulovaná jsou ustanovení, která umožňují buď kartu vůbec nevydat, a to bez uvedení důvodu nebo po určitou dobu jednostranně blokovat kartu nebo neposkytovat zaplacené služby (tzv. Situace okamžité reakce).

Změny ve smlouvě si zjišťujte sami

Ustanovení o změně obchodních podmínek zase nutí uživatele karet, aby si sami vyhledávali informace o chystaných

změnách na webu Opencard nebo na kontaktních místech. Pokud tak neučiní, má se automaticky za to, že se změnami souhlasí. Tito nesevdomití držitelé se tak možná v budoucnu dočkají dalších překvapení, kterými budou vázáni.

Na vaše peníze můžeme, vy na naše ne

U ustanovení, které má zajistit, aby si Praha mohla jednostranně započítávat splatné i nesplacené pohledávky, je nutné se ptát, co dělá toto ustanovení v obchodních podmínkách pro držitele této karty. Zvláště, když se dočteme, že započítávání se týká i pohledávek, které nemají s kartou opencard nic společného. Držitelům karty je stejné právo výslovně odmítnuto a navíc i započítání splatných pohledávek, které lze činit ze zákona, je podmiňováno písemným souhlasem zástupců Prahy. Ačkoli je vynutitelnost tohoto i dalších výše zmíněných ustanovení sporná, tak se nastoluje neodbytná otázka, zda takové ustanovení v kombinaci s masivním vnučováním karty Opencard nemá vést k tomu, aby Praha získala pojistku pro případ, že se její občané nebudou chovat tak, jak by se pražské radnici líbilo.

Nová etapa kampaně za rozšíření českých licencí Creative Commons

8. 2. 2011 | 19:02

Na počátku února podepsalo luRe společně s Národní knihovnou novou smlouvu o spolupráci při prosazování a šíření licencí Creative Commons v České republice. Zastřešující organizace CreativeCommons.org tak získala záruky, že bude v Česku licencím věnována náležitá pozornost. luRe se zavázalo, že bude zvyšovat povědomí o licencích u veřejnosti. Zvláštní důraz je kladen na používání licencí v rámci veřejných institucí, kterým otevřené licence výrazně usnadní šíření materiálů směrem k veřejnosti.

Dlouhodobým cílem, který se stále nedaří naplnit, je přesvědčit autorský svaz OSA o nutnosti zahájení jednání o licencích. Argumentem by mělo být rozšíření používání licencí mezi co největší počet tvůrců a umělců.

luRe dále zajistí překlad a implementaci nových verzí mezinárodních licencí do českého právního řádu.

Závazky luRe jsou v angličtině dostupné na:

http://wiki.creativecommons.org/Czech_Republic

Stanovisko luRe k HADOPI adresované francouzskému velvyslanectví

2. 2. 2011 | 13:42

Francie podle všeho připravuje zprávu o českém postoji k tzv. HADOPI. V uplynulých dnech oslovilo Francouzské velvyslanectví v Praze luRe s dotazem, zda a jakým způsobem probíhá v České republice debata kolem francouzského přístupu k ochraně autorských práv, zejména o tzv. HADOPI. Pro informaci Francouzů jsme tedy sepsali zprávu s argumenty, proč si myslíme, že je francouzský přístup nešťastný. Francouzská strana reagovala s tím, že uvedené argumenty jsou „velice zajímavé a srozumitelné“ a zmíní je ve zprávě o reakci na HADOPI v České republice, kterou připravují.

Stanovisko luRE k tzv. HADOPI

luridicum Remedium považuje zákon HADOPI za velmi nešťastné řešení problému. V roce 2009 rozhodla nezávislá porota soutěže Big Brother Awards, pořádané naším sdružením, že tuto zákonnou normu "odmění" anticenou v kategorii Slidil mezi národy (<http://www.slidilove.cz/content/vitezove-souteze-o-nejvetsi-slidily-big-...>).

1. Je velmi diskutabilní, zda zákon HADOPI skutečně poslouží k ochraně tvůrců před ztrátami z sovisejícími s internetovým pirátstvím. Je důležité si uvědomit, že zákon HADOPI primárně chrání obchodní model, který je

charakteristický pro zábavní průmysl 20. století, reprezentovaný zejména velkými ochrannými autorskými svazy, jinak tzv. Velkým obsahem. Ten zdaleka nezastupují všechny tvůrce uměleckých děl, na druhé straně je spjat s množstvím netvůrčích aktivit zajišťujícím fungování zábavního průmyslu. Samotní tvůrce tak tvoří jen jednu z mnoha částí zábavního průmyslu, připadá na ně jen poměrně malá část zisků. Zákon HADOPI tedy slouží spíše k ochraně konkrétního modelu podnikání, než k zajištění příjmu tvůrcům. Mnozí alternativní tvůrce, kteří nejsou zapojeni do zábavního průmyslu, jsou nuceni hledat nové způsoby, jak se svou tvorbou uživit, a stát jim v tom žádným způsobem nepomáhá, natož aby jim psal zákony na míru.

2. Zákon HADOPI počítá se sankcemi notorickým "stahovačům" autorsky chráněného obsahu tzv. "tříkrát a dost". Nejtvrdší sankce znamená odpojení a zákaz používání internetového připojení na určitou dobu osobám, z jejichž počítače docházelo k porušování autorských práv. Nejenže toto opatření může zasáhnout nevinnou osobu, neboť autorská práva nemusí porušovat zrovna osoba, která je vlastníkem internetové přípojky. Připojení k internetu se navíc stalo jedním z pilířů současného občanství, dle vyjádření francouzského nejvyššího soudu je připojení k internetu jedním ze základních lidských práv (<http://www.dailymail.co.uk/news/worldnews/article-1192359/Internet-acces...>). Odpojení od internetu je výrazem zbavení některých občanských práv, proto by měl v každém jednotlivém případě oprávněnost takového opatření zvážit soud, žádné zrychlené a hromadné řízení by nemělo připadat v úvahu. Naštěstí se zdá, že i soudci úřadu HADOPI jsou si tohoto vědomi (viz <http://www.lemonde.fr/idees/article/2010/12/28/hadopi-pas-question-de-fa...>).

3. Zákon HADOPI vede v praxi k nárůstu komerčních služeb, které zajišťují obcházení sledování ze strany autorských asociací, které zákon HADOPI opravňuje k takovému sledování. Osoby postižené zákonem HADOPI pak budou zejména neznalí uživatelé internetu.

4. A konečně to nejskandálnější. Na veřejnost se dostal dokument (<http://www.techdirt.com/articles/20100804/04205910492.shtml>), ve kterém úřad HADOPI navrhuje, aby si uživatelé do svého počítače sami dobrovolně instalovali sledovací software, který jim v případě obvinění z porušování autorských práv pomůže dokázat nevinu. Považujeme to za jednoznačně nebezpečný a neproporcionální zásah do lidského soukromí.

5. Co se týče na první pohled chválihodného opatření "Carte Musique", kdy francouzský stát přispívá z 50 % na nákup hudby, musíme si uvědomit, že se jedná o státní podporu zábavnímu průmyslu a umělcům. K tomu se vztahuje kritika popsaná v bodě 1.

Z výše uvedených důvodů považujeme šíření francouzského modelu ochrany autorských práv do dalších zemí z lidskoprávního hlediska za nežádoucí a škodlivé. Odsuzujeme pokusy zavést podobná opatření v České republice i na evropské úrovni. Domníváme se, že záporné výrazně převyšují případné klady opatření HADOPI.

Zdroje:

1. Vítězové soutěže o největší slídily Big Brother Awards 2009 (12. 11. 2009)

<http://www.slidilove.cz/content/vitezove-souteze-o-nejvetsi-slidily-big-...>

2. Internet access is a fundamental human right, rules French court (12. 6. 2009)

<http://www.dailymail.co.uk/news/worldnews/article-1192359/Internet-acces...>

3. Hadopi : pas question de "faire du chiffre" (28. 12. 2010)

<http://www.lemonde.fr/idees/article/2010/12/28/hadopi-pas-question-de-fa...>

4. Hadopi's Secret Internet Spying Spec Leaked (4. 8. 2010)

<http://www.techdirt.com/articles/20100804/04205910492.shtml>

5. Blokování: vane vítr z USA? (3. 1. 2011)

<http://www.lupa.cz/clanky/blokovani-vane-vitr-z-usa/>

6. Píšu jim psaní, copyrightová páni (15. 11. 2010)

<http://www.lupa.cz/clanky/pisu-jim-psani-copyrightovi-pani/>

7. Piracy Rises In France Despite Three Strikes Law (9. 3. 2010)

<http://torrentfreak.com/piracy-rises-in-france-despite-three-strikes-law...>

8. Tříkrát a dost. Vydavatelé chtějí trestat "piráty" po vzoru Francie (23. 1. 2011)

<http://domaci.ihned.cz/c1-49553910-trikrat-a-dost-vydavatele-chteji-tres...>

9. EU adopts Gallo Report anti-piracy measures (22. 9. 2010)

<http://www.computerworlduk.com/news/public-sector/3240649/eu-adopts-gall...>

Evropské soukromí a lidská práva 2010: V ČR dochází k systémovým selháním při prosazování bezpečnostních opatření k zajištění soukromí

1. 2. 2011 | 16:41

Na výročí Světového dne ochrany soukromí 28. ledna 2011 vydala organizace Privacy International studii "Evropské soukromí a lidská práva 2010" (European Privacy and Human Rights), v níž mapuje stav ve dva a třiceti evropských státech. Česká republika dostala nedostatečnou, resp. současný stav označila jako „endemic surveillance“ neboli všude přítomný dohled, v následujících oblastech: kamerové systémy a sledování, zdravotnická péče, bankovníctví a cestování. Mezi oblasti, kde v Česku dochází k rozsáhlému sledování, zpráva zařadila identifikační průkazy (Opencard, občanské průkazy apod.) a dohled bezpečnostních a sledování bezpečnostními službami a dalšími subjekty.

[Celá zpráva European Privacy and Human Rights v AJ](#)
[Část o České republice v ČJ](#)

Ochrana soukromí v ČR – slavme svátek soukromí, dokud je co slavit

28. 1. 2011 | 16:14

Tisková zpráva k Evropskému dni ochrany osobních údajů. Dnes slavíme Evropský den ochrany osobních údajů, který letos už popáté vyhlásila Rada Evropy. Iuridicum Remedium při této příležitosti pravidelně připomíná, že osobní údaje občanů stáje nejsou v České republice v bezpečí. Často je tomu spíše naopak. S rozvojem nejrůznějších sledovacích technologií se nabízejí stále lepší metody pro záznam chování a komunikace občanů, jejich pohybu a jejich sociálních styků. Právě teď probíhají legislativní procesy v ČR i na úrovni EU, ve kterých se hledá rovnováha mezi zájmy prosazujícími ochranu soukromí občanů nebo sledování v zájmu bezpečnosti ve společnosti. Právě teď musíme důrazně trvat na zabezpečení občanských svobod a práva na soukromí. Ztracené svobody je velmi těžké nabýt zpět.

Opencard

Po dlouhých čtyřech letech usilovné kampaně luRe o zavedení anonymní férové Opencard, která by neshromažďovala data a sloužila pouze jako tramvajenka bez nutnosti připlácet si za soukromí v podobě dražších kuponů a poplatku za vydání anonymní karty nyní svítla jiskra naděje. Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) po dlouhých třech a půl letech konečně uzavřel kontrolu Opencard, k níž podalo luRe podnět v červnu 2007, a koncem ledna letošního roku zveřejnil její výsledky. Vyplývá z nich, že Praha bude muset od počátku června vydávat Opencard bez zpracování osobních údajů, která bude sloužit jen jako tramvajenka s fotografií a informacemi o držiteli vytištěnými přímo na kartě. Držitelé klasické Opencard budou mít možnost odvolat souhlas se zpracováním svých údajů. Praha výsledky kontroly akceptovala. „Po dlouhé kampani za Opencard, která by respektovala ochranu soukromí a nenutila uživatele připlácet si za soukromí v podobě dražších kuponů a poplatku za vydání anonymní karty, vnímáme tento závazek Prahy po kontrole ÚOOÚ jako velký úspěch. Dlouhodobě upozorňujeme, že u některých funkcí čipových karet není nutné uchovávat osobní údaje držitele karty v jakýchkoli databázích, ale postačuje, když lze ověřit, že osoba, která kartu předkládá je jejím oprávněným držitelem,“ komentoval právník luRe Jan Vobořil.

Mluvčí Opencard Martin Opatrný nový stav věcí pro média komentoval s tím, že by se nový typ karty setkal s minimálním zájmem veřejnosti. Jeho slova vyvrací mimo jiné petice Pražanů, kterou iniciovalo luRe na počátku září

2008, a která byla 16. listopadu 2009 doručena Radě hl. m. Prahy. V petici více než tisíc občanů požadovalo zavedení karty Opencard, k jejímuž vydání a užití nebude nutné poskytovat osobní údaje za účelem zpracování v různých databázích, a jejíž vydání i užití bude nediskriminační. Lidé dále požadovali výmaz všech osobních i uživatelských údajů a informací o držiteli běžné Opencard z centrální evidence a databází po skončení platnosti karty a možnost vymazání osobních údajů občanů na jejich žádost. Rada hl. m. Prahy petici do dnešního dne neprojednala. „Hodláme se zasadit o to, aby Praha nestanovila pro využívání nového typu karty taková pravidla, která by potenciální uživatele zbytečně odrazovala. Například údajnou nemožnost takovou kartu zablokovat nebo nechat vystavit její duplikát považujeme za zcela neodůvodněnou,“ dodal Jan Vobořil.

Data Retention - povinné uchovávání provozních a lokalizačních údajů o elektronické komunikaci

V České republice se stále preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchovávají záznamy o každém emailu, přístupu na web, telefonním hovoru či SMS. luRe dlouhodobě kritizuje povinnost poskytovatelů elektronických komunikací uchovávat a na vyžádání poskytovat Policii ČR údaje o elektronické komunikaci klientů (tzv. provozní a lokalizační údaje). Slídění zavedl zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal evropskou směrnici o tzv. data retention. Uchovávány jsou plošně osobní údaje o každé komunikaci pro účely vyšetřování trestných činů. Ačkoli informace získané z provozních a lokalizačních údajů jsou často srovnatelné s odposlechy, což konstatoval i Ústavní soud ČR, nevztahují se na jejich využívání stejná zákonná omezení. I když podle směrnice, která byla příslušnými ustanoveními zákona o elektronických komunikacích implementována, by měly být tyto údaje využívány pouze u závažné kriminality, jsou Policií ČR využívány plošně bez náležitého rozlišení závažnosti jednotlivých trestných činů. „Jak vyplývá z odpovědi Policie ČR na dotaz luRe, v roce 2009 si policisté vyžádali provozní a lokalizační údaje v celkem 145 368 případech, tedy zhruba při vyšetřování každého druhého trestného činu, což považujeme za zcela neproporcionální,“ komentuje expert luRe Petr Kučera. luRe v této věci iniciovalo a připravilo návrh na zrušení příslušných ustanovení zákona i prováděcího právního předpisu, který podepsalo 51 poslanců a v březnu 2010 byl podán Ústavnímu soudu. V březnu 2010 byla podobná právní úprava implementující směrnici zrušena německým spolkovým ústavním soudem, již předtím počátkem října 2009 zrušil danou část zákona ústavní soud Rumunska. V současné době probíhá v rámci EU přehodnocení směrnice, a jejich dopadů.

V souvislosti s praktickým dopadem data retention provedlo luRe na přelomu roku 2009 a 2010 výzkum, který měl ukázat reálnou praxi poskytovatelů internetových služeb (ISP) při práci s osobními údaji zákazníků. luRe oslovilo poskytovatele zajišťující služby připojení k internetu a poskytovatele různých webových služeb. Výzkum byl soustředěn na nejvýznamnější firmy v daném oboru, pro porovnání bylo zařazeno i několik malých subjektů. „Zajímaly nás hlavně otázky správy, zabezpečení a předávání údajů o zákaznících na základě vyžádání ze strany orgánů veřejné moci i pro komerční využití. Pozornost jsme věnovali i praxi informování zákazníků o nakládání s daty o jejich komunikaci a otevřenosti firem k otázkám a připomínkám zákazníků v oblasti soukromí,“ upřesňuje rámec výzkumu IT expert luRe Petr Kučera. Výsledky ukázaly velké rozdíly v praxi jednotlivých firem. Zejména opatření pro zabezpečení ochrany osobních údajů zákazníků nejsou transparentní, zákazníci často nejsou dostatečně informováni o tom, jak jsou jejich data zpracovávána a případně dále předávána.

Kamerové systémy a sledování

Kamerové systémy se často navzdory zákonným předpisům staly běžnou součástí naší každodennosti. Jako zásadní vnímáme porušování zákona tam, kde je jednotlivec monitorován dlouhodobě bez možnosti se sledování vyhnout, což může mít vážný dopad na jeho psychiku. Česká republika stále nemá právní úpravu, která by zajišťovala používání kamerových systémů, tzv. CCTV, na veřejnosti. Na tento fakt upozornila organizace Privacy International, která ve své čerstvě zveřejněné studii "Evropské soukromí a lidská práva 2010" ohodnotila Česko v oblasti kamerových systémů a sledování nedostatečnou, resp. současný stav označila jako „endemic surveillance“ neboli všudy přítomný dohled.

Na základě dlouhodobého kampaně započaté v roce 2005 a díky práci odborníků luRe vláda ČR konečně uznala, že je třeba právní úpravy používání kamerových a sledovacích systémů. Vláda Mirka Topolánka v prosinci 2009 ve svém usnesení pověřila ministra pro lidská práva a ministra vnitra, aby vypracovali novelu zákona o ochraně osobních údajů, která by zkrotila rozbujelé užívání kamerových a sledovacích systémů soukromíky i státem. Podle zadání vlády má dokument obsahovat několik zásadních principů. Je to hlavně oprávnění používat kamerové a další sledovací systémy výhradně buď k ochraně majetku a osob anebo na základě zvláštního zákona k definovaným účelům ve veřejném zájmu. Dále povinnost provozovatelů systémů zpracovávajících osobní údaje zajistit, aby se co nejméně zpracovávaly údaje bez konkrétního vymezení subjektů údajů a rovněž omezit jakékoliv další zásahy do soukromí jiných osob. Na místě sledování pak bude muset být jasné upozornění a doba uchovávání záznamu bude

omezena na nezbytně nutný čas. Dokument měl být vypracován do 30. června 2010. Michael Kocáb novelu ovšem nepředložil a vzhledem k tomu, že byl jeho úřad zrušen, přešel tento úkol na předsedu vlády, který převzal agendu ministra pro lidská práva. Návrh obsahující novou úpravu používání sledovacích systémů v souladu se zásadami jmenovanými výše má vypracovat předseda vlády ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem vnitra a vládě jej předložit do 30. června 2011.

V souvislosti s kamerovými systémy se jeví jako riziková také nová úprava presumpce souhlasu se zachycováním podoby člověka, která je obsažena v návrhu nového občanského zákoníku.

Sledování na pracovišti

Sledování zaměstnanců je v České republice rozšířenou praxí. Zdokumentovaných případů ale není moc, zaměstnanci se často bojí ozvat se, aby nepřišli o místo. Podle odhadů expertů zhruba 40 procent firem monitoruje emaily svých zaměstnanců. Podle nedávného průzkumu společnosti Ernst&Young a Národního bezpečnostního úřadu přes tři čtvrtiny českých firem monitorují své zaměstnance během přístupu na internet z pracovních počítačů. Téměř šedesát procent společností z 280 dotázaných firem přitom přístup zaměstnanců na síť a internet omezuje. „Zaměstnavatel může zajišťovat ochranu svého majetku a hlídat, zda zaměstnanec plní pracovní povinnosti, ale nesmí porušovat jeho soukromí. Má právo sledovat URL navštívených stránek, ale už nesmí číst obsah pošty, bez vědomí zaměstnance nahrávat telefonní hovory apod.“ říká právník luRe Jan Vobořil.

Zákoník práce sice ve většině případů zakazuje sledování zaměstnanců, chybí v něm ovšem sankce. Dlouhodobá snaha luRe v oblasti ochrany soukromí na pracovišti přinesla první výsledky počátkem února 2010, kdy se podařilo prostřednictvím Rady vlády pro lidská práva prosadit podnět ke sledování zaměstnanců na pracovišti. Na základě podnětu vláda uložila ministru práce a sociálních věcí, aby do plánu kontrol inspekce práce začlenil kontrolování ochrany soukromí zaměstnanců na pracovišti před neoprávněnými zásahy. Do 31. března 2012 má vládě podat zprávu s výsledky kontrol a s návrhem, zda a za jakých podmínek bude možné trestat porušování ochrany soukromí na pracovišti. „Rozhodnutí vlády vítáme, i když lhůta pro zpracování zprávy se nám zdá příliš dlouhá. Řešení současné situace, kdy jsou zaměstnanci běžně a beztrestně sledováni, je naléhavé,“ komentoval Jan Vobořil.

Opencard bude muset respektovat právo na soukromí

26. 1. 2011 | 14:30

Opencard jen jako tramvajenka bez osobních údajů bude snad brzy realitou. Praha musí podle závěrů kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů do konce června 2011 přestat sbírat údaje uživatelů, kteří si to nepřejí.

Praha bude muset od počátku června vydávat Opencard bez zpracování osobních údajů, která bude sloužit jen jako tramvajenka s fotografií a informacemi o držiteli vytištěnými přímo na kartě. Držitelé klasické Opencard budou mít možnost odvolat souhlas se zpracováním svých údajů. Vyplývá to ze závěrů kontroly provedené Úřadem pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), který po třech a půl letech uzavřel kontrolu projektu, jejíž výsledky Praha akceptovala. Podnět ke kontrole zabezpečení údajů Opencard podala v červnu 2007 nevládní organizace Iuridicum Remedium, která se zabývá ochranou soukromí. „Po dlouhé kampani za Opencard, která by respektovala ochranu soukromí a nenutila uživatele připlácet si za soukromí v podobě dražších kuponů a poplatku za vydání anonymní karty, vnímáme tento závazek Prahy po kontrole ÚOOÚ jako velký úspěch. Dlouhodobě upozorňujeme, že u některých funkcí čipových karet není nutné uchovávat osobní údaje držitele karty v jakýchkoli databázích, ale postačuje, když lze ověřit, že osoba, která kartu předkládá je jejím oprávněným držitelem,“ komentoval právník luRe Jan Vobořil.

Přesto, že ÚOOÚ vydal rozhodnutí ve věci Opencard už koncem listopadu, podrobnější informace o uložených opatřeních zveřejnil až nyní. luRe si od hl. m. Prahy vyžádalo dokumenty ke kontrole na základě zákona o svobodném přístupu k informacím v prosinci 2010. Praha v rozporu se zákonem odmítla informace vydat. „Mluvíci projektu Opencard Martin Opatrný nám pouze v neformálním dopise sdělil, že si příslušné dokumenty máme vyžádat od ÚOOÚ. Povinnost Prahy tyto informace poskytovat je přitom v zákoně jasně zakotvena. Naopak požadovat tyto dokumenty od ÚOOÚ by bylo vzhledem k výjimce z informační povinnosti vztahující se na informace získané při kontrolní činnosti značně obtížné a kompletní informace bychom zřejmě nedostali,“ uvedl Jan Vobořil. luRe proti nečinnosti hlavního města, které informace ani neposkytlo, ani nerozhodlo o odmítnutí žádosti, 7. ledna podalo

stížnost. „V případě, že představitelé hlavního města budou předání informací nadále odmítat, budeme se jejich poskytnutí nuceni domáhat soudně. Doufáme, že odmítání poskytnutí informací o kontrole spolu s vyjádřeními mluvčího projektu Opatrného pro včerejší vydání Práva, kde mimo jiné zpochybňuje, zda nový typ karty bude nebo nebude zaveden, neznamenaají další z pokusů o zametení tohoto problému pod koberec. Praha by měla jasně deklarovat, nakolik bere závěry kontroly ÚOOÚ vážně a zda se jimi hodlá řídit,“ dodal Jan Vobořil.

Opatrného slova o tom, že by nový typ karty měl minimální ohlas, vyvrací mimo jiné petice Pražanů, kterou iniciovalo luRe na počátku září 2008, a která byla 16. listopadu 2009 doručena Radě hl.m. Prahy. V petici více než tisíc občanů požadovalo zavedení karty opencard, k jejímuž vydání a užití nebude nutné poskytovat osobní údaje za účelem zpracování v různých databázích, a jejíž vydání i užití bude nediskriminační. Lidé dále požadovali vymaz všech osobních i uživatelských údajů a informací o držiteli běžné opencard z centrální evidence a databází po skončení platnosti karty a možnost vymazání osobních údajů občanů na jejich žádost. Rada hl. m. Prahy petici do dnešního dne neprojednala.

Členové poradních orgánů vlády vyzývají premiéra, ať neprodleně jmenuje nového zmocněnce pro lidská práva, jinak odstoupí ze svých funkcí

25. 1. 2011 | 16:24

Otevřený dopis členů poradních orgánů vlády k neuspokojivé situaci při zajišťování lidsko-právní a menšinové agendy vlády.

Členové poradních orgánů vlády zaměřených na témata lidských práv a menšin, mezi které patří také náš kolega Filip Pospíšil, oslovili premiéra ČR Petra Nečase otevřeným dopisem, ve kterém vyjadřují hluboké znepokojení nad dosavadní přístupem vlády k problematice lidských práv a národnostních menšin. Premiérovi vyčítají zrušení funkce ministra pro lidská práva a národnostní menšiny, odvolání zmocněnce pro lidská práva a národnostní menšiny a následné nedodržení slibu, že do čtrnácti dnů jmenuje nového (poslední zmocněnec Michael Kocáb byl odvolán 15. září). Premiéra v této souvislosti žádají, aby nejpozději do konce měsíce ledna 2011 vybral nového zmocněnce, jinak rezignují na své funkce v poradních orgánech vlády.

RNDr. Petr Nečas
předseda vlády
Úřad vlády ČR
nábřeží Edvarda Beneše 4,
118 01 Praha 1

V Praze dne 21.1.2011

Vážený pane předsedo vlády,

dovolujeme si tímto dopisem vyjádřit své hluboké znepokojení nad dosavadní přístupem Vaší vlády k problematice lidských práv a národnostních menšin.

Jak je Vám známo, 15. září 2010 byl vládou odvolán ze své funkce tehdejší zmocněnec pro lidská práva a národnostní menšiny Michael Kocáb. Ještě předtím byla zrušena funkce ministra pro lidská práva a národnostní menšiny. Navíc bylo v posledních měsících sníženo personální obsazení sekce pro lidská práva při úřadu vlády.

Ve státním aparátu tak není dostatečně zajištěno: vypracovávání zpráv o plnění závazků plynoucích z mezinárodních smluv v oblasti lidských práv, jež ČR předkládá jednotlivým smluvním kontrolním mechanismům na úrovni OSN,

Rady Evropy a EU, vypracovávání koncepcí dlouhodobého vývoje ochrany lidských práv s celostátní působností, zpracovávání návrhů jednotlivých opatření a podnětů ke zlepšení stavu dodržování lidských práv obecně a ke zlepšení postavení romských komunit ve společnosti, informací, návrhů a stanoviska v oblasti dodržování lidských práv a postavení romských komunit, posuzování vládních legislativních a nelegislativních materiálů, které se týkají lidských práv a postavení romských komunit. Při neobsazení pozice zmocněnce tak není dostatečně zajištěn výkon funkce předsedy rady vlády pro lidská práva a řízení rady vlády pro záležitosti romské komunity.

V souvislosti s touto neuspokojivou situací jste se Vy osobně vyslovil v září minulého roku, že nového zmocněnce jmenujete do dvou týdnů. Tento termín jste však nedodržel.

My, níže podepsaní členové poradních orgánů vlády jmenovaní z řad nevládních organizací, Vás proto důrazně žádáme, abyste nejpozději do konce měsíce ledna 2011 vybral nového zmocněnce jehož názory, postoje a dosavadní činnost zaručí, že budou naplňovány mezinárodní závazky České republiky v oblasti lidských práv. Dáváme Vám zároveň tímto na vědomí, že pokud nebude k uvedenému datu neuspokojivá situace při zajišťování lidsko-právní a menšinové agendy vlády vyřešena, rezignujeme na své funkce v poradních orgánech vlády.

S pozdravem,

Filip Pospíšil - předseda Výboru pro občanská a politická práva

Džamila Stehlíková, členka Výboru pro práva dítěte a členka Výboru pro sexuální menšiny

Luděk Šikola – člen Výboru pro občanská a politická práva

Věra Roubalová Kostlánová - Výbor pro práva cizinců

Eva Vaníčková - předsedkyně vládního Výboru pro práva dětí

Jan Wunsch – člen Výboru pro občanská a politická práva

luRe se připojilo ke kampani proti omezování přístupu k dokumentům EU

20. 1. 2011 | 15:11

Na základě výzvy organizace [Access Info Europe](#) podepsalo luRe otevřený dopis evropským poslancům, který je vyzývá, aby neomezovali přístup občanů k evropským dokumentům (nařízení [1049/2001](#)) Diskuse o reformě tohoto nařízení by měla začít počátkem února.

Transparentnost EU je důležitá pro občanskou společnost i jednotlivce na celém světě. K otevřenému dopisu, který vzniknul ze spolupráce organizací [Client Earth](#) a [Greenpeace](#), už podepsalo více než 40 neziskových organizací z celého světa. K iniciativě se mohou kromě neziskovek připojit také jednotlivci, více informací na [stránkách Access Info Europe](#). K dopisu je možné se připojit na mailu pam @access-info.org

luRe podalo podnět ÚOOÚ k prošetření pražského městského kamerového systému

18. 1. 2011 | 15:28

První podnět se týká fungování Městského kamerového systému a integrace dalších kamerových systémů (Dopravní podnik, Technická správa komunikací). Jejich fungování je nicméně založeno na rozdílných účelech a nabízí se tedy otázka, zda se nejedná o porušení zákona o ochraně osobních údajů. Dalším problémem je informování o umístění

kamer a o tom, jaký prostor zabírají. Druhý podnět se týká kamerového systému úsekového měření rychlosti provozovaného pražskou Městskou policií ze strany Policie ČR, která měla [podle informací z médií](#) získávat z tohoto systému tok netříděných osobních údajů o osobách v projíždějících automobilech, které jsou dále využívány při pátrání po odcizených vozidlech nebo po tzv. zájmových vozidlech.

Úplný text podnětu ÚOOÚ:

V Praze dne 21.12.2011

Vážená/ý paní/e,

rád bych se na vás obrátil jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium s dvěma podněty:

1) První podnět se týká fungování Městského kamerového systému a integrace dalších kamerových systémů (Dopravní podnik, Technická správa komunikací). Z veřejně dostupných informací vyplývá hned několik problémů, které by podle našeho názoru mohly být chápány jako porušení zákona o ochraně osobních údajů.

a. Městský kamerový systém je systém, který integruje kamerové systémy Městské policie, Technické správy komunikací a Dopravního podniku. Fungování těchto kamerových systémů je nicméně založeno na rozdílných účelech (monitorování dopravy, ochrana před kriminalitou atd.) nabízí se tedy otázka, zda se nejedná o porušení § 5 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů, tedy o sdružování osobních údajů sloužících k různému účelu. Nerozlišování záznamů z jednotlivých podsystémů pak může vést i k porušování dalších ustanovení §5 zákona o ochraně osobních údajů (např. doba zpracování, zpracování údajů k jinému účelu než byly shromážděny apod.)

b. Dalším problémem je způsob informování. Umístění kamer je sice [uvedeno na stránkách MHMP](#), nejedná se však o seznam dostatečně aktualizovaný (poslední aktualizace v březnu 2010). Ze seznamu není zřejmé, jaký prostor kamery snímají, u některých kamer nelze umístění určit vůbec (jsou označeny pouze názvy – např. Vrchlického sady 1 apod.) Monitorovaný prostor není označen ani přímo v terénu, ať už např. tabulkou nebo třeba upozorněním na chodníku v prostoru, kam je kamera zaměřena. To podle našeho názoru odporuje § 11 zákona o ochraně osobních údajů. Za částečnou výjimku v plnění informační povinnosti lze považovat [kamerový systém na Praze 6](#), kde je veřejnost na internetových stránkách informována o snímaných prostorech. Ani v tomto případě nicméně není tato informace aktuální a označení monitorovaných prostor přímo na ulici rovněž chybí.

c. Je otázkou, zda při využívání kamerových podsystémů jinými subjekty z integrovaného městského kamerového systému nedochází k porušení § 13 zákona o ochraně osobních údajů (např. existuje možnost využití kamer Městské policie, respektive záznamů z nich, Dopravním podnikem nebo Technickou správou komunikací?).

2) Druhý podnět se týká kamerového systému úsekového měření rychlosti provozovaného pražskou Městskou policií ze strany Policie ČR, která by [podle některých informací](#) měla získávat z tohoto systému, který je provozován za účelem měření rychlosti, tok netříděných osobních údajů o osobách v projíždějících automobilech, které jsou dále využívány při pátrání po odcizených vozidlech nebo po tzv. zájmových vozidlech. Pokud by k takovému jednání docházelo, jde podle našeho názoru opět o porušení zákona o ochraně osobních údajů.

Předem děkuji za pozornost věnovanou těmto podnětům a prosím o informování o tom, jak s nimi bylo naloženo.

S pozdravem,

Filip Pospíšil
za Iuridicum Remedium, o.s.

[Stáhnout text podání luRe na ÚOOÚ z 21. 12. 2010](#)

Konec anonymního internetu v USA? Obama plánuje internetové občanky

17. 1. 2011 | 15:20

Americký prezident Barack Obama má v plánu zavést unikátní virtuální identifikátory pro pohyb na internetu, které by měl mít každý občan USA. Vyplývá to z oficiálních prohlášení Bílého domu, které [zveřejnil server Cnet.com](#). Nejen že by tento krok defacto znamenal konec anonymního internetu, zároveň by nové opatření, ať už je jeho vznik motivován čímkoliv, mohlo přinést nové hrozby pro soukromí uživatelů internetu.

Jak přesně budou identifikátory fungovat zatím není jasné, v současné době se touto otázkou zabývá americké ministerstvo obchodu. Zpracování internetových občanek má z Národní strategie pro důvěryhodnost identit v kybernetickém prostoru. [První draft dokumentu](#) ministerstvo zveřejnilo už 25. června 2010. Podle amerického ministra obchodu Geryho Locka bude definitivní verze strategie předložena během několika měsíců. Podle informací vyplývajících z dokumentu i podle sdělení Geryho Locka by měl návrh umožňovat vytvoření zcela anonymní identity na internetu. Zakázány by neměly být ani falešné identifikátory. Jaký má být tedy přínos virtuálních identifikátorů není jasné. Podle Locka jde především o on-line bezpečí, ochranu soukromí uživatelů internetu a zjednodušení jejich práce s internetem. Místo celé řady hesel k jednotlivým službám by všude užívali pouze jeden identifikátor. Podle odborníků na ochranu soukromí je právě jednotný identifikátor velkou hrozbou, pokud totiž někdo získá data z plánované databáze identifikátorů, získá přístup ke všem autorizovaným službám, které majitelé internetových ID využívají, tedy např. k bankovnímu účtu, e-mailu nebo k sociálním sítím. Howard Schmidt, který v Bílém domě pracuje jako koordinátor pro kyberbezpečnost, v prohlášení uvádí, že strategie nepočítá s vytvořením národní databáze internetových občanek, ale hodlá jejich provoz přenechat soukromým firmám. Představa obrovské databáze s internetovými občankami desítek milionů uživatelů internetu budí ochránce soukromí ze spaní – nejenže s nejvyšší pravděpodobností nezajistí vyšší úroveň ochrany soukromí uživatelů (spíše přinese další rizika), ale podle všeho je víceméně zbaví svobody anonymního užívání internetu.

[Americká národní strategie pro důvěryhodnost identit v kybernetickém prostoru - draft z 25. června 2010](#)

Vedení Prahy odmítá ukázat dokumenty ke kontrole Opencard

11. 1. 2011 | 15:24

Vedení hlavního města odmítá veřejnosti dát dokumenty související s kontrolou projektu Opencard, kterou Úřadu pro ochranu osobních údajů uzavřel v listopadu loňského roku. Neposkytnutím informací ovšem Praha porušuje zákon o svobodném přístupu k informacím. Iuridicum Remedium proto proti tomuto postupu podává stížnost.

Nové vedení Prahy zřejmě chce navázat na loňský „úspěch“ v soutěži Otevřeno x Zavřeno, kde Praha získala hlavní anticenu pro nejuzavřenější úřady státní a veřejné správy za utajování dokumentů souvisejících s projektem Opencard. V listopadu loňského roku byla ukončena kontrola povinností hlavního města, jakožto správce osobních údajů v projektu Opencard, ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Občanské sdružení Iuridicum Remedium (luRe) si v prosinci 2010 od hl. m. Prahy na základě zákona o svobodném přístupu k informacím vyžádalo dokumenty související s výsledkem kontroly. Praha předání těchto informací v rozporu se zákonem odmítá. „Mluvčí

projektu Opencard Martin Opatrný nám pouze v neformálním dopise sdělil, že si příslušné dokumenty máme vyžádat od ÚOOÚ. Povinnost Prahy tyto informace poskytovat je přitom v zákoně jasně zakotvena. Naopak požadovat tyto dokumenty od ÚOOÚ by bylo vzhledem k výjimce z informační povinnosti vztahující se na informace získané při kontrolní činnosti a povinnosti mlčenlivosti značně obtížné a kompletní informace bychom zřejmě nedostali," uvedl právník luRe Jan Vobořil. Proti nečinnosti hlavního města, které informace ani neposkytlo, ani nerozhodlo o odmítnutí žádosti, luRe v pátek 7. ledna podalo stížnost. „Je otázkou, proč nám tyto dokumenty nebyly poskytnuty. V případě, že představitel hlavního města budou předání informací nadále odmítat, budeme se jejich poskytnutí domáhat soudně. V průběhu následujících týdnů se tak dozvíme, jestli nové vedení pražské radnice skutečně usiluje o větší otevřenost a průhlednost pražské samosprávy,“ doplnil Vobořil.

luRe dlouhodobě vede kampaň za bezpečnou anonymní opencard, která by neschraňovala osobní údaje držitelů a zároveň by umožnila využívat služby za stejnou cenu jako je tomu u klasické osobní karty. Rada hl.m. Prahy už více než rok odkládá projednání petice, ve které občané právě takovou kartu požadují. Petice byla přitom podána 16. listopadu a Rada se jí podle zákona měl zabývat nejpozději do měsíce. Odbor informatiky pražského Magistrátu navíc nepředložil plán na zavedení tzv. anonymní personalizované karty opencard, což měl podle zadání Rady udělat do 17. srpna. Ačkoli po kontrole ÚOOÚ primátor Svoboda znovu přislíbil zrovnoprávnění anonymní a personalizované verze karty, tak Praha stále nepředstavila plány na zavedení nového typu opencard, která by neschraňovala osobní údaje v žádné databázi, a kterou by bylo možné zároveň využívat za stejných cenových podmínek. Nezákonné odmítnutí předání informací týkajících se kontroly pak odhodlání řešit problémy kolem Opencard výrazně zpochybňuje.

Příslušné dokumenty:

[Žádost o poskytnutí informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím ve věci projektu Opencard - 7. 12. 2010](#)

[Odpověď mluvčího Opencard na žádost ze 7. 12. 2010 - 14. 12. 2010](#)

[Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace dle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. - 6. 1. 2010](#)

luRe podalo podnět ke kontrole zabezpečení osobních údajů čtenářů v Městské knihovně v Praze

10. 1. 2011 | 15:30

V souvislosti se slabinou v zabezpečení osobních údajů čtenářů v Městské knihovně v Praze (MKP), kteří jako průkazku používají Opencard luRe 6. ledna 2010 podalo podnět ke kontrole Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Na problematické zabezpečení dat čtenářů luRe upozornilo videem zachycujícím demonstrativní „krádež“ dat čtenáře MKP.

luRe na problémy se zabezpečením Opencard co by průkazku do knihovny [upozornilo už v červnu minulého roku](#). Knihovna v reakci na první demonstraci chabého zabezpečení dat čtenářů [zavedla opatření](#), že čtenář, který nemá konto kryté heslem, musí při přihlášení opsat část logického čísla Opencard vytištěného na jejím povrchu. [Nyní luRe znovu upozornilo](#), že zavedená ochranná opatření MKP lze obejít, a že celková implementace karty Opencard v MKP je problematická. MKP v reakci na druhé upozornění luRe na nedokonalé zabezpečení dat čtenářů [7. ledna 2011 zveřejnilo informaci](#), že všechny čtenářské průkazy bez hesla od tohoto dne opatřují heslem.

Vzhledem k opakovaným chybám při zabezpečení údajů luRe podává podnět ke kontrole, přestože knihovna zavedla některá doporučená opatření na zvýšení úrovně bezpečí čtenářských dat. Za vhodné bychom považovali rozšíření kontroly i na další povinnosti správce při zpracování osobních údajů. Podle názoru odborníku luRe je třeba minimalizovat okruh zpracovávaných osobních údajů. Zejména v případě zpracovávaných historií výpůjček knih (od počátku využívání absenčních výpůjček v knihovně a jejich pobočkách) přitom není zřejmý ani účel ani odůvodnění doby zpracování těchto údajů.

Městská knihovna po druhém upozornění luRe konečně zavádí hesla pro držitele Opencard

8. 1. 2011 | 20:40

luRe vítá krok Městské knihovny v Praze (MKP), která se rozhodla zavést povinná hesla pro čtenáře s Opencard. Zároveň cítíme potřebu vyjádřit se k některým prohlášením mluvčího Opencard Martina Opatrného a MKP.

luRe v žádném případě přímo ani nepřímo nenabádá k trestné činnosti, jak v článku [Systém opencard je naprosto bezpečný](#) zveřejněném na stránkách www.opencard.cz naznačuje mluvčí Opencard Martin Opatrný. Pouze jsme veřejně upozornili na bezpečnostní slabinu systému ve snaze sjednat její nápravu. Není zřejmé, jaký trestný čin nebo jiný delikt, kterého bychom se měli dopustit, má tiskový mluvčí projektu Opencard na mysli. Veškeré naše aktivity směřují k lepšímu zajištění ochrany soukromí uživatelů Opencard. Tvrzení, že jsme knihovnu předem neinformovali o mezerách v zabezpečení systému ([tady](#) a [tady](#)), je nepravdivé. Již v červnu minulého roku jsme [ředitele městské knihovny dopisem informovali](#) o tom, že vzhledem k prolomení zabezpečení systému knihovny je nutné stanovit povinnost užívání hesla při využívání karty Opencard. Dále jsme vyzvali k tomu, aby byl vzhledem k možnostem prolomení bezpečnosti prověřen celý systém a byly odhaleny jeho slabiny. To, že se tak nestalo, je lehkomyšlné ignorování rizik.

Vítáme fakt, že MKP na základě našeho druhého upozornění zavádí povinné heslo pro karty Opencard. V [tiskové zprávě z 5. 1. 2010](#) luRe upozorňuje, že hlavním problémem zabezpečení systému Opencard je celkový způsob integrace aplikace MKP do systému Opencard. Pokud k autentizaci do aplikace MKP stačí pouhý úvodní komunikační signál, kterým se karta Opencard přihlašuje a který lze emulovat, nemůže být systém prohlášen za úplně bezpečný.

luRe se zároveň distancuje od soutěže o prolomení bezpečnostního systému Opencard, o které [informoval server iDnes.cz](#). luRe s touto aktivitou nemá nic společného a tento přístup k řešení problémů kolem Opencard považuje za nešťastný.

Bezpečnostní díra v Opencard stále ohrožuje data čtenářů

5. 1. 2011 | 14:06

Osobní data čtenářů, kteří využívají v Městské knihovně v Praze Opencard namísto tradičního čtenářského průkazu, jsou stále ohrožena. Experti nevládní organizace Iuridicum Remedium již podruhé našli bezpečnostní skulinu v zabezpečení osobních údajů čtenářů.

Uživatelé Opencard coby čtenářského průkazu do Městské knihovny v Praze (MKP) si stále nemohou být jisti, že jsou jejich osobní data v bezpečí. Ukázala to již druhá demonstrativní krádež identity držitele Opencard, kterou luRe zrealizovalo ve spolupráci s redaktorem deníku Metro Tomášem Belicou. „K odcizení osobních údajů redaktora v roli čtenáře stačila čtečka karet, běžně dostupný software, počítač s připojením k internetu a emulační zařízení jednoduše sestavitelné podle internetového návodu. Útočník si tak vytvoří kopii karty. Nemá-li čtenář svůj účet krytý heslem, útočníkovi nic nebrání v přístupu k jeho osobním datům,“ vysvětluje IT expert luRe Petr Kučera.

Už v červnu 2010 luRe upozornilo na závažný nedostatek v zabezpečení Opencard. V ohrožení byli stejně jako nyní všichni čtenáři, kteří kartu používají jako čtenářský průkaz a zároveň si svůj čtenářský účet neopatřili heslem. O demonstrační krádeži identity čtenáře MKP a následných opatřeních jsme [již informovali](#). Knihovna v reakci na první demonstraci chabého zabezpečení dat čtenářů zavedla opatření, že čtenář, který nemá konto kryté heslem, musí při přihlášení opsat část logického čísla Opencard vytištěného na jejím povrchu. Nyní luRe

znovu upozornilo, že zavedená ochranná opatření MKP lze obejít, a že celková implementace karty Opencard v MKP je problematická.

„Naše demonstrace ukazuje, že nedostatečné zabezpečení návazných aplikací Opencard ohrožuje držitele i v případě, když je v základních funkcích Opencard použito relativně dobré zabezpečení. Slabě zabezpečená aplikace Opencard ohrožuje integritu celého systému aplikací karty. Proto je důležité, aby celkové řešení integrace aplikací třetích stran na kartu Opencard nebylo zejména v oblasti zabezpečení polovičaté,“ varuje Petr Kučera.

Na základě zjištěných problémů se zabezpečením osobních dat čtenářů podá luRe podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů, aby věc prošetřil. „Opakované chyby v zabezpečení dat, které se nám podařilo odhalit u Opencard poukazují na širší problém, který přesahuje problémy této jedné karty. Opět se potvrzuje jednoduchá poučka, že nejzabezpečenější jsou ty údaje, které nikde zpracovávány nejsou, a tudíž by správce osobních údajů měl vždy okruh osobních údajů minimalizovat tak, aby byly dopady potenciálního úniku dat co nejmenší. V případě Městské knihovny je třeba otázkou proč je vůbec zpracovávána kompletní historie toho, jaké knihy si kdo kdy vypůjčil,“ dodává k případu Petr Kučera.

V čem je problematické současné zabezpečení Opencard jako čtenářského průkazu:

1. Pokud útočník zná svou oběť, může si kartu Opencard pod nějakou záminkou na pár sekund vypůjčit a poslední čtyři číslice logického čísla si zapamatovat. Pak již může postupovat stejně jako v červnové demonstraci luRe a při přihlašování do terminálu v knihovně už kartu vůbec nemusí držet fyzicky v ruce.

2. V současnosti útočník ani nemusí znát svou oběť ani si prohlédnout její kartu Opencard. Pokud si bezkontaktně přečte a emuluje kartu Opencard, jak je popsáno v červnové demonstraci, může si zobrazit logické číslo karty Opencard na zvláštním "knihomatu", který je umístěn v hale ústřední knihovny na Mariánském náměstí. Knihomat dokonce vytiskne informace o čtenářském kontu, včetně potřebného logického čísla karty. K zobrazení informací o čtenářském kontu, včetně uskutečněných knihovních výpůjček, není dokonce ani zapotřebí zadávat heslo i u karet Opencard, které jinak mají ochranu heslem nastavenou.

Útok číslo 2 demonstrujeme v přiloženém videu. Ve výsledku získá útočník podobně jako při červnové demonstraci plnou kontrolu nad čtenářským účtem a přístup k souboru osobních informací: jméno, příjmení, datum narození, pohlaví, číslo občanského průkazu, kontaktní adresu a telefon, emailovou adresu.

PF 2011

23. 12. 2010 | 20:41

luridicum Remedium přeje všem svým příznivcům, podporovatelům, dárcům, dobrovolníkům, přátelům i všem ostatním veselý Vánoce a šťastný, úspěšný nový rok!

Americké univerzity varují studenty před tím, aby na sociálních sítích diskutovali o WikiLeaks a umísťovali na web linky

6. 12. 2010 | 17:26

Americká kolumbijská univerzita doporučuje svým studentům, aby na sociálních sítích nediskutovali o WikiLeaks ani zde nesdíleli odkazy na tyto stránky. V opačném případě to může údajně mít vliv na jejich budoucí profesní kariéru. Informaci přinesl 5. listopadu list The Guardian.

Panika americké vlády z dokumentů průběžně zveřejňovaných serverem WikiLeaks dál pokračuje, rozšířila se i na místní akademickou půdu. Kolumbijská univerzita prostřednictvím své kanceláře, která má radit studentům v jejich

budoucí kariéře, upozornila studenty, že stahování materiálů z WikiLeaks stejně jako jejich komentáře a odkazy na ně na sociálních sítích mohou mít vliv na jejich pozdější profesní kariéru. Kancelář si za to vysloužila kritiku pozorovatelů, kteří vyjádřili rozhořčení nad tím, že se klasická americká liberální akademická obec podílí na zamezování přístupu k dokumentům.

Varování bylo zveřejněno po tom, co americká vláda zakázala státním zaměstnancům prohlížení dokumentů zveřejněných na WikiLeaks.

Původní zprávu najdete na serveru www.guardian.co.uk

luRe vyzývá nové vedení Prahy: přijměte kritiku a zaveďte férovou anonymní Opencard

29. 11. 2010 | 15:29

Organizace Iuridicum Remedium vyzývá nové vedení pražského magistrátu: postavte se čelem ke kritice Opencard! Zaveďte anonymní personalizovanou kartu, která je potíštěná osobními údaji, ale jinak nezpracovává osobní údaje. Dále apeluje na přepracování a zjednodušení Všeobecných obchodních podmínek.

Zítra 30. listopadu bude poprvé zasedat nové zastupitelstvo Hlavního města Prahy. Organizace Iuridicum Remedium (luRe), která se zabývá ochranou soukromí, při této příležitosti vyzývá nové pražské radní, aby nezavírali oči před zásadními problémy kolem Opencard a postavili se čelem k požadavkům veřejnosti i k zjištěním a doporučením, které přinesla kontrola Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ).

luRe vyzývá nové vedení Prahy, aby zavedlo stále odkládaný nový typ karty, která je potíštěná osobními údaji, ale jinak funguje jako karta čistě anonymní bez zpracování osobních údajů v jakýchkoli databázích. ÚOOÚ shledal porušení informační povinnosti a Praze uložil, „aby každému držiteli karty umožnila užívání karty bez zpracování osobních údajů, tzv. anonymní karty, stejně tak jako to, aby o možnosti užívání této karty byli řádně informováni zájemci o Opencard, což kontrolovaný akceptoval“. „Vedle porušování informační povinnosti zde vidíme i další závažné problémy, jako je neexistence plnohodnotné možnosti anonymního cestování, nutnost poskytovat osobní údaje nepřehledné struktuře subjektů zapojených do projektu nebo doba uchovávání osobních údajů. Důležité je zohlednit i otázku podivných ujednání v obchodních podmínkách, k jejichž respektování se každý Pražan často nevědomky zavazuje,“ říká právník luRe Jan Vobořil.

Některá vyjádření po provedení kontroly z úst představitelů hl. m. Prahy mohou vzbuzovat optimismus. „My jsme nicméně k těmto vyjádřením po dřívějších zkušenostech poměrně skeptičtí, protože podobných slibů, zejména pokud jde o zavedení anonymní personalizované karty, bylo ze strany hl. m. Prahy v celém projektu již více. Bojím se, aby neproběhly pouze dílčí úpravy obchodních podmínek nebo způsobu informování o možnosti využívat anonymní kartu,“ doplňuje Jan Vobořil. luRe se dlouhodobě snaží o zavedení férové anonymní karty, která by nediskriminovala uživatele. Od listopadu 2009 například čeká v rozporu se zákonem a přes opakované urgencye na projednání Radou hl. m. Prahy petice za zavedení anonymní personalizované karty, kterou podepsalo více než tisíc Pražanů.

Podle názoru luRe by se v projektu měly změnit zejména následující věci:

- 1) zavedení tzv. anonymní personalizované karty - tedy karty potíštěné osobními údaji, která ale jinak funguje jako karta čistě anonymní bez zpracování osobních údajů v jakýchkoli databázích. Zavedením této karty by odpadl důvod pro vyšší ceny anonymního cestování z důvodu přenositelnosti karty. Vydávat tyto karty za stejných podmínek jako osobní karty. Umožnit stávajícím držitelům osobních karet přechod na tento typ.
- 2) zásadní přepracování a zjednodušení obchodních podmínek, zejména vypuštění značně nevyvážených ustanovení (jednostranné započítávání pohledávek, nepřiměřená a neodůvodněná doba uchovávání osobních údajů, možnost nevydat kartu nebo kartu po určitou dobu bez vysvětlení blokovat apod.)
- 3) zprůhlednění okruhu subjektů, které mají k osobním údajům přístup, odmítnutí kabinetního vyjednávání o integraci dalších subjektů (jako tomu mělo být v připravovaných jednáních s Českými drahami o integraci In-karty a Opencard)

4) ukončit nakládání s osobními údaji jako s aktivem, kterým lze zalepovat díry v rozpočtu projektu (jak s tím počítá Strategie rozvoje Opencard z března 2010)

Úřad pro ochranu osobních údajů vydal rozhodnutí ve věci osobní karty Opencard

24. 11. 2010 | 13:14

Tisková zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů, 23. 11. 2010

Předseda Úřadu rozhodl o námitkách podaných hlavním městem Prahou vůči kontrolnímu protokolu: Potvrdil kontrolní zjištění, že při zpracování osobních údajů v rámci projektu Opencard došlo k porušení zákona o ochraně osobních údajů.

Konkrétně jde o potvrzení toho, že hlavní město Praha nedostatečným způsobem informovalo zájemce o osobní kartu Opencard o parametrech budoucího zpracování jejich osobních údajů za situace, kdy pro takovéto zpracování není nezbytné vyžadovat souhlas uživatele karty. Za porušení této zákonné povinnosti je možné v následném správním řízení uložit pokutu až do výše 5.000.000 Kč.

Úřad má za to, že informační kampaň probíhající v době kontroly ohledně projektu Opencard bylo možné vnímat částečně jako jednostranně zaměřenou, což v některých případech mohlo vzbudit dojem, že pořízení osobní karty Opencard je povinností a nikoli možností. V případě systémů obdobných osobní kartě Opencard by měl podle názoru Úřadu existovat alternativní způsob jak získat služby zpřístupněné prostřednictvím takové karty.

Hlavnímu městu Praha bylo na základě kontroly opatření k nápravě uloženo, aby každému držiteli karty umožnil užívání karty bez zpracování osobních údajů, tzv. anonymní karty, stejně tak jako to, aby o možnosti užívání této karty byli řádně informováni zájemci o Opencard, což kontrolovaný akceptoval.

PhDr. Hana Štěpánková

vedoucí samostatného oddělení tiskového,
tisková mluvčí

Reakce zastoupení Evropské komise v České republice na cenu Big Brother Award za ACTA a projekt INDECT

22. 11. 2010 | 15:30

Zastoupení Evropské komise v České republice se slovy svého mluvčího Martina Staška vyjádřilo k letošním cenám Big Brother Award, které obdrželo v kategoriích Slídlil mezi národy za projekt INDECT, jehož cílem je vývoj systému pro automatickou detekci abnormálního chování lidí na veřejných prostranstvích i na internetu, a také v kategorii Právní norma Velkého bratra za dohodu ACTA. Celý text reakce najdete v článku.

Vážená paní xxxxx,

děkujeme Vám za informace o ceně Big Brother Award.

Vzhledem k tomu, že jsme o udělení ceny Evropské komisi byli informováni pouze s jednodenním předstihem, nemůžeme z důvodů zaneprázdnění potvrdit účast Zastoupení Evropské komise. Rovněž se k oběma "oceňovaným" skutečnostem můžeme vyjádřit pouze v omezeném rozsahu, neboť získání podrobností by vyžadovalo další konzultace.

Dohoda ACTA

O dohodě ACTA jedná Evropská komise jménem členských států EU. O průběhu jednání informuje na dedikovaných internetových stránkách (<http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectu...>). Dohoda ACTA dosud nebyla uzavřena, jednání stále probíhají.

V samotném odůvodnění udělení ceny píšete, že omezování lidských práv a svobod není důsledkem jednání Evropské komise, ale možným důsledkem úsilí některých vlastníků autorských práv (označovaných jako "Velký obsah"). Je tedy otázkou, proč cenu udělujete Evropské komisi - z odůvodnění toto není jasné. EK v jednání hájí zájmy členských států EU.

Projekt INDECT

Projekt INDECT, který vznikl na akademické půdě a na kterém se podílí řada evropských vysokých škol (včetně z ČR), získal prostředky rozdělované v 7. rámcovém programu pro výzkum a vývoj. O rozdělení prostředků ze 7. rámcového programu rozhoduje Evropská komise, ovšem po rozsáhlé konzultaci s evropskými institucemi (zejména Evropským parlamentem), členskými státy a také vědeckou komunitou, zástupci průmyslu a dalšími zainteresovanými subjekty. V současné době však nelze předjímat, co bude výsledkem projektu INDECT (jehož skončení je plánováno na rok 2013) a jaká bude případná praktická aplikace výsledků.

Bez ohledu na výše uvedené připomínky bychom Vás chtěli ujistit, že si aktivit občanského sdružení Iuridicum Remedium vážíme. Udělování anticen je jistě jednou z cest, jak podnítit potřebnou diskusi o otázkách ochrany práv a svobod jednotlivce a o tom, kde leží hranice mezi těmito svobodami na straně jedné a např. právem na ochranu soukromého vlastnictví nebo bezpečnosti na straně druhé.

S pozdravem

Martin Stašek
tiskový mluvčí

Zastoupení Evropské komise v České republice
Jungmannova 24
111 21 Praha 1

Hrozba svobodnému Internetu, dohoda ACTA, je vyjednána

22. 11. 2010 | 10:53

Tisková zpráva České pirátské strany, 18. 11. 2010

V předvečer svátku svobody dostala svoboda pořádný zásah. V úterý 16. listopadu byla vyjednána poslední verze dohody ACTA. Přesně v duchu dosavadních jednání nebyl finální text zveřejněn, čeká se na „legal verification of the drafting“, tedy na legislativní kontrolu. Finální verze smlouvy má být předložena jednotlivým stranám jednání 30. listopadu.

Byť je dnešní podoba dohody ACTA zřejmě o něco snesitelnější, než dřívější verze, uniklá na veřejnost, ČPS upozorňuje, že stále přetrvává dostatek důvodů, proč dohodu shodit ze stolu. Například:

- 1) Už samotný způsob vyjednávání je zavrženíhodný. Vyloučení veřejnosti z jednání odporuje demokratickým zásadám samo o sobě, ale fakt, že i europoslanci dostali požadované informace jen pod podmínkou mlčenlivosti, je skandální.
- 2) ACTA otevírá prostor pro vynucování požadavků typu třikrát a dost (odpojování uživatelů podezřelých z opakovaného sdílení od Internetu) skrze tlak na poskytovatele připojení a s tím spojené přenesení cenzury Internetu ze státu na poskytovatele.

3) Samotný název dohody ACTA i její text propagandisticky slučuje dva různé pojmy "kopírování" a "padělání", přičemž největší světový padělatel (Čína) se vyjednávání dohody neúčastní a rozhodně se k ní nepřipojí. Dohoda nečiní rozdíl ani mezi bezúplatným sdílením a výdělečnou činností.

4) Geografická označení (názvy typu Olomoucké tvarůžky) v ACTA chybí úplně. To je velká diplomatická prohra EU a je otázka, zda Evropě ACTA vůbec přinese něco pozitivního z ekonomického hlediska.

Mikuláš Ferjenčík, místopředseda ČPS, se k dohodě vyjádřil takto: „Latiník by řekl: „Alea ACTA est!“, tedy ACTA je vržena. Nyní je na internetové veřejnosti, aby se jí postavila a přesvědčila své volené zástupce, aby ji odvrhli.“

Ivan Bartoš, předseda ČPS, dodal: „Věřím, že novináři i ve svém zájmu udělají z ACTA předvánoční téma číslo 1! Nerad bych, aby si lidé až dodatečně uvědomili, že ztratili svobodný Internet.“

Draft dohody zveřejněný Američany najdete v odkazech. V brzké době jej podrobíme důkladnější analýze a pokusíme se přesvědčit české poslance i europoslance, aby smlouvu odmítli ratifikovat. Jejich pošramocené pověsti by to určitě prospělo.

Odkazy:

*

Poslední verze textu dohody ACTA - http://www.ustr.gov/webfm_send/2379

*

Tisková zpráva EU - <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1504&forma...>

*

Tisková zpráva ke způsobu informování poslanců Evropského parlamentu -

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/pages/posts/20.7.2010---piratsky-europoslanec-odmitl-projednavat-dohodu-acta-v-utajeni485.php?p=20>

Za mediální odbor:

*

Mikuláš Ferjenčík, mikulas (tečka) ferjencik (zavináč) ceskapiratskastrana (tečka) cz

*

Jaroslav Kučera, 737 987 115, jaroslav (tečka) kucera (zavináč) ceskapiratskastrana (tečka) cz

Cenu Big Brother Awards za dlouhodobé slídění získala Policie ČR

10. 11. 2010 | 18:12

Výsledky šestého ročníku soutěže pro narušitele soukromí Big Brother Awards (Ceny Velkého bratra) byly dnes vyhlášeny na slavnostním večeru v pražském BIO OKO. Odborná porota letos vybírala výherce z více jak 140 nominací zaslaných veřejností.

Mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Policii České republiky za závažné a dlouhodobé zasahování do soukromí občanů, zejména za archivaci fotografií aut i jejich řidičů pořízených z kamerových systémů, za rozsáhlé nadužívání žádostí o přístup k citlivým údajům z mobilů, dále pak sociální síť Facebook za to, že technickým nastavením i klamavou taktikou tlačí uživatele, aby k soukromým údajům ze svých profilů umožnili přístup komukoli. Porota „ocenila“ také Ministerstvo vnitra ČR za bojkotování přípravy legislativy, která by mohla zlepšit ochranu osobních údajů při využívání kamerových systémů, odposlechnů a databází DNA, nebo Evropskou unii za financování projektu INDECT, jehož cílem je vývoj systému detekce abnormálního chování. Cenu získala i Evropská komise za dohodu ACTA a technologie GPS za potenciál zneužití ke sledování automobilu bez vědomí majitele.

V kategorii výrok roku zvítězil zakladatel sociální sítě Facebook Mark Zuckerberg, který tvrdí, že právo na soukromí je prostě jen sociální norma, která se v čase vyvíjí – a lidé jsou prý dnes s úplným odbouráním soukromí spokojeni, era soukromí skončila. „Vzhledem ke snahám Facebooku přimět své uživatele, aby co nejvíce odhalili své soukromí, tyto

snahy jsme ostatně také ocenili jednou z cen, považujeme toto prohlášení za účelové," komentovala výrok jedna z porotkyň Helena Svatošová.

Positivní cenu letos získali občané Víru nad Svratkou spolu s místním obecním zastupitelstvem za to, že se postavili kamerovému systému ve své obci, který Povodí Svratky instalovalo na hrázi Vířské nádrže. "Původně jsme zamýšleli dát negativní cenu Povodí Moravy za kamerový systém na hrázi, který dohlédne i na veřejná místa v obci. Nakonec získali pozitivní cenu občané Víru za to, že si kamery ve své obci nenechali jen tak líbit a snažili se přítomnosti nevítaných očí vzepřít, přesto že nakonec neuspěli. Vedení obce Víř potom za to, že vůli občanů, kterou vyjádřili v petici, respektovalo a samo se pokusilo instalaci kamer zabránit," říká porotkyně Lenka Nejezchlebová.

Soutěž Big Brother Awards se hlásí k odkazu slavné knihy George Orwella 1984 a poprvé proběhla ve Velké Británii v roce 1998. V současnosti se koná ve více než desítku evropských zemí a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. Stejně jako v minulých letech, byly i letos v jejím rámci uděleny ceny v osmi kategoriích - Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídlil (pro komerční firmy), Největší úřední slídlil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídlil mezi národy, Výrok Velkého bratra a pozitivní cena za počin na ochranu soukromí. Soutěž pořádá nevládní organizace Iuridicum Remedium.

Kompletní výsledky:

[Největší úřední slídlil](#)

[Největší firemní slídlil](#)

[Dlouhodobé porušování lidského soukromí](#)

[Slídlil mezi národy](#)

[Nebezpečná nová technologie](#)

[Právní norma Velkého bratra](#)

[Výrok Velkého bratra](#)

[Ocenění za ochranu soukromí](#)

Odborná porota rozhodovala ve složení:

Mgr. Petr Jansa – právník, Transparency Internacional

Ing. Mgr. Oldřich Kužilek – poradce a expert na otevřenost veřejné správy

RNDr. Ing. Jiří Peterka – nezávislý konzultant a publicista, pedagog na MFF UK, kde přednáší problematiku počítačových sítí a komunikací

RNDr. Miroslav Patrik – přírodovědec, ekologický aktivista a poradce ministra dopravy, předseda hnutí Děti Země

Mgr. Jiří Kopal – zakladatel Ligy lidských práv

Mgr. Karel Dolejší – ekologický a lidsko-právní aktivista, redaktor Britských listů

Ing. Tatiana Cséfalvayová – nezávislá poradkyně v oblasti ochrany soukromí

Mgr. Lenka Nejezchlebová – redaktorka časopisu Týden

JUDr. Ing. Helena Svatošová – advokátka, jednatelka organizace Iuridicum Remedium

Odůvodnění ocenění v jednotlivých kategoriích

Získává: **Ministerstvo vnitra České republiky** za bojkotování přípravy legislativy, která by mohla zlepšit ochranu osobních údajů při využívání kamerových systémů, odposlechů a databází DNA.

Odůvodnění:

Ministerstvo vnitra získalo letošní cenu za bojkotování přípravy legislativy, která by mohla zlepšit ochranu osobních údajů při využívání kamerových systémů, odposlechů a databází DNA. Vedení Ministerstva vnitra zároveň v novelách zákona o Policii ČR a zákona o Vojenské policii navrhuje postupy, které soukromí občanů vážně ohrožují.

Podle usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 10. června 2010 mělo být Ministerstvo vnitra gestorem nové právní úpravy zpracování DNA a souvisejících databází. Stávající legislativa nedostatečně upravuje zacházení s DNA v soukromém sektoru, ale i v sektoru policie - konkrétně zpracování tzv. profilů DNA v kriminalistické databázi (tzv. Národní databázi DNA). Správu Národní databáze má na starosti Kriminalistický ústav a je upravena zejména interním pokynem policejního prezidenta, který je neveřejný. Obecná zákonná úprava využívání osobních údajů policií umožňuje postupy, které jsou v rozporu s judikaturou ESLP (např. odebírání a následné zpracovávání

výsledků analýzy DNA pro budoucí užití u osob, které nebyly uznány vinnými). Problematický je také fakt, že z profilů DNA uložených v databázi lze zjistit nejen údaje o rodinných vazbách, ale i údaje o etnicitě. Uchovávání takových údajů z důvodu možnosti využití při vyšetřování budoucí trestné činnosti je přitom v rozporu se zákonem. Pro odpor zástupců MV se však příprava nové legislativy v této oblasti stále oddaluje.

[Celý text odůvodnění](#)

Cenu: Největší firemní slídl

Získává: **Provozovatelé komunitní sítě Facebook** za snahu dostat maximum informací z osobních profilů do internetových vyhledávačů.

Odůvodnění:

Největší sociální síť s více než 500 milióny uživateli po celém světě shromažďuje osobní data typu – jméno, příjmení, pohlaví, datum narození, kontakt, fotografie, bydliště, náboženské, politické, kulturní preference, přátelé, rodinní příslušníci a další sociální vazby. Loni 9. prosince změnil Facebook ochranu soukromých údajů takovým způsobem, že (technickým nastavením i klamavou taktikou) tlačí uživatele, aby k soukromým údajům ze svých profilů umožnili přístup komukoli. I když mluvíci Facebooku uvádí, že uživatele podněcuje k větší otevřenosti, protože to je v souladu s tím, "jak se svět vyvíjí", jde o něco zcela jiného. Facebook chce touto nepoctivou taktikou dostat maximum informací z osobních profilů do internetových vyhledávačů a zvýšit tak svůj komerční potenciál. Ze soukromí uživatelů je tak během posledních let neustále ukrajován větší a větší díl. Vývoj podmínky užívání se již nejméně šestkrát jednostranně změnil a to bez výjimky v neprospěch ochrany soukromí uživatelů.

[Celý text odůvodnění](#)

Cenu: Dlouhodobé porušování lidského soukromí

Získává: **Policie České republiky** za nejrozmanitější formy závažných a dlouhodobých zásahů do soukromí občanů v bezprecedentní míře

Odůvodnění:

Policie České republiky ocenění získává za nejrozmanitější formy závažných a dlouhodobých zásahů do soukromí občanů v bezprecedentní míře, jimiž dochází k zneužívání pravomocí, které jsou jí občany dány k výkonu její činnosti. Zejména za archivaci fotografií aut i jejich řidičů pořízených z kamerových systémů, za rozsáhlé nadužívání žádostí o přístup k citlivým údajům z mobilů, a v neposlední řadě za nezákonné a vysoce společensky nebezpečné špehování zcela bezúhonného ekologického aktivisty v Plzni na objednávku soukromé firmy.

Policie ČR, jako svědomitý Větší bratr „obyčejných občanů“, nás během minulých let již opravdu začala monitorovat na každém kroku. Začala využívat toho, že hledáčky kamer zachycují miliony řidičů a značek jejich aut, aniž by o tom věděli. Nejedná se jen o kamery v centrech měst, ale také o ty, které jsou umístěny v mytných branách přímo na dálnici nebo v místech úsekového měření rychlosti. Takové údaje z kamer systému úsekového měření rychlosti provozovaných pražskou městskou policií pravděpodobně hromadně sbírá například pražská státní policie, a to bez ohledu na skutečnost, jestli fotografované auto jezdí nepřiměřenou rychlostí, či ne, případně jestli se jedná nebo nejedná o auto kradené apod. Vytváří se tak obrovská databáze o pohybu občanů, kteří nic neudělali. V Německu, kde policie fotografií z kamer využívala v mytných branách, tuto praxi tamní Ústavní soud zakázal. U nás nebyla dosud ani řádně vyšetřena.

[Celý text odůvodnění](#)

Cenu: Slídl mezi národy

Získává: **Evropská unie za financování projektu INDECT**

Odůvodnění:

Cena se uděluje Evropské unii za financování vědeckého projektu INDECT. Cílem projektu je vývoj systému pro automatickou detekci abnormálního chování lidí na veřejných prostranstvích i na internetu. Údajně v zájmu veřejné bezpečnosti je vyvíjen a testován systém umělé inteligence, který bude schopen dohlížet na chování občanů automatizovaně, nebude závislý na lidském operátorovi. Každý občan se tak stává podezřelým a v případě, kdy bude jeho chování vyhodnoceno jako abnormální, může proti němu být zakročeno.

Na výzkumném projektu INDECT spolupracují univerzity a soukromé firmy napříč Evropou, dále polská a severoirská policie. Za Českou republiku se na projektu podílí Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava. Projekt je

financován v rámci 7. rámcového programu částkou téměř 11 milionů euro. Konečnými uživateli systému mají být evropské policejní složky.

V rámci sledování abnormálního chování jsou sledována a vyhodnocována data z různých druhů senzorů. V případě městských prostor se počítá s využitím kamerových systémů v kombinaci se zvukovým záznamem z mikrofonů. Pro sledování pohyblivých objektů se počítá s nasazením bezpilotních letadel. Pro sledování občanů na internetu se systém zaměřuje zejména na monitoring diskuzních fór, blogů a sociálních sítí.

[Celý text odůvodnění](#)

Cenu: Nebezpečná nová technologie

Získává: **GPS** sledování automobilů bez vědomí majitele

Odůvodnění:

V některých státech USA tamní policie umísťuje na automobily sledovaných lidí technická zařízení v podobě GPS. Ta umožňují přesně sledovat a lokalizovat pohyb těchto vozidel. Ke sledování přitom dochází nejen bez vědomí dotčených osob, ale i bez toho, že by kontrolu nad využíváním této technologie mohl vykonávat soud. Tato nová technologie má v sobě vysoké riziko nebezpečnosti svého zneužití v tom, že se může záměrně i nezměrně rozšířit do „civilního“ sektoru, čímž se každý majitel či řidič automobilu může stát bez svého souhlasu objektem sledování, aniž by s tím souhlasil, resp. aniž by k tomu existovala řádná zákonná norma.

Ke sledování vozidel se již nyní v českém prostředí využívají například kamerové systémy umístěné na mýtných branách nebo v místech úsekové měření rychlosti. Oproti těmto zařízením spočívá větší riziko využití GPS v tom, že lze přesně sledovat pohyb vozidla kdekoli v čase. Využití GPS v kombinaci s ostatními prostředky (kamerové systémy, úsekové měření rychlosti, mýtné brány) zvyšuje nebezpečí narušení soukromí, protože umožňuje dokonale zmapovat nejen pohyb, ale i zvyklosti příslušného řidiče či spolujezdců.

[Celý text odůvodnění](#)

Kategorie: Právní norma Velkého bratra

Vítěz: **Dohoda ACTA** za pošlapávání lidských práv a svobod na úkor zájmů jednoho ze sektorů průmyslu

Odůvodnění:

Dohodou ACTA si zástupci skupiny označované jako „Velký Obsah“ chtějí vynutit ochranu svých zájmů i za cenu pošlapávání lidských práv a svobod. Velké firmy držící práva k dílům různých autorů, umělců či interpretů se pokoušejí prosadit tuto dohodu prostřednictvím jednání, které probíhalo v přísném utajení před širší veřejností, na kterou by tato dohoda měla dopadnout nejvíce.

Jméno ACTA je zkratkou z anglického Anti-Counterfeiting Trade Agreement, neboli: Obchodní dohoda proti padělání. Ve skutečnosti ale o žádnou obchodní dohodu nejde, a její pasování do roviny obchodní dohody je pouze jakýmsi krytím pro možnost vést jednání v režimu utajení. Stejně tak není ACTA primárně zaměřena na boj proti padělání a obchodování s padělaným zbožím.

Jde o plurilaterální dohodu původně sjednávanou mezi USA, EU, Švýcarskem a Japonskem (ke kterým se později připojily i další státy: Austrálie, Jižní Korea, Nový Zéland, Mexiko, Jordánsko, Maroko, Singapur, Spojené arabské emiráty a Kanada). Dohoda ACTA má zvýhodnit jeden sektor průmyslu a zaručit mu velmi rozsáhlou a specifickou institucionální ochranu. A to i za cenu hrubého pošlapání lidských práv a svobod všech ostatních.

[Celý text odůvodnění](#)

Kategorie: Výrok Velkého bratra

Vítěz: Zakladatel sociální sítě Facebook **Mark Zuckerberg** za výrok o tom, že éra soukromí skončila

Odůvodnění:

Zakladatel Facebooku Mark Zuckerberg tvrdí, že právo na soukromí je prostě jen sociální norma, která se v čase vyvíjí – a lidé jsou prý dnes s úplným odbouráním soukromí spokojeni, éra soukromí skončila. Normy se jistě mění, to je pravda. Je dobré připomenout, že už před nějakým časem třeba Židé povinně sdíleli se všemi informace prostřednictvím viditelně nošené žluté hvězdy – a úřadům si prosím žádný nestěžoval. Jestliže se však právo na soukromí pokládá za jeden z definičních znaků západní civilizace, prohlásit se průkopníkem jeho rušení, jako to udělal Zuckerberg, zní až příliš slídilsky...

Právo na soukromí, tj. na veřejné sdílení pouze těch informací, které dotyčná osoba o sobě skutečně zveřejnit chce, je v normálním mezilidském kontaktu přinejmenším na Západě považováno za samozřejmost. Je neslušné ptát se ženy na věk nebo kohokoliv na jeho sexuální orientaci či preference – mimo příslušný kontext, který daná osoba kontroluje a má možnost v něm uplatnit souhlas nebo nesouhlas. Automaticky není dáno vůbec nic.

[Celý text odůvodnění](#)

Cenu: Ocenění za ochranu soukromí

Získává: **Obec Vír** za aktivitu místních lidí a zastupitelstva, kteří se vzbouřili proti kamerovému systému zabírajícímu i veřejná místa v obci

Odůvodnění:

Původně měla povodím Moravy k Vířské přehradě plout cena negativní za dovršený plán společnosti Povodí Moravy osázet hráz nádrže kamerovým systémem, který dohlédne i na veřejná místa v obci. Nakonec však do obce Vír míří cena pozitivní. Za aktivitu místních lidí, kteří se proti nedostatečně zdůvodněnému, zneužitelnému a soukromí omezujícímu systému kamer vzbouřili, vzburcovali média, sepsali petici a poslali ji na radnici. A ta vzala názor více než 50 procent svých občanů vážně a pokusila se instalaci kamer zabránit. I když svůj boj s Povodím Moravy místní prohráli, porota oceňuje i jejich trochu donkichotský boj. Je to cena za zdravý rozum vířských občanů v čele s Jaroslavem Slezákem i zastupitelů spolu se starostou Ladislavem Stalmachem, kteří nepřijali plánovanou přítomnost kamer a odůvodnění, že by systém mohl vodárnu a přehradu ochránit před útokem teroristů, s pouhým pokrčením ramen. Položili na misky vah také neprůhlednost financování kamerového systému, cenu soukromí a volného pohybu bez všudypřítomných očí velkého bratra. Vířští přinejmenším rozvířili debatu, ve které stojí za to pokračovat.

[Celý text odůvodnění](#)

Fotogalerie Big Brother Awards 2010

Už 10. listopadu budeme znát vítěze Big Brother Awards 2010!

1. 11. 2010 | 17:22

Zabránit vlezlým firmám, úřadům a technologiím, aby nestrkali své dlouhé, slídliské prsty do našeho soukromí je obtížné. Můžeme na ně ale veřejně upozornit a ukázat tak kdo zachází příliš daleko. Od toho jsou tady Big Brother Awards, ceny pro největší slídlily v našem soukromí. Slavnostní vyhlášení šestého ročníku soutěže **Big Brother Awards** proběhne **10. listopadu 2010 od 19.30 hod. v BIO OKO**, Františka Křížka 15, Praha 7.

Vstupenku pořídíte **v den konání za 100 Kč přímo v pokladně BIO OKO. V předprodeji za sníženou cenu 70Kč** tamtéž.

Ceny jsou udělovány každý rok v sedmi kategoriích:

- **Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce)**
- **Největší firemní slídlil (pro komerční firmy)**
- **Největší úřední slídlil (pro státní instituce)**
- **Nebezpečná nová technologie**

- **Právní norma Velkého bratra**
- **Slídlil mezi národy**
- **Výrok Velkého bratra**
- Kladná cena: **Ocenění za ochranu soukromí**

Uměleckého zpracování slavnostního večera se zhostí herec a moderátor Ladislav Čumba. Cílem je zábavnou, ale dostatečně naléhavou formou upozornit na fakt, že ochrana soukromí je stále jedním z nejvíce oslabovaných práv.

Vítěze uplynulých pěti ročníků najdete [zde](#)

Vítěze letošních Big Brother Awards vybírala porota ve složení:

Mgr. Petr Jansa – právník, Transparency Internacional

Ing. Mgr. Oldřich Kužilek – poradce a expert na otevřenost veřejné správy

RNDr. Ing. Jiří Peterka – nezávislý konzultant a publicista, pedagog na MFF UK, kde přednáší problematiku počítačových sítí a komunikací

RNDr. Miroslav Patrik – přírodovědec, ekologický aktivista a poradce ministra dopravy, předseda hnutí Děti Země

Mgr. Jiří Kopal – zakladatel Ligy lidských práv

Mgr. Karel Dolejší – ekologický a lidsko-právní aktivista, redaktor Britských listů

Ing. Tatiana Cséfalvayová – nezávislá poradkyně v oblasti ochrany soukromí

Mgr. Lenka Nejezchlebová – redaktorka časopisu Týden

JUDr. Ing. Helena Svatošová – advokátka, jednatelka organizace Iuridicum Remedium

Chcete podpořit Big Brother Awards? Pošlete to dál!

Jestli vás oslovila myšlenka Big Brother Awards a chcete jí podpořit, posílejte informace o nás dál. Můžete to udělat několika způsoby:

Leták BBA 2010

[Stáhněte si leták](#)

Banner BBA 2010

[Stáhněte si banner](#) a dejte ho na vaše stránky (468x60, GIF)

BBA 2010 na Facebooku Twitteru

Připojte se k nám na sociálních sítích a pošlete informace o nás vašim přátelům a známým.

<http://www.facebook.com/Ceny.Velkeho.bratra.CR>

http://twitter.com/iure_cz

Poslechněte si reklamní spot na letošní předávání Big Brother Awards a pošlete ho všem, které by mohlo téma ochrany zajímat.

Procházka pražským kamerovým systémem

1. 11. 2010 | 12:05

V rámci rozehrání na předávání Big Brother Awards 2010, které bude už 10. listopadu v BIO OKO, vás zveme na procházku pražským kamerovým systémem. **Procházka proběhne v neděli 7. listopadu, sraz je v 15.00 hod. na Můstku na rohu Václavského náměstí a ul. 28. října.** Během hodinové exkurze bude předvedeno rozmístění kamer, jejich funkce, slabiny a rizika. Účastníkům budou zároveň názorně demonstrovány způsoby, jak se vyhnout nadměrnému dohledu kamer. Provádět bude Mgr. Filip Pospíšil, Ph.D., expert projektu Lidská práva a technologie, Iuridicum Remedium, o.s.

Účastníkům se doporučuje, aby se na procházku vybavili kapesními zrcátky nebo laserovými ukazovátky.

Pdf pozvánku na akci si můžete stáhnout [zde](#)

Akci pořádá [Praguewatch.cz](#), internetový průvodce po pražských kauzách, sporných případech městského plánování, ohrožených kulturních prostorech, parcích či třeba zahrádkářských koloniích.

luRe: nezneužívejte případ zmizelé Anny k prosazování návrhů omezujících soukromí

26. 10. 2010 | 17:06

Emoce, které doprovázejí zmizení malé Anny Janatkové, zneužívají nejen bulvární média. Iuridicum Remedium (luRe) kritizuje lidi, jenž se živí na vlně mediálního zájmu o téma a využívají jej k nemístné sebepropagaci a také přístup seriózních médií, která dávají těmto lidem prostor.

Ředitelka nadace Naše dítě Zuzana Baudyšová na stránkách iDnes.cz medializovala svůj názor, ve kterém se přiklání k očipování dítěte, než aby o něj rodiče přišly. „Myšlenka čipování dětí je zcela nepřijatelná. Čipování dětí by bylo nejen v rozporu s celou řadou českých i mezinárodních právních norem, ale zejména by mělo vážný dopad na psychiku dětí a znamenalo by i potenciální nebezpečí pro jejich bezpečnost. Jen těžko lze uvěřit, že Zuzana Baudyšová, která chce chránit zájmy dětí, mohla tento výrok skutečně pronést,“ říká Jan Vobořil z luRe.

V souvislosti se zmizením malé Anny přišel Jiří Jehlička z Centrálního registru dlužníků s projektem registru pedofilů, který mají podle informací zveřejněných deníkem Právo tvořit údaje z otevřených zdrojů, například dříve medializovaných soudních kauz. Další informace by pak na server posílali sami uživatelé a administrátoři by je pouze ověřovali. Fakt, že vzniku takovéto databáze v ČR brání zákon na ochranu osobních údajů hodlá Jehlička obejít umístěním serveru v zahraničí. Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) Igor Němec pro deník Právo komentoval záměr se slovy, že pokud se registr na internetu skutečně objeví, je ÚOOÚ okamžitě připraven jeho činnost prověřit. „Šlo by o klasický black list (černý seznam), který je u nás nezákonný a je nezákonný i v celé Evropě,“ řekl Právu Igor Němec. Jehlička na postoj Úřadu reagoval v prohlášení CERDu, kde kritizuje postoj ÚOOÚ a přímo jej osočuje, že hájí zájem pedofilních násilníků před zájmy ochrany dětí. „CERD si tak patrně vyřizuje s ÚOOÚ účty kvůli prohlášení ÚOOÚ z konce září tohoto roku, že CERD překrucuje vyjádření Úřadu,“ komentuje Filip Pospíšil z luRe.

Podobné případy jako zmizení malého dítěte zvedají emoce a objevuje se i pochopitelná snaha hledání řešení a prevenci. K těmto opatřením ale nemohou patřit návrhy, které neberou ohled na principy právního státu, bezpečnost veřejnosti a její demokratické principy.

Kontakt:

Kateřina Hlatká
iure@iure.org
+420 222 515 564

Magistrát oddaluje zavedení personalizované anonymní opencard do nedohledna

19. 10. 2010 | 14:33

Iuridicum Remedium obdrželo reakci ředitele odboru informatiky Magistrátu hlavního města Prahy Ing. Ladislava Kočího na dotaz týkající se důvodů, proč nebyla dosud předložena studie proveditelnosti zavedení anonymní personalizované karty. Úkol uložila odboru Rada hl. m. Prahy. Z odpovědi je zřejmé, že odbor informatiky nemá ani 2

měsíce po termínu pro splnění tohoto úkolu v rukou nic, a že nejsou zároveň stanoveny žádné termíny, v nichž bychom mohli studii proveditelnosti očekávat.

Z okolností je zřejmé, že se dříve dočkáme zrušení papírových jízdenek a nuceného přechodu na opencard pro všechny předplatitele MHD v Praze, než zavedení možnosti cestovat anonymně a za nediskriminační cenu. Magistrát tak postupuje v intencích Strategie rozvoje opencard z března tohoto roku, která počítá s nuceným zvyšováním počtu držitelů karty a s následným zpeněžením jejich osobních údajů. Vedle problematiky ochrany osobních údajů jsou další pastí na uživatele karty i jednostranné podmínky využívání opencard. Všichni kdo od listopadu přejdou z papírových předplatních kuponů na opencard se například zaváží k respektování zcela nevýhodných ustanovení o započítávání pohledávek, nebo budou akceptovat nepřiměřenou mnohaletou lhůtu pro uchovávání jejich osobních údajů. Věříme, že nově zvolené zastupitelstvo zajistí důslednou personální politikou, aby magistrát plnil usnesení samosprávy, a aby se zamezilo zneužívání monopolního postavení Dopravního podniku při poskytování služeb MHD i zalepování děr v rozpočtu projektu opencard penězi z prodeje osobních údajů Pražanů.

Ve stejné věci jsme dopisem oslovili také náměstka pražského primátora Milana Richtera i samotného primátora Pavla Béma. Ani jeden z nich ovšem neodpověděl.

Po ustanovení nové koalice na pražském magistrátu nás bude samozřejmě zajímat i její názor na zavedení personalizované anonymní opencard i na celý projekt.

[Dopis řediteli odboru informatiky magistrátu Ing. Ladislavu Kočímu ze dne 20. 9. 2010](#)

[Odpověď Ladislava Kočího ze dne 4. 10. 2010](#)

Analýza odposlechů a sledování za rok 2009

18. 10. 2010 | 13:41

Policejní prezidium České republiky zpracovalo na základě požadavku ministra vnitra z poloviny prosince 2007 dokument s názvem „Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2009“. Vláda materiál projednala na své schůzi dne 13. 10. 2010.

Z dokumentu je možné vyčíst zajímavé a mnohdy i znepokojující informace, mimo jiné také například, že:

"Přestože Policie ČR přijímá na ochranu údajů z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu stále nová opatření, riziko úniku těchto citlivých informací ze strany dalších účastníků trestního řízení zůstává.

Důvodně se lze domnívat, že někteří účastníci trestního řízení v těchto případech naprosto přehlížejí fakt, že informace byly získány pro účel trestního řízení a jejich použití k jinému účelu je naprosto nepřijatelné. Objevují se však případy, kdy přístup k informacím lze popsat způsobem - co není utajeno podle zákona o utajovaných informacích, nepodléhá žádné ochraně. Skutečnost, že se může jednat o osobní údaje a informace chráněné ústavou, které jsou určeny pouze a výhradně pro účely trestního řízení, jako by nehrála roli." (str. 17 analýzy)

Ke stažení:

[Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2009](#)

[Příloha č. 1 - Trestné činy, u nichž zákon umožňuje provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle §88 trestního řádu](#)

[Předkládací zpráva Ministerstva vnitra](#)

Beseda o licencích Creative Commons na FF UK

13. 10. 2010 | 16:04

Může být umění skutečně svobodné? Jaký je smysl umělecké práce a kdo vlastní uměleckou a autorskou tvorbu? Nejen těmito otázkami se budeme zabývat na besedě o licencích Creative Commons, která je součástí putovní výstavy Free Culture. Putovní výstava Free Culture probíhá ve dnech 11. 10. - 22. 10. v prostorách FF UK.

Kde? Knihovna Filozofické fakulty UK, Nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1 - v suterénu budovy, vchod je pod schody nalevo od bistra U Platóna

Kdy? 20. října 2010 od 16:00 hod.

Besedy se zúčastní:

Lukáš Gruber – Národní knihovna ČR

Jan Mucska – nezávislá internetová HD televize Artyčok

Roman Strejček – OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. (OSA)

Jan Vobořil - Iuridicum Remedium, o.s.

Petra Žikovská - Právnická fakulta UK;

Mezinárodní federace hudebního průmyslu České republiky (ČNS IFPI)

VSTUP ZDARMA

[Stáhnout pozvánku v pdf](#)

Zvukový záznam z proběhlé debaty najdete zde: <http://official.fm/tracks/191500>

Kontakt:

Petr Kučera

kucera@iure.org

Už tento víkend vypukne DIY karneval

7. 10. 2010 | 14:42

V sobotu 9. října bude na pražském Těšnově opět DIY karneval Svoboda beze strachu. Sraz bude ve 12:00 h na Těšnově (u legálů před Ministerstvem zemědělství), začátek průvodu je plánován na 15:00 h a konec nejpozději 22:00 h tamtéž. Iuridicum Remedium nebude chybět, poznáte nás podle [nových bigbrotherovských triček](#).

[Prohlášení iniciativy Freedom not Fear k letošnímu karnevalu](#)

Máme to na triku! Nová trička Big Brother Awards jsou na skladě

6. 10. 2010 | 15:09

Ukažte světu svůj názor na šmírování s novými tričky Big Brother Awards! Trička značky **Continental** jsou krásně barevná, vyrobená z organické bavlny způsobem šetrným k přírodě a s respektem k lidské práci. Máme pánská i dámská.

Cena trička je 300,- Kč. Koupit si je můžete u nás v kanceláři na adrese U Průhonu 23, Praha 7 - Holešovice. Zasíláme také na dobírku, v tom případě účtujeme navíc poplatek 100,- Kč. Dotazy a objednávky prosím směřujte na iure@iure.org.

Trička jsou dostání v několika barevných mutacích a v různých velikostech. Ne všechny barvy máme ve všech velikostech, na konkrétní kombinaci se raději informujte mailem.

Pánská

Velikosti: M, L, XL

Barvy: ice blue, light blue, sport grey, pastel green, olive green

Dámská

Velikosti: M, L

Barvy: melange sky, melange pink, light lemon, light blue

luRe reaguje na námítky ministerstev (vnitřní, zdravotnictví, průmyslu a obchodu, životního prostředí a pro místní rozvoj) k Podnětu Rady vlády pro lidská práva k zákonu o DNA

4. 10. 2010 | 16:15

[Vypořádání připomínek k Podnětu Rady vlády pro lidská práva k zákonu o DNA](#)

[Usnesení Rady vlády pro lidská práva - Zásady právní úpravy problematiky zpracování osobních údajů v souvislosti s odběrem vzorků DNA](#)

V ČR jsou tlaky na omezení práva lidí pokojně se shromažďovat

4. 10. 2010 | 15:06

Shromažďovací právo v ČR je v ohrožení, jak vyplývá ze závěrů rok a půl trvajícího projektu Právo na pokojné shromažďování jako test demokracie, který realizovalo občanské sdružení Iuridicum Remedium (dále jen „luRe“) za podpory Nadace OSF Praha. Na jedné straně stále pokračují nezákonné zákazy pokojných shromáždění ze strany místních samospráv regulované do jisté míry judikaturou. Z druhé strany pak pokračují tlaky na omezování shromažďovacího práva ze strany exekutivy a legislativy, chápané často jako nástroj boje proti extremismu.

„Za symbol represivního přístupu k omezování shromažďovacího práva lze považovat třeba obecný zákaz jakéhokoli maskování a dokonce i ztěžování identifikace zakrýváním obličeje účastníky shromáždění pod pokutou. Média i

značná část veřejnosti odmítají možnost, že by maskování na shromáždění mohlo mít svůj legitimní důvod. To ukazuje například i nedávný případ maskovaného policisty na odborovém shromáždění a jeho mediální ohlas, ačkoli z dostupných materiálů nic nenasvědčuje tomu, že by se dotyčný podílel na demolici zařízení v budově ministerstva vnitra,“ uvedl koordinátor projektu a právník luRe Jan Vobořil. „Málokdo si uvědomuje, že pokuta, která hrozí zamaskovanému policistovi, by mohla být teoreticky uložena i stovkám jeho demonstrijících kolegů, kteří měli na očích sluneční brýle, čímž ztížili svoji identifikaci a tím porušili zákon,“ dodal.

Projekt ukončený na konci září 2010, který hájil liberální pojetí shromažďovacího práva, se soustředil na 3 základní oblasti: strategická litigace a poradenství, legislativa a osvěta veřejnosti, včetně odborné. V první oblasti luRe poskytl právní poradenství například sdružením Ne základnám a Otevři oči, nebo pořadatelům Queer Pride v Táboře a Freedom not Fear v Praze. Vítězství v soudním řízení, namířeném proti zákazu shromáždění Freedom not Fear v Praze na podzim 2008, mělo zásadní dopad na stanovení pravidel posuzování naplnění jednoho z nejzneužívanějších důvodů zákazu shromáždění: omezení dopravy. „Zkušenosti z litigace a poradenství lze shrnout tak, že veřejná správa a zejména samospráva se nadále snaží bránit veřejnému projevu nepopulárních názorů, jako je pacifismus a odpor k vojenské základně USA na území ČR, boj za práva gayů a leseb nebo vystoupení proti týrání zvířat. Nezákonné zákazy jsou pak zpravidla soudy rušeny.“ shrnul Jan Vobořil.

V legislativě se luRe snažilo zabránit soustavnému úsilí ministryně a následně ministra pro lidská práva a menšiny zhoršit stávající úroveň shromažďovacího práva v ČR. Novela shromažďovacího zákona č. 294/2009 Sb. nakonec nedopadla tak tíživě, jak byla původně navrhována, nicméně podnět Rady vlády pro lidská práva iniciovaný luRe, vrátit zákonem zaručené právo na maskování účastníků shromáždění bez arbitráního posuzování policií, byl ministrem pro lidská práva a menšiny a posléze vládním zmocněncem pro lidská práva Michaelem Kocábem odložen do šuplíku a vládě nepředložen. „Za dílčí, ale významný úspěch, považujeme příslib dojednaný s představiteli ministerstva vnitra a policie, přistupovat k postihu maskovaných účastníků shromáždění pouze v krajních případech, zejména pak při páchání jiných přestupků a trestných činů,“ uvedl Vobořil. „Přesto i nadále považujeme obecný zákaz maskování i jakéhokoli jiného ztěžování identifikace účastníky shromáždění zakotvený v zákoně za nepřiměřený. To jestli bude policie této zbraně dané jí do ruky zneužívat, se ukáže v budoucnu.“ dodal.

K osvětě veřejnosti slouží zejména portál Shromažďovací právo (<http://shromazdovacipravo.cz/>), který luRe zprovoznilo. Jsou na něm právní předpisy v platném a historickém znění, kompletní česká judikatura Nejvyššího správního soudu a vybraná judikatura jiných soudů, zejména Evropského soudu pro lidská práva. Nedílnou součástí portálu jsou Často kladené otázky a odpovědi na ně. luRe také uspořádalo 2 úspěšné debaty za účasti veřejnosti a aktivně se účastnilo řady dalších jednání a debat.

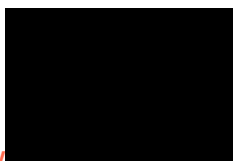
„Věříme, že projekt byl úspěšný a že se nám podařilo vnést liberální pohled do obnovené debaty o shromažďovacím právu a tyto názory obhájit,“ shrnul Vobořil.

Tisková zpráva k ukončení projektu Právo na pokojné shromažďování jako test demokracie

Nominace na Big Brother Awards se uzavírají už zítra!

29. 9. 2010 | 09:19

Máte-li vhodného kandidáta na letošní Big Brother Awards, je nejvyšší čas jej nominovat. Už zítra 30. září ve 20.00 hod. uzavíráme nominace. Nad došlými tipy se poté sejde odborná porota, která z nich vybere vítěze anticen v osmi kategoriích. Výsledky soutěže pak vyhlásíme 10. listopadu na slavnostním večeru v BIO OKO.

Slídily můžete nominovat prostřednictvím [www.bbovového formuláře](#) do osmi kategorií: Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídil (pro

komerční firmy), Největší úřední slídlil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídlil mezi národy, Výrok Velkého bratra a Kladná cena: Ocenění za ochranu soukromí.

Podrobnější informace o soutěži a vítěze minulých ročníků najdete zde: <http://www.slidilove.cz/content/soutez-o-nejvetsiho-slidila>

luRe poslalo českým europoslancům brožuru s argumenty proti blokování internetu

27. 9. 2010 | 19:13

V Evropském parlamentu právě probíhají diskuse o blokování přístupu k obsahu na internetu. Iuridicum Remedium v této souvislosti oslovilo české europoslance s argumenty proti blokování internetového obsahu. Poslancům jsme zaslali materiál s názvem "Blokování internetu - Zločiny mají být trestány, ne zakrývány" autora Joa McNamee, kterou do češtiny přeložil Michael Klánský. luRe se tak připojilo k iniciativě organizace European Digital Rights (EDRI), jejímž je členem.

Brožura ke stažení: ["Blokování internetu - Zločiny mají být trestány, ne zakrývány", Joe McNamee](#)

Sent: Mon 9/27/2010 5:54 PM

Subject: Blokování internetu - Zločiny mají být trestány, ne zakrývány

Vážený pane poslanče,

dovolte mi, abych se na Vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium obrátil ve věci právě probíhajících diskuzí o blokování přístupu k obsahu na internetu.

Blokování přístupu k nevhodnému nebo nelegálnímu obsahu na internetu je velmi citlivým tématem. Úzce se dotýká základních práv občanů EU, zejména práva na svobodu projevu.

Domníváme se, že při diskuzích o nových právních opatřeních v oblasti blokování internetu je zapotřebí obezřetnosti. Výsledná implementace by měla být založena na vyhodnocení efektivity faktických dopadů, ne na politických zájmech a emocionálních reakcích.

Dovolujeme si tedy předložit Vám materiál s názvem "Blokování internetu - Zločiny mají být trestány, ne zakrývány" (viz příloha). Autorem originálu v angličtině je Joe McNamee.

Děkujeme Vám, že této problematice věnujete svou pozornost

S pozdravem

za Iuridicum Remedium, o. s.
Petr Kučera

Radní Richter ignoruje zavedení nové opencard bez osobních údajů

23. 9. 2010 | 07:53

Praha se podle všeho urputně brání zavedení nového druhu opencard, který by neschraňoval osobní údaje držitelů a zároveň by umožnil využívat všechny služby. Rada hl.m. Prahy už deset měsíců odkládá projednání petice, ve které občané právě takovou kartu požadují. Radní Milan Richter navíc stále nepředložil plán na zavedení tzv. anonymní personalizované karty opencard, což měl podle zadání Rady udělat do 17. srpna.

Občanské sdružení Iuridicum Remedium se obrací se stížností na neprojednání petice požadující zavedení anonymní nediskriminační opencard Radou hl. m. Prahy na primátora MUDr. Pavla Béma. Zároveň zasílá otevřené dopisy náměstkovi primátora ing. Milanu Richterovi a řediteli odboru informatiky MHMP ing. Ladislavu Kočímu, v němž požaduje urychlené splnění úkolu uloženého Radou hl. m. Prahy, a totiž předložit studii proveditelnosti zavedení tzv. anonymní personalizované karty opencard.

Občanské sdružení Iuridicum Remedium odeslalo 20.9. primátorovi hl. m. Prahy stížnost na neprojednání petice za zavedení anonymní nediskriminační opencard, která nebude spojena s uchováváním osobních údajů v jakýchkoli databázích a zároveň ji bude možné využívat za stejných nediskriminačních podmínek jako stávající neanonymní kartu. Nediskriminačními podmínkami jsou zejména myšleny stejné podmínky pro vydání karty a stejná cena kupónů na MHD. Osobní údaje by u tohoto druhu opencard měly být využity maximálně k potisku samotné karty, jak je tomu u Iuridicem Remediem prosazovaného nového typu tzv. anonymní personalizované karty.

„Petice byla podána 16. listopadu 2009 a Rada hl. m. Prahy ji nebyla schopna projednat ani za 10 měsíců, ačkoli podle jí schválených pravidel by se tak mělo stát do 30 dnů“, uvedl k věci právník občanského sdružení Iuridicum Remedium Jan Vobořil.

Iuridicum Remedium zároveň znovu upozorňuje na ignorování usnesení Rady hl. m. Prahy, kteréuložilo odboru informatiky MHMP zajistit realizaci tohoto nového typu karty do poloviny srpna 2010. V otevřeném dopise luRe vyzývá radního Richtera a ředitele odboru informatiky Kočího, aby neprodleně naplnili usnesení Rady, předložili Radě studii proveditelnosti zavedení tzv. anonymní personalizované karty a zajistili realizaci zavedení nového typu karty v nejkratším možném termínu.

To, že hl. m. Praha jakožto garant projektu opencard se zavedením nového typu karty v blízké budoucnosti nepočítá, je zřejmé mimo jiné i z utajovaného dokumentu na jehož existenci upozornilo Iuridicum Remedium již v tiskové zprávě ze dne 31.8.2010. Bezdůvodně utajovaný a narychlo schválený koncept zadávací dokumentace k zajištění provozu Pražského Centra Kartových Služeb (výběrové řízení bylo vyhlášeno dne 7.9.2010), který luRe získalo od zastupitelky za Stranu zelených Petry Kolínské, je k dispozici na internetových stránkách www.slidilove.cz.

Koncept zadávací dokumentace k zajištění provozu Pražského Centra Kartových Služeb zde: <http://www.slidilove.cz/content/tajnosti-s-opencard-verejnost-nesmi-znat...>

Poslanci EP mimo jiné díky aktivitě veřejnosti přijali psanou deklaraci č. 12 proti utajenému vyjednávání mezinárodní dohody ACTA

20. 9. 2010 | 12:57

luRe se zapojilo do celoevropské iniciativy, která se snažila přesvědčit poslance evropského parlamentu jak moc je důležité podepsat psanou deklaraci č. 12 (WD12) proti utajenému vyjednávání mezinárodní dohody ACTA. Není nám

známo, do jaké míry se naše kampaň ovlivnila rozhodnutí jednotlivých poslanců WD12 podepsat, nicméně do konečného data 9. září podepsalo WD12 celkem 15 z 22 českých poslanců. Příjemným překvapením byl pro nás průběh komunikace s českými europoslanci, kteří byli informováni a naslouchali našim argumentům. WD12 byla nakonec podepsána nadpoloviční většinou poslanců a stala se tak oficiálním vyjádřením Evropského parlamentu.

V březnu 2010 skupina poslanců Evropského parlamentu představila dokument, ve kterém se postavila proti utajenému vyjednávání mezinárodní dohody ACTA. Jednalo se o tzv. Psanou deklaraci číslo 12 (WD12) „O nedostatečně transparentním procesu a případně problematickém obsahu obchodní dohody o boji proti padělání (ACTA)“. Psaná deklarace se stává oficiálním vyjádřením parlamentu, je-li podepsána nadpoloviční většinou poslanců (<http://www.europarl.europa.eu/activities/plenary/writtenDecl.do?language=CS>). Například v roce 2009 byly přijaty tři psané deklarace z celkového počtu 69. luRe se připojilo k celoevropské iniciativě, ve které se jednotliví občané a občanská sdružení snažila poslance upozornit na důležitost podpisu WD12.

Organizace La Quadrature du Net (<http://www.laquadrature.net/>) poskytla potřebné know-how: termíny zasedání Evropského parlamentu, aktualizovaný přehled poslanců, včetně kontaktních informací a záznamu o tom, zda již WD12 podepsali či ne.

České poslance (<http://www.europarl.europa.eu/members/public/geoSearch/search.do?country...>) jsme oslovovali ve dvou vlnách - v průběhu zasedání Evropského parlamentu na začátku července a znovu v průběhu zasedání na začátku září. Na poslance jsme se obraceli telefonicky, podrobné stanovisko luRe jsme posílali emailem. Před zahájením komunikace s poslanci svůj podpis k WD12 připojilo již 6 českých poslanců z celkových 22. Do konečného data 9. září podepsalo WD12 celkem 15 českých poslanců (http://www.laquadrature.net/wiki/Written_Declaration_12/2010_signatories...).

Není nám známo, do jaké míry se naše kampaň ovlivnila rozhodnutí jednotlivých poslanců WD12 podepsat. Víme, že o propagaci WD12 se mezi poslanci výrazně zasazovala paní poslankyně Roithová, jedna z iniciátorů dokumentu. Několik poslanců se vyjadřovalo, že o problematice dohody ACTA vědí, protože jim píše občané. Úsilí občanů, poslanců i propagátorů WD12 se stupňovalo s tím, jak s blížícím termínem ukončení sběru podpisů rostla šance získání nadpoloviční většiny.

Příjemným překvapením byl pro nás průběh komunikace s českými europoslanci. Mnoho z nich se nám podařilo zastihnout osobně přímo v jejich kanceláři a mohli jsme s nimi o WD12 promluvit. I komunikace s osobními asistenty poslanců byla často plodná a poslanci náš podnět skutečně dostávali. V jednom konkrétním případě se naše intervence prokazatelně odrazila v následném připojení podpisu poslancem.

Je tedy vidět, že osobní intervence u poslanců Evropského parlamentu má smysl. Je příjemné vidět, když se do iniciativy zapojují občané napříč Evropou a výsledkem je koordinovaná akce zákonodárců ku prospěchu občanských práv.

Základní otázky a odpovědi ke kamerovým systémům na pracovišti

6. 9. 2010 | 16:29

luRe na základě četných dotazů sestavilo základní otázky a odpovědi ohledně použití kamerových systémů na pracovišti.

Co musí zaměstnavatel vše zařídit, pokud chce instalovat kamerový systém?

Předně musí zaměstnavatel vědět, zda instalaci takového kamerového systému připouští zákon. Sledování kamerami je poměrně masivní zásah do soukromí zaměstnanců a lze ho proto používat pouze v určitých případech. Podle zákoníku práce jsou to případy, kdy má zaměstnavatel ke sledování závažný důvod spočívající ve zvláštní povaze činnosti. Obecně lze říci, že případů, kdy tato podmínka bude splněna, je velmi málo. Může se jednat například o pracoviště obzvláště riziková z hlediska bezpečnosti práce nebo třeba o tiskárny cenin či operační sály. Tuto podmínku nelze překlenout ani případným souhlasem zaměstnance s monitorováním. Pokud zákon zaměstnavateli využívání kamerového systému umožňuje, je nutné dále rozlišit případy, kdy dochází k uchovávání záznamů, a kdy sledování kamerami probíhá pouze v reálném čase bez systematického pořizování záznamů. V

prvním případě je nutné plnit i povinnosti uložené zákonem o ochraně osobních údajů, především musí zaměstnavatel provést registraci u Úřadu pro ochranu osobních údajů, musí přesně určit účel zpracování osobních údajů (častým nešvarem je určování účelu až dodatečně), stanovit přiměřenou dobu zpracování, informovat zaměstnance, zabezpečit osobní údaje před neoprávněným přístupem atd. Obecně lze zaměstnavatelům doporučit, aby se snažili využívání kamer raději vyhnout a kontrolu zaměstnanců zajistili méně invazivními prostředky.

Co všechno by se o kamerovém systému měli dozvědět zaměstnanci?

Především platí, že kamera nesmí být skrytá. Zaměstnanci by o instalaci kamerového systému měli být informováni ještě před jeho spuštěním. Zaměstnavatel musí zaměstnance informovat o účelu zpracování, o tom, kdo bude údaje zpracovávat a komu mohou být předány. Zaměstnanec musí být informován také o právu přístupu k osobním údajům.

V jakých nejčastějších případech se porušují osobní práva zaměstnanců?

Pokud jde o oblast ochrany osobních údajů, tak právě monitorování kamerami je poměrně masivní. Podobně je tomu například s kontrolou elektronické pošty nebo navštívených internetových stránek.

Jak a kdy by se lidé měli bránit?

Porušování zákona je v této oblasti tak rozšířené mimo jiné i proto, že se zaměstnanci takovým přístupům často nebrání. Proto lze jen doporučit, aby se zaměstnanci bránili pokud možno vždy, kdy dochází k nezákonným zásahům do jejich práva na soukromí. Se svými stížnostmi se mohou obrátit na Úřad pro ochranu osobních údajů nebo na inspektoráty práce. Přitom lidem mohou pomoci naše internetové stránky www.uzijisvaprava.cz. V neposlední řadě mohou také na www.slidilove.cz nominovat svého slídila na některou z cen Velkého bratra.

V jakých odvětví jsou s kamerovými systémy největší problémy?

Kamerové systémy se často navzdory zákonným předpisům staly běžnou součástí naší každodennosti. Jako zásadní vnímám porušování zákona tam, kde je jednotlivec monitorován dlouhodobě bez možnosti se sledování vyhnout, což může mít vážný dopad na jeho psychiku. Takovými případy jsou třeba právě některá pracoviště.

Pomohla soutěž Big Brother Awards zlepšit v nějakých firmách pracovní prostředí?

Důležitá pro zlepšení prostředí na pracovištích je zejména skutečnost, že jsou si zaměstnanci vědomi svých práv a jsou připraveni tato svá práva bránit. K tomu jistě soutěž i naše další činnost napomáhá. Lidé si více všímají porušování práv na ochranu soukromí a v některých případech se zlepšil i přístup zaměstnavatelů. Zároveň se ale zlevňují technologie, a tak se objevují stále nové případy, kdy zaměstnavatel sáhne k prostředku kontroly zaměstnanců, který je za hranou zákona. K nějakému celkovému zlepšení situace tak bohužel nedošlo.

NO FEAR NO CONTROL

6. 9. 2010 | 09:32

Benefice pro Big Brother Awards 2010. Přijďte se pobavit, dozvědět se něco nového a připomenout si, že se blíží další ročník vyhlášení anticen pro narušitele našeho soukromí. Benefice vypukne ve čtvrtek 16. září od 18 hodin.

Program benefice:

Od 18.00 hod. bude v kavárně workshop na téma Jak se bránit kamerovým systémům?

Darkside dubstep stage:

COMBAT a.v. Stormfield, UK

Dustcream live
Deus Ex Machina
Yukimura

Funky soul break stage:
Bryant K Nyc, US

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

Největší slídily vyhlásíme 10. listopadu od 19.30 v BIO OKO.

Tajnosti s Opencard, veřejnost nesmí znát některé dokumenty

31. 8. 2010 | 21:38

Rada hl. m. Prahy tají dokumenty týkající se výběru provozovatele Pražského centra kartových služeb. Zároveň rozhodla, že při výběru provozovatele centra nebude dále spolupracovat s Českými drahami. V důvodové zprávě k usnesení mimo jiné kritizuje přístup Úřadu na ochranu osobních údajů. Utajování informací o realizaci projektu může mít přitom zásadní vliv na ochranu osobních údajů uživatelů Opencard.

Rada hlavního města Prahy dnes schválila koncept zadávací dokumentace k zajištění provozu Pražského Centra Kartových Služeb (Usnesení Rady hl. m. Prahy č. 1384). Podle důvodové zprávy k usnesení Rady se Magistrát rozhodl, že při výběru provozovatele PCKS nebude nadále postupovat ve spolupráci s Českými drahami, ale samostatně. Mezi příčinami dokument uvádí legislativní a ekonomické obtíže spojené s integrací systémů Opencard a In- karty Českých drah. Jako jeden z důvodů je v důvodové zprávě označen údajně „rizikový přístup Úřadu pro ochranu osobních údajů“. „Bohužel je zřejmé, a potvrdilo se to již v minulosti, že představitelé hlavního města vnímají ochranu osobních údajů jako cosi, co jim pouze komplikuje práci,“ říká právník organizace Iuridicum Remedium Jan Vobořil.

Zároveň jsou podle rozhodnutí Rady oba dokumenty - zadávací dokumentace i její posudek souladu se zákonem - označeny jako neveřejné. Oba materiály přitom mohou mít na ochranu osobních údajů držitelů karet zásadní vliv. Po skandálech spojených s projektem Opencard lze za rizikové považovat zejména utajování informací o realizaci projektu. „Požadujeme zveřejnění utajovaných dokumentů, transparentní zadávací řízení a odpovědný přístup k ochraně osobních údajů držitelů karty,“ uvedl Jan Vobořil a dodal: „Schválené usnesení Rady a skutečnost, že radní Richter opět nepředložil Radě studii proveditelnosti zavedení tzv. anonymní personalizované karty, což měl učinit již v polovině srpna, je dokladem toho, že ochrana osobních údajů zůstává i nadále stranou zájmu odpovědných představitelů hlavního města.“ V listopadu přitom končí papírové kupony a Opencard si tak budou muset pořídit i ti, kteří ji doposud odmítali např. z důvodu obav o soukromí nebo kvůli netransparentnosti celého projektu.

Omluva

Občanské sdružení Iuridicum Remedium se omlouvá za uvedení nepřesné informace v tiskové zprávě „Opencard – radní nedodržuje stanovené úkoly ani zákon“ vydané při příležitosti nesplnění úkolu předložit koncepci zavedení anonymní personalizované karty Opencard radním hl. m. Prahy Milanem Richterem. V textu byla uvedena informace, že Rada hl. m. Prahy schválila na svém zasedání dne 17.8.2010 smlouvu o utajování informací o integraci systémů Opencard a In-karty. Tato informace se nezakládala na pravdě, předkládaný materiál byl krátce před jednáním stažen z programu jednání po intervenci zastupitelky Strany zelených Petry Kolínské, která upozornila na nezákonnost smlouvy.

Veřejná debata: Problémy shromažďovacího práva v ČR

24. 8. 2010 | 15:13

Stává se svoboda shromažďování obětí boje proti extremismu? Zveme vás na veřejnou debatu k tématu shromažďovacího práva, které se zúčastní odborníci ze státní správy, samosprávy a neziskových organizací.

Americké centrum, Tržiště 13 (1. patro), asi 50 m. pod velvysl. USA, **Praha 1** – Malá Strana
Středa **8.9.2010 od 17:00** do cca 19:00, vstup od 16:30

Na veřejnou debatu vás zvou Iuridicum Remedium, o. s. s podporou Nadace Open Society Fund Praha a za spolupráce s Americkým centrem a Respekt Institut o. p. s. Debaty se zúčastní odborníci ze státní správy, samosprávy a neziskových organizací, kteří nastíní základní problémy stávající právní úpravy shromažďovacího práva a její aplikace v praxi a budou se věnovat možnostem řešení těchto problémů. Debata je otevřena široké veřejnosti.

Registrace na voboril@iure.org

Odpoověď Ministerstva vnitra na podnět luRe k problematice ochrany soukromí ve vztahu k jejich resortu

23. 8. 2010 | 14:38

Ministerstvo vnitra reaguje na podnět luRe, kde upozorňujeme na problémy ministerstva ve vztahu k ochraně soukromí: sbírání údajů o komunikaci, odposlechy, analýzy DNA, bezpečnostní kamery, e-Government a nepřehledné databáze veřejné správy. Ani v tomto případě ovšem nepřišel žádný průlom v přístupu ministerstva k výše zmiňovaným otázkám. MV ústy vrchního ředitele sekce pro informatiku a e-Government Ing. Jaroslava Mráze luRe poděkovalo za projevenou iniciativu s tím, že se "jednotlivými podněty budou v rámci příslušných odborných služeb zabývat". Tento příslib bude luRe samozřejmě v budoucnu sledovat.

[Scan odpovědi MV ze dne 19. srpna 2010](#)

[Text otevřeného dopisu Radku Johnovi ze dne 27. července 2010](#)

Opencard – radní nedodrží stanovené úkoly ani zákon

19. 8. 2010 | 12:31

Magistrát hl. m. Prahy opět neplní sliby kolem Opencard. Ačkoliv v červenci schválil záměr zavést nový typ karty Opencard bez uchování osobních údajů, místo studie proveditelnosti nového druhu karty schválila Rada hl. m. Prahy 17. 8. smlouvu o utajování informací o integraci Opencard a In-karty. Namísto slibovaného nového druhu karty jsme se tak dočkali dalšího utajování informací o tom, jak je nakládáno s osobními údaji občanů.

Milan Richter, radní zodpovědný za projekt Opencard, nadále ignoruje usnesení Rady hl. m. Prahy a opět nedodržel termín předložení studie proveditelnosti zavedení nového typu tzv. anonymní personalizované karty Opencard včetně návrhu technického řešení, který měl být předložen do 17.8.2010. V den, kdy měl být návrh předložen, Rada hlavního města Prahy místo toho schválila uzavření smlouvy mezi Magistrátem a Českými drahami o utajování informací při spolupráci na integraci systémů karet Opencard a In-karty. „Místo zavedení efektivnější ochrany osobních údajů při využívání Opencard jsme se dočkali utajování toho, jakým způsobem jsou osobní údaje občanů zpracovávány,“ říká k věci Jan Vobořil, právník občanského sdružení Iuridicum Remedium. To dlouhodobě prosazuje zavedení anonymní personalizované karty. K jejímu vydání by nebylo nutné uchovávat jakékoli osobní údaje a zároveň by díky uvedení osobních údajů na potisku karty odpadla možnost přenositelnosti karty, která je užívána jako argument pro vyšší cenu předplatných jízdenek na MHD.

Poté, co nebylo realizováno usnesení Rady z prosince minulého roku, které se také týkalo anonymní karty, se zřejmě rozplývá další pokus o zavedení nového typu karty. S chystanými změnami, jako je rozšíření počtu subjektů zapojených do projektu, plánované zavedení turniketů v metru apod., se přitom zavedení bezpečnější karty stává stále nezbytnějším. „Ignorování ochrany osobních údajů je u představitelů hlavního města chronické. Od listopadu 2009 například čeká v rozporu se zákonem a přes naše opakované urgency na projednání Radou hl. m. Prahy petice za zavedení anonymní personalizované karty. Dostat se k jakýmkoli konkrétním informacím na Magistrátu je přitom téměř nemožné, což dokládá i naše komunikace s ředitelem Magistrátu ing. Trnkou“, dodává Jan Vobořil. Integrace systémů Opencard a In-karty přitom může přinést řadu dalších problémů v oblasti ochrany osobních údajů uživatelů karet. „Vyzýváme Magistrát, aby při chystané integraci obou systémů přizval k hodnocení dopadů skutečné odborníky na ochranu osobních údajů, případně, aby celá věc byla s předstihem konzultována s Úřadem pro ochranu osobních údajů. To, že jednání o spojení systémů je započato dohodou o utajování informací, nás nicméně naplňuje spíše skepsí,“ uzavírá Jan Vobořil.

Kompletní komunikace mezi luRe a ředitelem Magistrátu hl. m. Prahy Martinem Trnkou zde: <http://www.slidilove.cz/content/dalsi-kolo-korespondence-s-magistratem-h...>

Nabídka práce: luRe hledá kolegu/yni, právníka/čku

17. 8. 2010 | 09:25

Nevládní nezisková organizace Iuridicum Remedium (luRe) hledá kolegu/yni na pozici právník. Možnost výkonu koncipientké praxe. Právní pomoc sociálně slabším zejména v oblasti pracovního práva a práva exekucí.

Požadujeme:

- zájem o práci v neziskovém sektoru
- praxi v poskytování právní pomoci
- samostatnost, logické uvažování

- vynikající pravopis a stylistiku

Nabízíme:

- práci po dobu dvouletého projektu, poté možnost prodloužení v návaznosti na další projekty
- možnost rozvíjení nových projektů a seberealizace v neziskovém sektoru
- odměnu cca 17 - 23 tis. Kč hrubého měsíčně dle dohodnutého rozsahu práce
- zázemí zavedené neziskové organizace, seriózní jednání

CV a motivační dopis, s uvedením kde jste na nabídku práce narazili, zasílejte pod označením „právník“ na adresu iure(at)iure.org. V druhé polovině srpna budeme zájemce vyrozumívat a zasílat nabídky na osobní pohovory.

FAQ ACTA

16. 8. 2010 | 12:37

Základní otázky ohledně smlouvy, která má znamenat průlom v otázkách duševního vlastnictví a internetového pirátství. Často kladené dotazy zpracovala evropská organizace European Digital Rights (EDRI), která včetně luRe sdružuje 27 organizací, které se zabývají soukromým a lidskými právy.

Obsah FAQ

- [1. Týká se dohoda ACTA \(Anti-Counterfeiting Trade Agreement, čili Obchodní dohoda proti padělání\) pouze padělání?](#)
 - [2. Co je tento dokument zač a co obsahuje?](#)
 - [3. Týká se tato kapitola padělání?](#)
 - [4. Zahrnuje Digital Enforcement Chapter smlouvy ACTA odpojování od internetu na principu „třikrát a dost“ za opakované porušování práv duševního vlastnictví?](#)
 - [5. Snaží se návrh o celosvětové zavedení systému „upozornění a odstranění“ ve stylu americké DCMA?](#)
 - [6. Jaká jsou nebezpečí spojená s odpovědností třetí strany za porušování práv duševního vlastnictví?](#)
 - [7. Technická opatření na ochranu \(TPM\) ve stylu DMCA – zákony a interoperabilita](#)
 - [8. Má Internet chapter zahrnovat trestní opatření?](#)
 - [9. Neslíbila Evropská komise, že neaplikuje pravidlo „třikrát a dost“?](#)
 - [10. Trvá Evropská komise na své povinnosti v rámci svého mandátu, tedy nejít při vyjednávání nad rámec současného práva EU?](#)
 - [11. Pokud se EU drží pozice stanovené aquis, pro prostě jen nevyvezeme úspěšný regulační model?](#)
 - [12. Jak tyto návrhy zapadají do role EU při podporování demokracie a lidských práv ve světě?](#)
- [Charakteristika současného textu smlouvy ACTA](#)

1. Týká se dohoda ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, čili Obchodní dohoda proti padělání) pouze padělání?

Ne. Padělání zahrnuje produkci falešného zboží, které podvodně profituje na úkor majitelů registrovaných značek a poškozují důvěru spotřebitelů. ACTA obsahuje ustanovení, která posilují postihy proti padělanému zboží, což ale zahrnuje mnohem širší škálu záležitostí zahrnujících sankce pro nekomerční porušování autorských práv, celosvětovou regulaci internetu a světový obchod s generickými léčivy.

2. Co je tento dokument zač a co obsahuje?

Toto je Digital Enforcement Chapter ze smlouvy ACTA. Jedná se o sekci 4, kapitolu 2, kapitolu dohody zaměřenou na ustanovení celosvětově platných norem upravujících práva duševního vlastnictví. Vyjednavači prozradili, že ACTA

bude mít šest kapitol: (1) Základní ustanovení a definice; (2) Právní rámec pro prosazování práv duševního vlastnictví zahrnujících soukromoprávní vymáhání, opatření na hranicích, trestnímu vynucování a vynucování práv duševního vlastnictví v digitálním prostředí; (3) Mezinárodní spolupráce; (4) Postupy směřující k vymáhání práv; (5) Institucionální ujednání; a (6) Závěrečná ustanovení

3. Týká se tato kapitola padělání?

Ne. Tato kapitola je z velké části o porušování autorských práv. Ačkoli je nejasné, zda je nekomerční porušování práv duševního vlastnictví zapracováno v tomto dokumentu, z dříve zveřejněné části o opatření na hranicích vyplývá, že definice pirátství změní současnou mezinárodní normu a rozšíří oblast působnosti nad rámec postihování sítí organizovaného zločinu a pašování zboží, což jsou oblasti, do kterých údajně tato dohoda chtěl primárně zasahovat. Tato kapitola se zabývá internetovými uživateli a nekomerčními aktivitami v digitálních sítích, nikoli paděláním.

4. Zahrnuje Digital Enforcement Chapter smlouvy ACTA odpojování od internetu na principu „třikrát a dost“ za opakované porušování práv duševního vlastnictví?

Ano. V poznámce pod čarou číslo 6 se uvádí, že vyjednavací USA chtějí, aby ISP přijali odpojování od internetu na principu „třikrát a dost“, aby mohli dosáhnout na výhody spojené s „bezpečnými přístavy“ a s omezením odpovědnosti ISP za porušování práv duševního vlastnictví. V této kapitole je požadováno, aby země, které přistoupí ke smlouvě ACTA měly, nebo implementovaly, sekundární odpovědnost ISP za porušování práv duševního vlastnictví. S cílem vyhnout se odpovědnosti nebo ji omezit budou chtít ISP využít „bezpečné přístavy“ a proto se budou cítit povinni přijmout politiku odpojování od internetu „třikrát a dost“. Takže ačkoli smlouva ACTA nenařizuje signatářským státům přijetí legislativy umožňující odpojování v rámci pravidla „třikrát a dost“, odpojování „třikrát a dost“ by se stalo novým globálním pravidlem na základě silné pobídky pro ISP k přijetí takových opatření (skrze samoregulaci ISP). Tím se předejde případným problémům s implementací systému „třikrát a dost“ v demokratickém a právním státě.

5. Snaží se návrh o celosvětové zavedení systému „upozornění a odstranění“ ve stylu americké DCMA?

Ano. Tato kapitola vyžaduje, aby země přistoupivší ke smlouvě ACTA přijali systém „upozornění a odstranění“ založený na americkém Digital Millennium Copyright Act. Toto jasně plyne ze sekce 3.b.2 dokumentu, která popisuje proces zasílání a přijímání upozornění. Nepoměr sil mezi korporátními majiteli práv a internetovými uživateli pod jurisdikcí USA ukázal svou zranitelnost vůči cenzuře kritických komentářů a politických projevů soukromých skupin, jak dokládá Chilling Effects project (<http://www.chillingeffects.org/weather.cgi?archive=all>) a Electronic Frontier Foundation's Takedown Hall of Fame (<http://www.eff.org/takedowns>).

Bez základní ochrany spotřebitele a řádného procesu se zárukami a stimuly pro ISP na ochranu jejich zákazníků bude systém „upozornění a odstranění“ zneužit a bude mít za následek nespravedlivé odstraňování obsahu přidávaného internetovými uživateli. Z těchto důvodů se již některé země, např. Kanada, dříve rozhodli o zavedení systému „upozornění-upozornění“ (viz <http://www.michaelgeist.ca/content/view/1705/125/>). Smlouva ACTA toto rozhodnutí zvrátí a omezí možnosti dostupné jednotlivým zemím.

6. Jaká jsou nebezpečí spojená s odpovědností třetí strany za porušování práv duševního vlastnictví?

Na veřejnost uniknuvší Digital Enforcement Chapter požaduje, aby země přistoupivší ke smlouvě ACTA měli nebo zavedli odpovědnost třetích stran bez definování podmínek za jakých by tato odpovědnost vznikla. Vysvětlení poskytnuté v poznámce pod čarou č.1 prohlašuje, že po zemích bude požadována harmonizace s americkým standardem sekundární odpovědnosti. Tento standard v poznámce pod čarou č.1 pochází z rozhodnutí amerického Nejvyššího soudu ve věci MGM vs. Grokster z roku 2005.

Zásady, na kterých stojí pojem „nepřímého porušení“ se podstatně liší stát od státu. Proto některé pojmy používané v poznámce pod čarou č.1 nemají jasný význam na mezinárodní úrovni nebo v rámci právního řádu většiny členských států a není tedy jasné, zda vnitrostátní nařízení týkající se „nepřímého porušení“ splňují požadovaný standard nebo ne.

EU chápe současný návrh tak, že stanovuje minimální mezinárodní harmonizaci v otázce toho, co se v některých členských státech nazývá „nepřímé porušení práv duševního vlastnictví“. Tento koncept v současné době neexistuje v rámci práva EU (tzv. aquis communautaire) a v právních řádech některých členských států. K používání a začlenění tohoto termínu jako takového by nemělo dojít, protože takováto situace by byla jednoznačně v rozporu s mandátem, který neumožňuje Komisi jít za rámec acquis. Je otázka, bez ohledu na text, zda v budoucnu může nebo nemůže dojít k přidání s přihlédnutím k „podněcování, napomáhání a spoluúčasti“ do aquis.

Situace se stává ještě více nejasnou s definicemi „online service provider“ nebo „provider“. Navrhovaná definice zahrnuje jako rozhodující faktor hned několik činností a terminologie není příliš jasná. Např. jaký je rozsah „poskytování připojení“: mají v úmyslu pokrýt všechny sítě? Nebo pouze připojení k internetu? Proč je nezbytné aby

uživatel specifikoval místa? Technologické změny navíc mohou způsobit, že definice přestanou odpovídat a platit. Navíc, kdyby tato definice nebyla v souladu s přístupem EU, mohla by si situace vynutit změnu v acquis.

Všechny tyto nejasnosti by postavily internetové zprostředkovatele do složité pozice, v jejímž rámci se rozsáhlejší kontrola a dohled nad sítí jeví jako nejbezpečnější způsob jak se vyvinout z odpovědnosti.

7. Technická opatření na ochranu (TPM) ve stylu DMCA – zákony a interoperabilita

Na veřejnost uniknuvší Digital Enforcement Chapter požaduje po stranách, aby stanovili „občanskoprávní náhrady a trestní sankce za obcházení účinných technologických opatření.“ Článek 11 WIPO Copyright Treaty (WCT) a článek 18 WIPO Performances and Phonograms Treaty stanovuje, že „smluvní strany stanoví přiměřenou právní ochranu a účinné právní opravné prostředky“, ale nespecifikují z čeho by se ochrana měla skládat. Navíc, článek 6 Copyright in the Information Society Directive (CISD) jen odkazuje na „odpovídající právní ochranu“ proti obcházení a jakýmkoli přípravným úkonům. Toto ustanovení CISD nechává značný prostor pro uvážení členských států pokud jde o splnění této povinnosti. Proto navrhovaný §4 zjevně jde nad rámec *acquis communautaire*.

Návrh požaduje, aby se ochrana proti obcházení technických prostředků vztahovala také na technologická opatření, která chrání „přístup“ k práci. WCT, WPPT a článek 6(3) CISD nevyžadují, aby smluvní strany a členské státy poskytovaly ochranu technickým opatřením nad rámec úkonů vedoucích k rozmnožování a zpřístupnění veřejnosti.

Navrhovaný paragraf a k němu náležející poznámka pod čarou požaduje, aby smluvní strany poskytly ochranu i úkonům a opatřením, která přímo nesouvisí s právem duševního vlastnictví. Jedním z příkladů takovýchto opatření jsou tzv. „uzamčení oblasti“, tedy např. opatření, která za raňují přehrát DVD zakoupená v jedné zemi (např. USA) na DVD přehrávačích v jiných zemích či regionech. Je zřejmé, že smlouva by měla chránit pouze TPM, která zamezují úkonům spadajícím do oblasti působnosti exkluzivních práv (a jsou tedy povolována držitelem práva).

Poznámka pod čarou č.8 má zajistit otázku „interoperability“, tedy možnost spotřebitelů přehrát si např. hudbu staženou legálně, v/na různých přehrávačích (iPhone, Windows Media Player).

Poznámka pod čarou č.8 je založena na oddílu 1202(c)(3) amerického Copyright Statute. Toto ustanovení – tzv. ustanovení „prázdného příkazu“ – říká, že nic v americkém TPM právu nesmí požadovat, aby návrh nebo design či řešení součástí nebo dílů pro spotřební elektroniku, telekomunikace nebo výpočetní techniky muselo konkrétním způsobem reagovat na nějaké konkrétní TPM pokud část, komponent nebo produkt není jinak zakázán.

Toto ustanovení bylo zamýšleno jako ochrana pro technologické inovátory proti pokusům držitelů práv duševního vlastnictví využívat kontrolu nad technologií, která nějakým způsobem spolupracuje s jejich díly. Bez tohoto ustanovení by mohl být zákaz DMCA používán držiteli práv duševního vlastnictví na zakázání existujících technologií, které nebyly navrženy aby reagovaly na konkrétní dodatečně doplněné TPM, nebo požadovat po technologických společnostech, aby navrhovaly technologie tak, aby pracovaly s konkrétní TPM majitele práv duševního vlastnictví, což by dusilo další technologickou inovaci. Ačkoli to může být zamýšleno jako ochrana pro inovativní postupy, text nepožaduje po smluvních stranách zajištění interoperability.

V důsledku toho může být text v rozporu v právem EU, protože evropští spotřebitelé by požívali méně ochrany než v současné době mají. Bod 48 CISD je zaměřen na interoperabilitu. Používá formulaci „nezahrnuje žádnou povinnost“ což může být vykládáno širěji než poznámka pod čarou č.8. Kromě toho, poznámka pod čarou č.8 se zdá být v rozporu s bodem 53 CISD, který lze vykládat tak, že ukládá pozitivní závazek. Uvádí, že „kompatibilita a interoperabilita různých systémů by měla být podporována.

8. Má Internet chapter zahrnovat trestní opatření?

Ano, návrh požaduje, aby země přijaly trestní opatření, která jdou nad rámec harmonizovaných předpisů práva EU. Při pročítání ustanovení o trestních opatření, která byla zveřejněna již dříve rámci vyjednávání o smlouvě ACTA, mohou vyvstát obavy z rostoucí kriminalizace online aktivit. Bez zohlednění principu proporcionality a s nedostatečným zohledněním občanských svobod a lidských práv, smlouva ACTA je hrozbou pro běžné chování na internetu. Neefektivní strategie nevyváženého odstrašování podkopává legitimitu práva.

Smlouva ACTA a EU

9. Neslíbila Evropská komise, že neaplikuje pravidlo „třikrát a dost“?

V reakci na Parlamentní otázku E-6094/2009 z úst Christiana Engströma Evropská komise odpověděla, že:

„Smlouva ACTA by neměla obsahovat opatření omezující přístup koncových uživatelů k internetu, která by nebyla vhodná, přiměřená a nezbytná uvnitř demokratické společnosti a bez předchozího spravedlivého a nestranného řízení.“

I bez poznámky pod čarou č. 6, která ve smlouvě ACTA navrhuje přesný opak, je jasné, že přenesení odpovědnosti na poskytovatele připojení zřejmě povede k přijetí těchto omezení. Každá významná úroveň odpovědnosti ISP zahrnutá do konečného návrhu bude vve zjevném rozporu když ne s duchem, tak se zněním nadávno přijatého telekomunikačního balíčku Evropské unie.

V odpovědi na stejnou otázku Komise rovněž uvedla, že „názorem Komise je, že smlouva ACTA je o řešení nezákonné činnosti páchané ve velkém měřítku“. Neproběhl žádný pokus (a není jasné, zda-li by to bylo vůbec možné) o omezení odpovědnosti ISP na tento druh činnosti. I když je záměrem Komise odmítnout jakýkoli významný text o odpovědnosti ISP, je reakce Komise přinejmenším zavádějící.

10. Trvá Evropská komise na své povinnosti v rámci svého mandátu, tedy nejít při vyjednávání nad rámec současného práva EU?

a. Je návrh v souladu s E-Commerce Directive (2000/31/EC)?

Pokud bude návrh přijat, převrátí tuto směrnici na hlavu. Podle směrnice nemohou být zprostředkovatelé odpovědní za porušení práv duševního vlastnictví v rámci své sítě, pokud dokáží, že dodrželi určitá kritéria. Draft ACTA Chapter toto převrací, zavádí odpovědnost třetí strany za porušení práv duševního vlastnictví za podobných, ale odlišných podmínek než jsou podmínky stanovené směrnicí.

Tato kapitola se také dotýká rozsahu směrnice. Směrnice je horizontální opatření (týká se všech forem nelegálního obsahu) a smlouva ACTA by pokrývala jednu sadu kritérií pro určení odpovědnosti ISP v kontextu porušování práv duševního vlastnictví, zatímco by nechávala na kritériích současné směrnice záležitosti nezasahující do práv duševního vlastnictví.

Tento zmatek je způsoben tím, že smlouva ACTA používá odlišnou definici pro zprostředkování než je ta používaná E-Commerce Directive. EU spoléhá na termín „online service provider“ jak bylo zavedeno Směrnicí 98/34/EC ve znění Směrnice 98/48/EC.

Je nejasné, co by znamenalo „dle práva dostatečně informovat o údajném porušení“, i když se zdá, že toto funguje jako odkaz na systém „upozornění a odstranění“ tak, jak se vyskytuje v americkém DMCA. Systém „upozornění a odstranění“ není podmínkou pro udržení statutu ISP a/nebo hostitelů podle Směrnice 2000/31/EC.

b. Respektuje návrh IPR Enforcement Directive (IPRED) (2004/48/EC)?

Ne. Paragraf o „Obecných povinnostech“ stanovuje, že vynucovací postup musí být „efektivní“, náhrady musí být přiznány „urychleně“ a musí „sloužit jako dostrašující prostředek pro další porušení“. Zdá se, že tyto požadavky jsou založeny na Článku 41 smlouvy TRIPS, článku 14 WIPO Copyright Treaty (WCT) a článku 3 Směrnice 2004/48/EC (IPRED). Jenže, na rozdíl od výše uvedených ustanovení, smlouva ACTA nestanovuje, že by postup měl být zároveň spravedlivý, nestranný a/nebo přiměřený ve vztahu k, například, údajnému porušiteli práv duševního vlastnictví. Na základě tohoto zůstává otázkou, zdali je zmiňovaný paragraf v souladu s TRIPs nebo Směrnicí IPRED.

Úloha Evropy ve světě

11. Pokud se EU drží pozice stanovené aquis, pro prostě jen nevyvezeme úspěšný regulační model?

Evropská legislativa se již blíží hranici, kdy držitelé práv plní peer-to-peer sítě pro neoprávněné shromažďování a zpracování osobních údajů soukromých uživatelů a ISP v některých zemích dále zpracovávají (také bez povolení) tato data a využívají je k zaslání dopisů, ve kterých obviňují uživatele (často nesprávně) z porušování práv duševního vlastnictví. Zákonnost takovýchto aktivit nebyla nikdy posouzena definitivně. Práva uživatelů v zemích mimo EU, kteří nemají ochrany a práva zaručena Směrnicí a Evropskou konvencí o lidských právech, by byla velice vážně ohrožena implementováním aquis EU bez odpovídajících práv a ochran.

„Export způsobu vynucování právních předpisů po vzoru EU k zahraničním obchodním partnerům je (ne)oficiální cíl politiky EU,“ řekla profesorka Annette Kur z Institutu Maxe Plancka při prezentaci v prosinci 2009. Dodala „Pokud je legislativa (částečně) vadná, její export rozhodně není možností hodnou doporučení.“ Kdybychom exportovali vadný předpis, bude dohoda závazná pro všechny strany. V důsledku toho by bylo zemím přistoupičším ke smlouvě ACTA bráněno ve spuštění vlastních právních reform.

12. Jak tyto návrhy zapadají do role EU při podporování demokracie a lidských práv ve světě?

Na svých internetových stránkách věnovaných vnějším vztahům EU hlásá cíle a právní rámec pro prosazování lidských práv, základních svobod a principů právního státu ve světě.

(http://ec.europa.eu/external_relations/human_rights/index_en.htm)

Současný text smlouvy ACTA:

- a. Je zaměřen (jak ukázala poznámka pod čarou č.6) na mimosoudní řešení vynucené průmyslem (tedy mimo principy právního státu).
- b. Podporuje americký systém „upozornění a odstranění“, který byl ostře kritizován pro své rozpory se svobodou projevu, tedy se základními svobodami.
- c. Snaží se exportovat opatření z EU a USA, kde existuje jiná legislativa ke zmírnění jejich dopadů na základní práva, do jiných zemí a regionů, kde legislativa zmírňující dopady na lidská práva často neexistuje, což je v přímém a očividném rozporu se závazky EU na podporu lidských práv ve světě.

Z anglického originálu text přeložil

Problémem je sbírání údajů o komunikaci, odposlechy, analýzy DNA, bezpečnostní kamery a nepřehledné databáze veřejné správy, oslovilo luRe nového ministra vnitra

10. 8. 2010 | 16:14

V souvislosti s nástupem nové ministra vnitra Radka Johna zformulovalo luRe nejpalčivější problémy ochrany soukromí v resortu vnitra a v otevřeném dopise ho oslovilo. V šesti základních bodech jsou popsána největší úskalí. Kompletní text dopisu s popisem témat najdete níže.

Problematická témata ochrany soukromí obsažená v dopise:

[Data Retention](#)

[Odposlechy](#)

[Analýzy DNA](#)

[CCTV \(bezpečnostní kamery\)](#)

[Registry a evidence veřejné správy](#)

[E-government](#)

[Odpověď Ministerstva vnitra ze dne 19. srpna 2010](#)

V Praze dne 27.7.2010

Vážený pane ministře,

dovolu, abych Vás jménem občanského sdružení Iuridicum Remedium upozornil a seznámil s naším pohledem na problematiku ochrany soukromí v souvislosti s aktivitami Ministerstva vnitra a Policie ČR. Iuridicum Remedium (dále též „luRe“) je občanské sdružení, které se vedle dalších projektů zaměřených na lidská práva a veřejnou správu a právní pomoc znevýhodněným občanům věnuje problematice ochrany soukromí. V poslední době se zejména soustředíme na ochranu osobních údajů v souvislosti se zaváděním nových technologií (elektronické komunikace, RFID čipy, biometrické a genetické údaje apod.).

Ačkoli je právo na soukromí zakotveno v ústavě, tak rozvoj nových technologických možností vede stále častěji k využívání technologií k zásahům do soukromí občanů, a to jak soukromými subjekty, tak státními orgány. V řadě

případů mají tyto zásahy minimální efekt ve vztahu k proklamovanému účelu, jindy jimi zase dochází k porušování našich, unijních či mezinárodních právních norem upravujících tuto problematiku. Dovolte, abychom Vás v této souvislosti informovali o tom, jaké problémy v oblasti ochrany soukromí považujeme za zásadní ve vztahu k Vašemu resortu:

1) luRe dlouhodobě kritizuje povinnost poskytovatelů elektronických komunikací uchovávat a na vyžádání poskytovat Policii ČR údaje o elektronické komunikaci (zejména mobilní telefony a internet) klientů (tzv. provozní a lokalizační údaje). Uchovávány jsou plošně osobní údaje o každé komunikaci pro účely vyšetřování trestných činů. Ačkoli informace získané z provozních a lokalizačních údajů jsou často srovnatelné s odposlechy (což konstatoval i Ústavní soud ČR), nevztahují se na jejich využívání stejná zákonná omezení. I když podle směrnice, která byla příslušnými ustanoveními zákona o elektronických komunikacích implementována, by měly být tyto údaje využívány pouze u závažné kriminality, jsou Policií ČR využívány plošně bez náležité diferenciace závažnosti jednotlivých trestných činů. Jak vyplývá z odpovědi Policie ČR na dotaz luRe, tak v minulém roce si policisté vyžádali provozní a lokalizační údaje v celkem 145 368 případech, tedy zhruba při vyšetřování každého druhého trestného činu, což považujeme za zcela neproporcionální. luRe v této věci iniciovalo a připravilo návrh na zrušení příslušných ustanovení zákona i prováděcího právního předpisu, který podepsalo 51 poslanců a v březnu 2010 byl podán Ústavnímu soudu. V březnu 2010 byla podobná právní úprava implementující směrnici zrušena německým spolkovým ústavním soudem.

2) Ačkoli úprava využívání odposlechů se v minulých letech zlepšila, což mělo mimo jiné dopad na snížení jejich počtu, tak luRe i zde upozorňuje na některé problémy, které je třeba vyřešit. Jako problémové luRe vnímá například úpravu tzv. dobrovolného odposlechu, tedy odposlechu se souhlasem osoby. Problém je, že spolu s osobou jsou odposlouchávány i všechny osoby, s nimiž odposlouchávaný hovoří, a to již bez jejich souhlasu. Diskutabilní je rovněž přínos takových odposlechů pro trestní řízení. Jako problematické je rovněž nutno chápat porušování předpisů o využívání odposlechů ze strany policie (např. odposlechy hovorů klienta s advokátem apod.) nebo obcházení zákona vyšetřovateli, které umožňují nezřídká automatizovaná povolení odposlechů soudy. Chybí rovněž právní úprava postihu soukromých odposlechů v trestním zákoníku, což mimo jiné odráží i široká nabídka „špionážní“ techniky soukromým uživatelům. Otázkou změny právní úpravy odposlechů se podle usnesení Výboru pro zpravodajskou činnost č. 26 ze dne 5. března 2009 má zabývat pracovní skupina koordinovaná Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.

3) Další oblastí, které se luRe věnuje je využívání analýz DNA. K využívání analýz dochází v řadě různých oborů (od policie, přes zdravotnictví a výzkum až po tzv. rekreační genetiku). luRe se zaměřuje zejména na využívání analýz DNA policií a vedení tzv. Národní databáze, tedy kriminalistické databáze, v které jsou uloženy tzv. DNA profily sloužící k identifikaci osob. Národní databáze není upravena v zákoně ani v prováděcím předpise, ačkoli v ní dochází ke zpracování citlivých osobních údajů. Správu databáze upravuje interní pokyn policejního prezidenta, což lze považovat za způsob úpravy zcela nedostatečný. Stávající úprava navíc umožňuje postupy, které jsou v rozporu s judikaturou ESLP (např. odebrání a následné zpracovávání výsledků analýzy DNA u osob, které nebyly uznány vinnými). luRe považuje za zcela nezbytné, aby byl přijat nový zákon o DNA, který by tematiku využívání analýz DNA upravoval komplexně (buď uceleným zákonem nebo prostřednictvím novelizací příslušných zákonů – v případě policie zejména zákona o policii a trestního řádu). Tato úprava by měla podrobně upravovat využívání analýz DNA v kriminalistické práci, omezit okruh osob, u nichž lze DNA analýzy provádět proti jejich vůli tak, aby byla úprava v souladu s Listinou základních práv a svobod, Evropskou úmluvou a dalšími dokumenty a judikaturou orgánů Rady Evropy, upravit práva subjektů údajů na informace a přístup k jejich osobním údajům atd. Podle usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 10. června 2010 by gestorem této právní úpravy mělo být Ministerstvo vnitra.

4) Další oblastí, které věnujeme pozornost, je otázka umístování bezpečnostních kamer na veřejná prostranství. Využívání kamerových systémů se v posledních letech rozšířilo natolik, že luRe vnímá silnou potřebu nové právní úpravy, která by doplnila obecnou úpravu zpracování osobních údajů v zákoně o ochraně osobních údajů, tím, že by se přímo soustředila na zpracování osobních údajů získaných prostřednictvím kamerových systémů. Tato úprava by měla jasně upravit využití záznamů a délku jejich uchovávání, pravidla a formy vyjádření souhlasu snímaných osob nebo rozsah povinně poskytovaných informací o kamerových systémech. Vládou schválený podnět luRe ukládající ministři pro lidská práva a ministři vnitra připravit zákon do konce června 2010 nebyl doposud realizován.

5) Dalšími problémy, u nichž je podle našeho názoru věnovat zvýšenou pozornost pokud jde o ochranu osobních údajů, a které souvisí s resortem Ministerstva vnitra je otázka registrů a evidencí veřejné správy, jejichž vedení je nepřehledné, osobní údaje v nich uložené jsou často nadbytečné, veřejnost není dostatečně informována jaké konkrétní údaje jsou v registrech vedeny a zejména pak, kdo k nim má přístup. Resorty samy neví, jaké všechny registry mají ve správě. To dokládá i zkušenost luRe s Ministerstvem vnitra, které za zjištění informace o tom, jaké registry ministerstvo spravuje (tedy informace, která by měla být uveřejněna), požadovalo zaplacení 12 000,- Kč.

6) Za potenciálně rizikové aktivity považujeme i realizaci změn v souvislosti se zaváděním e- governmentu. Na

základě programového prohlášení vlády se jedná například o realizaci elektronických voleb, a to zejména v souvislosti s nebezpečím ovlivnění výsledků voleb a možného narušení ústavně zaručené tajnosti voleb. Za potenciální riziko považujeme i plánované zavedení rejstříku přestupků, i když samozřejmě bude záležet na podobě, v jaké je jeho realizace plánována.

Naše občanské sdružení si je vědomo nutnosti boje proti organizovanému zločinu, korupci a terorismu, zároveň ale silně pociťujeme trend upřednostňování hlediska bezpečnosti před některými ústavně zakotvenými právy, v tomto případě zejména před právem na soukromí. Věříme, že při výkonu svého úřadu se zasadíte o zachování či nastolení rovnováhy mezi zajištěním bezpečnosti a právy jednotlivců na soukromí, a že rovněž uvážlivou personální politikou zajistíte uspokojivé vyřešení výše nastíněných problémů tak, aby Ministerstvo vnitra ani Policie ČR nepřispívali nad míru nezbytně nutnou, k dalšímu snižování významu ochrany soukromí občanů. Berte prosím tento dopis jako informaci o našich zkušenostech z dlouhodobého sledování problematiky ochrany soukromí v České Republice i dalších státech Evropy a jako výraz toho, že jsme připraveni se o tyto zkušenosti kdykoli podělit.

S pozdravem,

Mgr. et Mgr. Jan Vobořil
právník
Iuridicum Remedium, o.s.

OSA a Dilia připravily zhoubnou novelu autorského zákona

9. 8. 2010 | 13:24

Tisková zpráva České pirátské strany, 3. srpna 2010

Česká pirátská strana kritizuje návrh novely autorského zákona, který unikl z ministerstva kultury. Text návrhu a jeho právní rozbor uveřejnily v úterý Pirátské noviny. Z textu návrhu vyplývá, že OSA a Dilia prosadily do návrhu opatření, která by poškodila autory, umělce i uživatele Internetu. Ministerstvo před měsícem bezdůvodně odmítlo žádost České pirátské strany o znění návrhu, který teď z ministerstva unikl. Proti rozhodnutí podá strana rozklad.

Z analýzy návrhu novely, kterou připravily Pirátské noviny, vyplývá, že by:

- a) OSA mohla znovu vnikat na koncerty, které jí nebyly ohlášeny deset dní předem,
- b) pro vysílání přes Internet platila stejná pravidla jako pro rozhlas a televizi, což by poškodilo internetová radia,
- c) uživatelé Creative Commons museli při vysílání prokazovat OSE udělení licence,
- d) knihovny, školy a úřady zaplatily každý rok 140 000 000 Kč agentuře Dilia za to, že mohou mít ve svých prostorách kopírky a tiskárny,
- e) za díla, jejichž autor není znám, inkasovala právě OSA a Dilia.

Předseda České pirátské strany Ivan Bartoš k tomu řekl: "Vyzýváme čtenáře, aby se zabývali škodlivými opatřeními, které návrh předkládá, nikoliv způsobem, jakým se novela k veřejnosti dostala. Považujeme za pochybení ministerstva, že takto závažný návrh samo nepředložilo k veřejné diskusi a že ho dokonce bezdůvodně odmítlo poskytnout podle zákona o svobodném přístupu k informacím."

Reference

http://pn.piratskasit.cz/?c_id=32402 - Legislativní rozbor návrhu na Pirátských novinách

http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/_media/kci:novelaautz.pdf -Uniklý návrh na Piratopedii České pirátské strany

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/kci:odmitnuti> – Bezdůvodné odmítnutí žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím o návrh novely autorského zákona

Ministerstvo vyjednává ACTA v utajení

28. 7. 2010 | 10:25

Tisková zpráva české pirátské strany

25. 7. 2010, Praha. Česká pirátská strana požádala ministerstvo kultury před měsícem o informace, které se týkají jeho působnosti při vyjednávání Obchodní dohody proti padělání (dále jen angl. zkratka ACTA). Ministerstvo žádost odmítlo. JUDr. Pavel Zeman, ředitel odboru autorského práva MK ČR, který je pod rozhodnutím podepsaný, odmítnutí zdůvodňuje tím, že vyjednávání podléhá utajení v režimu Vyhrazené. Z rozhodnutí o odmítnutí vyplývá, že se na tajném vyjednávání ACTA podílí i česká vláda.

Vedoucí zahraničního odboru České pirátské strany Jakub Michálek k rozhodnutí ministerstva řekl: "K vyjednávání ACTA mají přístup zástupci velkých mediálních korporací, ale před poslanci Evropského parlamentu a občany, na které nejvíce dopadne, se jednání pečlivě tají. Odmítáme, aby se česká ministerstva na takovém projektu podílela." Režim Vyhrazené znamená, že by zveřejnění obsahu mohlo narušit důležitá obchodní jednání České republiky s cizí mocí. Z odůvodnění rozhodnutí navíc vyplývá, že s tajným vyjednáváním Česká republika souhlasila.

ACTA zpříšňuje vynucování duševního vlastnictví: Například náhodné prohlídky laptopů a mp3 přehrávačů při celních kontrolách by prověřovaly, zda přístroje neobsahují nelegální kopie filmů, hudby nebo programů. ACTA by také zavázala poskytovatele internetového připojení, aby ručili za přenášený obsah, čímž by zavedla fakticky celosvětovou cenzuru Internetu.

Pokud státy dohodu přijmou, zaváže se Česká republika změnit své zákony v oblasti autorského a trestního práva tak, aby došlo k dalšímu omezení občanských práv a svobod ve prospěch velkých nadnárodních korporací. Parlament a další demokratické instituce už nebudou moci do textu dohody zasahovat. Ostatní státy a mediální korporace vyvinou velký tlak, aby Česká republika k dohodě přistoupila. Jinak budou hrozit obchodními sankcemi, a Parlamentu tak nezbude než dohodu schválit. Tím se obcházejí základní principy demokratické tvorby zákonů: Vyjednávání je protiústavní a je třeba ho zastavit. Pokud by byla dohoda přijata, bude Česká pirátská strana požadovat, aby ratifikace dohody podléhala souhlasu občanů v referendu.

Reference:

Odmítnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím:

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/kci:odmitnuti>

ACTA: Kriminalizace kopírování pro vlastní potřebu - publikováno na blisty.cz: http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/kci:acta_clanek

ACTA: Prohlášení členům pirátských stran a veřejnosti:

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/zo:docs:acta>

Navazuje na tiskové zprávy:

Pirátský europoslanec odmítl projednávat dohodu ACTA v utajení:

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/pages/posts/20.7.2010---piratsky-europ...>

Společný boj pirátských stran proti dohodě ACTA:

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/pages/posts/tiskova-zprava-cps-ze-dne-...>

Dohoda SWIFT přijata Evropským parlamentem

28. 7. 2010 | 10:09

Evropský parlament přijal tzv. Dohodu SWIFT 8. července 2010, čímž umožnil sdílení bankovních údajů občanů EU s americkými úřady a neudržel tak svoji původní, soukromí bránící, pozici z února 2010.

Dohoda byla přijata 484 hlasy pro a 109 hlasy proti. Zastánci této verze dohody tvrdí, že nový text byl výrazně upraven díky několika značným ústupkům ze strany USA. Mezi ústupky patří omezení hromadného přenosu dat do USA nebo úloha Europolu v dohledu nad procesem přenosu.

Na druhé straně, dokonce i evropské orgány na ochranu osobních údajů – EDPS a Article 29 Working Party – zdůraznily, že současná dohoda nesplňuje běžné evropské standardy ochrany soukromí.

Jak vysvětlilo sdružení EDRi v Často kladených dotazech uveřejněných krátce před hlasováním, neexistuje žádný předchozí soudní výrok nezbytný pro výměnu dat, definice slova „terorismus“ je velice široká a stále neexistuje mechanismus opravných prostředků, který by mohli využít občané EU v USA při předávání údajů nebo při možných vážných následcích.

V praxi navíc SWIFT nedokáže v současné době zabránit vyhledávání dat konkrétních lidí nebo jednotlivých transakcí. V zásadě budou muset být (stejně jako v minulosti) přenášena data o všech transakcích z určité země nebo určité banky, z určitého data. Objevily se zprávy, že americké ministerstvo financí dostávalo údaje až o 25% všech SWIFT transakcí, což jsou řádově miliardy ročně.

Co se týče pozice Europolu, tento orgán EU není orgánem soudním a nyní je oprávněn požadovat informace o americkém vyhledávání v přenášených datech, což ale drasticky sníží jakoukoli motivaci k umenšení množství přenášených dat.

Dohoda vstoupí v platnost od 1. srpna 2010. Současný text bude platný po dobu 5 let a potom se automaticky prodlouží vždy o jeden rok. Aby bylo možné smlouvu vypovědět, jedna ze stran se bude muset chopit iniciativy. Dokonce i když bude smlouva ukončena, všechna přenesená data zůstanou v držení amerických orgánů. Data americkým orgánům poskytnutá zůstanou v jejich držení po dobu pěti let.

Fotka a jméno: konečně opencard bez zbytečných osobních údajů?

15. 7. 2010 | 11:34

Pražané přece jen možná budou moci cestovat MHD na opencard, aniž by museli odevzdat své osobní údaje nebo si museli za soukromí připlácet. Rada hl. m. Prahy včera přijala návrh na zavedení nového typu opencard bez zpracování osobních údajů. Radní tak konečně vyslyšeli apely ochránců soukromí, kteří se dlouhodobě dožadují karty bez zpracování údajů.

Rada hl. m Prahy na svém úterním zasedání souhlasila se záměrem radního Milana Richtera zavést nový typ karty opencard bez uchování osobních údajů, resp. uložila radnímu Richterovi, aby do 17. srpna 2010 ve spolupráci s Dopravním podnikem hl. m. Prahy a firmou Haguess zpracoval a předložil Radě ke schválení studii proveditelnosti zavedení nového typu opencard, včetně návrhu technického řešení. „Zavedení nového typu karty samozřejmě vítáme, z hlediska ochrany soukromí je to krok správným směrem, který je vzhledem k chystaným změnám v projektu nezbytný. Jen doufáme, že toto usnesení rady bude na rozdíl od prosincového realizováno a to v podobě, která nebude znamenat pro držitele nového typu karty zbytečná omezení v přístupu k nabízeným službám,“ říká právník luRe Jan Vobořil. V prosinci 2009 totiž Rada pověřila zavedením anonymní personalizované karty prvního náměstka primátora Rudolfa Blažka, který měl tehdy opencard na starost. Ten měl do konce ledna 2010 vypracovat její koncept, žádný ovšem nepředložil. Projekt po něm následně převzal radní Milan Richter. „Upřímně doufáme, že nyní uložená prováděcí studie doporučí zavést novou opencard a není jen manévrem jak celou věc smést ze stolu,“ uzavírá Jan Vobořil.

Podle předloženého návrhu by měla být nová karta potištěná fotografií, jménem a příjmením držitele. K jejímu vydání by nemělo být třeba uchovávat žádné osobní údaje držitele. Usnesení rady také uvádí, že uživatelé opencard budou mít možnost výměny karty a ukončení zpracování jejich osobních údajů.

Organizace Iuridicum Remedium dlouhodobě usiluje o zavedení opencard bez nutnosti zpracovávat osobní údaje. Po zavedení anonymní karty v roce 2008 se pozornost luRe soustředí na prosazení takového řešení, kdy nebude nutné si za soukromí připlácet, jak je tomu v současnosti, kdy jsou předplatní kupony na MHD u anonymní karty podstatně dražší. V listopadu 2009 luRe předalo Radě petici, ve které více než tisíc občanů požaduje anonymní a nediskriminační opencard. Přesto, že zákon o hlavním městě Praze Radě ukládá projednat petici do šedesáti dnů od jejího podání a podle pravidel schválených Radou by se tak mělo stát dokonce do 30 dnů, Rada se jí doposud přes opakovanou urgenci luRe nezabývala. „Věříme, že naše petice i další aktivity významně přispěly k tomu, že se snad nového typu opencard dočkáme a doufáme, že řešení problematiky ochrany osobních údajů u opencard se

v budoucnu dostane na takovou úroveň, aby se open card mohla stát vzorem pro další městské karty,“ říká Jan Vobořil.

Pozvánka na výstavu Free Culture/Svobodná kultura

14. 7. 2010 | 15:41

Jaký je smysl umělecké práce a kdo vlastní uměleckou tvorbu? Nejen na tyto otázky hledá odpovědi výstava Free Culture. Expozice také znovu představuje licence Creative Commons jako nadstavbu klasického copyrightu, které rozšiřují možnosti zákonného užívání a sdílení textů, hudby, fotografií, filmů, videí apod. Zároveň poskytují pohotový a legální nástroj, který chrání uživatele díla i autora.

Národní knihovna České republiky
Archiv výtvarného umění, o.s
Iuridicum Remedium, o.s.

Vás srdečně zvou

na druhé zastavení putovní výstavy

Free Culture / Svobodná kultura
České autorské právo

Národní knihovna České republiky, Klementinum, výstavní chodba
od 13. 7. do 6. 9. 2010

Free Culture

Putovní výstavu Free Culture / Svobodná kultura připravilo občanské sdružení Archiv výtvarného umění při příležitosti zpřístupnění informačního systému abART v licenci Creative Commons (CC BY-NC-SA). Zabývá se problematikou “vlastnictví” umělecké tvorby, možnostmi jejího sdílení v počítačovém světě, proměnou pojmů autorství a originalita, šířením informací a děl po webové síti, přímou dostupností digitalizovaných zdrojů a archivů, nárůstem kolektivní tvořivosti. Soustřeďuje se na svobodné rozhodování tvůrce o užívání díla, na vznik a šíření licencí Creative Commons, dává návod k jejich použití. Zabývá se nutností hledat nové modely financování často velice náročných projektů.

Klade otázky po smyslu umělecké práce. - Zisk? Sláva? Postavení? Poznání? Společné obohacení? - Na konkrétních příkladech a odkazech nabízí některé současné odpovědi.

Creative Commons

Creative Commons (česky zhruba tvůrčí společenství) je neziskové hnutí, který si klade za cíl podporovat tvořivost v oblasti kultury, vzdělávání a vědy zpřístupňováním autorských děl veřejnosti k legálnímu užívání a sdílení.

Organizace Creative Commons, která za projektem stojí, nabízí za tímto účelem autorům zdarma škálu licencí, které umožňují přímo rozhodnout o jejich autorských právech k dílu, plošně některá nabídnout veřejnosti a jiná si ponechat. Motivací je především snaha o překonání hranic, které platné autorské zákony kladou svobodnému sdílení děl a informací.

Licence Creative Commons nejsou popřením copyrightu, jsou jeho nadstavbou. Jednoduchým a jednoznačným způsobem mění nároky autorů z „všechna práva vyhrazena“ na „některá práva vyhrazena“, rozšiřují tak možnosti zákonného užívání a sdílení textů, hudby, fotografií, filmů, videí ad. Poskytují pohodový a legální nástroj, který chrání uživatele díla (nebudou obviněni z porušování autorských práv) i autory.

Jejich úspěch a rychlé rozšíření spočívá ve snadnosti použití. Stačí přidat logo vybrané licence k webové stránce, fotografii, textu, videu, hudební nahrávce apod. Logo zastupuje a odkazuje na celý právní text licenčního ujednání, které se uživatelé díla automaticky zavazují dodržet. Licence mohou zdarma využít jednotlivci, společnosti i velké organizace.

MKP: po upozornění luRe zavedli nová opatření pro zabezpečení dat na opencard

12. 7. 2010 | 14:52

Jak jsme již informovali, luRe 8. června upozornilo veřejnost ([tady](#) a [tady](#)), že v zabezpečení dat na opencard existuje závažný nedostatek, který útočníkovi umožňuje „odcizit“ elektronickou identitu uživatele karty coby průkazky do Městské knihovny Praha a zjistit také jeho další osobní data. V reakci na zjištění luRe knihovna slíbila, že na problém upozorní čtenáře a učiní takové kroky, aby byla data čtenářů v bezpečí. Informace o slabinách opencard se čtenáři nedočkali, knihovna ale zavedla pravidlo, že čtenář, který nemá konto s opencard kryté heslem musí při přihlášení do čtenářského katalogu v knihovně opsat část logického čísla karty. Podle slov ředitele MKP Tomáše Řeháka "To (logické číslo karty, pozn. luRe) nelze z karty přečíst jinak než vizuálně a máme tedy za to, že je-li hodnota správně zadána, drží čtenář svojí kartu fyzicky v ruce. Tímto opatřením se čtenářská konta s opencard dostala na minimálně stejnou úroveň zabezpečení, jako konta využívající klasickou legitimaci MKP s čárovým kódem. Důvod k neprodlenému informování o slabinách (byl-li kdy jaký) padá." Knihovna také zvažuje, že v budoucnu čtenářská konta bez hesla vůbec nepovolí. luRe bude situaci i nadále sledovat. Bude třeba prověřit, zda jsou zavedená opatření dostačující a zajišťují bezpečí dat čtenářů.

Celou korespondenční výměnu mezi luRe a ředitelem MKP Tomášem Řehákem si můžete pročíst níže.

[Otevřený dopis řediteli MKP ze dne 7. 6. 2010](#)

[Reakce ředitele MKP ze dne 16. 6. 2010](#)

[Odpověď luRe ze dne 18. 6. 2010](#)

[Odpověď MKP ze dne 1. 7. 2010](#)

On 8 Jun 2010 at 9:41, Iuridicum Remedium wrote:

Vážený pane řediteli,

obracíme se na Vás se závažným zjištěním, které se týká bezpečnosti osobních údajů uživatelů služeb Vaší knihovny.

Naše nevládní organizace Iuridicum Remedium (www.iure.org) se řadu let zabývá ochranou osobních údajů především v souvislosti se zaváděním nových technologií. Toto naše zaměření nás také v minulých letech vedlo k evaluaci zabezpečení dat v souvislosti se zaváděním RFID karet opencard, jež využívají i čtenáři Vaší knihovny. Již v dubnu 2007 luRe upozornilo, že na bezkontaktním čipu karty je bezdůvodně umístěná řada osobních údajů, které držitel odevzdal při registraci (jméno, příjmení, pohlaví, datum narození). Čip karty byl navíc nedostatečně zabezpečen, neboť přístupový klíč pro ochranu uvedených údajů byl nastaven na takzvanou veřejnou hodnotu, která je všeobecně známa a běžně dostupná například na internetu.

Magistrát následně přistoupil na výzvu luRe k výměně celého čipu za model, který lépe splňuje bezpečnostní požadavky moderní elektronické společnosti. Deklaroval také odstoupení od praxe uchovávání osobních údajů na

čipu karty v nezašifrované podobě - zůstává pouze datum narození držitele, údajně kvůli ověření věku žadatele o slevový kupón PID.

V současné době luRe usiluje o zavedení anonymních karet opencard za nediskriminačních podmínek pro uživatele, staví se proti prodeji databáze získaných osobních údajů (kmene držitelů) komerčním subjektům a proti plánu na zavádění turniketů v pražském metru, které by RFID karty využívaly.

V souvislosti s prověřováním bezpečnosti aplikací umístěných v současné době na kartě, jsme byli vážně znepokojeni aktuálním zjištěním prezentovaným kryptologem Tomášem Rosou. Ve své přednášce na téma Vybrané aspekty bezpečnosti RFID konané 17. května 2010 na semináři Ústavu telekomunikací FEKT VUT v Brně kryptolog mimo jiné upozornil, že z karet opencard založených na čípech MIFARE DESFire využívaných Vaší knihovnou je možné přes rádiové rozhraní bez vědomí držitele získat volně dostupná identifikační data, která lze následně pomocí jednoduchého emulátoru zadat do čteček na Vašich pobočkách. Pokud čtenář postižený touto krádeží identity nemá aktivované doplňkové přihlašovací heslo (což podle našich zjištění řada čtenářů nemá), získává útočník přístup k celému souboru osobních dat čtenáře i k využívání některých služeb.

Domníváme se, že zjištěný nedostatek v zabezpečení dat čtenářů může mít vážné důsledky jak pro čtenáře samotné, tak i pro Vaši knihovnu. Žádáme Vás tedy, abyste neprodleně informoval Vaše čtenáře:

- 1) že v současném zabezpečení dat při využívání opencard existuje vážná slabina,
 - 2) že je nutné, aby si k účtu vytvořili své dostatečně silné přihlašovací heslo,
 - 3) že vytvoření tohoto hesla stanovila Vaše knihovna jako striktní podmínku využívání služeb prostřednictvím opencard,
 - 4) že Vaše knihovna pracuje na dalších opatřeních, které by posílily zabezpečení dat Vašich čtenářů
- Vzhledem k tomu, že ochrana heslem se díky citované slabině v implementaci opencard stává velmi důležitým článkem bezpečnosti, žádáme zároveň prověření bezpečnosti celého heslového mechanismu s cílem odhalit včas jeho případné slabiny. Lze se totiž právem domnívat, že vývojáři knihovnických aplikací považovali použití opencard za silnější garanci bezpečnosti, než tomu bohužel ve skutečnosti je. Věříme, že sdílíme v této věci společný zájem na ochraně dat uživatelů Vašich služeb a žádáme Vás, abyste nás informoval o provedených opatřeních.

S pozdravem,
Mgr. Filip Pospíšil, PhD.

2010/6/16 RNDr. Tomas Rehak

Vážený pane doktore,

pozorně jsem přečetl Váš dopis a samozřejmě i články, které jste iniciovali ve sdělovacích prostředcích. Přiznám se, že Vašemu postupu nerozumím. Pokud se domníváte, že jste našli cestu, kterou lze protiprávně ohrozit bezpečnost osobních údajů našich čtenářů, proč se s tímto problémem na nás obracíte otevřeným dopisem, tiskovou zprávou a videoreportáží? Proč jste prostě nezvedli telefon a nespojili se mnou, nebo mi neposlali mail? Váš postup takto poněkud připomíná bulvární hon za senzací; v horším případě pak by ho někdo mohl chápat i jako návod k použití.

Vážený pane doktore, jak jste si jistě vědom, KAŽDÝ bezpečnostní systém je potenciálně prolomitelný - je to jen otázka vynaložených prostředků a úsilí. Bezpečný je takový systém, u kterého jsou náklady na jeho prolomení nepoměrně vyšší, než je předpokladatelná motivace k takové akci. Byl jsem přesvědčen, že náš systém bezpečný je. Nyní už si tím jist nejsem -především proto, že Vámi publikovaná story svým návodným a motivačním charakterem pravděpodobnost případného útoku výrazně zvýšila. Snížila totiž jednak náklady na útok (alespoň rámcový popis zařízení, postup a taktika útoku), jednak zvýšila motivaci k němu (celá akce vyznívá jako povedený husarský kousek, který má výrazný mediální ohlas). To je samozřejmě skutečnost, na kterou jsme museli reagovat adekvátními opatřeními. Dovolím si pozastavit se nad tím, proč nás úkolujete, o čem a jak máme informovat své čtenáře; nebo dokonce jak máme nastavit parametry našich služeb, přičemž ve Vašem dopise nacházím jen velmi málo relevantních údajů, ze kterých bychom při svém rozhodování mohli vyjít. V podstatě po nás chcete, abychom svá rozhodnutí opřeli o neověřené informace, které nám sdělujete prostřednictvím médií. Čímž chci říct, že samozřejmě přivítám, pokud nám sdělíte bližší podrobnosti o Vašem experimentu, které by umožnily verifikovat jeho výsledky a na jejich základě případně přijmout další opatření.

Vážený pane doktore, závěrem bych Vám chtěl poděkovat za péči a starost o práva našich čtenářů. Nehleďte v tom ironii - myslím to vážně. Jakkoliv si myslím, že Vámi zvolený postup byl kontraproduktivní, úmysl samotný je jistě

chvályhodný. Jsem si vědom, že naše organizace v minulosti již spolupracovaly a věřím, že prostor pro spolupráci zůstává otevřený i nadále.

S pozdravem,
RNDr. Tomáš Řehák,
ředitel MKP

On 18 Jun 2010 at 14:42, Iuridicum Remedium wrote:

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za Váš email z 16.června, kterým reagujete na otevřený dopis, který Vám naše organizace zaslala dne 8.6.2010.

V našem otevřeném dopise jsme Vás upozornili na závažný nedostatek v zabezpečení osobních dat Vašich čtenářů, které souvisí s využíváním opencard. Požádali jsme Vás také o neprodlené kroky k nápravě, jimiž mělo být informování Vašich čtenářů o existujícím nebezpečí, nastavení hesla jako striktní podmínky využívání služeb prostřednictvím opencard a přijetí dalších opatření, které by vedly k zabezpečení dat Vašich čtenářů.

Ve Vaší odpovědi ze 16.června chybí informace o tom, zda Vaše instituce podnikla nezbytné požadované kroky k zabezpečení dat Vašich čtenářů. Vyjadřujete ovšem podiv nad naším postupem při upozornění na nedostatek v zabezpečení a také žádáte o další informace.

Dovolte, abych se nejprve vyjádřil k Vaší kritice našeho postupu. Rozhodnutí o tom, že problém budeme medializovat zároveň upozorněním, které jsme Vám zaslali, bylo vedeno mimo jiné naší předchozí zkušeností s provozovateli projektu opencard. Ti námi v minulosti zjištěné závažné nedostatky v zabezpečení karty bagatelizovali, popírali, případně se problém snažili zamlžit. Tím uváděli v omyl uživatele karty i širokou veřejnost. Ke stejnému postupu se zástupci společnosti rozhodli i tentokrát a dali tak za pravdu správnosti našeho postupu, který měl za cíl jednak dostat informaci o existujícím nebezpečí k uživatelům karty a také působit preventivně k dalším možným provozovatelům podobných systémů. Bohužel musíme konstatovat, že k výše uvedenému neodpovědnému postupu provozovatelů opencard se připojila i Vaše instituce, když do dnešního dne řádně neinformovala držitele karty o nebezpečí, kterému byli vystaveni.

Vaše argumenty, v nichž se pokoušíte přenést odpovědnost za riziko napadení dat Vašich čtenářů na naši organizaci, jsou zcela zavádějící. Systém nebyl bezpečný od samého začátku a Městská knihovna (a její dodavatelé) svou hrubou neznalostí problematiky či nedbalostí ohrozili bezpečnost svých čtenářů dávno předtím, než luRe publikovalo své upozornění. Odvolávat se na to, že je bezpečnost snížena kvůli zveřejnění slabiny, neobstojí. Slabina systému byla v tomto případě zcela zjevná a prvoplánová. V systému totiž žádný bezpečnostní mechanismus vůbec nebyl zaveden. Využívání hodnoty UID je standardem jasně deklarováno jako užití "pro služební účely" a nikoliv k zajištění bezpečnosti. Naše demonstrace tak nebyla ve skutečnosti prolomením systému bezpečnosti, ale jen demonstrací zásadně špatné koncepce celé aplikace.

Obecný problém založení bezpečnosti na statické hodnotě UID byl již i v českém prostředí dávno popsán. Odkázat Vás v této souvislosti mohu například na studii publikovanou již v lednu 2009 ve Sdělovací technice (http://crypto.hyperlink.cz/files/ST_2009_01_12_13.pdf). Ve světě je ovšem tento problém znám ještě delší dobu. Co se týče dalších technických informací o problému, které ve svém dopise žádáte, mohu Vás znovu odkázat na prezentaci, v níž je problém popsán a kterou jsme zmiňovali již v našem otevřeném dopise (http://secreg.utko.feec.vutbr.cz/sites/default/files/RFID_rosa_v2.pdf), případně na komentář k prezentaci posledního problému opencard, který lze nalézt na <https://www.nethemba.com/blog/-/blogs/aktualne-postrehy-z-bezpecnostnej-...>

Postup naší organizace je veden zájmem ochrany osobních dat čtenářů a i přes výše uvedené výhrady, máme zájem na další spolupráci s Vaší institucí. Těšíme se proto na Vaši odpověď na žádost, kterou Vám naše organizace adresovala ve svém otevřeném dopise.

S pozdravem,
Mgr. Filip Pospíšil, PhD.
Za Iuridicum Remedium o.s.

From: RNDr. Tomas Rehak Date: 2010/7/1 Subject: Re: Bezpečnost dat čtenářů ohrožena kvůli opencard To: Iuridicum Remedium <iure@iure.org> Vážený pane doktore, v názorech na vhodnost a prospěšnost vaší akce se

zjevně rozcházejí, polemika na toto téma by byla snad zajímavá, ale pravděpodobně by nás nedovedla k jasnému výsledku. Zcela prakticky k vašim "úkolům". Zejména jsme bezodkladně "splnili" bod 4, což jste jistě zaznamenali - čtenář, který nemá konto s opencard kryté heslem musí při přihlášení do čtenářského katalogu v knihovně opsat část logického čísla karty. To nelze z karty přečíst jinak než vizuálně a máme tedy za to, že je-li hodnota správně zadána, drží čtenář svojí kartu fyzicky v ruce. Tímto opatřením se čtenářská konta s opencard dostala na minimálně stejnou úroveň zabezpečení, jako konta využívající klasickou legitimaci MKP s čárovým kódem. Důvod k neprodlenému informování o slabinách (byl-li kdy jaký) padá.

O vhodnosti a výhodách existence hesel u čtenářských kont informujeme naše čtenáře dlouhodobě a opakovaně, jeho existencí podmiňujeme samozřejmě přístup ke kontu prostřednictvím Internetu. Variantu vůbec nepovolit čtenářská konta bez hesla jsme v minulosti (zcela bez souvislosti s luRe a dávno před objevem opencard) už několikrát diskutovali a zatím jsme ji vždy zavrhli. Budeme o tomto kroku nadále uvažovat, ale nepřipravená hurá akce by v tuto chvíli přinesla více škody než užitku.

S přáním pěkného dne
Tomáš Řehák, ředitel MKP

Rizika blokování obsahu na internetu

28. 6. 2010 | 14:48

Blokování internetového obsahu je často jen gestem, které zastírá nedostatky v mezinárodní spolupráci při odstraňování "nevhodného" obsahu. Samotná možnost cenzurovat navíc láká k blokování širšího spektra obsahu - např. názorů politických oponentů, názorů sexuálních menšin, názorů kritizujících cenzuru apod. Většina států přitom nějaké informace z internetu cenzuruje. V tomto článku si můžete [stáhnout materiál luRe věnovaný blokování závadného obsahu internetu](#), který budeme prezentovat na veřejné debatě [Může blokování nežádoucího obsahu na internetu ochránit naše děti?](#) 29. června 2010, od 10 hod. v Informačním centru OSN.

Po dohledem: komiks učí mladé Evropany chránit svá data

23. 6. 2010 | 10:16

Moderní technologie jsou velkými pomocníky, usnadňují život a přinášejí nové možnosti. Mohou ale také přinést problémy v podobě ztráty soukromí a s tím spojených problémů. Upozornit na úskalí moderní komunikace má komiks s názvem „Pod dohledem“, který vznikl ze spolupráce devíti evropských organizací, které se zabývají ochranou soukromí.

Obzvláště mladí lidé velmi intenzivně využívají moderní technologie, stávají se přirozenou součástí jejich každodenního života. Za snadnou a všude dostupnou komunikaci ale můžeme zaplatit obrovskou daň. „Veškerá doporučení a varování jsme promítli do příběhu komiksu, který má mladým lidem ukázat rizika a upozornit je, jak důležité je střežit si soukromí,“ říká Kateřina Hlatká z organizace Iuridicum Remedium, která se na vzniku komiksu podílela.

Příběh komiksu se odehrává v nespécifikovaném evropském městě a jeho hrdiny je parta mladých lidí. Jeden z nich se dostane do obtížné situace, kvůli tomu, že si nedával pozor, jaké údaje o sobě sdílí na internetu. „Snažili jsme se prostřednictvím příběhu vyzdvihnout jaké mohou být důsledky neuváženého nakládání s vlastním soukromím a že i nevinné věci mohou pěkně znepríjemnit život,“ říká Kateřina Hlatká z luRe. Komiks vyšel ve čtyřech jazycích: angličtině, francouzštině, katalánštině a češtině. K dispozici je v tištěné podobě i jako flipbook online na internetu.

Evropský projekt s názvem "Zcitlivění a informování mladých Evropanů o ochraně jejich osobních údajů" hodnotí situaci kolem ochrany soukromí v devíti zemích EU – České republice, Finsku, Francii, Německu, Nizozemí, Rumunsku, Španělsku a Velké Británii. Zároveň analyzuje evropskou legislativu věnovanou ochraně soukromí. Osmnáctiměsíční projekt je financován z programu Evropské komise „Základní práva a občanství“. Jeho

koordinátorem je Francouzská liga lidských práv (LDH) ve spolupráci s Evropské sdružením na obranu lidských práv (AEDH), evropskou střešní organizací European Digital Rights (EDRi), českou organizací Iuridicum Remedium a španělskou organizací Comunicació per a la Cooperació (Pangea).

Cílem projektu je zvýšit povědomí o otázkách ochrany soukromí. Za tímto účelem vypracovaly jednotlivé členské organizace národní zprávy o stavu soukromí, srovnávací analýzy nejrůznějších situací i soupis právních předpisů a praxe v EU. Dokumenty by měli přinést doporučení orgánům veřejné správy.

Online verze komiksu k dispozici zde: <http://www.slidilove.cz/node/2398>

Pozvánka na debatu: Může blokování nežádoucího obsahu na internetu ochránit naše děti?

18. 6. 2010 | 16:03

Iuridicum Remedium, o.s. ve spolupráci s Informačním Centrem OSN v Praze srdečně zvou na veřejnou debatu věnovanou tématu blokování nežádoucího obsahu na internetu. Debata se uskuteční 29. června 2010, od 10:00 hod. (předpokládaná doba trvání debaty je asi 90 min) v Informačním Centru OSN (knihovna), nám. Kinských 6, Praha 5.

Diskuze se zúčastní:

Ing. Zuzana Baudyšová, ředitelka Nadace Naše dítě
Tomáš Plocek, konzultant InternetHotline Nadace Naše dítě
Ing. Richard Stonavský, Senior manažer regulace, T-Mobile Czech Republic a.s.
Mgr. Veronika Řečnicková, Corporate Responsibility Manager, Telefónica O2 Czech Republic, a.s.
Ing. Pavel Vichtera, koordinátor projektu Saferinternet.Cz
RNDr. Ing. Jiří Peterka, MFF UK a redaktor Lupa.cz

Základní vymezení diskutovaných otázek:

Je opravdu třeba blokovat část obsahu internetu označeného za nežádoucí, abychom mohli ochránit děti? Přináší s sebou cenzura nevhodného obsahu na internetu nějaká rizika? Proč není „nevhodný“ obsah včas odstraňován?

Kdo má právo určovat, co je nežádoucí obsah? Již v minulosti se objevily případy falešné identifikace "nevhodného obsahu". Můžeme zaručit svobodné šíření informací? Jaké jsou dopady blokování části obsahu internetu na demokratickou společnost?

Nemůže být cenzura zpočátku "jasně nevhodného obsahu" zneužita k blokování širšího spektra obsahu - např. názorů politických oponentů, názorů sexuálních menšin, názorů kritizujících cenzuru apod.?

Kontakt:

Kateřina Hlatká

hlatka@iure.org, 222 515 564

Tato akce je součástí projektu "Reclaim Your Rights in the Digital Age" financovaného nadací Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe a projektu "Společně sledujme své slídily" financovaného Nadací Open Society Fund Praha v rámci programu Posilování role práva.

Magistrát stále neprojednal petici luRe za nediskriminační opencard, mlží také kolem chystané anonymní personalizované verze karty

14. 6. 2010 | 15:53

luRe se již několik měsíců prozatím marně snaží dopátrat podrobnějších informací ohledně zamýšlené nové, tzv. personalizované anonymní opencard a také o plánovaném převodu kmene uživatelů opencard a jejich dat. Obsahem společné komunikace je také termín, kdy magistrát projedná petici luRe za anonymní a nediskriminační opencard. Ačkoliv byla petice magistrátu doručena již 16. listopadu 2009, Rada hl. m. Prahy petici v rozporu se zákonem o hlavním městě Praze a s vlastními předpisy o vyřizování peticí doposud neprojednala.

Rada hl. m. Prahy pověřila zavedením anonymní personalizované karty počátkem prosince 2009 prvního náměstka primátora Rudolfa Blažka, který měl tehdy opencard nastarost. Ten měl do konce ledna 2010 vypracovat její koncept. Projekt opencard od února 2010 převzal radní Milan Richter. Ani jeden z radních však doposud nepředložil bližší obrysy toho, jak bude anonymní personalizovaná opencard vypadat. Naši volení zástupci a magistrátní úředníci tak zjevně ignorují jak právní předpisy upravující petiční právo, tak některá usnesení Rady hl. m. Prahy.

Celou korespondenční výměnu mezi luRe a ředitelem Magistrátu hl. m. Prahy Martinem Trnkou najdete níže.

[Reakce magistrátu na zaslanou petici ze dne 21. prosince 2009](#)

[Dopis luRe magistrátu s dotazem na pojednání petice ze dne 4. března 2010](#)

[Reakce magistrátu z 12. 3.](#)

[Odpověď magistrátu na dopis luRe ze 4. března doručená 6. května 2010](#)

[Reakce luRe na dopis magistrátu z 6. května odeslaná 28. května 2010](#)

[Odpověď magistrátu ze 14. června 2010 na dopis luRe odeslaný 28. května](#)

Otevřený dopis senátorům ve věci jmenování nového předsedy a inspektorů ÚOOÚ

14. 6. 2010 | 11:58

Vážené senátorky, Vážení senátoři,

na své schůzi 23. června máte přistoupit k výběru dvou inspektorů Úřadu pro ochranu osobních údajů, kteří budou své funkce v souladu s ustanovením § 33, zákona č. 101/2000 Sb. vykonávat po dobu následujících 10 let a předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů, který bude jmenován do funkce na období pěti let.

Funkce předsedy a inspektorů tohoto úřadu je mimořádně důležitá, protože svým rozhodováním vyjasňují pravidla a určují úroveň ochrany osobních údajů v České republice. Musejí se přitom vypořádávat nejen s rychlým rozvojem nových technologií umožňujících zpracovávání osobních údajů, za kterým vývoj legislativy nutně často zaostává, ale i různými politickými a komerčními tlaky.

Z tohoto důvodu naše organizace Iuridicum Remedium, která se jako jediná nezisková organizace v České republice otázkám ochrany soukromí

dlouhá léta věnuje, považuje za nezbytné, vydat své vyjádření k procesu výběru předsedy a nových inspektorů, který spadá do Vaší pravomoci.

luridicum Remedium lituje, že byla jména kandidátů zveřejněna až těsně před termínem do kdy mohli senátoři a senátorky své kandidáty navrhnout. Tento postup omezil možnost veřejné diskuse o navržených kandidátech na předsedu Úřadu i na jeho inspektory.

luridicum Remedium vyjadřuje zároveň politování nad tím, že je mezi navrženými kandidáty jen menšina těch, kteří mohou prokázat svůj zájem a předchozí zkušenost v oblasti ochrany osobních údajů či oblasti lidských práv.

Jsme také přesvědčeni, že Úřad pro ochranu osobních údajů si musí budovat pověst nezávislé a nestranné instituce. Z tohoto důvodu litujeme i skutečnosti, že mezi kandidáty převažují někdejší zástupci politických stran v Parlamentu či straničtí funkcionáři. Jsme toho názoru, že mnoho vhodných kandidátů na tyto funkce bylo možné hledat i v řadách nestranné odborné veřejnosti.

Znepokojeni jsme pak skutečností, že se mezi navrženými kandidáty vyskytují i lidé, kteří by se svými podnikatelskými aktivitami v oblasti bezpečnosti dostali při výkonu funkce do přímého střetu zájmů či osoba, která musela rezignovat na své stranické funkce na základě podezření z korupční činnosti.

Obracíme se na Vás tedy se žádostí, abyste se zasadili za co nejtransparentnější výběr nových inspektorů a předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů a do těchto funkcí navrhli ty, kteří mohou prokázat svou nestrannost a nezávislost a svůj dlouhodobý zájem o problematiku ochrany soukromí.

JUDr. Ing. Helena Svatošová

Rada vlády pro lidská práva schválila návrh luRe: Komplexně upravit využívání analýz DNA

11. 6. 2010 | 15:56

Na svém včerejším zasedání schválila Rada pro lidská práva výraznou většinou hlasů (12 pro, 1 proti, 1 se zdržel) podnět Výboru pro občanská a politická práva požadující zpracování komplexní zákonné úpravy využívání analýz DNA vypracovaný experty luRe. Podnět zejména míří na nedostatečnou úpravu uchovávání tzv. profilů DNA v policejní databázi, ale i na dílčí problémy v dalších oblastech (zdravotnictví, výzkum, soukromoprávní využívání analýz). luRe doufá, že podnět bude vládou přijat a iniciativa luRe a potažmo Výboru v budoucnu splyne s dosavadními výsledky pracovní skupiny při Úřadu pro ochranu osobních údajů a povede ke vzniku zákonné úpravy, která zajistí dostatečnou ochranu citlivých osobních údajů v souvislosti s využíváním analýz DNA odpovídající standardům definovaným zejména Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva.

Video: Bezpečnost dat čtenářů ohrožena kvůli opencard

8. 6. 2010 | 06:54

Osobní data čtenářů, kteří využívají v Městské knihovně v Praze opencard namísto tradičního čtenářského průkazu, jsou ohrožena. Nevládní organizace Iuridicum Remedium dnes upozornila, že v zabezpečení dat na opencard existuje závažný nedostatek, který útočnickovi umožňuje „odcizit“ elektronickou identitu uživatele karty a zjistit také jeho další osobní data. Tento nedostatek byl zjištěn právě v době, kdy je na využívání opencard nucena přistoupit pražská školní populace.

Otevřený dopis řediteli MKP: Bezpečnost dat čtenářů ohrožena kvůli opencard

8. 6. 2010 | 06:47

V Praze dne 7.6.2010

Vážený pane řediteli, obrácíme se na Vás se závažným zjištěním, které se týká bezpečnosti osobních údajů uživatelů služeb Vaší knihovny.

Naše nevládní organizace Iuridicum Remedium (www.iure.org) se řadu let zabývá ochranou osobních údajů především v souvislosti se zaváděním nových technologií. Toto naše zaměření nás také v minulých letech vedlo k evaluaci zabezpečení dat v souvislosti se zaváděním RFID karet opencard, jež využívají i čtenáři Vaší knihovny. Již v dubnu 2007 IuRe upozornilo, že na bezkontaktním čipu karty je bezdůvodně umístěná řada osobních údajů, které držitel odevzdal při registraci (jméno, příjmení, pohlaví, datum narození). Čip karty byl navíc nedostatečně zabezpečen, neboť přístupový klíč pro ochranu uvedených údajů byl nastaven na takzvanou veřejnou hodnotu, která je všeobecně známa a běžně dostupná například na internetu.

Magistrát následně přistoupil na výzvu IuRe k výměně celého čipu za model, který lépe splňuje bezpečnostní požadavky moderní elektronické společnosti. Deklaroval také odstoupení od praxe uchovávání osobních údajů na čipu karty v nezašifrované podobě – zůstává pouze datum narození držitele, údajně kvůli ověření věku žadatele o slevový kupón PID.

V současné době IuRe usiluje o zavedení anonymních karet opencard za nediskriminačních podmínek pro uživatele, staví se proti prodeji databáze získaných osobních údajů (kmene držitelů) komerčním subjektům a proti plánu na zavádění turniketů v pražském metru, které by RFID karty využívaly.

V souvislosti s prověřováním bezpečnosti aplikací umístěných v současné době na kartě, jsme byli vážně znepokojeni aktuálním zjištěním prezentovaným kryptologem Tomášem Rosou. Ve své přednášce na téma Vybrané aspekty bezpečnosti RFID konané 17. května 2010 na semináři Ústavu telekomunikací FEKT VUT v Brně kryptolog mimo jiné upozornil, že z karet opencard založených na čipech MIFARE DESFire využívaných Vaší knihovnou je možné přes rádiové rozhraní bez vědomí držitele získat volně dostupná identifikační data, která lze následně pomocí jednoduchého emulátoru zadat do čteček na Vašich pobočkách. Pokud čtenář postižený touto krádeží identity nemá aktivované doplňkové přihlašovací heslo (což podle našich zjištění řada čtenářů nemá), získává útočník přístup k celému souboru osobních dat čtenáře i k využívání některých služeb.

Domníváme se, že zjištěný nedostatek v zabezpečení dat čtenářů může mít vážné důsledky jak pro čtenáře samotné, tak i pro Vaší knihovnu. Žádáme Vás tedy, abyste neprodleně informoval Vaše čtenáře:

- 1) že v současném zabezpečení dat při využívání opencard existuje vážná slabina,
- 2) že je nutné, aby si k účtu vytvořili své dostatečně silné přihlašovací heslo,
- 3) že vytvoření tohoto hesla stanovila Vaše knihovna jako striktní podmínku využívání služeb prostřednictvím

opencard,

4) že Vaše knihovna pracuje na dalších opatřeních, které by posílily zabezpečení dat Vašich čtenářů

Vzhledem k tomu, že ochrana heslem se díky citované slabině v implementaci opencard stává velmi důležitým článkem bezpečnosti, žádáme zároveň prověření bezpečnosti celého heslového mechanismu s cílem odhalit včas jeho případné slabiny. Lze se totiž právem domnívat, že vývojáři knihovních aplikací považovali použití opencard za silnější garanci bezpečnosti, než tomu bohužel ve skutečnosti je. Věříme, že sdílíme v této věci společný zájem na ochraně dat uživatelů Vašich služeb a žádáme Vás, abyste nás informoval o provedených opatřeních.

S pozdravem,

Mgr. Filip Pospíšil, PhD.

Ministerstvo vnitra se chystá nakoupit mobilní monitorovací zařízení na GSM a UMTS za 22,5 mil. Kč

2. 6. 2010 | 15:52

Monitorovací jednotka má být provozována útvarom zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Informace vyplývá z textu usnesení vlády č. 158 ze dne 22. února 2010.

Informace adresovaná vládě zde:

<https://docs.google.com/Doc?docid=0Aa1QrrVN8VaEZGc2c2NwM3pfMThndDZ4bXpkcw&hl=en>

ČT24: Cestující si mohli vyzkoušet průchod turniketem do metra

24. 5. 2010 | 11:58

V pražském metru se uskutečnil další protest proti plánovanému zavedení turniketů u vstupu do přepravního prostoru. Sdružení Pražané a Pražanky za MHD sbíralo ve stanici Anděl podpisy pod petici proti turniketům a zároveň na své maketě turniketu předvádělo cestujícím, jaké problémy by mohli v budoucnu mít při vstupu do metra. Kolemjdoucí si k průchodu turniketem mohli vypůjčit i rozměrná zavazadla, aby průchod turniketem neměli jednoduchý.

Celý článek a reportáž najdete na webu [ČT24](#)

Odkaz:

<http://www.ct24.cz/doprava/90494-cestujici-si-mohli-vyzkouset-pruchod-turniketem...>

luRe se účastní ProtestFestu 2010

21. 5. 2010 | 20:40

Letošní **ProtestFest** nese podtitul ... *tentokrát o společnosti strachu*. Na webových stránkách se dále píše: *Pocit zdánlivého bezpečí, který nám dává neustálý dohled, se stává vysokou daní za svobodu*. Nemůžeme tam tedy chybět, najdete nás v infostánku v rámci sobotního **StreetFestu** - 22. května v Brně.

ČTK: ÚOOÚ zakročil proti Googlu kvůli Street View

18. 5. 2010 | 10:35

Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) vede s americkým internetovým gigantem Google správné řízení kvůli sběru citlivých osobních informací při mapování ulic v Praze pro službu Street View. Dnešnímu Právu to sdělila mluvčí úřadu Hana Štěpánková.

Celý článek na najdete na serveru [Ceskenoviny.cz](http://www.ceskenoviny.cz)

Odkaz:

<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/uouu-zakrocil-proti-googlu-kvuli-street-view/47...>

Lupa.cz: Konec otevřeného, či jen málo zabezpečeného WiFi?

17. 5. 2010 | 10:05

Nejvyšší spolkový soud v Německu uložil pokutu 100 € uživateli, jehož WiFi přípojku někdo jiný zneužil k šíření autorsky chráněného obsahu. Soud rozhodl na základě konceptu spoluodpovědnosti (Störerhaftung) a pokutu udělil nikoli za šíření obsahu, ale za nedostatečné zabezpečení vlastního WiFi: vlastník nezměnil výrobcem nastavené heslo na svém zařízení.

Celý článek Jiřího Peterky na jdete na [Lupa.cz](http://www.lupa.cz)

Odkaz:

<http://www.lupa.cz/clanky/konec-otevreneho-ci-jen-malo-zabezpeceneho-wifi/>

NE Turniketům - pozvánka na praktickou ukázkou fungování turniketů v metru

13. 5. 2010 | 15:50

luRe se připojuje k prohlášení **NE TURNIKETŮM** a zve na praktickou ukázkou fungování turniketů v metru, kterou organizuje hnutí Pražané a Pražanky za MHD.

Kdy: 16. května 2010 od 15.00 do 16.00

Kde: u výstupu ze stanice metra Nádraží Holešovice (vchod od nádraží ČD)

Více na stránkách <http://prazanezamhd.kvalitne.cz/neturniketum-akce.html>

Vývoj dosavadních snah o novou úpravu kamerových systémů

13. 5. 2010 | 14:34

Prezentace Filipa Poslíšila doprovázející jeho příspěvek na konferenci „Ochrana soukromí – kamerové a sledovací systémy“, kterou 11. května na půdě Senátu uspořádala Stálá komise Senátu pro ochranu soukromí. Materiál chronologicky shrnuje aktivity kolem kamerových systémů.

[Prezentace ke stažení](#)

Nový comics „Pod dohledem“ má naučit mladé vážit si soukromí

12. 5. 2010 | 17:30

IuRe se jako partner mezinárodního projektu „Personal data, rights? Informing and sensitizing the young European Citizens“ podílelo na přípravě comicsu, jehož ambicí je zcitlivět téma ochrany soukromí u mladých dospělých. Prostřednictvím příběhu mladých lidí se snaží ukázat co se může stát, když si člověk nechrání soukromí. Na přípravě comicsu se podílely organizace z Francie, Španělska resp. Katalánska, České republiky a sdružení European Digital Rights (EDRI), které sjednocuje 27 organizací zabývajících se ochranou soukromí a občanskými právy (včetně IuRe). Výsledkem spolupráce je comics ve čtyřech jazykových verzích: francouzské, anglické, katalánské a české.

On-line verzi comicsu v češtině si prohlédnete [ve verzi pro Flash](#) nebo stáhnete [ve formátu PDF](#). O tištěnou verzi se můžete přihlásit na [libecajtova\[at\]iure.org](mailto:libecajtova[at]iure.org) nebo přímo u nás v kanceláři.

Předávání údajů Spojeným státům - EP klade podmínky

11. 5. 2010 | 14:38

Předtím, než bude možné zpracovávat údaje uvnitř EU, by se nová dohoda o bankovních údajích měla obejít bez "volného" předávání údajů Spojeným státům, upozornili ve středu poslanci. Ve věci údajů pasažérů v letecké dopravě EP přerušil hlasování o současných dohodách se Spojenými státy a s Austrálií a bude zahájeno jednání na nových základech.

Poslanci dnes v Bruselu schválili dvě usnesení. První z nich se týká zahájení jednání o dohodě mezi EU a USA o předávání bankovních údajů za účelem boje proti terorismu. Druhé usnesení se týká zahájení jednání se Spojenými státy, Austrálií a Kanadou o údajích pasažérů v letecké dopravě, také za účelem boje proti terorismu.

Co se týče výměny bankovních údajů, Parlament se domnívá, že "volné" (neindividualizované) předávání údajů porušuje legislativu EU. Rada a Komise byly vyzvány, aby "v rámci vyjednávání vyřešily tento problém". Kromě jiného má nový návrh obsahovat "solidní garance v oblasti provádění a v oblasti kontroly, zajištěné příslušným orgánem určeným EU" pokud jde o získávání a používání údajů orgány Spojených států. Doba uchování dat nesmí přesáhnout pět let a data nesmí být poskytnuta třetím zemím.

Na cestě k evropskému programu "Terrorism Finance Tracking"

Zcela nová dohoda by měla mít časově omezenou platnost a otevřít cestu vytvoření mechanismu, který by umožnil získat data občanů EU na evropské půdě. Ve střednědobém horizontu by získávání údajů měla kontrolovat evropská soudní instance. V mezidobí by pečlivě vybraní zaměstnanci EU měli na proceduru získávání dat dohlížet v USA, domnívají se poslanci.

Z důvodu reciprocity by také bylo vhodné, aby americké orgány umožnily orgánům EU přístup k údajům uchovávaným ve Spojených státech, upozorňují poslanci.

Parlament také požaduje přístup k dokumentům, které by objasnily nezbytnost tohoto opatření. Také chce vědět, zda zamýšlená dohoda zajistí evropským občanům stejná práva na odvolání jako americkým v případě zneužití údajů - odvolání zakotvené v "US Privacy Act" se vztahuje pouze na občany a trvalé rezidenty Spojených států.

Údaje o pasažérech v letecké dopravě - Parlament přerušuje hlasování

Dohody s USA a Austrálií týkající se uchování dat o pasažérech, Passenger Name Record (PNR), měla být předložena Parlamentu ke schválení, ten ale v dnes schváleném usnesení navrhuje hlasování odložit.

Poslanci tak chtějí mít možnost předem prostudovat možné plány na použití PNR, které by byly v souladu s legislativou Evropské unie a odpoví na obavy, které Parlament vyslovil už ve svých předchozích usneseních (zvláště co se týče ochrany dat, úměrnosti a možnosti odvolání).

Poslanci žádají Komisi, aby nejpozději do poloviny června předložila návrh jednotného modelu PNR a návrh pověření k jednání se třetími zeměmi. Ten musí zvláště zajistit, že údaje budou využívány pouze pro účely uplatnění zákona a bezpečnosti, nebudou využity k profilování ani předány třetím státům. Samotná PNR data navíc nesmí zavdat příčinu k zákazu letu konkrétní osoby, domnívají se poslanci.

Tisková zpráva Evropského parlamentu, Informační kanceláře v Praze
5. května 2010

Svobodná kultura ke stažení!

10. 5. 2010 | 11:42

Tisková zpráva

Unikátní otevřený nekomerční překlad knihy profesora Lawrence Lessiga o problematice autorských práv v době Internetu Svobodná kultura byl po třech letech dokončen.

Otevřený nekomerční překlad knihy profesora práv Harvardské univerzity Lawrence Lessiga Free Culture (česky Svobodná kultura) probíhal v období květen 2007 až duben 2010. V červnu 2007 ho zaštilil zpravodajský server o operačním systému Linux, svobodném softwaru a informačních technologiích Root.cz a věnoval mu pracovní platformu wiki. Na překladu se podílelo přes padesát dobrovolníků, kteří překládali a editovali texty kapitol, opravovali chyby a přispívali do diskusí o tomto tématu.

Knihy Free Culture je šířena pod licencí Creative Commons „Uveď te autora - Neužívejte dílo komerčně 2.0“, která umožňuje její volné kopírování a úpravy (včetně překladu), pokud se nejedná o komerční využití a pokud je uveden autor. Její překlad se těmito podmínkami řídil od svého počátku. Překlad byl také představen během dvou konferencí. V listopadu 2008 na konferenci o Creative Commons v pražském Oku, kterou pořádal DigiLab Akademie výtvarných umění ČR, a v dubnu 2009 při slavnostním uvedení české verze licencí Creative Commons, která vznikla spoluprací Národní knihovny ČR a sdružení Iuridicum Remedium.

KRÁTCE O OBSAHU KNIHY

Svobodnou kulturou je v knize myšlena společnost, která veřejnosti poskytuje dostatečný prostor využít a dále rozvíjet tvorbu minulosti (hudbu, film, knihy), tzn. která vytváří a podporuje veřejné vlastnictví kreativního obsahu.

Tomu odpovídá i nastavení systému ochrany duševního vlastnictví, který na jedné straně motivuje k tvůrčí práci tím, že po určitou dobu garantuje výhradní práva, ale na druhé straně vyžaduje, aby díla nakonec přešla právě do veřejného vlastnictví.

Kniha se zabývá udržitelností autorské ochrany v době Internetu. Lessig upozorňuje, že je třeba rozlišovat nejen kolik druhů moderního „pirátství“ a až pak je možné si udělat celkový obrázek o škodách a přínosech, které způsobuje. Příčiny současných sporů mezi mediálními společnostmi a „piráty“ vidí zejména v tom, že zákony dávají autorům čím dál více práv, že technologie regulují a kontrolují přístup k obsahu a že zvyšování koncentrace vlastnictví médií zabraňuje šíření nezávislých názorů.

V závěru Lessig představuje filosofii sdružení Creative Commons, které prosazuje pružnější autorské licence, a poté navrhuje změnu stávajícího systému pomocí povinného označování a registrace děl a zkrácení ochranných lhůt. Hlavním přínosem Lessigovy knihy a z ní vycházející iniciativy Creative Commons je, že nabízí hlubší analýzu problému současného obsahového pirátství, prezentuje alternativu a ukazuje, proč a co je třeba dělat, aby se obnovila kulturní rovnováha.

Svobodnou kulturu je možné stáhnout na oficiálních stránkách překladu: <http://www.svobodna-kultura.cz>

Kontakt: Adam Hazdra, iniciátor a koordinátor překladu, Adam.Hazdra@gmail.com

Datum: 8. května 2010

Tuto tiskovou zprávu můžete volně šířit a upravovat podle licence „Uveďte autora 3.0 Česko“.

Více informací o licenci zde: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz>

Lupa.cz, 2.5.2010: Facebook týden: ochrana soukromí nikoho příliš netrápí

5. 5. 2010 | 10:05

Některým uživatelům se nezamlouvá přístup, který FB zvolil při párování informací z profilu s konkrétními stránkami. V případě propojení se totiž informace stanou automaticky veřejnými, a pokud s tím nesouhlasíte, zmizí z profilu úplně. Už ani americkým senátorům se nelíbí připravovaná funkce personalizace webů, přesněji řečeno fakt, že by měla být standardně zapnuta všem uživatelům a odesílat o nich data třetím stranám.

Celý článek Vojtěcha Bednáře a Martina Vylaňala na jdete na [Lupa.cz](http://www.lupa.cz)

Odkaz:

<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-tyden-ochrana-soukromi-prilis-netrapi/>

Více než 70 procent amerických společností monitoruje aktivitu svých zaměstnanců na sociálních sítích

4. 5. 2010 | 16:06

Z průzkumu bezpečnostně - auditorské společnosti nCircle vyplývá, že 71 procent z 257 oslovených společností sleduje, co dělají zaměstnanci na sociálních sítích. Průzkum dále ukázal, že i když téměř 40 procent firem blokuje zaměstnancům přístup na sociální sítě, nemusí se to vždy osvědčit. Autoři průzkumu spíše doporučují otevřeně se zaměstnanci komunikovat o rizicích sociálních sítích, aby si uvědomili, jaký druh činnosti je a není nebezpečný pro činnost firmy.

Další výstupy výzkumu:

- 59 % firem má pravidla užívání sociálních sítí
- 39 % respondentů blokuje užívání sociálních sítí

- 46 % dotázaných firem si není jista, jestli zaměstnanci dodržují pravidla užívání sociálních sítí, přestože monitorují jejich používání

Zdroj průzkumu (v AJ): <http://www.net-security.org/secworld.php?id=9183>

Google částečně zveřejnil, které vlády chtějí data uživatelů a cenzuru

4. 5. 2010 | 14:20

Google se snaží o větší transparentnost, koncem dubna proto částečně odhalil, které vlády nejvíce žádají data uživatelů a cenzuru. Prostřednictvím speciální mapy světa Google ukazuje objem a druh žádostí vlád některých zemí.

Mapa ukazuje počet žádostí, které Google obdržel od vládních orgánů k odstranění obsahu či zveřejnění uživatelských dat od 1. července 2009 do 31. prosince 2009. Její spuštění načasoval na den, kdy kanadský komisař pro ochranu osobních údajů poslal společnosti otevřený dopis týkající se ochrany soukromí uživatelů Googlu. Zveřejněná data jsou spíše povrchní a nezahrnují všechny země, kterých se tato problematika týká. Například úplně chybí data z Číny, což Google vysvětluje tím, že v Číně jsou data tohoto charakteru státním tajemstvím. Podle zveřejněných informací v počtu žádostí o poskytnutí dat uživatelů vede Brazílie s 3 663 žádostmi, druhé jsou USA se 3 580 žádostmi a třetí Velká Británie s 1 166 žádostmi. Nejvíce žádostí o cenzuru obsahu internetu přichází z Brazílie, je jich 291, následuje Německo s 188 a třetí je Indie s 142 žádostmi.

Google slibuje, že v budoucnosti budou statistiky podrobnější. "Jsme přesvědčeni, že větší transparentnost povede k menší cenzuře. Dokud firmy, vlády a jednotlivci něco nepodniknou, bude internet pravděpodobně postihován stále většími restrikcemi - svoboda volby uživatelů bude stále menší, jak se moc bude soustřeďovat v rukou těch, kteří chtějí omezit přístup k informacím," uvádí tisková zpráva Googlu.

Zdroj informací: <http://www.google.com/governmentrequests/>

Pozvánka na veřejnou debatu - Creative Commons rok poté

2. 5. 2010 | 23:00

Před rokem byly slavnostně uvedeny české licence Creative Commons. Jak se daří v českých podmínkách rozšiřovat licence, které přinášejí nové možnosti v oblasti publikování autorských děl? Veřejná beseda na téma Creative Commons a svobodná kultura

Besedy se zúčastní:

Jiří Hůla – Archiv výtvarného umění
Lukáš Gruber – Národní knihovna ČR
Petr Jansa – Iuridicum Remedium, o.s.
Jan Mucska – Artyčok
Pavel Klusák - hudební publicista
Jan Barták - Dilia, o.s.

Moderátorka Kateřina Hlatká

Kde? Přednáškový sál Centra současného umění DOX, Poupětova 1, Praha 7
Kdy? 6. května 2010, začátek v 18.00hod
VSTUP ZDARMA

[Pozvánka ke stažení](#)

Kontakt:
Kateřina Hlatká
hlatka@iure.org

www.doxprague.org

Studie ISP: Co dělají provideři a telefonní operátoři s našimi daty?

22. 4. 2010 | 23:00

Ojedinělá studie luRe o tom, jak s daty o naší komunikaci nakládají poskytovatelé internetových a telekomunikačních služeb (ISP) v ČR. „Podle informací luRe Policie ČR v roce 2009 oslovila poskytovatele služeb elektronických komunikací s požadavkem na sdělení provozních a lokalizačních údajů celkem ve více než 145 tisících případech,“ upozorňuje Filip Pospíšil. Slídění jí povoluje zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal tzv. Data Retention směrnici (2006/24/ES) Evropské unie.

V České republice jsou už od roku 2005 preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchovávány záznamy o e-mailech, navštívených internetových stránkách, telefonních hovorech i SMS. K záznamům má Policie přístup na základě povolení soudu i bez něj. „Podle všeho Policie ČR této možnosti hojně využívá a jak napovídá množství dotazů, nebude to zřejmě jen pro účely odhalování teroristů,“ uzavírá Filip Pospíšil.

[Stáhnout celou studii ISP](#)

ČT24, 21.4.2010: Kdo bude letos největším slídilem?

21. 4. 2010 | 15:18

Lidé se mohou ode dneška opět zúčastnit hlasování v soutěži Big Brother Awards, která chce upozornit na největší narušitele soukromí a na porušování osobnostních práv. Své kandidáty na největší "slídily" mohou zájemci navrhnout na internetové adrese www.slidilove.cz. Pořadatelé i v letošním šestém ročníku vypsali sedm kategorií.

Celý článek a televizní reportáž najdete na [webu ČT24](#)

Odkaz:

<http://www.ct24.cz/domaci/87491-kdo-bude-letos-nejvetsim-slidilem/>

Klepněte slídily přes prsty!

20. 4. 2010 | 15:18

Máte pocit, že někdo příliš nakukuje do vašeho soukromí? Klepněte ho přes prsty a ukažte ostatním, kdo je tady největší slídil. Otevírají se nominace na Ceny velkého bratra 2010. Anticeny pro nejvlezlejší firmy, úřady či technologie.

Počínaje 20. dubnem startují nominace na 6. ročník soutěže Big Brother Awards o anticeny pro největší slídily v našem soukromí. Slídily může nominovat kdokoliv, stačí vložit nominaci do formuláře na stránkách www.slidilove.cz. Vítěze vybere z došlých nominací odborná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů. Adeptů na ocenění je celá řada. Stále se rozvíjející technologie prodlužují prsty slídilů, kteří s chutí zasahují do našeho soukromí - sledují nás kamerami, shromažďují naše data v databázích, apod. I na první pohled neškodné věci, které nám zdánlivě zjednodušují život a zajišťují naši bezpečnost mohou být možným nebezpečím pro naše soukromí. „Za velmi problematickou v tomto ohledu považujeme např. novelu zákona o léčivech, která má zavést centrální úložiště receptů. Velký problém pro naše soukromí je i sbírání údajů o naší elektronické komunikaci a jejich zpřístupnění policii,“ uvádí některé ze současných hrozeb pro naše soukromí Filip Pospíšil z luRe.

Tomu, jak s daty o naší komunikaci nakládají poskytovatelé internetových a telekomunikačních služeb (ISP) v ČR se věnuje v ojedinělá studie luRe, kterou představilo při příležitosti otevření nominací. „Podle informací luRe Policie ČR v roce 2009 oslovila poskytovatele služeb elektronických komunikací s požadavkem na sdělení provozních a lokalizačních údajů celkem ve více než 145 tisících případech,“ upozorňuje Filip Pospíšil. Slídění jí povoluje zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal tzv. Data Retention směrnici (2006/24/ES) Evropské unie. V České republice jsou už od roku 2005 preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchovávány záznamy o e-mailech, navštívených internetových stránkách, telefonních hovorech i SMS. K záznamům má Policie přístup na základě povolení soudu i bez něj. „Podle všeho Policie ČR této možnosti hojně využívá a jak napovídá množství dotazů, nebude to zřejmě jen pro účely odhalování teroristů,“ uzavírá Filip Pospíšil.

Soutěž Big Brother Awards se koná ve více než desítkách evropských zemích a má za cíl upozornit na rizika, která ohrožují soukromí občanů. V České republice byla soutěž poprvé uspořádána v roce 2005. Z návrhů zaslaných veřejností bude odborná porota letos opět udělovat ceny v sedmi kategoriích – Dlouhodobé porušování lidského soukromí (pro soukromé firmy nebo státní instituce), Největší firemní slídil (pro komerční firmy), Největší úřední slídil (pro státní instituce), Nebezpečná nová technologie, Právní norma Velkého bratra, Slídil mezi národy a Výrok Velkého bratra a pozitivní cenu za počin na ochranu soukromí.

V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR za sbírání informací o žácích a studentech, společnost Nokia za snahu legalizovat slídění v e-mailech svých zaměstnanců, komunitní síť Facebook za nedůsledný přístup k ochraně soukromí svých uživatelů, Ministerstvo zdravotnictví, SÚKL a Národní zdravotní registry, nebo francouzskou právní normu přezdívanou HADOPI (elektronická gilotina).

V kategorii výrok roku zvítězil generální ředitel Sazky, který navrhuje, aby hrací automaty byly doplněny čtečkami občanských průkazů. Pozitivní cenu porota udělila občanům Íránu za bojkotování telefonů Nokia Siemens, protože firma prodala íránskému režimu systém pro dohled nad komunikacemi.

Tato tisková zpráva vznikla v rámci projektu "Reclaim Your Rights in the Digital Age", který je realizován díky finanční podpoře nadace Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Specializovaný workshop pro novináře: Co dělají provideři a telefonní operátoři s našimi daty?

15. 4. 2010 | 12:00

Workshop k příležitosti představení v ČR ojedinělé studie praxe poskytovatelů internetových a telekomunikačních služeb (ISP).

Kdy: 20. dubna 2010, 11.00 hod

Kde: Mlýnská kavárna, Park Kampa (vchod z ul. Říční 1), Praha 1, při cestě od Újezdu naproti prvnímu můstku přes Čertovku.

Program:

10.00 hod - Tisková konference k otevření nominací na 6. ročník soutěže Big Brother Awards o anticeny pro největší slídily v našem soukromí.

11.00 hod – Specializovaný workshop pro novináře při příležitosti představení v ČR ojedinělé studie praxe poskytovatelů internetových a telekomunikačních služeb (ISP).

V České republice jsou už od roku 2005 preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchovávány záznamy o e-mailech, navštívených internetových stránkách, telefonních hovorech i SMS. Do databází má přístup policie, zpravodajské služby a další. Slídění zavedl zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal tzv. Data Retention směrnici (2006/24/ES) Evropské unie.

Podle informací luRe v roce 2009 oslovila Policie ČR poskytovatele služeb elektronických komunikací s požadavkem na sdělení provozních a lokalizačních údajů celkem ve více než 145 tisících případech!

Ptejme se co se děje s daty o naší elektronické komunikaci!

- Bílá místa praxe uchovávání a zpřístupňování dat – Petr Kučera, IT expert luRe
- Povinnosti při zabezpečení dat, povinnosti vyplývající z tzv. Data Retention – Jan Vobořil, právník luRe
- Otázky, na které je dobré se zeptat poskytovatelů připojení k internetu, webových služeb, Policie, Facebooku, Googlu a dalších...

Kontakt:

Kateřina Hlatká

Iuridicum Remedium, o.s.

hlatka@iure.org

+420 777 129 592

Otevření nominací na 6. ročník soutěže Big Brother Awards o anticeny pro největší slídily v našem soukromí!

15. 4. 2010 | 10:23

Tisková konference

Kdy: 20. dubna 2010, 10.00 hod

Kde: Mlýnská kavárna, Park Kampa (vchod z ul. Říční 1), Praha 1, při cestě od Újezdu naproti prvnímu můstku přes Čertovku

Už šestý ročník českých anticen Big Brother Awards otevírá nominace. Soutěž se koná v téměř dvacítce evropských zemích a jejím cílem je upozornit na aktuální hrozby pro soukromí občanů. Z kandidátů navržených veřejností vybere výherce porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců lidských práv a novinářů.

V minulém ročníku mezi největší narušitele soukromí porota zařadila mj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR za sbírání informací o žácích a studentech, společnost Nokia za snahu legalizovat slídění v e-mailech svých zaměstnanců, komunitní síť Facebook za nedůsledný přístup k ochraně soukromí svých uživatelů, Ministerstvo zdravotnictví, SÚKL a Národní zdravotní registry, nebo francouzskou právní normu přezdívanou HADOPI (elektronická gilotina).

V kategorii výrok roku zvítězil generální ředitel Sazky, který navrhuje, aby hrací automaty byly doplněny čtečkami občanských průkazů. Podle něj by tak přestali hazard hrát lidé, kteří žijí jen ze sociálních dávek a nezletilí. „Je to volba mezi větším dohledem nad soukromím a růstem gamblerství,“ tvrdí Aleš Hušák.

Positivní cenu porota udělila občanům Íránu za bojkotování telefonů Nokia Siemens, protože firma prodala íránskému režimu systém pro dohled nad komunikací.

luRe oslovilo poslance otevřeným dopisem s argumenty proti schválení novely zákona o léčivech

13. 4. 2010 | 16:29

luRe se 7. dubna 2010 obrátilo na poslance sněmovny ČR s argumenty proti schválení novely zákona o léčivech. Předložený návrh vytváří z původního úložiště elektronických receptů (jejichž používání je založeno na dohodě pacienta a lékaře) centrální úložiště, do něhož budou muset být údaje nejen z elektronických receptů, ale obecně o všech výdajích léků (s výjimkou léků volně prodejných bez omezení) vkládány povinně. Dopis se zásadními argumenty a reakce některých poslanců na něj najdete níže.

[Korespondence poslanců a luRe:](#)

[Petr Nečas \(ODS\)](#)

[Tomáš Úlehla \(ODS\)](#)

[Reakce luRe na odpověď Tomáše Úlehlly](#)

[David Kafka \(ODS\)](#)

[Reakce luRe na odpověď Davida Kafky](#)

Otevřený dopis luRe s argumenty proti novele zákona o léčivech adresovaný poslancům

----- Original Message ----- From: "Iuridicum Remedium" <iure@iure.org>

Sent: Wednesday, April 07, 2010 1:12 PM

Subject: Novela zákona o léčivech - argumenty proti

Vážený pane poslanče,

Občanské sdružení Iuridicum Remedium se na Vás obrací tímto otevřeným dopisem ve snaze zamezit dalšímu bezdůvodnému zasahování státu do práv a svobod občanů. Na 75. schůzi poslanecké sněmovny měl být projednán návrh na novelizaci zákona o léčivech (sněmovní tisk č. 1056). Tato novela by měla legalizovat masivní zásah do práva na soukromí související s provozem tzv. Centrálního úložiště Státním ústavem pro kontrolu léčiv. Předložený návrh vytváří z původního úložiště elektronických receptů (jejichž používání je založeno na dohodě pacienta a lékaře) centrální úložiště, do něhož budou muset být údaje nejen z elektronických receptů, ale obecně o všech výdajích léků (s výjimkou léků volně prodejných bez omezení) vkládány povinně. Jak vyplývá z prohlášení Úřadu pro ochranu

osobních údajů ze dne 12. 3. 2010, tak ÚOOÚ nepodporuje navrhované řešení, protože v něm nejsou respektovány "principy ochrany osobních údajů, a úložiště se tudíž nejeví jako šetrné k soukromí pacientů, lékařů i lékárníků".

Nejčastěji mediálně prezentovaným důvodem pro novelizaci je snaha zabránit nekontrolovanému prodeji léků s pseudoefedrinem, které jsou zneužívány k výrobě drog. Kontrola výdeje léků s pseudoefedrinem je jistě potřebná, i když by zřejmě bylo jednodušší prostě přesunout tyto léky do kategorie léků vydávaných na recept. Evidence výdejů všech léků v rozsáhlé databázi, v níž lze najít citlivé osobní údaje o prakticky všech občanech, je v porovnání s účelem boje proti šíření drog zcela neproporcionální.

Další důvody pro existenci Centrálního úložiště, které by měly být zakotveny v nově navrhovaném znění § 13 odst. 1 písm. n) zákona o léčivech, jsou většinou účely, k jejichž naplnění není potřeba zpracovávat osobní údaje, ale pouze údaje anonymní (monitorování nežádoucích účinků léků, vedení statistik o spotřebě léků, informování veřejnosti o nežádoucích účincích apod.) Jako další důvody jsou uvedeny snaha omezit duplicitní předepisování léků, snaha zabránit chybám při výdeji léků, zabránění falšování receptů a informování pacientů o předepsaných lécích. Jak ale může předložená úprava zamezit duplicitnímu předepisování, když by měl lékař bez svolení pacienta právo kontrolovat pouze údaje o tom, jaké léky předepsal on sám? Jaký je rozdíl mezi tím, když si lékař musí vyžádat od pacienta souhlas s nahlížením k záznamům vloženým jinými lékaři a mezi tím, že pacient sám lékaři sdělí, jaké léky mu byly předepsány? Jediný rozdíl vidíme v neschopnosti pacienta pamatovat si, jaké léky mu byly předepsány, kterou předkládaná úprava zřejmě předvídá. Je pravda, že někteří pacienti si skutečně léky, které berou, pamatovat nemusí. Pak tu ovšem jsou jiné systémy, které na dobrovolné bázi mají tento problém řešit (například Elektronické zdravotní knížky).

Snaha o omezení chyb při výdeji léků a snaha po zabránění padělání předpisů by měla být důvodem pro úpravu předpisů o předepisování léciv. Provozování obří databáze s citlivými osobními údaji pacientů by bylo nejen k naplnění těchto účelů zjevně zcela nepřiměřené, ale i neefektivní. Zejména, pokud jsou údaje o výdejích léků vedeny paralelně v databázích zdravotních pojišťoven, které by měly mít samy zájem na tom, aby k těmto excesům nedocházelo. Zajištění informovanosti pacientů je jistě chvályhodná snaha, ale uchovávání informací by mělo být opět zcela na dobrovolné bázi (Elektronické zdravotní knížky). Opačný přístup jde zcela proti všem zásadám ochrany osobních údajů, zejména proti principu obecné nutnosti disponovat souhlasem se zpracováním osobních údajů. Důvody pro existenci Centrálního úložiště v podobě, jaká byla předložena v zmíněné novele zákona o léčivech, nejsou. Princip proporcionality, který je základním principem posuzování oprávněnosti zásahů do základních práv a svobod občanů byl při práci na této novele zcela opominut. Centrální úložiště bude jen dalším nákladným zásahem do práv občanů, který postrádá jakékoli rozumné zdůvodnění. Nebo jsou snad účely zřízení Centrálního úložiště jiné, než nám uznali za vhodné předkladatelé novely sdělit? To by bylo jen o důvod víc, proč novelu zákona nepodpořit. Věříme, že při rozhodování o osudu této novely vezmete pečlivě v potaz výše zmíněné argumenty, proč novelu nepodpořit.

Děkujeme za pozornost věnovanou našemu dopisu.

S pozdravem,

Iuridicum Remedium, o. s.

Reakce některých oslovených poslanců:

Petr Nečas (ODS)

From: RNDr. Petr Nečas

Date: 2010/4/11

Subject: Re: Novela zákona o léčivech - argumenty proti

To: Iuridicum Remedium <iure@iure.org>

Vážení členové občanského sdružení,

děkuji za Váš e-mail věnovaný novele zákona o léčivech. Váš názor

vezmu do úvahy při své poslancecké práci.

S pozdravem Petr Nečas

Tomáš Úlehla (ODS)

From: Tomas Ulehla <> Date: 2010/4/8 Subject: Odpověď: Novela zákona o léčivech - argumenty proti To: Iuridicum Remedium <iure@iure.org> Dobrý den, jsem z lékařské rodiny, studoval jsem biologii i medicínské obory, zabývám se zodpovědně problematikou co nejvyšší preciznosti systému pro zamezení zneužívání léčiv, ale také vím, že každá mince má svůj rub i líc. Centrální registr (databáze) je vysoce pozitivním nástrojem pro úspěšnou práci protidrogových iniciativ Policie ČR, možnost jeho zneužití je určitou hrozbou, avšak kdy se český člověk odnaučí neustále o všem pochybovat a vždy již předem předpokládat, že se budou dít za každých okolností pouze nekalosti? Zatím jsem na straně podporovatelů centrální databáze, jelikož argumentů pro její zavedení je z mého pohledu více než těch opačných. Tomáš Úlehla

Reakce luRe na odpověď T. Úlehlý:

Jan Vobořil <voboril@iure.org> Komu:Tomas Ulehla Datum: 08.04.2010 16:03 Předmět: Re: Odpověď: Novela zákona o léčivech - argumenty proti Vážený pane poslanče, vážíme si Vaší reakce na náš dopis. Naše sdružení nikdy nezpochybňovalo nutnost boje proti šíření drog. Pouze se snažíme nastolit otázku, zda za tímto účelem je nutné vést obří databázi o výdejích všech léčiv, z nichž pouze nepatrný zlomek obsahuje pseudoefedrin. Věřte, že v případě, kdy by byla předložena novela, která by upravovala zpracování osobních údajů pouze u výdajů těchto zneužívaných léků, tak by naše občanské sdružení proti takovému návrhu (samozřejmě pokud by v něm nebyly nějaké jiné problematické aspekty) nevystupovalo. Myslím že v případě ochrany osobních údajů a soukromí vůbec je více než jinde nutné uplatňovat princip předběžné opatrnosti. Už jenom z důvodu, že o zneužití osobních údajů se občan v řadě případů nemá šanci dozvědět. Rozhodně si nemyslím, že snaha o ovlivnění toho, komu umožníme (občané) vstup do soukromí, je nějakým projevem "čecháčkovství", ale spíše vědomí svobody jedince. S pozdravem, Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, o.s.

David Kafka (ODS)

2010/4/8 David Kafka <KafkaD@psp.cz>:

Vážené nepodepsané Iuridicum,

je moc hezké, že se trápíte tím, že SÚKL bude sbírat údaje o pacientech v lékárnách a tím uvede naše osobní informace všanc nevímkomu. Asi jen náhodou nepíšete, že má jít o anonymizovaná data a asi jen náhodou se netrápíte tím, že mnohem podrobnější informace o nás má kterákoli zdravotní pojišťovna. Možná proto, že jsou jejich data neodcizitelná, neprolomitelná a 110% bezpečná, možná jen z idealistických principů. Jistě ne proto, že byste chtěli být advokáty současného stavu, kdy je spotřeba pseudoefedrinu na hlavu nejvyšší v Evropě, ne z důvodu bolavé hlavy, ale k vaření perníku. Jistě ne proto, že byste se zastávali těch lékárníků, kteří mají z velkoprodejů pseudoefedrinových léčiv mimořádný příjem a nechtějí o něj přijít a už nabeton ne proto, že byste chtěli, aby se perníkový trh nějak zhoršil.

Srdečně zdraví

David Kafka

Reakce luRe na odpověď Davida Kafky

From: Jan Vobořil Date: 2010/4/8 Subject: Re: Odpověď: Novela zákona o léčivech - argumenty proti To: [David Kafka](mailto:David.Kafka) Vážený pane poslanče, dovoluji, abych se v reakci na Váš e-mail pokusil uvést některé věci na pravou míru. V navrhované novele zákona

nemají být do centrálního úložiště předávána anonymizovaná data, jak tvrdíte. Rozsah předávaných údajů je specifikován v bodech 2 a 6 předložené novely. Tyto údaje je třeba považovat za osobní údaje ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů. To že se jedná o osobní údaje ostatně nepopírá ani navrhovatel (viz důvodová zpráva). Máte pravdu, že tyto osobní údaje má o nás i naše zdravotní pojišťovna (což ostatně v textu našeho dopisu rovněž uvádíme jako důvod proti centrálnímu úložišti). Důvodem proč pojišťovny zpracovávají naše osobní údaje (tedy především plnění pojistné smlouvy) považujeme za legitimnější než důvody uváděné v případě centrálního úložiště. V případě zdravotních pojišťoven má pacient rovněž právo volby u jaké bude registrován. Při ochraně osobních údajů je rovněž podstatné omezení subjektů, které s údaji disponují na nutné minimum. Nemohu tedy souhlasit s názorem, že pokud už se údaje někde uchovávají, tak se můžou bez řádného odůvodnění uchovávat i jinde. Každé takové zpracování přináší jisté nebezpečí zneužití. K poslednímu argumentu týkajícímu se spotřeby pseudoefedrinu musím uvést, že naše sdružení nikdy nepodporovalo zneužívání těchto léků k výrobě drog, jak se pokoušíte naznačit. V našem dopise jsme se chtěli pouze vymezit proti novele zákona, která tak říkajíc útočí s kanónem na vrabce. Nevidím důvod proč by měl být uchováván údaj o tom, že mi byla předepsána mast na exém z důvodu boje proti zneužívání drog, když tato mast žádnou zneužitelnou látku neobsahuje. Doufám, že jsem Vám tímto naše stanovisko dostatečně vyjasnil. S pozdravem, Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, o. s.

HN, 25.3.2010: Orwell 2010

12. 4. 2010 | 12:03

Místo klíčů máme čipové karty, místo jízdenek elektronické tramvajenky... Při všem, co děláme, nás sleduje stále více kamer. Někdo také ví, v kolik jsme ráno vstali, jaké léky bereme a jaké knihy čteme. Soukromí v digitální éře přestalo existovat.

Celý článek Lucie Jánské najdete v [Hospodářských novinách](#)

Odkaz:

<http://hn.ihned.cz/c1-41746500-orwell-2010>

Data retention v Česku prakticky I. - co a jak se uchovává

6. 4. 2010 | 14:45

Data retention znamená "preventivní uchovávání provozních a lokalizačních údajů o elektronické komunikaci". Povinně jsou uchovávány stopy vašich elektronických aktivit. V prvním díle seriálu nastíníme pozadí zákonných opatření a podíváme se blíže, jaká komunikace je skutečně uchovávána.

Celý článek našeho kolegy Petra Kučery najdete na serveru [Lupa.cz](#).

Odkaz:

<http://www.lupa.cz/clanky/data-retention-v-cesku-prakticky-i/>

Iure se sešlo se zástupci BIS kvůli Data Retention

2. 4. 2010 | 14:59

Zástupci Iuridica Remedia se včera sešli na schůzce se zástupci BIS. Jednali o teoretických možnostech a o praxi využívání provozních a lokalizačních údajů zpravodajskými službami. Dle tvrzení zástupců BIS v současné době není touto zpravodajskou službou využívána možnost získávat od policie provozní a lokalizační údaje s využitím povinnosti policie předávat informace zakotvené v § 78 zákona o policii. Dále ubezpečili zástupce IuRe, že BIS sama má zájem na prosazení transparentních a účinných kontrolních mechanismů, které by zefektivnily kontrolu zpravodajských služeb.

Výbor pro občanská a politická práva vypracoval podnět k právní úpravě zpracování osobních údajů v souvislosti s odběrem vzorků DNA

30. 3. 2010 | 23:00

V podnětu adresovaném Radě vlády pro lidská práva Výbor konstatoval, že je třeba upravit zpracování DNA v trestněprávní i soukromoprávní oblasti a to buď dílčími novelizacemi stávajících zákonů, nebo zcela novým zákonem o DNA, který by zároveň novelizoval nebo případně rušil ustanovení stávajících zákonů.

Zásady právní úpravy problematiky zpracování osobních údajů v souvislosti s odběrem vzorků DNA

1. formulovat zákonné definice jednotlivých pojmů z dané oblasti (vzorek DNA, profil DNA, analýza DNA atd.)
2. právně upravit Národní databázi DNA1 a podmínky jejího fungování na úrovni zákona (jaké údaje ukládat, jak dlouho, jak mohou být údaje využívány, kdo má k nim přístup, kdo zajišťuje likvidaci osobních údajů, stanovit závazná pravidla pro odebrání vzorků DNA z důvodu zabránění jejich kontaminaci atd.)
3. stanovit okruh osob, kterým bude moci být vzorek DNA odebrán proti jejich vůli (stanovit v souladu s kontinentální tradicí restriktivně tzn. pouze závažné trestné činy + kritérium posouzení důvodnosti vzhledem ke konkrétní osobě pachatele)
4. stanovit pravidla pro uchovávání profilů DNA (vazba na účel získání, povinnost likvidace, pokud není nutné další uchovávání, stanovení maximální doby uchovávání)
5. stanovit pravidla nakládání s odebranými vzorky DNA (uchovávání, likvidace); upravit otázku přezkoumatelnosti analýzy DNA (nutné především uchovávat vzorky DNA, u nichž nelze provést opakovaný odběr – stopy z místa činu; naopak u osob, u nichž lze odběr DNA provést opakovaně, není uchovávání vzorků nutné)
6. upravit okruh subjektů, kterým a kdy mohou být informace z ND DNA předávány
7. upravit práva subjektů údajů obdobně podle zákona o ochraně osobních údajů (právo přístupu k údajům, informace o nich, právo žádat jejich opravu či likvidaci apod.)
8. upravit působnost a povinnosti soukromých zpracovatelů DNA + zpracování k výzkumným účelům (založeno na svobodném a informovaném souhlasu se zpracováním, zachování práv subjektů údajů, živnostenská regulace, nakládání s údaji, povinné akreditace DNA laboratoří, které zpracovávají DNA); upravit nakládání s informacemi o DNA ve zdravotnictví (např. otázka zda uchovávat informace ve zdravotnické dokumentaci nebo zvlášť s omezeným přístupem např. zdravotních pojišťoven)
9. zakázat využívání údajů ze soukromých nebo zdravotnických databází dalšími subjekty (včetně Policie ČR) bez informovaného souhlasu subjektu údajů 10. určit instituce, které budou na regulaci dohlížet

Polsko a Austrálie chtějí cenzurovat internet

29. 3. 2010 | 16:20

Poslední dny přinesly zprávy o plánech australské a polské vlády cenzurovat internet. Zatímco Austrálie navrhuje cenzuru proto, aby prý mohla lépe bojovat s šířením pornografie a dalšího nežádoucího materiálu, Polsko chce kontrolovat internet kvůli regulaci nelegálního hazardu.

Cenzura internetu přestává být záležitostí zemí jako je Čína, Kuba nebo KLDK. Plány na kontrolu internetu začínají odkrývat i vyspělé demokratické země s rozvinutou informační společností. I když se plány obou zemí ani zdaleka nepřibližují míře cenzury internetu např. ve zmiňované Číně, mohli by omezit přístup k některým neškodným informacím

Cenzurou za internet bez nelegálního hazardu?

Polský server Dziennik.pl publikoval v půlce března článek odhalující plány polského ministerstva financí na omezení nelegálního internetového hazardu. Klíčem má být plná kontrola nad fungováním polského internetu, kterou bude vykonávat speciální buňka zřízená ministerstvy financí, spravedlnosti a infrastruktury. Podle dopisu, který poslal tamní ministr financí Jacek Kapica vedoucímu legislativního centra vlády a šéfovi poradců polského premiéra Donalda Tuska, má technické řešení blokovat „závadnou“ webovou adresu. Úřad má mít také možnost pod hrozbou sankcí přikázat odstranění obsahu stránek. Ministr financí návrh obhajuje s tím, že bez tohoto opatření není možné účinně bojovat s hazardem a reklamou na něj, pokud je obsah umístěn na zahraničních serverech.

Dopis přitom vyplul na veřejnost krátce poté, co polský premiér slíbil, že vláda nebude cenzurovat internet. Proti chystaným opatřením už se v Polsku zvedla vlna nevole. Petici proti zákonu již podepsalo 80 tisíc Poláků včetně uznávaných autorit na poli internetu.

Austrálie chce internet bez „závadného obsahu“

Když se kácí les lítají třísky. V podobném duchu pojala Austrálie boj s šířením pornografie a dalšího „nežádoucího materiálu“ a navrhla cenzuru internetu. Návrh počítá s filtrováním obsahu internetu na úrovni jednotlivých poskytovatelů internetových služeb (ISP). Google a Yahoo návrh odmítají s tím, že se může snadno stát, že filtr zamezí přístup i k naprosto neškodným informacím. Proti záměru se ale okamžitě snesla vlna kritiky. Velcí poskytovatelé internetových služeb namítají, že je cenzura příliš přísná. Návrh je teď ve stádiu připomínkového řízení. Pokud přežije připomínky ISP, měl by jej australský parlament projednávat v srpnu. Nyní se k návrhu vyjadřují firmy i běžní uživatelé.

Právě kvůli cenzuře internetu, i když úplně jiného kalibru, opouští Google čínský trh a vede spory s čínskou vládou. K návrhu podali svoje nesouhlasné stanovisko také Yahoo a Microsoft.

luRe

Lupa.cz, 22.3.2010: Labutí píseň data retention?

22. 3. 2010 | 10:17

Ústavní soud v Německu nedávno pozastavil platnost těch pasáží tamního zákona, které nařizují uchovávání provozních a lokalizačních údajů (tzv. data retention), a již nashromážděné údaje nařídil zničit. V ČR se o něco podobného snaží podání k ústavnímu soudu, které připravilo sdružení Iuridicum Remedium. Naše policie ale chce naopak ještě přitvrdit, a to úplným zrušením předplacených karet.

Celý článek Jiřího Peterky najdete na serveru LUPA.cz

Strategie rozvoje Opencard – prodej osobních údajů občanů

18. 3. 2010 | 14:43

Rada hlavního města Prahy schválila 16. března strategii dalšího rozvoje Opencard. Z dokumentu je zřejmé, že představitelé hlavního města mají s kartou velké plány. Vedle chválihodného rozšíření počtu funkcí nebo zavedení klouzavého kupónu na MHD se ale připravují i řešení, které mohou významně ovlivnit bezpečnost osobních údajů držitelů karty.

Zřejmě nejdůležitější změnou pro soukromí uživatelů Opencard je fakt, že se hlavní město chystá prodat veškeré osobní údaje držitelů karet Dopravnímu podniku (DP) a následně jeho plánované dceřiné společnosti. V rukách DP se ocitnou databáze, které dosud spravoval odděleně DP a Magistrát. „Žadatelé o vydání karty byli v minulosti ubezpečováni, že jejich osobní údaje budou zpracovávány odděleně. Magistrát tímto argumentem donedávna obhajoval míru zabezpečení osobních údajů. Nyní by mělo být vše jinak,“ upozorňuje právník luRe Jan Vobořil.

„Správce osobních údajů si bude muset před převodem vyžádat výslovný souhlas každého z držitelů Opencard, jehož osobní údaje jsou zpracovávány, jinak by tento postup měl být kvalifikován jako neoprávněný minimálně podle § 13 zákona o ochraně osobních údajů,“ uvedl Jan Vobořil z luRe. Magistrát zastává názor, že pokud vkladem do nové společnosti bude část podniku DPHMP, tak souhlas uživatelů Opencard nebude potřeba. „Tento plán na obehnutí držitelů karet má trhlínu, podstatné zde bude to, jaký subjekt je správcem osobních údajů, nikoli to, kdo v něm má majoritu nebo jakýkoli podíl. Nehledě na to, že správcem osobních údajů je dnes Magistrát a nikoli Dopravní podnik, který má být majoritním vlastníkem nové společnosti“, doplňuje Vobořil.

Kromě samotného převodu osobních údajů Pražanů na nově založenou společnost nabízí Strategie i další možnosti „zhodnocení“ osobních dat uživatelů. Autoři Strategie počítají s prodejem informací o držitelích karet pro obchodní a marketingové účely dalším obchodním partnerům, poskytovatelům slev apod.

S novou Strategií se čím dál tím důležitější stává zavedení anonymní personalizované karty, kde jsou osobní údaje pouze vytištěné na kartě, ale nejsou zpracovávány v žádných databázích. Jde o možnost anonymního a cenově nediskriminačního využívání těchto služeb, kde je nutné vědět, že držitelem karty je ten kdo jí předkládá, jako je tomu například při kontrole pasažérů v MHD. „Projekt této verze karty měl radní Blažek předložit do konce ledna. Ačkoli již máme informace, že první návrh znění smluvních podmínek a tedy i koncepce této verze karty je na světě, tak ve Strategii jsou o této verzi karty pouze dvě zcela obecné zmínky, a v příslušných usneseních Rady zmínky o anonymní personalizované kartě zcela chybí,“ podotkl Jan Vobořil. Zavedení anonymní nediskriminační karty požadovala petice iniciovaná luRe, která byla 16. listopadu doručena Radě hl.m. Prahy. V petici více než tisíc občanů požadovalo zavedení karty Opencard, k jejímuž vydání a užití nebude nutné poskytovat osobní údaje za účelem zpracování v různých databázích, a jejíž vydání i užití bude nediskriminační. Lidé dále požadovali výmaz všech osobních i uživatelských údajů a informací o držiteli běžné Opencard z centrální evidence a databází po skončení platnosti karty a možnost vymazání osobních údajů občanů na jejich žádost.

Výstava Free Culture v Centru současného umění DOX

18. 3. 2010 | 00:00

V centru současného umění DOX probíhá od 18.3. do 16.5. výstava věnovaná Creative Commons. Expozice zaměřená na nárůst světového hnutí za alternativní autorská práva se koná při příležitosti zpřístupnění informačního systému [abART](#) v licenci [Creative Commons](#) (CC).

Více o výstavě [na stránkách DOXu](#)

iDnes.cz: Ústav pro kontrolu léčiv dostal pokutu za sbírání dat o pacientech

16. 3. 2010 | 15:25

Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) uložil pokutu dva miliony tři sta tisíc korun Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL). Rozhodnutí je zatím nepravomocné. Úřadu, který chrání data, se nelíbí, jakým způsobem chce SÚKL sbírat údaje o lécích a pacientech z lékáren do takzvaného centrálního úložiště dat.

Celý článek Lenky Petrášove na iDnes.cz najdete [tady](#)

SÚKL se urputně snaží ve zkráceném řízení protlačit novelu o plošném sbírání dat o využívání léčiv jednotlivými pacienty

16. 3. 2010 | 13:49

Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL) vede intenzivní kampaň za prosazení novely Zákona o léčivech, který právě projednává Poslanecká sněmovna. Návrh zákona, který má umožnit plošné sbírání dat o využívání léčiv jednotlivými pacienty a provozování příslušných databází je projednáván ve zrychleném řízení a před jeho projednáním předkladatel a SÚKL provádí kampaň, ve které přesvědčuje veřejnost, že návrh nepředstavuje rizika pro ochranu soukromí.

Ve své kampani se přitom SÚKL zaštiťuje tvrzením, že návrh novely zákona byl projednán s ÚOOÚ. Iuridicum Remedium se proto 10. března obrátilo na ÚOOÚ s žádostí o vyjádření, zda byl úřad při přípravě novely konzultován a jaké je stanovisko ÚOOÚ k předloženému návrhu.

[Dopis luRe adresovaný ÚOOÚ s dotazem na novelu zákona o léčivech.](#)

ÚOOÚ následně 12. března vydal tiskovou zprávu, ve které jasně konstatuje, že:

V souvislosti s probíhajícím legislativním procesem týkajícím se novelizace zákona o léčivech (sněmovní tisk č. 1056) Úřad prohlašuje:

1. Sdělovací prostředky v posledních dnech mylně informují veřejnost, že Úřad dal souhlas k pořízení centrálního úložiště (receptů) a že požadavky Úřadu byly v průběhu předchozích legislativních prací do návrhu novely zapracovány.
2. Pravdě neodpovídají ani informace, že uvedenou novelou jsou pouze napraveny nedostatky zjištěné kontrolou Úřadu

Ve skutečnosti:

V průběhu připomínkování novely Ministerstvo zdravotnictví nedospělo s Úřadem ke shodě nad rozsahem právní úpravy úložiště a jejími vlastnostmi. Dle Úřadu nejsou dostatečně respektovány principy ochrany osobních údajů, a úložiště se tudíž nejví jako šetrné k soukromí pacientů, lékařů i lékárníků.

Návrh předkládaný zákonodárcům vytváří z původního úložiště elektronických receptů (jejichž používání je založeno na dohodě pacienta a lékaře) centrální úložiště, do něhož budou muset být údaje nejen z elektronických receptů vkládány povinně.

Celé Prohlášení Úřadu pro ochranu osobních údajů k návrhu centrálního úložiště (receptů) [tady](#)

Dokumenty ke kampani SÚKL:

Poslanci žádají ústavní soud: zastavte šmírování občanů

11. 3. 2010 | 00:00

Padesát jedna poslanců ODS a Strany zelených v čele s Markem Bendou podepsalo podání k Ústavnímu soudu, které vypracovala watchdogová nevládní organizace Iuridicum Remedium (luRe). Cílem je zastavit uchovávání záznamů o e-mailech, přístupu na web, telefonních hovorech a SMS.

Po velkém úspěchu v sousedním Německu, kde ústavní soud 2. března nařídil okamžité vymazání všech dat shromážděných podle právních předpisů vycházejících z tzv. Data Retention směrnice (2006/24/ES), se také Češi obrátí na ústavní soud, aby zamezil šmírování v komunikaci lidí. „Vytvořili jsme návrh na ústavněprávní přezkum ustanovení §97, odst. 3, odst. 4 zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky 485/2005 sb., ze kterých sledování vychází. Naši iniciativu podpořili poslanci ODS a Kateřina Jacques a díky tomu můžeme oslovit Ústavní soud,“ popisuje právník luRe Jan Vobořil.

V České republice jsou už od roku 2005 preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchovávány záznamy o e-mailech, navštívených internetových stránkách, telefonních hovorech i SMS. Do databázi má přístup policie, zpravodajské služby a další. Slídění zavedl zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal výše zmíněnou evropskou směrnici. Přítrž šmírování soukromé komunikace lidí by mohl učinit ústavněprávní přezkum ustanovení zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky.

Na konci roku 2008 a na počátku října 2009 zrušily dané části obdobných zákonů ústavní soudy v Bulharsku a Rumunsku. Velkou nadějí přineslo rozhodnutí německého ústavního soudu, který na svém jednání 2. března zrušil stávající německou úpravu Data Retention a nařídil likvidaci osobních údajů, které byly uchovávány na základě této úpravy. Zároveň stanovil základní podmínky, které musí být splněny, aby byla nová legislativní úprava Data Retention v souladu s německou ústavou. Data mohou být uchovávána maximálně po dobu šesti měsíců a musí být jasně vymezeno, při vyšetřování jakých trestných činů mohou být uchováváné údaje využity. Musí být zavedena velmi přísná pravidla ochrany shromažďovaných dat a lidé musí být informováni, pokud si úřady jejich data vyžádají. V určitých případech (např. komunikace s advokátem nebo duchovním) bude využívání takto získaných dat v rozporu se zákonem i za splnění výše zmíněných podmínek. Podobné výhrady k sbírání dat mají i Češi. „Opatření původně zavedené v rámci boje proti terorismu je nyní zneužíváno k plošnému sledování lidí. Ústavní soud má nyní možnost rozhodnout, kam až může zasahovat Evropské právo,“ uvedl poslanec Marek Benda.

V roce 2005 se luRe kritizovalo návrh zákona o elektronických komunikacích, o němž jeho předkladatel tvrdil, že jde o poměrně jednoduchou právní úpravu, jejíž nezavedení by mělo „významné negativní důsledky z hlediska povinností České republiky související s jejím zapojením do mezinárodního boje proti terorismu“. V listopadu 2005 se luRe připojilo k celoevropské kampani, kterou zahájila německá Pracovní skupina proti uchovávání údajů o komunikaci Data Retention. V listopadu roku 2007 ministerstvo průmyslu a obchodu pokusilo předložit novelu zákona o elektronických komunikacích, která by přístup k datům o mobilní a emailové komunikaci umožnila i civilní kontrarozvědce (BIS) a vojenskému zpravodajství (VZ). Svoji iniciativu však po nepříznivé reakci médií a politiků zastavilo; přístup k těmto informacím však zpravodajské služby získaly pomocí tzv. "zadních vrátěk" novém v zákoně o Policii. Aktuálně byl znovu poslanecké sněmovně předložen návrh novely zákona o elektronických komunikacích, který má data zpřístupnit Bezpečnostní informační službě.

Hlavní připomínky ke stávající úpravě Data Retention:

Data o komunikaci všech osob jsou plošně shromažďována bez jakéhokoli podezření z trestného činu. To lze považovat za porušení principu proporcionality, tedy, že rozsah zásahu do práva na soukromí je podstatně vyšší než reálná možnost využití těchto údajů k dosažení stanovených účelů (boj proti kriminalitě, terorismu apod.)

Pravidla přístupu k provozním a lokalizačním údajům nejsou řádně vymezena. Omezen není okruh trestných činů u kterých mohou orgány data využívat a není poskytnuta zvláštní ochrana pro mimořádně citlivý druh komunikace (např. hovory s advokátem apod.) Policie nemusí získávat souhlas soudu, jako v případě odposlechů, které jsou

srovnatelným zásahem do práva na soukromí. Osoby, jejichž osobní údaje byly takto využívány, se o tomto nemusí nikdy dozvědět a tedy se ani nemohou bránit.

Monitorování komunikace může vést k nadměrným zásahům státu do soukromí občanů. Provozní a lokalizační údaje lze využít nejen k analyzování sociálních sítí a činnosti a pohybu osob v minulosti, i k velmi přesnému předvídání do budoucna. Mohou být zneužity např. v politickém boji proti opozici a k účinnému omezování nejen práva na soukromí, ale i dalších základních lidských práv.

I když mezi původními cíli právní úpravy byl uváděn boj proti terorismu, ve skutečnosti lze s vynaložením určitého úsilí komunikovat anonymně.

Tato tisková zpráva vznikla v rámci projektu "Reclaim Your Rights in the Digital Age", který je realizován díky finanční podpoře nadace Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

EURO, 3.3.2010: Poslanci ODS chtějí u Ústavního soudu zastavit šmírování

9. 3. 2010 | 00:00

Německý ústavní soud nařídil okamžité vymazání všech dat shromážděných podle právních předpisů vycházejících z takzvané Data Retention směrnice, na jejímž základě dochází ke shromažďování údajů o telefonních hovorech a o pohybu a činnosti uživatelů na internetu. Tažení evropských ochránců soukromí proti špehování soukromé komunikace občanů, kterého se účastní také občanské sdružení luRe, tak zaznamenalo velký úspěch.

Celý článek Lukáše Petříka v Euru najdete [zde](#)

Odkaz:

<http://www.euro.cz/id/acwx8xanou/detail.jsp?id=22348&isfulltext=1>

Výroční zpráva UOOU za rok 2009

9. 3. 2010 | 13:06

Úřad pro ochranu osobních údajů na svých webových stránkách zveřejnil svou výroční zprávu za rok 2009. Zprávu najdete [zde](#)

Německý ústavní soud pozastavil šmírování v komunikaci občanů

3. 3. 2010 | 13:25

Německý ústavní soud nařídil okamžité vymazání všech dat shromážděných podle právních předpisů vycházejících z tzv. Data Retention směrnice, na jejímž základě dochází ke shromažďování údajů o telefonních hovorech a o pohybu a činnosti uživatelů na Internetu. Tažení evropských ochránců soukromí proti špehování soukromé komunikace občanů, kterého se účastní také luRe, tak zaznamenalo velký úspěch. Také Češi se v této věci obrátí na Ústavní soud.

Na svém včerejším jednání německý ústavní soud zrušil stávající německou úpravu Data Retention a nařídil likvidaci osobních údajů, které byly uchovávány na základě této úpravy. Pro příští zavedení Data Retention směrnice (2006/24/ES) stanovil základní podmínky, které musí být splněny, aby byla právní úprava v souladu s německou ústavou. Data mohou být uchovávána maximálně po dobu šesti měsíců a musí být jasně vymezeno, při vyšetřování

jakých trestných činů mohou být uchovávané údaje využity. Musí být zavedena velmi přísná pravidla ochrany shromažďovaných dat a lidé musí být informováni, pokud si úřady jejich data vyžádají. V určitých případech (např. komunikace s advokátem nebo duchovním) bude využívání takto získaných dat v rozporu se zákonem i za splnění výše zmíněných podmínek.

Také v České republice je už od roku 2005 preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchováván záznam o každém e-mailu, přístupu na web, telefonním hovoru i SMS. Do databází má přístup policie, zpravodajské služby a další. Slídění zavedl zákon o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal výše zmíněnou evropskou směrnici. Přítřz šmírování soukromé komunikace lidí by mohl učinit ústavněprávní přezkum ustanovení zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky, který chce luRe vyvolat. „Oslovili jsme zástupce politických klubů v poslanecké sněmovně, získali pro tuto iniciativu potřebný počet poslanců a očekáváme, že v nejbližší době bude příslušný návrh k Ústavnímu soudu podán,“ říká právník luRe Jan Vobořil.

Návrh reaguje i na nejnovější vývoj v ústavněprávním přezkumu národních zákonů provádějících spornou směrnici EU. Na konci roku 2008 a na počátku října 2009 zrušily dané části zákonů ústavní soudy v Bulharsku a Rumunsku.

V souvislosti s praktickým dopadem Data Retention zahájilo luRe v říjnu 2009 výzkum, který má ukázat reálnou praxi poskytovatelů internetových služeb (ISP) při práci s osobními údaji zákazníků. luRe oslovilo poskytovatele zajišťující služby připojení k internetu a poskytovatele různých webových služeb. Výzkum je soustředěn na nejvýznamnější firmy v daném oboru, pro porovnání bylo zařazeno i několik malých subjektů. „Zajímaly nás hlavně otázky správy, zabezpečení a předávání údajů o zákaznících na základě vyžádání ze strany orgánů veřejné moci i pro komerční využití. Pozornost jsme věnovali i praxi informování zákazníků o nakládání s daty o jejich komunikaci a otevřenosti firem k otázkám a připomínkám zákazníků v oblasti soukromí,“ upřesňuje rámec výzkumu IT expert luRe Petr Kučera. Výsledky budou prezentovány na přelomu března a dubna 2010.

Kontakt:
Filip Pospíšil
Iuridicum Remedium, o.s.
tel.: 776 590 170
iure@iure.org

Tato tisková zpráva vznikla v rámci projektu "Reclaim Your Rights in the Digital Age", který je realizován díky finanční podpoře nadace Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

SWIFT: EP stále pochybuje o ochraně údajů

26. 2. 2010 | 00:00

Představitelé většiny politických klubů v EP 10. února zopakovali své pochybnosti, pokud jde o zajištění ochrany osobních údajů a právní náhrady v souvislosti s prozatímní dohodou o předávání bankovních údajů do USA prostřednictvím sítě SWIFT. "Rada sice vyslala určité povzbudivé signály, ale to je vše," prohlásil zástupce skupiny EPP. Na rozdíl od poslanců ECR, kteří požadují více času na rozmyšlenou, jejich kolegové ze skupin S&D, ALDE, Zelení a GUE/NGL dnes zmíněnou dohodu jasně odmítli.

O tom, zda Evropský parlament prozatímní dohodou nakonec podpoří, budou poslanci hlasovat zítra, tj. ve čtvrtek 11. února v poledne. Pokud ji poslanci zamítnou – jak již ve čtvrtek 4. února doporučil parlamentní Výbor pro občanské svobody – bude tato dohoda právně neplatná.

Zpravodajka Jeanine Hennis-Plasschaert (ADLE, NL) dnes v rozpravě prohlásila, že v boji proti terorismu je sice nezbytné využívat i finanční údaje, pokud však jde o ochranu osobních údajů, "nebyla Rada dostatečně přísná". Evropská unie pak podle zpravodajky bohužel "nadále externalizuje své bezpečnostní služby do Spojených států, a to bez jakýchkoli recipročních opatření". Domnívá se, že předpisy upravující předávání a uchovávání údajů, s nimiž prozatímní dohoda počítá, nejsou přiměřené.

Zástupce španělského předsednictví EU Alfredo Pérez Rubalcaba uvedl, že protokol TFTP (Trivial File Transfer Protocol) "je velmi cenným nástrojem, který umožnil zmařit pokusy o teroristické útoky". Domnívá se, že znění

dohody nabízí dostatečné záruky, pokud jde o ochranu údajů, a vyjádřil přání, aby Parlament a Rada vypracovaly interinstitucionální dohodu, která by poslancům umožnila přístup k tajným dokumentům.

Na závěr rozpravy pak Rubalcaba prohlásil, že v brzké době nebude moci přijít s novým návrhem dohody, ale rád by se do EP vrátil "za pár měsíců" a seznámil poslance s výsledky rozhovorů s americkou vládou. "Dejte mi tedy čas," požádal poslance.

Podle komisařky pro vnitřní záležitosti Cecílie Malmström pak dohoda SWIFT "není výhodná pouze pro USA, ale mají z ní prospěch všichni". Zpráva, kterou pro Komisi vypracoval bývalý soudce teroristů Jean-Louis Bruguière, podle ní "potvrzuje, že protokol TFTP je důležitý pro zjištění užitečných informací pro boj proti terorismu". Komisařka se domnívá, že pokud EP dohodu odmítne, "vážně tak ohrozí bezpečnost" evropských občanů.

"Jde nám o to, aby byla stejnou měrou zajištěna jak bezpečnost a jistota, tak i občanské svobody a ochrana údajů," řekl Ernst Strasser (PPE, AT). EU podle něj udržuje "se Spojenými státy dobré vztahy," nicméně "způsob, jakým bylo dosaženo této dohody, nepovažujeme za přijatelný," prohlásil. "S tím prostě nemůžeme souhlasit," dodal. Rada podle něj sice "vyslala určité povzbudivé signály, ale to je vše".

"Vinu, za podpis této špatné dohody," která nerespektuje základní práva, podle Martina Schulze (S&D, DE) nesou "vlády členských zemí EU (...), které se domnívaly, že jim to projde". Rád by přitom věděl, "jak budou tyto údaje uchovávány, aktualizovány, kdo k nim bude mít přístup či kdy budou zničeny. Nebo by se snad měly skladovat po dobu 90 let? Je to prostě špatná dohoda, pod kterou se jednoduše nemůžeme podepsat," prohlásil.

Sophia In't Veld (ALDE, NL) pak řekla, že rozhodnutí o této dohodě bude je pro EP "klíčové," a je tedy zapotřebí vyvrátit jakékoli pochybnosti o údajném "nedostatečném zabezpečení". K tomu, aby se poslanci mohli k dohodě vyjádřit, musejí znát její "podstatu a postupy," vysvětlila dále. "Odpověď Rady však není dostatečná," prohlásila. "Naší voliči mají právo vědět, že ochranu údajů bereme velmi vážně a nekývneme automaticky na jakékoli rozhodnutí Rady," dodala na závěr svého vystoupení.

"Musíme tuto prozatímní dohodu odmítnout, a ne ji jen odložit," žádala jménem Zelených Rebeca Harms (DE). "Neměli bychom ji schválit, když řada z nás několikrát prohlásila, že porušuje základní práva!" Za ostudnou pak považuje skutečnost, že američtí kolegové jsou připraveni vést konstruktivní dialog, ale Rada na něj ještě není připravena.

Timothy Kirkhope (ECR, UK) je pak podle svých slov "frustrován a rozzloben," jakým způsobem s EP Rada zachází. "Právo Parlamentu vyslovit svůj souhlas by nemělo být využíváno retrospektivně," varoval. "Rada a Komise nám konečně nabízejí záruky," pokud jde o ochranu údajů, "ale my nyní potřebujeme určitý čas ke zvážení dalšího postupu," prohlásil na závěr.

Lothar Bisky (GUE/NGL, DE) zdůraznil, že prozatímní dohody "bylo dosaženo na základě pochybného postupu a při jejím provádění se objevily snahy obejít Evropský parlament. Chce se po nás, abychom řekli 'ano' mladší sestře Velkého bratra," prohlásil.

Dohoda SWIFT, kterou ministři zemí EU podepsali loni v listopadu, vstoupila v platnost 1. února 2010, a to na devět měsíců. V případě, že celý Parlament zítra nakonec dá na doporučení Výboru pro občanské svobody a dohodu SWIFT zamítne, poprvé tak využije svého nového práva vetovat mezinárodní smlouvy, které nabyly díky Lisabonské smlouvě.

Vláda rozhodla: konec beztrestnému sledování zaměstnanců

18. 2. 2010 | 00:00

Šmírování zaměstnanců v budoucnu zřejmě nebude zaměstnavatelům procházet tak snadno. Vláda přijala 8. února podnět Rady vlády pro lidská práva a uznala potřebu zpřísnit kontroly zaměstnavatelů. Zároveň zavede pro slídily sankce.

Dlouhodobá snaha luRe v oblasti ochrany soukromí na pracovišti začíná přinášet první výsledky v podobě prosazení podnětu, který luRe navrhovala. Na základě podnětu vláda uložila Ministru práce a sociálních věcí, aby do plánu kontrol inspekce práce začlenil kontrolování ochrany soukromí zaměstnanců na pracovišti před neoprávněnými zásahy. Do 31. března 2012 má vládě podat zprávu s výsledky kontrol a s návrhem, zda a za jakých podmínek bude možné trestat porušování ochrany soukromí na pracovišti. „Rozhodnutí vlády velmi vítáme. Lhůta pro zpracování zprávy se nám ovšem zdá příliš dlouhá. Řešení současné situace, kdy jsou zaměstnanci běžně a beztrestně sledováni, je naléhavé,“ říká Filip Pospíšil z organizace Iuridicum Remedium, která podnět iniciovala.

Sledování zaměstnanců je v České republice rozšířenou praxí. Zdokumentovaných případů je ale není moc. Podle odhadů expertů zhruba 40 procent firem monitoruje máily svých zaměstnanců. Podle nedávného průzkumu společnosti Ernst&Young a Národního bezpečnostního úřadu přes tři čtvrtiny českých firem monitorují své zaměstnance během přístupu na internet z pracovních počítačů. Téměř šedesát procent společností z 280 dotázaných firem přitom přístup zaměstnanců na síť a internet omezuje. „Zaměstnavatel může zajišťovat ochranu svého majetku a hlídat, zda zaměstnanec plní pracovní povinnosti, ale nesmí porušovat jeho soukromí. Např. nesmí číst obsah pošty,“ doplňuje Pospíšil.

Zákoník práce sice zakazuje sledování zaměstnanců, chybí v něm ovšem sankce. Sledování na pracovišti upravuje také zákon o ochraně osobních údajů. Zaměstnanec, který má pocit, že je v zaměstnání nepřiměřeně sledován, se může obrátit na inspektorát práce, případně dát podnět Úřadu na ochranu osobních údajů. Praktické rady, jak se bránit sledování, jsou k dispozici také na www.uzjisvaprava.cz

Stanovisko luRe k materiálu MV "Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 - 2012"

17. 2. 2010 | 10:34

Iuridicum Remedium, o. s. souhlasí s požadavkem vyváženosti efektivního boje proti terorismu na straně jedné a šetření základních práv a svobod občanů na straně druhé, který je označen jako jedna z klíčových zásad boje proti terorismu v materiálu MV ČR „STRATEGIE BOJE PROTI TERORISMU pro léta 2010 – 2012“. Bohužel některá opatření navrhovaná v tomto materiálu tento požadavek zjevně nerespektují. Je nutné zmínit především požadavek rozšiřování pravomocí tajných služeb, zejména pak v oblasti elektronických komunikací.

Jako zásah do soukromého života a korespondence je podle judikatury ESLP nutné chápat jak kontrolu obsahu pošty a telefonních hovorů, zjišťování telefonních čísel telefonujících osob, tak uchování informace, že daná osoba telefonovala s určitou osobou nebo vedení spisů bývalé státní bezpečnosti s údaji o minulých aktivitách osoby. Totéž logicky platí i pro e-mailovou korespondenci a aktivity na internetu. Není rozhodující, jak ESLP rovněž judikoval, zda shromažďovaná data byla také nějakým způsobem použita.

Ústavní soud již ve svém nálezu sp. zn. II. ÚS 502/2000 judikoval, že soukromí každého člověka je hodno ochrany ve smyslu čl. 13 Listiny nejen ve vztahu k vlastnímu obsahu zpráv podávaných telefonem, ale i ve vztahu k údajům o volaných číslech, datu a čase hovoru, době jeho trvání, v případě mobilní telefonie ve vztahu k údajům o základnových stanicích zajišťujících hovor. Tyto údaje jsou nedílnou součástí komunikace uskutečněné prostřednictvím telefonu.

Evropskými státy implementovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/24/ES byla a stále je podrobována silné kritice prakticky ve všech státech EU. V několika členských státech soudní dvory posuzují stížnosti občanů a telekomunikačních operátorů, poukazujících na to, že plošným shromažďováním údajů o elektronických komunikacích dochází k porušení základního práva občanů na ochranu soukromí. Ústavní soudy v Rumunsku a Bulharsku již označily legislativu, která implementuje směrnici za protiústavní. Německý Spolkový ústavní soud projedná stížnost podanou 34'000 občanů v nejbližší době. Návrh na zrušení příslušných částí zákona a prováděcích předpisů v ČR připravilo Iuridicum Remedium ve spolupráci s dalšími subjekty. Tento návrh v současné době čeká na podání k Ústavnímu soudu ČR.

V přelomovém rozhodnutí (S. a Marper v. Spojené království) přijatém v roce 2008, označil Evropský soud pro lidská práva za nelegální britské databáze DNA a otisků prstů, s poukázáním na to, že 'plošné a nevyběrové uchovávání dat [...] představuje nepřiměřený zásah do práva na ochranu soukromí a nemůže být považováno za nezbytné v demokratické společnosti.' Stejně je to s plošným a nevyběrovým shromažďováním dat o komunikaci, o pohybu mobilního telefonu a použití internetu, které jsou shromažďovány a zpracovávány bez jakéhokoli konkrétního podezření prakticky u všech občanů.

Uchovávání provozních a lokalizačních údajů lze považovat za nevhodný nástroj, který je hrubým plošným a nevyběrovým zásahem do práv na ochranu soukromí občanů již v současné podobě. Jakékoli rozšiřování okruhu subjektů, které mají k těmto údajům přístup, usnadňování tohoto přístupu nebo rozšiřování okruhu těchto údajů považujeme pouze za prohlubování stávajícího problému. Je rovněž nutné upozornit na to, že ze zahraničních zkušeností (např. poslední teroristický útok na letadlo z Amsterdamu do Detroitu) vyplývá, že častým důvodem, proč tajné služby nedokázaly zabránit teroristickým útokům nebyl nedostatek informací, ale jejich chybné vyhodnocení.

Provozní a lokalizační údaje umožňují získání obrovského množství informací o soukromí osob a zároveň umožňují s velkou pravděpodobností (a využitím příslušného programového vybavení na analýzu dat) určit pohyb a činnost těchto osob v budoucnu. Jejich vypovídací hodnota je srovnatelná např. s odposlechy telefonních hovorů, s tím, že je lze jednodušeji zpracovávat a třídit. Rozdíly v právní úpravě mezi obsahovými údaji a provozními a lokalizačními údaji ohledně přípustnosti zásahu do práva na ochranu soukromí a korespondence jsou tak neodůvodněné.

Plošné uchovávání těchto údajů o občanech, kteří využívají telefon a internet lze považovat neadekvátní. Naplnění stanoveného cíle „vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů“ tak jak je definován v čl 1 odst. 1 Směrnice lze, vzhledem k možnostem anonymizace komunikace ¹ považovat za problematické a zvolený prostředek (tedy využívání provozních a lokalizačních údajů) za málo efektivní. Jako nejméně efektivní se pak jeví využívání těchto údajů k prevenci, kterou Strategie považuje za stěžejní. Napadená ustanovení dopadnou především na osoby, které se nedopouštějí žádné trestné činnosti, protože osoby, které se jí dopouštějí, budou svoji komunikaci anonymizovat. Ustanovení Směrnice i českých implementačních předpisů byla přijata v rozporu se zásadou proporcionality, která představuje nejvýznamnější korektiv státních zásahů do práva na soukromí. Shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů o telekomunikačním provozu je tedy z výše zmíněných důvodů v rozporu s čl. 7 odst. 1, čl 10 odst. 2 a 3 a čl. 13 Listiny, jakož i čl. 8 EÚLP.

Iuridicum Remedium v současné době považuje jakékoli rozšiřování pravomocí v této oblasti za zcela nevhodné.

Vyjádření luRe k chystaným vládním protikorupčním opatřením

16. 2. 2010 | 17:44

Vláda předložila 12. ledna 2010 sněmovně návrh zákona o protikorupčních opatřeních, který mimo jiné rozšiřuje pravomoci policii a bezpečnostních složek. První čtení návrhu zákona proběhlo 10. února kde poslanecká sněmovna přikázala projednat návrh rozpočtovému výboru a výboru pro bezpečnost. Oba výbory by se měly návrhem zabývat 17. února. Svoje stanovisko k návrhu vypracovalo také luRe.

Připomínky k protikorupčním opatřením vycházejícím z parlamentního tisku: Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb.,

¹ předplacené telefonní služby, které jsou anonymní (lze zjistit pouze telefonní číslo osoby, ale už ne její adresné osobní údaje), internetové kavárny, anonymizace prostřednictvím proxy serverů (využití prostředníka mezi klientem a cílovým počítačem, vůči němuž vystupuje sám jako klient), systému The Onion Router (umožňuje šifrovaný přenos dat prostřednictvím sítě routerů, kde je odesílatel nedohledatelný) apod.

trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, (zákon o protikorupčních opatřeních) /sněmovní tisk 1015/ - prvé čtení.

Obecně:

Proti úpravě by dalo namítnout, že zatímco sněmovna dlouhodobě selhává při přijímání protikorupčních opatření, které by řešily známé problémy – nedostatky v zákoně o veřejných zakázkách, kontrole financování politických stran atd. posiluje jen možnosti a pravomoci represivních složek zasahovat v souvislosti s korupčním jednáním. Stávající návrh opravdu rozšiřuje pravomoci jak policie, tak i tajných služeb. Mimo jiné v oblasti použití agenta (rozšíření jeho možného využití) a rozšíření možnosti přístupu policie i tajných služeb k údajům z daňového řízení.

Pro první věc navrhuje drobnou úpravu (zpřesnění) vymezení působení agenta (i když by se dalo polemizovat i s rozšířením okruhu tr. činů pro které může být použit). Druhou spornou oblastí je přístup k daňovým údajům. Tady navrhuje vypustit rozšíření pravomoci tajných služeb. Obdobně jako u předchozích podobných pokusů lze uvést jako hlavní argument nutnost komplexní úpravy, resp. přijetí nejprve nové definice kontrolních mechanismů služeb a teprve pak (pokud to bude vůbec nutné) uvažovat i o rozšíření pravomocí. Rozšíření pravomocí policie v tomto návrhu by se dalo také zpochybňovat, ale v níže uvedeném pozměňovacím návrhu jsou nakonec ponechána.

Pozměňovací návrh

Vypustit:

ČÁST PRVNÍ Změna trestního řádu Čl. I

2. V § 88 odst. 5 se druhé slovo “nebo” nahrazuje čárkou a za slova “(§ 353 trestního zákoníku)” se vkládají slova “nebo nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku)”.
– *Odůvodnění: nesouvisí s protikorupčními opatřeními a týká se méně závažných tr. činů (sazba max. 1 rok, resp. 3 roky)*

Upravit:

5. V § 158c se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

“(2) Pro účely předstíraného převodu lze za účelem objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení předstírat zájem podílet se na trestném činu, pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že by i bez toho byl takový trestný čin spáchán. Tímto jednáním nesmí být vyvolán úmysl osoby, vůči které předstíraný převod směřuje, trestný čin spáchat.” – *Odůvodnění: toto znění umožňuje policejní provokace vůči dalším osobám než těm, k nimž směřuje předstíraný převod. Proto zaměnit za*

- 5. V § 158c se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

“(2) Pro účely předstíraného převodu lze za účelem objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení předstírat zájem podílet se na trestném činu, pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že by i bez toho byl takový trestný čin spáchán. Tímto jednáním nesmí být vyvolán úmysl osoby trestný čin spáchat.”.

Nahradiť:

ČÁST TŘETÍ Změna daňového řádu Čl. III

V § 53 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena l) a m), která včetně poznámky pod čarou č. 6a znějí:

“l) specializované policejní složce určené ministrem vnitra k boji proti teroristickým aktivitám a k vyhledávání zdrojů, z nichž jsou financovány, k boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, závažné hospodářské trestné činnosti, korupci nebo organizovanému zločinu pro potřeby plnění konkrétního úkolu při vyhledávání, zamezování nebo odhalování této trestné činnosti anebo při stíhání těchto trestných činů,

m) zpravodajské službě pro potřeby plnění konkrétního úkolu podle jiného právního předpisu^{6a}).

za

V § 53 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno l):

“I) specializované policejní složce určené ministrem vnitra k boji proti teroristickým aktivitám a k vyhledávání zdrojů, z nichž jsou financovány, k boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, závažné hospodářské trestné činnosti, korupci nebo organizovanému zločinu pro potřeby plnění konkrétního úkolu při vyhledávání, zamezování nebo odhalování této trestné činnosti anebo při stíhání těchto trestných činů,

- *Odůvodnění – rozšiřování pravomocí tajných služeb do přijetí nových kontrolních mechanismů tajných služeb nedoporučujeme.*

Ochrana osobních údajů – soukromí pod stálou palbou

28. 1. 2010 | 16:33

Rada Evropy vyhláší 28. leden už počtvrté jako Evropský den ochrany osobních údajů. Občanské sdružení Iuridicum Remedium (luRe) při této příležitosti připomíná, že osobní údaje občanů stále nejsou v České republice v bezpečí. Na některé z aktuálních problémů níže upozorňujeme.

Opencard

Revize projektu opencard může dát šanci soukromí. S touto nadějí přijalo luRe rozhodnutí Rada hlavního města Prahy, která pověřila prvního náměstka primátora Rudolfa Blažka zavedením „personalizované anonymní karty“. luRe dlouhodobě upozorňuje, že karta není kvůli bezkontaktní čipu, který je dálkově čitelný a data na něm jsou propojitelná s centrální databází s osobními údaji, zcela bezpečná.

V souvislosti s nedostatkem opencard iniciovalo luRe na počátku září 2008 petici, která byla 16. listopadu 2009 doručena Radě hl.m. Prahy. V petici více než tisíc občanů požadovalo zavedení karty opencard, k jejímuž vydání a užití nebude nutné poskytovat osobní údaje za účelem zpracování v různých databázích, a jejíž vydání i užití bude nediskriminační. Lidé dále požadovali výmaz všech osobních i uživatelských údajů a informací o držiteli běžné opencard z centrální evidence a databází po skončení platnosti karty a možnost vymazání osobních údajů občanů na jejich žádost. Následně dostal náměstek primátora Rudolf Blažek pověření od Rady hl.m. Prahy zavést „personalizovanou anonymní kartu“, úkol po něm od 1. února převezme jeho nástupce Milan Richter. Zatím není příliš jasné, co si pod tímto termínem představit. „Chceme se domnívat, že to znamená anonymní kartu bez zpracování osobních údajů, s níž pořídíme kupony MHD za stejnou cenu jako s běžnou opencard, a která bude mít i jednotnou pořizovací cenu,“ říká právník sdružení Iuridicum Remedium (luRe) Jan Vobořil. V tom případě by dlouhodobá kampaň luRe za zavedení nediskriminační anonymní verze opencard zaznamenala velký úspěch. Anonymní karty jsou v prodeji již od prosince 2008. Jejich vydání je však oproti bezplatné kartě s osobními údaji zpoplatněno a využití karty jako tramvajenky je v případě anonymní verze o plných 1170 Kč za rok dražší. „Proces zavedení personalizované anonymní karty opencard budeme pozorně sledovat. Náměstek primátora Rudolf Blažek by jej podle zadání Rady hl. m. Prahy měl realizovat do 31. ledna 2010,“ řekl Jan Vobořil z luRe. „Dlouhodobě upozorňujeme, že u některých funkcí čipových karet není nutné uchovávat osobní údaje držitele karty v jakýchkoli databázích, ale postačuje, když lze ověřit, že osoba, která kartu předkládá je jejím oprávněným držitelem,“ doplňuje Jan Vobořil.

Data retention

Už od roku 2005 je v České republice preventivně „pro všechny případy“ po dobu šesti měsíců uchováván záznam o každém e-mailu, přístupu na web, telefonním hovoru i SMS. Do databází má přístup policie, zpravodajské služby a další. Slídění zavedl zákonem o elektronických komunikacích z roku 2005, který předjímal evropskou směrnici o tzv. data retention (skladování dat). V listopadu roku 2007 se ministr průmyslu a obchodu Martin Říman pokusil předložit novelu zákona o elektronických komunikacích, která by přístup k datům o mobilní a emailové komunikaci umožnila i civilní kontrarozvědce (BIS). Novela nakonec díky nátlaku médií a politiků neprošla. Přítřz šmírování soukromé komunikaci lidí by mohl udělat Ústavněprávní přezkum ustanovení zákona o elektronických komunikacích a jeho prováděcí vyhlášky, který chce luRe vyvolat. „Oslovili jsme klubové experty na dané téma u největších politických klubů, kteří nyní studují návrh a zvažují podporu. O její získání budeme svými argumenty důsledně usilovat a zároveň budeme přesvědčovat další kluby a poslance“, říká právník luRe Jan Vobořil. Návrh reaguje i na nejnovější vývoj v ústavněprávním přezkumu národních zákonů provádějících spornou směrnici EU, o tzv. Data retention. Počátkem října 2009 zrušil danou část zákona ústavní soud Rumunska, německý ústavní

soud zatím stanovil předběžně přísná omezení užívání data retention databází; řízení před nejvyšším orgánem hlídání ústavnosti probíhá i v Maďarsku.

V souvislosti s praktickým dopadem data retention zahájilo luRe v říjnu 2009 výzkum, který má ukázat reálnou praxi poskytovatelů internetových služeb (ISP) při práci s osobními údaji zákazníků. luRe oslovilo poskytovatele zajišťující služby připojení k internetu a poskytovatele různých webových služeb. Výzkum je soustředěn na nejvýznamnější firmy v daném oboru, pro porovnání bylo zařazeno i několik malých subjektů. „Zajímaly nás hlavně otázky správy, zabezpečení a předávání údajů o zákaznících na základě vyžádání ze strany orgánů veřejné moci i pro komerční využití. Pozornost jsme věnovali i praxi informování zákazníků o nakládání s daty o jejich komunikaci a otevřenosti firem k otázkám a připomínkám zákazníků v oblasti soukromí,“ upřesňuje rámeček výzkumu IT expert luRe Petr Kučera. Výsledek výzkumu luRe zveřejní počátkem února 2010.

Kamerové systémy

Stále můžeme pozorovat vzrůstající trend využívání kamerových systémů, tzv. CCTV. Česká legislativa byla k tomuto faktu dlouho netečná, nyní je však podle všeho naobzoru první právní úprava. Rada vlády pro lidská práva v prosinci 2008 přijala podnět Výboru pro občanská a politická práva, který vznikl na popud luRe a měl zajistit koncepční úpravu používání CCTV na veřejnosti. luRe na nezbytnost takové úpravy upozorňuje již od roku 2005. „Rozhodnutí Rady vlády tehdy znamenalo velký úspěch kampaně luRe, která směřuje k transparentnějším prostředí provozování kamerových systémů regulovanému přísnými pravidly,“ prohlásil Filip Pospíšil z luRe.

Počátkem prosince 2009 uložila vláda ministři pro lidská práva spolu s ministrem vnitra, aby vypracovali novelu zákona, která by zkontrolovala užívání kamerových a sledovacích systémů soukromníky i státem. Novela má být hotová do 30. června 2010. Vláda tvůrcům ukládá do novely zapracovat několik zásad. Je to hlavně oprávnění používat kamerové a další sledovací systémy výhradně buď k ochraně majetku a osob anebo na základě zvláštního zákona k definovaným účelům ve veřejném zájmu. Dále povinnost provozovatelů systémů zpracovávajících osobní údaje zajistit, aby se co nejméně zpracovávaly osobní údaje bez konkrétního vymezení subjektů údajů a rovněž omezit jakékoliv další zásahy do soukromí jiných osob. Na místě sledování pak bude muset být jasné upozornění a doba uchování záznamu bude omezena na nezbytně nutný čas.

Novela má ošetřit také používání sledovacích systémů, kam můžeme zařadit např. el. viněty, které budou od 1. ledna 2011 vozit řidiči v autě místo klasické dálniční známky. Viněty jsou kontrolovatelné pomocí čtečky, ta umí na dálku přečíst z RFID čipu kuponu údaje na něm umístěné. Kvůli možnosti sledování pohybu konkrétních vozidel přes propojení s databázemi vozidel, vlastníků a provozovatelů vozidel byly el. viněty dokonce oceněny anticenou Big Brother Awards 2009 v kategorii Právní norma Velkého bratra.

Ministerské databáze

Za dlouhodobé prosazování a provozování řady databází citlivých údajů bez řádného informování pacientů, dostatečného zdůvodnění a v některých případech dokonce bez opory v zákoně si v roce 2009 Ministerstvo zdravotnictví, Státní úřad pro kontrolu léčiv (SÚKL) a Národní zdravotní registry vysloužili Cenu velkého bratra v kategorii Největší úřední slídil.

V roce 2009 začal SÚKL, jehož nadřízeným orgánem je Ministerstvo zdravotnictví České republiky, shromažďovat informace o vydávání léků jednotlivým pacientům. Na podnět České lékárnické komory (ČLK) provedl Úřad na ochranu osobních údajů kontrolu zpracování osobních a citlivých údajů prostřednictvím tzv. centrálního úložiště elektronických receptů Státním ústavem pro kontrolu léčiv. Kontrola zjistila, že SÚKL shromažďuje tato data – až 200 tisíc údajů o vyzvednutých lécích denně - nezákonně a nařídila, aby byla data smazána.

Mimo této databáze ministerstvo zřizuje také Národní zdravotnický informační systém v němž po řadu let shromažďuje informace o zdravotním stavu obyvatel. Údaje jsou zde schraňovány ve více než tuctu registrů, jako např. Národním onkologickém registru, Národním registru hospitalizovaných, Národním registru rodiček, Národním registru novorozenců, Národním registru vrozených vad, Registru lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, Registru potratů, Národním registru cévní chirurgie, Národním kardiologickým registrem, Národním registru kloubních náhrad, Národním registru nemocí z povolání, Národním registru kardiologických intervencí, Národním registru uživatelů lékařsky indikovaných substitučních látek, Národním registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů, ad. Citlivé údaje jsou v těchto databázích uchovávány po dobu 5 – 40 let od doby zanesení údaje, případně smrti pacienta. „Odůvodnění doby uchování je nejasné, stejně jako celkový koncept fungování registrů. K datům může mít potenciálně přístup příliš velký počet lidí z řad zdravotnického personálu. Pacientů se na souhlas s využitím jejich dat nikdo neptá,“ uvádí expert luRe Filip Pospíšil.

Rozsáhlé databáze o nichž lidé, jejichž osobní údaje obsahují většinou nemají nejmenší tušení, provozuje také MŠMT prostřednictvím Ústavu pro informace ve vzdělávání. Sběr dat začíná už u malých dětí při nástupu do školy, pokračuje během dalšího studia až do ukončení vysoké školy. UIV zaznamenává rodné číslo, studovaný cizí jazyk či bydliště, u studentů vysokých škol ví, na jaké koleji bydlí či jak vysoká dostali stipendia.

Proces začal v letech 2005/06 shromažďováním údajů z vyšších odborných škol, v letech 2006/07 byly zařazeny také údaje o studentech středních a uměleckých škol, v roce 2008/09 už byly do systému začleneny data žáků a studentů většiny škol poskytujících základní, střední a vysokoškolské vzdělání. Podle údajů z května 2009 jsou v databázi zahrnuta data cca. 800 tisíc studentů a žáků, v budoucnu se má tento počet zdvojnásobit. „Žáky coby subjekty údajů, u nezletilých žáků rodiče, škola nežádá o vyjádření souhlasu se zpracováním osobních údajů. To považujeme za velmi problematické,“ uvádí Filip Pospíšil. „Studenti mají mít právo informace upravovat, pokud jsou chybné. To ale nemůžou uplatnit, když ani nevědí, že v registrech jsou,“ doplňuje Filip Pospíšil. Podezření na únik dat z registrů pro komerční subjekty navíc vedlo k zahájení kontroly UOOU. Jejím výsledek bude podle informací UOOU oznámen na tiskové konferenci 28. ledna 2010.

Kateřina Hlatká
Iuridicum Remedium, o.s.

Tato tisková zpráva vznikla v rámci projektu "Reclaim Your Rights in the Digital Age", který je realizován díky finanční podpoře nadace Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Comparative study on different approaches to new privacy challenges, in particular in the light of technological developments

9. 9. 2009 | 23:00

The report on information privacy in Czech Republic included the political and economic context, surveillance context, social attitudes to privacy, international obligations in relation to privacy constitutional and common law protections and the legislation chapter as well as areas of special concern (Direct Marketing, Public Registers, Cross-Border Data Transfers, The Internet,...). The report was created as a part of the project "NEW CHALLENGES TO DATA PROTECTION, EUROPEAN COMMISSION – DG JFS"

As the President of the Office for Personal Data Protection (UOOU), Mr Igor Nemeč stated in the foreword of the 2007 Annual Report ,

"...we are witnessing a strengthening of democracy, while human freedom appears to have become a less important aspect. It would seem that collective issues, such as protection against global climate change or joint fight against terrorism, have assumed greater importance than personal freedom. Measures are being gradually enforced without consideration of the risks, difficulties and costs that could be incurred by individual persons whose freedom, such as the right to privacy, is thus being restricted."

See and download the report on the European Commission website: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/studies/index_en.htm

LN, 24.4.2010: Evidovat nepřijaté hovory? Špiclování, zlobí se odpůrci

25. 4. 2008 | 23:00

Praxe popsaná v románu George Orwella 1984 se po včerejšku o trochu přiblížila i Česku. Poslanci včera totiž kvůli požadavku Evropské unie schválili zákon, podle kterého budou muset mobilní operátoři a poskyteli uchovávat data svých klientů půl roku až rok a na požádání je vydávat „orgánům oprávněným k jejich vyžádání“.

Celý článek Petra Koláře najdete v [Lidových novinách](#)

Odkaz:

<http://www.lidovky.cz/evidovat-neprijate-hovory-spiclovani-zlobi-se-odpurci-pgl-...>